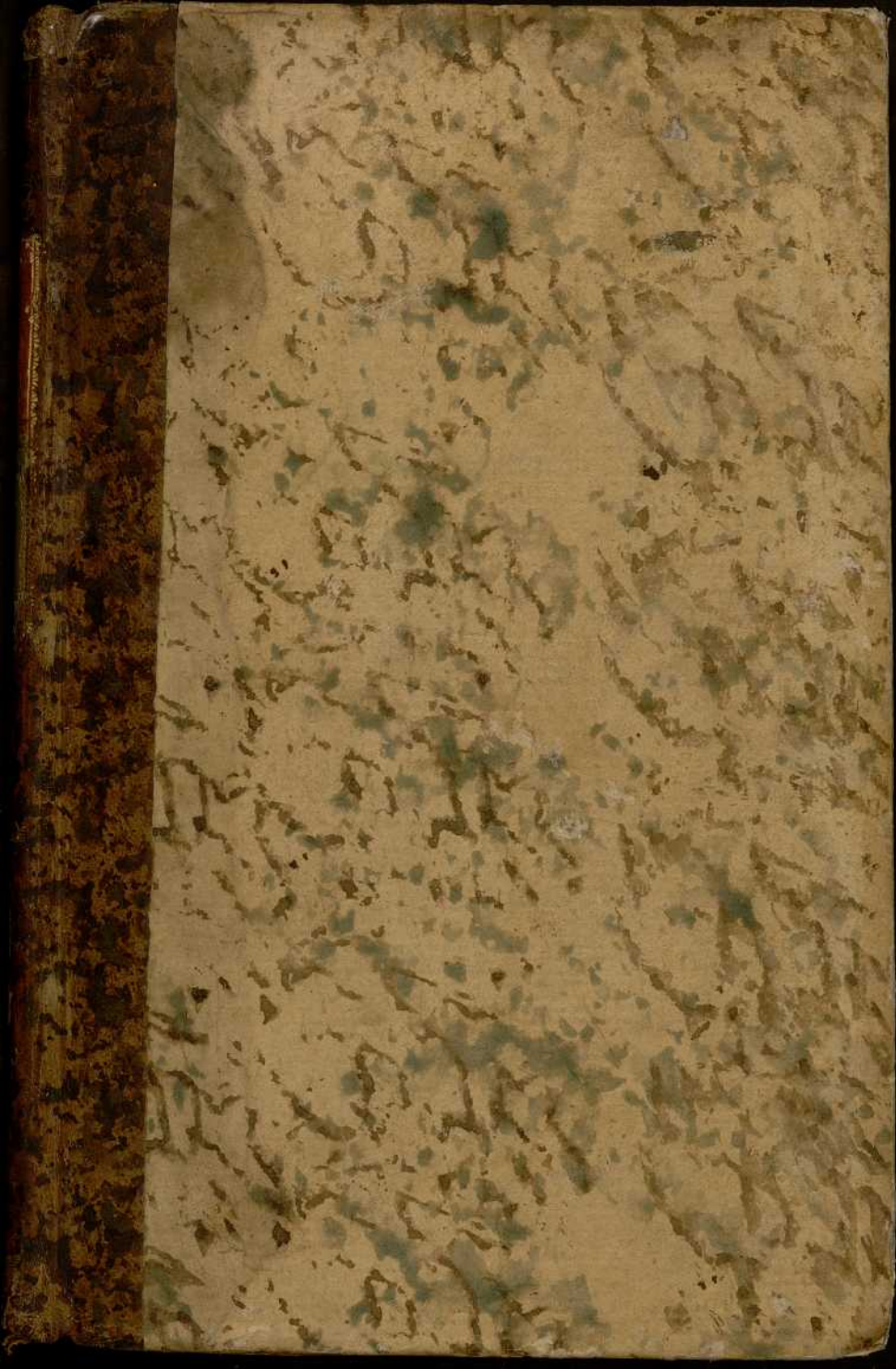

MURRAY
APPARATUS
MEDICAMINUM

II III.

A
47
168

BIBLIOTECA HISTÓRICA REAL
GRANADA

Sala:

A

Estante:

047

Número:

168

C.H. Farm. N° 939

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

2400

BIBLIOTECA HOSPITAL REAL
GRANADA

Sala:

A

Estante:

047

Numero:

168

6-5-29

A. 4. 344 CD 615.32/34

A P P A R A T U S
M E D I C A M I N U M
T A M S I M P L I G I U M

Q U A M
P R A E P A R A T O R U M E T C O M P O S I T O R U M
I N P R A X E O S A D J U M E N T U M
C O N S I D E R A T U S .

V O L U M E N P R I M U M .

A U C T O R E

J O : A N D R E A M U R R A Y D .

E Q U I T E O R D . R . D E W A S A

C O N S I L I A R I O R . B R I T . A U L A E P R O F E S S O R E M E D I C . E T B O T A N .
O R D . I N A C A D . R . G O T T I N G P R A E F E C T O H O R T I R . B O T A N .
S O C I E T A T U M S C I E N T I A R U M G O T T I N G . S T O C K H O L M .
U P S A L . G O T G E N B . L U N D . F L O R E N T . L U G D U N . D I -
V I O N . A U R E L . E T B A T A V O - F L E S I N G . M E D I C A R U M
P A R I S . N A N C . E T H A U N . A C O E C O N O M I C A R U M
B E R N . C E L L . G E O R G O P H . E T P A R I S . M E M B R O .

Adquirido con cargo a la consi-
gación de Historia de la Farmacia.

Granada Marzo, 1971

V E N E T I I S

T Y P I S S E B A S T I A N I V A L L E

M D C C X C V .

S U P E R I O R U M P E R M I S S U .

APPARATUS
MEDICAMINUM
TAM SIMPLICIUM

PREPARATORUM ET COMPOSITORUM
IN REACTIS ADIUMENTUM

COLONIAE

AUGUSTO

JOHANNES MURRAY

EX LIBRIS

CONSILIO ET CURA
D. JOHANNIS MURRAY
PHARMACEUTI
D. JOHANNIS MURRAY
PHARMACEUTI
D. JOHANNIS MURRAY
PHARMACEUTI
D. JOHANNIS MURRAY
PHARMACEUTI
D. JOHANNIS MURRAY
PHARMACEUTI

VENETIS

IN VALLI
MURRAY
PHARMACEUTI

PREPARATORUM ET COMPOSITORUM

P R Æ F A T I O.

SI absque accurata morborum cognitione medicus ne cogitari quidem possit, non minor certe, ut felix in praxi medica successus contingat, exactæ medicaminum notitiæ est necessitas. Hinc tot de materia, ut solet dici, medica conscripti libri, tot numerosorum voluminum series, ut, si quis in arte nostrâ rudis, vel eandem a limine modo salutans, quin unice Hetmanni, Geoffroy, Alstoni ex pluribus tomis constata opera vel amplum Pometi, Hillii similitumque volumen conspiciat, eorundemque vel formam vel molem metiatur, stupeat impensis eidem laboribus, monstrato autem illi toto singularium librorum, quin breviorum academicarum medicamenta prosequentium, apparatu, discedat attonitus, nihilque in hocce agro superesse, quod colat, persuasus. Equidem detestor illorum morem, qui aliorum existimationem, propria velificantes, arrodunt, hic errores latentes malitiose in lucem producunt, ibi lacunas defectusque relictos morose reprehendunt, & aliorum humeris insipientes, fauni ringentis instar, cacbinnos edunt. Ingenuus contra ea fateor in libro, quem mihi concinnandum sumsi, insignia precedentium studiorum meritis me debere, & multa eorum esse, quæ opus ad id fastigium perfectionis evexerunt, ad quod pro temporum ratione & scopo, quem auctor quilibet sibi præfixerat, potuerint. Ast ita omnia hæcenus de medicamentorum natura esse pertractata & exantlata, ut nihil in effatis emendari, nihil præter rem & occasionem prolatum dici possit, nihil denique vel ex propria penu vel recentioribus inventis addi, jam dudum de penitiori eorundem notitia sollicitus dubitavi, ulterius diffusus sum, quum ante plures annos ipse operi manum injicere inciperem.

Non mirum putabit, qui in horum aliquo momento defecisse auctores offenderit, æquior judex, ad hunc campum dimetiendum non unius discipline, sed plurimum eorundemque gravissimarum luce opus esse perpendens, scien-

tie naturalis, chemia, praxeos medicæ historicæque artis, & accedere debere patientiam fere ferream in lustrandis observationibus & experimentis, ac iudicium subactum, nulli sectæ vel opinioni addictum, in iisdem dijudicandis.

Que quum sint ejusmodi, ut, qui in singulari quodam medicamento trutinando circa hæc omnia sollerter versati fuerint, sicuti Trallesius in Opio, Meyerus in Calce, Girardi in Uva ursi, Lettsomus in Thea, Hartius in Zinco, plausu communi excipiantur, quin qui particulam modo virtutum medicamenti cujusdam ulterius stabilendam vel novam detegendam duxerunt, honorifica commemoratione celebrentur: quanto difficilior erit in omnibus, quotquot vel jure suo vel opinione tantummodo remedium titulo condecorata sint, singulorum desideriis votoque satisfacere!

Copia potius medicaminum quam inopia laborare pharmacopolia, vetus querela est eaque merita. Insignis numerus a Græcis ad Arabes & ab hisce ad nos, variis additis, promanavit. Aucta sensim divitiæ pyxide nautica, quæ viam ad remotissimas terræ regiones monstravit, & magna copia aromatum, balsamorum, resinarum, gummi specierum, radicum, corticum, lignorum rel. nobis prospexit. Chemia ulterius culta multa alia subministravit. Nostrique præcipue sæculi meritum est, quod ad indigenorum nature productorum sollertius attenderit. Medicaminum numerus quantum recentiorum industria adaugetus fuerit, vel comparatis unice notissimis b. Vogelii (a. 1758. edit.) & ill. Spielmanni (a. 1774.) libris, inter quos vix sedecim annorum intercapedo intercedit, evincitur. Hisce si varia adhuc notatu digniora adjicienda videantur, adscribas id velim humanæ mentis infirmitati, cui numerosis objectis circumfusæ quædam facile sese subtrahunt, vel & ejusdem nova in dies detegendi sagacitati. Quis vero sanioris iudicii negabit in ubertate ista pharmacopolorum multa exstare, quæ subigi ab humoribus non possunt, alia inertia virtuteque omni cassa, alia superflua, utpote ejusdem cum aliis virtutis; quæ ipsa tam de simplicibus quam præparatis compositisque medicæ vitio hæc ipsa abundantia caret, nisi quis ad selectum medicaminum, in singulari regione collegii medicorum auctoritate probatum, in quo Britanni, Sveci,
Dani

Dant plurimum operæ sibi sumere, restringere sermonem pro lege habeat. Ceterum mirifice judicia de pretio remedium variant. Multa quoque ideo commemoranda, ut alios de inertia moneamus, ne præjudicio auctoritatis occacati tempus sub decursum morbi perdant, & alia efficaciora præbendi occasione præcludantur. Alia multa, etsi sola non usurpentur, ob miscelam tamen, quam ingrediuntur, attingenda. Venena omnino hujus loci sunt, quippe quum medicum non solum scire, quæ prosint, sed quæ noceant, deceat; & desit veneni nomen terribile esse.

Historica medicamentorum simplicium cognitio, quæ basis est reliquorum omnium, quæ de medicamento scitu sunt necessaria, valde incerta fuit, donec ill. A Linne^o (Mat. med. a. 1749.) eadem immortaliter merito ad speciem suas referret. Quam necesse vero fuerit, in bocce scrutinio pergere, tam novis luminibus, quæ de origine quorundam recentius affulserunt, ut Ichthyocollæ, Jalapæ, Spigeliæ alterius, Ipecacuanbæ, Theæ viridis, Rhei, Polygalæ, Sanguinis draconis, terræ Catechu, quam dubiis, quæ adhuc de quibusdam obtinent, edocemur. Nam post tot cum remotissimis regionibus commercia, post tot itinera a scitis hominibus instituta, a quibusnam plantis semex Santonici, Oleum Cajeput, Myrrha, Gummi ammoniacum, Faba Picburim, rel. desumantur, & quid Tutia præcise sit, ignoramus. Ita & multa adhuc momenta de istis artis adminiculis nos latent, quibus haud pauca simplicia opus habent, antequam usui idonea sint. Non dudum est, quod veriora de Salis ammoniaci & Ichthyocollæ natalibus rescivimus: utinam æque esset explanata Boracis & Spermatis ceti historia. In hac institutionum de medicaminibus parte crederes, cl. Geoffroy plurimum præstitisse; nam quis eo satisfieri in practicis, serio profitebitur? Utne vero dicam, multa eum in medium protulisse, quæ potius instar commentarii in historiam naturalem sunt, quam ad materiam medicam proprie spectant: moleste fero, quod fontes suos varius significaverit, haud pauca aliter, quam curatius scrutinium postea exploravit. Quæ vero varia culpa in eos justius cadit, qui opus post mortem auctoris continuandum sibi sumserunt, quam eum ipsum. Eadem præter necessitatem

prolixitate peccarunt subinde ii, qui in chemica disquisitione medicamentorum desudarunt. In historica autem cujuslibet eorum expositione requiro, ut, præmissis nomine pharmaceutico & systematico, talis speciei descriptio suppediteur, qua ab affinis dignosci possit, subjectis synonymis probatoribus, icones selecta, cum patria, & sæpe quoque soli genio, quod insignem vim in mutandis stirpium viribus habet, exemplo Valerianæ officinalis manifestis; & si qua cum alia specie similitudine arctius jungitur, & hujus etsi apud medicos non usitate, notæ, discriminis utriusque causa, enumerentur. Porro character illius partis, quæ in usum vertitur, suggeratur; dein criteria, quibus medicamentum bonæ notæ a vitioso vel factitio discernatur, recenseantur; tum fata, quæ subit colligendo, transmittendo & usui adaptando; adjunctis, si quæ adsint, preparatis & compositis. Male hæc ipsa, operosius acquisita, remedia, a multis auctoribus omituntur, a qua labe doleo b. Vogelii compendium non liberum esse: quasi non ad materiæ medicæ doctrinam, sed ad pharmaciā essent referenda, quæ tamen potius descriptione encheiresum similium, ut extractorum, conservarum, aquarum destillatarum, sublimatorum rel. & ratione tam præparationis & compositionis in universum, quam singularum formularum expendenda, occupatur. Siquidem vero hi libri tanquam promptuarium omnium præsidiorum, quæ ad arcendos & sanandos morbos faciunt, considerandi, ægre feres, nihil de tartaro emetico, salibus, saponibus totque aliis, eorundemque multiplici egregia virtute, ibidem exponi; quum tamen horum vis ab ista corporum, a quibus constantur, sæpe insigniter discrepet, & miscela sæpe emergant virtutes, quas in simplici medicina frustra quæris.

Ego ad species plantarum, determinandas non dubitavi ill. A Linne' tam nomina quam descriptiones in fronte cujusvis vegetabilis præfigere, utpote a quolibet intellecta & assensu plerorumque auctorata, sicque tadio percipi, quod prolixior in describendo dictio legentibus parere solet. Nulla quidem differentia specifica absque generis cognitione stabiliri potest: sed & hujus characteres præmittere & amplum nimis fuisset, & superfluum, quum historiam naturalem præparatos lectores supponam, non
muta

muta ista, quæ ex libris discitur, sed viva & diserta, quæ naturam ipsam doctorem habet. Synonyma adjuncta hinc inde proprio studio collecta, & scripta indicavi, ex quibus amplior stirpis notitia peti possit. Icones malui eas allegare, ut in libris dispersas, quas meo judicio naturæ convenientissimas cognovi, quam unico operi inherere, e. C. Blackwelliano, quod stirpes nimis coarctatas sepe sistit, & in forma coloribusque insignia multis exemplis vitia committit. In locis natalibus non describendi Species plant. Linn. officio me unice perfundum esse, sed adduxisse multa ex propria multiplici lectione haud paucis documentis apparebit. Nomina pharmaceutica & ea notanda davi, quæ Anglis & Gallis peculiariora sunt. Amplius negotium, si quod in colligendo vel usui adornando medicamen sibi vindicat, ut multa exotica hujus census sunt, sollicitè & fusius quam solet fieri, ex fontibus, quorsum itineraria in primis faciunt, indicavi. Preparata & composita non ea modo adduxi, quæ apud Germanos, qui Pharmacopœæ Wurtembergicæ (cujus Editio ult. a. 1771. præstat) præcipue rationem habent, & ad cujus normam Helvetica, Vindobonensis, Palatina, Argentoratensis in plerisque sunt concinnatæ, usu veniunt, sed & Londinensium & Edinburgensium thesauros pharmaceuticos ubivis consuli. Edinburgenses dum nomino, non ultimam (a. 1774.) editionem Pharmacopœæ eorundem intelligo, quam nonnisi post inceptum & longius jam proVectum opus legi, sed illa priorem, in qua & per reliquum operis studio deditaque opera subsistam, non conformitatis modo causa, sed & ideo quoniam prioris in libris practicis creberrima fit mentio, in novissima autem tam in titulis medicaminum, quam præparationis & mixtionum ratione tante mutationes obtinent, ut subdubitem, an assensum medicorum proximis hisce lustris sibi sit conciliatura. Danorum & Svecorum novissimas Pharmacopœas persequutus sum, & comparavi cum aliis, quoties in encheiresi vel connubiis primas sibi laudes vindicare credidi. Multis insuper locis inserui vel subjunxi miscelâs, hinc inde in practicis libris memoratas & experientia vel auctorum vel aliorum medicorum, horum vestigiis incedentium, celebratas, etsi nondum in pharmacopœis jure civitatis condecorentur.

Et hæc quidem ad historicam partem medicamentorum attinent. Verum injunctum auctori de materia medica libri grave officium, ut virtutes medicaminum expendat. Multiplici ad illas detegendas inceserunt via. Posthabita illa varia, quæ credulam antiquitatem tenuit, qua vel ex figura, colore, duritie similibusque aliis conjecerunt, cuinam malo tollendo esset idoneum id, quod pro medicina habuerunt; vel sideris cujusdam influxu opitulari labefactæ corporis nostri parti hoc vel illud sibi persuaserunt; vel instinctibus animantium nimium dederunt; vel ex temperie varia medicaminum abditas vires hariolari annisi sunt: certius quibusdam longe adiumentum afferre chemica analysis visa est. Nolo repetere, quæ contra hocce criterium scite ab aliis monita sunt. Nec refellit dicta mira ista virtutum convenientia, quas chymici ex analysi deduxisse se sustinent, cum iis, quas experientia manifestavit. Vereor enim, ne in hisce profereendis tacite ad experientiam potius, quam sua in laboratoriis tentamina, respexerint. Multa alia tamen ex chemia in materiam medicam redundant commoda. Hujus ope eruimus miscelam abditam multorum medicaminum, cujus de mineralibus nominatim vix ulla existura notitia; discimus, quænam solvi a corpore nostro possint, nec ne: & quibusnam menstruis subigenda sint, ut vim exserere desideratam queant; hæc subministrat artificium segregandi noxias partes & ita corpora compingendi, ut nova miscela efficaciora fiant. -- Pluris longe faciendum arbitror in enucleandis viribus abditis cognationis adjuvmentum, quod de vegetabilibus præcipue valet. Nam etsi in combinandis stirpibus tam quoad genus quam ordines naturales sæpe Botanici differant, & supersint quædam, quibus in naturali serie nullus aptius etiamnum locus possit assignari, ut comparantibus Royeni, Linnei, Adansonii, Scopoli, Oederi molimina liquet: plerisque tamen tantam naturæ similitudinem impressit, ut nihil opponi possit. Si quæ vero discrimina virtutum in uno eodemque genere vel ordine locum habent, non tot eorum exempla exstant, ut subsidium hocce in universum rejiciendum putem. Sæpe gradu modo differunt, sæpe altera pars iners omnique vi orba, altera efficaci quin venenata. Id ad minimum cognitionum scientia emolumenti affert, quod

novis experimentis ansam præbeat, & cautiore observatores in iisdem subeundis reddat. -- Quod idem de indicibus ex solo stirpium petendis sentio; & de gustus olfactusque vario adminiculo.

Optimus vero virtutum medicaminum magister experimenta sunt, nec hæc unice in hominibus vel brutis instituta, sed etiam extra corpus vivum capta. Quis pretium istis cll. virorum Redi & Torti cum anthelminticis, Pringlii cum antisepticis, Lobbi cum lithontripticis, Wallerii cum Cinnabari ad solubilitatem ejus demonstrandam, Alexandri cum nitro ad vim ejus refrigerantem confirmandam, audet denegare? quippe quorum eventus eximie cum phenomenis in corpore obviis congruunt. Sit vero in hisce is calor gradus, qui corpori humano naturalis est, menstruaque haud absimilia illis, quæ corpori competunt. Simulque meminisse convenit, haud parum vires mutari miscela liquorum primarum viarum aliorumque alluentium, multasque sufflaminari, antequam medicamen ad locum affectum perveniat.

Plus igitur tributum experimentis in animalibus brutis. Hisce prout multa nova in physiologicis detecta, vel ulterius confirmata, ita horum ope haud minoris ponderis momenta, de efficacia medicamentorum primum innotuerunt bene multa. Aptissima huic fini animalia habentur quadrupedia & aves, quoniam hæc ipsa propius structura ad nostrum corpus accedunt. Dubiam vero fidem reddit diversa multarum partium in hisce structura, defectus aliarum in nobis obviarum, perfectior rursus quarundam in nonnullis brutorum speciebus indoles, & haud exiguus numerus phenomenorum, quibus brutorum quidem corpora, non vero nostrum, patent. Sicuti vero structura & indole a nobis animalia discrepant, ita & eventus experimentorum cum remediis & venenis captorum differant, necesse videtur. Id quod & observationibus ulterius confirmatur. Nempe bruta, quæ magnitudine & pondere humanum corpus fere exæquant, majori saltem dosi medicamentorum quam homo, egent, cujus causa, nisi fallor, in minori sensilitatis & irritabilitatis gradu querenda. Multa homini innoxia labem inferunt animalibus; alia rursus nonnisi certis brutorum speciebus infesta sunt, & contraria vice quedam impune a brutis

ingerantur, quæ maxime homini deleteria existunt. Mirum adeo, quod tenerrima quædam animalia acerbis variis sine damno idque haud invita vescantur, quæ fortiori, ut creditur, corpori humano veneno sunt. Id præterea molestum est, quod bruta non possint distincte significare sensus & mutationes, quas ex ingestis percipiunt, & etiamsi quædam, vehementius affecta, irrequieto suo motu, clamoribus vel ejulatu, variis evacuationibus, vim illatam effectusque declarent, loquela tamen destituta & de gradu affectionis & de loco ignaros nos relinquunt, nec subtiliorum sensationum, ut tensionis, vertiginis, anxietatis, nausæ, torminum, indicia apta suppeditare possunt. Sciendum quoque, facilius affici animal junius, quam ætate provecum, multa ingerere bruta fame vexata, quæ spernunt pabulo alio jam devorato, multa repudiare suppetente alio pabulo convenientiori, nec ventriculo repleto cibis & sordibus, tam facile percipere effectum, quam eodem vacuo. Verum de hisce succinte & summatim modo ago, quum alibi (*) fusus in pretium hujus generis experimentorum inquisiverim.

Colligitur inde, antistare omnibus reliquis investigandi vires medicaminum modis experientiam in ipso humano corpore susceptam. Leve crederes negotium esse, illam subire ex jaclantia empiricorum, qui multitudine egrorum, quos adeunt, & varietate formularum eam metiendam ducunt, an judicio adfuerint nec ne, parum curantes, nec agnoscentes ipsa egrorum obstrepentium frequentia obnubilari observandi vim judicii acumen frangi. Ast accuratam supponit cognitionem morbi ejusque graduum & omnium eorum, quæ ejus cursum dirigere vel mutare possunt, quorsum pertinet egri natura, idiosyncrasia, complicatio morbi, & epidemica constitutio, aeris climatisque ratio, anni tempus, sexus, ætas, rel.

Sci-

(*) Factum hoc est in Disquisitione, *Tal om de på Djur anståndie Röns och Forsöks opålitelighet vid tilämpningen på Menniskans Kropp*, år 1772. prælecta R. Academiæ scientiarum Sveciæ, sub clementissima Regis GUSTAVI III. præsentia.

Scitam quoque desiderat applicationem medicamenti, quoad dosin, miscelam, corporis præviam præparationem, dietam jungendam. Nemo autem horum omnium rationem habere potest, nisi observandi dono instructus, consuetudine res obvias per momenta singula scrutandi, & miscela quadam ingenii alacris tenacisque, acquisito, & pertinaci in repetendis experimentis constantia usus fuerit. Cultum insuper iudicium opus est, ut super observatis cogitari possit & ex phænomenis ad causas, ex cognitis ad ignota & sensibus nostris abdita concludi, & mens ab omni præiudicio & affectibus aliena. Vide an hæc cadant in Præcticum proletarium, lucro unice & ambitioni litantem, minis vel favore plicatilem, ex uno lecto ad alium in nosocomio vel praxi privata volatilem. Hisce dotibus si opus est in medicamentis, quorum virtus jamjam explorata satisque cognita est, applicandis, quanto minus abesse hæc possunt, si ipsi ad nova tentamina nosmet accingimus, & vel ignotis viribus rimandis vel dubiis confirmandis animum advertimus. Quorum normam eleganter exposuit ill. Ab Haller (in Pharm. Helvet. Præf. p. 12.). Nempe primum in corpore sano medela tentanda est, sine peregrina ulla miscela, odoreque & sapore ejus exploratis, exigua illius dosi ingerenda, & ad omnes, quæ inde contingunt, affectiones, quis pulsus, qui calor, quæ respiratio, quenam excretiones, attendendum. Inde ad ductum phænomenorum in sano obviatorum transeas ad experimenta in corpore agroto, parvis pariter præbiis, & horum eventus sollicite notandi, aucta dein dosi. Nec justa repetitio negligenda, ut pateat, quid medicina, quid circumstantes aliæ conditiones præstiterint, nec ex uno vel altero singulari casu generalis vel laus vel vituperium formetur.

Utinam hisce solis fulcris materiae medicæ scientia esset superstructa. Quod si esset, cum mathesi ipsa certitudine dimicaret. Sed unius hominis vita tot experimentis cum tot naturæ productis subeundis non sufficit, & nisi aliorum conamina in nostros usus vertere vellemus, inchoare oporteret denuo operosos labores antecessorum, eosdemque in scopulos pro humana imbecillitate impingere, quos prævio eorum cursu admoniti, feliciter jamjam prætervehimur. Agite igitur, grati excipiamus, quicquid ve-

ri & evitâ præterita ætatis vel coætaneâ vitâ sollicitia de medicaminum efficacitate, post multos errores iterataque studia, nobis revelavit.

Verum autem unice quum hacce in re sæcter, tot fateor difficultates mihi obvenisse, ut fere despondens animum valedixissem operi. Fbcilis enim & expedita fuisset res in titulis virtutum conquirendis. Conferens compendia miratus sum virium cuilibet remedio tributarum frequentiam & amicam quoad hæc plerorumque convenientiam, nec egre animadverti, plerosque in describendi sedulitate acquievissse, utut callide sæpe manuarum hæcce diligentiam cummutacione verborum & ordinis celare studuerint. Hinc tot una cum bonis ex uno libro in alterum promanarunt menda errorisque, tanto minus excusandi, quum ipsam vitam humanam feriant. Quæ de vetustioribus remediis proferuntur, horum plurima pars ad Dioscoridem vel alium Veterum referenda, quorum vero medicaminum haud exiguum numerum, utpotè obiter modo descriptorum, non novimus. Quæ dispersis ab hisce voluminibus tradita, hæcce Schroderus in Thesauro suo pharmacologico in compendium redegit, ex quo dein Dalius, Geoffroy, totque alii ex hisce, hausserunt. Horum multa remedia posteriori tempore novis viribus celebrata, a quarum investigatione Veteres vel veneni vano metu, vel defectu chemica lucis detenti. Accesserunt sensim tot aliorum serius detectorum vires. Quarum omnium quum non solum nomina, in quibus pariter non minus sæpe insigniter peccatum est, significare mihi injunxerim, sed ita in lucem proferre, ut absque doctoris enucleatione vel commentario in verum practicum usum verti possent, ipsos fontes adeundi necessitas mihi enata. Nec piguit me hoc fine lectionis innumerorum fere non solum operum practitorum, sed scriptionum actis societatum litterariorum insertarum, academicarum, itinerariorum, diariorum, librorum stirpes indigenas designantium, qui vires earundem ruri exploratas substernunt, simplicitate experimentorum non suo decore defraudandas, rel.

Hocce gurgite ne ipse submergerer, vel loco margaritarum quisquiliis & rejectanea expiscarer, hanc mihi legem posui, ut iis potissimum effatis inhaererem, quorum veritas fida casuum narratione & simplicitate methodi enituit.

enit. Quæ accuratio quum in recentiora tempora præcipue cadat, ad hæc præsertim sermonem restrinxi. Et, ut juum cuique tribuerem, malui testimoniis eundem interrumpere, quam ambitiosa vel ingrata omissione auctorum mihi vindicare, quæ aliorum sunt. Testes, dum videant allatos, non dubito fore multos, quibus displicebit parca eorum citatio. Sed multa non egent peregrino suffragio, quum quotidianus usus rem evicerit. Quis enim dubitabit de Jalappæ vi purgante, Ipecacuanhæ emetica, Opii somnifera, Scillæ diuretica? In aliis mihi perinde est, an Dioscotides, vel alius quidam genius tutelarior, eadem dixerit, modo vera sint, quæ edisseram. Dissensus vero ante omnia significandi fuerunt, ne partibus duci videar, & ut postera ætas iterato tentamine in errores commissos inquirat. Varios ipse conciliare annis sum, vel vitium ab alterutra parte patratum detegere. Jam & in patulo erit, cur longe pauciores virtutes de medelis recenseam, quam ipsi breviorum scriptores plerique, etiamsi pro confirmanda re loca ipsa allegent. In hac re non diffiteor Zornium me longo post se intervallo relinquere. Allectus subsidiaria eorum ope, sæpe redii ad fontes, quos indicant, sed sæpe insidos inveni, sæpe male intellectos. Quis cautior ex uno vel altero singulari casu in universum ita esse colliget? Quis veri avidus uni remedio adscribet virtutem, quæ in ampla & variegata formula, vel aliis simul in auxilium tractis inter plura divisa manet? Quæ hominis, de cuius fide vel observandi dote nisi fama nominis, quæ sæpe ambigua, narrationis tamen modo declarata, non constat, auctoritas? An mihi vitio vertendum, quod mendas festinatione nimia lectionis commissas non recoquam? quod non pariter, ut illi ex perperam intellectu Rosensteinio sinapismum faciei imponendum, ut inde arceantur variolæ, commendem? quod taceam de excitato salive ejusque violacei odoris ex Terebinthina capta profluvio, quum locus ex Hannio (de podagra Cardinalis De Zinzendorff) citatus modo indicet, narrantem Cardinali amicum de efficacia Terebinthina in podagra salivam illi movisse, h. e. desiderium ejusdem usurpandæ excitasse; quod non valere infusum Linææ florum ad morbos cutaneos addiderim, quum hæc laus ad flores Linariæ pertineat? ut centena

exempla alia taceam. Perplacet igitur mihi in virtutum medicamentorum recensu ill. Spieimanni moderatio. De quibus ipse nondum satis convictus fuerim, dictionis genere facile cognoscetur. Nec neglexi numerum experimentorum significare, si paucitas fidem minueret. Subinde in historiam inventionis descendi: fateor tamen me potuisse plura de hac dicere, si practici medici interesse hæc scire putarim. Rarius modum, quo vim exserant medicamenta, explicare tentavi. Præstat enim scire, quid remedium efficiat, quam quomodo effectum edat.

In hujus disquisitionis locum, fidam omnium momentorum, quæ ad curationem spectant, commemorationem substituendam duxi. Quid juvat indicare, Valerianam mæderi epilepsie, corticem Peruvianum gangræne & inflammationi, Onopordon cancro, Boletum igniarium hæmorrhagiis externis, Moschum manie, Alumen febribus intermittentibus, spiritum Vitrioli scabiei, extractum Saturni Goulardi ophthalmie, nisi speciem naturamque mali determines? quod Ipecacuanba dysenteriam tollat, astma spasmodicum solvat, uteri hæmorrhagiam compescat, nisi tempus morbi opportunum dosinque aptam edocoas? quod Antimonium arbritidem, martialia affectiones nervosæ, mercurius luem veneream, Cantharides rabiem caninam sanent, nisi præviam corporis præparationem tradideris & miscelas aptas modumque, ne nocere possit utilissima alioquin medicina?

Dispertiendi medicamenta non una arrisit auctoribus ratio. Commodissima vulgo censetur & praxi aptissima, quæ virtutum præcipuarum respectum habet, hacque usi sunt e. c. ell. Chomel, Lösecke, Cranz, Spielmann, & cujus librum nondum, quod doleo, legere mihi contigit, cl. Cullen. Id vero incommodi habet, quod necessitatem sæpe injungat dirimendi remedium in plura quasi frustula pro varietate morborum, quibus medetur, & quod pro genio auctoris vario subinde summam dicendorum collocatam cernas, ubi omnium minime questivisses. Alii dispertiverunt medicamenta secundum partes, quæ in officinis servantur, radices, folia, flores, resinas rel., ut catalogi dispensatoriorum, Hill, Büchner, Vogel, Triller; alii secundum eas particulas, quas chemia eruit, ut ell. Hermann, Cartheuser, Gerhard, Gleditsch. Alii

primum regna naturæ, dein ordinem alphabeticum sibi filium elegerunt, ut Geoffroy, Alfion. Alii mixta omnia ordini Alphabetico convenienter proposuerunt, ut Zorn, Levvis, Bourgelat, Linneus institit systemati suo. Dalius ordines naturales prosequutus est. Cur & ego seriem naturalem in vegetabilibus, quam in universum, si quis unquam, ego magni facio, amplexus fuerim, supra jam exposui. Qua in re etsi multa ad venerabilis præceptoris ill. A Linnè mentem adornavi, in haud paucis tamen ex propria observatione deslexi, quorum rationem reddere hujus loci non est. Habet quoque hæc partitio id emolumenti, quod omnia, que de medicamento noscenda sunt, uno loco tradantur, & in tabula quasi sistantur, quod quantum memoriam adjuvet, dici non potest. In expositione autem singularum partium, agmen ducant ea, que efficacia antecellere reliquis experientia docuit. Si quos Floræ sacris minus initiatos offendit ille ordo, tanquam non satis commodus hoc vel illud medicamentum vel singularia de illo momenta exquirenda: hisce indice Alphabetico ad finem operis, una cum aliis necessariis, subji-cendo in posterum fiet satis.

In continuando eodem & tempestive absolvendo impiger laborabo. Expedito igitur vegetabilium complexu, cui quedam incertæ originis serius detecta subjungam, e. c. Radicem, Lopez, Columbo, Cassuminia, Semen Ajavæ, Gummi adstringens Fothergilli, Corticem Pogerebæ &c. ad animalia, tum ad mineralia procedam. Peculiare caput remediis destinavi, que lucrum plerumque inventorum arcana esse olim voluit, vel etiamnum vult. Horum quedam, ut pulvis febrifugus Clofii, pulvis antiarthriticus Ducis Portlandiæ, jam data quidem occasione commemorata, vel commemorabuntur in posterum, sicuti lithontripticum matronæ Stephans, pilulæ tonica Bakeri, specificum Herrenswardii contra taniam, lithontripticum Jurini & Chitickii. Aliarum natura etiamnum tenebris obvelatur prout pulvis Ailhaudii, oleum Harle-mense, Elixirium Stoughtoni, Gutta Bestuchefianæ s. Lamottianæ, Pulvis Plunketi & Guyii contra cancrum, pulvis Jamesii, hinc seorsum tradenda, quo, etsi non de miscela, tamen de viribus adscriptis, judicium ferri possit. Proximum locum occupabunt aquæ, sive sincera il-

la sit, vel forma fluida vel in nivem glaciemve condensata, vel in vapores dissoluta, sive medicata. Quam classem excipient curationes per aerem, in qua ejusdem vis restaurans, vel si mavis, balsamica, vapores salutaris & noxii, machine varice ad depurandum aerem excogitata, medicina Egyptiorum per instationem medendi, considerabuntur. Si musicæ præceptis imbutus penitius essem, quædam & de usu ejusdem ia medicina commentari non alienum a scopo foret. Nec ignem adjectum suum denegare medentibus, quum per ignem electricum factæ curationes, tum novissima in Gallia cum candente carbone contra ulcera capta experimenta aliaque demonstrant; de quibus ultimo capite agetur. Quæ serius detegentur, quam ut suis locis inseri possint, prout jam quædam de usu fumigationis colophonii in phthisi ex Commentariorum academice chirurg. Parisinæ Tom. 5., & de Arnica ex Collini Observat. practic. Tom. 5., adjicienda, Supplementi instar opus claudent.

Et hæc quidem omnia tribus vel quatuor voluminibus ad finem me perducturum spero.

A. POLYCOTYLEDONES. *)

ORDO I.

CONIFERÆ.

P I N U S.

LINN. *Syst. veget.* p. 719. *Gen. plant.* p. 499.

Pharm. PINI Turiones, Succus, Cortex, Pix.

1. **P**INUS SYLVESTRIS; foliis geminis, primordialibus solitariis glabris Linn. *Spec. pl. Variet. α.* p. 1418. Pinus sylvestris Casp. Bauh. *Pin.* p. 491. Pinus foliis geminis, conis pyramidatis, squamis oblongis obtusis. Du
Tom. I. A Roy

*) Ita voco congeriem insignem stirpium, quas *Dicotyledones* in universam dici mallet, ipse adhauc dubitans, an duabus plures ulli femini cotyledones contingant, praeunte imprimis cl. Meese (*plantar. rudimenta Explic. p. 3.*), cujus hac in re non spernenda auctoritas. Quum vero ill. a Linn. aliisque & plurius locum dent, utor voce neutri dissentientium parti molesta; quos pini exemplo cl. Adanson. *Fam. des plantes Pref. p. 305.*) conciliat, binas illi modo cotyledones tribuens, sed ad basin usque in sex lobos divisas. Variare vero numerum (si placet dicere) lobarum in diversi spini speciebus alia observationes (Vid. Linn. *Sp. pl.* p. 1420.) docent.

2
 Roy *Harak. u. Baumz. T. 2. p. 13.* *) V. Schoellenbach
Abbild. Tab. 1-4. Arbor. Crescit ubi vis in sylvis borealibus
 ficcis, peregrinatorum in abietis sodalitie omni anno oble-
 tamentum gratissimum, proceritate & ramorum densitate
 venerabilis.

Ligni usus in vita comuni multiplex ad malos ob rectitu-
 dinem, aquæductus, affères, focos, candelas, carbones, fu-
 lignem, rel. *Corticem, Terebinthinam, Picem* medica rescum
 œconomica communes habet.

Turiones). Sunt amenta tenera, cylindrica, nundum ex-
 pansa, extrinsecus squamis rufis tecta, interne viridia, pin-
 guis ob resinam, qua turgent, attactus, saporis balsamici
 amari, odoris grati. Male vulgo *Strobili* vel *Coni* dicti. In
 Germania vix rite cogniti; nam in pharmacopoliis variis,
 horum loco, abietis vel propagines foliosas vel ejusdem stro-
 bilos duplici errore inveni. Et descriptiones pleræque, in
 libris materiæ medicæ obviæ, pariter mancæ sunt. Prima-
 ria eorum in scorbuto laus, æque non sunt. Primaria eo-
 rum in scorbuto laus, æque non nova (*Herm. Cynos. mat.
 med. T. 2. p. 193.*). In Svecia magni etiam nunc hoc no-
 mine fiunt (*Linn. Flor. Svec. p. 874.*); in Sibiria pariter
 (*Gmel. Fl. Sib. T. 1. p. 178.*). Nec spem frustrantur,
 malo jam inveterato doloribusque stipato, sero lactis deco-
 cti, cujus bis de die uncia quatuor ebantur (*Scop. Fl.
 Carn. p. 402.*); quod idem prædicatur de veris strobilis,
 eodem modo usurpatis (*loc. cit.*). Verum non priva hisce
 hæc virtus est, sed & folia & cortex viridis & lignum pi-
 ni vel & abietis præstantissima in hoc malo exsiterunt,
 præsertim addito tantillo absynthii & radicis armoraciæ
 (*Lind on scurvy p. 176.*). Hinc & in arthritide vaga scor-
 butica omnia ex pino, aquam, essentiam, extractum & si-
 milia præeunte Waldschmidtio commendat Bagliv. (*Oper.
 p. 117.*). Laudantur præter scorbutum etiam in tumore
 leucophlegmatico & tussi catarrhali in connubio radicum bac-
 carum & salis juniperi aqua vel cerevisia decocti (*Darelii
 Socken-Apot. p. 52.*). Placuit & lac turionum, præsertim re-
 centium, verno tempore paratum ex turionibus, armoraciæ
 radice, saccharo vel melle, contusis, aqua infusis, dein expri-
 menda & lactis vel feri ejusdem tantillo commiscenda (*loc.
 cit. p. 100.*). In lue venerea decoctum eorum sero lactis factum
 & ad mensuras duas vel tres quotidie epotum, junctis inje-
 ctio-

*) Gravis in hujus ordinis plantis auctor, quum probe rationem
 strobilorum habuerit, sine quibus americanæ præcipue species distin-
 gui nequeunt.

tionibus vel gargarismatibus quando fauces exulceratæ fuerunt, successisse visum est (Hirschel *Betracht. ub. d. Merc. Subl. u. d. Schierl. pag. 9. 16.*).

Vel simplex eorundem infusum theæforme sive decoctum, ex cerevisia vel aqua, in morbis prius dictis sæpius sufficit. Sicque non vitia humorum solum corrigunt; sed lotio copioso educunt.

Externè decoctum scabiem abstergere & a prurigine membra defendere lego (Vogel. *mat. med. pag. 79.*).

Extractum eorum resinofum vix differre a balsamo peruviano (Hirschel *l. c. p. 9.*). De oleo infra.

Succus, sub cortice latens, verè ad alvi solutionem usque fustus, ascarides expellit (Rosenstein's *Barnsjukd. p. 353.*).

Ex cortice) interiori albo, molliori & fibroso dura necessitas panem (Bärbrod) conficere Lappones (Linn. *Flor. Lapp. p. 276.*) aliarumque septentrionalium regionum Sveciæ incolas, non in suum modo sed & hominum usum, docuit; in Kamtschatka pariter (*nat. Hist. p. 47.*): Exterior rudiior ruber (Svec. Flarn), doliis obturandis retibusque, ne fundum petant, sustinendis inservit. Hujus vero in primis an infantibus intestinum rectum prolapsum, si eidem inspergatur & accedat reductio, situ suo retinere (Rosenst. *l. c. p. 24.*). Idem pulvis ambustis profunde erosis auxilio fuit (Wickelgren in *Provinc. Doct. berätt. 1761. p. 78.*).

Hæc, ut reliquæ pini species, succo resinoso scatet. Quoniam vero non in singulis eadem ubertate adest, nec eadem ubivis arbores suppetunt, & una hoc, alia aliud, resinæ genus copiosius suppeditat: hinc diversis ab auctoribus speciebus Terebinthinæ & Picis & Resinæ natales assignantur. Nova difficultas nascitur exinde, quod limites in hoc genere non satis exacti inter species & varietates, ne a clarissimis botanicis quidem, positi sint, nec utrarumque characteres rite indicati. Quæ querela legenti de hac re librum alias eximium ill. Du Hamel (*Traité des arbres & arbustes Tom. 2. Art. Pinus p. 121. sq.*) iterum recurrit. Terebinthinam communem justius Pino piceæ, quam sylvestri L. tribuimus; de Pice autem agere hujus loci est.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Oleum turionum destillatum). Ex turionibus, aqua paratum (Haartman *gangb. Sjukd. p. 372.*), vulgo in officinis non occurrit. Illitum dolores rheumaticos pacavit (*l. c.*).

Essentia pini) *Pharm. Wurt. p. 84.* Fit extractum turionum cum spiritu cochleariæ digerendo. In scorbuto & arthritide usurpata ad guttas sexaginta supraque.

4
Pix). Hanc huc refero, quum saltim largissimus ejus in Svecia, Helvetia aliisque regionibus ex pino sylv. proventus sit. Abietem autem assignat perill. A Munchhausen (*Hausf. Tom. 5. p. 224.*), in Germania altera frequentiore, hinc & pici ibidem colligendæ aptiorem & *Pechtanna* a Germanis, ab ipso vero ideo piccam, dictam. Distinguendum inter *picem liquidam* & *solidam*.

Pix liquida ignis ope ex frustis siccis pini, ad medullam usque commodis anni temporibus cæsæ, per descensum eliquatur. Simplicissimus modus est frustra coacervata & musco terraque tecta in colle declivi accendere, focum per sollem alendo & augendo: sic in foveam inferius fossam & foliis abiignis vestitam defluit, ibidemque colligitur. (Linn. *Skanska resa p. 54.*) Majori lucro in peculiari furno ovato, utrinque detruncato, infra intus craticula & ad latus canali, per quem in dolium suppositum effluit, instructo, ut sit in Gallia, & Hispania (V. *Fig. furni in Du Hamel l. c. p. 168.* qui modum ibidem & in Canada usitatum describit), vel furno figuræ coni detruncati vel alius, eliquatur. Sic primum destillat phlegma, dein pix ipsa, h. e. liquidum tenax, nigrum, fragrans, plerisque ingrate olens, saporis amari. Svecica, Norvegica, de quibus egit ill. Wallerius (*A. N. C. Vol. 9. Obs. 64.*) & Thuringica, quarum proximas duas dictas comparat Beurer (*A. N. C. Vol. 10. App. pag. 159.*) inter picis species præcipue celebrantur. Hoc liquidum, licet ejusdem originis ac terebinthina, ab hac tamen manifeste differt, quum igne empyreumaticum evaserit, & simul partes gummosæ & mucilaginosæ fuerint elicite. Sic dum terebinthina aquæ solutionem respuit: pix liquida quoad partem solvitur. Pix destillatione exhibet aquam acidam, quæ acidissima est omnium ex vegetabilibus absque fermentatione paratarum, oleum album aliudque obscure rubrum, denique caput mortuum lithontraci fere simile (Waller. *l. c. p. 246.*). Oleum tenuius, quod pici liquidæ supernatat, pix liquida lutea (gelber Thaer) Germanis dicitur.

Usus œconomicum ejusdem ad ligna funesque contra putredinem tuenda, curruum cursum accelerandum, vel in morbis pecudum, hic linquo. In dysenteria autem aliquando picem cum cera in pilulis datam lego (Herm. *m. m. T. I. pag. 660.*). Nec magis placet recensere fidem, quam eidem cum cerevisia potæ in malignis febribus Norvegi tribuunt (Th. Barthol. in *Adt. Hafn. T. I. p. 41.*). Contra taeniam Westrobothnienfes illam cum lactis æquali quantitate miscent & per hebdomadem mane hujus miscelæ cochlear unum ebibunt (*Prov. Doct. Beryat. Forts. 2. p. 263.*) Singularem in scabie efficaciam pilulæ ponderis granorum trium ex herba conii & pice liquida comprobant.

Initium scilicet pilulis duabus fit, quæ dosis quotidie pilula una augetur, donec 24. per diem consumptæ fuerint. In pertinaciori malo balneum in auxilium adhibetur, & lotio ex decocto foliorum nicotianæ saturato iis in locis, quæ scabies conspurcat. Valuit etiam hæc medicina ad variolas malignas arcendas, œdematibus pedum, contra varios faciei rel. (*Imrikes tidning. 1776. n. 52.*). Efficacior picis vis inesse videtur in variolarum contagio debilitando. Domesticum hic inde in Svecia est, febre variolosa ingruente infanti tot picis liquæ guttas exhibere, quot annos agit, cujus medelæ virtutem ipse Walerius (*l. c. p. 252.*) affirmat aliquoties se expertum, non credulus alioquin auctor. Maximum autem in re medica rumorem excitavit.

Infusum picis liquidum s. *aqua picea*, *Ph. paup. p. 9.* ex picis liquidæ libris duabus & aquæ fontanæ congio. Hæc per tria vel quatuor temporis minuta prima bacillo agitantur, & post moram binorum dierum, qua fundum petiit pix, decantatur & clara pars ampullis excipitur. Sic instar vini hispanici albi translucet, odoris empyreumatici & saporis acescentis est, qui manifestior fit instituta ejusdem quoad partem exhalatione; tum quoque syrupum violarum rubrum reddit & alcali instillatum effervescit. Constat ex oleo tenui, quod solutum per acidam partem aqua miscibile evadit. Pix semel usurpata ulteriori extractioni inepta est. Postquam primo infusum hoc in America usurpatum fuerit, Anglorum potissimum opera, Episcopi Berkeley (*Siris or Inquiries concerning the virtues of Tar. water 1744-8.*) & cl. Prior (*Narrative of the Success. of Tar-water 1746. 8.*) inclaruit, qui in variolis præcavendis & mitigandis, in scorbuto, ulceribus mali moris, fistulis, rheumatismis, asthmate, tussi, numerosissimisque morbis aliis laudarunt. In variolis tantum valuit, teste cl. Cantwel, ut & irritam redderet insitionem: ejusque ope epidemia funestissima infestante multis subsidio venit ill. A Rosenstein (*loc. cit. p. 158.*). Sic in tussi sicca pariter ac humida quin purulenta successit cl. Ramspeck (*Biga remedium præstantiss. 1745.*). Unicum efficax remedium inter tot alia frustra tentata in scorbuto Ellisio (*Voyage to Hudsons Bay 1748.*) fuit etiam confirmato malo; quo per lotii vim exferuit (*Lind on scurry p. 440.*). Leprosi quoque subvenit (*Lewis mat. med. p. 457.*). Vim anthelminticam adscribit, etsi non expertus, Quellmalz (*Progr. de infuso pic. liqu. aqu. p. 13.*), qui multum virium illi derogat. Dolendum ob præconia nimia in morbis natura sua valde diversis, ut solet fieri, in desuetudinem abiisse utilissimam medicinam. Multos quidem deterret sapor, sed gratior fit addito saccharo vel paucis guttulis olei nucis moschatæ in-

stillatis vel vini tantillo affuso. Pulsum erigit sudoremque movet, lotiumve. Quibusdam emesin catharinque excitavit, (*Quellmalz l. c.*) an sola nausea? Pinta, h. e. unciae sedecim, in univertum sufficit per diem vacuo ventriculo hausta, nisi diurnitas mali majorem quantitatem exposcat (*Berkeley l. c. p. 3. 56. 100.*). Infantibus variolosis vitrum pro vino minus mane & vespere conducit, usu non ante ingruentem morbum tantum facto, sed &, eo jam praesente, continuato. (*Rosenst. l. c.*)

Pilulae piceae) *Pb. paup. p. 35.* Ex pice liquida & pulvere radicis Helenii.

Unguentum e pice) *Pb. Lond. p. 115.* Ex pice liquida & sevo ovillo. Instar digestivi & imprimis in efflorescentiis scorbuticis aliisque cutis usurpatum.

Pix solida obtinetur liquidam in peculiari lebetes sub continua agitatione in compagem spissam coquendo (*Linn. Skanska resa p. 56.*). Si lignum resina valde dives est, ex furno dicto stillans pix justam jam crassitiem habet; alii resinam una cum ligno probe resinoso in furnum immittunt, nec effluxum per tubum concedunt ante sufficientem coctionem; alii rursus acquiescunt picem liquidam cum resina liquando (*Du Hamel l. c. p. 166.*). Usus in commissuris navium obturandis picis *navalis* nomen dedit; nec minus notum illud *picis sutoriae*. Cuti applicata tenaciter adhaeret, eandemque rubefacit. Clavis pedum imposita eisdem delet (*Barthol. in Act. Hafn. Vol. 1. p. 41.*). In ischiade emplastrum picis aromatizatum dolores sopivit (*Scopol. Flor. Carn. p. 401.*). Emplastris variis, tenacitatis praecipue causa, additur. Horreo crudele dropacis genus, quo in tinea puerorum capiti picem linteo illitam chirurgi applicarunt, violenta dein manu illud auferentes.

Pix, asphalto commixta, Pissasphaltum) dicitur. De Pice burgundica) infra sub abiete.

Fuliginem, quae vel ex furnis, in quibus pix utriusque generis coquitur, vel rejectaneis massarum resinosarum quarumlibet accensis, intra cameram clausam linteoque vel papyro vestitam colligitur, artificibus relinquo.

Pharm. BALSAMUS HUNGARICUS.

β. Pinus Sylvestris Mugo Matthioli (*Oper. p. 98.*), apud Hallerum (*Hist. stirp. P. 2. p. 319.*), cui modo varietas speciei praefixa, aliis autem, ut Millero, Scopoli, peculiaris species. *Pinus montana* foliis geminis, conis pyramidatis, squamis oblongis obtusis, trunco ramisque flexuosis. *Du Roy Baumz. T. 2. p. 31.* Cfr *Scopol. Ann. hist. nat. 2. p. 65.* Icon rami in *Bruckmanni Epist. itin. 23. Tab. 3. fig. 1.* Arbor pumila,

la, ramis suis mire contortis, quibus venatores facile irretiuntur, singularis. Unde & nomen *Krummholzbaum* tulit. Crescit in montibus carpathicis Hungariæ procerius, in Tyrolia, ducatu Wurtembergensi, Helvetia.

Mihi hic ob balsamum dicenda, qui ut alius, de quo infra (V. *Pinus Cembra*) Hungaris instar panaceæ est. Frutex carpatichus Dan. Fischer (*Bresl. Samml. Vers. 2. p. 331.*). Balsamus sponte exsudat ex apicibus ramorum & ampullis vitreis colligitur, vel expressione eorundem elicitur. Inventor ejusdem fertur Christianus ab Hortis M. D. & civitatis Kasmarkienfis olim physicus esse, qui fruticem circa annum 1650. detexerit. In schedula, manu exarata & Pharmacopolæ loci tradita, varia de ejusdem virtutibus reliquit, eximium nimirum sub usu externo esse in vulneribus, ulceribus manantibus, rheumatismis, contusionibus, obstructione mensium, paralyti, spasmi, item in podagra; sub interno autem a 2. ad 9. vel plures guttas cum aqua vitæ in viscerum obstructionibus, ad lotium & sudorem pellendum in hæmorrhœa, calculo, ad reserandum fluxum menstruum & hæmorrhoidalem, in cephalalgia, quin imo in tussi & phtisi, adeo ut Balsamo de Mecca parem existimaverit (Fischer l. c.); quæ eadem fere memorata occurrunt a Breynio (*Eph. N. C. Cent. 7. p. 5.*). Conferantur insuper de hoc Balsamo Bruckmanni *Specimina duo* 1727. Quis non videt huic nimum laudum tributum esse, & ob calidam suam naturam arbitrario vulgi usu illum damnum sæpe parere? Nec ullum dubium oleo terebinthinæ viribus proximè venire. Balsami loco hodie *Oleum destillatum*, quod etiam probat Ab Hortis, dum Fischerus balsamum verum præfert, venditur, & sæpe oleo Terebinthinæ adulteratum. — In usum quoque tractum *lignum cum cortice*, *essentia* & *spiritus* (Fisc. l. c.), quibus omnibus non indigemus.

Oleum templinum, quod circumforanei in Germania nomine *Krummholzobl* vendunt, quantum liquet, nihil quam oleum dictum ex ramis tenellis destillatione paratum est. Ex conis viridibus arboris destillari, innuit Hermannus (*mat. med. T. 2. p. 194.*). Sit viridiusculum, aurei coloris, odoris grati, saporis oleoso-acris (*Id.*). Recensitæ igitur vires huc trahendæ. Hujus præterea guttas aliquot cum vino adusto ante paroxysmum ingerit plebs Brunsvicensis, febrem intermittentem sudoribus & lotii profluvio curatura, sed nonnunquam, ut reliquis in morbis, fatali eventu. In tædium vero & nervorum puncturis sub connubio spiritus formicarum non contemnendum, prout a veterinariis in ulceribus pecorum manantibus frequentatur (Lange *Bransv. dom. p. 138.*).

Pharm. PINEÆ nuces, nuclei pinei s. pineoli.

2. *PINUS PINEA*; foliis geminis primordialis solitariis ciliatis. Linn. *Spec. pl.* p. 1419. Pinus fativa C. B. Pinus foliis geminis, conis pyramidatis splendidibus squamis oblongis obtusis, nucibus ovatis ala membranacea destitutis. Du Roy *Baumz. T. 2. p. 39.* Icon in Blackwell *Herbar. Tab. 189.* Arbor, crescens in Hispania, Gallia australi & Italia, nostras hiemes non fert. Fructus causa in variis Galliae provinciis colitur.

Nuclei) hujus albi sunt, oblongi, compressi, altera parte paullo latiores, pollicem dimidium longi, tenui epidermide vestiti, intra putamen ligneum reconditi, quod vero antevenditionem separatur; saporem subacidum, dulcem, amygdalarum æmulum, præ se ferunt, oleo pariter foeti, ut ad tertiam sui ponderis partem fundant (*Spielm. mat. med. p. 121.*). Recentes, ut amygdalæ vel pistaciæ, cibis admiscuntur, vel crudi eduntur, vel saccharo condiuntur. Vires nutrientes, demulcentes, relaxantes, lubricantes cum hisce communes habent. Nec inepti sunt ad emulsionem, vel resinosis solvendis. Facile vero rancescunt, quod factum rufescens color indicat saporque. Hinc nullus hodie eorundem in medicina serius usus fit; etsi jam Græcis antiquis probe noti fuerint.

Pharm. BALSAMUS CARPATHICUS • Libano.

3. *PINUS CEMBRA*; foliis quinis lævibus Linn. *Spec. pl.* p. 1419, Pinis foliis quinis, conis ovatis erectis, squamis ovalibus concavis, nucibus cuneiformibus, ala membranacea destitutis. Du Roy *Baumz. T. 2. p. 51.* Conf. Scop. *Ann. 2. p. 65.* Der Limbaum Bruckmann *Epist. iiii. 89.* Icon. Breyn. *Eph. nat. cur. Cent. 7. Tab. 1.* quam recedit Bruckm. a latere inversam. Arbor in montibus carpathicis Hungariæ & alpinis Helvetiæ, montanis Tyrolinensibus, crescens.

Lignum grati odoris, quod in scrinia formatum contra tineas vestimenta certissime tueri affirmatur. (*Schober in Hamb. Magaz. Vol. II. p. 595.*). *Semina* erogat copiosissimo oleo scentia eaque dulcia eo loco, quo crescit arbor, edulia. Sed huc præcipue arborem refero ob

Balsamum carpathicum, quem mallem semper dici Balsamum Libani, ut distinguatur a Balsamo arboris Mugho (v. supra p. 7.) in Hungaria præsertim celebris, unde subinde transfertur. Est pellucidus, albus, valde liquidus. Odo- re & sapore proprius ad oleum juniperi accedit (*Dan. Fischer in Bresl. Samml. 2. Vers. p. 334.*). Hujus prima notitia

tia pariter Christiano Ab Hortis debetur. Multus est in r-
 censendis ejus virtutibus Dan. Fischerus, prioris successor,
 qui illo præeunte in vertigine illitum temporibus, in fufur-
 ru aurium & difficultate auditus guttatim instillatum, in
 calculo interne cum aqua vitæ, in malignis, quin adeo ex-
 terne in erysipelate & utroque modo in pleuricide &c. lau-
 dat. Facile patet nimium & huic balsamo calido, etsi po-
 populari errore, datum fuisse. Præfert tamen ille eum balsamo
 arboris Mugho. *Lignum cum corticibus* insuper ob antiscor-
 buticam & resolventem vim adhibuit, & *Essentiam Ligni*
 uti & *Spirium per fermentationem* inde paravit. Quæ Brey-
 nius (*l.c.*) de balsamo carpathico recensuit, ad fruticem car-
 pathicum s. Pinum Mugho potius pertinent.

Pharm. TERIBINTHINA VENETA; AGARICUS.

4. *PINUS LARIX*; foliis fasciculatis obtusis Linn. *Sp. pl.*
 p. 1420. *Larix C. B.* Pinus foliis fasciculatis deciduis, co-
 nis ovato oblongis, squamis ovatis subscabris margine lace-
 ris Du Roy *Baumz. T. 2. p. 61.* Icon: V. Schollenbach *Ab-
 bild. Tab. 17. 21.* Arbor, crescens in montibus vel alpinis
 mediocris altitudinis (Hall.) Helvetiæ, Galliæ, Bohæ-
 miæ, Hungariæ, Tyrolia, Styriæ, Sibiria. Haec &
 Cupressus disticha L. quantum constitit, unicae sunt acero-
 sæ, folia autumnò deicientes, quæ prior, quum succi re-
 sinosi ferax sit, patet, perpetuum virorem non inde deriva-
 ri posse.

Lignum ejus ob elegantiam coloris rubri, compagem fir-
 mam, & vi qua putredini resistit, qua ad opera aquæ im-
 mittenda idonea evadit, in pretio. Erogat & carbones bo-
 nae notæ, & foco inservit. *Cortice* juniorum arborum cer-
 dones coria densant. Mox, ut alia quaedam acerosæ arbo-
 res, postquam folia eruperunt, Mannam quandam arbor su-
 dat, quæ *Manna laricea* s. *Brigantina* (Manne de Brian-
 con) dicta, grana coriandri semini similia, sole densata.
 In Helvetia non provenit, vel negligitur (Hall. *Hist. n.*
 1658.). In Gallia lego vix ullam aliam mannâ suppetere
 (Lobel *advers. p. 26.*). An hoc olim modo locum habuit?
 alibi enim negatur in usu esse (Chomel *Usuelles T. 1. p.*
 65. Du Hamel *Arbres I. p. 339.*). Debilius alvum movet
 (Chomel). Gratum odorem arbori impertit resinofus, quo
 scætat, succus, Terebinthinæ nomine.

Terebinthina, veneta) male dicta, justius semper *larigna*.
 dicenda, quum non per Venetos solos transferatur. Sponte
 quidem exiudat per corticem, sed copiosius longe fundit il-
 lam arbor, binos pedes supra terram vel altius perterebra-
 ta, cui supponunt doliola, quæ per canalem foramini ad-
 mo-

motum liquidam recipiunt. Brigantes securi segmenta ex trunco separant & terebinthinam ex vulnere stillantem colligunt. Maximum proventum expectes ab arboribus mediae aetatis. Et in hisce in receptacula peculiaria larga intra lignum trunci consistit. Terebinthina quisquiliis inquinata cribro transmittitur. Collectio per 40. ad 50. annos continuatur (Du Hamel *T. l. p. 331. seq.*).

Liquidum hoc spissitudinem syrupi habet, clarum, pellucidum, odoris gravis ingrati, saporis pungentis amaricantis, coloris albi vel pallide lutei. Minus acere est terebinthina communi (Du Hamel *l. c. p. 339.*). Locus hic est generatim de Terebinthina dicendi; cujus triplex vulgo assumitur species: 1.) *cypria* ex Pistacia Terebintho *L. 2.) communis*, plerumque ex Pino Picea, cui & originem sua tribuit *argentoratensis*; & 3.) *Venetica* ex praefixa arbore. Celebris etiam evasit recentius *canadensis*. Larignæ quidem vulgaris in medicina usus, licet communem alibi, ubi major opportunitas, saepe substitui probabile sit. Cypria postponitur ob charum pretium, quo venit; non vero inferiorem larignam esse vi experientia docuit (Fallop. *de vuln. p. 286.*). Quaelibet harum nihil fere aquæ impertit, sed subigitur ab eadem, ope vitelli ovi vel mucilaginis, colore lacteo. In integrum autem absque peregrino adjumento & sine igne spiritu vini solvitur.

Calida medicina est, & antiputredinosa, largius ingesta alvum solvit, urinam violaceo odore imbuit, idque non solum, quando ingeritur, sed & manibus tractata (Kaauw *de perspir. n. 430.*). Haec proxime dicta prout in vias lotii vim insignem exserere docent: ita largius, quod ciet, ejusdem profluvium. Balsamis indicis nulla in re postponenda. Sed, ut hi, parem saepe noxam peperit in ulceribus internis, quæ absit, ut depuret & consolidet, pro ut credulum medicorum vulgus, imponente forsitan primum Dioscoridis laude, existimat, ut potius febrem accendat, & augendo inflammationem & obstruendo tenacitate sua affectum locum, malum natum deterius reddat. In gonorrhoea crebro a chirurgis adhibetur emulsionis forma, quum abstergat & ardorem urinae mitiget, sed male; reprobante hinc merito hunc morem & scito harum curationum iudice cl. Theden (*Unterr. fur Unterwundarzte p. 255.*). Nephritidis calculosae medela fuit, dum per sex menses mane nucis magnitudine ingereretur (Amat. *Lusit. curat. med. Cent. I. Cur. 63. p. 309.*). In affinis malis autem podagra & chiragra, profuit eadem cum Chamaepite juncta (Claudinus *Consul. 19. p. 49. & Consul. 39. p. 93.*). Eiusdem naturae est, quod in Italia remedium inclaruit, ex Terebinthina Veneta & Polio montano ad spissitudinem massae pilularis coctis, quo & usus cum fructu Cardinalis A Zinzendorf in podagra sua, sumto ad drachmam

chmam unam quovis mane. (Hahn *hifloria podagrae* p. 10. *recus. in Act. N. Cur. T. 9. p. 11.*) per integros feptendecim menses. Colicam ex pituita collecta cochleare ejus cum fyru-
po grato epotum compescuit (Hamilton *prax. veg. p. 46. fq.*).

Dofis ejufdem varie assignatur, a ferupulo dimidio ad dra-
chmam unam vel alteram, & a Geoffroy (*M. m.*) in variis
formulis ad unciam dimidiam.

Extrinsecus crebrius longe adhibetur. Nempe emollit, di-
gerit, putredinem arcet, & consolidat vulnere & ulcera; hinc permulta unguenta & emplaftra ingreditur. Vapor te-
rebinthinae prunis candentibus injectæ inveteratos alvi fluxus, dyfenteriam, tenefmum, ani relaxationem coercuit (Bagliv. *Op. p. 108.*). In diarrhoea autem phthifin excipiente & inteflinorum exulceratione clyfma proficuum fuit ex Terebinthinae puriffimæ vitello ovi folutae drachma una, Theriacae Androm. uncia dimidia, lactis vaccini unciis quatuor (Swiet. *Comment. T. 4. p. 112.*).

Agarius, fpecies boleti, in hac generatur, de quo infra inter fungos pluribus.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Oleum Terebinthinae) *Ph. W. p. 132.* Spiritus tereb.) *Ph. W. p. 199.* Est oleum effentiale deftillatione Terebinthinae cum aqua paratum. Oleum tereb. aethereum) *Ph. Lond. p. 32.* dicitur, fi olei deftillatio iteratur. Sextam partem olei erogari cel. Spielmann (*M. m. p. 330.*), alii quartam ad decimam, indicant. Cavè, ne fpiritus ex refina (V. infra Abies) cum aqua deftillatus loco fpiritus terebinthinae vendatur (Du Hamel *Arbres T. p. 13.*). — Interne rariffime ufurpatur, & cautionem requirit. Potenter lotium movet, & calculum, quo fede fua pulfo, perfectam lotii fuppreffionem cum haemorrhagia narium efræna creavit (*Act. Wratifl. p. 365.*). In foemina dolorem renis & diabetem hydrope pedifsequo excitavit (Stedman in *medic. Effays and. Obs. of Ed. Vol. 2. p. 48.*); & in alia foemina datum ad drachmas duas in calida cerevifia franguriam, mictum cruentum cum perfecta lotii fuppreffione, febre, fiti vehemente & vomitionibus (*l. c.*). Plebis domesticum est in malo ifchiadico & rheumatifmis, melle exceptum vel liquido quodam; quod fi concedatur, incipiendum falfim a parva dofì, fenfum eandem augendo (*l. c.*). Formulam, fed non temere imitandam, quam intrat, fibi in ifchiadico malo inveterato laudatam exhibet Cheyne (*on the gout §. 71.*) ex olei aetherei drachma una ad unciam dimidiam & triplo pondere mellis, fuperbibito fero lactis vinofò & fubjuncto vefperi opiato. — Dofis hujus olei in univerfum pro ufu interno, guttis aliquot ad duodecim circiter conftitit.

Præstantior & tutior externus. Vulnerarium egregium & sufficiens in vulneribus minoribus (Heister. *Chirurgie* p. 41.). In puncturis præcipue nervorum & tendinum calide oleum infunditur successu efficacissimo omnium chirurgorum consensu (e. c. Parei apud Dionis in *Cours d'oper.* p. 681. Platneri *Chirurg.* p. 279.). Non minor vis olei calidi in sistendis hæmorrhagiis arteriarum & membrorum præciformum, quod James Yonge (*Currus triumphalis e terebintho or an account &c.* Lond. 1797. 8.) nervosè inculcavit. Tumores cystici, hydrocele & similes tumores ejus ope dissipati; nocet vero inflammatione vel suppuratione præsentè. Ganglio ad carpum exorto quotidie illitum, hoc ipsum dispulit (Plenck *chir. Mat.* p. 453.). Contra putredinem tuetur, ut in collectionibus rerum naturalium experimur. Cadavera, quorum vasa oleo terebinthinæ repleta, glutinosa potius degeneratione quam putredine destruuntur (Hall. *hist. st. helv.* n. 1757.). Quanti igitur in vulneribus & ulceribus terebinthina vel hoc nomine faciendâ! Quin gangrænæ putredinem, scarificatione prægressa, parti illitum coercuit, adeo ut sit, qui illud ipso cortice peruviano & spiritu vini hac virtute superius pronunciat (Plenck *l. c.* p. 454.). — Calculi biliarii solvuntur in oleum terebinthinæ alcohole saturatum immissi; nec in hacce concretionè usus internus efficacia omni destitutus fuit (Percival *Essays Tom. 2.* p. 232.). In febribus intermittentibus, quando dolores in dorso præcipue percepti fuerunt, profuit inungere hoc oleum secundum spinæ vertebralis longitudinem (Remaudin in Richard *Rocueil d'Observ.* T. 2. p. 45.).

Terebinthina cocta.) *Ph. W.* p. 222. Resina flava) *Ph. Lond.* p. 32. Ex terebinthina cum aqua ad spissitudinem cocta, quæ refrigerata, dura evadit. Paratur etiam ex residuo post distillationem spiritus tereb. *Ph. W.* p. 199. Simili scopo ac Terebinthina adhibetur, quæ tutior & minus calida ob oleum æthereum distillatum (*l. c.* p. 222.) existimatur.

Colophonium s. colophonia) *Ph. W.* p. 199. Resina nigra) *Ph. L.* p. 32. Ulteriori coctione residui dicti absque aqua paratur, unde brunum colorem obtinet. Impurior modo, & ex variis partibus resinosa arborum (V. infra Abies) & rejectaneis coctione parata, est Resina communis) *Ph. W.* 1. p. 127. A fidicinum & artificum usu in medicum transit. Tolerari poterit suffitus in prolapsu ani & uteri. Haud ita pridem vero (*Hannov. Magaz.* 1771. St. 52.) litteris principis serenissimæ Hassiaco — Darmstadiensis in phtisi celebritatem quandam obtinuit. Fuit scilicet vir post hæmoptyn pectoris molestiis continuis vexatus, qui dum post vinum ex dolio in ampullas transfusum eandem miscela ex æquali parte colophonii (*Harz*) & ceræ obturaret, insignè levamen & faciliorem sreatum percepisse fertur, quæ adhuc manifestiora evaserint

continuata per quatuor vel quinque dies mora in conclavi clauso vaporibus hujus miscelæ foeto. Aliud narratur suppurantibus pulmonis exemplum, eadem medela intra sex hebdomades sanati. Paucitas experimentorum scrupulum merito ciet de efficacia remedii, quod exsiccandi potius & irritandi pulmones vim habere videtur in morbo, qui, si quis unquam, peritiam medicam eludere solet. — Emplastris additur e. gr.

Emplastro diasulphuris Rulandi) *Pb. W. p. 64.*; Empl. dia-phoretico mynsichti) *l. c. &c.*

Balsamum terebinthinae) *Pb. L. p. 32.* dicitur liquidum crassius, quod destillatione resinæ flavæ eruitur, ablato oleo tenuiori primum prodeunte.

Pix burgundica offic.) (Poix de Bourgogne) est resina solida mollis, coloris flavo-bruni, saporis odorisque ejusdem ac Terebinthina. Miror diffensum descriptionum in modo illam parandi. Esse resinam albam sive Thus (ex abiete) terebinthina & oleo Terebinthinae liquatum, Geoffroy (*M. m. Traité T. 3. p. 437.*); verum resinam modo (sponte ex arbore stillantem) coctam sed exemptam utprimum bullire incipiat, Dale (*Pharmacol. p. 303.*). Huc inclinat Hallerus (*l. c. n. 1656.*). Hæc pix spiritu vini contrita putredinem a carne avertit (*Essai sur la putrefaction. p. 398.*). Quin in pulvere superior hac in re cortice peruviano visa fuit (*p. 211.*). In tussi pertinaci ex rheumate pulmonibus illapso, modo absit ulcus, efficaciam eximiam, emplastri instar corio ad magnitudinem manus illita & loco inter scapulas imposita, omni triduo vel quatrinduo mutanda, & per duas vel tres hebdomades adhibenda, præstat (*Buchan domest. medic. Versio germ. p. 440.*). Optimum illam tantillo ceræ commiscere (*l. c.*).

Unguentum digestivum) *Pb. W. p. 243.* Ex terebinthina vitello ovi soluta addito oleo hyperici & resinosis. Usitatissimum & præstantissimum in digestionem & alenda suppuratione vulnerum & ulcerum.

Balsamus Arcæi) *Pb. W. p. 28.* Recipit therebinthinam, Gõmmi Elemi, sebum cervinum &c.; auctore Franc. Arcæo, chirurgo hispano (*de recta vulnerum curandarum ratione*). Blandus emollit labia vulnerum & carnis generationi favet; hinc frequentis usus.

Balsamum vulnerarium) *Pb. W. p. 32.* Ex Terebinthina spiritu vini soluta. In primis in nervosarum partium puncturis.

Balsamus vulnerarius Stahlî,) *loc. cit.* Ex essentia succini, myrrhæ, oleo tereb. Conducit in læsionibus partium aponeuroticarum, nervosarum, chartilaginearum, & denudatis ossibus, & ubi suppuratio nimium increfcit (*Theden Unterr. fur Unterwundarzte p. 256.*).

Balsamus vulnerarius Mindereri,) *l. c.* pariter recipit terebinthinam. Vulneribus noviter inflictis destinatus.

Aqua anhaltina) *Ph. W.* p. 3. rectius Spiritus anhaltinus). Farrago plurimum aromatum, balsamicorum & terebinthinæ, spiritu vini destillatorum. Calida, & palato displicens ob saporem terebinthinaceum. Extrinsicus in paralyti, syncope, vomitu & torminibus tutior.

Aqua balsamica ad gonorrhœam Riverii) *Ph. W.* p. 10. Cavē ne nomen imponat.

Pharm. TEREBINTINAM COMMUNIS.

5. PINUS PICEA; foliis solitariis emarginatis Linn. *Sp. pl.* p. 1420. Abies conis sursum spectantibus f. mas C. B. Pinus (Abies) foliis solitariis emarginatis, conis oblongis erectis, squamis subrotundis planis basi acuminatis Du Roy *Baumz. T.* 2. p. 95. V. Schöllnbach *Abbild. T.* 5. 8. Arbor crescens in montibus elatioribus Helvetiæ, Germaniæ & Sveciæ, Franconiæ, Bohemiæ, Moraviæ, etiam Sibiriciæ.

Lignum hujus levius flexiliusque est, putredini magis quam pineum & abiegnum obnoxium. Elastica ejus natura instrumentis musicis aptum reddit. Nobis vero arbor notanda venit ob

Terebinthinam comunem.) Adscripserat ill. A Linné (*Mat. med.* p. 204.) Pino Sylvestri; quum vero ab illa, utut vulgari arbore, in Svecia non eliciatur: non dubito præeuntibus illustribus Du Hamel (*Traité des arbres T.* 1. p. 8.) & Ab Haller (*Hist. st. helv. n.* 1657.) Piccam præficere. *Argentoratensem* nominatim huic tribuit; *communem* autem dictam Pino Sylvestri cel. Spielmann (*Mat. med.* p. 329.). Tantum vero ea dives arbor est, ut vesicas rotundas vel ovales in cortice formet, quas corniculo disrumpant apicolæ terebinthinam collecturi. Partes adventitias filtratione per ramulos intra infundibulum ex cortice separant. Incisionibus in cortice factis nonnisi parvus proventus fit, ut operæ prætium non censetur. Arbor ejusmodi vesicas format vere solum & autumnis; ut igitur duplex ejus fiat collectio. Increcente autem cortice adeo indurescit, ut vesicas non amplius producat (Du Hamel *Arbres T.* 1. p. 9. *seqq.*).

Hæc species spissior est, mellis consistentiæ, fordida, opaca, coloris bruno albi, odoris saporisque ingratoris. *Argentoratensis* pronuntiatur pellucens, flavicans, odoris grati abiegni (Spielmann *Mat. med.* p. 329.). An depurationis modo solertia differt? Larignæ istam ex Picea prætulit Matthiæolus (*Oper.* p. 103.).

De vi & præparatis variis supra (p. 10. *seqq.*) prolixè egi.

Pharm. ABIETIS Turiones, Conis, Ramusculi, Thus, Resina.

6. PINUS ABIES; foliis solitariis subulatis mucronatis lævibus bifariam versis Linn. *Sp. pl.* 1421. Picea Matthioli, Camerarii Munchh. *Hausv. T.* 5. p. 223. Pinus (Picea) foliis solitariis subulatis bifariam versis, conis oblongis pendulis, squamisovalibus planis marginibus undulatis & lacris Du Roy *Baumz. T.* 2. p. 110. V. Schöllerb. *Abbild. T.* 9-16. *Ed. Flor. Dan. Tab.* 193. Arbor in borealibus Europæ & Asiæ regionibus usque ad gr. 60. lat. boreal. crescens.

Ad opera topiaria apta arbor, & utilissima in œconomia ob lignum, quod pro foco & carbonibus comburitur, malis & opificiis variis instrumentisque musicis inservit, ob resinam & terebinthinam quam erogat, ob corticem annonæ caritati in septentrionalibus regionibus subvenientem, rel. Ut igitur multa in hanc quadrent, quæ supra de Pino Sylvestri recensui; quædam tamen peculiaria habet.

Turiones si. cynæ) (Herm. *Cynof. T.* 2. p. 190.). Et hi vi antiscorbutica clarent, etsi laude inferiores istis e pino videantur. Eodem modo adhibentur, aqua vel cerevisia cocti, quod decoctum saporem amaricantem quasi terebinthinatum adsciscit. Etmullero aqua destillata, prægressa fermentatione parata, in pretio (Herm. *l.c.*). De frustraneo autem experimento in scœmina cum abiete facta queritur ill. De Haen (*Rat. med. T.* 4. p. 252.). Ab alia specie non dissimili cocta cum avena, adjecto post depurationem saccharo & tantillo vini, fermentatione paratur in America cerevisia, Sprucebeer dicta, insignis in scorbuto efficaciz (Ellis *Voyage p.* 200.). Conis si. Strobilis similem competere virtutem etiam in nosocomio Invalidorum Parisiis exploratum (Büchoz *plantes de la Lorraine T.* 6. p. 400.).

Ramusculi) odore balsamico gratissimo reficiunt, aerem renovant eique gratum refrigerium conciliant. Hinc in Svecia concisi ad digiti circiter dimidii longitudinem æstate in pavimenta etiam sanorum, ruri præcipue, sparguntur. In morbis eodem sine conducunt, tanto magis, si ramuli cerevisia vel aceto, vel, si nimia debilitas obtineat, vino rhenano humectentur. (Rosenstein *Bransjukd. p.* 118.). Prodest tum quoque ramos in vasis aqua repletis in conclavi servare. Cephalalgiam dispellit herba concisa intra linteum capiti imposita (Linn. *Fl. Lapp. p.* 278.). Ex tenellis ramis cum frumento destillatione potest parari spiritus aquæ hungaricæ sapore odoreque affinis (Linn.) *Skanska resa p.* 378.).

Thus) (Svec. Grankåda) quidem lacrymam vocant, sponte ex arbore stillantem Hall. *hist. n.* 1656.); quæ fragilis pellicula, flava, fumi, dum ardet, non ingrâte olentis. Distin-

stinguendum vero a thure veterum s. Olibano, etsi virtutis æmulum. Alii citant pinum sylv. tanquam illius primarium fontem. Hujus deglutire particulam nucis avellanæ magnitudinis in calculi molestiis vel tussi catarrhali, prævio si placet tritu cum vitello ovi, suadetur (Darel. *Sockenapoib.* p. 53.).

Resina.) Hæc etsi ex aliis quoque coniferis nominatim Pino Sylvestri proveniat, pinus tamen picis uberiorem copiam largitur, prout abies rursus resinæ suppeditandæ aptior (Funck in *Verensck. Ac Handl.* 1754. p. 49. sq.). Sponte quidem eam fundit arbor, sed incisione largior ejusdem messis fit. Ne justo præcocius emoriatur arbor, differtur illa, donec truncus diametro dimidiam ulnam assequatur, tumque vere vel alio ætatis tempore securi cortex inciditur ad lignum usque, plaga duo digitos lata & quatuor ulnas longa locis duobus & sensim pluribus. Ubi solis liber accessus est, ad terram in vas suppositum defluit, alias concretescens cultro adunco aufertur. Sic quavis vice libræ duæ vel tres colliguntur. Quoniam verò sordes varias admixtas habet: coquitur in lebete cum aqua, & dein per saccum cannabinum præli ope in dolia exprimitur. Forma sicca servatur; pro colore vario *Resina alba, flava, bruna* dicta (Funck *l. c.* qui figuris simplicissimum modum illam parandi illustrat. Conf. & ill. Du Hamel *Arbres T. 1. fig. ad p. 18.*). Tenax, fumum accensa ingratum edens. Prætereo usum varium artificum ad picem inde parandam, oleum, collæ speciem rel. Non veritus Hippocrates fuit interne in ulceribus viscerum exhibere. Sed rectius hodie emplastris quibusdam servatur, ut justam soliditatem & tenacitatem inde obtineant, & aerem arceant, discutiant suppurationemque accelerent. Pertinet huc e. g.

Emplastrum de baccis lauri) *Ph. W.* p. 60. Empl. critrinum) *l. c.* p. 61. rel.

T H U Y A.

LINN. *Syst. veget.* p. 719. *Gen. plant.* p. 500.

[*Pharm.* ARBORIS VITÆ Folia, Lignum.]

7. *THUYA OCCIDENTALIS*, strobilis lævibus, squamis obtusis Linn. *Sp. pl.* p. 1421. Arbor vitæ Clus. *Hist. T. 1. p. 36.* Conf. historica in Kalm's *Resa T. 3. p. 389.* Icon. Du Hamel *Arbres T. 2. Tab. 90.* Arbor, crescens in Canada & Sibiria locis subhumidis.

Apud nos in lucorum arte structorum ornamentum cedit. In America vero placet ligni vis putredini resistens, hinc pro sepibus, scaphis; foco quoque inservit scopisque. Odo-

re-

resinosus recentium foliorum gravisque, & vesiculæ ad basin foliorum obviæ, balsamico succo turgidæ, nec vi medica hanc arborem cassam demonstrant; quamvis apud nos vix unquam adhibeatur.

Folia ejusdem cruda & tenera cum pane butyro oblito a quibusdam ad tenaces & viscidos humores expectorandos usurpari Parkinson. Resolvere, ficcare, flatus pellere & sudorem ciere notavit Hermannus (*M. m. T. 2. p. 565.*). Conveniunt hæc cum usu in Canada, ubi in doloribus rheumaticis folia recentia contusa axungia & pinguedine quadam miscent, & in unguentum coquunt, quod loco affecto applicant. Contra tussim decoctum adhibent, item contra febres intermittentes (*Kalm l. c.*). Aqua ex frondibus destillata in hydropse efficax. (*Boerhaavii Chem. T. 2. p. 68.*)

Lignum similium virtutum. Nolo enim mira transcribere, quæ leguntur apud Hermannum (*l. c.*), qui & ex foliis aquam & oleum in podagricis doloribus utile elici sine dubio ex Camerario indicat.

CUPRESSUS.

LINN. *Syst. végét. p. 720. Gen. plant. p. 500.*

Pharm. CUPRESSI Nuces, Lignum.

8. *CUPRESSUS SEMPERVIRENS*, foliis imbricatis squamis quadrangulis Linn. *Sp. pl. p. 1402.* Cupressus C. B. Icon: Blackwell *Tab. 127.* Arbor crescens in Creta, in hybernaculis nostris ornamentum causa servari solet.

Funeribus olim habita. Nulla ejusdem pars nostro tempore valde in usu est medico. Veteribus & galbuli & frondes & lignum & cortex in pretio, quæ ipsa in moribus variis, quibus adstringentia opportuna visa, in alvi dejectionibus, sanguinis profuviis, herniis, vulneribus rel. adhibuerunt, quæ in compendio exposita legas in Jo: Bauh. *Hist. plant. T. 1. P. 2. p. 282.* item in Raii. *Hist. pl. p. 1407.*

Nuces), veteribus Galbuli), sunt strobili subrotundi, magnitudinis juglandum minorum, saporis adstringentis amari, coloris bruni. Recensenda hic venit vis intermittentes febres fugandi. In hisce pares fere cortici peruviano censuit Lanzoni (*Eph. N. Cur. Dec. 3. A. 7. 8. Obs. 74. p. 118. sq.*) quod encomium vero postea restrinxit. Magni etiam contra has febres fecit Alexander Pascolus, qui in pulverem redactas, vino infundi jubet, vel, quod præstantius, forma solida in bolis exhiberi & quidem ad drachmam dimidiam pro dosi. (*Nigrifolius, febris chinchina expugnata p. 276. sqq.*).

Lignum) pallidum aut rubescens, undulis nonnihil notatum,

tum, grati odoris, sed saporis expers, nisi parumper resinofum, putes, qui tamen in cortice manifeste est adstringens cum amarore. Locis calidioribus terebinthina inde erui potest. Tantam crassitiem in patria truncus assequitur, ut asferes inde parentur: qui odoris causa, & quoniam putredinem & vermium rosionem ægrius admittunt, placent. Hinc quæstuosissimum secundum Bellonium Cretenfibus. Hinc mumiæ Ægyptiacæ in cistis ex hoc ligno transferuntur; quin Nohæ arcam inde extractam, sunt qui arbitrantur (V. Episc. Patrick *Comment. Vol. 1. p. 34.*). Utique hoc carere in officinis possumus.

J U N I P E R U S.

LINN. *Syst. veget. p. 749. Gen. p. 531.*

Pharm. JUNIPERI Bacca, Lignum, Frondes, Sandaracha.

9. JUNIPERUS COMMUNIS, foliis ternis patentibus mucronatis bacca longioribus Linn. *Sp. pl. p. 1470.* juniperus vulgaris α , fructicosa β , arbor C. B. V. Schöllerb. *Abbild. T. 22. a*, in acclivibus exsuccis; β , in sylvis,

Baccæ), globosæ, intra epidermidem nigram continent pulpam rufescentem subviscidam & femina tria, nonnisi secundo anno maturescunt. Saporis subdulcis subamari & resinosi, odoris balsamici. Oleum æthereum vehunt, ad $\frac{1}{2}$ (Cartheus *M. m. 2. p. 346.* item Spielm. *M. m. p. 272.*); extracti vero resinosi & aquosi, utriusque dimidium fere (*l. c.*). Calidæ naturæ sunt, incidunt, lotium efficaciter pellunt, illudque odore violaceo, ut terebinthina, imbuunt (Cargillus in Raii. *Hist. T. 2. p. 1412.*), sudorem movent, flatus dissipant. Diuturnus usus pulveris granorum juniperi urinam cruentam reddidit (Piso *Obs. & cons. p. 319.*).

In hydropicis affectionibus crebro adhibentur. Profuit in ascitico vinum infusione baccarum addito centuario minori paratum (Du Verney jun. *Mem. de l'ac. des sc. 1703. p. 172.*). Swietenio autem placuit sequens formula: *Re. Rob. Bacc. Junip. unc. iv. dilue in aquæ Junip. dest. lib. ii. add. spirit. bacc. Junip. unc. ii. Quandoque spiritus nitri dulc. unc. 3. ad sitim sedandam additur. Hujusque miscelæ uncia una vel duæ omni trihorio dantur (Comment. in Boerh. *aph. T. 4. p. 258.*). Eximium quoque existit semen fraxini infusum spiritu baccarum junip. (*Ibid.*). Cum Armoracia contusæ loco potus consueti eodem fine fuere (Dippel. *vit. anim. & med. p. 172.*). Utiliter in leucophlegmatia, post scarlatinam subinde obvia, tostæ infuso aquoso ad lotium pellendum infantibus dantur. (Rosenst. *Eskd. p. 244.*). Conferas de usu in hydrope ul-*

pe ulterius *Ast. Nat. Cur. Dec. I. Ann. 9. & 10. Obs. 18. p. 63. Dec. 2. ann. 5. Obs. 168. p. 346.*

Proficiunt quoque in calculo. Laudavit eas contra hunc D. Frankenfeld (*lib. med.*) item Spiess (*Diss. de antinephriticis*), qui avertere calculum & sabulum pellere ex sua aliorumque experientia de baccis præcipue, sed & aliis juniperi partibus affirmat. Sic hominem antea calculosum decorticatæ & jejuno stomacho deglutitæ contra novas insidias præservarunt (*A. N. C. Dec. 2. ann. 10. Obs. 142. p. 230.*). Aliis infusum arrisit (ut cl. Meckel in *Cohen Diss. de calculo p. 25.*). Hoc ex quassatis baccis addita æquali quantitate lactis caprilli paratum, continuato per aliquot dies usu certe & sine molestiis sabulum renium & vesicæ expulit. (*Lange misc. verit. m. p. 21.*)

Stomachico scopo quidam jejuno ventriculo aliquas baccas ingerunt, vel infusum aquosum bibunt.

Mundii) (*Diæt. p. m. 354.*) narrationem de Lapponibus, istos infusum baccarum calidum instar Coffeæ vel Theæ bibere, redarguit Linnæus (*Fl. Lapp. p. 301.*): Sed hinc inde in provinciis cerevisiam inde parant Sveci diureticam & antiscorbuticam (*l. c.*). Spiritu vini infunduntur a Russis (*Görter Fl. Ingr. p. 161.*). Vinum haud ingratum ex succo baccarum contusione cum aqua, sed illæsis seminibus elicito, ad tertiam partem inspissato & fermentato inde obtinetur, quod in tussi obstinata & initio phthiseos profuisse dicitur (*Deckberg Beskrifn. huru & balsosamt vin i Sverige latt kan tilverkas Stockh. 1755.*). Simile vinum & in Gallia conficitur (*Du Hamel Arbres T. I. p. 325.*). Spiritus quoque ex contusis baccis ope fermentationis in Thuringia eruitur (*Hall. hist. fl. n. 1661.*)

Sussimigium vulgatissimum ad corrigendum aerem constituunt, carbonibus injectæ. Panno, qui fumum earundem exceptit, cutis post scarlatinam & in rachitide nimis laxa utiliter fricatur. Contusæ discutiunt. Domestico usu cum pane secalino trito mistæ ad dolores capitis mitigandos intra linteum capiti applicantur.

Lignum) (*Cedrintum Ph. Paris.*) grati odoris & rubedinis; fabris lignariis hinc acceptum. Eodem nomine in officinis & truncus, rami, & radices veniunt. Combustum gratiorem odorem baccis spargit. Sanguinem depurat & sordes per lotii vias eliminat. Decocto radices & ligni vitiligo in sene superata (*Henricke in A. Nov. N. Curios. T. 2. 124.*). In scorbuto efficaciam pluries in Svecia præstitit, ut probe novi & in *Prov. Doctorenes bevättelser* confirmatur. Rasuræ radices nominatim in infuso theæformi in depurando sanguine & lotio pellendo multum tribuitur (*Darel. Socken Apot. p. 46.*). In lue venerea olim plausum tulit Bras-

favolæ (*respons. ad quest. Fontana in Vogel. M. m. p. 271.*) item Erttmülleri, cui pondus addit Scopoli (*Fl. Carn. p. 405.*) tam in hoc vitio, quam facie pustulis ulcerosis tædata, infuso cum antimonio crudo usurpato. In catarrho senili solvit mucosam colluviem & per renales vias evacuavit (*l. c.*). Ex instituto de efficacia radicis in scabie, ozaena, malo ichiadicò, obstructione hepatis, arthritide, gonorrhoea virulenta, cataracta incipiente, suppressione hæmorrhoidum calibus prolatis egit Bruch (*Diss. Obs. pract. de radicis frui. Junip. decocto*). Balneo ex ligno Juniperi & suffimento ejusdem 8. vel 9. infantes contra variolas in epidemia maligna servati; quin pestis iis locis pepercisse creditur, circa quæ Juniperus crevit (*Monròs account of the inoculation of Small-Pox in Scotland p. 9.*). In scabie manuum eisdem decocto lavare per aliquot dies convenit (*Rosenst. Eskd. p. 468.*). Cineres ligni, ut cujuslibet alius stirpis combustæ, lotii profluvium cient; hinc contra hydropem confert eisdem & flores Absynthii nondum expansos vino vel cerevisia fortiori infundere, addito colaturæ syrugi allii vel allio (*Darel. loc. cit. p. 46.*).

Fronde) concisæ in Westrogothia in pavimenta sparguntur, instar abietis, renovandi aeris causa.

Sandaracha). Prope nodos & inter corticem & lignum colligitur sæpe resina, quæ dum exsudat, liquida, dein creticit in glebulas semipellucidas flavescens odoris non ingrati, saporis fere expertes. Utrum ista officinalis Sandaracha Arabum ex hac specie, an ex Junipero Lycia sit, nondum evictum (*Linn. Mat. med. p. 217.*). Quæ in Svecia prostat est resina Juniperi ex formicarum acervis collecta (*Ejufd. Fl. Svec. p. 361.*). Mastichi suppar vi discutiendi, roborandi. Hinc non minus confert rachiticis in conclavi versari fumo ejusdem repleto, vel pannis eo imprægnatis, prout supra de baccis Jun. dictum, perfricari. Artifices ad vernicem albam adhibent.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Rob juniperi) *Ph. W. p. 163.* Quoniam sicciore baccæ, nonnisi prægressa coctione in aqua succus exprimi potest. Addi solet saccharum, quod superfluum, quum ipsæ saccharo abundant. Majori lucro obtinetur a residuo post distillationem olei. Morbis pectoris pituitosis & lotio sudorique movendo dicatum, vel solum vel vino sive alio liquido solutum. In Helvetia ejusdem in variolis usus factus (*Schweizer-Briefe v. d. Inoculation. p. 47. 50. & alibi*), an spe specifi-
ci, ut supra de ligno dictum?

Oleum juniperi) e baccis *Ph. W. p. 129.* Gonorrhoeam & testiculi tumorem venereum saccharo ad aliquot guttas in-
stil-

stillatum dispulit Lange (*med. Brunsv. dom. p. 130.*). Externe cum oleo lumbricorum terrestrium & spiritu Juniperi mixtum arthriticos dolores sopivit membrisque contractis & paralyticis motus potestatem restituit (*l. c.*). Flatus dissipare & lumbricis adversum esse experientia docuit (*Scopol. Flor. cann. p. 405.*).

Spiritus juniperi) *Pb. W. p. 129.* Ex baccis cum spiritu vini. Respicias ad vires baccarum.

Pharm. OLIBANUM S. THUS.

10. JUNIPERUS LYCIA, foliis ternis undique imdricatis ovatis obtusis Linn. *Sp. pl. p. 1471.* Cedrus folio cupressi major, fructu flavescente. C. B. Icon: Du Hamel sub articulo *Cedrus*, *Arbres T. 1. p. 140.* Arbor in Gallia & Sibiria crescens.

Olibanum) *λίβανος* Theophr. & Diosc. *λίβανωτόν* Hipp. Latere etiamnum nos, an vere ab hac arbore sit, communis querela est (*Linn. M. m. p. 217.*). Sub cortice colligitur (*Du Hamel l. c.*), dein sponte per eundem prorumpens. Constat hæc gummi-resina ex granis variæ figuræ & magnitudinis, estque citrina vel rufa, pellucida, fragilis, odoris grati, aliquantum acris & amara, dentibus masticata adhæret, & salivam lacteam reddit. Aqua plurimam partem solvitur, quæ ipsa eadem lactea evadit. Flammam facile capit. Ætate rufam fieri Lewis (*M. m. p. 416.*). Mitterem lubenter discrimen inter *Olibanum marem*, quo intellexerunt granum rotundum, *faminam*, dum majori grano minus inhæret, & *μαύαν*, sive frustula granorum collisorum, nisi ad intelligentiam auctorum faceret (*Plin. Hist. l. 12. c. 14.*). Colligitur in Arabia utraque, unde Gieddam & inde per mare rubrum in Ægyptum transfertur, porroque Massiliam (*Hasselqu. resa p. 452.*).

Vetustissimus usus ejusdem ob gratiam odoris pro suffimentis in templis fuit, jam, nisi cum aliis fallor, Mosi (*Exod. 30. 34.*) cognitus; quo sine adhuc Russis & Romano-catholicis celebratur. Nimii & in hujus laudibus Auctores fuere. In hæmoptysi enim alvi profluviis, tussi, vestigiis quibusdam veterum nixi, quin, quod vix credidisses, in pleuritide præsertim epidemica multum tribuerunt (*Geoffroy Mat. med. Traité T. 4. p. 71.*). Discutiendi & roborandi virtuti in suffitu & vulnerariæ in emplastris & balsamis certius subscribe. Vix unquam interne hodie adhibetur. Capiti infestum esse insaniam excitando, imo interficere largius cum vino potum Dioscorides (*L. l. c. 81.*), vel cephalgiam diram creare Avicenna, reliquerunt. Recipitur e. gr. a Pilulis de Styrace, empl. oxyceroceo) &c. Intra albumen ovi pariter ac myrrha in deliquium abit, quod maculis faciei delendis & cicatricibus formandis destinatur.

Pharm. SABINÆ Folia.

II. JUNIPERUS SABINA, foliis oppositis decurrentibus, oppositionibus pyxidatis Linn. *Sp. pl.* p. 1472. Sabina folio cupressi C. B. Icon: Du Hamel (*Arbres T. 2. Tab. 63.*). Arbor humilior, crescens locis excelsis Sibirix, Helvetix, Italiæ, Lusitaniæ & orientalium regionum.

Folia). Odorem gravem resinolium ingratum edunt, saporem amarum calidum. Copiam olei destillati continent, ita ut libra una olei uncias fere tres erogaverit (Hoffm. *Obs. phys. chem.* p. 8.). Sanguini in decocto fluiditatem conciliant & rubedinem intensam (Freind *Emmen. Op.* 1. p. 207.). Pellunt eundem insuper & exagitant. Ex duplici hac efficacia hæmoptysis in puella quadam sine dubio ab herba exorta (Hall. *hist. fl. n.* 1662.). Hinc in uterino fluxu ciedo adeo potens, qua vi abusæ subinde feruntur communi fere effato, a Galeno inde tempore deducto, scelestæ matres ad abortum excitandum, sed haud absque proprio vitæ periculo vel ante partum vel mox post istum (Storch *Hæbammenb.* p. 220.). Suspectæ huic naturæ subscripsit iudicium Facultatis medicæ Lipsiensis (Ammann. *med. crit.* pag. 414.) metuitque Ludwigius (*med. forens.* p. 88.). A culpa autem liberat Zittamannus (*med. for. Cent. 6. Cas. 43.*), Wedelius (*Diss. de Sabina* p. 22.) Alberti (*med. leg. T. 5. p. 701.*); quibus accedit ill. Ab Haller (*l. c.*) exemplo peculiari nixus. Quotquot vero fuerint, qui in referendis menstruis principatum fere illam tueri affirmarunt: spe tamen excidit Scopoli (*Fl. carn.* p. 404.), etsi nihil omisit, quod effectum adjuvare posset. Minime periculosam pronunciat Rajus (*Hist. p.* 1416.). Decoctum foliorum vel applicata contusa herba vermes expulerunt, contra quos succi expressi cochler unum cum lacte mixtum & saccharo edulcatum pariter efficax fuit (*l. c.*). In calculo pellendo audax maleque cedens fuit experimentum (*Act. med. Berol. Dec. 1. Vol. 7. pag. 42.*). Nolo multis agere de vi in scabie, ulceribus serpentibus, odontalgia, ictero, asthma, fluore albo rel. quum deficient certa experimenta. In pulvere ad drachmam dimidiam, in infuso ad duplam quantitatem, majori in decocto data.

Pulvis inspersus cariem ossium & cerebri fungum subigit. Nec infimum locum sibi vindicarunt in gangræna sistenda & ulceribus sordidis depurandis, contra quæ pulvis cum melle illitus confert (Raius *l. c.*). Ex simplici Sabinæ applicatione porri veneri disparuerunt (Fabre *Mal. vener. T. 1. p. 365.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Oleum fabinæ) *Pb. W. p. 128.* In Anglia etiam usitatum. Destillatum, calidissimum. Ventri inunctum vermes necat (Ray). Ulcera manantia sanare lego (Hall. *l.c.*). Emmenagogum pariter habitum & diureticum. Rarissime ad pauculas guttas interne admittitur.

Extractum fabinæ) *Pb. W. p. 88. Pb. L. p. 27.* Odorum principium fere perdidit.

Aqua destillata jam obsolevit, impense deprædicata a Boerhavio (*Chem. T. 2. p. 68.*), ut emmenagogum, ad hæmorrhoides pellendas, & ob vim nervos commovendi.

O R D O II.

A M E N T A C E Æ .

S A L I X .

LINN. *Syst. veget. 735. Gen. p. 514.*

Pharm. SALICIS Cortex, Folia, Amentum.

12. **S**ALIX ALBA; foliis lanceolatis acuminatis ferratis utrinque pubescentibus Linn. *Sp. pl. p. 737.* Salix vulgaris alba arborescens C. B. Icon; Blackwel T. 327. Arbor. Crescit sponte in sylvis, ad pagos vero copiose ob usum œconomicum plantatur.

Placent enim ejus *rami* recti & flexiles ad perticas, ad circulos doliorum, ad varia vincienda, item pro foco pauperioribus.

Arbor omnibus partibus balsamica & amaro adstringens. Veteribus vel hac natura nota, & in multis morbis una cum aliis quibusdam speciebus quoad varias partes applicata (Jo. Bauh. *Hist. pl. T. 1. P. 2. p. 218.* Günz *Diss. binæ de cortice salicis Lips. 1772.*).

Cortex) hujus magis adstringit, quam reliquarum specierum; quo adultior eo magis, decrescente eadem proportione amaritie & balsamica natura (Günz). In decocto præservat contra putredinem (Camper *Vorles. üb. das Viehsterben p. B 4 122.*).

122.), sed debilius, quam decoctum corticis peruviani, paulo fortius, quam cortex fraxini. Hæcce experimenta alii in lue bovina ansam dederunt, quo in morbo arcendo decoctum oleo vitrioli acidulatum haud successu caruit. (Camper *l. c.* Sandifort in *Vet. Ac. Handl.* 1769. p. 335.).

Missis veterum laudibus de cortice & foliis, forsitan nimis in nervorum morbis, podagra sanguinis profluviis, hepatis obstructione, ulcerum vulnorumque consolidatione, corticis efficacia in febribus intermittentibus in primis notanda venit. Hanc probat sumtus ex ramis minoribus trium vel quatuor annorum; crassitie unius ad quatuor pollices, in pulverem redactus, dum ejusdem scrupulus unus vel duo quarta quavis hora inter paroxysmos ingeruntur. In pertinaciori morbo, ut quartana, ejus miscela fit cum quinta corticis peruviani parte. Qui hæc expertus cl. Stone (*Pb. Transf. Vol. 53. p. 195. sqq.*) quinquaginta ægros memorat, hac sola medicina absque ulla alia præparatione præmissa sanatos. Eodem ordine, ac Chinchina solet, in quotidiana & tertiana feliciter illum subministravit Clossius (*nov. variol. med. meth. p. 128.*). Sic & vomitum pituitosum periodicum pulvere ad drachmas sex die intercalari dato comescuit (*p. 129. 130.*), & contra lumbricos & debilitatem ventriculi præstantem invenit. Accedat casus unus curationis febris intermittentis Günzio (*Diss. 2. p. 25.*) obvius. In febre tertiana scorbuto & ulceribus commendat quoque auctor libri *de Landarzi* (*p. 334.*), & quidem in decocto unciiis duabus pro aquæ libra una sumtis. Balneum vero decocti corticis in debilitate crurum apud infantes conducere expertus ill. Ab. Haller (*Hist. f. n. 1635.*). Præparata si placent, infusum, decoctum & extractum locum habent.

Folia) juniora balsamum spirant & amara magis sunt, adultiora potenter adstringunt. Non arbitror virtute a cortice multum differre. In febribus Colchi ægros foliis salignis contegi ex Lamberti Hallerus (*Hist. l. c.*). Extractum pro ulceribus pulmonum laudatum (*Welsch micromim. p. 12.*).

Amenta) gratum odorem spargunt, syringæ haud absimilem, quem aquæ impertiunt, ut igitur suppar aquæ florum tilliæ, ulmariæ, cerasorum vel fimili aromaticæ inde parari possit. Soporiferi sunt, qui flores habent (*V. Günz diss. 1. p. 16.*).

— Salix alba vero licet præ reliquis a veteribus frequentata, & post hanc S. capræa: heic nominatim & *pentandra* & *fragilis* considerandæ sunt. Experimenta chemica cum hinc instituta legere est in Günzii dissertationibus citatis.

Corticis *salicis fragilis* vim antifebrilem antisepticam & roborantem impense deprædicat cl. Gerhard (*M. m. f. 286.*) qui cortici peruviano in omnibus æquiparat, quod nimium.

In hujus quoque decocto saturato carnis frustum per quatuor ad quinque hebdomades a putredine immune perstitit (Günz *Diss.* 2. p. 23.). Frigidum vero infusum dissipat œdema ex male curata febre intermittente exortum. Et hac forma vel extracto feri & sanguinis profluvia stipavit (*l. c.* p. 25.).

Salicis pentandra, ob lanam feminum recentius celebratæ, cortex magis balsamicus quam ullius alius speciei (Hartmann & resp. Chr. Henr. Speckbuck *Diss. de Salice laurea odorata* p. 14. Günz *l. c.*). In viribus ejus recensendis multus est cl. Hartmann vel Respondens ejus, non ab similibus iis, quæ de salice alba dictæ, in febribus intermittentibus, cachexia, relaxatione viscerum, putredine humorum rel. sed exploratione per sensus & analysi chemica unice nixus.

POPULUS.

LINN. *Syst. veget.* p. 745. *Gen. plant.* p. 526.

Pharm. POPULI Oculi.

13. *POPULUS NIGRA*, foliis deltoidibus acuminatis serratis Linn. *Sp. pl.* p. 1464. *Populus nigra* C. B. Icon: Blackwell *Tab.* 248. Arbor in locis humidis & ad oras fluviorum crescens.

Lignum molle, leve, hinc modo ad minora opera lignea idoneum. Hieme *frondibus* ejus oves faginantur. *Ramuli flexiles* ad vincendas sepes conducunt. *Seminum* denique papus chartæ ex Schæfferianis experimentis materiem præbet. Quin ex *cortice* parare panem Kamschadalenses tristior fors docuit.

Oculi) five, ut rectius vocantur, Gemmæ), scatent verno tempore, ut in hoc genere vulgare est, succo balsamico flavo, amaro, odore. Digestione haud ægre a spiritu vini recipitur, qui postea inspissatus fragrantem resinam storaci affinem largitur (Lewiſ *M. m.* p. 446.). Tinctura hac ratione parata, in inveteratis alvi fluxibus & ulceribus internis ad drachmam dimidiam vel integram bis per diem in jusculo carneo sumta, spem excitavit Tournefortii (*Plan. de Paris* T. 2. p. 97.). Olin. *Oleum* inde parabatur, *agrinum* dictum, cujus Aetius & Paullus Aegineta meminerunt, fuitque infusum vel solo oleo vel vino simul factum. Ad cutem emolliendam & leniendos dolores arthriticos & nephriticos adhibitur. Jam pro unguento fere unice gemmas pharmacopolæ colligunt.

Mentio hic quoque *Populi alba* L. injicienda. Hujus enim gemmæ vernaes pariter produunt balsamum præcedenti haud ab similem, qui pressione inter digitos mox in conspectum venit, copiosius autem coctione gemmarum in aqua & subsequa

qua pressione intra saccum elicitur. Similiter ex residuo post destillationem cum aqua vel spiritu vini evocatur. Abstractione spiritus resina flava remanet. Oleum oculorum foetidum empyreumaticum oleo tartari foetido simile est, & traumaticum nuncupatur (Weilmann in *A. N. Cur.* Vol. 3. p. 301. sqq.). Tinctura spiritu vini facta, in tussi ferina, ubi metus exulcerationis pulmonum, ad guttas viginti in iusculo captas laudatur. Ita & residuum resinofum post abstractionem spiritus tanquam optimum vulnerarium sistitur, in ipsa adeo exulceratione pulmonum, fistulis & læsione partium tendinosarum. Contra mammarum affectus (an rhagades?) quoque extollit opobalsami germanici nomine auctor *Diff. cel. Schmiedelii de Oreoselino* p. 7. cui & prædicta debentur. Fides horum esto penes auctorem.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Unguentum populeum). *Pb. W.* p. 248. Nimis compositum, inter alia ex anodynis; unde ad dolores hæmorrhoidum & ambustorum mitigandos, somnum conciliandum, necnon emolliendi & refrigerandi scopo, efficax. In pleuritide illini peccus iussit Boerhaave.

Essentia Populi vulneraria) *Pb. W.* p. 85. Gemmis spiritu vini digestis & essentia colata, additur essentia florum Hyperici. Vim expectatam titulus indicat. Nec ab usu interno seclusa.

Pharm. TACAMAHACA.

14. *POPULUS BALSAMIFERA*, foliis ovatis ferratis subtus albidis, stipulis resinosis Linn. *Syst. veg.* p. 745. Tacamahaca foliis crenatis Pluck. *Almag.* 360. *Tab.* 281. f. 2. Icon optima: Trew *Ehret.* T. 46. Arbor. Crescit in America septentrionali & Sibiria (Gmel.).

Resinam dictam ad mentem Linnei (*Mat med.* p. 215.) huic speciei adscripsi. In dubium autem vocat veram esse Trew, lacuino ex Fagara octandra L. provenire existimante (Linn. *Diff. Obs. in M. m.* p. 7.), dum rursus auctores Pharmacopoeæ Danicæ (p. 93.) ex hac Tacamahacam spuriam esse. Ex populo esse, primum similitudo cum populo ab auctoribus tributa probabile reddidit, dein balsamicus succus, quem copiose gemmæ vere iterumque confirmata æstate sudant, tenacem, grate odorum, luteum, amarum & subacrem. Hisce gemmis vere incolæ Ilkutzenses infundunt spiritum vini, quo probe imprægnato utuntur instar diuretici in scorbuto & excrementiis urethræ venereis (Gmel. *Fl. Sibir.* I. p. 152.).

Taca-

Tacamahaca est resina ficca ex meridionali America transferri solita. Duplex ejusdem varietas obtinet. Altera (Angl. Tacamahaca in Shells, Gall. en coques) pallide flava vel viridescens, odoris fragrantis Ambræ & Lavandulæ æmuli, saporis amaricantis aromatici; & hæc in testis cucurbitarum transmittitur & sponte ex arbore exsudare fertur, raro in officinis obvia. Altera vulgatiores coloris albidus, flavi vel rufi, odoris minus grati, forma glebularum variæ magnitudinis semipellucidarum servatur, subinde multis sordibus inquinata.

Celebritatem inter primos Monardes (*aromat. & simpl. Clus. p. 317.*) conciliavit, in nova Hispania ad tumores resolvendos, maturandos & dolores a frigida & flatulenta materie ortos mitigandos, uti & in hysterica suffocatione summa laude, idque vel suffimigii vel emplastri instar, illam usurpari narrans. Simili hodie sine adhibetur, interne vix unquam, sed suffitus forma prunis injecta in doloribus aurium atque dentium & artuum a rheumatismo chronico. Intrat quoque emplastra varia nervina ad ventriculum roborandum, vomitum compescendum, contra cephalalgiam.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Emplastrum stomachicum de tacamahaca) *Ph. W. p. 72.*
 Varie mixtum.

Empl. antihystericum) *Ph. Ed. p. 104.*

Empl. cephalicum) *loc. cit.*

Empl. stomachicum) *l. c. p. 103.*

Oleum tacamahacæ) *Ph. Par. p. 202.*

F A G U S.

LINN. *Syst. veget. p. 717. Gen. plant. p. 496.*

Pharm. CASTANEE Fructus.

15. *FAGUS CASTANEA*, foliis lanceolatis acuminato-ferratis, subtus nudis Linn. *Sp. pl. p. 1416.* ^β Castanea sativa Cb. Icon: Miller's *Figures Tab. 84.* In hac flores masculi amenta cylindrica formant, prælonga. Arbor longæva, crescens in montibus Italiæ, Galliæ aliisque australibus Europæ regionibus, Ob fructum vero colitur, etsi nec fabris lignariis ignota.

Fructus), remoto tegmine echinato, offert nucem ex ovato triangularem cortice badio coriaceo tectam, inter quem nucleus albus compactus saporis dulcis. Suavior fit insitione. Sub torculari nihil olei emittit, sed succum, qui in fermentationem vinosam transit (*Spielm. M. m. p. 119.*). Vix alius quam

quam cibarius usus invaluit, etfi & hic loco natali amplior. Nam Appenninorum montium incolis aliisque unicum fere cibum præstat, & placentas, panem, pultem variaque fercula suppeditat, & commodam variis animantibus faginam (Du Hamel *Arbr. I. p. 135.*). Nobis sufficit nuces, cruciatim inciso cortice sub cineribus vel in furno assare vel coquere, & calidas illito butyro vel in crambe comedere. Igne quidem mollescit & dulcior evadit, sed ubivis difficile digeritur. — Farinam diarrhoeas sistere ill. Du Hamel (*l. c.*) auctor est.

Pharm. FAGI Fructus, Cortex interior, Cineres.

16. *FAGUS SYLVATICA*, foliis ovatis obsolete ferratis Linn. *Sp. pl. 1416.* Fagus C. B. Icon: *Gleichen nevastes d. Pfl. Tab. 17.* In hac flores masculi in globum congesti. Arbor in temperatioribus Europæ sylvis crescens.

Spectabilis altitudine ramisque numerosis coarctatis, habitibus suis alias plantas suffocans. *Lignum* multifariæ utilitatis pro foco, quæ maxime vulgaris, ad opera lignea, in quibus vero pondus displicet & in putredinem sub humiditate proclivitas. Cinerum insuper fructusque insignia in œconomia emolumentum. De cultura vid. Du Roy *Baumz. T. 1. art. 33.*

Fructus s. Nuces) ex rotundo triquetra coriaceo cortice badio testæ, quarum duæ, tres vel quatuor intra thecam quadrivalvem continentur. Amygdalini saporis, glitibus, sciuris variisque volucris gratæ, nec minus avibus domesticis nutriendis salutares. In suum præcipue faginam cedunt, quarum vero lardum nimis inde flaccescit (Io. Bauh. *Hist. pl. T. 1. P. 2. p. 121.* Linn. *Skänksa resa p. 407.*). Qui cupediarum instar eas ingerunt, caveant, ne copia peccent. Virentes enim, nec satis exsiccatae lolii in modum caput turbarunt (Io. Bauh. *l. c.*). Temulentiam & inebriationem in rusticis creant (Gottsch. *Fl. Pruss. p. 72.*). Sues ipsa temulentæ inde evadunt, vacillant eundo, pigerrimæ (post Io. Bauh. Linn. *l. c.*). Gravissimos dolores capitis alius queritur (Sim. Pauli *quadrip. bot. El. 2. p. 68.*). Ex copiose comestis crudis & maturis febrem lypriam contraxit virgo (*Act. Hafn. vol. 2. Obs. 57. p. 160.*). Quin hydrophobiam, prægressa licet tostione, pedissequam esus habuit (Schmiedel & Selig *Diss. de hydroph. ex esu fructuum fagi Erl. 1762.*).

Cortex interior. Est ligno proximus nec semper obvius, nisi forte in vulnerata arbore cicatricis instar. Plebi Brunsvicensi in hectica febre usualis (Lange *med. Brunsv. dom. p. 249.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Oleum) ex feminibus expressum œconomix potius quam medicinx dicatum. In cibos recipitur in Gallia (Bradley *in provem.* p. 39.), etiam in Germania, ut apud Gottingenses pro acetario. Sed recens gravare ventriculum, non vero vasis terreis bene obturatis per annum in terra servatum (D'Isnard *Hist. de l'ac. de sc.* 1726. p. 35.). Olei olivarum loco adeo commendatur (Francheville *Mem. de Berlin.* 1766. p. 11.). Frequentius lampadum pabulum est, iis præsertim commodum, quæ libero aeri patent, quam non congelet.

Cineris clavellati) *Ph. W.* p. 3. Ex variis lignis, nec ubi-vis eadem ratione, parantur. Conferantur de hisce Schæferus in *Vetensk. Acad. Handl.* 1759. & *Schrift. d. Leipz. wcon. Soc. 1. Th.* p. 211. ubi Tab. 3. furnus depingitur, necnon *Ang. von der Leipz. Soc.* 1772. p. 106. Præfertur lignum durius, ut illud fagi, quercus. Quomodo in Svecia conficiantur, describit a Linné (*Skånska resa l. c.*), in Russia Mitchel (*Phi. Transl.* 484. art. 10.) & Warren (*Account of making the best Russia Potashes Lond.* 1753.) in Saxonia auctor libri *Abb. vom Pottaschstein Dresd.* 1771., in America Lewis (*Experiments & Observations on american Potashes Lond.* 1767.). Cineres clavellati crudi dicuntur, qui ex cineribus lignorum secunda calcinatione parantur, qua ipsa sal alcali cinerum in cohærentes massas liquefcit. Solers calcinatio cum subsequa elixivatione requiritur, ut omne pingue auferatur, & tanto plus salis alcali comprehendat. Quod si rite factum, *rasinati* dicuntur. Anglis *Pearlash* vocantur, si lixivium coquitur in ahenis ferreis, & sal fundo & lateribus accrescens malleis separatim in furnis ad albedinem calcinatur. Cineres clavellati interdum terra quadam corrumpuntur, plerumque salia varia admixta habent, quorum origo vel ex ligno, vel aqua, qua elixivatur, vel terra, qua corruptela facta, repetenda. *Russici* maxime corrosivi sunt, coloris profundioris compagisque ex terra tam duræ, ut aere non humectetur. Et hi quidem ex calice viva addita corrisivam naturam habent (Lewis *M. m.* p. 497). Non attinet hic multis de utilitate horum cinerum in arte vitriaria, saponaria, tinctoria, pro dealbandis linteis differere. In re medica pro pauperibus sali tartari substitui possunt, incidendi scopo, ad lotium pellendum, acidum infringendum & ad varias miscelas. Sic contra acidum rachiticorum confert cinerum clavellatorum unciam dimidiam solvere in aquæ fontanæ libra una, hujusque solutionis infanti quovis mane guttas viginti, octoginta ad centum in vitro aquæ dare (Rosenst. *Bskd.* p. 402.).

Lixivium saponariorum) *Ph. L. p. 34.* Fit ex cinerum ruficorum & calcis vivæ pondere æquali aqua infusorum; quæ postea decantatur vel per chartam transmittitur. Est hoc *lithontripicum* Jurini vel Chittickii celebratum, cujus cochlearia duo vel plura pro Thea bis vel ter in vehiculo aquoso vel mucilaginoso vel jusculo vitulino data. Arcanum detexit cl. Blackrie (*disquisition on medicines that dissolve the stone Lond. 1768.*). Ulterius in hoc inquisivit auctor anonymus libri *Pract. Essays on med. Subjects p. 57. sq.* probatque sed correctius.

JUGLANS.

LINN. *Syst. veg. p. 717. Gen. pl. p. 496.*

Pharm. JUGLANDIS

Cortex fructus exterior viridis, Epidermis nuclei, Nucleus.

17. *JUGLANS REGIA*; foliis glabris subserratis subæqualibus: Linn. *Sp. pl. p. 1415.* Nux Juglans s. regia vulgaris C. B. Icon; Cramer's *Forstwesen Tab. 22.* Arborem sponte in Persia crescere nuperius constitit, sed ubivis in temperatiori Europa colitur.

Non facile fert alias arbores in vicinia, & halitibus suis dolores capitis excitat. *Lignum* præbet obscuri coloris & eleganter variegatum; præsertim in radicibus, durum, nitorem admittens, hinc pro elegantioribus operibus scriniorum acceptum. Taceo, quod folia, putamen exterius fructus, & radix colorem luteo fuscum impertiant. *Fructus* vero unicam partem in officinis obviam constituit. Hic putamine viridi glabro subcarnoso cingitur, intra quod testa bivalvis, scabra, oblonga; nucleum quadrilobum epidermide flavicante adstringente tectum, includens. Vomitum excitant varix juglandis partes, cortex interior arboris mollis, putamen fructus, & amentum, de quibus varia collegit Rajus *Hist. pl. p. 246. sqq.*) repetit Schræderus *Thes. Pharm. p. 603.*) & Buchner (*Diss. de nuce juglande p. 24.*). *Fructus immaturus* servato putamine saccharo & aromatibus conditus (*Hausv. T. 3. p. 343.*) stomachicum gratum austero dulcem exhibet, & sub varia miscela embamma lapidum ferulis suppeditat *Id.*

Cortex fructus exterior viridis). Acerbus cum amaritie & contrectatus digitos colore luteo fusco tenaciter inquinat. Detergentem vim in variis oris vitiis robis forma demonstravit. Multos præterea anthelmintica virtus tenuit. Virides nuces ad satietatem comestas lumbricos educere jam

Simeon Seth notavit. Ita decoctum corticum viridium aqua factum lumbricos pellere Platerus (*Prax. med. T. 3. L. 2. c. 13. p. 798.*). Aqua, in qua cortices virides vel nuces immaturæ maceratæ fuerunt, in hortum effusa coacervatim lumbricos allicit (Car. Stephan. *Agricult. lib. 3. c. 24. Andry generation des vers p. 142. Jo. Godofr. Fischer Comm. de vermibus in C. H. & anthelmintico; Stada 1751. p. 14.*) & immissi huic, etiamsi post tertiam macerationem intra duo minuta temporis prima sub motibus spasticis pereunt (Fisch. *l. c. p. 15.*). Hæc experimenta ansam dedere extracto aquoso ex immaturis fructibus ad necandos lumbricos intestinales parando, quod ipsum saporis acris, amaricantis & quodammodo aromatici non ingrati. Hujus drachmæ duæ in uncia dimidia aquæ cinamomi s. v. solutæ, ex quo liquore initio infantibus biennibus vel triennibus guttæ 20. ad 30. ter de die datæ, dein guttæ 40. ad 50. pro cujusvis ætate (Fisch. *l. c.*). Gravior redditur addito syrupo. Subjungitur sub usu, decrefcentis lunæ tempore, sex vel octo dies continuato, tertio vel quinto die purgans, quod Fischero (*p. 24.*) placuit, mercuriale aliis commixtum. Attamen efficacia aquæ corticibus viridibus imprægnatæ contra vermes non constans est (Andry *l. c.*).

Epidermis) nucleum investiens, flavescens subamara contra colicam in pulvere ad drachmam unam cum vino vel aqua carminativa a quibusdam laudatur (Hoffm. *in clave ad Schreder. & Ettmüller*). Novi etiam hodie domesticum hinc inde esse: sed distinguendæ colicæ species.

Nucleis) sapor grate dulcis inest. Unde in mensa secunda esitantur, sed ablata epidermide, ne fauces irriterent. Copiam olei vehunt ad dimidium usque sui ponderis. Hinc copia labefactant ventriculum. Moderatius ingesti nutriunt, demulcent, involvunt, laxant. Memorabile, largius comestis latos lumbricos pellere Hippocratem prodidisse; quod lumen affert mox de oleo dicendis.

Omitto, nonnisi vera sectans, alias partes hodie non valde usitatas, virtutesque varias, quas congestit Buchnerus in *Diss. supra cit.*

PRÆPARATA ET COMPOSITA:

Rob nucum) *Ph. W. p. 163.* Würtembergenses ex succo nucum viridium expresso & melle conficiunt. Præstat vero secundum *Pharmacopœam Brand. p. 154.* succo corticum viridium fructus uti, præeunte Galeno, quum ab austerâ corticum natura efficacia dependeat. Insignem in angina & tumore tonsillarum Galenus percepit; crebrius hodie in aphthis aliisque oris exulcerationibus penicillo illinitur. Placuitque

que in aphthis nominatim linctus ex robe nucum, robe mororum & melle rosaceo, spiritu vitrioli acidulatus, post cuius usum os ope decocti salviæ depuratur (Rosenst. *Bskd.* p. 43.).

Oleum nucum juglandium) *Ph. W.* p. 126. Expressum. Est flavicans, dulce. Ad cibos recipitur; lampadibus inservit, quibus tanto utilius, quum frigore non coeat (De La Hire *de la glace* p. 499.); & pictoribus quoque usu venit. In Gallia tæniæ subigendæ par fuit; oleum nimirum ad aliquot uncias epotum, superbibito aliquot horas post vino alicantino (Passerat *in Rec. period.* T. 6. p. 305.). Fœmina per tredecim dies hoc remedio usâ tertio jam die per partes tæniam dejecit (Bizet *in Journ. de Med.* 16. p. 214.). Specificum etiam sub dicto connubio reputat De Franciere (*loc. cit.* T. 18. p. 416.) Sed non noviter pro anthelmintico haberi apparet ex Buchn. *Diff. cit.* §. 42. Videtur virtus ad communem effectum oleosorum infecta vermesque necantem reduci posse, Dignum tamen notatu, eandem vel in solo vino alicantino fuisse repertam (Andry *gener. des vers* p. 160.

Q U E R C U S.

LINN. *Syst. veget.* p. 716. *Gen. plant.* p. 495.

Pharm. QUERCUS Cortex, Folia, Glandes, Cupula, Galla.

18. QUERCUS ROBUR, foliis deciduis oblongis superne latioribus, sinubus acutioribus, angulis obtusis Linn. *Sp. pl.* p. 1414. Quercus α , cum longo pediculo C. B. β , item cum brevi pediculo C. B. Icon: Von Gleichen *Abbild.* T. 29. De cultura legitur Du Roy *Baumz.* T. 2. p. 236. Arbor europæa, sed septentrionale frigus fugiens.

Ex maxime longævis; & tam forma & altitudine, quam usu suo multiplici, eximia. Cortex pro densandis coriis usitatissimus est, cui vero scobem & folia sultitui posse comperitum, & nigrum colorem suppeditat. Lignum durum, ægrius a putredine subigendum, & ob crassitiem & robur ad majora quoque opera, ut ad ædificia, navigia, aptum, colore quoque grate luteo commendabile. Galla colorem nigrum subministrant. Et glandes vulgare suum fagina sunt.

Arbor omnibus suis partibus stiptica & acida. Hinc non dubitarunt Dioscorides & Galenus librum vel folia & cuticulam tegmini glandium substratam in fluxu cœliaco, dysenteria & sanguinis per pulmonem vel muliebria profluvio, præcipue in decocto adhibere. Foliis contusis impositis refert Galenus se vulnus securi inflictum sanasse. Vim diureticam quo-

quoque adscribit glandibus Dioscorides. Horum auctoritate sine dubio inducti Matthiolus, Lonicerus, Horstius easdem vires prædicarunt, quin ad alios morbos iusto forsitan liberalius, fluorem album, calculum, gonorrhæam, doloris dentium, imbecillitatem partium quamlibet rel. extenderunt. Febrifugi etiam nomine celebrata. Prudentiores nostri ævi medici parcius ejusmodi stipticis utuntur, ut quæ præmaturre & antequam causa morbi probe subacta fuerit ingesta, insignem noxam pariunt, ad finem autem morbi, roboris restituendi causa, subinde locum habent. Putrida tamen diathesis maturiorem aliquando usum concedit. Colligenda nunc sparsa quædam recentiorum experimenta.

Liquidum, quod quercus fundit, in podagra externe utiliter adhibitum (Hagedorn *Eph. N. Cur. Dec. 2. A. 5. Obs. 91. p. 197. sq.*). Corticem cerevisia decoctum dysenteriam coercere (Ledel *l. c. Dec. 3. A. 1. Obs. p. 33. sq.*). Video corticem tenellorum ramorum speciatim in hunc finem requiri, scilicet manipulum ejus unum aquæ cantharo decoctum, cujus libra una omni bihorio bibatur. Darel. *Ap. p. 45.* Eundem in intermittentibus febribus corticem valere (Scopoli *Fl. carn. p. 414.*). Folia vero in gargarismate addito, si placet, vino adusto & melle, contra anginam obstinatum proficua (Darel. *l. c.*).

Glandes) intra crustam coriaceam, qui altero extremo calyculus adnæscitur, continent nucleum ovatum insigniter amarum & austerum. Quæ de esu earum pro consueto cibo apud Veteres leguntur, ad alias potius species fapidiore & saniores pertinent, prout de Quercu virginiana Mill. & de Quercu Subere traditur. A nostris sapor iam avocatur, ut vix nisi fame coacti ad easdem accessuri fuissent. Fieri tamen inde panem in Norvegia Bartolinus refert (*Dan. dom. p. 404.*). Ad easdem suppetias confugere annonæ caritas in Gallia a. 1709. coegit (Du Hamel *Arbres T. 2. p. 209.*). Sed alvus inde stipata, & cholera funesta erupit (Gaillard *Hist. de Franc. l. Tom. 3. p. 193.*). Coffeæ substituere quibusdam placuit (*Samml. 7. Beförd. d. Arzn. v. d. Naturg. 4. Band. Berlin.*). Pluries pulvere earum febris intermittens in pauperibus debellata. Scop. *Fl. carn. p. 415.* Apud Brunsvicensis domesticum est, adversus erysipelas ingerere pulverem glandum in cerevisia tepida, & sudorem intra lectum expectare, unde post duodecim horas nulla tumoris nec ruboris vestigia superfuerunt (Lange *verit. misc. p. 88.*). Torrefactæ glandes & confusæ diarrhœam diriorem purulentam compescuerunt (Rosenst. *Bkd. p. 94.*). Nuperrime demum prodiit decocti glandum tostarum in obstructione glandularum, atrophia, scabie rel. in quibus sudor tenax foetidus emerit, laus; quæ pluribus adhuc

adhuc experimentis indiget (Jof. Wilh. Schroeder *v. d. Wirk. d. Eichel in Verstopf. d. Drüs.*).

Cupulæ) f. calyculi glandum extrinsecus asperi. Pulverem in alvi fluxu & dysenteriis ad drachmam unam aut in vino rubro quolibet trihorio exhibitum, familiarem adeo sibi esse, indicat Scopoli (*l. c.*).

De Gallis), valde slipticis, inter animalia sermo erit utpote infecti ex Cynipis genere opificio & domicilio.

Viscum quernum) pro sua affinitate collocabitur.

Pharm. SUBERIS Cortex.

19. *QUERCUS SUBER*, foliis ovato-oblongis indivisis serratis subtus tomentosis cortice rimoso fungoso Linn. *Sp. pl.* p. 1413. *Suber latifolium sempervirens* C. B. Icon: Du Hamel *Arbres T. 2. Tab. 80.* Arbor in australi Gallix parte, Hispania, Italia crescens.

Glandes hujus dulciores, hinc iisdem varii quadrupedes & volucres nutriuntur, & in Hispania quoque castenearum instar assatæ comeduntur (Du Hamel). *Lignum* etiam utile. Omnium vero partium utilissimus est.

Cortex). Absque interitu ipsius arboris aliquoties, intervallo septem vel octo annorum intercedente, deglubi se patitur. Optimus est ex vetustis arboribus & tertio detractus. Dum nimirum secunda vice succus nutritius per ætatem ascendit, securi parva prope exortum ramorum ad radicem usque cortex trunci inciditur, tribus vel quatuor plagis longitudinalibus & ad utrumque demum extremum una transversali, probe vero libro trunci parcendo. Percussio cortice manubrio securis ulterius solvitur. Separatus pro arbitrio in minora frusta dividitur, dein rafa superficie ut glabrior fiat, eademque majoris firmitatis causa adusta, lavantur frusta & pondere pluribus junctis imposito in planitiem comprimuntur. Minori pretio venit cortex absque igne præparatus. Optimæ notæ censetur flexilis pressioni digiti cedens, elasticus, coloris rubicundi, neque lignosus neque porosus (Du Hamel). Frequentissimus ejusdem usus pro epistomiis est; alius, dum comburitur, pro pulvere nigro, *Noir d'Espagne*. Non tamen omnino ex foro medico exulavit; adstringere ideoque hæmorrhagias & alvi fluxus sistere notatur (Chomel *usuelles T. 2. p. 332.*). Combusti pulverem ope olei ovorum vel amygdalarum in unguentum redactum, hæmorrhoidum dolores sistere eademque dissipare Chomel (*l. c.*) pluries expertus est.

C O R Y L U S.

LINN. *Syst. veget. p. 718. Gen. pl. p. 498.*

Pharm. CORILI Nuces, Lignum.

20. *CORYLUS AVELLANA*; stipulis ovatis obtusis Linn. *Sp. pl. p. 1417.* Corylus Sylvestris C. B. item fativa C. B. Icon; Blackwell T. 293. Arbor, crescit in nemoribus & sepibus sponte, quædam autem ejus varietates in hortis coluntur.

Vincula doliariis suppeditat, & pictoribus carbones. A censu autem medicamentorum absque detrimento abesse posset.

Nuces). Sunt bivalves, oblongæ, includentes nucleum album dulcem, epidermide rufa vestitum. Ad bellaria pertinent saporis grati causa & nutriunt, ob oleum vero, quo abundant, ventriculum gravant, & nisi epidermis auferatur ad tussim vellicant. Oleum dimidium ponderis nucum (Spielm. *Chem. p. 75.*) constituit, estque unguinosum, odoris omnis experf. Hinc odoribus variis recipiendis aptum (De Jean *des odeurs p. 367.*); pictoribus quoque acceptum.

Lignum) exhibet oleum per descensum, empyreumaticum, quod vero jam eviluit. In odontalgia efficax fertur (Linn. *M. m. p. 204.*) Contra lumbricos guttæ tres vel quatuor ingeruntur (Stoeker in Hall. *stirp. belv. n. 1625.*).

Quæ de vi aliarum partium, ut corticis in febribus intermittibus, & pollinis antherarum in Epilepsia (Eph. N. C. *Dec. 1. Obs. 97. p. 226. Dec. 3. A. I. Obs. 120. p. 195. sq.*) recensentur, non nisi post repetitam experientiam admitti possunt.

L I Q U I D A M B A R.

LINN. *Syst. veget. p. 718. Gen. plant. p. 499.*

Pharm. LIQUIDAMBAR S. STYRAX LIQUIDA.

21. *LIQUIDAMBAR STYRACIFLUA*; foliis palmato-angulatis, lobis indivisis acutis Linn. *Syst. veg. l. c.* Liquidambar C. B. Styraç aceris folio Raii *Hist. pl. p. 1681. 1799.* Icon: Catesby *nat. hist. of. Car. Tom. 2. Tab. 62.* Arbor crescens in fylvis uliginosis Virginiae & Carolinae necnon regno Mexicano.

Lignum in America magni habetur ad varia opificia scriuariorum; sed facile putrescit, & pro humiditate & siccitate varia volumen mutat. Alta arbor & odorata, ut & emittit halitibus detegatur.

Liquidambar & Storax liquida auctorum, quantum liquet, ejusdem arboris progenies sunt in eo modo discrepantes,

quod in hac naturæ ars subvenierit. Hinc utrumque jungam.

Liquidambar) *Pb. Ed. p. 10.* Ambra liquida) *Pb. W. p. 130.* *Pb. Argent.* est resina crassa incisione corticis proveniens, cui cortex comminutus odoris tanto diutius servandi causa admiscetur (*Monardes simpl. Clus. p. 324.*). Ætate indurefcit in resinam solidam fragilem (*Lewis M. m. p. 361.*). Parce modo in regionibus septentrionalibus exundat, unde ejus collectio in Virginia negligitur (*Kalm's resa. T. 3. p. 103.*); ex nova autem Hispania ad nos transfertur (*Monard. l. c.*). Resolvere, roborare, cerebro præfertim & ventriculo convenire sub usu externo traditum (*Monard.*). Olim majori in dignitate fuit ad unguenta, coria ejusmodique alia odore ejusdem imbuenda (*Geoffroy*). Hodie ob tot alia similia in desuetudinem abiit. Idem valet de Oleo Liquidambaræ (*Monard.*).

Styrax liquida). *Pb. Ed. p. 16. Pb. W. p. 132.* Venalis, quantum constat, ramorum comminutorum coctione elicitur, sub qua superficiem accendit (*Monard. p. 325.*). Purior per colum transmissa fuit, sere transparentis, mellis consistentiæ & coloris rubri vel grisei, odoris fragrantis styracem calamitam referentis, saporis acris. Quæ in officinis occurrit, quibusdam facitita videtur, solutione styracis calamitæ in vino ac oleo admistaque resina laricea (*Raii Hist. l. c.*). Proxime accedit ad naturam balsami peruviani, ut videatur substitui posse tanquam discutiens, consolidans. Unguenta vel emplastra subinde intrat.

B E T U L A.

LINN. *Syst. veget. p. 708. Gen. pl. p. 485.*

Pharm. BETULÆ Succus, Folia, Cortex.

22. *BETULA ALBA*; foliis ovatis acuminatis ferratis
Linn. *Sp. pl. p. 1393.* Betula C. B. Icon: Cramer *Forstwesen Tab.*
10. Arbor in sylvis, præcipue borealibus crescens.
In re œconomica celebris. Lignum album, tenax, fuetifimum pro foco in septentrionalibus regionibus, nec spernitur a tornatoribus & fabris lignariis, quibus & ob tophos variegatos ramorum placet. Cortice teneriori externo albo focus facile accenditur, ad scaphas suas adhibent Americani, ad corbes minores boreales gentes, & ad calceos. Durior substratus cerdonibus proficuus. Foliis debemus colorem luteum, suntque ovium & caprum per hiemem salutare pabulum. Ex amentis aqua ebulliente cera elici potest (*Cartheus. pl. princ. p. 41.*). Taceo scopas & virgas ex ramulis.
Suc-

Succus) perforatione trunci vel ramorum primo vere ante frondium eruptionem magca copia prodit; adeo ut ex ramo vulnerato unica die libræ octo aut decem collectæ (Swieten *Comment. T. 5. §. 1428.*). Quo inferior terebratur eo crudior & aquosior est, quo altius eo, meracior & acidior (Post *Helmontium de lithiasi cap. 8. p. 708. 709. §. 24.* probe *Buhoz Traité de plantes de la Lorraine T. 6. p. 86.*). Præfertur succus superiorum ramorum tres circiter digitos crassorum (Lange *misc. verit. p. 22.*). Satis diu servari potest, oleo olivarum tectus, vel in vase fumo sulphuris antea impregnato, ne fermentescat (Boyle *de utilit. phil. experim. Exercit. 4. §. 17. p. 179.*). Inpissatus in syrapi crassitiem & frigido loco expositus saccharum vel mannæ speciem format (Marcgraf *Mem. de Berlin 1747. p. 89.*). Hic succus ad alvi solutionem usque potus ascarides expellit (Rosenstein *Bskd. p. 353.*). In calculo multa præconia sibi vindicavit, experimento sæpe repetito Matthioli, Theodori Tabernaem, Sim. Paulli, Charletoni (*de lithiasi p. 275.*) rel. Præcavet illi, & si jam præsens est, cruciatus mitigat (Helmontius, Boyle, Lange *ll. cc.*). Unciæ sex bis vel ter de die in calculo sufficere poterunt (Darel *Socken-Apot. p. 42.*). Cerevisia quoque inde coquitur, utilis in calculo (Barthol. in *act. Hafn. Vol. 1. p. 49.* Cf. *E. N. C. Dec. A. 3. Obs. 155. p. 277. sq.*), solvere tamen calculum non videtur, quippe in homine alio de morbo mortuo apparuit, conticescente licet per vitam morbo (Boyle). An unice exteriorem superficiem emollit? Ratio simul est habenda diureseos, quam movet, in diabetem usque (Spießl. *Diss. 3. de herb. uminephr.*). Imo diabetes lethalis orta, sed ex mensuris quindecim succi ferre corrupti, per vices epotis (Eph. *N. C. Dec. 1. A. 2. Obs. 198. p. 300.*). Sanguinem insuper depurat; unde in scabie adhibetur, quam retrogressam revocavit (Hundertmarck *Diss. de scabie artific.*); item in scorbuto.

Vinum palato placens erogat, dum succo coctione ejusdem cum saccharo prægressa, adduntur vinum gallicum, citrea mala, aromata grata & fermentum, & hæc miscela fermentationi committitur (Warg's *hielpreda hi bushället p. 496.*).

Folia) tenella in decocto externe scabiem curant, vel horum loco ramuli concisi decocti (Sim. Paulli *Quadrip. p. 300.*). In infuso theæformi contra arthritidem (Darel *Socken Apoth. p. 42.*).

Cortex) adversus intermittentes febres, præcipue si scorbuticam labem admixtam habent, item ad ulcera externa in decocto ad libram unam laudatur (Landarzt *p. 26.*). Ex cortice tenuiori albo paratur oleum.

P R Æ P A R A T A .

Oleum betulinum) *Ph. Brand. p. 120.* Balsamum lithuanicum Italis, oleum Russicum (*Ryffolia*) Svecis. Igne suppressionis per descensum evocatur. Obsolevit fere nostro tempore in medicina, sed convenit natura sua cum oleo fuliginis. Eo oculo illito cœcitas curata (*Hieron. Reufner in Obs. med. a Welschio ed. n. 42.*). In hæmorrhoidibus profuit, quin ipso cancro (*Purmann 2. p. 477.*). Parca sit dosis calidi hujus remedii, interne adhibiti, guttarum 2, 3, 6, Externe contra vermes valet. Corium bubulum Russicum (*Jucht*) hoc oleo perungitur, unde odorem suum gravem repetit.

Pharm. ALNI Folia.

23. *Betula Alnus*; pedunculis ramosis *Linn. Sp. pl. p. 1394.* α, glutinosa. *Alnus rotundifolia glutinosa viridis C. B. Icon: Cramer Forstw. T. 12.* Arbor in aquis crescens.

Hujus lignum vilius, mollius, putredini obnoxium, aquam tamen fert, modo aeri accessus denegetur. Nodi ad serinia vestienda ob colorem eleganter variegatum crebro adhibentur. Cortex colore fusco vel nigro lanam tingit. Folia in arte coriaria utilia, & pro pabulo pecorum.

Folia) præstantissima sunt, expertus loquor, ad lac puerperarum lactationem respuentium dissipandum, dum, postquam concisa super igne in disco incaluerunt & insudarunt calide applicantur; primis diebus connubium cerefolii congruit. Hoc simplex remedium omnibus emplastris, ulti-bus, spiritibus longe præferendum est. Ulcera corrosiva iisdem quoque sanari feruntur (*Kramer med. milit. p. 21.*).

M Y R I C A .

LINN. Syst. veget. p. 740. Gen. plant. p. 518.

Pharm. MYRTI BRABANTICI Folia.

24. *MYRICA Gale*; foliis lanceolatis subserratis caule suffruticoso *Linn. Sp. pl. p. 1453. Flor. Svec. p. 356.* *Rhus myrtifolia belgica C. B. Icon: Oed. Fl. Dan. Tab. 327.* Fruticulus, crescens in locis paludosis præsertim borealium regionum.

Folia). Odorem gravem camphoraceum (*judice Linneo*) præ se ferunt, saporem amarum. Non opus est hic animadvertere in errorem *Simonis Paulli* (*Comment. de abusu Tabaci & herbae Theæ annexus quadrip. bot. in ed Fickii*), qui ex simi-

similitudine quadam in foliorum forma, odore saporeque tum & viribus Theam Chinenſium eſſe ſtatuit, quum vilus verus Theæ frutex jam dudum eum ſuppreſſerit. Dolendum modo, in re tam falſa tantum eruditionis fuiſſe profuſum; & mirandum, quod vir ſagax & botanicus non fructus ſiccus calyculo ſuo & pedunculo inſtructos, qui inter folia ſicca Chinenſis Theæ ſæpe reperiuntur, inquiſiverit, in quibus eandem diſſimilitudinem, quam in foliis ſimilitudinem, facile detexiſſet. In Svecia olim cereviſiæ condimentum loco humuli fuit, tumque lege cautum, ne ex aliena terra peteretur (Linn. *Fl. Svec. l. c.*). Hodie vero nonniſi a pauperibus in hunc finem ſumitur, quum cephalagiam & inebriationem bibentibus afferat. Cocta herba ſcabiem ſanat, & pediculos necat *l. c.* Veſtes a vermibus folia tuentur (Dalechamp *Herb. Lugd. L. 1. c. 38. p. 110.*).

Fructuum coctione in aqua cera eruitur, ad candelas commoda, cujus tamen largior proventus ex Myrica cerifera Americanorum.

P I S T A C I A.

LINN. *Syſt. veget. p. 740. Gen. plant. p. 518.*

Pharm. PISTACEÆ Nuces.

25. *PISTACIA VERA*; foliis impari pinnatis, foliolis ſubovatis recurvis Linn. *Spec. pl. p. 1454.* Piſtacia peregrina fructu racemoso ſ. Terebintina indica C. B. Icon: Blac-kwel *Tab. 461.* Arbor Perſiæ, Arabiæ, Syriæ indigena. Fructus uberores & gratiores obtinentur ramis arboris hujus Terebintho inſitis. (Duhamel *Arbres T. 2. p. 312.*).

Nuces) conſtant ex theca dura, oblonga, angulata, acuta, vel nucleo pallide viridi cuticula rubicunda obducto. Placet hic nucleus grato ſapore dolci, oleoſo, amygdalarum dulcium ſimili. Hinc detracta epidermide, quæ adſtringit & amara eſt, ditiorum cibis additur. Miſſis veterum præconiis verior vis eſt nutriens, emolliens, relaxans, involvens, ut in ſimilibus fructibus. Reſcindi & ſtimulum venereum excitandi potentiæ, quam Amatus, Matthiolus, alii illis adſcribunt, non multum tribuo; nam nec tantum nutrire videntur nuclei, ut hæc præſtare poſſent. Facile ranceſcunt, nec ob colorem viridem ſatis ad emulſiones aptæ. Admiſcent pharmacopolæ morſulis imperatoriis.

Pharm. TEREBINTHINA Cypria.

26. *PISTACIA TEREBINTHUS*, foliis imparipinnatis,
C 4 foli

foliolis ovato lanceolatis Linn. *Sp. pl.* p. 1445. Terebinthus vulgaris C. B. Cfr. Tournef. *Voyage du Levant* T. 1. p. 145. Icon: Du Hamel *Arbres* T. 2. Tab. 87. Arbor, crescens in insula Chio, India, Africa boreali, etiam in Hispania, inferiori Gallia, & Italia.

Terebinthina Cypria) *offic. s.* Chia Lond. elicitor in insula Chio isticus cortici trunci inferiora versus ope securis omni latere a ramis usque ad radicem sub finem m. Julii inflictis, & trium pollicum intervallo inter se remotis. Colligitur laminis lapideis circa truncum duplici serie stratis, quovis mane ante ortum solis, quum nocturno frigore tam condensetur, ut spatula vel cultro obtuso a laminis istis & trunco deradi commode possit. Quo ulterius ab incidentibus heterogeneis liberetur, per corbicularum transmittitur calore solis liquefacta (Cousineri apud Du Hamel *Arbres* T. 2. p. 308.). Eodem fere modo, sed breviter Tournefort (*Voyage du Levant* T. 1. p. 145.) rem describit. Parcā modo quantitatem terebinthinæ pro sua magnitudine arbor erogat, ita ut quatuor arbores 60. annorum ætatis & peripheriæ trunci quinque pedum nonnisi libras duas cum uncis novem & drachmis sex terebinthinæ uno anno fuderint. Nonnisi in orientali insulæ parte crescit. Inde Venetias mittitur. Ob causas dictas charo pretio in ipsa insula venditur, & transmissa vix unquam sincera sed adulterata venditur. Qui ante transmissionem corrumpi miscela Terebinthinæ Venetæ legimus (Hamel *l.c.* p. 307. seq.). Vera ista Chia spissios & tenacior est, grati odoris, pellucida, alba in flavedinem inclinans, acrimoniæ & amaritiei fere omnis expers. In extremis ramis arborum europearum, ut in Gallo-provincia crescentium vesicæ formantur insectis repletæ, in quibus tantillum terebinthinæ claræ & odoræ reperitur (*l.c.*). Ob raram opportunitatem experimenta cum Terebinthina hacce incorrupta instituendi nihil prærogative in illa præ Venetâ detegi potuit. Sunt qui Cypriam (ut Miller in *Botan. offic.* p. 433.) colore magis obscuro & sordibus admistis a Chia distinguunt.

Pharm. MASTIX, LENTISCI Lignum.

27. *PISTACIA LENTISCUS*, foliis abrupte pinnatis foliolis lanceolatis Linn. *Sp. pl.* p. 1455. Lentiscus vulgaris C. B. Conf. Tournef. *Voyage du Levant* p. 143. Icon: Du Hamel *Arbres* T. 1. Tab. 136. Arbor, in Chio insula, Lusitania, Hispania, Gallia inferiori, Italia crescens.

Mastix vel Mastiche). Hujus causa arbor studiose in insula Chio s. Scio colitur. Altitudinem decem vel duodecim pedum assequitur, diametrum pedis unius. Ejusdem ibi folia

ha majora sunt, quam in Provincia & Languedocia. Ast non omnis arbor Mastichen fundit, quæ vero fundit, de hujus propagatione per furculos follicite dispiciunt. Modus colligendi hic est, quod in Augusto tempore sicco & sereno cortex transversim cultro incidatur, unde die postero resina in terram distillat, sensim in massas, subinde satis grandes, indurescens. Collectiones seriores minus lucrosæ ob parcius stillicidium. Mastix sub delapsum inquinata per colum transigitur, ut depuretur. (Touresfort) Confer cum hisce, quæ Thevenot (*Voyage du Levant T. 1. p. 180. sq.*) & Beson (*Observations de plusieurs singularitez p. 185.*) reliquerunt. Quibus quædam ex Hamelio (*l.c.*) addenda sunt de subtiliori arborum Mastichen fundentium distinctione. Europææ etiam arbores subinde tantillum hujus resinæ vulneratæ fundunt. Tolone martio id fieri (Gassenti in *Tournef. l. c. p. 144.*) & in Italia otli parce (Strobelberger in *Masticologia Lips. 1628.*) quin Edinburgi in arbore quadam (Allston *Mat. med. T. 2. p. 415.*) notatum.

Resina est, constans ex granis fragilibus variæ magnitudinis, subpellucida, coloris flaventis, odoris levis haud ingrati, saporis vix manifesti. Masticata mollescit instar cereæ, carbonibus inspersa gratum odorem spargit. Aqua cocta eam odore imbuat, sed vix aliquid ejus solvitur. Spiritu vini autem uti & oleo omnino subigitur. Rarius interne quam extrinsecus adhibetur. Uxores Imperatoris Turcarum aliæque magnatum hanc continuo mastlicant; præsertim mane jejuna, ut vel halitu oris placeant, & albedinem dentium conservent, gingivæque roborent (Tournefort item Hasselquist *Resa p. 523.*). Admiscunt quoque aquis suis odoris super igne evaporandis & pani, antequam furno committitur (Tournef.). A nobis dentifriciis additur. Masticata salivam potenter allicit. Hinc in catarrhosis affectionibus, apoplexia serosa, dolore dentium, solet mastinari vel ore teneri & compingi effectus majoris causa cum pyethro pipere, zingibere vel similibus: cujus exemplum videas in Boerhavii *Aphorism. 1025.* Blande roborat, leviter adstringit abstergitque & balsamicam vim possidet; unde superata hæmoptysi, in fluore albo, debilitate ventriculi, in diarrhœis & ulceribus internis præscripta. Sic in debilitate & ulceribus intestinorum tutissima pronunciatur (Degneri *de dysenteria p. 201.*). Dari potest trita cum aliis in substantia ad scrupulum dimidium vel integrum, vel in emulsione trita amygdalis sive gummi arabico, vel soluta spiritu vini & syrupo admixto. --- Externe quoque in suffimigio roborat & discutit. Hinc intestino recto prolapsa adhibetur (Rosenstein *Bskd. p. 24.*). Admoto panno laneo, vel gossypio suffitu ejusdem imbuto, hernia emphysematica dissipatur (*l. c. p. 26.*).

p. 26.) Nec minus confert per rachiticorum conclave halitus accensæ Mastiches crebro dispergere & cutem eorum mane & vesperi panno laneo fumo ejusdem imprægnato perfricare (l. c. p. 407.). Solent etiam suffitu ad dentium auriumque dolores leniendos uti. Emplastris demum variis & unguentis vulnerariis additur.

Lentisci) *lignum*. Nodosum est, externe tegitur cortice bruno, interne coloris albi vel flavescens. Sapor odorque imbecilis aromaticus & resinofus. Aqua coctum colorem rubicundum illi tribuit cum debili odore eoque grato. Cum spiritu vini obtinetur tinctura fulgide lutea. Extractum remanet post destillationem resinofum, subadstringens & parumper pungens (Lewis M. p. 348.). Vix unquam hodie ejus amplius usus fit, licet non omnino vi destitui ex dictis appareat, dum leviter adstringat & naturam balsamicam ipsius Mastiches participet. In dysenteria, hæmorrhagiis, arthritide, qua sibi sacra anchora fuisse affirmat, imbecillitate ventriculi, flatibus, ructibus rel. infusum ejus vel decoctum sub variis verborum tricis De Wenck (*Eph. N. C. Dec. 3. A. 9. 10. Obs. 135. p. 252. sq.*) extollit. Ad præcautionem hæmorrhoidalis fluxus decoctum vel infusum ligni cum vino opportunum habitum (Post Fonsecam Riverius *Prax. med. L. 10. c. 10 p. 515.*). Quoniam corroborare creditur, dentiscalpia inde parantur, & decoctum pro gragarismate.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Oleum mastiches destillatum) *Pb. W. p. 131.* Destillatione mastiches ex arena.

Oleum mastichinum) *Pb. W. p. 126.* Ex mastiche oleo rosato soluta. In vomitu & alvi profluvio.

Aqua mastichina) *Pb. W. p. 19.* Ex mastiche & nuce moschata spiritu vini & aqua destillatis. Aromatica & subadstringens. Hinc stomachum roborat, diarrhœam sistit, flatus pellit, vomitum compescit. Ad unciam dimidium supraque. Gravior evadit syrupo quodam jucundo addito.

Syrupus mastichinus) *Pb. W. p. 213.* Ex mastiche aqua mastichina digesta & saccharo.

Spiritus mastichinus) *Pb. W. p. 193.* Compositus ex mastiche & multis aromatibus spiritu vini & aqua fontana destillatis. Si huic aqua fontana saccharata additur, nominatur *Elixir mastichinum l. c.* In colica flatulenta & morbis ventriculi frigidis dosi mox indicata exhibetur.

Pilulæ mastichinæ) *Pb. W. p. 140.* Ob agaricum & aloën mastichi admixtam purgant. Dosis sunt grana decem & viginti.

CYNOMORIUM.

LINN. *Syst. veg.* p. 700. *Gen. pl.* p. 476.*Pharm.* FUNGUS MELITENSIS .

28. CYNOMORIUM COCCINEUM Linn. *Sp. plant.* p. 1375.
 Cynomorium purpureum officinarum Michel. *Gen. nov. plant.*
 p. 17. *Tab.* 12. Cfr. Linn. *Diss. de fungo melit.* in *Am. acad.* T. 4.
 p. 351. *Tab.* 2. ex Michelio petita. Est stirps herbacea, parasiti-
 ca, radicibus lentis, myrti, halimi aliorumque fruticum
 in Sicilia, Melita, Italia, Iamaica, Mauritania innascens.

Fungi) nomen immerito fert, quum vera planta sit, sed
 structura valde differens ab aliis. Cauli enim semipedali
 aphylo, digitum crasso infidet spica vel amentum longitu-
 ne ipsius caulis, sed duplæ crassitie. Vehit succum rubi-
 cundum; saporis amaricantis, stiptici. Celebravit illam in-
 ter primos Boccone (*Icones & descript. plant. rar.* 1674. p.
 82.) & dein ulterius (*Museo di Fisica* p. 69.), recensens,
 usum in dysenteria & hæmorrhagiis sistendis, in scelotyrbæ,
 vomitu sanguineo, ulceribus cocoëticis ex multorum testium
 experimentis. Et in hisce quidem vel pulvis ad drachmam
 unam vino vel jusculo, vel & syrupus inde paratus ad un-
 ciam unam, exhibitus. Ad gingivas corroborandas dentifri-
 cius pulvis ex eadem cum saccharo odorisque variis mixta
 valuit. Hæmorrhagiam uteri gravissimo casu sopivit integro
 fungo ill. Eques Bäck (Linn. *Diss. cit.*). In hoc vero vi-
 detur præferendus aliis stipticis, quod vim exercent absque
 sanguinis coagulo, saltem si ab experimentis cum sanguine
 recens vena missò factis concludere liceat (*Act. Bonon.* 1. p.
 158.). Decoctum profuit in ulceribus antiquis venereis
 urethræ (Deidier *Obs.* T. I. Vog. *M. m.*).

O R D O III.
C O M P O S I T Æ.
α. C A P I T A T Æ.

A R C T I U M.

L I N N. *Syst. veg.* p. 603. *Gen. pl.* p. 407.

Pharm. BARDANÆ Radix, Semina, Folia.

29. **A**RCTIUM LAPPA, foliis cordatis inermibus petiolatis. Linn. *Sp. pl.* p. 1143. Varietas β. Lappa major tomentosis capitulis C. B. Existimant esse ἀρκτιδον Diosc., descriptionem autem plantæ ἀρκτιον magis convenire Alston *M. n.* p. 397. Icon: Miller's *Figures T.* 359. Pl. biennis ad vias & locis ruderatis frequens.

Radix) perpendicularis crassa, exterius cortice nigricante vestita, interne alba & spongiolæ substantiæ; saporis subdulcis, subamari austeri. Edulis est, cynaram æmulans (Hall. *hist. belv. n.* 161.), prout ipsi caules teneriores (Raii *Hist. pl. T. I. p.* 332.). Vis blande resolvens & sudorem lotiumque pellendi communi consensu agnoscitur; hinc & depurare sanguinem creditur. Crebro in decoctis præscribitur. In articulorum morbis peculiarem efficaciam sibi vindicat (Cfr. Sim. Paulli *quadrip. p.* 401.). Ita decocto radicis cerevisia facto a podagra pertinaci post mictum lotii albi, lac referentis, convaluit quidam (Forestus). Quæ radix etiam placet cl. Chesneau (*Obs. med. L. 4. p.* 426.). Nec ipem sefellit experientia cl. Hillii in se ipso podagrico capta (*Management of the gout with the virtues of Bardock Lond. 1758. 8.*). Huc & pertinent composita quædam arthritidi opposita, ut decoctum compositum Fulleri (*Ph. extemp. p.* 38.). Similia exstant de vi in calculo præconia. Sabulum & lapilli ex decocto secessere (*Nov. Act. N. C. Vol. 5. p.* 195.). Par utilitas observata est uno exemplo doloribus rheumaticis pertinacioribus infestantibus, dum ejusdem uncia una & dimidia vel duæ cum aquæ fontanæ libra dimidia ad consumptionem dimidiæ partis coquerentur, dein adderetur mellis despumati uncia dimidia, hocque mane in lecto per mensem unum & dimidium ingereretur (Ra-

(Razoux *Tables nosologiques* 1767. p. 256.). Ad lochia movenda proficua esse frequens felixque puerperarum usus edocuit (Lieutaud *Syn. prax. med.* p. 563.).

Sunt, qui in lue venerea adhibuerunt. Decoctum solum corpore in finum demerso fertur a Polonis eo sine usurpatione (Sinapii *absurda ver. s. parad.* p. 109.). Et decocto radicis semivinoso cum senna juncta infudatione & decocto chinæ vel sarsaparillæ pro potu ordinario eluctatus hoc malum narratur Henricus 3. Gallorum rex (Formius in *River. Obs. comm.* 41. p. 342.); sine dubio bona curationis pars in purgante senna balneo isto & sarsaparilla quærenda. Attamen evenit, ut a multis adversus luem aliis substituta fuerit vel privativo quodam jure pro decoctis, vel una cum alia efficaciori medicina subministrata. Subscribit vi decocti antiveneræ etiam Simon Paulli) *Quadrupart.* p. 402.).

Semina) valde amara & diuretica. In calculo etiam æstimata, quin a quibusdam hoc in malo ipsi radici prælata (Sim. Paulli). Purgare (Linn. *M. m.* p. 180.). Exhibentur vel in emulsione vel vino infusa.

Folia) Deflagrare sicca cum strepitu legitur (Eph. N. C. A. 3. *Obs.* 222.). Unde nitrum inesse Tournefortius concludit: sed Alstono (M. m. 1. p. 397.) experimentum non successit. Sapor eorundem ingratus magisque amarus. Rarius usurpantur, etsi similes radicis vires adscribantur. Dissipare tumores genuum expertus Chomel (Usuelles T. 1. p. 306.) in cataplasmate ex iisdem cum urina & sursuribus cocto. Mitigant dolores cancri & ulcera mundant; sub cineribus autem cocta podagram pacant (Id.).

P R Æ P A R A T U M.

Decoctum Bardanæ) *Nof. Edimb.*

C A R D U S.

LINN. *Syst. veg.* 604. *Gen. pl.* p. 408.

Pharm. CARDUI MARIE Semina, Herba.

30. *CARDUUS MARIANUS*; foliis amplexicaulibus hastatopinnatifidis spinosis, calycibus aphyllis spinis canaliculatis duplicato-spinosis Linn. *Sp. pl.* p. 1153. *Carduus albis maculis notatus vulgaris* C. B. σιδυβου Diosc. existimatur, quod nomen pro genere retinuit Hallerus (Helv. n. 181.) Icon: Blackwell *Tab.* 79. Pl. annua crescens in aggeribus & ruderalis Europæ australioris. Obsoleta fere.

Semina) oblonga, compressa, glabra, quorum cortex fusco

fco variegatus vel albidus interne medullam oleosam amarificantem continet. Ob oleum involvunt relaxantque. An inde apparens vis in pleuritide (*Bresl. Samml. Versf. 4. p. 1062.*) repetenda, quam tamen infirmo talo stare verbulo indicat Triller (*pleurit. p. 48.*). Breslavienses in substantia sive pulvere dedere (de grossio sine dubio sermo fuit). Consul-tius in emulsione.

Folia) subamara. Hæc, ablatis spinis, oleribus adduntur; & instar acetarii in Anglia sunt (*Raii Hist. T. 1. p. 312.*). Tartaro haud absimili sale imprægnata (*Marcgraf Hist. de l'ac. de Berlin 1747. p. 79.*). Succum hydropicis esse salutare, etiam febrifugum ante accessum febris ad quatuor uncias datum (*Tournef. Pl. de Paris. 2. p. 143.*).

ONOPORDUM.

LINN. *Syff. veg. p. 607. Gen. pl. p. 409.*

Pharm. CARDUI TOMENTOSI Herba recens.

31. *ONOPORDUM ACANTHIUM*; calycibus squarrosis, squamis patentibus, foliis ovato oblongis sinuatis *Syff. veg. l. c.* Carduus tomentosus latifolius s. spina alba tomentosa latifolia sylvestris C. B. Icon: Hill's *veget. System. T. 4. t. 12.* Planta biennis crescens ad vias & locis ruderatis.

Herba) nondum pro dignitate sua in praxi medica colitur, licet varii virtutem succi expressi in cancro, dum lin-teo carpto, vel & ipsa herba contusa applicatur, confirma-rint. Inter recentiores Borellus (*Hist. & Obs. Cent. 2. p. 151.*) primum memorandas, qui rustici meminit a cancro narium suavis amici, pluribus aliis eodem auxilio succurren-tis, succo curati. Dein Stahlius (*V. Junck. consp. chirurg. cap. de cancro*) confessus, se faciei carcinoma incipiens, sed contra alia remedia obstinatum intra quatuordecim dies eodem sanasse. Successit idem cl. Timmermanno, Prof. olim Duisburgensi, in casu simili, quo magna faciei pars jam consumata erat, teste Goelickio (*Diss. de Onopordo carcino-matis averrunco Francof. 1739.* & Ross. (*Diss. de cancro Duisb. 1727.*)). Et ipse Goelickius bis feliciter illum adhibuit in fœmina, quæ cancroso ulcere in sinistra colli parte labora-vit, & in viro, carcinomate labii superioris fœdato. Simili successu remedium administravit Ellerus (*Nützl. u. ausserl. Anmerkung. p. 58.*) in duabus fœminis ulcere cancroso fa-ciei correptis. Duritiem imminutam in carcinomate quodam labii inferioris & tuberculum ulcerosum exsiccatum observa-vit Vater (*Diss. de polypo nasi p. 27.*) — Frustra autem con-

tra cancerum mammarum tentatur, utpote maligniorem (Eller).

Discus ejusdem instar cynaræ edulis (Linn. *Amoen. ac. Vol. 6. p. 124.*).

C A R L I N A.

LINN. *Syst. veg. p. 607. Gen. pl. p. 410.*

Pharm. CARLINÆ s. CARDOPATIÆ, s. CHAMAELEONTIS ALBI (Pb. Ed.) Radix.

31. *CARLINA ACAULIS*; caule unifloro, flore breviori Linn. *Sp. pl. p. 1160.* Carlina acaulos, magno flore albo C. B. χαμῆλεων λέωνος Dioscor. perhibetur. Icon: Blackwell T. 532. Pl. perennis in Italiæ, Germaniæ & Helvetiæ montibus.

Radix) ramosa, crassa, exterius fusca, interne ex albo flava, saporis acris aromatici & amaricantis, odoris fragrantis. Desuevit hodie. Alexipharmacum pomposo nomine venit, & contra ipsam pestem deprædicata, qua ipsa ab Angelo demonstrata Carolus Magnus pestem ab exercitu suo fugasse dicitur, unde nomen quibusdam videtur inditum (Matthiol. in Diosc. Ed. Bauh. p. 491.). Alvum movet ad drachmam unam sumta (Prevot *med. paup. p. 500.*). Superstitiosa varia omitto, quod tactu solo dolores sopiat (Helmont.); obtutu sodam tollat (Wedel); viatoribus vires gestata impertiatur, quas alteri vacuo demat (Eman. König.), aliaque similibus fecis; circa quæ multus, ut solet, Zornius (*Botanol. p. 169.*). Sudorem movere, blande resolvere & nervos stimulare; facile credas. Oleum æthereum ponderosum vehit. Hinc in infuso vinoso optime datur. Intrat Essentiam alexipharmacum Stahlî, Theriacam aliaque composita.

Discus carnosus, haud ingratus cibus est (Gesner, in Raii *Hist. 1. p. 238.*). Assentitur Hallerus (*Hist. n. 831.*).

C A R T H A M U S.

LINN. *Syst. veg. p. 609. Gen. p. 411.*

Pharm. CARTHAMI Flores, Semina.

33. *CARTAMUS TINCTORIUS*; foliis ovatis integris serratoaculeatis Linn. *Sp. pl. p. 1164.* Cnicus sativus, s. Carthamus officinarum C. B. κνίκος s. κνήκος Græcorum existimatur. Carthamus Arabum. Conf. Rumph. *Herb. amb. T. 5. p. 215. Tab. 79.* Icon porro in *Hort. Eysert. T. 3. fig. 1. Pl. ap-*

annua. Sponte in Aegypto crescit. Colitur vero in India orientali e. c. Amboina & vicinis insulis, item in Germania est olim frequentius, in Thuringia & Alsatia (Herm. Cynof. M. m. I. 346.).

Florum) tubuli notissimi ob colorem luteum aqua, & purpureum ope salis alcalini, extrahendum, quo sericum imbuunt. In Aegypto, postquam recentes decerpti fuerint, inter duo saxa succus eorum crudior exprimitur; rejecto isto, lavantur flores aliquoties aqua fontana, quæ in Aegypto falsa, & dein, manus compressione compacti, soli noctisque roriferæ vi exponuntur. Rore color citreus in fulvum mutatur. Ita siccati sensim ad usum servantur & copiosissime ab Anglis, Gallis, Italis coemuntur (Hasselqvist's *Resa* p. 483.). Vulgo orientalis carthamus præfertur Germanico, illeque colorem fulvum præ se fert fibrasque tenaciores & breviores & subhumidas, purior insuper est; hic autem siccior variaque heterogenea admixta habet. Non vero unice ad lanam tingendam hi flores idonei sunt (cl. Jo. Beckmann in *Comm. Gott. nov. T. 4. p. 89.*). Faciem foeminæ Indæ obliniunt floribus addita oryza & Callippi lympha (Rumph. *amb. T. 5. p. 215.*) — Florum usus medicus, nisi pro colore grato medicamentis conciliando, vix ullus. Fraude subinde ad augendum pondus croco admiscetur, quæ ob coloris tincturæ similitudinem difficiliter detegitur. Pauperes cibus pro croceo colore admiscunt. In India cum hydromelle contriti ad hepatis obstructionem & icterum tollendum adhibentur (Rumph. *l. c.*)

Semen) album cuneiforme quadrangulare, nitens, durum, nucleum album unctuosum dulcem includens, qui cuticula bruna amara & subacri nauseosa obducitur. Catharticam naturam ei tribuerunt Dioscorides & Galenus & una cum hisce Arabes. Datumque hoc scopo emulsionis instar, vel in jure gallinaceo vel ossulis. Hinc & electuarium sui nominis purgans intravit. Non nisi vero majori dosi drachmæ unius vel duarum in substantia, sex vero vel octo in emulsione hic effectus, & lente quidem, perceptus fuit. Stomacho vero noxium, sine dubio ob oleosam naturam agnoverunt, unde aromata varia sub usu admiscuerunt. Pulmones purgare & vocem claram reddere Mefve refert. Delenda igitur vel saltim minuenda veneni suspicio est, quam Hasselqvistius (*Resa. p. 484.*) cum tot aliis de semine fovit; nec psittacis modo, ut Matthiolus jam scivit, de peculiari autem eorum specie affirmat Rumphius & Hasselqvistius, gratum & salutare pabulum est, sed & gallinis avibusque aliis indigenis, cibo inservientibus, expetita esca (*Comm. Gott. cit.*). Oleum quoque ex iisdem premitur, quin cibarium (*Oecon. Nachr. 4. p. 846.*).

Folia) tenera ab Aegyptiis in acetaria recipiuntur (Haf-
felqv.); capirula autem & folia tenera ad olus ab Indis
(Rumph.). Pulvis foliorum lacti recens multo immixtus
illud coagulat, unde caseos ejus ope suos Aegyptii parant.
Oeconomorum præterea scire interest, caulescum foliis sic-
cis avide ingeri hieme ab ovibus & capris, caules autem
lignosos pro foco conferre.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

jam eviluerunt. Huc pertinent

Extractum diacarthami) f. Cnicopharmacum Andernaci)
(Zwölferi *Anim. in Ph. Aug.* p. 181.)

(Electuarium) *Diacaribamum* Arnoldi De Villa Nova. *l.c.*
p. 118. Utrumque nimis compositum varia drastica admixta
habet. Vires igitur medullæ seminum carthami ægre tri-
buas.

C E N T A U R E A.

LINN. *Syst. veget.* p. 653. *Gen. pl.* p. 442.

Pharm. CYANI Flores.

34. *CENTAUREA CYANUS*; calycibus ferratis foliis li-
nearibus integerrimis, infimis dentatis. Linn. *Sp. pl.* p. 1298.
Cyanus segetum C. B. Icon: Blackwell *Tab.* 270. Pl. an-
nua, inter segetes frequens.

Flores). Intelliguntur flores marginis infundibuliformes
varietatis cœruleæ. Rarissimi usus, & pretii nondum defi-
niti. Omnis fere odoris saporisque expertes, ut vel ideo non
multum speres. Extractum spirituosum saporem leviter au-
sterum, salinumque habet, aquosum manifestius salinum (Le-
wis *M. m.* p. 246.). Lotium movere florum decoctum in
suppressione ejus, ita ut nihil potentius, præsertim in con-
nubio seminum utricæ Fr. Hoffmannus (*Diss. de rem. dorm.*
p. 35.) affirmat. In hydropè incipiente autem pater ejus
(*Pharm. Schröd. L. 4. Sect. 1. p. m.* 464.) optimum effe-
ctum ex eodem percepit; quin confirmato jam malo valuis-
se perhibetur (Albrecht *Eph. N. C. Dec. 3. A. 5. 6. Obs.* 20. p. 50.
sq.). Quantum vero liquet, de tota planta sermo est. Aqua
infusi, vel in succo vel & aqua inde destillata, in inflam-
matione, exulceratione & debilitate oculorum, olim in usu
fuerunt. Hinc & aqua apud Gallos Casselunete vocata (Cho-
mel *Usuelles T. 2. p.* 88.). Infusum florum alvum laxare
auctor est Boehmer (*Diss. de pl. indig.* p. 28.).

Pro odoramentis ficcis (Pot pourri) ornamentum solitum

Tom. I.

D

sunt,

50 *Compositæ, Capitatæ.*
sunt, & morsulis simili de causa insperguntur. Pictoribus quoque non spernendi; modus colorem extrahendi docetur in *Gentl. Magaz. a. 1748. m. Mart.*

Major sine dubio vis *herbæ & semini* inest, ut quæ amara,

P R Æ P A R A T U M.

Aqua florum Cyani). Exolevit.

Pharm. BEHEN ALBI Radix.

35. *CENTAURA BEHEN*; calycibus scariosis, foliis radicalibus lyratis lobis oppositis, caulinis amplexicaulibus *Linn. Sp. pl. p. 1292.* Serratulæ affinis, capitulo squamoso luteo, ut & flore *C. B. Behen album ID. lacea orientalis patula carthami facie flore luteo magno Tournef. Coroll. infl. rei herb. 32. Icon: Ravwolf's Reise p. 288. T. 288. Pl. annua, crescens ad radices montis Libani umbroso & aquoso solo, uti & in Asia minori.*

An Behen album f. behmenabiad) Arabum, quod idem creditur ac *έρμοδακτυλος λευκός* Græcorum recentiorum, ex hac planta sit, nondum constat; *Ravwolfius (l. c.)* probabile reddidit. Non mihi satisfacit philologica eruditio *Thomæ Hyde (Hist. religionis veter. Persarum, Oxon. 1700. p. 502.)*, qui seductum illum fuisse ab alio, vel Syrorum Behmen diversum esse ab eo *Persarum* arbitratur, sed mancis unice descriptionibus quorundam Arabum auctorum nixus. Ex *Cucubulo Behen* contra esse, vel hunc saltim absque magno vitio substitui *Daleo (Pharmacol. p. 252.)* placet.

Vix in pharmacopoliis amplius existat. Quæ ibidem occurrit *Radix* constat ex frustis digitorum crassis rugosis extus cinereis interne albis, saporis acris, odoris. *Geoffroy M. m. Traitè T. 2. p. 29.* Arabes apud *Hyde (p. 509.)* qui radicem *Tab. 7.* depingit, adscribunt illi odorem aromaticum, saporem vero glutinosum & leviter stipticum, coloremque tam interne quam externe album. Celebrant Arabes eundem ob vim roborandi, pinguefaciendi, seminis secretionem augendi, & præter alias virtutes, tremori mederi perhibent. Persis quoque valde æstimata radix, quam una cum Behmen rubro festo quodam die celebriori inspergunt frugibus & carnibus coquendis, cum herbis & saccharo candi contusis comedunt, Behmen insuper album contudentes cum lacte ebibunt, ut memoriam acuant. (*Hyde p. 257.*)

Pharm.

Pharm. CARDUI BENEDICTI Herba, Semina.

36. CENTAUREA BENEDICTA; calycibus duplicato spinosis lanatis involucreatis, foliis semidecurrentibus denticulato spinosis Linn. *Sp. pl. p.* 1296. Carduus sylvestris hirsutus s. Carduus benedictus C. B. Icon: Blackwell *T.* 476. Pl. annua in Hispania, Chio, Lemno crescens, colitur quotannis in hortis pharmaceuticis.

Herba) intense amara cum odore ingrato; qui inficcata facile perit. Infusum aqua frigida brevi tempore factum gratam amaritiam præ se fert, diuturniori autem aquæ super planta statione ingratum, decoctum fortius valde nauseosum. Spiritus vini minus nauseosi extrahit quam aqua, licet pariter amarescat. In extracto aquoso ezsudat post aliquam moram sal amarum nitro simile (Lewis *M. m. p.* 183.) Sal commune continere alibi (Hist. de l'ac. d. sc. de Berlin 1747. p. 79) Nomen pretium indicat, in quo olim habita stirps. Hodie minus crebro præcipitur, nisi in extracto. Eximium stomachicum in infirmitate ventriculi & dum gravatur a pituita, præsentanei effectus, nec ita calidum, ut amara solent; quo sine infusum tenue conducit (Lewis). Obstructiones viscerum referat eademque roborat, hinc & in ictero proficua. In intermittentibus, sicut alia amara, sæpe auxilio fuit, ita ut quibusdam specifica visa. Alia laus est in malignis, quin in ipsa peste (Matthioli in Diosc. p. 594.). Si putredo subest, amaritiam eam corrigit. Inter anthelmintica quoque locum obtinuit. Sudorem blande pellit. Decoctum vomitum excitat, & infusum saturatum solet vomitus adjuvandi causa bibi. Nolo in pleuritide ad consilium Geoffroy (*M. m. Traité T. 5. p.* 446.) adhiberi, quum minus calidis opus sit. Attamen & novissime interum Extractum cardui benedicti solum ad serupulos quatuor ad minimum quotidie datum, præmissa venæ sectione, millies pleuritidem & peripneumoniam curasse narratur (Lange *misc. verit. p.* 76.). In pulvere vel infuso optime exhibetur.

Utinam vera essent, quæ de usu ejus in cancro recensentur, a quo mulier, cujus mammæ ad costas usque consumptæ fuerint, aqua destillata & inperfo foliorum pulvere sanata dicitur (Io. Bauh. *Hist. T. 3. p.* 79.). Ita & homo convaluissetur ulceribus tibiarum ad ossa usque profundis infestatus emplastro imposito, quod cardui benedicti folia exceptit (Arnold. De Villa Nova *pract. c.* 44.). In perniciosis conferre, eos decocto saturatori calido fovere (Friend in *Lond. Chron. 1767. p.* 536.).

Semina) oblonga, leviter incurva, basi ad latus exsecta, striata, supra margine serrato coronata cortice griseo amaro

vestita, intra quem medulla alba, dulcis. Ad sudorem pel-
lendum exhibita; item ad eruptionem variolarum & morbil-
lorum accelerandam (Geoffroy *l. c.*), qui vero morbi raro
stimulo egent, & si egent, efficaciorē certe requirunt.
Emulsionis forma convenientissima. Opus vero habet ad mi-
nimum decuplo aquæ & grisea evadit (Cartheus. *M. m. T.*
1. p. 530.).

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

Aqua destillata Cardui bened.). Evuluit, jure ob inertiam.
Essentia) *Pb. W. p. 78.* Efficax, essentiae Absynthii viribus
æmula.

Extractum) *Pb. W. p. 88.* Utile. Forma pilulari vel in elixi-
rio, ut solent ejusmodi amara, datur, ad vires restituendas.
In febribus intermittētibz insignis efficaciz, ut similia, in
liquore terræ foliatæ tartari solutum, addita aqua destillata
& sale medio ad mentem Elleri (*Obs. de cogn. & cur. morb.*
p. 89.).

Sal). Incineratione paratum, alcalinæ igitur indolis &
ejusdem virtutis, ac sal Absynthii.

Syrupus) *Pb. W. p. 206.* admiscetur aliis medicamentis.

Pharm. CALCITRAPÆ Herba, Radix, semina.

37. CENTAUREA CALCITRAPA; calycibus subduplica-
to-spinosis sessilibus, foliis pinnatifidis linearibus dentatis,
caule piloso Linn. *Sp. pl. p. 1297.* Carduus stellatus, foliis
papaveris erratici C. B. Hippophaestum Column. *phytobas*, 85.
Tab. 24. Hill's *veg. syst. Tom. 4. Tab. 17.* Pl. annua, cre-
scit in oriente, Italia, Gallia, Anglia, Helvetia, Ger-
mania.

Herba) amara. Fuit condimentum agni paschalis apud
Judæos, (*Morreir Exod. 12. 8.*) quod, Lat. azymi, plantæ
amaræ, Græce πικρίς (Jo. Heinr. Michaelis *Bibl. Hebrai-
ca*), Germ. bittern falsen vertitur. Perperam creditum es-
se Lepidium latifolium, nam Calcitrapā adhuc hodie eidem
usui in Arabia inservit (Forskâhl in Linn. *Diff. Obs. in
mat. med. p. 5.*). Caules juniores edules m. Febuario &
Martio in Aegypto (Forskâhl in Niebuhr's *Beschreib. von
Arabien Praef. p. 44.*). Febres intermittētes succus ad un-
cias quatuor vel sex initio horroris potus (Tournef. *pl. de
Paris T. 1. p. 22.*), vel pulvis herbæ ad drachmam unam
vel extractum ad duas fugat (Geoffroy *M. m. Traité T. 5.*
p. 415.). Flores autem Chinæ radicis (corticem subintel-
lectum arbitror) vicem supplere in febribz dictis indicat
Segvier (*Flor. Veron. T. 2. p. 154.*). Efficaciam plantæ in
hi-

hiscæ ex Baptista e Sardo jam memorat Jo Bauhinus (*Hist. T. 3. p. 90.*). Succus maculas oculorum delet (*Tourn. l. c.*).

Radicis) cortex colicam nephriticam, drachma una vino infusa & ad mensis cujuslibet finem pota, subjuncto vesperi infuso carminativo, in illustri Gallo olim sopivit, adeo ut & Tournesfortius (*l. c.*) totum medelæ genus denuo describere operæ duxerit pretium. Sed vereor, ne bona pars virtutis infuso carminativo vesperi sumto adscribenda, ut ne dicam dierum seleftum superstitionem redolere. Attamen & Augenius plantam contra calculum impensius prædicat (*I. Bauh. l. c.*).

Semina urinæ difficultati subveniunt (*I. B.*); imo cruentum mictum excitarunt (*Lobel n. stirp. adv. p. 372.*). Vino ad drachmam unam infusa a pituita vias urinarias liberant (*Tourn. l. c.*).

β. SEMIFLOSCULOSÆ.

CICHORIUM.

LINN. *Syst. veget. p. 602. Gen. plant. p. 406.*

Pharm. CICHOREI Herba, Radix, Semina, Flores.

38. CICHORIUM INTTIBUS, floribus geminis sessilibus, foliis runcinatis Linn. *Sp. pl. 1142.* Cichorium sylvestre f. officinarum C. B. Icon: Blackwell *Tab. 177. & 183.* Pl. biennis, creicens ubivis in apricis ad vias agrorumque oras. Colitur vero in usum œconomicum.

Toti plantæ, ut affinibus, inest succus lacteus, amarus, isque quidem in fera planta quam in culta amarior. Hinc sativæ, quæ procerior & omnibus partibus major, sæpe ex rubro variegata, herba acetarii instar editur, prout radix cocta. Recentius quoque ejusdem radix Coffeæ in modum tosta hujus vires supplevit. In universum vero semiflosculosæ vi lactis, quo scatent, (exceptis modo Lactuca virosa & Scariola) in hisce stirpibus infantis, saponaceam virtutem exercent, tenaces humores & obstructions inde natas blande resolvendo & aperiendo, idque sine omni calore, dumque obstacula tollendo pacatiorem liquidorum motum reddunt, leviter anodynæ videntur. Crebro igitur hæc planta in ictero, cachexiis, malo hypocondriaco, melancholia, hæctica, usu venit. De decocti radicis in phtisi efficacia exemplum legimus (*Eph. N. Cent. 5. Obs. 79.*), sed ob ad-

aitum lac caprinum dubium. Foliis in acetario comestis subinde rebelles febres intermittentibus devictæ (Geoffroy *M. m. Traité T. 6. p. 61.*). Hujus similibusque stirpium decocto meracissimo, sero lactis facto adjecto sale polychresto & syrupo, icterus ex bilis calculo sæpe disparuit (Swieten *Comment. T. 3. p. 137.*). Ulcus quoque antiquum tibiæ infuso hujus plantæ sanatum (Büchner *miscell. a. 1729. p. 725.*). Optimus modus eam exhibendi est vel in succo ex tota stirpe expresso, vel decocto. Extractum quoque ferri potest (Lewis *M. m. p. 214.*). Sed largiori copia opus est. — Succum veteres oculis in debilitate visus corrigenda instillarunt (Marcellus).

Radix) ex trunco pollicari emittit copiam fibrarum, & sub cuticula subfusca carnem albam recondit. Additur decoctis in febribus acutis, & intrat quoque Loweri decoctum avenaceum.

Semina) angulata, minora, fusca, altera parte abrupta. Sunt ex numero *Seminum quatuor frigidorum minorum.*

Flores vix ultra conservam adhibentur.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Aqua cichorei). Omittunt jam usitata dispensatoria, nec immerito.

Syrupus de cichoreo cum rheo) *Pb. W. p. 207.* Ex radicibus. Purgans consuetum tenellorum; addi quoque mixturis & decoctis purgantibus, solitum.

Pharm. ENDIVIÆ Herba, Semina.

39. *CICHORIUM ENDIVIA*; floribus solitariis pedunculatis, foliis integris crenatis Linn. *Sp. pl. p. 1143.* Cichorium latifolium f. *Endivia vulgaris* C. B. Icon: Blackwell *Tab. 378.* Pl. annua patriæ ignotæ, sed in hortis creberrime culta.

Herba). Vix unquam medico scopo præscribitur, sed vel pro acetario folia sunt vel cocta eduntur, duplici varietate, postquam, foliis apice colligatis, interiora palluerint. Quoniam vero lacteo succo turgent, & Intybo stirps proximè jungitur: vires quoque ejusdem mentitur. Amaritie autem illi cedit.

Semina) *Endiviæ* vel *Scariolæ* nomine etiam inter *quatuor frigida minora* occurrunt. Demulcere & temperare credita.

SCORZONERA.

LINN. *Syst. veg.* p. 593. *Gen. pl.* p. 399.*Pharm.* SCORZONERÆ Radix.

40. SCORZONERA HUMILIS, caule subnudo unifloro, foliis lato-lanceolatis nervosis planis Linn. *Sp. pl.* p. 1112. Scorzonera humilis latifolia nervosa C. B. Icon: Buxbaum. *Cent. 2. Tab. 21.* Pl. perennis, crescens in pratis apricis.

Radicem ex dicta specie desumere studiose suadet Linneus (*Westsöta resa* p. 74.) cui vero vulgo substituunt pharmacopolæ Scorzoneram hispanicam L., quæ mere oleracea est, & in omni horto culinari colitur. Hujus radix longa, pollicem crassa, intra cuticulam nigram carnem albam dulcem lactescentem comprehendens. Sicca extus rufescit & sapore fere omni destituitur. Recens, derasa cute, in usum culinarem coquitur, gratumque & salutare nutrimentum constituit. Altera ex humili maxima, lignosa, annulata, subamarâ, lactescens, ut inde jam resolvere quodammodo conjicias. In hypocondriaco malo placuit Welschio (*Mictom.* p. 43.), in asthma decoctum radicis recentis Redio (*Oper. T. 6. p. 87.*). Magis adhuc merito dubites de efficacia scorzoneræ hisp. serpentum venenum enervandi, cui jam Odo-ricus Melchiorius post medium sæculum 16. (*Matthiol. Epist. l. 5.*) & Monardes (*de lap. bez. & scorzonera in Clus. exotic. l. 10.*) tantum tribuit, Nec quæ de vi alexipharmaca scorzoneræ montanæ traduntur (*Volcamer Eph. N. C. Dec. 2. A. 1. Obs. 181. p. 422.*) majori fide digna sunt. Qualiscunque radix sit, medicis hodie vix ultra ptisanas in morbis acutis usu venit, in quibus, præter mitem attenuandi & resolvendi vim, farinacea sua natura liquidum potandum diutius intra corpus retinet, quo tanto efficacius humectare vasa & impacta, & diluere sanguinem in coagulum proclivem, possit. Qua in existimatione olim fuerit scorzonera, præter dicta, ex Joh. Melch. Fehr (*Ancora sacra vel Scorzonera Wartisl. 1666. 8.*) elucet.

TRAGOPOGON.

LINN. *Syst. veget.* p. 592. *Gen. pl.* p. 398.*Pharm.* TRAGOPOGI s. BARBÆ HIRCI Radix.

41. TRAGOPOGON PRATENSE; calycibus corollæ radium æquantibus, foliis integris strictis Linn. *Sp. pl.* p.

1109. *Tragopogon pratensis luteum majus* C. B. Icon. Hill's *veget. Syst. T. 3. Tab. 113.* Pl. biennis in pratis frequens.

Radix) ejus longa sensim extenuata, dulcis saporis. Planta tota lacte abundat, Turiones & caules ejus, asparagi in modum, cocti vere esitantur (Bradley *lady direct. p. 109.*), cui scopo & radix commoda (Linn. *Fl. Svec. p. 267.*), sapida & nutriens, unde & hortensis. Præferri vero solet Radix *Tragopogi porrifolii* L. quæ scorzonera dulcior simulque flatulentior. In selectu radicum discrimen pharmacopœlæ vix curant. Neutra vero multum virium ægris promittit, sed leviter saponacæ ptisanis fere unice excipiuntur.

LEONTODON.

LINN. *Syst. veget. p. 596. Gen. plant. p. 402.*

Pharm. TARAXACI Radix, Herba.

42. **LEONTODON TARAXACUM**, calyce squamis inferne reflexis, foliis runcinatis, denticulatis lævibus Linn. *Sp. pl. p. 1122.* Dens leonis, latiore folio C. B. Icon: OEd. *Fl. Dan. Tab. 574.* Pl. perennis, vulgatissima ad vias & in pascuis.

Efficacia omnes fere suæ gentis hæc superat. Lac vehit valde amarum, in radice amarius (Hall. *Hist. helv. n. 56.*). Communis Radici, Herbæ & scapis virtus est. Viscidos nimirum tenacesque humores stirps solvit & obstructa vasa referat, eruptionem variam cutaneam sanat, lotium insuper movet, unde & Lectiminga dicta, alvumque laxiorem reddit. Radix fusiformis, constans ex epidermide nigra & carne alba. Succus plantæ expressus, ad unciam unam & dimidiam quin tres quotidie vere ingestus, sanguinem crassum & lardosa crusta tectum solvit, ita ut hic m. Junio iterum missus justam fluiditatem repræsentaverit (Delii *Diss. de Taraxaco p. 19.*). Hic idem succus vel solus vel cum sero lactis mixtus vel decoctus in ictero insignis efficacis est (V. Swiet. *Comm. T. 3. p. 102.*). Succo hujus & fumarisæ femina ab infantia leprosis exanthematibus tentata aliis frustra adhibitis convaluit (Leindenfrost *Diss. de succis herb. rec. p. 27.*). Contra herpetem quoque valuit (Febure *Chémie 2. p. 408.*). Solo succo taraxaci hydrops in duobus militibus dispulsus (Bonafas in Hautefierckii *Récueil d'Observat. T. 2. p. 360.*). Maculas corneæ abstergit (Ettmüller). Viscerum obstructions radix liquavit & febrem intermitten-tem inde natam profligavit in decocto saturato cum radice graminis addito oxymelle & sale polychresto, exemplo memorabili (De Haen *rat. med. P. II. p. 4.*). Sic & decoctum

Hum radices fere solum hydropem curavit, renum calculos expulit & pthifin coercuit ex hepatis induratione oriundam *Fränk. Samml. T. I. p. 226.*), & in quacunq; scabie decoctum herbæ & radices copiosius ingestum laudem tulit (*L. c. p. 126.*). Unguentum ex radice axungia porcina paratum in scrophulis deprædicatur (*Malovin Chemie L. 2. p. 365.*). Radices ustulando pauperes & hic Gottingæ infusum, Coffeæ quodammodo simile, sibi parant.

Folia primo vere pullulantia acetarii genus constituunt.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Extractum taraxaci). Miror, quod inter extracta *Pharmacopœa Wurt.* non occurrat & in *Pharm. Brand.* in catalogo tantum, cujus tamen efficacia in obstructionibus reserandis maxime celebranda. Paratur ex radicibus aqua coctis, quæ probe imprægnata colatur & calore in justam formam inspissatur. Ante paucos annos Stockholmæ mollius extractum in obstructionibus viscerum, ictero, alvo strictiori, ad coclearia tria vel quatuor minora quovis mane inclaruit (*ill. A Rosenstein in litteris d. 20. Jul. a. 1765. mihi exaratis*). In tuberculis pulmonum præstans, ad mentem etiam *ill. Zimmermanni in litteris confirmatam.* Exemplum obstructionis hepatis eo & superbibita mulsa sublata dedit *Hirschel (med. Nebenstunden p. 59.)*.

Aqua Taraxaci per fermentationem) parata, vel spontaneam vel vinosam *Delii Diss. cit. §. 12. 13. 14. 15.* Aquam vinosam in febre lenta vel hectica in virgine ad uncias 4., 6., 8., (*loc. cit. §. 32.*), porro in pectoris hydropse, in asthma, tussi atrophicorum & rachiticorum cum obstructione glandularum mesenterii, lotii retardatione, in oculorum inflammatione, optimo successu adhibuit.

LACTUCA.

LINN. *Syst. veget. p. 594. Gen. pl. p. 400.*

Pharm. LACTUÆ Herba, Semen.

43. LACTUCA SATIVA, foliis rotundatis caulinis cordatis, caule corymbose *Linn. Syst. veg. p. 595.* Nomen C. B. idem *Θηράζ* Græcorum. *Icon: Blackwell Tab. 88.* Pl. annua ignotæ patriæ, sed ubivis in hortis culta.

Herbæ), cujus plures varietates horticolæ sectantur (*Lin. Amoen. T. 4. p. 546.*), frequentior a fanis inter prandia, quam ægris ulus fit. Eliguntur cibario sine folia tenella in globosam formam congesta, antequam caulescat stirps, resecta;

fecta; sensim enim amarefcit planta lacteoque succo repletur, unde & nomen. Acetarium est vulgatissimum. Cruda in acetario non a quolibet ventriculo digeri potest, nec sine aromatate consueto piperis, vel foliorum dracunculi vel pimpinellæ italicæ vel sedi rupestris, florum tropaeoli vel similium, facile palato fatua stirps placebit: Cocta facilius digeritur, magisque nutrit. Hypnoticam esse jam cognoverunt Veteres (Dioscorides *Lib. 2. cap. 165. 166. p. 44. Ed. Sarrac.*) Celsus (*Lib. 2. c. 32. p. 108. Ed. Krauf.*) qui papaveri ideo adjungit, Galenus (*de aliment. facult. L. 2. c. 40.*), qui sibi ipse senex infomnis vesperi lactuca comesta somnum conciliavit. Unde apud Romanos moris erat lactuca cœnam claudere. Non est, ut illam vim cum Geoffroy (*M. m. Traitè T. 7. p. 153.*) in nitro latente quæras, quum duæ species hujus generis deleteriæ existant; Lactuca virosa & Scariola Linn., a quarum prima opium, simile papaverino (*Essays of Edinb. T. 5. p. 124.*), parari potest, prout succum ejusdem (modo *αγρία βριδία* sit eadem) meconio permisceri Dioscorides (*l. c. Cap. 166.*) auctor est. Virus igitur opio haud ab simile inesse inde apparet, quod odor ingratus ulterius confirmat. An inde & derivanda vis venerem exstinguendi, quam jam antiquitas experiri tradidit, qui copiosius lactucam ingerunt? Retulit hoc de feminibus Dioscorides. De herba idem Romanorum judicium, ut vel ideo sensim suspecta evaderet. Et abstinentia a vespertino lactucæ sibi placentissimæ usû a Lobelio, Anglo cuidam illustri commendata, fertur ille, antea improlis, intra annum graviditate conjugis exhilaratus (*Linn. l. c.*). Contraria hilce videtur fœcunditas egenorum, qui per ætatem vix alia, quam fatua ex lactuca, cœna utuntur.

Blande resolvit, ut affines, aperit, refrigerat detergitque. Hinc in obstructionibus viscerum, tarditate albi, hypochondriaco malo celebris jam olim fuit. Et ab hoc proxime dicto malo ejus præcipue ope Augustum Cæsarem liberasse dicitur Antonius Musa, statua ideo honoratus. A pertinaci tertiana Vaillant (*Botan. paris. præf.*) largiori esu febrem intermittentem, instinctu allicitus, in se curavit. Solet succi in primis forma pro medicina esse.

Semen) oblongum compressum, utrinque acutum, striatum, subgriseum. Desuevit usurpari. In emulsionibus ad infomnia venerea dispellenda, ardorem ex lotio mitigandum & somnum conciliandum. Locum insuper inter *Semina quatuor frigida minora* obtinuit.

SONCHUS.

LINN. *Syst. veg.* p. 594. *Gen. pl.* p. 400.

Pharm. SONCHI *Herba*,

44. *SONCHUS OLERACEUS*, pedunculis tomentosis, calycibus glabris Linn. *Sp. pl.* p. 1116. *Sonchus lævis laciniatus latifolius* C. B. *Icon: Blackwel Tab.* 130. Pl. annua in ruderatis crescens, hortorum vulgare vitium.

Sub hac specie plures varietates militant, quæ omnes, ut congeneres plantæ, lac amarum fundunt. In tanta copia similitudinem oblivioni fere tradita. Ad taraxacum vires Herbæ præcipue exigit Leideufrost (*Diss. de succis herb. rec.* p. 30). Hieme folia pro acetario hinc inde colliguntur (Linn. *Fl. succ.* p. 269.). Gratum vaccarum & cuniculorum pabulum.

HIERACIUM.

LINN. *Syst. veget.* p. 597. *Gen. plant.* p. 402.

Pharm. PILOSELLÆ S. AURICULÆ MURIS *Herba*.

45. *HIERACIUM PILOSELLA*, foliis integerrimis ovatis subtus tomentosis stolonibus repentibus, scapo unifloro Linn. *Syst. veg.* l. c. *Pilosellæ major repens hirsuta* C. B. *Icon; Blackwell Tab.* 365. Pl. perennis in collibus apricis & ad vias ubivis.

Herba est ficcior aliis semiflosculosis, amara & subadstringens. Hodie spreta. Olim ad alvi profluvia & sanguinis profusiones sedandas recepta, item in ulceribus internis & phthisi æstimata, herniis quoque applicata, pulvis in hæmorrhagia narium iisdem attractus. Sed meliora prostant.

γ. DISCOIDÆÆ.

GNAPHALIUM.

LINN. *Syst. veget.* p. 620. *Gen. pl.* p. 419.

Pharm. STOECHADIS CITRINÆ *Flores*.

46. *GNAPHALIUM ARENARIUM*, herbaceum, foliis lanceolatis, inferioribus obtusis, corymbo composito caulibus
fim-

simplicissimis Linn. *Sp. pl.* p. 1195. Elichrysum f. *Stoechas citrina latifolia* C. B. Icon: Blackwell T, 241. Pl. annua, in locis aridis sabulosis crescens.

Flores inasitati; & pauca certa de eorundem virtute constant. Subadstringunt. Lego obstructiones viscerum referare, catarrhum dissipare, lumbricos fugare rel. (Schroed *Thef.* p. 696.). Ictero mederi (Dale *Pharmac.* p. 98.). Nolo repetere nimis multa, quæ habet Zorn (*Botanol.* p. 650.). Non debet confundi cum *Stoechade arabica*.

Pharm. GNAPHALII S. HISPIDULÆ S. PEDIS CATI *Flores*.

47. GNAPHALIUM DIOICUM, sarmentis procumbentibus, caule simplicissimo, corymbo simplici terminali floribus dioicis Linn. *Sp. pl.* p. 1199. Mas: *Gnaphalium montanum flore rotundici* C. B. Fœmina: *Gnaphalium montanum longiore & folio & flore* C. B. Pl. annua in locis siccis apricis reperiunda. *Flores* obsoleti. Adstringunt leviter & siccant. In tussi convulsiva laudati, nescio qua fide, in exulceratione pulmonum, in hæmophysi. Syrupus præcipue adhibitus (Dale *Pharmac.* p. 99.). Cum pane butyraceo vitulis in diarrhœa dati. (Löfel.).

Conserva *Florum pedis cati*) *Cod. medit. Paris.* p. 54.

A R T E M I S I A.

LINN. *Syst. veg.* p. 618. *Gen. pl.* p. 418.

Pharm. SANTONICI S. CINÆ *Semen contra* S. *Semen Sanctum*.

48. ARTEMISIA JUDAICA, fruticosa, foliis obovatis obtusis lobatis parvis, floribus paniculatis pedicellatis. Linn. *Syst. veg. l. c.* *Abfynthium Santonicum judaicum* C. B. Frutex in Palæstina crescens. Dubitanter modo huic speciei Linneus (*Mant.* p. 111.) semen Santonici tribuit, ulterius postea (*Mant.* p. 281.) descriptæ.

In *Pharmacopœa Wurtenb.* p. 86. etiam semen Zedoariæ dicitur. Ut diversum vero hoc nomine insignitum proponit ill. A Rosenstein (*Bskd.* p. 359.) licet utrumque, semen contra vermes (*Muskfrö*), vocet. Sunt qui inter *alepense*, quod judicatur optimum, orientale s. *indicum*, quod præcipue constat exiguis flosculis, *barbarum* s. *africanum*, quod cauliculos maxime continet, distinguunt (*Spielm. Mat. med. p.* 209.). In officinis prostat Semen oblongum, leve, cui copia cauliculorum & membranularum admixta est, coloris ex viridi bruni. Isto verum minutius est & præferendum, et si cauliculis & foliorum particulis nimium commixtum, ita ut ipsius

ipſius feminis paucillum modo adit. Subſtitui ideo Linneus ſemen artemiſiæ campeſtris jubet (Roſenſtein *l.c.*). Ex Na-
tolia ſemen ſantonici transfertur. Sapor ejuſdem valde ama-
rus & ſubacris, & odor fortis, peculiaris. Comuni con-
ſenſu anthelminticum reputatur, infantibus præſertim dica-
tum. In infuſo ſaturato aqua facto intra 5. horas ſecundum
Baglivium (*Oper. p. 60*), intra 7. ad 8. horas autem ſecun-
dum Redium lumbrici vivi necati, quum contra ea in ama-
rioris longe abſynthii decocto per 30. & in infuſo agarici
per 36. horas vivere pergerent (*Redi de animal. viv. p. 159*);
ut igitur evidens ſit, non ſolam amaritiam vermibus in ſan-
tonico infeſtam eſſe. Vario modo infantibus porrigitur, vel
mane ad cochleare unum vel bina pro thea in pulvere, pani
butyraceo, vel pani melle oblito inſpergendo, vel ingeruntur
ejuſ cochlearia ſimilia duo lacte naturaliter tepido; vel boli ex
ſemine cum lacte formantur ſyrupo corticum aurantiorum hu-
meſtandi. Maxime prodeſt ſub initium vel finem decreſcentis
lunæ per tres dies datum, ſubjuncta tinctura Rhei per duos ſub-
ſequos dies. Adulti ad cochleare unum majus ſumant inter-
polando laxans, quibus tænia adeo nonnunquam eliminata
fuit (*Roſenſtein Hus. ocb Reſe. Apot. p. 90.*). Drachmam unam
pro doſi aſſignat Linneus (*Mat. med. p. 183.*). Infuſum ſpi-
ritu vini factum, & in extractum inſpiſſatum, magis con-
ſervat odoras partes, aquoſum autem infuſum & extractum
amaritiam. Hinc ſi vermium ratio habetur, illud ſi amari-
ties in cenſum venit, hoc prærogativam habet (*Lewis M.
m. p. 209.*). Morſuli contra vermes, quos circumforanei ven-
dunt, & quibus intra paucas horas vermes expellunt, con-
ſtant ex feminibus ſantonici minutis oblongis, ſedulo ſepa-
ratis a ſolitibus quiſquillis, quotum drachma dimidia miſcetur
cum æquali quantitate Rhabarbari; inde addito ſaccharo
morſuli & rotulæ formantur (*Lange Miſcell. verit. p. 116.*).
Stomachi imbecillitati mederi, ut quidam volunt, nihil eſt
quod diſſuadeat, etſi eo ſine jam non adhibeatur.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Confectio). Saccharo inſtratum ſemen palato abſque
virtutis diſpendio favet.

Pulvis contra vermes) *Pb. Wurt. p. 160.* Varia ſvermi-
bus infeſta & purgantia recipit. Ad drachmam dimidiam
dari ſolet.

Pharm. ABROTANI MARIS Herba, Summitates.

49. ARTEMISIA ABROTANUM, fruticofa foliis ſeta-
ceis numeroſiſſimis Linn. *Syſt. veg. p. 619.* Abrotanum mas an-
guſti-

gustifolium majus C. B. Icon: Blackwell. Tab. 555. Fructus crescens Montpelii, in Italia, Syria, in montibus apricis. Nôstras hiemes fert, & in hortis odoris causa colitur.

Herba uti & Summitates) odoris gravis & saporis aromatici amari, quorum uterque siccando debilior fit. Parcâ copiam olei destillati, ex libris sexdecim recentis herbæ & summatarum vix drachmas tres (Lewis *M. m. p. 4.*), suppeditat, quod ipsum sensus eodem modo ac partes ipsæ stirpis afficiunt, multaque continet tam aqua quam spiritu vini solubilia. Rarius, quam par est, usurpatur; ast incidendo, aperiendo, pellendo, præcipue menstrua & sudorem, potens. Vermes destruit tam amaritiei suæ, quam nidum mucosum solvendo & ad motum velociorem intestina vellicando. Appetitum cibi iisdem viribus auget. In collicâ flatulenta porro operam fert. Dari poterit in pulvere cum saccharo vel infuso semivinoso. Externe fomenti instar discutit & gangrænâ figit. Video in alopecia quoque commendari, sed lubrico sane argumento, si ad signaturam foliorum unice respiciatur (ut in Schröd. *Pharm. p. 512.*).

De Abrotano scæmia v. infra Santolina Cyparissias L.

Pharm. ABSYNTHII VULGARIS Herba, Summitates.

50. *ARTEMISIA ABSYNTHIUM*, foliis compositis multifidis, floribus subglobosis pendulis, receptaculo villoso. Linn. *Sp. pl. p. 1188.* Absynthium ponticum s. romanum officinarum s. Dioscoridis C. B. Icon: Blackwell Tab. 16. Pl. perennis, in locis ruderatis & ad vias crescens.

Herba amarissima, ut in proverbium abierit, & comesta lac vaccarum (La Mottraye.) oviumque carnes (Linn. *Flor. Suec. n. 735.*) amaritiei imbuat, & ex usu continuato extracti absynthii lac puerperæ instar fellis amarum & infanti noxium evaserit (Borrighius in *Act. Hafn. vol. 2. p. 165.*). Odori forte specifico instructa. Mora & siccatione petit pars odoris, decoctione autem integre tollitur. Folia magis amara floribus viribusque superiora (Geoffroy). Odor olei destillati saporque idem nauseosus ac herbæ, etsi non amarum. Extractum sale tartari tritum mox odorem volatilem spargit, unde sal ammoniacum inesse apparet (Sulzer *Diss. An in plantis sal essentielle ammoniacum?* Gott. 1769.). Efficax inde a Veterum tempore habita, quorum Dioscorides nempe & Plinii ponticum videtur nostrum esse, Galeni autem Artemisia pontica L. Calida est, ut amara solent, præsertim odora simul Stomachum roborat, acidum primarum viarum infringit, prout cerevisiam acescentem dolio immissa corrigat (Linn. *Am. acad. 2. p. 179.*), & ruri ad acorem arcendum humulo substituitur (Linn. *om. Oshl. in Ver. Acad. Handl. vol.*

24. p. 54.), etſi non ſine inebriationis moleſtia (Lindſtolpe *de venenis* p. 547.). In intermittentibus febribus præſtantia ſingularis fuit, prægreſſa primarum viarum repurgatione, ſuccus herbæ recentis cum aliquot caryophyllis aromaticis contuſæ ad cochleare dimidium in vehiculo viſoſo aliquoties extra paroxyſmum datus (*Com. Nor.* 1734. p. 225). Ut alia amara ſeſe probavit in hiſcæ febribus herba Hevermanno (*Benryk. v. Unterſ. B. I. p. 20.*). Hypochondriacis & ictericis (Heide apud Hallerum *Hiſtor. ſ. helv. n. 124.*) opitulatur, & pertinaces hepatis ſplenique obſtructions reſolvit, contra quas & pilulæ ex extracto abſynthii & ſapone commendandæ (Lange *Brunſv. dom. p. 111.*). Podagræ obviam ire propria experientia confirmat ill. Ab Haller (*loc. cit.* & in *Bomare Diſt. T. I.*). Et in aſſini malo, calculo, eſſentia quolibet mane ad cochleare unum per ſeſquimenſem, dein ſingula hebdomade per dimidium annum, data duplici exemplo curationem abſolvit (Linn. *Am. acad. T. 2. p. 160.*). Scorbuti quoque & convuſſionum præcipue in eo natarum medela eſt eſſicax aqua vino vel cereviſia infuſa (Eugal. *de ſcorb.* p. 83.). Initia hydropis diſpuſſa fuerunt ea (Fehr *Absynth.* p. 117. Hall. *l. c.* etiam in *Bomare l. c.*), ut adeo ſola ſanando malo ſuffecerit. Huc pertinet exemplum ſceminæ aſciticæ & hydrope anafarca gravatæ, quæ infuſione ſummitatum abſynthii & baccarum juniperi cum cereviſia pro ſitis neceſſitate pota convaluit (Heiſter in Hall. *Diſput. anat. Vol. 6. p. 713.*). Duo alii hydropici ſolo ſucco abſynthii ſanati (*Miſc. Nat. Curioſ. Dec. I. Ann. 3. Obſ. 322.*). Contra vermes ſuetum remedium, licet non ſpecifica quadam vi, prout experimento Rediano colligitur, effectum exſerat (V. ſupra pag. 61.). Eſſentia paroxyſmus ex tænia mitigatur ad cochleare unum vel ſupra data (Roſenſt. *B/kd. p. 349.*). An, ex repetita querela nervis inimica ſit, adeo ut ſub nimio uſu caput gravaret, oculis noceret & virilem poteſtatem labefactaret, maſciemque afferret, de eo adhuc ambigitur. De ſe ipſe affirmat Lindſtolpe (*l. c.*) ſe per vitam neque extractum neque eſſentiam ne guſtare quidem potuiſſe abſque præſentiſſimo capitis dolore, oculorum inflammatione ac rubore, idque in aliis multis ſe ſe obſervariſſe; ſimilia exempla collegit ejuſdem libri editor (Stenzelius). Attamen ex protracto ſiſto ſupra dicto uſu ejuſmodi incommoda non percepit ill. A Linne.

Exhibetur igitur vel in pulvere ad drachmam dimidiam, cui ſaccharum admiſcetur; vel in infuſis, quorum aquoſum frigide paratum calido gratius. Eſſicaciſſimum eſt ſemivinoſum. In univerſum autem abſynthium gravioribus amaris cedere oportuit.

Externe herba recens oedematibus diſcutiendi ſcopo imponitur

nitur (Löseke *M. m. p.* 151). Ob vim putredinem coercendi, gangrænam aqua marina, cui herba incocta, subegit (Barthol. *Eph. N. C. Dec. I. ann. 2. Obs. 2. p. 2.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Conserva Absynthii) *Pb. W. p.* 39. Præstans, omnes virtutes Absynthii colligens.

Aqua destillata) *Pb. W. p.* 6. Parum amara, sed fragrans. A Boerhaavio (*Chem. T. 2. p.* 68.) in defectu bilis, ventriculi debilitate & adversus vermes laudata.

Extractum) *Pb. W. p.* 87. Ex summitatibus aqua maceratis succoque inde elicito, inspissato. In pilulis & elixiriis commodum. Amarities vero sola superest.

Essentia simplex) *Pb. W. p.* 74. Ex summitatibus spiritu vini digestis. Est vulgare stomachicum & vermifugum ad drachmam unam supraque pro dosi ex vino.

Essentia composita) *l. c.* Alia aromatica & amara recipit. Hinc minori dosi propinatur.

Oleum destillatum) *Pb. W. p.* 128. Ex herba recenti coloris viridis, ex sicca coloris bruno flavi (Fr. Hoffm. *Opusc. phys. chem. p.* 9.). Quantitas uberrima redundat tempestate pluviosa & solo humido (Geoffr. *Mem. de l'ac. des sc. de Paris 1721.*). Hujus si drachma una in uncia spiritus vini rectificatissimi solvitur, laudatur tanquam sedativum in doloribus mitigandis, somno inferendo & spasms compefcendis (Fr. Hoffm. *Opusc. cit. p.* 355.) sicque & ad sedandum vomitum conducit (*l. c.*). Stomachicum insuper est liqore minerali Hoffmanni solutum vel in elaeofaccharo cum vino ad guttulas aliquot datum.

Sal Absynthii) *Pb. W. p.* 165. Incineratione herbæ, elixivatione & evaporatione paratur. Non hujus loci est, multis disquirere, utrum hoc & similia salia ignis productum sint, an potius modo a compedibus suis absque vi separata existant. Favent posteriori sententiæ experimenta ill. Margrafi (*Chem. Schriften T. 2. p.* 49. sq.) cl. A Lelyveld (*Observationes de salibus lixivis plantarum Ultraj. 1768.*) & cl. Wiegleb (*Chem. Versuche üb. d. alcal. Salze 1774.*). Non videntur salia alcalina plantarum multum inter sese differre (Gmelin *Comm. Petrop. T. 5. p.* 277.), etsi plantæ varient acidi indole & efficacia, olei natura & sale essentiali, modo rite parata sint, ut acidum & oleum omnino dissipentur.

Resolvit potenter, acidum frangit, lotium movet. Eximium est intermittentibus febribus, etiam ad mentem Boerhaavii (*Chem. T. 2. p.* 141.). Confert sæpe quando corticem per ventriculos non fert, tempore apyrexiae ad drachmam dimidiam pro dosi. Sic discussit adeo quartanam pertinacem,
in-

intermittentes cum hypochondriorum dolore tenfivo duro, & quotidianas iſtero ſtipatas. Detergit colluviem primarum viarum, imo in intima penetrans hoc ſolum poſt emeſin iſterum diſpult. Quod aliis non idem contigerit eventus, pariori forſitan doſi adſcribendum (Grainger *feb. anomala* p. 138.). Ad recidivas februm intermittentium ſuperandas ſalis hujus grana 10. vel 15. ex aqua ſpadana valuerunt (Hamilton *de feb. mil.* p. 79.). Multum ſpondet melancholicis phlegmate abundantibus item ſcœminis menſium ſuppreſſione a ſanguine inertiviſcido & chloroſi correptis (Grainger). Diureſi, prout ſimilia ſalia, hydropicis opem fert (Monro *en. dropſy* p. 33. 58.).

Sal hoc addito ſucco limoniorum conſtituit *Hauium ſalinum* vel *antemeticum Riverii* ſ. *Mixturam Riverianam*, apud Anglos noſtro tempore præfertim tam claram. Conſtat ex ſalis abſynthii ſcrupulo uno & ſucci limoniorum cochleari uno (Riverii *Prax. med. Lib. 9. cap. 7. p. 415.* Sydenham *Op. p. 305.*). Grator redditur ſolutione ſalis abſynthii in aqua aromatica gratorum deſtillata addito ſaccharo, cui admisceſtur pro neceſſitate ſuccus citri. Exempla dedit Pringle (*Diſ. of the army* p. 309.). Aſt perinde eſt, quo ſale alcali utaris & quo acido. Vomitus ſedat in primis eum, qui in febribus malignis contingit (Riverius *l. c.*). Vomitus in ileo compeſcuit mixtura modo, primo loco propoſito, mane & ſero ingeſta (Sydenham *Op. p. 77.*). Subſcribit ſua experientia ill. Pringle, ſed quavis hora dedit (*Diſ. of the army* p. 133.). Prodeſt etiam ad compeſcendum æſtum ex ſenſilitate nimia nervoſi ſyſtematis (Whytt *nerv. diſord. p. 485.*). Viſ dependet ab evolutione fixi aeris, ſub qua nervi ſtimulantur, unde priores motus ſpirituum mutantur (Boerh. *Chem. T. 2. p. 51.*), & fomes putredinoſus vellicans corrigitur (Pringle *Diſ. p. 309. & App. p. 78.*). Hinc ebullitionis tempore plerumque hauritur. Sed & extra ebullitionis ſtadium exhibuit Eques A Roſenſtein (*Apoſ. p. 65.*) in Iulapio ex ſale abſynthii aqua ſoluto & citri ſucco ſaturato, cui vinum rhenanum & ſyrupus corticis aurantiorum quantum gratia ſaporis requirit, additur: ſicque vomitus compeſcuit, in febribus intermittentibus loco ſalis digeſtivi fuit, quin vernaes hocce ſolo ſopitæ, & colicam ex calculo ſedavit.

Pharm. ABSYNTHII PONTICI S. ROMANI *Herba.*

51. ARTEMISIA PONTICA, foliis multipartitis ſubtus tomentofis, floribus ſubrotundis nutantibus, receptaculo nudo Linn. *Sp. pl. p. 1137.* Abſynthium ponticum tenuifolium incanum C. B. Pl. perennis in Hungariæ inferioris, Sibiriæ apricis aridiſque locis.

Herba). Minus amara absynthio gratiusque odora, magis autem illo aromatica (ad Galeni iudicium *meth. med. L. 11. c. 16.*). Hinc, si aroma spectetur, ponticum præferendum. Rarissimi usus. Recipit illum tamen.

Syrupus de Absynthio compositus) *Ph. W. p. 202.* vel ipse obsoletus.

Pharm. ARTEMISIÆ Herba & Summitates; Moxa.

52. *ARTEMISIA VULGARIS*; foliis pinnatifidis planis incisis subtus tomentosis, racemis simplicibus recurvatis, florum radio quinquefloro Linn. *Syst. veg. p. 619.* Artemisia vulgaris major C. B. Icon: Blackwell *Tab. 431.* Pl. perennis ad vias & locis ruderatis copiosa. Duplex existat varietas: *rubra*, caule & flore purpurascense; *alba*, caule & flore albicante. Vires medicæ utriusque eadem.

Herba). Longe minus amara, quam solet in hoc genere, suaveolens, si leviter teritur, præcipue summitates. Parcior nostro ævo in medicorum formulis, sed veteribus usitatissima. Et horum quidem in affectionibus uteri præprimis fidem obtinuit; ad secundinas nimis tenaciter in hærentes solvendas, teste Hippocrate (*de morb. mul. lib. 1.*) ad similem scopum, & ad menstrua partumque accelerandum teste Dioscoride (*Mat. med. Lib. 3. c. 127.*), modo de eadem planta fermo fit. Infessum & potionem commendavit eo sine Plinius (*Lib. 26. cap. 10.*). Fomentationes ex eadem utero salutes pronuntiavit Galenus. Congruit Chinensium fœminarum opinio, quæ hisce casibus & contra malum hystericum folia recentia lota cocta & oryza saccharoque in pulvem mixta infusa bellarii ingerunt (Ten Rhyne *de arthr. p. 133.*). Alii arisit infusum artemisiæ & florum chamomillæ rom. ad lochia pellenda (*Comm. Noric. 1735. p. 430.*). Danicæ aliæque fœminæ pro emmenagogo felici eventu adhibuerunt (Sim. Paulli *Quadrupart. p. 227.*). Sineses herbam recentem contusam ad ulcera consolidanda applicant (Osbecks *Resa p. 242.*). In cataplasmate vero & pulvere insperso pro ambustis fuit (*A. N. C. Vol. 2. Obs. 195.*). Coquorum mos solet esse anseres artemisia infarcire, non tam me arbitro, ut caro inde tenerior evadat, (*Sim. Paulli l. c.*) quam saporis causa, de quo iudicium differt.

Transeo jam ad Moxam Iaponicam), celebrem illam lanuginem griseam, quam Japones & Sineses ex siccata superiori plantæ parte foliisque tuis & inter manus tritis, rejectis fibris & membranaceis reliquiis parant (Ten Rhyne *l. c. p. 108. Eph. N. C. Dec. 2. A. 4. Obs. 1. Kaempf. amoen. exot. p. 502.*). Successit idem artificium quoque in Germania (*Eph. N. C. Dec. 3. A. 7. 8. App. 141.*). Sic præparatam in conum

rotant

rotant uncialem, quem cuti saliva si placet affixam ope virgulae ex ligno Aloes accendunt. Ob mollem teneramque compagem igne non mox consumitur, sed lente depascitur. Usus ejuldem artem praecipue in articulari dolore & rheumatismis chronicis sit, ut acre vellicans dissipetur & levi exulceratione eliminetur; tunc nova turunda accenditur, prius depasta, donec votis effectus responderit. Omitto superstitionia ratione temporis colligendi, locorum inurendorum & curationis praeservativae, quorsum & unctionem in variis morbis maxime disparibus refero (V. Kaempfer *l. c.*). Male in dubium vocant illam Moxae originem. *Recueil d'observations curieuses* T. 2. p. 114. 115. Hujus Moxam aliam colligunt ex quodam echinope (Lieutaud *Syn. p. ned. p. 787.*). Eidem scopo inservit lanugo verbasci (*Misc. N. C. Dec. 2. A. 1. p. 67.*). Convenit haec medendi ratio sine & effectu cum aliis quibusdam, ferro nimirum ignito, fungis, quos Hippocrates suavit ad locum affectum accendendos. Lappones adhuc hodie simili malo adhibent (Post Schaefferum Fillaström in *Hall. Disp. pract. T. 6. p. 728.*) lino crudo (*Hippocr. lib. de affecl. §. 30.*) vel gossypio sive lineo panno ignito, quo Aegyptii utuntur (Prosop. *Alpin. Lib. 3. c. 12. p. 209.* Vid. *figur. ad p. 218.*); ut accensam aristolochiae radicem (Aetius *L. 22. c. 3.*) & magis nota, vesicatoria, sinapismos, cucurbitas, taceam. Sed hisce omnibus longe mitius operatur Moxa; quin imo pueri illam absque ejulatu in India ferunt, multique valetudinis conservandae scopo omni semestri variis locis corporis eadem eadem adurant, & plures simul turundas accendunt (Kaempf. *l. c. p. 594.*); & ill. V. Swieten (*Comment. T. 4. §. 1228.*) in femore proprio explorans haud aegre toleravit. Quin in se ipse felix experimentum subiit in Batavia Bushofius eandem medelam podagricis in Europam redux impense commendavit (*Het podagra mits gaders desself genesing Amstel. 1675. 8.*). In Sibiria circa flumen Onox sacerdos quidam artemisiam loco cauterii multis in morbis applicuit (Gmelin *It. Sibir. p. 1114.*). Effectum etiam praestitit in dolore dorsi a casu pertinaci (Burgius *M. N. C. Dec. 2. A. 9. p. 290.*). Dolore ischiadico autem haec medicina, quoniam fomes mali profundius latet, infirmior est (Swiet. *l. c. p. 674.*). In epilepsia & chronicis quibusdam affectibus capitis desperatis Nigritae potius quam Sinenses totam futuram coronalem longa & ampla stupa adurant optimo emolumento (Kaempf. *Amoen. p. 595.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Syrupus de Artemisia) *Ph. W. p. 203. it. Cod. medic. p. 37.*

Nimum aliis mixtus, adhibitus tamen mensibus & lochiis languentibus vel suppressis.

Extractum Artemisiæ) *Ph. W.* p. 88. Iners.

Pharm. ABSYNTHII MARITIMI *Herba & Summitates*,

53. *ARTEMISIA MARITIMA*; foliis multipartitis tomentosis racemis cernuis, flosculis fœmineis ternis Linn. *Sp. pl.* p. 1186. Absynthium seriphium belgicum C. B. Pl. perennis crescens in littoribus maris Europæ septentrionalis.

Herba). Odorem mari vel camphoræ in loco natali spargit, qui in culta planta minus gratus est (Linn. *Fl. Suec.* p. 286.). In Anglorum officinis reperiunda, quod odor & sapor minus quam in Absynthio vulgari displicet. Hujus vires æmulatur, etfi debilior.

P R Æ P A R A T U M.

Conserva summitatum Absynthii maritimi) *Ph. Lond.*

Pharm. GENIPI ALBI *Herba*.

54. *ARTEMISIA RUPESTRIS*; foliis pinnatis, caulibus adicendentibus, floribus globosis cernuis receptaculo papposo, Linn. *Sp. pl.* p. 1186. Cfr. Ejsd. *Gotlinska resa* p. 285. cum icone. Absynthium ex alis floridum, foliis angustis ferriceis pinnatis pinnis trifidis & quinquefidis Hall. *Hist. stirp. helv.* n. 126. Absynthium alpinum incanum C. B. *Prodr.* p. 71. Pl. perennis, crescit in rupibus & alpinis Helvetiæ, Sibirix, Oelandiæ.

Herba) gratum aroma spirat. Helvetis præsertim in pretio. Male quidem in pleuritide, justius in febribus intermittentibus ad menses pellendos & vulnera consolidanda. (Hall. *l. c.*).

— Et hæc quidem dictæ species jamjam in officinas recipiuntur, licet & aliæ hujus generis, ut *Artemisa glacialis* L. *Artemisa foliis sericeis* &c. Hall. n. 127. s. *Genipi noir*, item *Herba alba Gesneri* s. Hall. n. 128. item *Artemisa campestris* L. odore suo grato aromatico vires haud exiguas polliceantur.

TANACETUM.

LINN. *Syst. veget.* p. 618. *Gen. pl.* p. 417.

Pharm. TANACETI Herba, Flores, Semina.

55. *TANACETUM VULGARE*; foliis bipinnatis incisissimis serratis. Linn. *Sp. pl.* p. 1184. Tanacetum vulgare luteum. C. B. Icon: Blackwell. *Tab.* 464. Pl. perennis crescens in muris, aggeribus, ad fossas.

Medici infrequentior hodie ob amaritatem Herba desumitur a varietate *ε*, *foliis crispis*, C. B. hortorum ornamento. Valde amara cum odore forti, ut facile inde roborare ventriculum, resolvere obstructions, sudorem pellere, stimulare nervos, credas. In arthritide non spernenda, contra quem morbum efficaciam jam cognovit Culpeper (*Ph. Lond.* 1659.). Profitur in infuso theæformi saturato ad libram unam mane & vesperi per annum epoto (*Gazette salulaire* 1768. n. 21. ubi casus reperitur). Recentius in Scotia celebrata contra idem malum herba recens mane ingesta vel infusum tenue lacte & saccharo mane & vesperi ad libram dimidiam potum. Unde quibusdam alvus laxata, aliis lotium motum, quidam tamen nullam excretionem experti; sed respicias ad ægri constitutionem, nam non omnibus idem convenit (Clerck in *Essays & Observ. phys. & lit.* T. 3. p. 438.); sic & decoctum ex vino albo calidum podagram ad ventriculum conversam innoxiam reddidit (Bradley *new improv.* 334.). Porro contra vermes efficax ex Hoffmanni (*Med. syst. Tom.* 4. P. 2. p. 333.) multorumque aliorum testimonio, qui non herbæ modo, sed & aliarum partium rationem habuerunt. Hinc & Rosenstenius (*Bskd. cap. de vermibus*) varia ex Tanaceto præparata anthelminticis suis admiscuit. Contra ascarides clysteres lacteos, quibus tanacetum vel similia incocta sunt, laudat Hoffmannus (*Med. syst. Suppl.* p. 87.). In cachexia succus ad aliquot uncias conduxit, qui etiam febres intermittentes dispulit (Pontedera in *Hall. hist. st. belv.* n. 132.). Loco absynthii feliciter in hydrope usurpata in decocto, dum lotium movit (*Eph. N. C. Dec.* 2. A. 2. *Obs.* 112. p. 267. *sq.*).

Flores minus ingrati sapore, sed infrequentiores. Etiam anthelmintici (Sim. Paulli *Quadrup.* p. 556.). Hystericis drachma una in pulvere valde proficua fuit. (Gherli *osservazioni rare Cent.* 1. p. 188.).

Semina contra vermes crebro adhibita. Cum syrupo violarum dari jubet Andry (*Generation des vers* p. 155.). Per-

peram tamen substituta seminibus fantonici, quibus longe minus amara, plus vero fragrantia habent (Lewis M. m. p. 568.

P R Æ P A R A T A.

Extractum Tanaceti), *Pb. W. p. 88.* Aqua paratur. Efficax. Occurrit in formulis Rosensteini (*l. c. p. 358. 376.*).

Oleum destillatum) *Pb. W. p. 128.* Est coloris ex viridi lutei, ut in herba. Guttula una vel altera additur pilulis & pulveribus anthelminticis.

Pharm. BALSAMITÆ MARIS s. COSTI HORTORUM Ph. Ed. s. TANACETI HORTENSIS, Ph. Paris. Herba.

56. *TANACETUM BALSAMITA*, foliis ovatis integris ferratis Linn. *Sp. pl. p. 1184.* Mentha hortensis corymbifera C. B. Icon: Blackwell *Tab. 98.* Stirps perennis, crescens in Gallia inferiori, Hetruria, Helvetia, autumnus florens.

Herba). Fragrantem odorem spargit, ad illum Mentha accedentem. Amara. Obsolevit, etsi sensuum scrutinio vires polliceatur. Ventriculum roborare, tormina sistere, mentes pellere lego, quæ omnia ratiocinio non adversantur, porro hystericum malum & melancholiam dispellere. De vi specifica autem opium aliaque venena infringendi merito dubites. Conf. Dale *Pharmac. p. 107.* Dysenterias arcere Portius (*de. milit. san. in Op. omn. T. 2. p. 84.*).

E U P A T O R I U M.

LINN. *Syst. veget. p. 612. Gen. pl. p. 413.*

Pharm. EUPATORII Herba, Radix.

57. *EUPATORIUM CANNABINUM*; foliis digitatis Linn. *Sp. pl. p. 1173.* Eupatorium cannabinum C. B. Icon: Blackwell *T. 110.* Planta perennis locorum aquosorum.

Eviluit. Herba) valde amara cum odore forti, ut vel inde eam inertia ignominia absolvas. Succus magna copia assumptus vomitum excitat, alvum omnesque reliquas excretiones movet (Boerhaave *Hist. pl. Rom. Tom. p. 175.*). Resolvere & depurare sanguinem præcipue experimentis confirmatur. In obstructione viscerum præsertim ex febribus intermittentibus & in hydrope impense extollit Tournefortius (*Hist. des plantes T. I. p. 329.*) juncta in proximo dicto malo decocti ad crura applicatione. Quæ ipsa Chomel (*Usuelles T. 2. p. 167.*) repetens propriam suam experientiam

tiam allegat. Succo vero vel infusi theæ forma commodissima viderur, nec displicuit cerevisiæ medicæ instar; sic rusticis in Belgio vulgaris in scorbuto, ulceribus mali moris & cruribus tumidis, medela est (Boerh. *loc. cit.* p. 176.). Cataplasma ex coctis foliis tumores præcipue scroti & hydrocelem dissipavit (Chomel *l. c.*). Et quum post variolas negligenter curatas in pueris corpus intumisset, folia ejusdem sæpe applicata præ reliquis omnibus in dissipando tumore scroti præstiterunt (Scopoli *Flor. carn.* p. 368.)

Radix). Hanc in se ipse C. Gesnerus (*Epist.* p. 63. & p. 121.) exploravit, decocto nempe fibrarum pugillo in vino, unde alvus & lotium copiose motum & vomitus postea duodecies successit magno labore. De irritato autem effectu etsi majoris doseos queritur Chomel. (*l. c.*).

SANTOLINA.

LINN. *Syst. veget.* p. 616. *Gen. plant.* p. 416.

Pharm. SANTOLINÆ s. ABROTANI FEMINÆ Herba.

58. *SANTOLINA CHAMÆ - CYPARISSUS*; pedunculis unifloris, foliis quadrifariam dentatis Linn. *Sp. pl.* p. 1179. Abrotanum foemina, foliis teretibus C. B. Frutex crescens in Europa australi.

Herba) usus rarissimi, quam tamen viribus non destitui fragrantia odoris & amarities indicant. Et hæc quidem ad vim Abrotani solent exigi, etsi imbecilliores. Vermes necare, obstructions referare, hystericis subvenire & detergere referunt, at alias virtutes experientia ulterius indigentes silentio præteream.

SPI LANTHUS.

LINN. *Syst. veget.* p. 609.

Pharm. ACMELLÆ Herba, Semina.

59. *SPI LANTHUS ACMELLA*; foliis ovatis serratis caule erecto, floribus radiatis Linn. *l. c.* Olim Verbesina Ac-mella Ejuisd. *Sp. pl.* p. 1271. Chrysanthemum bidens s. Bidens zeylanica flore luteo, lamii folio, Ac-mella dicta Breyn. *Prodr. Append.* p. 48. Abc-daria Rumph *Amb. Tom.* 6. T. 65. Pl. annua in Zeylona & Ternata crescens. Cave,

ne confundatur cum Spilantho Pseudacmella, simillima, sed radio destituta.

Herbæ) sapor amarus balsamicus competit. Initio nullum sentiri, sed; si paulum masticatur, insigni linguam calore affici auctor Jo. Phil. Breynius (*Diss. de radice Gin. sen. & Acemella* add. *icon. rarior. plant.* p. 44.). Mirifice olim claruit calculum comminuendi & nephriticos dolores sopiendi laude, quæ in Zeylona primum emergens in Belgium demum transit. Notior in Europa evasit litteris Hottoni societati Reg. sc. Anglicæ a. 1701. oblatis (*Phil. Transf. Vol.* 22. p. 760.), quibus curationes numerosæ in Zeylona factæ breviter memorantur. Et hæc litteras denuo recensuit Rajus (*Hist. pl. T. 3. p. 227.*) & Volcemer (*Misc. N. C. Dec. 3. A. 7. 8. Obs.* 210.). Usu quoque in Belgio probatas vires, allatis variis casibus, commemorat Breynius (*Diss. cit.*), scilicet lotium movere, nephritidem tollere, renum calculos expellere, ischuriæ nothæ, dysuriæ & stranguriæ, præcipue si viscida tenaxque lymphæ subest, mederi, demum menstrua suppressa provocare. Successisse sibi in calculosis concretionibus resolvendis & lotio movendo semper, & semel in hydropo incipiente, refert Schendo (*in Act. Nat. Cur. Vol. 1. Append. p. 119.*). Post bibitum Acemellæ infusum urina hominis vesicæ calculo laborantis per chartam colata reliquit sursum tartarum minus quam antea crassum, granulatum, & in subtiliores lamellas formatum, pauco tantum viscido admixto. In facie adversa chartæ exilissima ac prominentia filamenta confertissimis granulis albis minutissimis atque ex tartaro concretis pulcherrimeque dispositis adpersa apparuerunt. In ægro vero mox post sumtam acemellam difficultates doloresque increverunt, ut ad emollientia refugiendum esset; sed dein tolerabilior evasit valetudo. Similia alii ægro acciderunt, unde colligit Fantinus (*Comm. Bonon. T. 1. p. 167. sq.*), stirpis eam esse facultatem; ut concreciones & coagmentationes calculosas prohibeat, & quum subadstringentis & subamaricantis saporis sit, infusum corroborando vim præstare. Integræ quidem stirpi vires dictæ adscriptæ, Semina tamen, & præ hisce Folia singulari in dignitate habita sunt. Hæc siccata & in pulverem redacta in vehiculo commodo data (Hotton) vel, quod magis usitatum, in infuso theæformi exhibita (Hotton, Breynius). Infusio & spiritu vini facta, vel per destillationem spiritus ex radice caulibus & ramis elicitus fuit (Hotton). Infusum aquosum bis vel ter de die ingestum, & ne ulla acrimonia molesta esset, semper cum glycyrrhiza, syrupo althææ vel similis. Mos quoque fuit, spiritum foliorum cum spiritu Arrack in India paratum bis vel ter quotidie ad

ad guttas 30 vel 40 cum vino Rhenano vetusto vel Gallico aut decocto quodam nephritico addito syrupo althææ, propinare. Valuitque sic præservativo scopo. In uuiversum multum liquidi superbibendum est (Breynius).

Volubilior creditur a magistris æthiopicis puerorum lingua masticatione capitulorum s. radicularum vel sola, vel addita Pinanga fieri, & aptior ad Arabicas litteras pronuntiandas, hinc a Rumphio Abcdaria dicitur, Malaice Daururit h. e. herba discipulorum.

In fluore albo non minus esse efficaciam tribus casibus amici innixus brevissime indicat Slevogt (*Progr. de Acmella ceylanica novo fluoris albi remedio. Jen. 1703. p. 5.*).

Quoniam herba charo pretio venit; nempe uncia una florens 22 Amstelodami (Walbaum *Index pharm. T. I. p. 60.*) : Sigesbeckiam orientalem instar succedanei ex affinitate ill. a Linné (*Mat. Med. p. 191.*) commendavit, idque non perperam factum, experimentum edocuit Hasselquistium (*Amoen. acad. Vol. 3. p. 68.*). Coreopsidem Bidentem L. proxime ad zeylanicam plantam venire, experimentis chemicis ductus Nebel (*de Acmella Palatina 1739. 4.*) existimat, & Bidentem tripartitam L. Perthes (in *Comm. Noric. 1745. p. 201.*).

TUSSILAGO.

LINN. *Syst. veget. p. 629. Gen. pl. p. 425.*

Pharm. PETASITIDIS Radix.

60. *TUSSILAGO PETASITES*; thyrsus ovato, flosculis foemineis nudis paucis *Syst. veg. l. c.* Petasites major & vulgaris, C. B. Icon: Blackwell *Tab. 22.* Pl. perennis, cretens ad rivos temperatioris Europæ. Cave, ne cum Tussilagine hybrida L. confundas, cui thyrsus oblongus & flosculi plurimi foeminei, planta rariori, sed ejusdem soli natalis.

Radix) ramosa, annulata, externe fusca, intrinsecus alba, odoris, dum recens est, gravis, saporis subamari acris & aliquantum aromatici. Est efficax, licet obsoleverit. Veteres videntur usui externo modo dicasse & quidem contra maligna & phagedænica ulcera (*Diosc. l. 4. c. 108.* qui foliorum meminit, Galenus (*simpl. l. 8.*)), sed recentiores ad internum quoque transfulerunt, & hi quidem aperiendi, attenuandi, pellendi vim, præcipue per sudorem, extollunt. Polymorphum alexipharmaci nomen obtinuit, quin contra ipsam pestem valere credita (*Jo. Bauh. Hist. T. 3. p. 568.*

Her-

Hermann. *M. m. T. I. p. 52.*, & omnes fere, qui de medicamentis scripsere). Præstantiam pulveris in peste Forestus (*Opera Lib. 6. Obs. 17.*) expertum se esse indicat, & sub ipsum initium datum sudore tumorem pestilentialem dissipasse. Tusa insuper bubonibus in diro hoc malo imposita. Eodem modo applicata in podagra profuit (*Wood Ep. ad Rajum in Hall. hist. st. helv. n. 138.*). Contra epilepsiam infusum paratur ex radicis uncia una & hydromellis libra una, cujus aliquot unciaë mane jejunio stomacho per longum tempus potantur, subjuncta bis vel ter de mense medicina laxante (*Swiet. in Cranz M. m. P. 2. p. 162.*). Nolo multus esse in recensendis virtutibus contra asthma, vermes, obstructionem menstruorum, alia, quum nullibi experientia satis evictæ occurrant.

Recipitur inter tot alia ab Aqua Prophylactica *Pb. Wrt. p. 22.*

Pharm. FARFARÆ s. TUSSILAGINIS

Folia, Radix, Flores.

61. TUSSILAGO FARFARA; scapo unifloro imbricato foliis subcordatis angulatis denticulatis Linn. *Sp. pl. p. 1214.* Tussilago vulgaris C. B. Βύχιον Græcis. Tussilago Plinii. Icon: Oeder. *Flor. Dan. Tab. 595.* Pl. perennis, crescens solo argilloso ad fossas, in agris subhumidis vulgare vitium.

Aquilegis index. Etsi toti stirpi eadem virtus medica infideat; Folia tamen reliquis partibus usitatiores. Et hæc subamara, viscida, subaultera. Omni ævo inter pectorales plantas potiore locum obtinuit, etiam nunc hoc nomine celebratissima. Fumum foliorum infundibulo vel arundine exceptum in tussi & orthopnæa commendarunt Dioscorides (*L. 3. c. 126.*), Galenus (*Simpl. l. 6.*), Plinius (*L. 26. c. 6.*). Et adhuc hodie plebs in Svecia instar tabaci contra tussim fugit (*Linn. Flor. Svec. p. 289.*). Addidit flores sulphuris & succinum in pulverem redactum Boyle (*de util. phil.*), non temere hac in re sequendus. Nec concedenda in morbis pectoris chronicis solum, sed & in inflammationariis, quum calorem nullo modo intendat. Infusum theæforme sive decoctum inde parare illudque calide bibere maxime vulgare, calore aquæ ipsam relaxandi vim augente (*Bægliv. Oper. p. 35.*). Addo decocta aqua scorphulas dispulisse (*Fuller Gymnast. p. 87. sq.*) Raro herba in inflammationibus cataplasmatis forma imponitur. Vino decoctam laxatæ parti in ulcus transeunti imposuit Hippocrates (*Lib. de articul. 8. Ed. Foes. p. 329.*)

Radix) siccata & conquassata fomitis instar ad scintillas

captandas est. Melle mixtam in exulcerationibus pulmonum laudat Hippocrates (*loc. cit.*) Recens in catarrhalibus affectionibus efficacissima (Detharding. *meth.* p. 154.). Flores) pro syrupo.

PRÆPARATA ET COMPOSITA,

Syrupus Farfaræ) *Pb. W. p.* 211. Ex floribus fieri dictum. In affectionibus pectoris additur linctibus, mixturis, decoctis.

Loch de Farfara) *Pb. W. p.* 109. Ex pulpa radicum coctarum cribrata & melle, junctim coctis. Vim resolvendi in tussi & pthisi præstat.

XANTHIUM.

LINN. *Syst. veg.* p. 711. *Gen. pl.* p. 487.

Pharm. XANTHII *Semina, Herba.*

62. XANTHRUM STRUMARIUM; caule inermi, foliis cordatis trinervatis. Linn. *Sp. pl.* p. 1400. Lappa minor s. Xanthium Dioscoridis C. B. Icon: Blackwell. *Tab.* 444. Pl. annua in locis ruderatis australioris Europæ.

Hodie a medicis plane spreum. Semina ejusdem ovata acuminata bina, recondita intra baccam siccam oblongam bicornem echinatum bilocularem. Contusa antequam siccificent & dein madefacta capiti, antea nitro perfricto, illita olim fuerunt ad capillos flavo colore imbuendos (Diosc. *Lib.* 4. *cap.* 138.). Spiritu vini infusa, fabulum pellere feruntur (König apud Chomel *Usuelles* 1. p. 308.). Pulvis seminum ad unciam dimidiam datus in erysipelate arcanum in Svecia fuit (Linn. *Fl. Svec. n.* 364.). Oedematibus commode imponi (Diosc. *l. c.*).

Folia) resolvere scrophulas, sanare herpetem & sanguinem depurare, vel in succo vel extracto, etiam extrinsecus tumoribus scrophulosis opitulari traditur (Tourn. *pl. de Paris* T. 2. 124. quæ repetiit Chomel. *l. c.*).

s. RADIATÆ.

M A T R I C A R I A.

LINN. *Syst. veget. p. 643. Gen. plant. p. 532.*Pharm. CHAMOMILLÆ NOSTRATIS vulgo s. CHAMÆMELI
VULGARIS Ph. Lond. *Flores, Herba.*

63. *MATRICARIA CHAMOMILLA*; receptaculis conicis radiis patentibus, squamis calycinis margine æqualibus Linn. *Sp. pl. p. 1256.* Chamaemelum vulgare f. *Leucanthemum Diofcoridis C. B. Icon: Blackwel T. 298.* Pl. annua, in agris copiosa.

Florum) insignis & multifaria efficacia, unde ubivis domestici instar, præcipue pro usu externo, sunt. Hoc vero nomine & calyx & reliquæ inclusæ partes veniunt, quarum omnium efficacissimus calyx est, in quo unice oleum essentialiale residet (Neumann's *Chem. Vol. 2. P. I. p. 535.*), a quo virtus dependet. Hoc paullo abundantius chamomillæ Rom. inest, unde & efficacior nostrate est. Odor florum fragrans, non admodum gratus, sapor amarus.

In febre intermittente auctoritatem jam dudum insignem sibi conciliavit. Nolo quidem epithematibus Ægyptiorum antifebrilibus multum fidi, quæ inter multiplicem aliam farraginem hi & intrant flores (Alpin. *med. Ægypt. L. 4. cap. 15. p. 317.*). Sed certior fides amici est Mortonii (*Exercit. L. de febr. interm. cap. 6. p. m. 62.*), qui pulvere eorum convenienti vehiculo & per justa intervalla dato æque certe, ac per corticem peruvianum, febrem superatam asserit. Ipse Morton non solos, sed ad scrupulum unum mistos cum antimonii diaphoretici & sulis absynthii æquali quantitate, scilicet scrupulo dimidio, optimo successu exhibuit. Ad drachmam unam aliquoties die vacuo sumtos pertinaces febres compescere, quin tutius quam ipsum corticem Fr. Hoffmannus (*Diss. de præstantia rem. dom. p. 29.*). expertus est. Pulvere vel electuario vel infuso sive leni decocto usurpati in obstinatis febribus tum adeo profecisse dicuntur, quando cortex frustra fuerit tentatus (Heisteri *Diss. medic. Germ. indig. p. 13.*). Sic quartana 36 mensium Chamomilla tandem devieta (Schulzii *Diss. de fear. interm. cur. antiqu. p. 10.*). Præcipue conveniunt in febre irregulari, ubi suspicio obstructionis viscerum subest, & sequenti quidem formula: ℞. Flor. Cham. unc. ℞. Aqu. pur. ebull. unc. VIII. Macera per dimidiam horam.

Co-

Colaturæ add. spiritus vini Gall. unc. ii. falis Absynth. dr. I. M. D. quater de die cochlearia quatuor (Pringle *Dis. of the army* p. 216.). Præter dictos exhibendi modos, succus expressus ad cochlearia duo vel tria cum guttulis aliquot spiritus vitrioli in iusculo paullo ante paroxysmum epotus, eum arcere & febrem curare observatus (Raii *Hist. univ. pl. T. I. p. 354.*). Plura huc facientia testimonia non opus est addere. Non tam benigne vero de floribus hisce sensit ill. Senac (*de recond. febr. interm. & remitt. nat. p. 188.*), qui sæpe fallere & mordacem calorem accendere arguit. Ut ipse mentem meam explicem, liceat uti Mortoni verbis "nec licitum huc ulque nec decorum duxi experimenti causa certo ac experto remedio (cortici peruv.) magis incertum & minus exploratum præferre". Resolvendi potentia videtur febres dispellere, quamvis ratio etiam habenda anodynæ, quæ in quibusdam morbis sese sola exserit.

Huc pertinet colica, contra quam, quacunque de causa orta fuerit, antidotum vocare non veritus est Bagliv. (*Oper. p. 100*): quod nimium, nam tam calidum medicamentum vix ultra flatulentam extendi potest (Tissot *Avis. p. 368.*) & spasmodicam. In colica nephritica reliquis remediis irritis opem tulit infusum saturatum vino rhenano factum, lapillis simul ex ureteribus detrusis (Sim. Pauli *Quadrupart. p. 282.*). Peculiarem in cardialgia virtutem exserunt & ipsi & quicquid ex iis paratum fuerit (Hoffm. *Med. Syst. T. 4. P. 2. p. 237.*). Ad mitiganda tormina & flatus discutiendos in dysenteria infusum florum tam vi antispasmodica quam antiseptica eximium (Pringle *Dis. p. 272.*). Ita cerevisia decocti miraculi instar dolores post partum sopierunt (Forest. *Op. L. 28. Obs. 81.*): infusum aquosum earundem virium esse in vulgus adeo hodie satis notum est.

In calculo movendo valere prout paullo ante exemplum adfuit: ita Fernelius (*Metb. med. Lib. 5. cap. 25. p. m. 137.*) potu & infessu calculos urinamque pellere indicat. --- Hic & memoro efficaciam infusi ad vomitum excitandum vel alendum quam Angli notarunt (Pringle's *Obs. on Dis. of the army Ed. 5. p. 262. 309.* Monro's *Account of the Dis. in mil. Hosp. p. 175.* Lind's *Dis. in hot Climates p. 250.*) floribus chamomillæ Rom. in primis usi, a quibus medici Sveci hanc vim didicisse videntur (vid. Rosenst. *Bskd. p. 213.* & alibi) in Germania nondum satis cognitam --- Putredinem avertere & corrigere ill. Pringle experimenta docuerunt (*Dis. App. Exper. 12. 17.*); corrigere vero putredinem negat Macbride (*Experim. Essays p. 130.*), cui assentitur auctor anonymus (*Essays sur la Putrefaction p. 93. 185.*), qui tamen efficacioris habet plantam spontaneam hortensi (p. 89.).

Extrinfecus adhibiti discutunt & resolvunt potenter dolores

rei-

reique mitigant. Hinc ob tumores varios doloresque partium dictarum internarum in facculis siccis vel humectis vel cataplasmaticis forma applicantur Clysmata & crebro ingrediuntur flatuum dissipandorum & putredinis coercendæ causa. Pediluvii cum herba induntur propter stimulum.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Aqua Chamomillæ anisata) *Ph. Wurt. p. 12.* Ex floribus cham. sem. anisi, vino albo destillatis. Carminativa.

Oleum destillatum) *Ph. W. p. 123.* Vulgo grate coeruleus color illi adscribitur a Simone Paulli, Neumanno, Boerhavi, Spielmanno, totque aliis, quem nonnulli nonnisi e vasis cupreis reperierunt. Alio loco ex floribus destillatione flavum obtineri, ex herba autem coeruleum, ex miscela utriusque viride (*Nov. Act. Nat. Cur. T. 4. p. 63.*) legimus. Quin sensim admisso crebrius aere vel vetustate perire colorem coeruleum, & album evadere (*Th. Barthol. in Act. Hafn. Vol. 1. p. 76.*) & post eum Lewis (*Mat. med. p. 208.*). Ex libra scrupulum unum elicuit Neumannus, ex libris octo vero vix drachmam unam modo Lewis. Pauculæ guttæ contra spasmos ingeruntur, item contra lumbricos (*Boerh. Ch. T. 2. p. 112.*). Inunctum feliciter una cum oleo anethino thecæ vertebrali ante febris intermittens insultum, ut arceretur (*Forestus.*). Proficuum hystericis colica ac cardialgia laborantibus, præcipue ita, ut olei drachma una cum spiritus cornu cervi succinati drachmis sex combinetur & hæc miscela ad guttas viginti ter de die in infuso calido florum chamomillæ præbeatur (*Lange misc. verit. med. p. 80.*).

Oleum coctum) *Ph. W. p. 123.* Præstaret uti infusione. Abdomini illitum flatus dissipat, tormina sedat. Clysmatibus quoque eodem fine additur.

Tinctura spirituosa (*Cod. med. p. 214.*).

Pharm. MATRICARIÆ S. PARTENII Herba cum Floribus,

64. *MATRICARIA PARTHENIUM*; foliis compositis planis, foliolis ovatis incis, pedunculis ramosis Linn. *Sp. pl. p. 1255.* Icon: Blackwell *Tab. 192.* Pl. perennis in muris & ruderalis frequens.

Odor fragrans ad illum chamomillæ accedens sed gravior, sapor præcipue herbæ valde amarus, Tanaceti fere & nauseosus. Siccando odorem partem plurimum perdit. De vi in uterino sanguine movendo communis fere consensus obtinet, sive menstruo sive lochiali. Multum his ponderis addit experientia Sim. Paulli (*Quadrip. p. 432.*), qui & hystericas ejus ope egregie excitatas affirmat. In decocto, utinam absque

que chamomillæ & artemisiæ miscela, ut de vi matricariæ tanto melius constaret, dedit. Arridet hæc quoque stirps valdopere plebi Brunsvicensi (Lange *Brunsv. dom.* p. 72.) vel in pulvere cum vino adusto sumto, vel succo expresso choleatim hausto. Vermes (tineas) intestinales necari vel herba ipsa vel succo expresso diu notum (Raii, *Hist. pl. T. I.* p. 357.). Profruit recentius sæpe contra hocce apud infantes planta siccata & saccharo permixta (Lange *l. c.* p. 75.). Succus ad uncias duas hora ante paroxysmum febrilem in intermittentibus cujuslibet generis prædicatus (Jof. Miller's *bot. off.* p. 288.). Hinc nomen Anglorum *Feverfew*. Infuso aquoso consuetissime adhibetur. In tartagine calefacta & capiti imposita hemicraniam sedare fertur (Chesnav apud Raium), subscribente Chomelio (*Usuelles T. I.* p. 213.) qui & cataplasma ex concisa & applicata planta ad leniendos dolores podagricos commendat. Rarius hodie præscribitur, quam debetur.

C H R Y S A N T H E M U M .

LINN. *Syst. veget.* p. 641. *Gen. plant.* p. 432.

Pharm. BELLIDIS MAJORIS Herba, Flores.

65. *CRTSANTHEMUM LEUCANTHEMUM*; foliis amplexicaulibus oblongis, superne serratis, inferne dentatis Linn. *Sp. pl.* p. 1251. Bellis sylvestris caule folioso major G. B. Pl. perennis, in pratis frequens.

Desiit usurpari, etsi olim inter medicas stirpes relata, fide non satis certa. Decoctum Herbæ ante expansionem florum decerptæ saporis acris piperini pronunciat Geoffroy (*M. m. Traité T. 5.* p. 290). Lotium movere & purulentam excreationem levare (*idem.*). In zythogalo decoctam & potam adversus asthma phthifin orthopneam valere (Ray *Hist. pl. 1.* p. 351.). Folia commansa oris linguæque exulcerationes sanare (Herm. *Cynof. T. 2.* p. 518.). Flores contra strumas in potionibus efficaces esse facilius crederem, nisi idem Hermannus, qui hoc narrat, eadem serie fracturas calvarie consolidare significaret.

ANTHEMIS.

LINN. *Syst. veg.* p. 645. *Gen. pl.* 434.

Pharm. CHAMOMILLÆ ROMANÆ vulgo, s. CHAMÆMELI
NOBILIS Angl. *Flores.*

66. *ANTHEMIS NOBILIS*; foliis pinnato-compositis linearibus acutis subvillosis Linn. *Sp. pl.* p. 1260. Chamæmelum nobile f. Leucanthemum odoratius C. B. Icon: Blackwell *T.* 526. Pl. perennis, in pratis Europæ temperatioris crescens.

Eligunt pharmacopolæ plerumque flores plenos, quibus tamen & odor & sapor imbecillior (Lewis *M. m.* p. 207,) utpote quum discum floris, in quo primaria vis, fere omnino excludant. Fragrantiores sunt floribus chamomillæ vulgaris & viribus superiores judicantur. Paulo plus largiuntur olei destillati (Neumann's *Chemie Vol. 2. P. I.* p. 535.); ex octo libris supra drachmas quinque (Lewis *l. c.* p. 208.). In Anglia principatum tenent. In hocce igitur justius referendæ supra (p. 143. *sq.*) significatæ vires, etsi vulgaris chamomilla magis frequentetur.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Oleum essentiale Florum Chamæmeli) *Pb. Lond.* p. 30. Coloris lutei, in viridem vel brunum inclinantis.

Extractum Florum) *Pb. Ed.* p. 115. Ex herba ficcata aqua cocta. Nihil fere in hoc præter amaritiam remansit, una cum austeritate exigua.

Oleum Chamæmeli) *Pb. Ed.* p. 93. Ex herba & floribus recentibus in oleo olivarum coctis.

Pharm. COTULÆ FÆTIDÆ *Herba cum Floribus.*

67. *ANTHEMIS COTULA*; receptaculis conicis paleis setaceis, seminibus nudis Linn. *Sp. pl.* p. 1261. Chamaemelum fætidum, C. B. Blackwell *Tab.* 63. Pl. annua crebra ad vias & locis ruderatis.

Fætores exosa hominibus, bufonibus autem grata vicinitas, ut in Ucraina (Linn. *Westgöta Resa* p. 205.). Oblivioni a medicis hodie tradita & ambigua. Hystericis succurrere in cataplasmate vel accensam, ex Trago, Chomel (*Usuelles Tom. 2. p.* 224.) refert. Aqua decocta sudorem excitavit & arthrididem consummatam devicit (Langrish p. 122. 123.).

Deco-

Decoctum felici successu adversus scrupulas adhibitum Raii (*Hist. pl. T. I. p. 354.*). Fomenti instar vel cataplasmaticis sive in clymate hæmorroides lenire fertur (*Chomel. l. c.*). Asthma pecorum discutere (*Löfel Fl. Pruss. p. 44.*). Apes eam respiciunt, ut & frictis ea manibus castraturi alvearia impetum apum frangant (*Ruellius*). Additur (*Löfel l. c.*) pulices ea fugari.

Pharm PYRETHRI Radix.

68. *ANTHEMIS PYRETHRUM*; caulibus simplicibus unifloris decumbentibus, foliis pinnato-multifidis Linn. *Sp. pl. p. 1262.* Pyrethrum flore bellidis, C. B. Icon: *Miller's Figures Tab. 38.* Pl. perennis calidioris Europæ, Syriæ, regni Tunetenis.

Radix) longa, pollicaris crassitie, extrinsecus fusca, interne alba. Saporis fervidi est, etsi non initio statim perceptibilis, odoris nullius. Cum sapore Senegæ comparat Linneus (*Sp. pl. l. c.*). Acrimonia residet in resina, unde extractum spirituosum valde acre est, etsi ponderis minoris, quam aquosum. Infusum aqua factum nauseosum, vix acre ante inspersionem (*Lewis M. m. p. 472.*). Masticata copiam salivæ prolicet. Hinc ex primariis apophlegmatizantibus. Ob salivæ affluxum in odontalgia adhibita, etiam aceto cocta & denti carioso indita; juvat & contra istud malum decocto os colluere. In paralyti linguæ conducit, dum vel sola vel in connubio, radicis imperatoriæ s, carlinæ vino coquitur & liquidum ore retinetur vel radix commanditur. Pulvis naribus attractus sternutationem ciet.

B E L L I S.

LINN. *Syst. veget. p. 640. Gen. pl. p. 429.*

Pharm. BELLIDIS MINORIS Flores, Folia.

69. *BELLIS PERRENSIS*; scapo nudo Linn. *Sp. pl. p. 1248.* Bellis sylvestris minor, C. B. Icon: *Oed. Fl. Dan. Tab. 503.* Pl. perennis ad vias & in pascuis crebra.

Sapor plantæ leviter acris absque odore. Non multum virum spondet, ut etiam olim ad oleraceas relata & cum carnibus cocta. Nec serio hodie adhibetur. A mulierculis Francofurtanis herbam cum floribus infantibus ad alvum sollicitandam exhiberi narrat, Schröder (*Tbes. pharm. p. 538.*). Aliis resolvens est. Succum bellidis rubræ in catarrho suffocative, quem a repentina sanguinis circa cor & puimones stagnatione repetiit, impenie laudat Bagliv. (*Opera p. 93.*).

Maximi fecit ob vim sanguinem coagulatum resolvendi Fabricius (in Sim. Pauli *Quadrip.* p. 29.). Vulnerarium faciunt varii, quo nomine sine dubio in hœdica febre quoque fidem tribuerunt (Eysel *Bellidograph.* p. 26. 27.). Vulnera thoracis, quæ in ipsum ejus cavum penetrarunt, sanare innuit Matthioli (p. 653.). In hisce aliisque periculosis vulneribus sæpe profuisse visum est Paulli (*l.c.*); & König (*Regn. veg.* p. 755.) vulneris thoracis cum læsione pulmonis decocto coalescentis meminit. In infuso vel, quod crebrius, decocto propinati. Memoranda superest.

Tinctura florum Bellidis) *Ph. W.* p. 223. Acida ob spiritum vitrioli additum, a quo præcipua virtus. Subinde julpis & potionibus additur.

I N U L A.

LINN. *Syst. veget.* p. 637. *Gen. plant.* p. 426.

Pharm. INULÆ s. ENULÆ CAMPANÆ *Ph. Lond. Radix.*

70. *INULA HELENIUM*; foliis amplexicaulibus ovatis rugosis subtus tomentosis, calycum squamis ovatis Linn. *Sp. pl.* p. 1236. Helenium vulgare, C. B. Icon: Blackwell *Tabl.* 473. Pl. perennis, crescens in pratis depressis Angliæ, Belgii, Oelandiæ, Scaniæ.

Radix) ramosa, crassa, fusca vel grisea, interne alba. Saporem initio subrancidum glutinosum edit, dein amarum aromaticum & pungentem. Siccata odorem violaceum spirat. Aqua longe plures partes eruuntur ad $\frac{7}{8}$ fere, spiritu vini ad $\frac{1}{2}$ modo additis olei ceræformis $\frac{1}{2}$ (Neumann). Alii (Cartheuser, Lewis) dimidium modo extracti aquosi obtinuerunt. Extractum spirituosum fortius hoc est. Sub distillatione aquæ vitri collo adhærescit camphora (*Malovin Chemie T. I. p. 321.*).

Incidit resolvitque potenter. Idque in pectoris variis morbis exploratum est. Ita in tussi pertinaci epidemica e re fuit radicem cum cerevisia decoquere mellisque tantillum admiscere (*Lentil. Miscell. med. pr. P. I. p. 321.*). In obstructionibus pectoris pariter de efficacia constat (Dethard. *spec. p.* 162.), item in asthmate pituitoso. Stomachi imbecillitati subvenit. Contra scabiem in unguento celebris est (*Chomel Usuell. T. I. p. 139.*) vel & decocto, nec minus eam, qua oves infestantur (*Linn. Fl. Svec. p. 293.*). Menstrua pellit & chlorosin virginum curat. Sudorem excitat, ut aromata quævis; an ideo pro alexipharmaco, quin præservativo contra pestem (Raii *Hist. pl. p. I. p. 274.* Diemerbroeck *de Pest. p.* 157.) habita? Tremori artuum ex mercurio mederi insuper

nota-

notatum (Herm. *Cynof. M. m. T. I. p. 47.*). Taceo ad vermes necandos adhibitum fuisse; Ingeritur vel in pulvere ad drachmam dimidiam vel supra, vel aqua decocta sive infusa. Præcipue arridet infusum vino factum. Palato vero placet præcipue radix condita.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Extractum Enulæ) *Pb. Wurt. p. 89.* ex infuso tam spiri-
tuoso quam aquoso. Londinenses *Pb. Lond. p. 27.*) ex de-
cocto aquoso parant, unde imbecillius præcedenti.

Syrupus Enulæ) *Pb. W. p. 210.* Ex succo & saccharo. In
affectionibus pectoris locum habet.

Unguentum Enulatum) *Pb. W. p. 210.* Contra scabiem.

Pbarm. CONYZÆ MEDIÆ s. ARNICÆ SVEDENSIS
(in infer. Germania) *Herba.*

71. *INULA DYSENTERICA*; foliis amplexicantibus cor-
dato-oblongis, caule villosa paniculato, squamis calycinis
setaceis Linn. *Sp. pl. p. 1237.* Conyza media, asteris flore lu-
teo, l. tertia Dioscoridis C. B. Icon: *Oed. Fl. Dan. Tab. 410.*
Pl. perenniis crescens locis subhumidis & in fossis exsiccatis.

Herba) acris subaromatica. Rarissimi usus & in paucis
pharmacopoliis nota. *Arnica spuria* (*Aët. Berol. Dec. I. Vol. 10.*
p. 87.) etiam dicta. Nam substituta subinde Arnicæ veræ,
etsi male (*l. c. Vol. 1. p. 54.*). Magis adstringere Inulam, &
hinc magis in sanguinis profluvio sistendo quadrare experti
sunt Berolinenses (*Aët. cit. Vol. 10. p. 87.*). Acriorem vero
esse cl. Gleditsch (*Verz. d. Arzneygew. p. 33.*) notat: Russi
in expeditione Persica dysenteria tentati hac herba conva-
luerunt (Linn. *Fl. Svec. p. 294.*

A R N I C A.

LINN. *Syst. veget. p. 638. Gen. pl. p. 427.*

Pharm. ARNICÆ vulgo s. DORONICI GERMANICI Ph.
Ed. Flores. Herba.

72. *ARNICA MONTANA*; foliis ovatis integris caulinis
geminis oppositis Linn. *Sp. pl. p. 1245.* Doronicum plantaginis
folio, alterum C. B. Icon: *Oed. Flor. Dan. Tab. 63.* Pl. pe-
rennis, crescens in Europæ frigidioris alpebus, e. g. Lap-
ponicis, Helveticis & in collibus apricis pratensibus, ut in
Westrogothia Sveciæ, Hercynia.

Notandum etiam est nomen *Arnicae Plavensis* (*Aët. Berol.*
Dec.

Dec. I. Vol. I. p. 53.), quod, ut distingueretur a præcedenti stirpe, receptum, est vix ultra Marchiam. Raro veram in pharmacopoliis obtineri, sed substitui alias stirpes iterata sæpius querela est (Schulz *Mat. med.* p. 307.), prout subinde hypochæridem maculatam ejus loco colligi constat (Linn. *Amoen.* 4. p. 2.). Veræ duæ exstant varietates α , *foliis latioribus*, quæ consueti usus est, β , *foliis angustioribus*. Hæc proxime dicta vi superior est, docente experientia Gmelini (*Flor. Sibir. T. 2. p. 153.*) qui, etiamsi tutam satis Sibiricis hominibus reperit, Germanis tamen in Sibiria commorantibus eadem dosi, qua altera, propinari sine offensa solet, vomitum excitasse pronunciat, qui effectus ex consueta arnica nonnisi majori dosi data sese exserit.

Est planta acris, cum amaritie, & trita odorem aromaticum spargit. Fragrantior & suaveolentior visa est Bohemica, quam Hercynica (De la Marche *Diss. de arnica vera usu præf.* Alberti *Hal.* 1744.). Nauseam vomitumque ciere subinde observatum, unde Io. Christ. Langius ad emetica retulit, sed non constanti effectu (Schulz. *M. m. loc. cit.* De la Marche p. 18. Collin *Obs. præf. T. 4.*). Sternutationem vero excitat, quod nomini ansam dedit. Et rustici Smolandix foliis in pulvere nasali utuntur, inde tanquam ab helleboro sternutantes, eorundemque fumum hauriunt, uti tabacum. Plantam, quam respuunt boves, capræ tamen in deliciis habent (*Flor. Svec. p. 295.*).

Olim tota stirps, radice modo ablata, adhibita. Nam radix imbecillior (De la Marche p. 14.). Sunt, qui æqualem herbæ quantitatem floribus semper admistam volunt, flores solos imbecillos pronunciantes (*l. c. p. 22.*). Recentiores quidam floribus prærogativam tribuunt. Efficacia in effusionibus sanguineis & sugillationibus videtur in Germania primum explorata, sive a lapsu, unde *Panacea lapsorum* dicta, ortis, sive externo impulsu, nixu & similibus injuriis. Inter primos Fehrius (*Eph. N. C. Dec. I. Ann. 9. & 10. Obs. 2. p. 27. & 29.* quorum summam vide in *Act. Berol. Dec. I. Vol. I. n. 4.*) numerosa experimenta hujus generis memoriæ prodidit; ad quæ accesserunt Acta Wratislaviensia (*Bresl. Versuche* 1719. 1721. 1722. 1725.), Acta Berolinensia (*Dec. I. Vol. I. n. 4. Vol. 10. p. 80. Dec. 2. Vol. I. p. 66.*), Büchnerus (*Misc.* 1727. *m. Nov.* & in *Diss. de genuinis principiis & effectibus arnicæ Erf.* 1741.), Heindr. Schulzius (in *Diss. & De la Marche l. c.*) alii. Nec fidem minuit, ut solet, tempus, sed in confusionibus dirioribus præmissa venæsectione potum ejusdem commendat Rosenstein (*Apot. p. 21.*). Ad centena sua experimenta provocat Scopoli (*Fl. Carn. Ed. I. p. 377.*). Nimis empiricam sapientiam olet, dosin ex numero plantarum definire, prout

vetula fecit, cujus Schulzius meminit (De la Marche *Diss.* p. 16.), quæ tanquam maximam nec nisi robustioribus præbendam suavit plantas quinque, minutim concisas in libra una cerevisiæ coquendas. Fehrius vel herbam aqua fervente infudit, vel pugillum unum vel duo herbæ in cerevisia decoxit. De la Marche (p. 23.) sufficere pugillum 1. vel 2. herbæ pro aquæ simplicis vel cerevisiæ mensura una expertus. Ast Rosensteinius (*l. c.*) arnicæ pugillos tres aquæ libra una coqui jubet. Proficua & suere sola folia trita & imposta ad doloris & tumoris levamen (Scopoli *l. c.*). Gratius est infusum quam decoctum. (De la Marche p. 24.)

Resolvens potentia in aliis quoque morbis sese declaravit, in dolore lateris cum dispenoea, in pleuritide spuria, tussi humerali vere & autumnno recrudescente; in cachectico & œdematoso; somite febris crebrus recidivantis (Fehr *l. c. Conf.* & Brückner in *sel. med. Francof. Vol. 3. p. 190. seqq.*); in peripneumonia *Aët. Berol. Dec. 1. Vol. 9. p. 24.*, ad quam, si externa vi oritur, etiam confugit cl. Quarin *Met. med. inflam. p. 80.*); in mensibus post febres suppressa obstructis (*Aët. Berol. Dec. 1. Vol. 10. p. 28.*); in mensium suppressione, cui febris accessit (De la Marche *Diss.* p. 14.); in lochiorum retentione (*Comm. Nor. 1735. p. 431.*), in hæmorrhagia uteri, an tuto? in infarctibus lienis; atonia partium rel. (*Aët. Berol. cit.*); in mammarum nodis (*l. c. l. p. 94.*); in atropia (*l. c. Dec. 2. Vol. 4. p. 92.*); in hectica (*l. c. p. 94.*); in nephritide calculosa (La Marche p. 19.); in arthritide (*l. c. p. 22.*); in contractura partium (*l. c. p. 14.*); in asthma a partu superveniente juncta raucedine & dolore nuchæ (Nebel in *A. N. C. Vol. 8. Obs. 113.*), in ictero a contusione (Vater *Diss. de ictero*).

Denique significandum, quid in paralyfi valeat, qua in re recentius scrutinium substitit. In paralyfi (& contractura) plus simplici herba se profecisse fatetur, quam majori aliorum apparatu Juncker (*Therap. gen. p. 173.*). Mentionem etiam injicit paralyseos & linguæ infuso florum arnicæ curatæ De la Marche (p. 13.) Hemiplegiam arnicæ ope sistit Eschenbach (*Observ. p. 353.*). Sed data opera effectum in hoc morbo egregium exploravit cl. Collin. (*Observ. pract. T. 4. inde a pag. 5.*) nominatim in amaurosi, necnon in morbis spasticis & convulsivis. Profuit uimirum & in paraplegia & hemiplegia & partiali paralyfi, malo etiam vetusto. Amaurosis plerumque fuit crisi funesta malignæ febris orta. Nec in diriori spasmorum & convulsionum genere iners fuit, ut in opisthotono, spasmo cynico. Usus fuit infusi florum a drachma una ad quatuor pro residua post colationem libra una, subinde syrupo misti. Datum quoque aliquando electuarium ex drachmis duabus vel tribus pulveris & melle q. s.

Quod alterutrum pondus per diem consumtum (Collin). In paralyfi inferiorum artuum ex pondere dorso illapfo opem tulit, præter infulum florum ingestum, cataplasma ex herbis cephalicis & floribus arnicæ (Plenck *Mat. chin.* p. 323.). Idem cataplasma retentionem lotii ex paralyfi vesicæ devicit (Idem).

Efficax igitur medicina, sed eadem prudenti administratione egens. In quibusdam vomitum ciere jam dictum. Anxietatem creavit (*Bresl. Samml. Aug.* 1719.), quin sudorem rubrum in pectore (Dilthey *Obs.* 2. apud Hall.). Circa partem læsam mox insigniter dolorem auget, paullo post tamen evanescentem (Schulz in *Diss.* De la Marche p. 15. *sq.*). In tenerioribus initio molestia abdominis, sed facile vincenda nascitur. In affectionibus nervosis in ipsos nervos & sensorium commune vim exferit. Mox, ingesta ea, ægri sensum fornicationis experiuntur, dolores lancinantes urentes & subinde succussiones, quasi ab igne electrico. In quibusdam lotium movet, in aliis sudorem, subinde tamen nulla evacuatio sensibilis sese manifestat. Febre præsentem locum non habet, nisi forsitan in nitri connubio, aperta vero alyus requiritur (Collin).

DORONICUM.

LINN. *Syst. veget.* p. 639. *Gen. pl.* p. 427.

Pharm. DORONICI Radix.

73. DORONICUM PARDALIANCHES; foliis cordatis obtusis denticulatis, radicalibus petiolatis caulinis amplexicaulis Linn. *Sp. pl.* p. 1247. Doronicum radice scorpii C. B. Icon: Miller's *Figures Tab.* 128. Pl. perennis, crescit hinc inde, etsi infrequens in Helvetia (Hall.), item in alpi-bus Valesiæ, Pannoniæ. Miror C. Gesnerum sæpissime in montibus Helv. reperisse.

Radix) crassa, serpens, transversalis, aspera. Dulcis, aliquantum adstringens, & levitet aromatica. Disparia fuerunt olim de salubritate ejusdem judicia, quæ ill. Ab Haller (*Hist. st. helv.* p. 88.) succincte congessit. Maranda enim, Ghinus, Costæus, Matthiolus plantam deleteriam pronunciarunt, veterum Pardalianchen aconitum esse statuentes. Narratumque a Cortuso est, canes drachmis quatuor enectos fuisse, & a Dessenio mercatores inde Antwerpæ periisse. Lis præprimis circa hanc rem exorta inter Matthiolum (*in Diefsc.* p. 761. *sq.*) & Conr. Gesnerum. Quam ut dirimeret Gesnerus, experimentum in semet ipse instituit, & drachmas duas sine damno ingessit (*Epist.* p. 74. *b.*), præterquam quod

quod stomachi inflationem & infirmitatem totius corporis, balneo evanidam, sentiret (*Epist. p. 73.*). Herbam præterea, quæ aromatica & suaviter acris est, sæpe in montibus cum voluptate absque noxa copiose edit, & radices recentes, siccas, melle conditas sive in pollinem contritas, similiter. Cadit igitur commentum a Costæo primum enatum, & a Boerhaavio aliisque repetitum, Gesnerum inde interiisse, quum tamen certo constet (*Hall. Bibl. bot. I. p. 285.*) ex peste mortuum. Falsus dein ipse Matthiolus (*Ep. p. 302.*), contra primam sententiam, ex uncia dimidia ingesta canem ad majorem alacritatem pervenisse. Et Johnson (*on Gerard p. 763.*) sæpe magnam ejus quantitatem impune comedit. Suspecta tamen adhuc manet ill. Linneo (*M. m. p. 188.*).

Nostro tempore vix unquam ægris offertur, sæpe vero illa per se vel gentiana & astrantia mixta in vertigine & lèpsia auxilio fuit (*Gesner Epist. p. 18. 66. 74.*). Loco potus consueti per aliquot menses dedit virgini epilepticæ Doronici decoctum Albinus in Alston (*M. m. p. 437.*). Questus tamen Dan. Ludovici (*Oper. p. 115.*), in capitis malis spe debiliorem fuisse. Miror, quod auctores Angli, qui in medicamenta commentati sunt, virium infusi vino vel cerevisia facti ad menses pellendos non meminerint, in Anglia tamen observatarum. (*Hall. bist. st. helv. l. c.*).

A C H I L L E A .

LINN. *Syst. veget. p. 646. Gen. plant. p. 435.*

Pharm. MILLEFOLII Herba, Flores.

74. *ACHILLEA MILLEFOLIUM*; foliis bipinnatis nudis laciniis linearibus dentatis caulibus sulcatis Linn. *Sp. pl. p. 1267.* Millefolium vulgare album, C. B. Icon : Blackwell *Tab. 18.* Planta perennis in campis & pascuis vulgaris.

Sapor Herbæ) subadstringens, nonnihil amarus cum aromatis indicis, quod in Floribus) manifestius, præcipue inter digitos contritis. Ex hisce destillatur oleum fragrans & penetrans. Extractum aquosum amarum austerumque est absque aromate, spirituosum autem aroma servat, moderate calidum est & penetrans, camphoræ quoad saporem quodammodo simile, attamen non omni amaritie & austeritate destitutum (*Lewis M. m. p. 384.*). Quidam utramque partem junctim præscribunt. Si vero aromatis ratio habenda flores præferendi, quum contra ea, si roborare velis, folia efficaciora.

Variis planta malis, in quibus adstringentia sive topica

opportuna, fidem sibi conciliavit. Et hoc nomine Stahlio maxime placuit. Simul vero ad antispasmodicam virtutem respici jubent. Nervos afficere vel ex inebriatione colligitur, quam experiuntur pota cerevisia, cui hæc stirps incocta fuit (Linn. *Fl. Svec.* p. 299.). In diversis hæmorrhagiæ generibus voto satisfecit, in qua spasmi sæpe subsunt, de qua vi ex veterum censu variata testimonia collegit Fr. Hoffm. (*Diss. de Millefolio recula in Opusc. med.* p. 341.). Sed manendum in recentioribus exemplis. Hæmoptysin compescuit. *Bresl. Samml.* 1718. m. Mart.), In hæmorrhoidali fluxu nimio laudat infusum theæforme Stahlius (*de Spetif.* p. 33.) sibi que ipse opem tulit symptomatibus hæmorrhoidalibus infestantibus Buchwaldus (*Specim. medico-pract.* p. 179.), & reliquis omnibus præfert Lösecke (*M. m. p.* 416.) tanto magis, quum spasmos simul sopiat; fœminæ vero a diuturno nimio usu in hocce malo abstineant, ne fluxus menstruus supprimatur (Chomel *Usuell. T.* 2. p. 278.). Usurpata quoque in hæmorrhagia uteri (Thomafius apud Hall.) & in profluvio sanguinis per alvum ex nimio nixu (Chomel. *l. c.*). Utinam vero constansque esset laus & commendatio in phthisi pulmonali ex ulcere (Fonsæca *Consil. med. Tom.* 2. Prævot. in *med. paup. opusc.* p. 730.), quanta efficacior creditur, si decoctum ex millefolio cum conferva rosarum rubrarum paratur (Hoffm. *l. c.* p. 344.). Succus in ulceribus internis placet Chomelio (*l. c.*). Inter tot alias laudes contra fluorem album in colica, cardialgia, doloribus a partu, ventris flatibus, suppressione lotii, epilepsia &c., quas in medium proferunt, qui monographiis de millefolio operam dederunt (*Dissert. Lange Altdorf.* 1714. Hennincer *Argent.* 1718. Fr. Hoffmann. *l. c.*), non omitendum præconium Stahlii (*Diss. de Therap. pass. hypoch.*) in malo hypochondriaco, cui assensum & robur addit Hoffmann. (*l. c.*) & Heister (*Diss. med. German. indig.* p. 29.). Nec reticere licet, diuturno usu infusi vel decocti molestias a calcalo longæ durationis omnino fuisse sublatas (Hoffm. *Med. syst. T.* 4. P. 2. p. 37.). Norwegi in rheumatismis magni faciunt, (Gunner *Flor. Norweg.* p. 71.).

Vulneraria intuper habetur sub externo usu, jam ab Achille, ut servant, sanatione vulnerum subjectorum sibi militum, auctorato. Uulguis herbam tusam pinguedine miscet (Hoffm. *Diss. in Opusc.* p. 345. vel convasatam solam inter lapides herbam imponit (Linn. *Fl. Svec.* p. 299.).

Achillea nobilis L. cujus icon vide in Hillii *Vegetable System. Tom.* 2. *Tab.* 6., camphoracei odoris saporisque plures adhuc virtutes pollicetur, hinc alteri substituenda.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Aqua destillata) *Pb. W. p. 7.* Aqua millefolii vino parata in vomitu nephritico incomparabilis sæpe deprehensa (*Schulzii prælect. in Pb. Brand. p. 246.*).

Essentia) *Pb. W. p. 83.* In moderandis hæmorrhoidalibus motibus, mensium fluxu nimio, vomitu nephritico & cruento, adhibita ad guttas quinquaginta supraque: sed merito huic præfert Schulzius (*l. c.*) infusum theæforme.

Oleum destillatum) *Pb. W. p. 128.* Cœruleum plerique describunt, nec hunc colorem a vasis cupreis repetendum volunt (*Hoffm. Opusc. p. 347.*). Vetum hujus loco, iterato licet tentamine, flavicans obtinuit ill. Spielmann (*Chemia p. 214.*). Diversitatis causa in solo quærenda, nam flores stirpis solo humido fertili crescentis cœruleum, alias viride iu flavum inclinans, erogarunt (*Lewis M. m. p. 384.*). Viribus ad oleum chamomillæ proxime accedit, tanquam anodynum, antispasmodicum, carminativum celebre.

Pharm. GENIPI VERI Herba.

75. *ACHILLEA*; foliis pinnatis, pinnis simplicibus glabris punctatis Hall. *Hist. fl. belv. n. 112.* Tanacetum alpinum odoratum C. B. Proxime accedit ad Achilleam atratam Linn. Icon: Scheuchz. *It. alp. 2. Tab. 21. fig. 3.* Crescit in fummis alpibus circa nives.

Herba) odorem spargit aromaticum ut multæ aliæ, præter officinales Achilleæ species; præterea impense amara est (*Tissot*). Nomen veri præeunte ill. Hallero (*l. c.*) addidi, ut distinguatur ab aliis plantis, Genipi in Helvetia dictis. Nam alpicolis ibidem accepta, præter quos vix ab aliis usurpatur, nec nostra pharmacopolia huc usque intravit. Ad epilepsiam puerorum usurpatam Iuæ moschatæ nomine legitur (*C. Gesner Epist. p. 66.*) item ia morbis mulierum frigidioribus, diarrhoea, ventriculi imbecillitate. Quin nec verentur in pleuritide ingerere (*Tissot Avis p. 142.*), cui stirpem tam calidam sudoremque moventem non accommodatam esse, quilibet agnosceret, nisi forsitan ad finem morbi.

Genipi quoque nomine venditur Achillea nana Linn. (*Alione pedemont. Tab. 2. fig. 3. p. 129.*) aromati quidem odoris, sed debilioris. Vid *supra p. 84.*

Pharm. PTARMICÆ Herba cum Floribus, Radix.

76. *ACHILLEA PTARMICA*; foliis lanceolatis acuminatis argute serratis Linn. *Sp. pl.* p. 1266. Dracunculus pratensis serrato folio, C. B. Icon: Blackwell *Tab.* 276. Pl. perennis, crescens in pratis humidis.

Aeris stirps, sed non usitata. Herba cum Floribus in pulvere naribus attracta sternutationem excitat. Masticata sive in collutione salvam movet, hinc in odontalgia opem præstitit, necnon ac faucium mucum solvendum (Boerh. *Hist. pl. hort. L. B. Tom. I. p.* 168.). Radix ad Pyrethri naturam proxime accedit. (Lewis *M. m.* p. 470.).

Pharm. AGERATI Herba.

77. *ACHILLEA AGERATUM*; foliis lanceolatis obtusis acute serratis Linn. *Sp. pl.* p. 1264. Ageratum foliis serratis C. B. Icon: Miller's *Figures Tab.* 10. Pl. perennis Galliæ inferioris.

Existimant esse Eupatorium Mesues, quod in obstructionibus hepatis & aliorum viscerum adhibuit, & in syrupum & trochiscos ejusdem nominis recepit. Hodie derelicta stirps, etsi suavitas odoris & amarities non indignum medicinæ esse nomine testantur. Oleum infusione ejusdem paratum & abdomini inunctum vermes infantium necare traditur (Chomel *Usuell. T. 2. p.* 113.).

SOLIDAGO.

LINN. *Syst. veget.* p. 635. *Gen. plant.* p. 425.

Pharm. VIRGÆ AUREÆ vulgo s. SOLIDAGINIS SARRACENICÆ (C. HOFFM.) Herba.

78. *SOLIDAGO VIRGAUREA*; caule subflexuoso angulato, racemis paniculatis erectis confertis Linn. *Cp. pl.* p. 1235. Virga aurea latifolia ferrata C. B. Pl. perennis in sylvis frequens.

Stirps subadstringens amaraque & leviter aromatica. In vitii viscerum urinariorum auxilio multoties fuit, idque non novo primum experimento. Etenim Arnoldus De Villa nova (*Oper. p.* 1266.) impense extollit herbam in calculo, memorabile adducens exemplum fracti adeo (ut videbatur) lapidis vesicæ urinaris. Barclajus (*Satyricon. P. I.*) contra idem malum drachmam unam per diem suasit, idque tri-

tribus diebus continuis, unde doloris acerbitas cum copioso per urethram effluvio sedata. Pulverem & ipse feliciter expertus est, & matrona, quæ usum a se didicerat, in innumeris nephriticis ut refert Piso (*Obs. & cons. p. 319.*). Sibi quoque probatum pulverem Solenander (*Consil. p. 66.*). Sine dubio magis conducit ad diathesin calculi roborando renes tollendam & sabulum expellendum, & ne in calculum concresecat, impediendum, quam, si jam coaluerit, solvendum, quod duriorum cuneum requirit. Hinc non miror quod in calculo vesicæ Stahlia (*Nov. calc. parthol. p. 17.*) non satisfecerit. Præter vires in calculo micium cruentum sopivit (*Burgraf A. N. C. Vol. 5. Obs. 8.*). Ulcus urethræ interno virgaureæ usu cum externo juncto in ægra quadam sanatum (*Lischwitz Diss. de virg. aureis p. 78.*), prout in vulneribus & ulceribus vesicæ peculiarem vim illi tribuit Ettmüller. Sunt, qui in detergendis & consolidandis hisce vitiiis in univertum deprædicant, ut Arnoldus De Villa Nova (*l. c.*), qui folia imponere suadet Pontedera (*Diss. botan. 9. p. 230.*) & Scopoli (*Fl. carn. Ed. I. p. 328.*), qui in v. lneribus quibuscunque decocto utiliter se usum asseverat. Hæmoptysis ex vulneribus externis subulo inflictis sedata cum perfecta curatione (*Lischwitz l. c. p. 79.*). Valuit & in febre hectica & in incipiente hydrope ex obstructione viscerum (*C. Hoffm. med. off. p. 238.*).

Exhibetur igitur tam in pulvere quam infuso & decocto. Aquæ pariter ac spiritui vini vires suas impertit. Nec extracta taxanda. Placuit & Lischwitz (*l. c.*) *Tinctura* ad guttas sexaginta in decocto herbæ data.

S E N E C I O.

LINN. *Syst. veg. p. 629. Gen. pl. p. 424.*

Pharm. SENECTIONIS Herba.

79. *SENECIO VULGARIS*; corollis nudis, foliis pinnato sinuatis amplexicaulibus, floribus sparsis Linn. *Sp. p. 1216.* Senecio minor vulgaris C. B. Icon: *Oed. Fl. Dan. Tab. 513.* Pl. annua. Vulgatissimum hortorum vitium, licet desit flori radius: condonabitur facile ob alias species, quod inter radiatas occurrat.

Herba) oblivioni tradita, & incertæ etiamnum vis, saporis quodammodo falsi, oleracei. Externe potissimum applicata, tanquam emolliens, resolvens, suppurans. In coagulibus mammarum lacteis, in hæmorrhoidibus, arthritide, lacte cocta vel butyro frixa, (*Tournef. pl. de Paris. T. 2. p. 105.*).

p. 105.). Helsingi contusa ea furunculis medentur (Linn. *Svec. p.* 291.). Hippia tri Angli succum expressum equis, vermibus Botts infestatis, ingerunt (Ray *Hist. pl. T. I. p.* 290.). Commendatur idem ad uncias duas in vermibus hominum intestinalibus (Tourn. *l. c.*), item contra colicam.

ERIGERON.

LINN. *Syst. veg. p.* 627. *Gen. pl. p.* 422.

Pharm. CONYZÆ COERULEÆ Herba.

80. ERIGERON ACRE; pedunculis alternis unifloris Linn. *Sp. pl. p.* 1211. Conyza coerulea acris, C. B. Icon: Hill's *veget. Syst. T. 2. Tab.* 75. Pl. in collibus, rudericibus, paleis ficcis, perennis.

Herba) acris est, in alpibus tamen omnino fere mitis (Linn. *Fl. Lapp. p.* 243.). Quæ de efficacia ejus adversus incantamenta & fascinationes olim credita fuerunt, nostri sæculi non sunt. Wedelii (*Mat. med. cap. 4. p. 7. de absterg.*) herba Ruga fuit. Contra sodam quibusdam familiaris (Hoffm. *Fl. Altdorf.*) In pectoris morbis, quoniam incidit, in Germania ejusdem rationem habuerunt.

CALENDULA.

LINN. *Syst. veget. p.* 658. *Gen. pl. p.* 446.

Pharm. CALENDULÆ Flores, Herba, Semina.

81. CALENDULA OFFICINALIS; seminibus cymbiformibus muricatis incurvatis omnibus Linn. *Sp. pl. p.* 1304. Caltha vulgaris C. B. Icon: Blackwell *T. 106.* Pl. annua, in arvis Europæ australioris, sed vulgaris in hortis.

Calendulam arvensem L. nec specie nec viribus differre auctor est, præeunte Raio (*Hist. T. p.* 338.) ill. ab Haller (*ber. n. 74.*) Planta ingrata odora, bitumen quodammodo redolens, ad contactum viscosa.

Florum) nomine venit complexus omnium floris partium, calyce non excepto. Flosculi radium constituentes raro seorsum colliguntur, nisi pro ornamento Specierum odoris causa servatarum (Pot pourri), pro culpanda fraude ad croci pondus augendum, & in usum tinctorium; nam flavum colorem suppeditant duplo croci pondere (Linn. *Skånska resa p.* 115.). Hi flosculi prout illi disci subalices primum, dein

amari.

amari. Calyces autem, prout folia, magis amari subacres ingratioreſque. Infuſum aqua factum magis odorem, vinoſum autem ſaporem, potiſſimum ſibi vindicat (Lewis).
Herba carbonibus impoſita ſtrepitum excitat inſtar nitri.

In deſuetudinem abiit ſtirps, & odor ſiccatione perit. Aperiendi & pellendi inſignior potentia illi adſcripta, quam in humorum tenacitate, viſcerum obſtructione, menſtruorum ſuppreſſione ictero ſimilibuſque præſtaret. Ita & infantibus ſcrophuloſis flores foliaque inſtar acetarii comeſta proficua fuere (Tournef. *pl. de Paris T. I. p. 311.*). Acrimonia omnino ineſt incidens, tamque efficaciſ, ut verrucas deleat (Hecquet *pharm. paup. p. 89.*), & callum pedum marginemque durum ulcerum folia recentia impoſita auferant (Tourn. *l. c.*). Flores præterea inſigni in pretio antiquitus habiti in morbis malignis peſteque ipſa; & in hoc quidem morbo manducati, vel in aceto præſervativo ſcopo; vel ſucco ad aliquot uncias epoto malo jam orto (Marcus Cumanys apud Rajum *l. c.*). Quanta in peſte calendulæ tributa fides ex citatis a Zornio (*Botanol p. 155.*) auctoribus, Rondelilio, Minderero, Welſchio aliisque multis apparet. Sudorem potenter movere obſervatum.

Foliorum, ſi modo ſenſum ſcrutinio inhærendum, major efficaciſ eſt, quam florum.

PRAEPARATA ET COMPOSITA.

Aqua Florum Calendulæ) *Pb. W. p. 6.* ſuperflua ob inertiam.

Acetum Florum) *Pb. Brand. p. 2.* Infuſione paratum. In cephalalgia capiti applicatur. Pro alexipharmaco jam dudum habitum, tamque extus impoſitum quam ingeſtum hoc ſcopo fuit. Vix vero errabit, qui plurimum ab aceto ſolo exſpectat.

ORDO IV.

A G G R E G A T Æ

STATICE.

LINN. *Syst. veget.* p. 248. *Gen. pl.* p. 153.

Pharm. BEHEN RUBRI Radix.

82. **S** T A T I C E L I M O N I U M; scapo paniculato tereti, foliis lævibus enerviis, subtus mucronatis. Linn. *Syst. l. c.* Limonium majus multis aliis Behen rubrum I. B. *Hist. T. 3. p.* 860. Icon: *Oed. Flor. Dan. Tab.* 315. Pl. perennis crescens in Europa etiam boreali & Virginia, in littoribus marinis.

Nondum satis constat, an huic speciei debeamus Behen vel Behmen Ackmar Avicennæ & Serapionis, vel recentiorum Arabum, quam litem dirimere in defectu descriptionum, quas nobis reliquerunt, vix unquam dabitur. Sunt qui ex hac desumi radicem volunt vel saltim succedanei vices explere (Dale *Pharm.* p. 122.). Nec dubium discutitatis recentiorum locis Hyde (*Hist. relig. vet. pers.* p. 509. *sq.*).

Radix) in frustis transversim sectis ex monte Libani aliisque locis Syriæ transfertur iisque rugosis incurvis, compactis, profunde rubris, (Geoffroy *M. m. Traité T. 2. p.* 30.). Imaginem exhibuit Hyde (*l. c. Tab.* 7.). Adstringit, ut sapor jam indicat, & roborandi scopo necnon in hæmorrhagiis alvique profluviis sedandis olim arrisit. Eadem de limonii radice & herba præcise affirmat Ray (*Hist. pl. T. I. p.* 395.). Intrat composita varia Arabum, ut Electuarium margaritarum Mesues, aliaque, quæ jam eviluerunt. De religioso usu apud Persas vid. Hyde (*l. c.*) & supra Centaurea Behen p. 95.

SCABIOSA.

LINN. *Syst. veg.* p. 120. *Gen. pl.* p. 48.

Pharm. SCABIOSÆ Herba, Flores.

83. SCABIOSA ARVENSIS; corollulis quadrifidis radiantibus, foliis pinnatifidis incisif caule hispido Linn. *Syst. l. c.* Scabiosa pratensis hirsuta C. B. Icon: Oed. *Fl. Dan.* T. 447. Pl. perennis ad vias & in agris frequens.

Huic incisii pharmacopœ interdum Centauream Scabiosam L. substituunt (Linn. *Fl. Svec.* p. 41.). Sapor totius plantæ amarus & subadstringens. Usurpari sensim desiit. Olim vero depurare sanguinem, leviter resolvere & ulcera interna detergere & consolidare credita, sed, quod dolendum, plerumque in aliorum connubio, ut, quid ipsa præstiterit, non liqueat. Ast optima becchica refert Rivinus (*Diff. med.* p. 353. 363.) in phthisi & empyemate opportuna. Et convenire decoctum cum melle potatum ad materiam crassam pulmones gravantem solvendam & evacuandam, item vel infusum vel succum expressum in pleuritide & peripneumonia Boerhaave (*Hist. pl. L.* 3. p. 190.), qui & inter aperientia deterfiva in ulcere pulmonum (*Aphor. M. m.* 858.) collecat. In scabie fidem aliquam illi tributam nomen jam indicat, in qua, uti & psora lepraque succus per se vel in balneis adhibitus, quo & furfures capitis abluti. Potatum & in scabie decoctum fuit succusque scabioso corpori illitus (Jo. Bauh. *Hist. T.* 3. p. 2.). Pro lue venerea nimis imbecillis videtur, interim sunt, qui & huic parem esse reliquerunt (Boerh. *Hist. l. c.*)

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Aqua destillata (merito evilit, utpote iners.
Conserva foliorum) *Pb. W.* p. 39.

Pharm. MORSUS DIABOLI Radix, Herba.

84. SCABIOSA SUCCISA. corollulis quadrifidis æqualibus caule simplici, ramis approximatis, foliis lanceolato-ovatis. Linn. *Syst. veg.* p. 121. Icon. Oed. *Fl. Dan.* p. 279. Pl. perennis in pratis subhumidis crescens.

Nec hæc hodiæ valde æstimata, nec multum spei ex ejusdem odore saporeque, qui submarus dulcisque est, concipi potest. Radicis figura præmorla stirpi nomen dedit anteam-

samque multis fictionibus. Postpositis hisce aliisque narrationibus de radice & herba a saniori medicina abluentibus, ut de usu in veneno qualicumque, adversus pestem (Mayerne), hydropem, apostemata hepatis (Bont. *med. ind. c. 9. p. 149.*); verius commodum herbae a gargarismis in angina videtur repetendum, in decocto vel succo usurpatae. Extensum hoc est ad ulcera adeo venerea & alia, quibus fauces correptae fuerunt (Sim. Paulli *Quadrip. p. 446.*). Decoctum utriusque partis reserasse menstrua suppressa & fluorem album curasse, haud absque fiducia narratur (Chomel *Usuelles T. 1. p. 344.*).

V A L E R I A N A.

LINN. *Syst. veget. p. 72. Gen. pl. p. 22.*

Pharm. VALERIANÆ MINORIS Radix.

85. *VALERIANÆ OFFICINALIS*, floribus triandris, foliis omnibus pinnatis. Linn. *Sp. pl. p. 45.* Valeriaua palustris s. sylvestris major, C. B. Icon: *Oed. Fl. Dan. Tab. 570.* Pl. perennis. Duplex est varietas (Hall. *Simp. helv. n. 210.*) α . *foliis angustioribus*, quae locis siccis montanis provenit, prout in Hercynia vidi id contingere inter lapidum acervos: β . *foliis latioribus splendentibus*, locis humidis, ut fossis, crescens.

Radix) ex trunco brevi fibrosa est, fusca, odoris penetrantis, ut ipsa herba subnauseosi, saporis ingrati, amaricantis, subacris. Majorem ejus quantitatem simul si olfeceris, temulentiae sensus oritur (Hill. *on. Valerian.*). In Pharmacopoea Lond. requiritur varietas prior, nec immerito, quoniam alteri viribus longe antecellit (Tissot *Traité de l'épilepsie p. 304.*). Evelli radix debet, antequam caulem edat, sicari & vase clauso servari (Linn. *Am. acad. Vol. 7. p. 303.*). Felibus in deliciis, quae lotio suo illam saepe odore moschato imbuunt, & pari amore, dum siccatur, ad eam feruntur (Hill. *l. c.*). Creditur esse $\phi\omega\omega$ Veterum jam ab Aretæo præceptum & a Dioscoride descriptum.

Præcipuus, contra quem celebritatem nacta, morbus epilepsia est. Et hunc quidem usum Fabius Columna, nobilis Italus (*Phytobasamos Neapol. 1592. p. 97.*) resuscitavit proprio in se amicisque capto experimento, ab aliis remediis derelictus, sed ab hac, ut ipse refert, curatus; in pristinum tamen morbum eum relapsum fama fert (Planci *Edi. vit. p. 9.*) Paucos modo sæculo post notitiam ejusdem habuisse ex silentio auctorum facile conjicitur. Attamen Dominicus Panaroli (*Jatrologism. s. medicin. hist. pentac. quinque Rom. 1643. Pent. 1. Obs. 33. p. 20.*) vestigiis dictis insistens primum piscarem

rem epilepticum dein alios eandem sanavit. Ita & Crügerus (*Eph. N. C. Dec. 2. A. 7. Obs. 78.*) eodem eventu eam duobus hominibus, quorum unus, vir, ex ira, alter, fœmina, ex terrore epilepsiam contraxerat, uti & ancillæ præscripsit, sudatione simul mota. Fœminæ ex terrore epilepticæ largiori pulveris dosi sanitatem restituit Schuchmannus (*Eph. N. C. Dec. 2. A. 4. Obs. 44. p. 116.*). Lentilio (*l. c. App. ad Dec. 3. A. 3. p. 86.*) præsertim fœminis ex obstructione mensium convulsis conducere visa. Non latuit Riverium (*Prax. med. L. I. p. 62.*) efficacia antipilpetica, licet casum modo, quo in farragine aliorum emmenagogo scopo præscripsit, inveniam (*Obs. p. 7.*). Pœoniæ illam præfert Sylvius (*Op. p. 427.*). Nostro sæculo majorem fiduciam incussit cl. Marchant (*Mem. de l'ac. d. sc. de Paris 1706. p. 333. sq.*) qui pluribus tam infantibus quam adultis eadem auxilio fuit, in quibusdam paroxysmorum vehementiam infringendo, in aliis intervalla prolongando, in aliis demum ipsum malum suffocando. Fuerunt inter hosce quidam verminosi, & in hisce sudor copiosius postea erupit; opus vero fuit vel purgatione alvi vel alio modo antea ad medelæ hocce genus corpus præparare. Pluries postea epilepticos ea se curasse refert Chomel (*Pl. usuelles T. I. p. 228.*) & inter hosce infantem duodecim annorum, qui per tres vel quatuor annos bis vel ter per mensem cecidit, artuum tremore superstitæ. Convaluit ejus ope vir, qui per duodecim pariter annos sub quolibet exercitio venereo paroxysmo correptus fuit (*Sauvages Nosol. method. T. 3. P. 2. p. 231. Ed. in 8.*). Successit & in epilepsia trienni ex terrore orta, redeunte aliquoties per hebdomadam (*Scopoli Fl. carn. p. 347.*). Similiter etiam in mentis alienatione cum epilepsia in ægro quodam profecit (*Whytt nerv. Dis. p. 513.*). Multas curationes se huic unice radici debere agnoscit Tissot (*l. c. p. 310. 311.*) affirmans adeo, ubi illa non juvet, malum esse incurabile.

Alia querela de inconstantia effectus exorta, nempe initio modo levamen attulisse, paullo post autem pristinum malum repullulasse, (*Locher Obs. pract. p. 40.*). Etsi vero Marchant aliique nihil unquam noxæ peperisse radicem sua natura observarunt: cl. Andrée (*Cases of Epilepsy p. 262.*) tamen inde ventriculum labefactari statuit; quod vix ex sapore amaro & adstringente metueres, refellit autem Tissot per praxin octodecim annorum. Anxietatem quidem levem initio majori dosi data ciet, cui tamen minuendo dosin & addito tantillo macis facile prævertas (*Tissot l. c. p. 309.*).

Ex dictis facile decerni potest pretium ejusdem in epilepsia, quin diriori ex terrore, ut transire ad alios morbos liceat. Ill. Ab Haller, cui virtutem suam in epilepsia comprobavit, hystericas affectiones & nimiam nervorum sensibili-

tatem ea suppressit (*Hist. st. belv. n. 210.*). In malo hysterico & impense laudat Hill (*on Valerian Lond. 1758.*). Alius choream St. Viti colicamque pictionum ea devicit (*Brisbane's select. Cases p. 37.*).

Varia indicia resolvendi potentiae adiunt. Cum Guaiaco mista glandularum obstructions referat (*Morgan phil. princ. p. 424.*). Extractum urinae difficultati & retentioni subvenit (*Camerar. hort. med. p. 175.*). In hemierania palmarium radicem largiori dosi & repetita sumtam habet cl. Fordyce (*de Hemierania p. 91.*), qui ipse se ab eadem quadrienni libera- vit. Tumores leucophlegmaticos dissipavit tota planta concisa & cerevisia cocta, subjuncto purgante (*Spiegl. Diss. de Valeriana cap. 8.*). In paralyticis malis quoque auxilium tulit, nominatim viro ex lapsu infelici incontinentia urinae & alvi multato, et si in hoc casu consortio aliorum opus esset (*Brisbane l. c.*).

Contra vermes maxime opportuna fuit, sed commixta cum sale polychresto radice jalappae & oxymelle scillitico (*Störck Ann. med. 1. p. 103. 164. Ann. 2. p. 228. 286.*), ut mericum inter plura divisum maneat.

Urinam (*C. Hoffm. off. p. 583.*) sudoremque (*V. supra Marchant*) movet. A natura nostra non ferri, ulterius constat vomitu alvique profluvio, quod interdum creat (*Raii Hist. p. 388.*), quae vis nec ignota Dodonaeo (*Pempt. p. 350.*) pulveris radice drachma una cum vino sumta; & ulterius effectu, quem & hodie Angermanni experiuntur, dum cerevisia secundaria vel vino radicem coquant, confirmatur, quem vero ill. A Linné (*Amoen. ac. loc. cit.*) nimirum dosi tribuit. Pulvis naribus attractus aciem oculorum restituit mistus aequali portione foliorum tabaci, & instillatis hisce aliquot guttis olei destillati Lavendulae & Majoranae (*A. N. C. Vol. 3. Obs. 125. p. 384.*).

Convenientissimum est, secundum normam Columnae & Marchantii in pulvere exhibere. Hacce forma etiam optime ill. Tissot (*p. 310.*) successit, modo aegri non fastidiant. Ad celandum ingratum saporem odoremque miscela Macis (*Lewis M. m. p. 589.*) confert. Dosis scrupulus unus vel drachma dimidia; quidam non veriti drachmam integram vel supra dare, in vehiculo aquoso vinoso vel, quod pro infantibus Columna commendat, lacteo. Nec infusum aquosum destituitur odore saporeque plantae. Extracto ex hoc parato potentius est extractum spirituosum minusque ingratum pulvere. (*Tissot*). Hoc arbitror extractum esse, quod paroxysmos vel destruere vel suspendere observavit Hallerus (*Opus. pathol. p. 196.*), & quo virgini epilepticae in connubio limaturae chalybis & corticis peruviani sanitatem restituit, Meadeo (*Monit. & praec. med. p. 37.*) plurimum praestitit in miscela

la cum cortice peruviano & quidem sic: ℞. Cort. peruv. unc. i. Rad. Valer. fylv. dr. z. Syr. cort. aurant. q. f. ut F. Eléct. Et hujus quidem præmissis evacuantibus æger mane & vesperi bolum drachmæ unius suavit, dein repetiit triduo vel quadriduo ante novam plenamque lunam.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Tinctura Valerianæ simplex) *Pb. Lond. p. 73.* Ex radice & spiritu vini tenuiori.

Tinctura Val. composita) *l. c.*

Essentia Val. composita) *Pb. W. p. 87.* Ex radice valerianæ serpentariæ virgin. & camphora spiritu vini digestis Dos. gut. 40. ad 60.

Tinctura Céphalica) *Pb. Ed. p. 40.* Ex radice valer. serpentariæ virg. & summitatibus rorismarini vino albo digestis.

Oleum destillatum). Oleum ; licet plures libræ radicis simul destillationi submittantur, non erui, affirmat Lewis. Attamen summum remedium in eclampsia & epilepsia & in malo hysterico forsitan præstantissimum vocat Sagar (*Syst. tunc. p. 39.*).

Pharm. VALERIANÆ MAJORIS S. PHU Radix.

86. VALERIANA PHU; floribus triandris, foliis caulinis pinnatis, radicalibus indivisis Linn. *Sp. pl. p. 45.* Valeriana hortensis C. B. Icon: *Hort. Eystett. Aest. Ord. 9. T. 2. fig. 1.* Pl. perennis in Alsatia (*Lindern. Hort. Als. p. 37.*) creicens; licet non invenerit Mappi *Pl. Als. p. 316.*

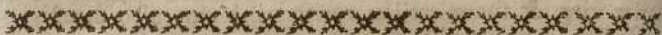
Radix) crassa est obliqua extus coloris subbruni interne albidus vel viridescens, saporis & odoris, ut in præcedenti. Sunt qui præferunt eidem (*Schröd. Pharm. p. 704.*), sed longe hodie infrequentior in re medica. Addo modo rheumatismum & nominatim malum ischiadicum inveteratum debellasse (*Comm. Nor. A. 1734. p. 374.*) & adhuc nuperrime in epilepsia fuisse commendatam. *Scop. Ann. Hist. nat. 3. p. 141.*

Pharm. SPICA CELTICA.

87. VALERIANA CELTICA; floribus triandris, foliis ovato-oblongis obtusis integerrimis Linn. *Sp. pl. p. 46.* Nardus celtica Dioscoridis C. B. Conf. Jacquin *Flor. Vindob. p. 203.* Icon: *Clus. stirp. panon. p. 515.* Pl. perennis, creicens in alpibus italicis vicinisque helveticis item styriacis.

Quod dicto nomine in pharmacopoliis servatur, sunt Radices tenues fuscæ squamulis obsessæ, fibrillas copiosas ad latera emittentes, una cum cespite Foliorum ex apice ra-

dicum emergente. Odorem præ se fert gravem valerianæ vel asari, etii fortiorem, saporem acrem amaricantem aromaticum. Veterum tempore, ut ex Celso, Cælio Aureliano aliisque apparet, usitatorum quam hodie apud Europæos, qui fere omnino negligunt. Apud populos tamen interioris Africae, Abyssiniae & Aetiopiae tanto in pretio, ut quotannis ex Germania per Venetos transmittantur 60. tonnæ, quarum quævis centum fere imperialibus venditur. Recipiunt autem in unguentum, quo cutem molliunt sub fervido calore, & splendorem illi conciliant (Hæffelsq. *Reise* p. 537.). Prout acriori odore, ita & virtute præstare existimat ill. Ab Haller (*Opusc. parbol.* p. 196.). Quidam spicæ supparem judicant, quin fuit (Costæus in Mesven p. 78.), qui prætulit.

O R D O V.

C O N G L O M E R A T Æ.

P O T E R I U M.

LINN. *Syst. veget.* p. 716. *Gen. pl.* p. 495.

Pharm. PIMPINELLÆ ITALICÆ Herba.

32. **P**OTERIUM SANGUISORBA; inerme, caulibus subangulosis. Linn. *Sp. pl.* p. 1411. Poterium Sanguisorba minor lævis C. B. Icon: Blackwell *Tab.* 413. Pl. perennis. Crescit in collibus & pratis siccis. Colitur & in gortis culinaribus.

Herba). Huic odor subfragrans & sapor leniter adstringens. Condimentum solitum lactucæ est. Sed amplior usus ejusdem, nomine *Burnet* (*Rocque Mus. rust. T. I. p. 230. 296. & alibi T. 2. 4. 5.*). Anglis pro pabulo equorum & ovium est, tam depasta quam foeni instar, quam in primis superstes per hiemem viriditas commendavit.

Ut alia adstringentia plausum olim tulit in hæmorrhagiis & alvi profluviiis in calculo & instar vulnerarii. Vide plura testimonia collecta in I. Bauhini *Hist. pl. T. 3. p. 119.*
Sic

Sic Bowle pulverem herbæ vel radicis exsiccatae cum saccharo rosato exhibuit in hæmorrhagia narium, sputo sanguinis aut tabe pulmonum (Raii *Hist. pl. T. 1. p. 401.*). Eadem sopivit fluxum menstruum nimium (Riedlini *Lin. med. a 1696. p. 416.*). Similis fuit successus in fœmina profluvio nimio hæmorrhoidali laborante (Barthol. *Act. med. Hafn. Vol. 1. p. 165.*). In mictu cruento conserva commendata (a Solenandro *Consil. 27. Sect. 3.*). Dysenteria jam prodeat exemplum, quæ utut obstinata hujus decocto aqua & butyro parato intra triduum conticuit (River. *Obs. Cent. 3. n. 84.*). In calculo & sabulo quid valeat ex iis, quæ Heucherus de adstringentibus in universum proposuit, colligitur: miratur tamen Rajus commendatam fuisse. Justior sane suspicio, contra hydrophobiam inertem esse, licet Henrici secundi, Gallia Regis, venator omnibus singulisque, qui aliquot diluculis vel in acetariis vel alio modo præparatam comederint, ad avertendum malum sufficere Fernelio narraverit; videtur vero experimenta unice in canibus regiis cepisse (Palmarius de *morbis contag. p. 345.*). Decoctum post cucurbitam vulveri adhibitam per dies novem ad uncias septem potatum commorsis a rabioso animali bibere iterum jubet Herm. Heyden (*Discours p. 70. apud Hall.*). In universum medica ejus fama consenuit.

SANGUISORBA.

LINN. *Syst. veg. p. 133. Gen. pl. p. 58.*

Pharm. PIMPINELLÆ ITALICÆ Radix.

89. *SANGUISORBA OFFICINALIS*; spicis ovatis Linn. *Sp. pl. p. 169.* Pimpinella sanguisorba major C. B. Icon: *Oed. Fl. Dan. Tab. 97.* Pl. perennis crescens in pratis udis. Cave, ne cum præcedenti planta monoica polystemone hæc hermaphrodita tetrastemon confundatur.

Hæc confusio sine dubio effecit, ut pro Anglorum Burnet quidam habuerint; dura vero nimis est, quam ut coli operæ pretium sit (Hall. *Comment. nov. Gott. T. 1. p. 28.*). Nihil in hac fragrantia percipitur; sed stiptici saporis & virtutum præcedentis æmula. Obsœleta & superflua. Ad hanc refert Linneus (*M. m. p. 52.*). Palmarii narrationem de vi in hydrophobia.

P L A N T A G O .

LINN. *Syst. veg.* p. 131. *Gen. pl.* p. 57.

Pharm. PLANTAGINIS LATIFOJÆ Folia, Radix, Semina.

90. PLANTAGO MAJOR; foliis ovatis glabris, scapo tereti, spica flosculis imbricatis Linn. *Sp. pl.* p. 163. Plantago major Camer. *epit.* p. 261. Icon: Oed. *Fl. Dan.* T. 58. Pl. perennis ubivis ad vias & locis incultis crescens.

Usitatissima hæc species est, & secundum mentem Dioscoridis efficacissima. Attramen & alia invaluit, *Plantago lanceolata*, foliis lanceolatis, spica subovata nuda Linn. *Sp. pl.* p. 164. Oed. *Fl. Dan.* p. 437., quam veteres minorem dixerunt; & apud Parisienses *Plantago media*, foliis ovato-lanceolatis pubescentibus, spica cylindrica, scapo tereti Linn. *l. c.* p. 163. Oed. *l. c.* T. 581. Utraque vulgaris ad vias.

Folia) saporis subadstringentis leviter amari. Dioscoridi & Galeno valdopere & sane plus justo celebrata, quorum tamen effata de efficacia in sanguinis varia profusione, in dysenteria aliisque alvi profluviiis, in ulceribus, recentiorum experimenta passim confirmant. Generatim hisce & vi in obstructione viscerum accinit Fernelius (*Metb. med.* L. 5. p. 104. aliisque multis locis). Ita adversus vomitum & expuitionem sanguinis nullum certius & prælentius remedium pronunciat Boyle (*dq. util. phil. nat.* P. 2. p. 150.). In diarrhoea juvat folia plantaginis in jusculo coquere (Rosent. *Brkd.* p. 81.). Phthilicis comedere vel succo ejus uti jussit Celsus (L. 3. c. 22. verius finem) pariter succum vel decoctam ingerere Plinius (*Lib.* 26. cap. 2.). Fidem auxit hoc in morbo Petzoldt in *Eph. N. C. Cent.* 7. *Obs.* 10. p. 25. & Schulzius *Mat. med.* p. 412.) qui cum melle mixtam successisse persuadet. In febrium intermittentium initiis etiam placuit (*Lentil eteodromus* p. 3565.), subscribente Chomelio (*Usuellet* T. 2. p. 290.), de succo a binis ad quatuor uncias dato, & testimonio, etsi ambiguo, in *Eph. N. C. Dec.* 2. *Ann.* 9. *Obs.* 63. Consuetissimus in univarium modus exhibendi est in infuso vel decocto. Externe plebs vulneribus minoribus applicat. Utinam perpetua essent, quæ de utilitate in cancro mammarum prædicat Borellus (*Hist. & Obs.* Cent. 2. n. 51.). Ad gargarismos quoque commoda. Fomentatio ex decocto in prolapsu ani opportuna (Schwenkfeld).

(Semen) alvi laxitatem lacte vel jusculo carnis ad drachmam unam sumtum coercuit (Chomel. *l. c.* p. 291.). Rari usus.

Ra-

Radix) herbæ suppar, sed itidem infrequens. Amuletum Wedelii (*Exper. de Colchico Jen. 1718.*) eandem cum radice colchici & floribus lavendulæ recipit, a nostri vero temporis cogitandi ratione alienum.

P R Æ P A R A T A.

Aqua Plantaginis). Ex foliis. Hinc inde adhuc in pharmacopoliis obvia. Perperam vulneraria credita, quum adstringens principium destillatione seles abripi non patiat.

Extractum Plantaginis (*Pb. Ed. p. 115.* Est succus expressus, inspissatus, insignis acerbatis.

Pharm. PSYLLII Semen.

91. PLANTAGO PSYLLIUM; caule ramoso herbaceo, foliis subdentatis recurvatis, capitulis aphyllis Linn. *Sp. pl. p. 167.* Psyllium majus erectum C. B. *Ψυλλιον* Dioscoridis, *Κυροτρα* Theophrasti. Icon: Blackwell *Tab. 412.* Pl. annua, in Europa australiori & Aegypto crescens.

Distinguenda a *Plantagine Cynops*, quæ frutex, foliis filiformibus & capitulis subfoliatis instructus. Et hanc quidem posteriorem ill. Ab Haller (*Hist. n. 661.*) officinis dicat, quum ill. A Linné aliique contra ea præfixam.

Semina) exigua profunde bruna, oblonga, splendentia, una parte convexa, altera leviter concava, initio nauseose mucilaginoso, dein acia (Hermann. Dale.). Et hujus quidem mucilaginis ejulque sicæ ad octavam partem continent (Spielm. *M. m. p. 636.*). Seminum drachma una pintam fere aquæ mucilaginosam & flaventem reddit (Lewis *M. m. p. 469.*). Refrigerare quidem seminum corticem, medullam vero calidam esse & venenatam antiquitus creditum (Melsè *simpl. c. 20. fol. 43.*). Acrimonix culpa non plane carere docet decoctum inspissatum, quod mucilaginem obscuram brunam penetranter acrem relinquit, quin spiritus vini acré a mucilage sejunctum imbibit (Lewi *l. c.*). Eouque autem infestam esse, ut narorem, asthma, syncopen, quin mortem conciliaret (Rhaze ad Mansorem), posterioribus saltim experimentis non constitit. Ad alvum ducendam Veteres quidem adhibuerunt in electuario, sed additis aliis potentioribus. Frequens Aegyptiis remedium mucilago, aqua hordei parata & saccharo candi mixta, in febribus biliosis, ardentibus, inflammatoriis pectoris, est, vel mucilago aqua rosacea extracta in diarrhoeis & dysenteriiis biliosis, item externe in inflammationibus, contra quas & folia viridia applicant (Alpin. *pl. Aegypti. cap. 42. p. 129.*). Apud nos sensim femina desueverunt: subinde tamen mucilago emolliendi, relaxandi, acré obtundendi & glutinandi

fine, ut alia mucilaginosâ, usarpantur. Ita & in inflammatione oculorum mitiganda (Chomel *Ursuell. T. 3. p. 134.*)

CUSCUTA.

LINN. *Syst. veget. p. 140. Gen. pl. p. 66.*

Pharm. CUSCUTÆ Herba.

92. *CUSCUTA EUROPEA*, floribus sessilibus Linn. *Sp. pl. p. 180. Cuscuta major C. B. Icon: Fl. Dan. p. 199. Pl. parasitica, annua, quæ, licet ex semine * in terra orta, ibidem tamen mox arefcens, papillis adhæret adstantibus plantis, & filis numerosis seu caulibus tenellis sese istis circumvolvit, foliis omnino destituta, sed flores in fasciculos collectos gerens. Conf. Guettard de papillis istis & caractere cum iconibus in Mem. de l'Acad. d. sc. 1744. p. 190. Tab. 10. Insigni diversitati stirpium inhiat, Urticæ dioicæ, Lino usitatissimo, Trifolio pratensi, aliisque quas succum hauriens contorsionibus multifariis perdit.*

Jungenda mox cum eadem alia species.

Pharm. EPITHYMI Herba.

93. *CUSCUTA EPITHYMUM*: floribus sessilibus quinquefidis bracteis obvallatis Linn. *Syst. veg. p. 140, Epithymum C. B. Icon: Fl. Dan. Tab. 427. Filamentis seu cauliculis gracilioribus rufis constat, omnibus partibus tenerior. Linneus primus in Syst. ed. 13. separavit a priori in speciem peculiarem, alias in condendis speciebus non nimis liberalis, dum olim botanicis nomine varietatis venit. Thymo præcipue innascens, unde nomen Veteres dederunt, prout alibi eadem de causa Epithymbrum, Epimyrtus, Epidictamnus dicta. Adhæret & Origano, Sideritidi, Ericæ aliisque. Hinc inde in Europæ calidioris rupibus vulgaris, sed in officinis obvia ex Asia minori transmittitur, vel ex Creta, unde *Epithymum creticum* in officinis nuncupatur. Ibi cauliculi ex Thymo plerumque immixti.*

De antiquitate duplicis istius Cuscutæ speciei legat, quæ tricis istis delectetur, doctam Diss. Wedelii, & resp. Bilhard

(* Destitui semina cotyledonibus Linneus (*Sp. pl. l. c.*) indicat; monocotyledonem autem stirpem vocat Adanson (*Famill. l. Pref. p. 304.*).

de Cuscuta Jen. 1715., quæ in librum increvit. Epithymum Veterum posteriorem esse probabile. Sapor virtusque variat, pro diversitate plantarum, cui succrescit, ita ut Epithymum mentiatur saporem odoremque plantæ primariæ, etsi debilius: contrarium tamen affirmat Wedel (*l.c. p. 87.*). Cuscuta inodora, sed sapor diverse describitur, acris & subadstringens a Geoffroy (*M. m. Traité Tom. 6. p. 176.*), amaricans a Linneo (*M. m. p. 54.*), insipidus & nonnihil mucidus, sed salivam provocans ab Alstono (*M. m. T. 2. p. 126.*). Succulentior hæc, & ficcata ex flavo plerumque viridescens. Spiritum acidulum largitur, spiritui tartari non absimilem, sed blandiorem (Wedel *l.c. p. 83.*). Epithymum & quidem cretium medicis & jam quidem Arabum auctoritate præstantius habetur.

Incidere, attenuare, resolvere & leviter adstringere utraque credita. Comparat stirpem cum Sedo (an Sempervivo?) quod resolvat vi nitrosa saponacea absque morfu, Hallerus (*Hist. n. 654.*). In melancholia & malo hypochondriaco & malis inde ortis præcipue opportuna visa (Wedel *Am. m. med. p. 244.*) sine dubio medicis, qui tenacitatem humorum & obstructions semper in his malis arguunt. Pari laude in cujuscunque generis viscerum abdominalium obstructionibus celebrata a Sim. Paulli, Ettmullero, Wedelio tanquam primaria fere; hinc & ictero (Crato *Epist. med. 125.*). Difficiliter spirantibus præterea convenit, si Galeno, Aëtio, Orbasio, Actuario aliisque fides, quin in tabe effert Hippocrates (*Lib. 1. de int. affect. S. 1. v. 130.*). Febres intermittentes ex obstructione viscerum natas resolvere præterea haud pauci medicorum, post renascentes litteras celebrium, voluerunt. Purgandi præcipue atram bilem vis a pluribus veterum Græcorum & Arabum, subscriberibus serioribus, eidem adscripta: quam tamen ex minori quantitate non expertus Fallopius (*med. purg. simpl. c. 10.*), & tardam esse alii queruntur, nec composita, quæ subinde intravit, efficaciam simplicium evincunt, ut in decocto Melsvès. Movere lotium etiam testimonia varia referunt (Hippocr. *l.c. v. 371.*). Nolo pluribus inhærere stirpi nostro tempore exoletæ, & quantum plerisque criteriis elucescit, infirmæ, dum uberius veterum & serioris ætatis medicorum de ejus viribus effata ex dissertatione allegata cognosci possint.

Indicandum modo tam in pulvere, quam in infuso cum vino, in decocto, item cum melle vel et ampliori miscella fuisse usurpatam, unde variæ formulæ in Veterum scriptis paratæ existant, e g. decoctum epithymi Avicennæ, aliudque Melsvès.

P E N Æ A.

LINN. *Syst. veg.* p. 130. *Gen. pl.* p. 56.

Pharm. SARCOCOLLE Gummi.

94. *PENÆA MUCRONATA*; foliis cordatis acuminatis Linn. *Sp. pl.* p. 162. Tithymali myrsinitis specie arbuscula æthiopica, flore parvo e lata basi in acutissimum mucronem subito desinente, capitulis origani Pluk. *Mant.* 183. Frutex æthiopicus.

Hanc speciem indicat Linneus in *Mat. med. Ed. 1.* p. 16. & *Spec. pl. l. c.* et si alii nomen triviale addit huic convenientius. Nec amplius videtur dubitare Sarcocollam ejus progeniem esse, quum de eo sileat in *Diss. Observ. in Mat. med. S.* 2. Aliis ut Ios. Miller (*Bot. off.* p. 394.) arbor pariter ac patria ignota est. Euphorbiam esse I. Bavinus *Hist. pl. T. 1.* p. 308.) hariolatus est, quod & Hermanno (*Cynof. M. m. T. 1.* p. 701.) & Alstono (*M. m. 2.* p. 465.) probabile. Quicquid sit, adfertur ad nos Gummi ex Persia & Arabia.

Sarcocolla) in granis variæ magnitudinis, friabilibus, coloris flaventis vel rubentis, saporis amaro-dulcis, nauseosi & subacris, odoris expertibus occurrit. Candelæ admota primum in bullas inflatur, dein flammam concipit. Aqua omnino fere solvitur, & plurimam partem spiritu vini. Obsolevit nec adhucdum vires ejusdem fatis exploratæ. Sed Veteres, ut Mesve, pituitam vel alios humores, cerebrum, nervos, juncturas, ischium, pulmones gravantem expurgare perhibuerunt. Suspecta vero simul habita, ita ut Mesve calvitiam gignere & ventriculo calido & bilioso nocentissimam pronunciaret. In oculorum fluxionibus & maculis lacte solutam & aqua rosarum dilutam imposuerunt (Schröder. *Pharm.* p. 752.). Porro in vulneribus detergendis & consolidandis fidem Galeni obtinuit.

V I S C U M.

LINN. *Syst. veg.* p. 739. *Gen. pl.* p. 517.

Pharm. VISCI Lignum, Baccæ.

95. *VISCUM ALBUM*; foliis lanceolatis obtusis, caule dichotomo, spicis axillaribus. Linn. *Sp. pl.* p. 1451. Viscum baccis albis C. B. Græcis *ἰξος*. Icon: Du Hamel *Mem. de l'acad. d. sc. de Paris* 1740. *Tab.* 22. 23. 24. Frutex parasiticus, sempervirens, multifariis arboribus tam frondosis quam ace-

roſis, ut Larici, Pino ſylveſtri (*Gleditſch verm. Abb. T. 1. p. 220.*) innascens, nec vivis modo ſed etiam mortuis; nominatim Quercui, Betulæ, Salici, Corylo, Tiliæ, Malo quoque & Pyro tam ſylveſtri quam inſitione adjunctæ, aliisque multis. Et in hiſce per turdos aliaque animalia, quæ femina extrinſecus viſcida indigeſta deſiciunt, diſſeminatur, & radices agens non ſolum per corticem ſed in ipſum adeo lignum arboris, cui inhiat, penetrat, huiusque fibris radicularum ſuas implectit. Semine tamen cortici immiſſo pariter procreſcit, ut expertus Barrel (*Phil. Tranſ. n. 397. & n. 405.*), item Bradley (*New improvements of Gardening p. 22.*); ut igitur maturatione in ventriculo avium, quam Veteres ſibi ſixerunt, non opus ſit. Accuratiffime omnium autem de ſeminatione & vegetatione egit Du Hamel *loc. cit. p. 483.* Numerus foliorum feminalium variat ab uno ad quatuor (*Idem Arbores p. 355.*).

Hic frutex prout arbores, quibus nutrimentum debet, ut in vita communi a paraſiticis hominibus contingere ſolet, enervat: ita pro harum diverſa indole virtute variare viſus. Quod quidem negarunt Floyer (*Pharmacop. p. 139.*) Colbatch (*Dissertation concerning Mistleto a most wonderful specifick remedy for the Cure of convulsive distempers 1. Ed. 3. Lond. 1723. p. 6.*) qui varia argumenta ſpecioſa profert (*Cfr. & Poſſcript. Diff. 2.*) Bradley (*M. m. p. 101.*) Kolderer (*Diff. Viscum planta paraſit. p. 12.*) Tiſſot (*Traité de l'epilepſie p. 315.*), ſed cel. Cartheuſer (*Aët. Mogunt. T. 2. p. 361.*) chemico ſcrutinio viſcum betulinum cum querno comparando evincere anniſus eſt, Kolderero contra vi chemiæ nihil diſcriminis inter viſcum quernum & illum ex pyro agnoſcente. Præſtat experientiam ad litem diluendam conſulere, quod fecit Colbatch. Vulgo tamen quernum, forſan unice præ antiquitatis veneratione, præfertur, rariffimo autem exemplo corylinum (ut a Jungken *in Chym. exper. cur. p. 618.*).

Quod Ligni nomine venit, plerumque conſtat ex lignoſa & corticali parte. Male ſubinde cortex rejicitur, cui tamen princeps virtus inſidet (*Kolderer Diff. p. 31. Tiſſot l. c.*). Dum recens, nauſeoſum odorem præ ſe fert & adſtringentem ſaporem. Siccum, odoris ſaporisque fere omnis expertum, diutius tamen manducatum amaritiam levem aromaticam manifeſtat, non diſſimilem a ſapore nucleï perſicæ (*Tiſſot*). Pulvis in vitro probe clauſo & loco ſicco ſervandus eſt, ne mucidum ſaporem, vel mucorem contrahat & iners evadat (*Colbatch p. 16.*).

Præcipua ejus laus in epilepſia aliisque morbis ſpaſticis vel convulſivis eſt; nec in priori malo nova. Druidæ enim illam jam agnovere, ut qui tam fruticem hunc, quam arbo-

borem, cui succreuerat, religiosa ueneratione prosequeretur (Plin. *Hist. nat. lib. 16. cap. 44. Ed. Dalechamp. p. 749. & Lib. 24. cap. 4. p. 1093.*). Contra morbum caducum viscum etiam commendauit circa a. 1305. Gordon (*lilium medicina fol. 119. b.*) Professor olim medicinae Monspeliensis, superstitiosus alioquin auctor. Nec latuit ejus efficacia Theophrastum Paracellum, Matthiolum, alios ut taceam. Sed ex hisce auctoribus vix aliquid certi neque de efficacia neque de inertia visci erui potest. Recentiorum suffragia diuisa sunt. Favens exemplum producit Boyle (*Usefulness of experim. Philos. p. 174.*) fœminæ honoratioris ab epilepsia fere hereditaria, drachma circiter visci quouis manè prope plenilunium sumta, liberatæ. Præ reliquis vero maxime celebravit illud Jo. Colbatch (*l. c.*) historis effectus salutaris in morbis convulsivis descriptis, quum vel solum in pulvere sive bolo cum syrupo Pœoniæ ad drachmam dimidiam supraque, sive infuso ingereretur, vel Assa fetida sive alio modo mixtum. Ipse tamen ingenue fatetur in epilepsis magis inueteratis, vel quando causa quædam pertinax remotior alicubi hærens ad morbum vellicat, nonnisi leuamen afferre. Excitati postea alii ad similia experimenta. Plura horum felicia recenset Kölderer (*Diss. cit. p. 23.*). Subscribit efficaciam cel. Cartheuser (*M. m. T. 2. p. 528.*), quamvis initio eidem diffusus. Eodem remedio in pulvere ad drachmam dimidiam omni trihorio dato, juncto decocto ejus pro potu duos epilepticos omnino sanavit Löseke (*M. m. p. 400.*). Queruntur vero alii de inconstantia vel inertia remedii. Semel modo in epilepsia spei cl. Andrée (*epilept. cases p. 261.*) satisfecit. Non magnam vim, attamen non plane nullam illi tribuit Tissot (*p. 318.*), adscribens illi mucilaginem cum tonica efficacia, consuevitque decoctum ejus Valerianæ superaddere. Addi solet variis antepilepticis in officinis obuiis.

Hæc prout ad epilepsiam potissimum pertinent: ita & in aliis convulsivis virtutem ejus experti sunt. Ex hac tribu est chorea St. Viti, in qua pluries proficua fuit (Colbatch *Diss. 1. p. 22. sq. Diss. 2. p. 38. sq.*) Succedit asthma convulsivum, quod suppressit largiori copia ingestum in infuso semivinoso cum amygdalis in emulsionem redacto; & alio casu homo ex hereditaria labe convulsionibus tentatus ligno hoc ad dimidiam drachmam ter de die ingesto, superhaulto ejusdem decocto, convaluit (Kölderer *Diss. p. 25.*) Idem malum medicus æthiops in Jamaica frequenter visco sed mixto alius arboris quibusdam partibus sustulit (Sloane *nat. Hist. of Jam. T. 2. p. 92.*). Pertinet huc casus senis stranguriosi singultu fere exanimati, quem vero morti eripuit celeri auxilio decoctum visci (Kölderer *Diss. p. 25.*). Superstitionem vero sapit narratio de virgine moniali toto corpore convul-

sa, præterquam brachio, quo tenuit rosarium ex visco (Lebenwald *Nat. Cur. Dec. 2. A. 2. p. 264.*). Tres quoque historiae leguntur virtutis decocti in roborando systemate nervoso (Weissmann in *A. N. C. vol. 1. Obs. 191.*). Ita & in hysteriis affectionibus & plerisque aliis nervosis laudata (Bradley *M. m. p. 115.*). In paralyti mirifice opitulari asserit Bradley (*l. c.*). Sunt quibus in nimio alvi & hæmorrhoidum & mensium fluxu, in vertigine, apoplexia, ad partum provocandum, in dysenteria, arthritide aliisque præterea malis arripit; sed nolo hæc curatius enumerando in vitium incurrere, quod in plerisque hujus generis libris ipse vitupero, qui titulis virtutum colligendis magis quam veritati litant. Legere de hisce est Koldereri *Diss. p. 21:* & Mackeprang *Diss. analysis visci ejusque usus in diversis morbis Hafn. 1753.* Etiam infantibus in morbis, supra certiori fide dictis, convenit (Colbatch *Diss. 1. p. 22.*). In cataplasmate dolorem podagricum mitigavit (*Usselles T. 2. p. 19.*).

Et si vulgo ligno unice acquiescunt cl. Colbatch (*Diss. 1. p. 15.*), tamen ulus fuit pulvere ex foliis, baccis & ramulis tenerioribus. Quantum apparet inter Veteres præter Hippocratem (*Lind. T. 2. p. 238.*) nemo foliorum meminit, quæ ille autem ad splenis obstructions referendas commendat.

Baccæ) subdulces glutinoso liquido scatent, quod separatum ab admixtis tam tenax est, ut neque aqua nec spiritu solvatur. Venenatæ sunt habitæ, adeo ut hypercatharises (Calenus *simpl. l. 6. Paull. Egineta L. 7.*) & viscerum inflammationes excitarint (*Nuc. belg. p. 307.*). Incrassantibus, obstructuentibus adnumeravit Boerhaavius (*Institut. §. 1143.*). Ex hisce gluten, sed olim frequentius, paratur, quo utuntur aucupes ad irretiendas aviculas, nec inutiliter ad muscas captandas bacillis illinitur. Huic vero fini hodie vel cortex Visci præfertur, qui inter duo lapides contusus in globulos rotatur dein lavandus repetitis vicibus aqua & inter manus comprimendus, ut separentur filamenta a substantia glutinosa (Du Hamel *Arbes T. 2. p. 35. sq.*). Dioscorides, Galenus aliique externe gluten hoc discutiendi, emolliendi & abscessus maturandi scopo adhibuerunt.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Pulvis epilepticus ad guttetam Riverii Ph. W. p. 151. Farrago absorbentium & quorundam specifici nomine condecoratorum, inter quæ viscum quernum. Datur a scrupulo dimidio ad drachmam dimidiam.

O R D O VI.
U M B E L L A T Æ.

E R Y N G I U M.

LINN. *Syst. vég.* p. 223. *Gen. pl.* p. 1271

Pharm. ERINGII Radix.

96. **E**RINGIUM CAMPESTRE; foliis radicalibus amplexicaulibus pinnato-lanceolatis Linn. *Syst. l. c.* p. 224. Eryngium vulgare C. B. Icon: *Fl. Dan. Tab.* 554. Pl. perennis, in campis siccis crescens.

Radix) pollicem crassa, prælonga, extus nigra, interne alba est. Et hæc quidem in Gallia & Germania in ulum vocatur. In Anglia & Belgio autem radix ab *Eryngio maritimo* L. desumitur, quæ major ad duos duodenosque pedes usque (Lobel. *Adves.* 375.). Huicque speciei olim radicem ill. A Linné (*Fl. suec. n.* 233.) assignavit. Et nostra grate dulcis, diutius masticata aroma leve & mitem acrimoniam prodat. Utrique virtutem eandem tribuit Boerhaave (*Hist. pl. T. I. p.* 194.): præfert tamen maritimi radicem Simon Paulli (*Quadrip. p.* 324.). Posterioris turiones radicem more Asparagi edi possunt (Linn. *l. c.*). Aperire & lotium movere omnes fere inde a veterum Dioscoridis, Galeni rel. tempore consentiunt. Nominatim in malo hypocondriaco, obstructione mensium (S. Paulli), in calculo (Aëtius) æstimata. Succus quoque antiscorbuticus prædicatus (Boerh. *l. c.*). An vero stimulum venereum cieat, ut vulgo libri ferunt, merito dubites, etiamsi Mefve Diaphyrio adjecerit; ne copiose quidem ingesta id fieri rustici Galli docent (Renodæus *antid. L. 3. sect. 3. c. 5.* S. Paulli). Usus, si quis hodie ullus, est in decoctis.

Locum obtinuit inter *Radices aperientes minores*. Hinc inde quoque saccharo condita existat.

S A N I C U L A .

LINN. *Syst. veget. p. 225. Gen. pl. p. 128.*

Pharm. SANICULÆ vulgo s. DIAPESIÆ Ph. Ed. *Herba,*

97. *SANICULA EUROPAEA*; foliis radicalibus simplicibus, flosculis omnibus sessilibus. Linn. *Sp. pl. p. 389.* Saicula officinarum C. B. Icon: *Fl. Dan. T. 283.* Pl. perennis nemorum montosorum.

Herba. Cave, ne folia hujus colligendo, substituas folia *Astrantiæ majoris* L., simillima istis, sed vi purgante prædita. Nostra amara & austera cum sensu acrimoniæ in faucibus præcipue sese prodente. (James's *Disp. p. 430* Lewis *M. m. p. 516*). Fortior est sapor in sicca, quam recenti. Ut vulnerarium jam dudum magni habita, unde & nomen traxisse videtur; at nostro tempore pretium cecidit. In hæmorrhagiis internis igitur adhibita decocti vel infusi forma, vel aliis similibus addita; item ad ulcera & fistulas depurgandas & consolidandas. Contra faucium ulcera gargarisma decocti cum melle rosarum conducit. Exomphalon cataplasma ex eadem vino cocta, adjuncta ligatura strictiori (Gaster. *Obs. in Welschii Sylloge n. 93.*), item radix ejusdem aqua decocta & applicata (Reussner *Obs. 96. in lib. cit.*) coercuisse legitur. Intrat, inter tot alia, aquas vulnerarias consuetas. Nec minus in farragine *Herbarum vulnerariarum*, apud Helvetios usitata (*Vulneraires de Suisse, Fahranc, s. Thea Helvætica*), locum obtinuit, quarum formulæ multæ diversæ, nisi tota collectio plerumque ab arbitrio ignari hominis pendeat. Brevissima formula hæc est: Rc. Hb. Agrimon. Veron. Beton. Sanicul. Salv. Scolop. Alchem. aa. Concis. M. (V. Versio mea libri Rossent. *de morb. infant. Ed. 3. p. 124.*). Sed sæpe traumatica cum stomachicis & cordialibus conubium ineunt, & in contusionibus, ulceribus internis & phthisi, asthmate aliisque multis malis instar Thæe cum saccharo vel melle vel & absque iisdem a credulis potantur avide. Conf. Benjamin D'Apples *Memoire sur le Fahranc ou decoction vulnèraire qui est la panacée helvétique* in Bernard nouv. de la *Republ. des lettres 1709. Juill. Aout. Jo. Franc. Nic. Faber. Diss. de Thèis helvético Basl. 1715. Lieutaud. *Sym. prax. med. p. 633.*).*

D A U C U S.

LINN. *Syst. veg.* p. 228. *Gen. pl.* p. 131.Pharm. α , DAUCI SATIVI Radix β , SYLVESTRIS Semina.

98. DAUCUS CAROTA; feminibus hispida, petiolis subtus nervosis. Linn. *Syst. l. c.*^o, Pastinaca tenuifolia sylvestris Diosc. C. B. β , Pastinaca tenuif. sativa radice lutea C. B. Icon: Rivin. *Tab.* 27. Pl. biennis α , in campis pratique crescit, β , in hortis colitur.

Radix) *sylvestris* plantæ lignosa, gracilis, alba, fatua; *sativa* fusiformis, succosa, crassa, plerumque lutei vel aurantii coloris. Rarius colitur varietas radice rubra. Ista lutea, grate dulcis, blandum salubreque cibi genus constituit. Liquidum syrupo similem inde elicit ill. Marcras. (*Mem. de l'ac. d. sc. de Berlin* 1747. p. 89. item *chym. Schriften* T. 2. p. 85.) quod tamen in saccharum compingi se non passum est. Commendabilis maxime succus ex radice coctione emollita expressus & in extracti formam redactus, loco sacchari vel syrupi vel mellis in cibis (*Leipz. Samml.* T. 4. p. 706.). Quomodo paretur denuo in *Hann. Magazin.* 1773. n. 75. traditur; & probe successit membro societatis Cellens. œcon. tentamen cum Daucis & Betæ rubræ radice factum (*Hann. Mag.* 1775. n. 58.). Dicitur in finem vertere eum probe norunt Thuringi (*Hamb. Magaz.* Vol. 8. p. 610.). Nec in tussi, phthisi & vermibus infantum, sperneadus (*ll. cc.*

Demulcens abstergens saponaceaque efficacia dignam radicem memoria medicorum reddidit. Elephantiasi correptis proficua olim habita (Aretæus *cur. diut. cap.* 2.). Calculi urinarii succo vel decocto radice immissi solutionis quædam etsi exigua indicia præbent, ut tamen inde eluceat, daucos calculosis profuturos (Lobb *on dissolvents of the stone* p. 94.). Infantes ascaridibus infestati utiliter jejuno ventriculo daucos crudos comedunt (Rosenstein *Eskd.* p. 353. v. d. Bosch. *epid. verm.* p. 352.). In aphthis oris infantum decoctum daucorum vel succus ex decoctis daucis expressus & tantillo mellis rosacei mistus penicillo illinitur, vel in aphthis internis ad cochlear unum parvum deglutitur (Rosenstein *l. c.* p. 25. Darel. *Soken. ap.* p. 78.). Ita etiam decoctum eorum tantillo syrupo violarum mistum commodum emolliens ad ptyalismum in variolis alendum suppeditat (Rosenst. *l. c.* p. 144.).

Recentius cataplasma ex daucis paratum in ulceribus caeothicis magnam celebritatem nactum est. Radix nimirum recens decorticata super radula conteratur, & succo manu antea expresso, in disco vel sartagine terrea incalescat, ut

in

in pulvem redigatur, quæ ipsa ulceri immittatur, ut undique quasi ab emplastro repleatur, postea linteo calido tegendo. Idque bis nycthemerum repetatur, singulis vicibus ulcus linteo carpto probe depurando. Experimenta. primum ab experientissimo Sulzero, Archiatro Gothano, capta illoque incio (ut litteris a. 1766. mihi declaravit) ab amico libro *Journal de Medicine* (*T. 24. p. 68.*) inserta, qui & laudes ad cancrofa ulcera extendit, in quibus tamen ill. vir perfectam curationem mihi negavit se expertum. Dolores sedare, supurationem & fœtorem coercere & margiues callosos emolliere, consolidationem denique perficere in ulceribus mali moris constitit (*l. c.*). Alibi in veris carcinomatosis ulceribus multum adjumenti tulit. Sic in cancro penis cicuta frustra adhibita cataplasma dictum, junctum ob indicia scorbuti potu ex polenta, profuit, etsi non consolidationem absolvit (*Gipson in med. Obs. & Inq. T. 4. p. 178.*). Utriusque connubio per quatuor menses continuato in fœmina ulcus trienne phagedænicum pedis insignis ambitus sanatum (*l. c. p. 186.*). In alio intra dimidium temporis ulcus inguinis dextri serpens & cancrofi habitus hîscu remediis cessit (*p. 191.*). Fuit fœmîua, ex cujus cognatione plures cancrofa labe mortui erant, cancro mammæ aperto correpta & cicutam antea eludens, quæ vero daucus impositis & lotionem cum decocto cicutæ optimam spem dedit, subitanea tamen morte abruptam (*Nicollson l. c. T. 4. p. 362.*). Addi possunt quædam curationes in Gallia in cancrofis ulceris labiorum & faciei factæ (*Hautefierck Rec. d' observations T. 2. p. 561.*) Contra ea vero queritur alius cl. vir (*Schmucker chir. Wahrnehm. Tom. 2. p. 151.*) in cancro sua experientia neque, fœtorem vel dolores mitigasse, nec ichorem in pus bonum mutasse, nec depurationi ulceribus suffecisse. Conquassatæ radices, recens ambultis impositæ, ea cito sanant (*Darel l. c. p. 78.*).

Semen subrotundum, griseum, asperum alis ferratis, aromaticum, fragrans. Oleum essentiale continet. Flatus dissipat & lotium movet Aretæi (*Cura. acut. T. 2. c. 6.*) aliorumque auctoritate. Inde dependet sine dubio vis in calculo, quam cerevisia præcipue coctum pluries manifestavit (*Helmont. Lith. c. 7. §. 14. p. 46.* Item *cap. 1. §. 19. p. 6.* *Boyle util. phil. exper. Exerc. 4.* *Charleton libias. p. 176.*). Gratum potulentum limonii saporis (*Lewis M. m. p. 251.*). Succesit & recentius in Anglia infusum aquosum umbellarum sex vel septem semiferarum in vase consueto pro thea factum (*Berliner Samml. T. 1. p. 595.*), item oleum dauci sub varia miscela (*p. 598.*).

TORDYLIUM.

LINN. *Syst. veget. p. 227. Gen. pl. p. 130.**Pharm. SESELI CRETICI Semina.*

99. *TORDYLIUM OFFICINALE*; involucris partialibus longitudine florum, foliis ovatis laciniatis Linn. *Sp. pl. p. 345.* Sefeli Creticum minus C. B. Pl. annua, in Italia, Sicilia, Gallia inferiori crescens.

Confusio circa species Seseleos, quorum Veteres mentionem fecerunt, obtinet. Dioscorides (*Lib. 3. 3. cap. 60. 63.*) quatuor memorat, Massiliense, Æthiopicum, Peloponnesiense & Tordylium a quibusdam Creticum dictum. Prævio Linneo (*M. m. n. 124.*) dictam stirpem prefixi. Est, ubi Sefeli Cretici nomine semen Laserpitii Sileris L., de quo infra, in officinas transfertur (*Hall. Hist. st. balv. n. 794.*). De Cretico indicat ill. Linneus semina esse diuretica simulque superflua. Seseleos Monspeliensis infra sermo erit,

CONIUM.

LINN. *Syst. veg. p. 229. Gen. pl. p. 132.**Pharm. CICUTÆ Herba.*

100. *CONIUM MACULATUM*; feminibus striatis Linn. *Sp. pl. p. 349.* Cicuta major C. B. Descriptio uberior in Project. Jos. Ehrhart. *Diss. de Cicuta Argent. 1763.* Icon: Störck *Suppl. de Cicuta.* Pl. biennis, crescens ad vias, circa pagos, in maceris.

Tres in re medica notandæ veniunt Cicutæ: 1) Major C. B. dicta s. *Conium* dictum; 2) Cicuta aquatica Genf. & Wepf. quæ est *Cicuta virosa* L.; 3) Cicuta minor C. B. s. *Aethusa Cynapium* L. probe inter sese discernendæ, quum, etsi omnes suspectæ, prior tamen omnibus notis mitior posterior funestissimum venenum existat, culpæ non omnino experte tertia. Vix ullo alio casu manifestius apparuit botanices in medicina necessitas, quum ob hujus lucis defectum nec, quos Veteres de Cicuta retulerunt, deleteri effectus vel & salutarès, certum, an ad conium nostrum vere referendi, nec quum recentius fama de efficacia personaret, hic inde stirpes cognatæ vel noxiæ vel inertes omnino admittæ sint. Hinc dissona ista de vi salutaris venenata, inertia Conii judicia. Cave in primis, ne confundantur cum *Charophyllo balloso* L., quod vero procerius radice

radice instruitur verno tempore globosa; caule quidem pariter maculato; sed ad exortum ramorum & foliorum tumido, foliis subhirsutis; nitidis, ad apicem pinnarum & laciniarum cartilagineis, seminibus subulatis, laevibus.

Κόνιον Græcorum, Hippocratis, Dioscoridis, Galeni rel. esse creditur, qua de re legatur cl. Ehrhart dissertatio cit. licet Dioscoridis descriptionem ad cicutam virosam ill. Hallerus (*Hist. st. helv. n. 766. not. v.*) referat. Apud Veteres. Cicutæ vocis significatus varius non unice pro stirpe peculiari, sed pro omni fere planta venenata (Plinii *Hist. nat. L. 14. c. 5. L. 25. c. 13.*): pro qualibet fistulosa caulis parte intergenicula sita (*Virgil. Bucol. Ecl. 2. vers. 36.*): pro potione venenata, in poenam apud Athenienses adhibita (Steger *Diff. de Cicutâ Atheniensium Lips. 1734.*); rel. (Conf. Ehrhart. *Diff. cit.*).

Certe vix probabile, nostrum Conium Græcos adhibuisse ad cives reipublicæ molestos necandos, vel Chios eodem præparatione prægressa sibi mortem doloris expertem eamque celèrem conscivisse, vel Socratem eo ingesto interiuisse. Multa tamen de eo deleterii effectus testimonia consignata exstant, vertiginis, deliriorum, dementiæ, cæcitatæ, soporis, anxietatis, cardialgiæ, vomitus, convulsionum rel. quin ipsius mortis tam apud animalia quam homines contractæ, de quibus consulantur ill. Hallerus (*Hist. st. helv. l. c.*) & cl. Ehrhart (*Diff. §. 9.*). Verum quum de specie non tibivis constet, dubia sæpe narrationum fides. Non ideo tamen dixerim, Conium innoxiam esse venenoque omni castam stirpem. Suspectam jam reddit odor nauseosus, quasi murinus, herbæ inter digitos contritæ (Störck *Contin. p. experim. 10.*) & extracti, radix discissa lac amarum acre fundens, ex quo obrigit, intumuit valdeque doluit lingua (Störck *de Cicutâ Libell. 1. p. 9.*); & consueta umbellatarum in aquoso vel pingui solo crescentium indoles. Nec symptomata vatia relata (præcipue a recentioribus; de quorum perspicacia & fide aptius judicare possumus) diriora in dubium plane vocari possunt. Memorabile & a pecoribus respui (Linn. *Wesgöta resa p. 159.*). Non tamen tantopere esse Conium reformidandum, ut quidam existimant, patet inde, quod etiam infantibus tenellis impune exhibitum, nec fœtum affecerit sub matris graviditate datum, nec gravidam matrem (Störck *Contin. experim. p. 65. 66.*), nec detrimentum attulerit largior & per protractius tempus, ad drachmas sex extracti usque supraque intra nycthemerum, usus (Störck *de Cicutâ Lib. sec. p. 217.*).

Per tempora superiora obscura si vires ejus medicæ investigandæ sint, sciendum, externe mox semen, mox radicem, mox herbam in succo præcipue, præscripta fuisse. de

quibus omnibus vim lenientem, refrigerantem, anodynam, resolventem, in procidentia ani, doloribus oculorum, tumoribus, inflammationibus, rheumatismis, crysipelate & aliis cutis exanthematibus, podagra rel. notarunt (Ehrhart *Diss. cit. §. 11.*). Stimulum venereum frangere Cicutam extus admotam Aretæus (*de morb. acut. L. 2. c. 11.*) aliique post eum tradiderunt; quibus vero adversatur ill. Störckii experientia, etiamsi sub usu interno largiori. Dolores & tumores tollere, Plinius (*Lib. 26. c. 22.*) item apostemata & ulcera tetra sanare (*Id. c. 24.*) reliquit. Emplastrum ex eadem vero ut resolvens in tumore mammarum & testis & ad lactis nimium affluxum impediendum proposuit Avicenna (*Lib. 2. Tract. 2. 671.*). In similibus morbis deprædicat emplastrum Serapio. Sunt & alii temporibus nostris propiores, qui applicationem Cicutæ, herbæ præcipue externe in tumoribus duris scirrhis aut carcinomatibus, in discutiendo lacte, in gangliis, lupiis & viscerum obstructionibus, magni fecerunt, quos inter nominandi sunt Ettmullerus, Paræus, Rajus, Lemery rel. (Plures allegat Ehrhart *Diss. cit.*) — Quin & existant exempla vetustiora, ingestam herbam vel succum majori adeo quantitate subinde tam hominès quam bruta impune tulisse. Sic Plinius caulem viridem comedi; Sextus Empiricus sceminam producit, quæ drachmam unam succi absque noxa cepit. Hujus speciei radicem existimatur Reneaulme (*Curat. Obs. 3. & 4.*) pro scirrhis hepatis, henis, pancreatis resolvendis ad scrupulum unum vel drachmam dimidiam in substantia vel drachmam unam s. duas in infuso adhibuisse. Plura de antiquitate usus interni legas in Joannis Viventii *de Cicutâ commentario* Ed: 3. 1774. in 4.

Sed evidetiores & certiores evaserunt Conii vires, postquam L. B. a Störck ad explorandas eas accederet, deque successu rationem in *Libellis duobus de Cicutâ, Supplemento necessario, Libello quo continentur experimenta*, & alibi, ubi *de venenatis plantis* a se adhibitis sermonem injecit, rationem redderet. Substitit ille vero in Herbæ) usu, quo illi faventissimo innumeri alii incitati medicis ad eadem experimenta subeunda, novisque aliis augenda.

Analysin chemicam præstiterunt Laugier (in Locheri *Obs. præct. p. 77. cl. Well.* (in Quarin *Tent. de Cicutâ p. 12.*) & cl. Ehrhart (*Diss. cit. §. 6.*); unde patet plurimum continere extracti aquosi salini; item spiritum ammoniacalem, oleum empyreumaticum & salem volatilem.

Plura vero edocuit de natura ejus ipsa experientia. Pilulas ex pulvere radicis & sufficiente quantitate mucilaginis Tragacanthæ iuter alias præparationes sed cautius initio proposuit cl. Störck (*Lib. 1. p. 13.*). Verum præcipue succo inspissato

fato herbæ: Extracti nomine, acquievit. Paratur ex herba, ut solet fieri, ante anthesin colligenda, licet cl. Fothergill (*Med. Obs. & Inqu. T. 3. p. 415.*), donec feminum rudimenta appareant, expectet, cujus recentissimæ succus mox post expressionem in vase terreo lentissimo igne ad spissi extracti densitatem coquatur (*Störck Lib. 1. p. 11.*). Longe debilius est, si ex sicca herba cum sufficiente quantitate aquæ aliquandiu cocta succus exprimatur, attamen utijse (*loc. cit. & Lib. 2. p. 2.*). Negligenda est succi depuratio sollicita (*Lib. 2. p. 2. Suppl. p. 9.*). Ante omnia quoque ab empyreumate cavendum, quod avertitur & ignis moderamine & vasis planitie & agitatione. Ne dispergantur efficaces partes coctione, quod fieri odor volatilis, fœtidus, spissando distillatus, testatur solis vi densare illud suatum fuit (*Rutty in med. Observ. Inqu. P. 3. p. 299. Hast. in Med. Verk. p. 284.*). Extractum methodo Garayana factum, utut eximum (*Ehrh. Diss. p. 19.*), pretium insigne dissuadet. Extractam probæ notæ est crassum ex fusco viridescens & ingratiissimi fœtoris, quasi a muribus (*Störck Supplem. p. 9.*). Efficacius adhuc esse extractum ex *Semine* paratum altero ex herba recentius notatum (*med. and. phil. Commentaries T. 1. p. 326.*). Extractum ex herbæ succo, addito q. s. pulveris ejusdem in pilulas redigit Störckius. Præstat vero, me judice, definitam utriusque proportionem stabilire, prout & cl. Butter (*Treatise on the Rincangh*) quintam pulveris partem requirit. Extractum Störckianum vel in pilulas ponderis granorum duorum redactum, eaque forma pulveribus variis ad ingratum odorem celandum conspersum, vel in mixtura solutum, exhibetur. Initium sit plerumque parva dosi a granis duobus bis de die, post octiduum ter de die; quæ postea ita augetur, ut drachma una sesquialtera, binæ ad sex usque (*Lib. 2. p. 217*) per diem consumantur. Nec ullum malum perceptum, etsi per unum alterumve annum & ultra usus continuatus, Störckius aliique cum eo asseverant. Fuit fœmina, quæ per totum morbi decursum quinquaginta libras extracti consumsit (*Tartreaux Epist. apolog. p. 54*). Superbibitur post quodlibet præbium vasculum infusi Theæ vel simile. Mirum cl. Morris (*Phil. Trans. Vol. 54. p. 172.*) extractum Coimbreense efficacius habere Ulyssiponensi, Viennensi, Londinensi, quum regionum non ea diversitas, ut a climatis efficacia præstantiam derivares. --- Arte postea didicit Störckius extractum cum aliis variis efficacibus commiscere. Comperit quoque extracto substitui infusum vel decoctum posse, uti & conservam ex herba succosa cum saccharo, syrupum, pulverem aquam, oleum utiliter inde parari (*Concin. experim. cap. 2.*). In vitiis externis cum usu interno pro re nata emplastrum, fomentum ex sacculo herba

ba repleto & aquæ bullienti vel lacti immerſo, vel cataplaſma conjungitur (Störck. Cfr. & Liber vom Schierling. in d. Wundarzn. p. 22. qui varias miſcelas pro neceſſitate varia ſiſtit).

Et ſic quidem in multis pertinaciſſimis morbis liquandi ſpiſſa, obſtructa referandi & languinem depurandi eſſicacia auxilio fuit. Secundum ill. Störkii aſſerta indurationes etiam firmiſſimas & ſcirrhos locorum quorumlibet, fruſtra aliis tentatis, reſolvit; quæ non reſolvit, ad benignam ſuppurationem redigit, cancro mammaram vel aliarum partium vel ponit limites, ejuſque acre emendat fœtoremque diſpellit & ichorem in bonum pus vertit, vel cancerum vere ſanat; ita & aliis ulceribus medetur, fiſtulas & ſinus claudit & conſolidat, tumores oedematofos externo uſu diſſipat, viſum cataracta nondum inveterata reſtituit, & incipientem cataractam vel ſolvit, vel progreſſum ejus prohibet (Et hæc quidem ex *Libello Ejuſd. primo*). Profuit & in arthritide, ſpina ventofa, in ulceribus ſerpentibus, elephantiaſin referentibus, in fluore albo, in tumore ingente duroque ſiniſtri hypocondrii, ictero, anaſarca & febre violenta ſtipato, rachitide, amauroſi, tumore lymphatico articularum, tumore totius corporis ſeroſo & ſubſtavo, iu carie venerea, tinea capitis & tuſſi convulſiva a retropulſa ſcabie (*Lib. 2.*). Sopivit quoque dolorem continuum abdominis, ſanavit ſerpiginem manus & fiſſuras cutis uſque ad carnem procedentes, vomitum chronicum, mala varia venerea aliis remediis renitentia, tuſſim vehementem cum pruritu ingratiſſimo totius corporis, intumeſcentiam ex hæmorrhagia uteri vehementiſſimam, tabem (*Vid. Supplementum neceſſ. quod & confirmat virtutes variis in morbis priori libro recensitas*). Accessit dein adminiſtratio eodem ſucceſſu (*Contin. experiment.*) in apthiſis, in lenta febre cum ſputis fœtidis flavoſiſcis, doloribus lumborum, rheumatismis. Aliquando ob diureſin iſchuriam ſuſtulit & levamen attulit in calculo (*p. 90.*), etiam epilepſiam quandoque curavit (*p. 91.*). Tumores cyslicos minores perfecte diſſipavit, etiam majores emolliovit & liquavit, ſed ob remanentem ſaccum recidivæ facilem anſam reliquit.

Maximi eſſet Cicuta facienda, & divini remedii nomine digna, ſi vel unice cancri medela exiſteret. Vere eſſe, manifeſte ſibi viſus eſt obſervare ill. vir in cancro mammaram, teſtis, faciei, labii, linguæ, colli, uteri; nempe deſtruere acre cancroſum & tumorem, ex quo fiat, fundere, conſolidatione naturæ relicta (*V. egr. Cont. p. 74.*). Cancer fungoſus conſumptus fere ſolo remedio ex pulveris herbæ Cicutæ drachmis duabus & dimidia, mellis roſarum unciis tribus, ſuper linteum carptum extenſis. (*Lib. 2. p. 290.*). Interdum in cancro nimiam ſuppurationem creat, ut a reſorpto pu-

re tabes metuenda; tum dosin parciozem esse oportet. Hinc & cl. Collin (*Ann. med.* 3. p. 297.) timet abusu, præsentibus internæ suppurationis signis. Si tumores vetusti dolere sub usu incipiunt, bonum (*Cont.* p. 68.). Tumores fungosos sarcomatosos verrucosos raro solvit, sæpe tamen suppuratione destruxit (p. 70.).

Qui tot laudibus prosequitur Cicutam, non tamen dissite- tur, frustra aliquando administratam (*Supplem.* p. 44. & ali- bi), nec excludit connubium aliorum efficacium necessitate urgente. Nocuisse expresse negat, nisi præ singularis naturæ ægri vitio (p. 59.). Sic & cl. Leber (*v. Schierl.* p. 70.) ve- tat admittere, quando ob indolem ægri dolores gignit. Abs- que ulla sensibili evacuatione (*Lib.* 1.) præterquam diuresi (*Contin.* p. 90.) effectum exserit.

Subscripserunt mox harum virtutum plurimis Vindobonen- ses medici haud pauci, quorum memoro modo clarissimos Quarin (*Tent. de Cicutâ*), Locher (*Observat. præct.* Sect. 4.), Palucci (*de polyp. nar.* p. 73.), Leber (*von d. Nutzbarkeit d. Schierlings in d. Wundarzneyk.*) *Aletophilos Vindobonensis*, Col- lin (*Ann. med.* 3.) præter multos alios, quorum nomina ipse Störckius & Vindobonenses alii hinc inde indicant. Addo ex horum observatis modo, cancrum vel scirrhum Cicutâ ad amputationem aptos reddi, dum mobiles fiant antea ac- creti & fixi (Leber p. 78.); & in lue venerea, quando solutio mercurii sublimati ob viscera nimis debilitata non tuta est, ut & initio scorbuti, commodam fuisse (Collin l. c. p. 297.).

Nec exteri in re tem gravi, experimentis, quid veri in hisce præconiis sit, evincere, cunctati sunt, ex quorum in- signi numero pauca modo seligere sufficiat. Præcedant fa- ventia. Multas felices curationes sibi aliisque Italis obvios recenset Viventius (*libro supra cit.*) quas inter veri cancri casus occurrunt. Ita tumores strumosos colli emplastro Ci- cutæ imposto juncto usu interno extracti dispulit, item alios glandularum tumores. Curata crusta lactea cum tabe glandularum universali combinata. Idem in rheumatismo cum phthisi, in phthisi sola, in tussi rhenmatica pertinacio- ri, in hepatide, in herpete retropulsa aliisque malis uti- liter extractum exhibuit. --- In tumore scirrholo regionis hypogastricæ prægrandi graviditatem apud virginem mentien- te hoc profuit (*Journ. de Med.* T. 15. p. 129.). Fœminam a tu- more mammæ scirrholo liberavit (*l. c.* p. 223.). Multi casus ulcerum sanatorum leguntur (*l. c.* T. 22. p. 219.). Scrophu- losa maligna quin cancrofa ulcera & glandulas tumidas colli se curasse eo lætatur Treccourt *Memoires de Chirurgie* p. 428. seqq.). Tumore scirrholo hepatis sanatus, qui ruptus mate- riam griseam effudit (*l. c.* T. 24. p. 235.). Puer, cataracta utrius-

que oculi laborans & parotidum obstructione ac ulceribus pedum, omnino extracti ope convaluit (*l. c. T. 24. p. 366.*). Conf. de vi in cataracta *l. c. T. 34.* Idem in polyponarium adjumento fuit (Richard *Rec. d'Observ. T. 2. p. 571.*). Tumorem vero mammæ & ophthalmiam scrophulosam brevi sufflaminavit succus recens expressus initio ad duo cochlearia pro Thea per diem, & tandem ad vitrum vini datus (Lemoine *in Journ. de med. T. 36.*).

Secundum observationes medicorum & chirurgorum Tiguri factas (*Zürch. Abhandl. T. 2. p. 415. sq.*) in scrophulis, quin jam exulceratis, votis respondit, uti & in mammis gravidarum induratis & abscessibus mammarum apud puerperas, item in testiculis induratis. In cancro mammarum uti & semel in scirrho mammæ nihil præstitit. Laudem vero meruit in ulceribus uteri, cutis, oris; nec omnino effectum caruit in hydropè & ophthalmiis, noxius vero nullus effectus perceptus, exceptis torminibus in quodam ægro. In affectibus venereis ter cl. Io. Henr. Lange (*Diss. dubia Cicutæ*) successit, quinquies perperam adhibuit; qui idem decoctum laudat pro lotionè manuum, in scabie & lotionè capitis, in tineâ & ad pediculos necandos. Crebra fuit cl. Hartmanno (*Diss. Observ. ad Cicutæ merc. subl. & phosphori usum*) Cicutæ administratio. Ea sanavit hominem gonorrhœa cum induratione & tumore testiculorum ulceribusque vicinarum partium contaminatum; nec minus in obstructionibus & scirrhis viscerum & spina ventosa sese probavit. Vomicam pulmonis ejus ope ruptam & consolidatam, ulcera profunda saniosa, tumorem scirrhosum hypochondrii sinistri, colli glandulas induratas & fluorem album sanatum, polypum cordis solutum, strumam insignem liquatam, necnon arthritidem periodicam sublatam fuisse, testatur Tartreux (*Epist. apol.*). Schenckbecher (*v. d. Kinkina Anh. p. 144.*) indurationem glandularum colli, testiculi & glandularum pone aures & sub axillis extracto dissipavit. Accedunt ex Germanis experimenta cl. Ge. Aug. Phil. Gesner (*Schwaben zur Arzneigel. Vol. 1. p. 204.*) felicia in indurationibus glandularum, tumoribus articularum, scabie maligna, nisi ad suppurationem &c.

Nec tardi fuerunt Sveci in Conio arripiendo. In tumoribus & scirrhis mammarum Lymanus (*Fortätt. af. Prov. med. berätt. p. 266.*) item cl. Haft (*Med. verk. tilst. p. 281, 284.*) utiliter adhibuit, cui & in scrophulis (*l. c. p. 290.*) successit. Ozænam diram extracto, adjuncta infusi per nares attractione, curavit Hideen (*Fortätt. l. c. p. 302.*). Succo recens expresso & injecto devicit ulcus fistulosum cum carie maxillæ inferioris cl. Blom (*Med. vaik. tilstand p. 37.*) Ipse ill. A Rosenstein feminae in insigni scirrho mammæ dolentis extracto & emplastro subvenit (*V. nota mea ad Ed. 3. libri Ejus v. d.*

Kinderkr. p. 719.). Ad referendam obstructionem glandularum mesenterii apud infantes efficacissimum prædicat extractum ad grana quatuor vel plura per diem datum, superbibito quavis vice hydromelle tenui vel fero lactis (*Eskd.* p. 89.). Infusum Conii theæforme illi quoque aridet quod, vel etiam extractum in istero pertinaci commendat, una cum foribus ex herba abdomini, præcedente frictione, applicatis (*l.c.* p. 296.). Conferantur quæ supra dicta de connubio Conii cum pice & infra de noxio vel inerti usu dicenda.

Crebra quoque Anglorum fuerunt cum stirpe nostra experimenta. Insigne levamen symptomatum in scirrho mammae per cepit in pane butyraceo comesta, scemina percepit (*Phil. Transf.* 1763. p. 346.). Valuit Cicutæ in scrophulosis tumoribus, etiam in corrosivis & malignis ulceribus, moderante Ruty (*Med. Obs. & Inqu.* T. 3. p. 226. sqq.) Laudat Fothergill (*l.c.* p. 400. sqq.) in exulceratione oculi, scrophulis, varis faciei molestis, doloribus maxillæ superioris, doloribus brachii, vomica pulmonum, obstructione eorundem & exulcerationibus. Notat Farr (*l.c.* T. 4. p. 108.) scrophulosos tumores frequenter inde solutos, & absque magna dosi & intra breve tempus. Profuit & extractum contra omnem spem in glandulis durissimis, venis tumidis cinctis, & scirrhis jam dolentibus, sed per plures menses continuatum & plerumque decocto corticis peruviani combinatum (*Warner on the eye* p. 52.). Sarcocoele evanuit etiam pertinacior, prægresso purgante mercuriali, extracto cum decocto chinæ dato & fomentatione decocti Cicutæ fortiori bis per diem facta, cui superimpositum cataplasma ex foliis Cicutæ & oleo (*Warner Account of the testicles* p. 81. sq.). Sæpe successit auctori anonymo libri *practical. Essays* (p. 44.) in indurationibus glandularum, dum vel solvit tumorem vel dolorem sopivit, item in arthriticis tumoribus. In multis casibus, licet non omnibus, hoc auxilio arthritidem ad extrema revocare in malo anomalo potuit Clerck (in *Ess. and Obs. phys. & lit.* T. 3. p. 450.). Sed Whytt, ipse arthriticus, ferre non potuit (*loc. cit.* p. 469.). Varii casus virtutis ejusdem in tussi pertinaci supra hinc inde recensiti, sed neminem scio, qui in tussi convulsiva infantum commendaverit exemplis innixus, præter cl. Butter (*Treatise on the Kinkeough*) qui in vehiculo aquoso infanti sex mensibus inferiori ad duos annos nato, granum unum, sensim pro diversitate ætatis ascendendo, præbet, ita ut Cicutæ unice curationem absolvi affirmet.

De præstantia in cancro nominatim varii exteri cum Störckio consentiunt. Sic tumorem carcinomatofum palpebræ superioris ea sublatum lego (*Journ. de Med.* T. 14. p. 332.); item scirrhum & carcinoma labii oris (*l.c.* p. 509.); porro cancrum mammae apertum in scemina, & cancrum faciei & dorsi

dorsi in viro (Decotes in *Journ. de Med. T. 16. p. 35.*). Duplex a cl. Masars De Cazeles (*l. c. T. 34. p. 255.*) fuitur curati cancri mammarum exemplum. Iterum ejus præsidio disparuisse tumorem cancrorum mammæ & in alia fœmina extirpatione facta effluxum materiæ sopitum, & cicatricem inductam (Porte *l. c. T. 17. p. 346.*). Tartreux (*Epist. apol. p. 51.*) meminit cancri exulcerati mammæ in parvum ulcus Cicutæ per octo menses adhibita redacti, in quo eximiam antisepticam vim comprobavit: post febriles varios insultus autem hydropica periit fœmina. Alium vero in collo exulceratum cancrum penitus sanavit (*l. c. p. 56.*). Similis fuit felicitas in cancro mammæ occulto maculis cœruleis & venis turgidis, dolore pertinaci & contabescencia corporis horrido (Hideen in *Forst. of Prov. med. berätt. p. 301.*). Nimis indeterminate, in vitiis cancrorum vim Cicutæ Edinburgi exploratam, narratur (*Med. & phil. Comment. Vol I. p. 326.*), sed ea dosi datæ, ut levem vertiginem excitaret. Subjungendæ quædam huc spectantes historiæ ab exteris cum ill. Störckio communicatæ (*Contin. experim. Cap. 8.*).

Verum enim vero æquitas jubet, ut & in memoriam revocentur multæ vel de noxa vel inertia Cicutæ querelæ. Studio deditaque opera ill. virum refellere annifus est Jo. Andrée (*Observation upon a treatise on the virtues of Hemlock in the Cures of Cancers written by Dr. Störck Lond. 1761.*). Observavit ex extracto adhibito vertiginem, caliginem oculorum, difficultatem loquelæ, stuporem membrorum, paralyfin, menstruum fluxum interceptum, febrem, alvi tarditatem; nec coercuit ulcus vel tumorem, sed sub usu increvit ille, magisque doluit; imo singulos casus a Störckio primo libello allatos enervare enititur. Alias difficultates movet cl. Lange (*Diss. dubia Cicutæ vexata, Helmst. 1764.*). Queritur hic de tarditate effectus, ægros sub continuato usu sensim magis debilitatos, appetitum destructum, dolores insignes in mammis vel aliis affectis partibus perceptos, vertiginem, cephalalgiam, deliquia animi, quin convulsiones incidisse, aliis tussin violentam cum ejectione cruenta, quin multis stranguriam supervenisse; in ulcere cruris venereo, cancro (chancher), in arthritide, scabie, ulceribus, cutaneis malis, in scorbuto, in amaurosi & cataracta nullum auxilium attulisse, rarissime exiguum levamen, quin exasperationem, frustra porro medelam inde in duris tumoribus mammarum & aurium & obstructo hepate expectatam; ulcus cancrorum vero diutius longe evasisse, nec foetorem ejus quidem mitigatum, etsi simul succus extrinsecus applicatus. Sæpe multum mucii secessit cum lotio, dum usurparetur. — Quin in ipsa illa urbe, qua Cicutæ laurea primum est tributa, adversarius surrexit haud mediocris alias au-

auctoritatis, ill. De Haen, (*Epist. de Cicuta* 1765.) referens se ipsum in 120. ægris remedium tentasse, & de effectu, quem cel. Tralles aliique in Silesia apud canerosos ægros experti, narrans. Wratislaviæ secundum hæc effata homines triginta scirrho vel cancro affecti, misere perierunt, & sex nullam curationem admiserunt. Pauci quidem a tumoribus colli, vomica, duro & tumido abdomine, & induratione testiculorum, ulceribus & fistulis mali moris liberati sunt, & in uno asthma levatum, Nemo autem ibidem verum scirrhum vel cancrum superavit, etiamsi extractum Viennense exhibitum. De propria sua experientia narrat Haenius octo fœminas mortuas, nullam sanatam, multas pejus affectas. In diagnosi cancri aliorumque vitiorum arbitratur errorem commissum, fidem historicam in dubium vocans, & sæpe naturæ beneficio vel fomentationi cum calida aqua curationis meritum tribuens. Negat vim sopientem, utpote quum ad 240 adeo grana ingesta, sæpe dolet sicasse ulcera. Contra quas & alias difficultates defensores existere *Aletopbili* sic dicti in *Elucidatione necessaria Epistole de Cicuta Vindob.* 1766., Tartreux (*Epist. apolog. cit.*) —. In ipso cancro inertem esse Gesner (*Schwäb. Samml.* 1. p. 205.). Paucis haud magni momenti tumoribus scrophulosis, quos resolvit, exceptis, nihil in Helvetia extractum proficit, & licet plerisque innocuum, tamen quandoque sed rarissime appetitum prostravit, cardialgiam, syncopen, vertiginem excitavit (*Pharm. Helv.* p. 50.). In cancro aperto mammarum semper spe excidit Consbrug (*Nov. A. N. C. Tom. 5. p. 75.*), etsi in aliis malis valuit. Memorabilis quoque est cl. Schmuckeri (*chirurg. Wahrn. T. 2.*) querimonia, sub crebra licet ejus experientia, quin ipsa Vindobonensi cicuta bello acquisita, capta, nihil in glandulis scirrhis sub auri- bus in inguinibus & mammis nec in cancris apertis præstitisse, contra ea ægros debilitate nervosa, (p. 82.) nausea ructibus putridis, vertigine, anxietate correptos, & in duobus tremorem membrorum subortum (p. 134. sq.). Addit, si quid boni efficere dicenda sit, id unice in emolitione tumoris prope ambitum scirrhi, pressione sua molesti, consistere —. In Gallia nullum effectum vel sinistram in cancro exulcerato reliquisse testatur Mœnnier (*Quæst. med. an cancer ulceratus Cicutam eludat? Paris* 1763.). Non sufficere hui veneræ subigendæ (*Fabre Mal. vener. T. 2. p. 179.*) —. Restringunt efficaciam & alii. Fide dignissimus Whytt (*on nervous Disord.* p. 22.) vertiginem, tremorem oculorum, totius corporis debilitatem inde animadvertit; & quamvis frequenter extractum uti & pulverem tentaverit, bis tamen modo voto respondit, scilicet in tumore amplo mammae si-

nistræ, & in glandula cervicis indurata, (*l. c. p. 434.*). Catakero (*Essays on med. Subjects Introd. p. 8. sq.*) testis nunquam in Anglia tantarum virium fuit, quales Störckius describit; diuresin & diaphoresin aliquando excitavit, raro dejectiones alvinas; majori dosi visum debilitavit & vertiginem produxit. Denegat illi vim specificam in cancro Fothergill (*Med. Obs. & Inqu. T. 3. p. 400.*), non disfitetur tamen in cancro progressum cohibuisse, dolores mitigasse & profluvium ulceris emendasse, largiori dosi delirium plerumque enatum, oculos agitados vel prominuisse, alvum semel vel bis laxatam; vetat, hæc si contingant, augeri dosin, sed subsisti jubet, donec illi æger assuescat, quibus factis triduo vel quadriduo post addi aliquot grana (*p. 416.*). Nunquam exulceratum cancrum sanasse, etsi protracto diu usu, aut initio semper egregiam virtutem impondisse, innuit Farr (*Med. Obs. & Inqu. Vol. 4. p. 108.*). Cl. Akenfide (*Med. Trans. T. 1. p. 79. 83.*) in cancro modo exiguam efficaciam inde expertus est: initio enim præstantissimam visam, minuendo dolorem, suppurationem promovendo, indurationes solvendo, verum in progressu omnem vim perdidisse; non sperendam tamen tanquam specificum anodynum in cancro præcipue uteri & topicis vitiis, in quibus malis Opio potentiorrem videri. Pluries frustra adhibuit auctor anon. (*pract. Eff. p. 44.*), multosque inde, ut significat, invasit calor, tremor, vertigo, caligo oculorum, brevis etsi durationis; multo modo externum usum tulerunt, sed efficacem. Toties, in spe sua curandi cancrum, delusum piguit ulterioris experimenti chirurgum Hill (*Cases in Surgery, particularly of Cancers &c. p. 49.*) —. Partim inutilem partim noxiam fuisse restatur Haar (*Verhandeling over de Natuur en Aart van de Klierknoest en Kanker-Gezwellen*) —. Queritur cel. Acrel (*Tal om Chir. Hand. forkortande p. 40.*) de frustraneis experimentis in tumoribus scirrhis. Alius Svecus, cl. Wahlbom (*in Med. Verk. tilstånd p. 106.*) dolet vel leve modo vel nullum auxilium mammis induratis vel obstructis tumidisque glandulis tulisse, nec in phthisi ex tuberculis, herpete, scabie ferina ex causa venerea vel absque ea juvasse. Maximi momenti est cl. Bierchén (*Tal om Kräftskador p. 9. not. sq.*), idonei hac in re arbitri, testimonium, quippe qui in scirrhis quidem scrophulosis & adhuc magis in veris scrophulis & inveteratis vitiis venereis, uti & in tumoribus a coagulata pinguedine, vim præstare expertus est, sed in omni cancro gentino insignem noxiam asserre. Non inficiatur quidem dolores per primas hebdomades sopire, sed paullo post accelerare malum manifeste & quidem pro doseos proportionem & jansio externo usu. Auxit dosin interdum ad un-

ciam unam per diem idque pluribus mensibus, sine alio effectu, quam ebrietatis sensu & diuresi copiosiori. In cancris oris ptyalissimum, quasi a mercurio, excitavit.

Sic igitur suffragiis operose collatis demum evincitur, quid de viribus Cicutæ veri statui possit.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Extractum Cicutæ) V. supra. *Ph. Würt. noviss. p. 91. Ph. Dan. p. 173. Ph. Svec. p. 111. Pilulæ de Cicutæ*). Richard *Formul. nosod. p. 34.*

Emplastrum de Cicutæ cum ammoniaco) *Ph. W. p. 60.* Ex succo herbæ Conii, aceto scill. gummi ammoniaco in pulvem coctis, additis pulvere Conii, cera & oleo Capparium. Loco olei dicti Sveci (*Ph. Svec. p. 99.*) Terebinthinam admiscet; Dani (*Pharm. p. 153.*) oleum Hyoscyami. Ill. A Linné (*M. m.*) Conio pro emplastro Cicutam virosam substituit. Eximium resolvens in glandulis scirrhis & visceribus induratis.

Oleum) per infusionem & coctionem paratum. *Cod. med. Paris.*

Störckiana præparata varia supra jam dicta.

ATHAMANTA.

LINN. *Syst. veg. p. 230. Gen. pl. p. 133.*

Pharm. DAUCI CRETICI Semen.

101. ATHAMANTA CRETENSIS; foliolis linearibus planis hirsutis, petalis bipartitis, seminibus oblongis hirsutis Linn. *Sp. pl. p. 352.* Daucus creticus semine hirsuto Jo. Bauh. Libanotis cretensis Scopol. *Carn. T. I. p. 192.* Cfr. Jacqu. *Enum. pl. Vindob. p. 218.* Icon: Blackwell *Tab. 471.* Pl. perennis, crescens in grammeis subalpinis & montanis Helvetiæ, in jugis Schneebergensibus, alpibus Volchinesibus Carniolæ, etiam in Gallia meridionali a l'Esperou.

Semen) plerumque ex Candia translatum. Rarioris usus, quam deberet. Nempe acre, calidum, odoris leviter aromatici. Loco seminis Dauci vulgaris adhibendum (*Hall. Hist. n. 745.*), utpote potentius. Aqua ejusdem destillata fragrans aromatica, ut ipsa semina, & oleum destillatum, simul elicitum, moderate pungens. Spiritus vini digestionem vim seminum imbibit. Veteres ad calculum frangendum æstimarunt. Arrisit etiam ut uterinum, diureticum, nec

non in colicâ flatulenta, in singultu rel. (Schröd. *Thes.* p. 582.)

Pharm. OREOSELINI Radix; Semen, Herba.

102. *ATHAMANTA OREOSELINUM*; foliis divaricatis Linn. *Sp. pl.* p. 352. *Apium montanum* folio ampliore C. B. *Apium montanum nigrum* Id. Conf. Schmiedelii & Troeltschii *Diss. de Oreoselino*; Erlang. Icon: Rivin. *pentap.* T. 8. Pl. perennis, in rupibus collibusque apricis Helvetiæ, Galliæ, Angliæ; Germaniæ, item in pratis siccioribus & plerisque collibus Scaniæ crescens.

Stirps minori hodie in pretio habita, quam meretur, ita ut nullibi fere apud auctores materiæ medicæ occurrat. Olim tanta laude eminuit, ut nomen adeo Polychrestî, quid illi tribuit Cordus (*Plant. L. 2. c. 125. p. 155.*) item Veeltguttæ (Dodonæus) ex corrupto Germanicæ, quasi ad multa esset bona, tulerit.

Radix) fusiformis, succosa, succum lactescentem fundens, subamarum, glutinosum, qui exsiccatus in resinam ex rufo auream perlucens concrevit. Recens destillatione aquam fragrantem erogat. Tinctura ex eadem spiritu vini facta saporis & odoris essentiæ Pimpinellæ. Extractum ejusdem vinosum primo acidulum, postea summe amarum & adstringens. Radicem attenuare, incidere, aperire, lotium movere, calculos solvere & pellere, jecoris & lienis obstructions referare, in ictero quoque prodesse, manducatum dolores dentium mitigare & salivam elicere Dodonæo (*Pempt.* p. 696.) placet. Aptam sanandæ pecudi inter alia pronunciat Tabernæmontani (*Kräuter-buch Ed. Bas. T. 1. p. 277.*); & rusticis in frequenti usu pro hoc fine Gottsched (*Flor. Pruss. p. 18.*) refert. Extractum aquosum mucosam ventriculi cruditatem ad grana quinque mane datum subegit; quo tamen efficacius extractum vinosum, quod calorem gratum in ventriculo excitavit, & postea semper femel vel bis alvum movit. (Schmied. *l. c. p. 41.*). Essentia vomitum ab ebrietate nimia compescuit & ventriculum roboravit (*l. c.*). In febre tertiana guttæ 36 ad 40 ejusdem quovis præbio ad vomituritiones sistendas sumtæ (*l. c. p. 40.*).

Semen) ovatum compressum, planum, leve, cinctum margine albicante membranaceo, nares acriter ferit, saporis gravis instar corticum aurantiorum. Efficacissima est aqua, ex seminibus eruta, vires eorundem colligens; oleum vero non præstant nisi sub sicca destillatione. Empyreumatici istius gutta una denti carioso instillata dolorem sedat (Schmied. *l. c. p. 39.*)

Her-

Herba) minori gradu calida , nec aquam odorem præbet. Infusum ejusdem gratum saporem odoremque corticis citri præ se fert. Hoc in gonorrhœa benigna sistenda efficax fuit (Schm. p. 40.). Sanguinem depurat , lotium sudoremque pellit. Nec ventriculum debilitat , ut alia infusa , sed roborat. Hoc in primis nervose quoque commendat cel. Ge. Rud. Böhmer (*diff. de plant. indig. astimatione* p. 26.). prout antea paucis verbis Lösecke (*Ausert. Arzneyen. Ed. 3. p. 187.*).

PEUCEDANUM.

LINN. *Syst. veget. p. 231. Gen. pl. p. 134.*

Pharm. PEUCEDANI Radix.

103. PEUCEDANUM OFFICINALE; foliis quinquies tripartitis filiformibus linearibus. Linn. *Sp. pl. p. 353. a.* Peucedanum Germanicum C. B. *πευχδανος* Veterum probabiliter. Icon : Garfaut *Figures Pl. 452.* Pl. perennis cr. in Europæ australioris pratis pinguibus , item locis paludosis.

Radix) crassa & elongata , extus coloris obscure bruni vel nigricantis , interne albidi , saporis calidi & ingrati aromatici. Recens sauciata succum lacteum stillat , quod & notavit Dioscorides , qui ficcatus sulphur colore & quodammodo odore refert . Unde & ab Anglis Sulphur-wort dicta . Fœtet hæc , subacris , subamara . Quod Dioscorides (*L. 3. cap. 92.*) affirmat , succum colligenti cephalalgiam & vertiginem parere , nisi prius nares rosaceo perunctæ , non respondet Alstonii (*M. m. 1. p. 493.*) experientie . Etsi nostro tempore fere omnino in desuetudinem abiit ; Veteribus tamen non infrequens . Galenus (*de simpl. L. 8.*) non unice radice , sed & succo & liquore (lacte) usus est . Theophrastus (*Hist. pl. 1. 9. p. 1178.*) solum radicis probat usum . Inter crebras Veterum laudes , quas in compendium redegit Jo. Bauhinus (*Hist. T. 3. p. 376.*) , id elucet esse efficax incidens & nervos male affectos blande sopire . Hinc lego in asthmate , tussi variisque viscerum obstructionibus profuisse , excretionem varias promovisse , lotii , menstruorum , lochiorum . Alvum purgandi vi instruitur , a quo usu vero olim deterruit fœtor . Adhibita & in malo hysterico aliisque spasticis morbis . Pulvis radicis ad mundanda ulcera & consolidanda iisdem inspersus fuit (Tragus) . — Recentius scabies pertinax scorbutica devicta decocti radicis Peucedani libris sex quotidie per hebdomadas quatuor sumti , interpolatis laxantibus , quibus interdum grana quindecim ad vigin-

ti extracti vinosi Peucedani admista (*Delli Diss. de Peucedano Germ. p. 32.*). Extractum vinosum ad gr. xxv. mane sumtum roborando stomacho inservit (*l. c. p. 35.*). Restituit quoque menstrua per duos annos suppressa & cachecticam labem inde enatam correxit.

F E R U L A .

LINN. *Syst. veget. p. 231. Gen. plant. p. 136.*

Pharm. ASSÆ FŒTIDÆ Gummi.

104. FERULA ASSA FŒTIDA; foliis alternatim sinuatis. Linn. *Sp. pl. p. 356.* Assa fœtida Disgenensis umbellifera levisticò affinis &c. Persis Hingiseh c. idone Kämpf. *Amoen. exot. p. 535.* Pl. perennis, creicens in Persiæ campis montibusque.

Assa fœtida, sive Gummi resina ita dicta, lactis instar ex radice dissecta stillat, caloris autem solaris vi concrefcit in massam ficcā. Teterrimi lac istud initio odoris est, & hoc ipso Assam venalem longe superans. Copiosior ejus provenus fit ex stirpibus in campis crescentibus, quam montanis, copiosior etiam ex vetustis, quam junioribus. Unde stirpes modo quadriennio majores, quarum radix pro ætatis discrimine peram, suram, brachium æquat, seliguntur. Harum radix, postquam terra ambiens superius separata fuerit, quadraginta dies post transversim supra secatur, quo ipso in superficiem patulam copia succi ascendit, qui solis vi condensatus abraditur & corbe excipitur. Mora duarum vel plurium dierum concessa, novam sectionem transversam instituunt, ut collectionem iterare possint, sicque pergunt, donec nihil amplius promanet. Et hæc quidem teste fide dignissimo Kämpfero (*l. c. Conf. Icon p. 548.*). Duplex autem Assæ fœtidæ in Persia genus proflare, quorum unum incisione prægressa ex caulibus & foliis ope torcularis exprimi & ficcari, alterum ex radicibus expressione excuti, Bontius (*Med. Indorum p. 46.*) tradit.

Nondum omnino evictum, an Veterum in usum venerit. Σίλφιον vel Ὀπὸς σιλφίου Græcorum Dioscoridis, Theophrasti, Hippocratis rel., Laser vel Lasepitiū Plinii, Celsi & rel. Latinorum a quibusdam creditur, aliis iterum negantibus. Argumenta utriusque partis proferunt Jo. Bauhinus (*Hist. T. 3. p. 129. 136.*) & huic contrarius Bodæus (in Theophr. p. 591. 599.). Priori sive assentientibus accedit Geofroy (*M. m. Traité T. 4. p. 170.*), & novissime cl. Millar (*on the asthma & hoopingcough, p. 183. sqq.*), qui nomina La-

Lasfer, Laserpitium diversis plantæ partibus vel præparatis ex istis tributa satis confidenter existimat, nam folia caules & radicem usurpatam, succumque ex iisdem elicatum, & vel fluida vel sicca forma adhibitum. Cl. Spielmanus (*M. m. p. 505.*) Assam innotuisse demum inter Arabes, & a Græcis duodecimo sæculo inclytis Σκορδαλαστάν esse dictam, auctor est. Οπὺν σιλφός contra abortum interne & externe adhibuit Hippocrates. In tussi, vitiis laryngis & vocis, necnon ictero, præter alia vitia, placet Dioscoridi. Sorbitiones in tussi, quibus Lasfer adjectum, commendat Celsus. Galenus calidum & viis urinariis noxium pronunciat, modo de eodem remedio sermo. Plinius tam raram plantam refert, ut Lasfer thesauro publico servaretur, & de adulteratione queritur. *Alibi* Arabum, quod nomen occurrat apud Serapionem, etsi non apud Rhasen & Averroen aliosque quosdam legitimos auctores, putatur (Garzias ab Horto *Chif. p. 17.*). Vox Assæ fœtidæ videtur indita a Monachis in schola Salernitana.

Sed gestio tradere certiora. Assa fœtida transfertur frustis variæ magnitudinis & figuræ, coloris fusci, flaventis, rubentis, vel cœrulescentis, moleculis albidis peritis aliquantum pellucidis. Optima censetur pallide rubens maculis albis variegata. Tenacitatem dentibus subacta prodit. Allium cum alio fœtoris intollerabilis genere redolet; unde & sacculi, quibus navi transfertur, in cacumine mali suspenduntur, ne peregrinantibus molestiæ sit nec merces fœtore inficiat. Sapor ejusdem amarus subæris est. Vetustate cum odore efficaciam perit. Sæpe adulterata transmittitur.

Plus gummofarum partium quam resinæ inesse docent experimenta chemica Neumanni, Cartheuseri. Prior $\frac{1}{4}$ olei odorati elicit. Fœtore ejus & spiritus & aqua destillatione imbuitur. Magna pars resinæ una cum gummi in aqua solvi sese patitur, sed turbida solutio evadit, prout & ista spiritu vini tenuiori facta. Antisepticæ naturæ est (*Pringle Diff. App. Exper. 10.*)

Non obstante fœtore, Indis (rarius Europæis quibusdam gulosis) pro condimento ciborum est, lebetes, quo juscula & olera sua coquant vel craterum oris, ea antea perfrictis (Garzias, Kämpfer *ll. cc.*). Nec minoris in pretio pro medicina huic genti. In colica, hydrope, tympanite adhibent; quibus scopis & convenire existimant semina, sed debilius. Externe vero succum recentem ad consolidanda vulnera efficacem valde habent (Kämpfer). Utuntur & Assa ad stomachum roborandum, flatus dissipandos, dentibus indita ad eorum dolorem sedandum, item ad stimulum venereum sciendum (Garzias).

Efficacia, quam & Europæis medicis multiplici experientia

tia declaravit, partim odoris partibus, partim resolvendi vi debetur. Potens remedium in morbis nervinis & spasticis est. Nihil magis valere ad nervorum morbos pronunciat Boerhaave (*Morb. nerv. p. 611.*). Unde hysterico & hypochondriaco malo affectis omnium consensu subvenit, status intestinales dissipando, spasmos solvendo, & asthma vitio ventriculi flatulento ortum vel auctum tollendo. Proficuae fuere maxime pilulae ex Assae foetidae partibus tribus, Aloës & salis martis parte una, ea quantitate datae, ut alvus laxetur (*Whytt nerv. Dis. p. 370.*). Aliquando Assa somnum procurat & deliquium animi dispellit (*Id.*) Fumigatione (*Idem*) vel solo olfactu ejus sindoni involutae (*Foerest. Ob. Lib. 28. Obs. 32. Schol.*) paroxylimo hysterico sopitas foeminas excitat. Commodum tum quaque auxilium praestat in clysmate cum purgante quodam, si alvus obstructa fuerit, applicata &, ut primum deglutire potest aegra, in solutione data (*Whytt l. c. p. 474.*). Valent & clysmata laxantia Assa permixta in colica hysterica s. flatuleuta (*p. 484.*). — In asthma spasmodico acuto infantum praestantissimam esse medelam recenter compertum (*Millar l. c.*), dum fumatur in mixtura, scil. ex Assae foetidae drachmis duabus, spiritus Mindereri uncia una, aquae Pulegii unciis tribus; cujus cochleare unum vel duo omni semihorio ingeratur, minor autem quantitas miscescente nonnihil malo. Simul vero in clysmate adhibita fuit (*l. c. p. 43.*). Hujus uncia una aliquando infanti mensium octodecim spatio 48 horarum data; nec nauseam infantibus peperit. Remissione vero facta cortex peruvianus ad pulmones roborandos & reditum mali prohibendum exhibendus (*p. 46.*). — Praestans & in malo huic affini, tussi convulsiva, ut raro alia medela opus fuerit, si tempestive praescribitur. Prodest tum ejus drachmam unam & dimidiam vel duas solvere in aquae Pulegii unciis octo eamque quantitatem per diem consumere, non tamen respectu aetatis & aegri constitutionis in dosi neglecto (*Millar l. c. p. 132.*). Non licet tamen in proventiori malo praescribere, nec quando hctica febris, haemorrhagia vel phthiseos vestigia sese sociant (*Id.*). — Guttae ex Assae foetidae scrupulo uno & liquoris C. C. fucinati uncia una ad numerum triginta datae longiora intervalla paroxysmorum epilepsiae habitualis reddidere; quin subinde epilepsiam penitus debellarunt, sed absente plethora, (*Lange misc. verin. med. p. 60.*).

Halitibus, quos spargit, foetidis tribuenda videtur in necandis vermibus potestas, tanto magis, quum & Allium anthelmintica virtute emineat. Agnovit hanc Frid. Hoffmannus (*Med. Syst. T. 3. sect. 1. c. 5. §. 32. p. 107.*), cui pilulae ex Assa foetida, Myrrha, Croco & Mercurio dulci solitae

litæ erant, & qui alibi illam & Sagapenum (*l. c. p. 543.*) ob nidorem, contra vermes, præcipue sub connubio purgantium in pilulis prædicat. Ulterius confirmat hoc Wolfius (in *Art. N. C. Vol. 9. p. 41.*); qui ejus granis quatuor Jalappam & sal medium admiscuit. Simplicitas & hic commendabilis, unde pilulæ, ex granis quatuor ad quinque in totidem moleculas melle formatæ, omni trihorio vel quadrihorio per binos dies conducunt, subsequæ tertio alvi ductione per rhabarbarinum (*Rosenstein Bskd. Ed. 2. p. 305.*). Recentiùs pilulæ ex Assa fœtida, Vitriolo martis & paulillo mellis placuerunt (*Ed. 3. p. 360.*). Intrat quoque pilulas Rosensteini usitatas, ex extracto Tanaceti, Assa fœtida, feminibus Santonici, Vitriolo martis & melle (*l. c. p. 376.*).

Stimulo suo apud senes torpente alvo plus facit, quam alia laxantia (*Millar l. c.*). Obstructiones viscerum, ut aliæ similes Gummi-resinæ, imo potentius ob volatiles partes, referat. In suppressione menstruum nominatim, quæ sæpe a spasms oritur, fiduciam peperit. Externe quoque emollit & resolvit, prout in emplastro hæc potissimum scrophulas aliasque indurationes dissipat (*Planck chir. Materia p. 155.*).

Varii medelam hanc exhibendæ modi sparsim jam supra significati. Pilularis forma ad celandum saporem & odorem maxime confert. Pro dosi ad scrupulum dimidium, unum vel supra decernitur. In Asthmate cum ovo forbili commendatur (*Geoffroy.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Tinctura fœtida) *Ph. Lond. p. 70.* Constat ex Assa fœtida spiritu vini soluta, coloris lutei pellucidi. Drachmæ duæ continent fere vim granorum xv.

Ingreditur præterea Tincturam Fuliginis) *Ph. Lond. l. c.* Pilulas Fœtidas) *Ph. Ed. p. 83.* Pilulas Gummosas) *Ph. Lond. p. 95. Ph. Ed. 84.* Elixir Uterinum Duriæti) *Ph. Svec. p. 94.* Emplastrum Antihyster.) *Ph. Ed. p. 104.*

LASERPITIUM.

LINN. *Syst. veg.* p. 232. *Gen. pl.* 136.*Pharm. GENTIANÆ ALBÆ Radix.*

105. *LASERPITIUM LATIFOLIUM*; foliolis cordatis inciso-ferratis Linn. *Sp. pl.* p. 356. Libanotis latifolia altera f. vulgarior C. B. Icon: Rivin. *pent. Tab.* 21. Pl. perennis in pratis exsuccis & ad radices montium crescens.

Radix) crassa, profunde descendens, teres, aromatica, acris, calida & subamara. Silent de hac plerique auctores materiæ medicæ. Ill. a Linne (*M. m.* p. 199.) recipit, aliique pauci. Multa spondet sapor. Rusticis accepta medicina (Hall. *Hist. st. helv. n.* 792.). Alexipharmaca - Schulzio (*M. m.* p. 361.) prædicata, saltim si nomini inhærendum, nisi Athamantam Cervariam L. intellexerit. Stomachum roborare, menstrua & lotium pellere (Linn.). In iumentorum morbis variis usitatissimam vocat Vogel (*M. m.* p. 199. & *Ph. Helvet.* p. 77.)

*Pharm. SILERIS MONTANI vulgo, SESELI Ph. Lond.**Semina Radix.*

106. *LASERPITIUM SILER*; foliolis ovalilanceolatis integerrimis petiolaris Linn. *Sp. pl.* p. 357. Ligusticum quod Sesele officinarum C. B. Siler montanum Dodon. *pempt.* p. 310. Icon: Blackwell T. 429. Pl. perennis, in australis Europæ rupibus apricis & albis e. c. Helvetiæ, Genevæ, Pisæ crescens.

Creditur esse Ligusticum Dioscoridis, etsi nondum evictum. Semen) oblongum, striatum, coronatum, odoratissimum. Inusitatum, sed plurimas plantas vi aromatica superat (Hallerus n. 794.). Sesele cretici nomine subinde in officinas recipi supra jam dictum. Largitur oleum odore Cumini idque coeruleum (Walther *de ol. animal.*). In affectionibus uteri plebi Brunsvicensi acceptum (Lange *Brunsvic. dom.* p. 79.).

Radix pariter efficax, feminibus adhuc ferventior, alpicolis in usu; etiam in dentium dolore, salivæ ciendæ causa. (Haller *l. c.*).

LIGUSTICUM.

LINN. *Syst. veget.* p. 233. *Gen. plant.* p. 137.

Pharm. LEVISTICI Herba, Radix, Semina.

107. **LIGUSTICUM LEVISTICUM**; foliis multiplicibus, foliolis superne incisissimis Linn. *Sp. pl.* p. 359. Ligusticum vulgare C. B. Icon: Blackwell. *T.* 275. Pl. perennis, in alpinis Apenninis & in montibus Rhæticiis crescit, sed in hortis crebro pro medicina domestica colitur.

Odor totius plantae specificus, praecipue herbae, ingratis fragrans, sapor calidus, aromaticus. Abundat succo luteo gummi-resinoso, Opopanacem quodammodo referente. Virtute Angelicae & Imperatoriae haud dispar, in flatibus dissipandis, sudore movendo, incidendi & aperiendi efficacia. Herba) in hysterico praecipue malo & menstruis pellendis invaluit. Arcanum pro expellendo partu & secundinis communicatum cum Foresto (*Lib.* 28. *Obs.* 32. *in schol.*) fuit cyathus ex succo herbae & vino Rhenano, vel ex semine contuso, vino sive aqua Artemisiae decocto. Instar acetarii comesta vel & decocta praedicatur ad menstrua referenda (Chomel *Usuelles T.* 2. p. 216.). Conducunt eodem fine & bala & cataplasmata ex eadem.

Semen) oblongum, brunum, altera parte striatum. Eiusdem virtutis masticatum & deglutitum, vel vino coctum.

Radix) grandis, extrinsecus flava, interne alba, praeter aroma dulcedinem quandam praese fert, quae in extracto aquoso colligitur, odora parte evanida. Extractum spirituosum autem continet utrumque. Cochleare parvum pulveris bis per diem in cerevisia datum tam in obstructis mensibus quam hysterico malo conducit (Darel. *Socken. ap.* p. 69.).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Aqua destillata Levistici) *Ph. Brand.* aromatica.

Essentia) *Ph. W.* p. 81. Ex radice & feminibus cum spiritu vini.

ANGELICA.

LINN. *Syst. veget.* p. 234. *Gen. pl.* p. 138.

Pharm. ANGELICÆ SATIVÆ Herba, Radix, Semina.

108. ANGELICA ARCHANGELICA; foliorum impari lombato. Linn. *Sp. pl.* p. 360. Angelica sativa C. B. Icon: *Fl. Dan.* T. 206. Pl. biennis, quæ tamen abscissis ramis per plures annos perdurat. Crescit in Lapponiæ, Norvegiæ, Helvetiæ, pyrenæisque alpidibus, uti & ad ripas fluviorum alpidibus proximas; rarius alibi.

Stirps omnibus partibus aromatica, & moschum quodammodo redolens. Debilior habetur Helvetica (Hall. *Hist. n.* 307.). In Anglia præfertur, quæ ex Hispania transmissa (*Ph. Lond.* p. 4.). Ill. A Linné (*Vet. Ac. Handl.* 1754. p. 186.) palmam tribuit Lapponicæ radici, sed vel primo vere vel sero autumnno effossæ. Lapponibus planta tanto in pretio, ut illi pro diversâ ætate & diversis partibus distincta nomina impertiant. Caulibus vescuntur, sed debilioribus, avidè (Linn. *l. c.*), ante umbellæ explicationem abscissis & decorticatis, crudis pro cibo, qui leviter aromatici & amari nec displicuerunt in Lapponia ill. Linné inter alia frugalioris mensæ fercula, non ita vero extra Lapponiam (*Flor. Lapp.* p. 69.). Siccant quoque caules in frusta tenuissima dissectos & in pectoris morbis pulmenta lacte inde parant, vel jusculis carnis eisdem incoquant, quin ob dulcem saporem pro victu quotidiano adhibent, vel bellarii instar masticatos deglutiant. Tussi vel raucedine aliisque pectoris morbis ætate vexati caules cineribus calidis assatos edunt, prout & sic extra morbos illis aridet (Harmens & Fielström *Diff. Med. Lapponum in coll.* Haller. *Diff. præct.* T. 6. p. 721.). Alius ibidem mos invaluit, flores teneros, antequam e vagina sua eruperint, sero lactis rangiferini decoquere, donec consistentia extracti spissioris emerferit, quod saporis subamari est. Hoc servant pro morbis ad sudores ciendos, in febris catarrhalibus, ad stomachum roborandum, alvi profluvio, in torminibus rel. (Fielström *loc. cit.*). Herba antiseptica secundum experimenta Pringleana. Folia siccatione facile efficaciam perdunt; recentia destillatione vires aquæ impertiunt.

Radix) magna, fusiformis, extus bruna, interne alba, saporis initio aromatici & dulcis, dein grate amari, odoris fragrantis. Et hæc pars reliquis aromate ditior, se-

cun-

cundo anno effodienda. Ineunte vere vulnerata fundit ex corticis interiori parte succum flavidum unctuosum, qui naturæ gummi-resinosæ est, & radice secundum longitudinem secta in canalibus exiguis se se prodit. Fatile hic spiritu vini solvitur, quem ipsum colore aureo tingit. Aqua a radice profunda flavedine coloratur, et si parum sapidum & olidum extrahit (Lewis *M. m. p.* 54.). Destillatus inde spiritus vix odorem absūmit. In panem Norvegi recipiunt (Gunn. *Fl. Norveg. p.* 47.). Ex radice primi anni efficcata Lappones longævitatē temere expectant, & inter alia fortiora in colica dirissima, cui obnoxii sunt, ex hac auxilium petunt (Linn. *Fl. Lapp. l. c.*). Costo substituire suavitatis (ad Mesuen *p.* 105.). Virtus referenda ad consuetam aromaticorum, unde non nisi in morbis frigidæ naturæ, qui stimulo egent, vel in quibus pituitosa humorum diathesis subest, locum habet. In debilitate igitur ventriculi, flatibus & colica inde dependente, paralyticis affectibus, collectionibus pituitosis, menstruorum obstructione, sudore pellendo, adhibita. Alexipharmacum quoque nomen tulit, quin ipsi pesti subigendæ par habita. Masticata movet salivam. In decocto vel infuso aquoso justius exhibetur, quam menstruis spirituosius digesta, quum sic minus calefaciat.

Semen), altera parte striatum, altera planum, ex majoribus umbellatarum. Vis cum odore & sapore fugax. Aqua vires imperfecte modo extrahit, spiritus omnino; sed destillatione aromate imprægnatur. Suppar radici viribus.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Aqua Angelicæ) ex radice *Pb. W. p.* 6. ex feminibus, vel & herba & feminibus *Cod. Paris.*

Spiritus) *Pb. W. p.* 137. Ex radice cum spiritu vini & aqua, destillatione. Flatus dispellit & sudores movet ad drachmam unam vel duas.

Essentia) *Pb. W. p.* 76. Ex radicibus spiritu vini maceratis. Efficacior & plus virium Angelicæ continet. Ad scrupulos duos.

Oleum) *Pb. W. p.* 138. Ex feminibus.

Extractum) *Pb. W. p.* 86. Ex radicibus spiritu vini & aqua extractis.

Caules Angelicæ conditi) *Pb. Lond.*

Additur præterea aliis Essentiis compositis e. g. Essentiale Alexipharm.) *Stahlii.*

Pharm. ANGELICÆ SYLVESTRIS Radix.

109. *ANGELICA SYLVESTRIS*; foliolis æqualibus ovato-lanceolatis, ferratis Linn. *Sp. pl.* p. 361. *Angelica sylv. major* C. B. Regnault *Botanique l'Angélique sauvage*. Pl. perennis in locis humidis crescens,

Radix) inusitata, debilior ista præcedentis, attamen sub defectu ejus substitui a Lapponibus solita (Linn. *Fl. Lapp.* p. 71.). Rusticis in Svecia in hysterico malo adamata (Ejusd. *Fl. Svec.* p. 246.). Seminibus capiti inspersis pediculi necantur (Deering apud Linn. *l. c.*).

I M P E R A T O R I A.

LINN. *Syst. veget.* p. 238. *Gen. pl.* p. 143.

Pharm. IMPERATORIÆ Radix.

110. *IMPERATORIA OSTRUTHIUM*; Linn. *Sp. pl.* p. 371. *Imperatoria* C. B. Icon Rivin. *pent.* T. 7. Pl. perennis in montibus austriacis & alpibus Helvetiæ.

Radix) teres, nodosa, annulis distincta, externe cinerea, interne alba. Sapor ejusdem calidus, pungens, totum os replens, tenaciter inhærens, odor aromaticus. Succus, e radice recente incisa stillans, insigniter acris. Nomen singularis efficacia impertiit, quàm *Rajus* aliique non immerito cum ista *Angelicæ fativæ* compararunt; ut igitur, in pituita resolvenda, solidis stimulantibus & sudore pellendo, paucis ex aromaticorum tribu sit postponenda. Nominatim decoctum ejusdem in retentione urinæ & nephritide commendatum (Chomel *Tsuell. T.* 1. p. 353.). Mureo peccus gravante proficit. Divinum remedium in colicis & flatulentis affectibus vocatum (c. Hofm. *efficin. L.* 2. c. 116.). Masticatam suffocationem uteri dissipasse singulari casu legitur (Forst. *Op. L.* 28. *Obs.* 32. *in schol.*). In febribus intermittentibus, quartanis adeo, opem præstitit in pulvere sumta, quin subinde cortice peruviano vi superior fertur (Lange *demest.* p. 141.). Masticata salivam prolicit. Pulvis ejusdem cum pavillo feminis Anisi mistus in paralyfi linguæ specificus visus (Decker *exercit. med. pract.* p. 100.). In pulvere ad drachmam dimidiam usque porrigitur. Ulceribus inspersus eadem repurgat. Menstruum spirituosum plus virium habet in partibus acris & amaris extrahendis, quam aqua, sed calidiorem pariter reddit medicinam.

HERACLEUM.

LINN. *Syst. veget.* p. 233. *Gen. pl.* p. 137.

Pharm. BRANCÆ URSINÆ (perperam) *Herba.*

III. *HERACLEUM SPHONDYLUM*; foliolis pinnatifidis lævibus, floribus uniformibus Linn. *Syst. veg. l. c.* Sphondylium vulgare hirsutum C. B. Icon: Rivin. *pent. T. 4.* Pl. perennis in pratis vulgaris & ad agrorum margines.

Herba) dicto nomine in pharmacopoliis occurrit, licet ab Acantho desumi deberet (Linn. *Ll. Svec. p. 88.*) eique potius vis emolliens adscribi. Attamen Heraclei in Scania apud rusticos frequens in dysenteria usus est.

In Sibiria, planta humanam sæpe altitudinem assequitur, in universonum major, quam Germanica. Hanc staturam & in horto servat, ut ipse quotannis in botanico nostro observo. Varias hæc acrimoniæ notas exhibet. Nam caulis aut ramus corpori nudo impositus inflammationem & ulcus denique excitat, quæ acrimonia videtur cortici inhærere. Et Kamschadalenses caules crudos comedentes nisi caute dentibus corticem deradant, labiorum & gingivarum tumorem sibi contrahunt, in quo vesicæ assurgunt (Gmelin *Fl. Sibir T. 1. p. 214. sp.*). Acrem quoque pronunciat, sive interne fumatur sive extrinsecus applicetur, Vicat (*Memoire sur la Plique Polonoise p. 56.*). Radix insuper amara urensque. Petioli foliorum radicalium post derasum corticem in fasciculos collecti a Kamschadalensibus suspenduntur & flaccidi facti per tecta sparguntur, in quibus post aliquam moram exsudat farina dulcis saccharo analoga, quæ quassatione & alifione ad corpus durum facile pro usu separatur. Sic ex 40. libris petiolorum quarta circiter libræ pars sacchari eruitur. Petioli ipsi cupediarum instar illis sunt. Ex iisdem farina sua adhuc foetis Russi fermentatione prægressa spiritum destillant, spiritu frumenti gratiorem. Ex farina ipsa quoque spiritus elici potest. (Gmelin *l. c. Conf. & cl. Chappe Voyage en Sibirie par Kraschenninikow Tom. 2. p. 364.*). Lithani cibum ex Branca parant, quem *Barsez* vocant, æque fere illis ac panis frequentem, dum eandem loco quodam tepido, addito fermento panis & multo aquæ, fermentationi committunt, unde emergit obsonium liquidum s. jusculum acidulum, cui sæpe addunt rapas napos alia, hocque coquentes carne vel volucris escam obtinent non ingratam. Nec potus ex infusione herbæ cum cerevisia palato adversus est (Vicat *l. c. p. 56. 57.*). Negaus ex hac stirpe cibum Barfz parari Erndtelius (*Warsav. phys. illustr. p. 139. item Viridar. Warsav. annexum*

p. 22.) videtur ad modum apud Polonos obvium nominatim respexisse: sic utriusque effectum persistere poterit.

Sunt qui avutere plicam Polonicam eique specificè mederi existimarunt, Sennertus, Kergerus, Bernitius, Hagendorn. Hocque pariter sine etiamnum de cultura ejus sollerter dispiciunt Lithuani & copiose ingerunt. Perperam vero hoc nomine celebrari dignioribus fide testibus dabis, Erndtelio (*Warsavia phys. illustr. p. 210.*) & Vicato (*l.c.*); licet & illi aberrant, qui contraria parte malum istud capillorum ex usu ejusdem prognosci sustinuerunt.

S I U M.

LINN. *Syst. veget. p. 234. Gen. plant. p. 138.*

Pharm. NINSI Radix.

112. *SIUM NINSI*; foliis serratis pinnatis, ramis ternatis Linn. *Sp. pl. p. 362.* Sisarum montanum coræense, radice non tuberosa, vulgo Nisii, Nindsin & Dsin dsom Kämpf. *Amoen. exot. p. 818. c. icone.* Optima existat in Burm. *Fl. Ind. Tab. 29. Fig. 1.* Pl. perennis, cr. in Chinæ montibus, sed in Iaponia colitur, ubi radix virtutis fere expers est.

Certissima, quæ de hac planta scimus, Kämpfero debemus. Nomen Ninsin vel simile, sono vel descriptione congruens, quod & radici Ginseng (de qua V. infra Panax quinquefolium L.) imposuerunt Rajus (*Hist. univ. T. 2. p. 1338.*) Plukenet (*Phytogr. Tab. 101. f. 7.*) Mëntzelius (*Eph. ac. N. G. Dec. 2. Ann. 5. p. 73.*) Breynius (*Diss. inaug. de radice Ginsen s. Nisi*), convenientia etiam figuræ radicis præparationis modi & virtutum, confusionem inter utramque peperit, specie tamen diversam; quem errorem nollem ven. Osbeck (*Ostindiska Resa p. 144.*) sustentasset. — Sisaro affinis valde stirps, cujus radicem Ninsin Radix, sapore etsi minus dulci sed gratiori & tantillum amaro æmulatur, prout odore cum Pastinaca convenit. Estque hæc fusiformis, ad latera fibras spargent, inferne interdum in duo crura divisâ, unde & nomen Ninsin (homini similis) enatum, superius quasi annulata, carnosa, albida, ad digiti minimi crassitiem accedens. Credulæ genti bifurcata ista radix acceptior. Collectio radicis fit ineunte bruma, qua facta triduum aqua dulci vel aqua oryza cocta secundaria & refrigerata macerantur, & dein inter ahenum operculatum super igne suspenduntur, ut vapor alluere possit; siccantur demum. Quibus artificiis ab ima ad mediam partem indurescunt, & resinosa quasi & pellucida evadunt. Caro valde pretio venduntur, ita ut quinque quadrantes libræ belgicæ plus minus

nus centum Joachimicis thaleris veneant. Hinc sub collectione furibus arcendis sedulo invigilant. Etenim tantum virium illi Sinenfes & Iaponenfes tribuunt, ut omnibus fere medicamentis nominatim cordialibus admifceant, & virtute præcipue roborandi, pinguedinem generandi & renibus pulmonibusque confulendi excellere, quin ad vitam prolongandam facere, fibi perfuadeant (Kämpfer). Sagaciores autem Europæ medici merito abftinent a remedio tot ambiguis laudibus cumulato.

S I S O N.

LINN. *Syft. veget.* p. 235. *Gen. pl.* p. 139.

Pharm. AMMIOS VERI Semen.

113. *SISON AMMI*; foliis tripinnatis, radicalibus linearibus, caulinis fetaceis, ftipularibus longioribus Linn. *Sp. pl.* p. 363. Ammi parvum, foliis fœniculi C. B. Fœniculum lufitanicum minimum acre Shaw. *Travels T.* 232. Pl. annua, crefcens in Lufitania, Apulia, Aegypto; unde & transfertur Venetias.

Semen) exiguum eft, ftriatum, coloris grifeo bruni, faporis fubamari, & odoris valde fragrantis ad Origanum accedentis. Videtur effe Ammi Diolcoridis & Hippocratis. Rariffimæ hodie præfcriptionis. Aqua deftillatum multum olei ætherei largitur eifdem faporis & odoris, ut femen ipfum, refiduum ingrâte amarum eft. Extractum fpirituoſum nihil fere odoris habet fpecifici, etfi faporem fere integrum. Carminativi eximii nomen meretur. Sed nimium eft præconium Matthioli (in Dioſc. p. 557.) contra fertilitatem, dum propinetur mane ex vino meraco ac carniū jure in pulverem tenuem redactum ad drachmam unam alternis diebus quater vel quinquies tribus ante cibum horis. Sponte apparet, quid de effato Renodæi, mulieres facilius concipere, fi poſt coitum Ammi halitum odorentur, ſentientium. Nihilominus tamen Simon Paulli (*Quadrip.* p. 214.), qui hæc narrat, femen aliis pro clymate uterino in hunc ſcopum addidit.

Præter dictum femen, aliud in medium profert ill. Linne (*M. m.* p. 70.) ſcilicet Ammios Veterum) ut vocat, quod adſcribit *Lagoecia Cuminoidi*. Alii diſtinguunt inter Ammi verum & vulgare, quod jam ſequitur.

A M M I.

LINN. *Syst. veget. p. 229. Gen. pl. p. 132.*

Pharm. AMMIOS VULGARIS Semen.

114. *AMMI MAJUS*; foliis inferioribus pinnatis lanceo-
latis serratis, superioribus multifidis linearibus Linn. *Sp. pl. p. 349.* Ammi majus C. B. Icon: Regnault *Botanique P Ammi.* Pl. annua cr. in Europæ australis arvis & vineis.

Semen) striatum, fuscum, saporis aromatici, sed debi-
lioris, quam in præcedenti. & inodorum fere. Substituitur
eidem plerumque in officinis.

B U B O N.

LINN. *Syst. veg. p. 235. Gen. pl. p. 131.*

Pharm. PETROSELINI MACEDONICI Semen.

115. *BUBON MACEDONICUM*; foliolis rhombeo-ovatis
crinatis, umbellis numerosissimis Linn. *Sp. pl. p. 364.* Apium
macedonicum C. B. Icon: Regnault *Botanique Persil de Ma-
cedoine* Pl. biennis, Macedoniam assignat Linneus patriam
& Mauritaniam. Creditur esse *Πετροσελίγιον* Dioscoridis.

Semen) est exiguum, brunum, oblongum & aliquantif-
per hirsutum, saporis acris aromatici, Cuminum æmulan-
tis, odoris fragrantis. Carere eo possumus prostante Petro-
selini vulgaris semine, quod ipsum adeo videtur efficacius.
Vix ultra Theriacam & Mithridatium hodie usu venit.

Pharm. GALBANI Gummi.

116. *BUBON GALBANUM*; foliolis rhombéis dentatis
striatis glabris, umbellis paucis Linn. *Sp. pl. p. 364.* Conf.
El. Mant. pl. p. 355. Ferula africana galbanifera, folio &
facie ligustici Herm. *parad. 163. Tab. 163.* Frutex affri-
canus.

Linnei auctoritate Galbanum officinarum stirpi dictæ ad-
scribo, licet Hermannus de sua dubitanter pronunciet, &
alii quantum colligere licet, Tournefortius, Commelynus
(*Hort. Amstel. T. 2. p. 115.*) aliis umbellatarum speciebus
tribuant. Nihil vero impedit, quin & diversæ stirpes simi-
lem succum erogent.

Galbanum) est gummi-resina sicca, tenax, dum recens,
coloris albidus, vetustate autem flavescens vel rufescens,
di-

distincti maculis albidis, odoris fortis ingrati, saporis calidi & amaricantis. Ex Turcia transfertur. Forma fluvida vel sponte vel incisione destillat ex nodis plantæ triennis vel quadriennis, sed mos est truncum transversim altitudine duorum vel trium digitorum super radice secare, unde succus guttatim destillat (Geoffroy *M. m. Traité T. 4. p. 215.*). Præfertur in granis (en larmes) allatum, quæ sæpe cauliculis vel feminibus plantæ mista conspiciuntur. Ferri tamen quoque potest, quæ in massis advehitur (en pains), modo copiosæ particulæ albicantes, parum splendentes & spiritum vini aureo colore tingentes, infint. Rejiciendum vero impurum coloris luridi, fusci, spissitudinis ceræ. Ferulæ galbaniferæ Lobel. (*Icon. 729.*) succo vel aliis vilioribus vel variis ramentis vegetabilibus corrumpitur, quod vero odore debiliori & splendoris colorisque variegati defectu cognoscitur (Geoffroy *l. c. & Pharm. Dan. p. 85.*). Mentio etiam fit Galbani liquidi ex Persia, Terebinthinae spissitudine præditi, & feciebus multis nigris commixti, sed ne Galbani quidem odorem præ se ferentis (Spielmann *M. m. p. 560.*). — Aqua eo trita lactescit, sed nec ista, nec vinum nec spiritus vini, nec acetum perfecte illud solvit, — nec mucilago feminum cydoniorum, mel adjuventum trituras & caloris requirit, perfecte autem illud subigunt mucilago Gummi arabici, syrupus Althææ Fernel. & vitellus ovi (Bachholz in *Nov. Act. Ac. N. C. Tom. 5. p. 53. sqq.*).

Viribus proxime ad Gummi ammoniacum accedit, sed Galbanum calidius est magisque stimulat, prout odore illud etiam superat. Differt quoque eo, quod aqua destillatum oleum essentielle ad $\frac{1}{2}$ partem circiter ponderis dimittat (Neumann, Cartheuser), unde calida natura; quod vero Gummi ammoniaco deest (*Levis M. m. p. 288.*). In nervinis affectibus efficacius, vi resolvente autem ammoniaco cedit. Malo hysterico, ut gummi resinæ reliquæ foetentes, frequenti experientia subvenit. Flatus dissipat & dolores intestinorum inde oriundos pacat. Et contra hæc mala usus externus in emplastris cum interno jungitur. In asthmate & tussi inveterata pituitam efficaciter attenuat. Ad menstrua quoque referenda haud infrequens. In universum autem cautionem injungit pulsus nimis acceleratus & febrile molimen: languente pulsu melius fertur. Extrinsecus admotum emollit, resolvit, digerit, suppurationem movet; ut de vi antispasmodica jam dicta taceam.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Galbanum purificatum) *Ph. Lond. p. 24.* Ob sordes & aliena admista, depuratione opus est. Fit hæc Galbanum im-

immittendo in vesicam bubulam, quæ tenetur in aqua bulliente, donec tam molle evaserit, ut per pannum canabinum prælo transigi possit. Ita omnino fere servatur oleum essentialiale, in quo insignis virtutis pars residet. Sunt, qui tantum suadent, illud in pulverem redactum per cribrum trajicere (*Ph. Dan. p. 179.*).

Galbanetum Paracelsi) *Ph. Dan. p. 178.* Ex Galbano & oleo Terebinthinæ; quibus digestis oleum coloris rubro cœrulei abstrahitur.

Oleum Galbani) *Ph. W. p. 131.* Est empyreumaticum destillatione cum arena elicatum. Rectificatum in doloribus colicis, hysteriis, spasticis umbilico illinitur.

Emplastrum de Galbano crocatum Mynsichti) *Ph. W. p. 65.* Inter alia plura Galbanum quoque recipit. Emollit, resolvit doloresque mitigat.

Emplastrum diachylon cum gummi) *Ph. W. p. 63.* illud etiam continet. Eximium maturans.

Emplastrum antihystericum) *Ph. Edinb. p. 104.*

C U M I N U M.

LINN. *Syst. veget. p. 235. Gen. plant. p. 139.*

Pharm. CYMINI Semina.

117. CUMINUM CYMINUM. Linn. *Sp. pl. p. 365.* Cuminum semine longiore C. B. An *Κυμιν* v. Dioscoridis, Cuminum Plinii? Icon: Rivin. *pentap. T. 40* Pl. annua; in Ægypto & Æthiopia sponte crescit, colitur autem in Maltha & Sicilia, unde semina transferuntur.

Semen) oblongum, striatum, viridescens vel subbrunum est, Fœniculi fœmine paullum majus. Sapor hujus calidus amaricans, odor aromaticus. Infusione principium odorum in aquam transit, vix vero sapidum. Destillatione acre oleum ascendit, & odore cum ipso semine conveniens.

Potentius est feminibus Fœniculi vel Carvi. Flatus dissipandi vi, stomachumque roborandi ingestum eminet; extrinsecus vero discutiendi sine in tumoribus & doloribus. Ast inter tot alias similis virtutis umbellatas sensim obsolvit. Pertinet ad semina quatuor calida majora.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Oleum Cumini destillatum) *Ph. W. p. 128.* Raro interne ad pauculas guttulas. Jungitur & abdomini; sed dilutum oleo amygdalarum ad discutiendos flatus & dolores colicos.

Emplastrum de Cumino) *Ph. W. p. 61.* Inter varia alia

Cu-

Cumini semina recipit, quo flatulentiam, debilitatem primarum viarum, malum hystericum levet. Simile fere sub eodem nomine in *Pb. Lond.* p. 110. Intrat quoque Empl. anodynum *Pb. Edinb.* p. 103.; item Empl. antihystericum *l. c.* p. 104.

PHELLANDRIUM.

LINN. *Syst. veget.* p. 236. *Gen. plant.* p. 140.

Pharm. FENICULI AQUATICI Semina.

118. *PHELLANDRIUM AQUATICUM*; foliorum ramificationibus divaricatis Linn. *Sp. pl.* p. 366. Cicutaria palustris tenuifolia C. B. Icon: Rivin. *peni. Tab.* 65. item in Ernstingii *Phellandrologia* 1739. quam figuram in minorem formam redegit Lange *vom Wasserfenchel* 1771. Pl. biennis, in fossis & ad lacus frequens.

Suspecta planta, ut umbellatæ aquaticæ solent. Paraplegia tamen equorum in Svecia non ipsi, ut antea creditum (Linn. *Oländska resa* p. 6. *Wästgöta resa* p. 46.), stirpi tribuenda, sed curculioni (paraplectico L.) intra caulem sæpe nidulanti, & ut fautori hujus sententiæ placet, proboscide sua ipsam medullam spinalem arrodenti) Ejußd. *Skånska resa* p. 132. sq.). Male a cl. Sauvages (*Nesol. T. 2. P. 2. p. 33.*) ad Phellandrium refertur e Wepfero historia noxii effectus in pluribus infantibus percepti, quam referre debuisset ad Cicutam aquaticam. Venenum deleterium alio loco vocat, & convulsionibus gignendis par (p. 31.). Ex nimia vero seminum copia ingesta gravitas capitis insignis, temulentia, vertigo, enascitur (Lange *rem. Brunsv.* p. 235.). Herba recens stramine pro lectis mixta efficax & certissimum fere contra cimices prædicatur (Lange *l. c.* & *vom Wasserfenchel* p. 16.)

Semen) est oblongum, striatum, luteo viride, magnitudinis feminis Anethi, leviter aromaticum & constantius acre. Sapor comparatur cum isto seminum Levistici. Destillatione cum aqua erogat oleum æthereum flavum, penetrans & nares feriens; spiritum vini imbuat colore flavo; libra una seminum exhibet extracti aquosi unciam unam, spirituosi autem unciam unam cum drachmis sex, quarum drachmæ tres & grana quinque veram resinam constituunt. Præter dicta plura experimenta chemica præstitit cl. Ernsting (*l. c.* p. 22. *seqq.*)

Ut equorum medicina jam dudum in Germania cognitum, unde & Pferde-saat, Rossfenckel dictum & in libris artis veterinariæ jam initio superioris sæculi contra pro-

profluvium atticum, tussim aliaque interna mala, uti & varias externas læsiones celebratum. Serius ad hominum morbos curandos adhibitum. Quæ enim de feminis Phelandrii efficacia in calculo & vesicæ incommodis memorat Plinius (*Lib. 7. cap. 13. p. 1214. Ed. Dalech.*), dubium, an ad nostram stirpem pertineant. Et in vi lotium & menstrua pellendi, calculum frangendi & vesicæ morbis medendi, quam Dodonæus (*Pempt. p. 591.*) tribuit, & alii ex ejusdem auctoritate, plus ratiocinio quam experientiæ videntur dedisse. Paucis modo nec curare fatis usum in variis externis vitii, in discutiendis tumoribus inflammatoriis & frigidis, in gangrena, in scirrhis & cancro, tangit Boerhaave vel editor libri (*Hist. pl. hort. L. B. Tom. 1. p. 94.*). In Belgio lego frequentissime adversus scorbutum ingeri, ita ut vix sufficiat copia in paludosa hac regione prostrans (*Lange v. Wasserfenchel p. 17.*). Præcipue autem in ducatu Brunsvicensi plautium tulit, in primis plebis, ita ut toto fere sæculi præsentis spatio indicibus pharmaceuticis ibidem obviis receptum existerit. Varia de vi medica memoriæ prodidit Ernstingius (*l. c.*) non probe vero distinguens, quæ probabilia modo sint, quæ vera & explorata. Casibus vero prolatis rem certiorum reddidit cl. Jo: Heint. Lange (*Braunsch. Anz. 1761. N. 104. Brunsvic. domest. & libro v. Wasserfenchel.*). Sic igitur efficaciam eximiam præstitit (*v. Wasserfenchel. p. 19.*) in vulneribus recentibus (*Cas. 1. 2. 3. 4.*), quin profundioribus, e. c. vulnere falce furæ influcto, in contusionibus, in ulceribus varii generis, pertinacibus, scorbuticis (*Cas. 5. 6. 7. 12. 14. 15.*) etiam cancriosis (*Cas. 8. 9. 10. Conf. Boerh. Hist. l. c.*), spina ventosa (*Cas. 11.*), fistulis (*Cas. 13.*), in hæmoptysi & phthisi inde oriunda (*Cas. 16. Ernsting. l. c. p. 37.*), in asthma (*Lange l. c. p. 23.*). Multis extollitur & in febribus intermittentibus ab Ernstingio (*l. c. p. 31.*), qui liquori suo antipyretico pro basi dedit, accedente crebro plebis usu (*Idem & Lange l. c. p. 24.*). In malo hysterico & hypochondriaco flatu expellit fursum & deorsum efficaciter (*l. proxime cit. p. 25.*). Ægrius credes in fracturis ossium & herniis valere, in quo posteriori vitio tamen senten non omnino illaudatum dimiserunt Heisterus (*Diss. de hernia incarcerata suppurata sæpe non lethali Helmst. 1738. p. 42.*) & Langius (*l. c. p. 27.*). Nolo laudes virtutum in pluribus morbis accumulare, quibus plebs credula facile abripitur.

In recensitis malis plerumque a plebe feminis contusi cochlear unum majus pani butyraceo non salito inspersum jejunio ventriculo ad sanationem perfectam usque ingeritur. In læsionibus externis, præter usum seminum internum, vulnus tantum mane purgatur, aqua leniter abluitur,

tur, & saliva sana deligatur (v. *Wasserf.* p. 19.). Cautior in dosi fuit Langius, qui pthifisco pulveris feminum, quantum cultri cuspidè capi posset, mane & vesperi obtulit, & alio ejusdem morbi casu scrupolos duos bis de die (*Domest. Brunsv.* p. 230. sq.). Aliis ægris per 24. horas drachmæ duæ vel tres exhibitæ. Placuit subinde miscela feminum cum cortice peruviano (*Caf. varii*).

C I C U T A.

LINN. *Syst. veget.* p. 236. *Gen. plant.* p. 141.

Pbarm. CICUTÆ AQUATITÆ Herba.

119. *CICUTA VIROSA*; umbellis oppositifoliis, petiolis marginatis obtusis Linn. *Spl. pl.* p. 366. *Cicuta aquatica* Gesneri, descripta ample in *Wepferi Hist. Cicutæ aquat.* p. 4. Sium aquaticum foliis rugosis, trifidis denatis Moris. *umbellif.* p. 63. Icon: *Fl. Dan.* T. 208. & *Gunn. Fl. Norv.* P. 1. T. 2. Pl. perenis stagnorum.

Hodie vix in medicina usu venit, nisi radix externe applicata, & ut quidam volunt, herba in emplastrum recepta. Hanc stirpem præcipue feriunt, quæ Cicutæ nomen infame rediderunt ab auctoribus etiam antiquis consignata. Hæc potius, (vel compositum pharmacum) nec Conium, videtur esse, qua cives inutiles supplicii instar enecarunt Græci, qua sine dolore necem sibi ipsi adsciverunt; & quæ intravit pharmacum Thrayæ Mantineensis ex Cicuta & succo Papaveris, cui vim necandi absque dolore adscripsit. Existimatur quoque esse *Kakulion* Dioscoridis (*Mat. med. Lib.* 4. c. 79.), in versione Cicuta redditum (Trew in *Comm. Noric.* 1740. p. 388.). Multiplicem Cicutæ significatum in fuisse supra (Vid. Conium p. 176. sq.) indicatum, ibidemque etiam de labe descriptionum querela mota, ut fere de certitudine heic desperes.

Radix) vere & æstate globosa fere, autumnò autem & hieme elongata, annulata, cellulis parallelis distincta, fibras copiosas crassas emittens. Succum flavum fundit, qui præcipue in utriculis substantiæ corticalis colligitur (Gadd. in *Vetensk. Acad. Handl.* 1774. p. 233. Conf. & *Gunn. Fl. Norveg.* T. 1. p. 27.). Icone eandem pingui curavit Ehreti manu Vatson (in *Phil. Transf.* N. 480. Tab. 5. Cfr. Blackwel. *Tab.* 574. b. c.). Iltas qui secum reputat notas mirabitur confusionem cum Paltinaca, quæ toties accusatur. Hanc partem præsertim respiciunt de veneno stirpis narrationes. Virus in vernali radice atrocius. Attamen & infima folia radicalia similis criminis rea (Gad l. c.). Radix graveolens est

calida & subacris. Vetusior stagnum, quo crescit, inquinat liquido olei instar nitente & in superficie natante (*l. c. p. 235.*). Destillatione cum aqua eruitur spiritus narcoticus volatilis ingratisissimi odoris, per conclave sese dispergentis, caput obnubilantis; residua in vase retorto pars odoris expressa est, nec nocuit aviculæ famelicæ (*l. c.*). Apparet ex dictis, non unice acrimonia sua peccare, sed parte quoque narcotica vaporosa infestam esse.

De funesto effectu in hominibus multæ historiæ existant. Pueri duo & puellæ sex radicem ex aqua per jumenta extractam loco Pastinacæ comederant, unde plerique mortui, pauci post vomitum convaluere. Et hi quidem experti sunt temulentiam, vertiginem, dolores ventriculi & ardorem vehementissimum, convulsiones, quin ipsam epilepsiam, distorsiones oculorum, fluxum sanguinis per aures, vomendinis in quibusdam inanes, tumorem abdominis, singultum, spasmus maxillæ (*Wepferus l. cit. p. 5. sq. & p. 24.*). Alius homo vertiginem, delirium & superstitem diu ardorem fumum ventriculi sitimque intensam, tumorem præterea erysipelaceum ad collum sese propagantem eadem sibi contraxit, evasit tamen commodis auxiliis (*Eph. N. C. Cent. 10. Obs. 58. p. 355.*). Notandi & casus duo subitanæ post prægressam epilepsiam mortis (*Bresl. Samml. 1722. p. 286.*), itemque alius hisce similis (*l. c. p. 511.*). In Belgio ex esu radicum tres pueri convulsi perierunt, puella una servata emetico (*Schwencke Verhandeling over de waare Gedaante Aart en Uytwerking der Cicuta aquatica Gesneri 1756.*). Mitius cessit res Curia Variscorum in sex hominibus, ubi pariter confusio radicis cum Pastinaca imposuit, utpote quum vomitus vel sponte subortus, vel arte tempestive excitatus non ultra brevem temulentiam, insaniam vel stupiditatem, malum incrementum sineret (*Commerc. Nor. 1740. p. 353. sq.*). Quamvis vero Alberti (*Jurisprud. med. T. 3. p. 862.*) ex Cicuta, ut appellat, comesta haud absimiles dictis sequelas recenscat: casus istos nollem huc vocari, quum nostra species nunquam plantis hortensibus, multo minus daucis, ut ibi narratio fert, sese associet. Ast evulsas casu radices incautos fallere potuisse non mirum. Plures historias continet Spielm. (*Diss. de veg. ven. Alf. p. 23.*) Optimum præsidium in vomitu tempestivo esse constitit. Qui vero ex esu perierunt, horum ventriculus & intestina inflammata, quin gangrænosa vel erosa, abdomen tumidum & vasa cerebri inarcta deprehensa (*Wepfer, Schwencke, Bresl. Samml. 1722. p. 286. Eph. N. C. Dec. 2. A. 6. p. 321.*).

Verum & brutis, etsi non omnibus, deleteria. Perierunt tres boves præstantes devoratis radicibus, ad littus vere ad austrinam Roslagiæ in Svecia projectis (*Linn. Wäsgota resa p. 98.*)

p. 98.). Quin probabile, strages univerfaliores bovum Tonæ in Lapponia inde traxisse originem (Linn. *Fl. Lapp.* p. 72.). In Finnia duo boves ex aqua, succo supra descripto oleolo inquinata, eecidere (Gadd. *l. c.* p. 234.). In mali confociationem infecta quoque venire stirpem depascentia suspicatus est vir ingeniosus (*l. c.*), quin experimento evicit (*l. c.* p. 237.). Equos contra ferociam ejus munitos pronun- ciat (Gmelin *Fl. Sibir.* 1. p. 203.), sed denegat illis hanc immunitatem Gadd. (*l. c.* p. 241.). Secundum Lucretium capris illa competit, quod & de capris necnon de suisbus recentius confirmatum, quarum istis radices in Norvegia pro pabulo, hisce pro medicina sunt (Gunner *loc. cit.*). Cuniculus succi radices plantæ in hortum translata, hinc effertio- ris, unciam dimidiam tulit absque noxa (Sproegel *diff. experim. circa venena* p. 15.). Canem vero male inde affici experi- menta docent. Nam etsi non periit, vomuit tamen pluries & toto corpore contremuit quidam ex succi uncia una inge- sta (*l. c.* p. 16.). Alius canis juvenulus famelicus expiravit convulsus radicum uncia una intrusa (Wepf. *Cicut. aquat.* p. 135.). Molossus vero post eandem lacte deglutitam non nisi vomitus torserunt (*l. c.* p. 136.). Pertinacior adhuc fuit canis vetuli natura, quippe ex unciis quatuor radices recentis movendi modo conatum experti; ex libris autem duabus suc- ci diluti, pyalismum spumosum, cum vomitu vel inani vel vero, & anxietate, donec vi strangularetur (*l. c.* p. 140.). Lupum radices unciæ duæ intrusæ tetano convulsionibusque trucidarunt (*l. c.* p. 153.), Grylli domestici in Finnia radice necantur (Gadd. *l. c.* p. 240.).

Quæ ill. A Linnè (*Mat. med. Ed. 1. p. 43. Ed. Schreb. p. 32.*) commoda in medicina ad Cicutam retulit, alique e. c. Vo- gelius (*M. m.*) secundum eum, ad Conium justius applican- tur. Nec ulli auctor essem, ut interno usui dicaret. Exter- ni autem præstantiæ non una suppetit narratio. Mos jam olim fuit, si in morbo *Vaten* dicto, arthritidi vagæ non ab- simili, et Westphalia endemio, abscessus formarentur, ca- taplasma ex radice applicare, vel eandem sub cineribus al- fatam et melle in cataplasma redactam imponere (Wyer. in Smetii *miscell. med. Lib. 4. p. 240.*). Sibiricæ incolæ radi- cem in pulvem contusam herpeti venereo imponunt, aut eadem pulve istum sæpe fricant, quo hoc vitium auferant. Doloribus dorsi et ischiadicis autem instantibus loca affe- cta radice quassata perfricant, caventes sedulo, ne spinam dorsi tangant, unde pejus evalurum malum esset (Steller in Gmel. *Fl. Sib. T. 1. p. 202.*). Simili modo Kamschadalen- ses (*Hist. of. Kamschatka* p. 220.) in lumhagine prope focum partem dolorosam radice fricant. Huc et spectat Norvego- rum applicatio externa contra arthriticos dolores (Gunner *l. c.*).

l. c.). Linneus (*Fl. Svec. p. 92.*) jam dudum *Emplastrum de Cicuta* ex herba hujus plantæ confici jussit; quod et consilium probatum novissime in Dania (*Pharm. Dan. p. 38.*) Radix siccando suo veneno exiit. Hinc Finni siccata radice[m] et sale mixtam pecoribus morboris absque damno ingerunt (*Vet. Acad. Handl. l. c. p. 240.*). Conferas supra dicta de suum morbis.

Æ T H U S A.

LINN. *Syst. veg. p. 236. Gen. pl. p. 355.*

Pharm. MEU vulgo, MEI ATHAMANTICI Ph. Lond.

Radix, Semina.

120. *ÆTHUSA MEUM*: foliis omnibus multipartito setaceis L. *Syst. l. c.* Meum foliis anethi C. B. *Nov Græcorum. Icon: Rivin. pont. T. 63. Pl. perennis crescens in subalpinis Helvetiæ, Italiæ, Hispaniæ, Austriæ, et pratis montanis e. gr. in vicina nobis Hercynia in campis circa Andree[m] montem.*

Rarius quam par est pro hominibus præscribitur, veterinariis medicis acceptior.

Radix) crassa, ramosa, fibrosa, in origine multifeta, extus bruna, interne albida; acris aromaticique saporis, hinc calida. Menstrua ciere, sudorem movere, etiam lotium, colicam flatulentam dissipare observatum. Nihilque repugnat, quin stomachicum, et in asthma[m] pituitoso incidens efficax reputes. Infusum simplex tam radicem quam seminum in Anglia contra febres intermittentes placuit (*Blair Pharmacobotan. Dec. 7. p. 318.*). Alpicolis cognita eadem efficacia (*Chomel usuelles T. 1. p. 226.*). Plebi Brunsvicensi vero malo hysterico affectæ sollemne est, drachmam unam cum vino adusto ingerere vel masticatam radicem deglutire (*Lange med. Brunsv. dom. p. 77. sqq.*). Ex fibris radice[m] varie sibi[m]et implexis & per mucum in formam oblongam farciminis compactis ægogropilæ, fusco virides muco indurato incrustatæ, in ventriculo rupicaprarum generantur. In rupibus, ubi deest Meum, non repertæ sunt. Sapor odorque earundem cum radice convenit, ut exinde virtutem emmenagogam deducas (*Krameri Elenchus veget. & animal. per Austr. infer. p. 320.*).

Semen) oblongum, sulcatum, saporis similis & efficacis.

CORIANDRUM.

LINN. *Syst. veget.* p. 237. *Gen. pl.* p. 142.*Pharm.* CORIANDRI *Remina.*

121. CORIANDRUM SATIVUM; fructibus globosis Linn. *Sp. pl.* p. 367. Coriandrum majus C. B. Κοριον vel Κοριαννον Diosc. Κοριαννον Theophr. Coriandrum Plin. Icon: Regnault *Botanique La Coriandre*. Pl. annua in australioris Europæ, ut Italiæ, Hispaniæ, Galliæ agris crescens, adeo frequenter, ut subinde triticum suffocet.

Nomen impertiit fœtor herbæ illi cimicum haud absimilis; a Κορις cimex. Prætereuntium adeo caput loco natali tentare vehementiori pluvia ingruente recentior auctor, Seguier (*Pl. veron.* p. 28.), tradidit. Non omni igitur fide Veteres carent, tanquam suspectam stirpem notantes, prout, ut alios taceam, Avicenna (*Lib. 4. Fen. 6. Tract. 2. c. 8. Fol. 494. b.*) herbæ humidæ vel succo copiosius ingesto vertiginem, scotomiam, amentiam, raucitatem vocis, somnolentiam rel. adscripsit, & seminibus largius sumtis Dioscorides (*Lib. 3. c. 71.*) similem mentis turbationem. Viridis tamen herba Aegyptiis tantum arrisit, ut cuilibet fere ferculo folia admiscuerint (*Alpin. de pl. Aegypti* p. 131.). An forsitan coctione dispulsum virus? In Hispania pariter comesta & pro cordialis habita, fatuos vero inde fieri homines, ex monachorum fide refert C. Hoffmann. (*Med. off.* p. 241.). Sed nobis modo cum seminibus res est.

Semen), præterquam figura supra dicta, distinguitur striis coloreque flavo griseo. Viride pariter fœtet, sed siccum gratum fragransque aroma constituit. Aqua destillatam erogat olei essentialis, flavis odoris, tantillum. Nec dictæ supra culpæ reum arbitror, nisi justo avidius vel viride ingurgitatum, ut superfluum censeatur Matthioli consilium, aceto prius triduo macerandi, quo veneno privetur, & Tragi, vel eodem modo præparandi vel saccharo incrustandi. Non spernendum ad flatum discutiendos, stomachum roborandum & diaphoresin movendam. Contra febrem quartanam Terzagus apud Lanzonum (*Oper. T. 1. p. 203. sq. & T. 2. p. 381.*) commendavit infusum ex seminum uncia dimidia & vini unciis quinque ante paroxysmum epotis, ductus forsitan numero ternario a Plinio contra tertianas laudato. Apud nos rarius cibus condimento est.

Confectio seminum) inter bellaria venditur.

S C A N D I X.

LINN. *Syst. veg.* p. 237. *Gen. pl.* p. 142.

Pharm. CEREFOLII s. CHAEROPHYLLI *Herba.*

122. *SCANDIX CEREFOLIUM*; seminibus nitidis ovato-subulatis, umbellis sessilibus lateralibus Linn. *Sp. pl.* p. 368. Chaerophyllum sativum C. B. Icon: Regnault *Botanique Le Cerfeu il.* Pl. annua agrorum Europæ australioris; in hortis copiose coli solita.

Jusculis & embemmatibus aditur *Herba* cibi vel condimenti potius instar, nam levi acrimonia non displicet. Odor præterea inest illi, subdulcis feniculaceus, qui videtur proficisci ab oleo essentiali, quod parva quantitate cum aqua destillata ascendit. Succi copiam vehit. Sal continet idque pungens, quod tamen, contra cl. Geoffroy aliosque, a nitro differt; nam non deflagrat (Lewis *M. m.* p. 204.). Vi resolvente, detergente & diuretica in medicina inclaudit. Profuit in glandularum mesenterii infarctu (Ehrhart *Pflanzenhist.* T. 5. p. 218. sq.); in obstructionibus viscerum succus in jusculo ex cancris opem tulit (Halleri *Hist. pl. Helv.* n. 747.). Nec minus sese probavit in asthma febrilibusque lentis; quin contra phthisin ipsam celebrata in succo vel solo vel lacte caprino mixta vel jusculis (Lange *Brunsv. dom.* p. 252.). Aliis placet contra idem malum herba concisa sero lactis cocta & colata, mane ad libram unam pota, vel & succus in spissitudinem extracti coctus ad unciam unam per diem (Darel. *Socken-apot.* p. 68. p. 191.); in Svecia haud infrequens remedium. Ulterius vero inquiratur, an tussiculosis & hæmoptoicis noxam afferat, ut statuit Geoffroy (*M. m. Traité* T. 7. p. 17.). Mammarum indurationes plures herba copiosius in jusculis usurpata, & externe in cataplasmate ex eadem herba & seminibus Lini applicato, dissipavit. Ita & discussit furunculos, varices vasorum spermaticorum, exanthemata ani & perinæi, uti & scrophulas, si hæmorrhoidibus hæc mala orta fuerint in ejusmodi jusculis (Plenck *Mat. chir.* p. 300.). Contra cutis vitia succus expressus cum sero lactis præstantissimus pronunciatur (*l. c.*); quorsum nominatim herpes manuum pertinet, in quo succus immixtus epotusque eximie prodest, subjuncta postea humectatione manuum diluto saturnino (Andry *Orthopedie* T. 1. p. 202.). Memoranda & efficacia in hydrope, in quo per lotium lympham evacuavit, commendante Riverio (*Prax. med.* L. II. cap. 6. de hydrope), qui succum ad uncias binas cum vino albo per plures dies ingerendum suadet; cui sub-

scri-

scribit Geoffroy, qui specificum reliquisque palmam præripiens habet, si succi uncie duodecim cum nitri depurati drachma dimidia & syrupi quinque radicum aperientium unciis duabus commisceantur, & hæc miscela in quatuor partes dividatur, quarum singula quovis quadrihorio capiatur. Sed non alium effectum inde vidit Langius, quam mitte lotii profluvium *Brunsv. dom. p. 254.*)

Extrinsicus eximium plane est, ut ipse expertus sum, in lacte puerperarum, lactationem post partum repudiantium, dissipando, & nodis ex coagulis lactis ortis resolvendis, præprimis in connubio foliorum Alni recentium. Quo sine herba concisa recens, super orbe calefacta & in pulvem fere redacta, nudis mammis applicetur bis vel pluries per diem. Potior & visa sub Conii connubio laudatæ in nodis arthriticis (*Lange l. c. p. 256.*). Dolores ex hæmorrhoidibus limentum ex succo & oleo olivarum lenit, prout eidem fini vapores ex decoctione herbæ cum lacte inserviunt, anam alluentes. Lotio retento cataplasma ex herba opem fert (teste Simone Paulli, Tournesortio in *Chomel Ujuell. T. 2. p. 185.*).

Scandix odorata Linn. (Icon: *Regnault Botanique*, Cereuil musqué) Herba vi cum altera convenit & expectorationem levare fertur. Asthmaticis instar Tabaci fumi hausta subvenit (*Chomel l. c. p. 186.*)

CHÆROPHYLLUM.

LINN. *Syst. veget. p. 238. Gen. pl. p. 143.*

Pharm. CICUTARIÆ Herba.

123. CHÆROPHYLLUM SYLVESTRE; caule lævi striato, geniculis tumidiusculis *Syst. l. c.* Myrrhis sylvestris lævis C. B. Icon: *Cerefolium sylv. Rivin. Tab. 44.* Pl. perennis in pratis & cultis crebra, ubi mixtum cum Caro Carvi crescit.

Ab hoc involucro partiali, pinnis triplicatis & latioribus ad basin non sese decussantibus, tum demum feminibus subulatis facile distinguitur. Abesse possit sine jactura a medicaminum censu. Herba parumper foetet; & quum insuper foliis cum Cicuta terrestri s. Conio maculato conveniat, hinc forsitan maligna judicatur. Sed desunt experimenta certa. In Svecia floribus lanam viridi vel luteo colore tingunt (*Linn. Fl. Svec. p. 94.*).

S E S E L I.

LINN. *Syst. veget.* p. 239. *Gen. pl.* p. 143.

Pharm. SESELEOS MASSILIENSIS *Semina.*

124. *SESELI TORTUOSUM*; caule alto rigido foliolis linearibus fasciculatis Linn. *Sp. pl.* p. 373. Sefeli Massiliense, fœniculi folio C. B. Fœniculum tortuosum L. B. Pl. perennis Europæ australis nominatim inferioris Galliæ.

Semen) in Pharmacopœa Edinburgensi, item Germanicis, occurrit. Oblongum, striatum, coloris viridescentis, saporis calidi acris, & odoris aromatici. Sub copia virtute similibum præfens praxis oblivioni dedit. Aromaticæ indolis esse, quis Schrödero (*Thes. pharm.* p. 690.) credet?

P A S T I N A C A.

LINN. *Syst. veget.* p. 240. *Gen. pl.* p. 144.

Pharm. PASTINACÆ *Radix, Semina.*

125. *PASTINACA SATIVA*; foliolis simpliciter pinnatis Linn. *Sp. pl.* p. 326. Pastinaca fativa latifolia C. B. Icon: Rivin. *penn. Tab.* 6. Pl. biennis, in locis ruderatis & pascuis spontanea, sed colitur copiose in usum culinarem.

Sic Radix), quæ in fera stirpe gracilis & lignosa est, succosa evadit, fusiformis, crassa, edulis, dulcis. Ope spiritus vini tantillum sacchari largitur (Maregraf *chym. Vers. T. 2. p.* 85.). Cibo potius, quam medicamini est, coqui solita in jure vel pro peculiari ferculo. Nutrit probe, modo non displiceat dulcedine nimia. Male vero audit vetusta vel annosa, h. e. quæ post anni spatium hieme evellitur (Trew in *Comm. Nor.* 1740. p. 390. *not. q.*). Hæc delirium & insaniam creare in Anglia existimatur, adeo ut nomine *badneps*, h. e. Pastinacarum insanarum, nuncupent (Raii *Hist. pl. T. 1. p.* 410.). Id quod recensiti hinc inde casus magis confirmant. In uno vertigo, deliria turbulenta, ardor ingens ventriculi & oris, uti & oculorum labiorumque intumescencia inde orta memorantur (Constantius de Rebecque *med. Helvet. prodr. Obs. subnexa* 51. p. 73.). Similibus malis subnifu in vomitum & æstu corporis insigni correptæ duæ familiæ, quæ utraque ab una eademque muliere radices emerat (Albrecht in *Eph. N. C. Dec. 3. A. 2. p.* 321.). Nec pœnitabit legisse casus a Camerario (in *A. N. C. Vol. 1. p.* 247. *sq.*) consignatos ejusdem argumenti. Singulare insuper, pecora hanc

hanc plantam intactam relinquere --- Attameu culpæ expers radix lacte cocta Phthificis & macilentis prodest (Boerh. *Hist. pl. borr. L. B. p. 108.*) . Decoctum fugasse febrem intermittentem narratur (Geoffroy *Mat. med. Supplement. T. 1. p. 341.*) . Experimento extra corpus facto calculum tam succus expressus, quam decoctum solvit, unde calculis tanquam salutare alimentum commendatur (Lobb's *treatise on dissolvents of the stone p. 120.*) .

Semen) compressum est, ellipticum, striatum, marginatum, leviter aromaticum & odorum. Aroma in sylvestri manifestius. Hoc quoque febrifugi laude olim claruit, depecticante impensius Garnier (Geoffroy *l. c. p. 340;* etiam ad Svecorum experimenta (Linn. *Fl. Svec. p. 95.*) . Contra calculum valuit, quo sine connubium cum radice Glycyrrhizæ placuit (Boerh. *l. c.*) . Nec reticendum Boerhaviū frequenter eodem cum extracto Glycyrrh. in pilulis contra ulcera vesicæ & calculum & dolores viarum lotii usum esse (Hall. *Hist. fl. belv. n. 808.*) .

Pharm. GUMMI OPOPANAX.

126. *PASTINACA OPOPANAX*; foliis pinnatis, foliolis basi antica excisis Linn. *Syst. veg. p. 240. Mant. p. 357.* Panax Heracleum Moris. *Hist. pl. T. 3. p. 315. S. 9. Tab. 17. f. 1.* Boccone *Journ. d. Scav. 1676. Tab. ad p. 28.* Pl. in Gallo-Provincia, Italia & Sicilia crescens.

Gummi sic dictum, etū ex Syria (Forskāhl *descrip. animal. p. 157.*) transfertur, non dubito cum Linneo (*Mat. med. p. 84.*) stirpi præfixæ tribuere. De suo Panace peregrino tradit Dodonæus (*Pempt. p. 309.*), vulneratione caulis præsertim circa radicem fundere æstate succum, sponte concrecentem, Opopanaci colore similem; & de Panace Siculo femine hirsuto, Boccone (*Journ. des Scavans l. c.*) e caule inciso in Sicilia stillare gummi, quod genuinum Antiquorum Opopanax censendum. Idque accidit in plantis alibi in Europa calidiori crescentibus, quarum succus concretus simillimus.

Est gummi-resina extrinsecus bruna vel rubicunda, interne pallidior & nonnihil variegata; odoris fragrantis ingrati, saporis calidi amaricantis, Levisticum æmulantis. In frustis difformibus advehitur, raro guttarum vel lacrymarum forma. Aqua trita lacteam illam reddit, ex qua statione desidit resina. Aqua inde destillata odorem ejus recipit. Melle solvi sese non patitur; subigitur autem oxymelle, syrupo Althææ Ferneliano, cerevisia per exhalationem concentrata, mucilagine gummi arabici (Buchholz in *Nov. Act. nat. Cur. T. 5. p. 61. sq.*) .

Resolvit aperitque, ut aliæ substantiæ gummireosinosa, unde

unde in asthma, tussi, menstruofum obstructione, item contra strumas, scirrhus & nodos usurpata a drachma dimidia ad integram supraque majori dosi alvum laxat. Raro vero hîc scôpis præcipitur. In emplastro ad nimie genus plagarum efficacissimum pronunciat Panormitanum gummi Boccone (*l. c.*). Adhibita etiam Opopanax sic ad obstructions multiplicas generis referandas.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Trochisci Myrrhæ) *Pb. W. p. 236.* Unguentum Apostolorum) *l. c. p. 240.* aliaque Opopanacem recipiunt.

A N E T H U M.

LINN. *Syst. veg. p. 240. Gen. pl. p. 145.*

Pharm. ANETHI Semina, Herba, Flores.

127. ANETHUM GRAVEOLENS; fructibus compressis. Linn. *Sp. pl. p. 377.* Anethum hortense C. B. Icon; Regnault *Botan. l'Anet. Pl. annua*, in agris Lusitanix & Hispanix, item Constantinopoli (Forskâl *Fl. Aegypt. arab. p. XXIII.*) spontanea. Seritur autem copiose in hortis culinaribus.

Etenim herba & umbellæ & semina condiendæ carni, crambi, cucumeribus aliisque, cibus inserviunt, quos aromatico sapore inficit.

Semini) subrotundo bruno potior in medicina vis; illudque fragrantis odoris est non admodum grati, saporis aromatici, calidi. Sed jam in universum in medicina rarioris usus. Ut alia similis naturæ in flatibus colicæque inde oriunda & vomitu sopiendo laudatum; præcipue autem in singultu, commendatione etiam Foresti (*Op. omn. Lib. 6. Obs. 29. & Lib. 18. Obs. 12.*), qui seminibus in cerevisia infusis vel decoctis juncta herbæ externa applicatione usus est. Conciliare somnum ex vetusta Dioscoridis, Galenique laude sine dubio ad nos promanavit. Verior est efficacia in lactis augmento, quam variis umbellatarum seminibus inesse experientia docuit.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Aqua Anethi destillata). Ex seminibus. Efficax.

Oleum destillatum) *Pb. W. p. 128.* Una cum aqua ascendit, moderate urens. Exhibetur contra flatum & singultum.

Sin-

Singultum contumacem ex frigida causa haustu ex Olei hujus guttis quatuor & olei amygd. dulc. uncia dimidia com-
pescuit Otho Heurnius (*Raii Hist. pl. T. I. p. 415.*).

Oleum coctum) *Ph. W. p. 122.* Galeno jam probatum pro somno ciendo & digerendi scopo. Abdomini illitum contra flatum & tormina valet. Est & in clymate carminativum.

Pharm. FœNICULI Semen, Herba, Radix.

128. *AMETHUM FOEMICULUM*; fructibus ovatis Linn. *Sp. pl. p. 377. a*, Fœniculum dulce C. B. *b*. Fœniculum vulgare germanicum. C. B. Icon: Regnault *Botanique*, le Fenovil commun. Pl. biennis, crescit in rupibus cretaceis Gallix inferioris, Angliæ, Germaniæ australis & Maderæ.

Sub præfixo nomine varias complectitur ill. A Linné stirpes varietatum titulo, quas cl. Miller (*Gardeners Dictionary* art. *Fœniculum*) in species singulares dispescuit. Nempe Var. *b*. *vulgare germanicum* negat cultura transire in *dulcem*, & illam, cujus caulibus sub nomine *Finochio* Itali instar acetarii delectantur, adscribit speciei *Azorico* a se dictæ, caule humili quatuor vel quinque pollices crasso distinctæ. Verum manebo in varietatibus initio dictis. Tota stirps græte odora, nec minus dulcedine aromatica placens. Hinc omni parte efficax. *Maçades* Græcorum & Fœniculum Latinorum creditur esse; & ab hisce valde æstimatum fuit.

Semen) *vulgaris Germ.* exilius est, quam dulcis, brunum magisque aromaticum. Condimentum panis & aliarum escarum. Medicis & præ reliquis partibus acceptum. Sed frequentius præscribitur illud ex *dulci* C. B. quod & in Pharmacopœa Lond. & Edinb. adhuc locum obtinet. Scatet oleo essentiali, nec minus oleo unguinoso, ad expressorum naturam accedente. Semen carminativum & pectorale est avertitque flatulentiam & tormina ex purgantibus. Discutiens quoque est sub usu externo, præcipue in ophthalmiis, in quibus solet faccis resolventibus excipi. Hoc pariter ac

Herba) radix jam antiquitus lacti augendo paria habita. Decoctum herbæ & radice potandum hoc scopo suasit Hippocrates (*de morb. mul. Lib. 1. Sect. 5. p. 608. Foes.*), eum vero herbæ vel semen epotum aut cum ptisana decoctum Dioscorides (*Mat. med. Lib. 3. cap. 81. p. 205. Sarac.*), Horum vestigiis insistens cl. Bergius (*Nov. act. Ups. Vol. 1. p. 104.*) optimo successu decoctum, ex Fœniculi dulcis radice item herba ejusdem & semine una cum herba Anethi & Cerefolii, lacte subito orbis exhibuit. Compendiose magis antea commendaverat ill. A Rosenstein (*Barnsjukdomar p. 12.*) semen Fœniculi lacte vaccino aqua diluto decoctum.

La-

Lacte decocta folia etiam ad leniendas inflammationes mammarum faciunt (Hall. *Hist. n.* 760.).

Radix) caret fragrantia reliquarum partium , sed sapor communis. Spiritus vini plus quam aqua ex illa extrahit, et si infusi aquosi sapor longe fortior; nam exhalatione plurimum dulcedinis & aromatis perit (Lewis *M. m.* p. 277.). Efficaciter aperit. Diuretica emmenagoga censetur & exanthematibus pellendis apta.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Aqua Fœniculi sine vino) *Pharm. omn.* Germaniæ, Daniæ & Londinensis parantur ex semine; & hæc quidem fragrantior, nam semen plus olei ætherei continet, & efficacior. Gratum carminativum & opportunum infantibus pro vehiculo aliorum medicaminum.

Oleum destillatum) *Pb. omn.* Ex seminibus. Una cum aqua sub destillatione surgit, flavum, blandum & subdulce, odoris feminum. Frigore coit in spissitudinem butyraceam. Ad elæosacchara contra flatum & tormina.

Semina Fœniculi condita) ex pistoribus dulciariis pretuntur.

C A R U M.

LINN. *Syst. veg.* p. 240. *Gen. pl.* p. 145.

129. *CARUM CARVI*; Linn. *Sp. pl.* p. 378. Carum prætense, Carum officinarum C. B. *Καρος* Diosc. *Καρεοι* Ætii, Careum Plinii. Icon: Regnault *Botan. Le Carvi.* Pl. biennis in pratis Europæ frequens, in Anglia rara.

Ad confusionem specierum vitandam faciunt dicta (p. 151.) de Chærophylo Sylvestri. Artem colendi Carum, quæ exercetur multis in locis, docuit cel. Gleditsch (*vermischte Hbhandl. T. 2. p. 376. sq.*). Culta planta majora semina profert magisque oleosa & gratiora, spontanea autem acriora (*l. c.* 382.), pretio tamen vix inferior. In œconomia semina vulgare condimentum panis & aliorum ciborum sunt; & spirituosorum potatoribus placet spiritus, eorum aromate destillatione, imprægnatus. Radices teneriores inter acetaria recipiuntur. Rarius hæc saccharo, melle & musto condiuntur; nec vinum Carvi, in Germania olim hinc inde usitatum, Carites, hodie valde notum. I. G. Weinmanno (*de Chara Cæsaris*) videtur esse Chara Cæsaris, ex cujus radicibus cum lacte militis Valerii panem coxerunt. Folia tenera juscula ingrediuntur. Officinæ unice servant.

Semen) ovato oblongum, striatum, incurvum, obscure brunum. Sapor ejusdem moderate calidus est, subamarus, odor

odor grate aromaticus. Infusum aquosum odorem magis spirituosum, sed sapore imbecillius & coloris pallide rubri. Destillatione cum aqua aroma ascendit, extracto remanente fere insipido; unde patet amaras partes esse valde parcas. Vebit multum olei ætherei, quod simul elicitur idque tanta copia, ut uncie triginta feminum ejusdem circiter unciam unam erogent (Lewis *M. m.* p. 187.), vel ex alio experimento libra una drachmas duas (Spielm. *Chem* p. 214.). Commistum cum partibus animalibus semen facile fermentescit (Macbride's *experim. Essays* p. 45.). Carminativi merito, stomachici & resolventis remedii nomen fert. Ad flatuum molestias auferendas hypochondriaci & hysterice ejusdem tantillum utiliter masticant. Sic contra colicam flatulentam varie tam interne, quam externe in pulve cum mica panis & vino rhenano, adhibetur. In tertiana non spernenda (Linn. *Fl. Suec.* p. 95.). Lac quoque auget nutricum (Darel. *Sockez. avoth.* p. 68.). Infusum cum melle mucum pulmonum resolvit (Blair *Pharm.* Dec. 5. p. 195.).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Semina quatuor calida majora) recipiunt illud.

Aqua feminum Carvi (*Ph. Würt.* p. 7. Destillatione cum aqua. Aromatica, carminativa. In *Ph. Lond.* p. 56. fit cum spiritu vini tenuiori.

Oleum essentiale feminum) *Ph. W.* Coloris lutei, insigniter calidum & acre. Contra flatum efficax interne, uti & externe abdomini illitum.

P I M P I N E L L A.

LINN. *Syst. veg.* p. 241. *Gen. pl.* p. 145.

Pharm. PIMPINELLÆ ALBÆ S. NOSTRATIS

Radix, Semen, Herba.

130. PIMPINELLA SAXIFRAGA; foliis pinnatis foliolis radicalibus subrotundis, summis linearibus Linn. *Syst. l. c.* Pimpinella Saxifraga minor C. B. Pimpinella rotundifolia Scopol. *Carn. Ed.* 2. p. 208. Icon: Rivin. *pentap.* T. 83. Pl. perennis in collibus aridis copiosa.

Convenit hæc species cum *Pimpinella magna* L. (de qua postea) viribus, annuente quoque collegio medicorum Lond. (p. 15.), quibus potissimum Radix) pollet. Hæc digiti crassitiem attingit, elongata, alba. Insigniter acris est, urens

urens linguam, et si non diu. Recens halitum volatilem spargit; mora acre sensim debilitatur. Oleum destillatum vehit. Solvit pituitosos humores; hinc pituita pulmones vel ventriculum gravante, ut in raucedine, tussi catarrhali, asthma, appetitu prostrato efficax; hinc & in angina aquosa & pituitosa cum aliis in gargarismis decoquitur. Ad menses & lochia movenda olim celebris (Hoffm. *med. offic.* p. 533.), Masticata ea, saliva copiose affluit, & in paralyti linguæ stimulat. Sic in collutione conducit in otalgia sine inflammatione. Ut similia aromata sudorem pellit. An reliquias Mercurii extergat, ut Schroederus (*Thef. pharm.* p. 651.); Rorrichius & Stahliani voverunt, a quibus in universum in magno honore habita, nondum evictum experimentis satis est. Verum ejusdem menstruum spiritus vini est, nam exiguam modo partem sibi aqua vindicat. Oleum, quod una cum aqua ascendit essenziale, flavum est acerrimum. Dosis radice est ad scrupulum in pulvere vel ad drachmas duas in infuso semivinoso.

Semen) debilius est radice, sed efficacius Herba); quæ vero vix in usu sunt.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Essentia Pimpinellæ albæ) *Pb. W. p. 84.* Spiritu vini paratur. Calida valde, sudorem pellit, colicam flatulentam sufflamminat. In angina catarrhosa eximia, dum ad guttas triginta vel quadraginta vel sola vel temperata syrupo quodam grato capitur, vel gargarismis discutientibus admiscetur ad drachmas duas pro infusi vel decocti unciis octo.

Extractum Pimpinellæ) *Pb. W. p. 89.* Maceratione radicis in spiritu vini, tum in aqua subsequa inspissatione. Carminativum, sed rarissimi usus.

Pulvis stomachicus Birckmanni) *Pb. W. p. 159.* eam continet.

Pbarm. PIMPINELLÆ ALBÆ (V. n. 130.), NIGRÆ Radix.

131. *PIMPINELLA MAGNA*; foliolis omnibus lobatis, impari trilobo (Linn. *Syst. veg.* p. 241. *Pimpinella saxifraga* major, umbella candida C. B. *Pimpinella* foliis pinnatis, foliolis lanceolatis serratis acutis Gerard *Fl. Galloprov.* 255. Pl perennis, in sylvis & pratis crescens.

Recentius hanc Linneus a priori in speciem singularem disjunxit. Virtuti illi non cedere jam significavi, ut nihil addere attineat.

Sed seorsum dicendum de varietate hujus, cui nomen *nigrae* pharmacopolis.

Daucus cyanopus Cordi *Hist. L. 2. c. 122. p. 155.* *Tragofelinum majus umbella candida radice succo cœruleum fundente*, Jöhren item *De Bergen Flor. Francof. p. 180.* Cr. in fabulosis Germaniæ hinc inde, e. c. circa Francofurtum ad Viadrum, Fürstenwaldæ, Freyenwaldæ & alibi in Borussia, item circa Zwickaviam in Saxonia.

Radix), recens obscure fusca, exsiccatione nigra evadit. Ditiore est succo, quæ effoditur vere, quam autumnò (Harnisch *meditationes de Pimp. nigra p. 16. Lips. 1758. 8.*). Hæc destillatione erogat aquam saphirinam & oleum cœruleum. Colorem quoque impertit suum destillatione spiritui vini, quod Elsholz (*destill. curios. c. 13. p. 50.*) jam notavit, simulque saporem aromaticum, quo utroque sine adhibita frequentissime Francofurti (Harnisch *l. c. p. 9.*) & etiam nunc Petropoli (Gorter *Flor. Ingr. p. 46.*). Vires medicas in primis celebravit Harnisch medicus Germanus, casum hydropis essentia curati (in *Select. Francof. T. 2. p. 308.*) recensens, aliumque (*T. 4. p. 362. sq.*) erysipelatis exulcerati, præter præconia alia multa; & serius idem in peculiari tractatu (*meditat. cit.*), ubi sedecim historiæ, in achoribus & tinea, erysipelate exulcerato, arthritide vaga, malo ischiadico, malo hysterico exacerbato cum abscessu in inguine, catarrho suffocativo, hydrope anasacra, testiculo venereo, calculo, in febre catarrhali rel. efficaciam demonstratam cupit. Et in hisce quidem plerumque essentia vel & pulvere sive infuso radicis uti & nonnunquam foliorum usus fuit; sed, quod fatendum, vix absque aliorum præstantium miscela. Hinc in morbis tantopere diversis laudes, hinc sine dubio & ulterioris tentaminis ab aliis neglectus. Vix arbitror pluribus sufficere, quam albam illam vulgarem.

Pharm. ANISI VULGARIS Semina.

32. *PIMPINELLA ANISUM*; foliis radicalibus trifidis incisus Linn. *Sp. pl. p. 379.* Anisum herbariis C. B. Icon; Regnault *Botan. l'Anis. Pl. annua*, cr. in Aegypto, in Syria aliisque orientalibus regionibus. Sed colitur in Gallia, Hispania, Melita, quin & Saxonia superiori & Thuringia copiose.

Semini) additur epitheton, ut discernatur ab Aniso stellato, quod saporem & odorem æmulum habet, sed vim potiore. Præfertur ex Hispania proveniens, quod Alonienis nomen habet; hocque minus est, sed aromatis plus continet. Est granum oblongum basi ventricosum, striatum, viridifuscum, ex duobus seminibus plana facie nexis conflatum. Dulce & aromaticum, sed minus calidum, quam multa

ta alia aromata, odoris fragrantis grati. Oleum æthereum includit, cujus uncia una vel plus ex libris tribus feminis destillatione elicitur (Lewis), & id quidem in cortice feminis latere videtur; præterea autem expressum, quod crassius est & odoris saporisque expers, altero copiosius, in medullari parte residens. Omnem efficaciam spiritus vini abripit. Condimentum haud infrequens panis & hellariorum. Medicis placet, quod incidat & stimulet. Nam status extricat, stomachum pituita gravatum vel motu languentem stimulat, & in pituitosis pulmonum affectionibus subvenit. Ut similia torminibus a purgantibus præcavet. Meconium recens natorum expellere ad scrupulum unum datum cum pulve faccharata notat Heurnius (*Prax. med. p. 338.*). Per inferiora & superiora blande in hisce saburram everrere, Schröderus (*Thef. p. 526.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Semina quatuor calida majora). Horum e numero Anisum est.

Aqua Anisi) *Pb. W. p. 7.* Destillatione feminum aqua odoras partes imbibit. Aromatica, grata.

Aqua feminum Anisi composita) *Pb. Lond. p. 55.* Additis Angelicæ feminibus destillatio fit spiritu vini tenuiori.

Spiritus) *Pb. W. p. 188.* Maceratione feminum cum spiritu vini prægressa, paratur. Carminativus, & in affectionibus pectoris frigidis valet.

Oleum destillatum,) Ubivis obvium; flavum, odoris, qui feminum Anisi, blandius, quam solent reliqua aromatum olea. Levi frigore in substantiam butyraceam coit, pellucidam. Penetrans adeo, ut lac, post captum oleum, emulsum, Anisum spiret (Geoffroy). Saccharo ad aliquot guttas exceptum contra flatum colicamque inde ortam conducit. Abdomini quoque in hisce malis illinitur.

Oleum expressum) coloris viridescens est. Hoc partem ætherei abripit. Insuetum.

Confectio feminum) ex officina pistorum dulciorum petenda. Gratum carminativum.

Spiritus Salis ammoniaci anisatus) *Pb. W. p. 195.* Destillatione salis ammoniaci, cinerum clavellatorum & feminum Anisi cum spiritu vini. Volatilis naturæ; in subigenda pituita pulmonum & flatibus dispellendis a guttis decem ad triginta vel quadraginta valet.

Balsamus sulphuris anisatus) *Pb. W. p. 31.* Ex floribus sulphuris & Oleo Anisi destillato digestis. Adversus dictum pulmonum malum dosi guttarum quinque ad duodecim.

A P I U M.

LINN. *Syst. veg.* p. 241. *Gen. pl.* p. 146.

Pharm. PETROSELINI *Semina, Herba, Radix.*

133. *APIUM PETROSELINUM*; foliis caulinis linearibus, involucrellis minutis Linn. *Sp. pl.* p. 379. *Apium hortense* f. *Petroselinum vulgo* C. B. Icon: Blackwel *Tab.* 172. Pl. biennis. Crescit ad scaturigines Sardinæ, teste Columna. Sed colitur in omni culinari horto.

Duplex varietas, quarum unius folia instar condimenti, alterius radix pro cibo in jusculis & obsoniis (Linn. *Amoen.* T. 7. p. 24.).

Semen) oblongum, plano convexum, striatum, profunde viride. Magis aromaticum & amarum est, quam alia plantæ pars. Continet oleum essentialiale, quod plurimam partem fundum aquæ petit. Efficacissimas partes spiritus vini extrahit. Resolvere, flatus dissipare & lotium pellere consensu medentium constat. Externe applicatum pediculos necat, notante jam Conr. Mich. Valentini (*Act. N. C. Vol. 1. p. 285.*) ex plebis experientia, sed modum reticente. Unguentum vero, ex seminibus & butyro non salito Rosensteinius (*Barnsjukd. Ed. 3. p. 533.*), capiti illinendum, hoc sine commendat.

Herba). Suppar viribus semini, oleum æthereum pariter largitur. Odor ingratus. Sunt, qui epilepsiam hac stirpe excitari, saltim insultus exasperari statuunt; qua de re jam dudum lites motæ. Epilepticum cit. Hannemannus, (*Eph. N. C. Dec. 3. A. 3. p. 78.*) qui, post Petroselinum in jusculis vel aliis ferculis comestum, semper graviori paroxysmo correptus fuit. Et, ut recentiorem observationem producam, freminæ mentio fit, epota aqua, in qua pisces cum herba & radicibus costi erant, epilepticæ, sed narcoticis præcipue & foliis Aurantium sanatae (Mariottæ in *Journ. de Medec. T. 23. p. 545.* ubi similes effectus ex aliis auctoribus allegati). Oculis nocere alii arguunt. Auctum inde eorum vitium natum dolore & inflammatione Boyle (*Works T. 1. p. 503.*). Sic & Allstonus (*Lectures on. Mat. med. Vol. 1. p. 381.*) ex comesto copiosius Petroselino crudo plenitudinem vasorum capitis & levem inflammationem oculorum & faciei observavit. Conquassata herba & mammis imposita lac discutit (Geoffroy *M. m. supplem. T. 1. p. 282.* Chomel *T. 1. p. 279.*). Concisa & ægri lotio leviter cocta & applicata glandularum, præcipue scirrhus recentes mammarum brevi dispellit, etiam quando Cicuta & Mercurius

frustra tentata (Lange *misc. verit. med.* p. 26.). In puncturis insectorum herba contusa ex præcipuis remediis externis est (Tissot *Avis*, Lyon. p. 359.). Sub experimentis extra corpus humanum calculus urinarius decocto foliorum immisus friabilis evasit, magisque inde quam ex infuso (Lobb *on. Dissolventes of. the Stone* p. 125.). Succus non in quolibet calculorum genere sufficit (*l. c.* p. 64.).

Radix) elongata, digitum crassa, alba. Acrimoniam levem cum dulcedine junctam habet. Siccatione omni fere vi orbatur. Aperiens censetur, præsertim efficax in lotio movendo & calculo. Hinc Fr. Hoffmannus & in lithontripticum suum (Cohen *Diff. de calculo* p. 31.) recipit. Additur decoctis aperientibus, vel in ferculis crebrius scopo medico comeditur.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Radices quinque aperientes majores).

Syrupus) ex iisdem.

Aqua Petroselinii) *Pb. W.* p. 7. Ibi ex foliis destillatur, Secundum *Cod. Paris* p. 119. autem ex seminibus; quod præstat. Diuretica est & vulgare hoc sine vehiculum.

Pharm. APII Radix, Semina, Herba.

134. *APIUM GRAVEOLENS*; foliolis caulinis cuneiformibus umbellis sessilibus Linn. *Sp. pl.* p. 379. Σελιον Græcorum α, Apium palustre s. Apium officinarum C. B. β, Apium dulce, Selleri Italorum Tournef. *Inst.* p. 305. Icon: Blackwell *Fab.* 445. Pl. bennis. Var. α, in fossis & paludibus crescit; β, autem hortensis est.

Feram stirpem suspectam reddidit cognatio cum venenatis umbellatis aquaticis, odor radicis & herbæ ingratus, & sapor subacris amarus, noxius demum ejusdem effectus in quibusdam morbis notatus.

Radix) crassa, ramosa, succum flavescens fundens. Si siccatur, integre fere odore privato & dulcescit. Rarius longe spontaneæ stirpis radicis instar medelæ usurpatur, quam cultæ pro cibo, etsi auctores non semper curate inter feram cultamque distinxerint. Sed inter aperientia locum obtinuit, & obstructionibus viscerum solvendis lotioque movendo dicata. Cultura grandescit ad caput, pugni supraque, magnitudinem, ex quo crassæ fibræ descendunt; hujusque ope dulcescit & odore molesto orbatur. Et hæc quidem cocta jusculis crebro recipitur, & pro acetario est, Linneo licet improbante (*Amoen. ac.* T. 7. p. 25.). Plurimum aquosi laticis continet. Cibi tamen appetitum ciet

inciditque ob aroma residuum. Comitiali morbo obnoxios eadem male affici Jo. Bauhinus (*Hist. Tom. 3. p. 101.*) notat, auctoritate Leonelli & scholæ Hollerianæ nixus. Extendit noxam Linneus (*Mat. med. p. 87.*) ad apoplecticos, vertiginosos, caliginosos & pediculis affectos. Et recentius senibus vim inferre indicavit (*Am. acad. T. 7. p. 25.*). Succus expressus ad uncias sex initio horroris sumtus febrem intermittentem sudore jugulare traditur (Chomel *Usuelles 1. p. 276.*). Ex emollitis calculis, in succum vel decoctum radices immixtis, patuit, calculosis opportunum cibum esse (*Lobb.s Dissolv. of the stone p. 94. 95.*).

Semen) ovale striatum, coloris cinerei. Sapore acri & amaricante instruitur, odore gravi haud ingrato. Olei ætherei tantillum dat aqua destillatum. Sed odoras sapidasque partes spiritus vini omnino extrahit. Semen ex Apio dulci longe debilius, quam ex palustri. Et hoc carminativum & incidens est; sed inter tot alia exolevit.

Folia) pariter graveolentia. Vix medicamentis accensentur. Iis acetarii in modum comestis vox, diu extincta, est recuperata. (Chomel *l. c.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Radices quinque aperientes majores).

Syrupus) ex hisce.

Semina quatuor calida minora).

Syrupus Hyssopi) *Pb. W. p. 212.* Inter alia recipit radices Apii.

B U P L E U R U M.

LINN. *Syst. veget. p. 225. Gen. pl. p. 129.*

Pharm. PERFOLIATÆ Herba, Semina.

135. *BUPLEURUM ROTUNDIFOLIUM*; involucris universalibus nullis, foliis perfoliatis Linn. *Spec. pl. p. 340.* Perfoliata vulgarissima arvensis C. B. Icon: Regnault *Botan. la Perce-feuille. Pl. annua, arvensis.*

Semen) oblongum, fulcatum, nigrum, saporis austeri. Et hic quidem imbecillior est in Herba). Utraque pars vulneraria habita. In primis olim contra hernias a Solenandro (*Consil. med. L. 4. Conf. 13.*), Simone Paulli (*Quadr. p. 472.*), Wellichio (*Hecatost. 2. Obj. med. 33.*) aliisque celebrata in cataplasmate vel emplastris. Sic & ut præverteretur herniæ umbilicali cataplasma præceptum ex herba

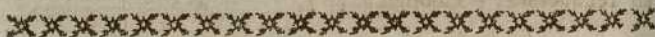
recenti contusa admista farina & vino (Chomel *Usuell.* T. 2. p. 302.). Ut ne vero dicam, miscela aliorum, quæ sæpe facta est, & subjuncto simul brachierio vel alia pressione effectum dubium reddit: herniæ vera natura cognita, quam inanis similibus externorum laus sit, constabit. Contra sügillationes ex lapsu decoctum aqua paratum vel pulvis exhibitus fuit (Chom. *l. c.*); vereor, eodem ambiguo succellu.

Bupleurum falcatum L. (Jacqu. *Fl. Austr.* T. 2. Tab. 158.) lego pariter vulnerarium haberi, & decoctum radicis pro antifebrili medicamento (Hall. *bist. fl. belv. n.* 776.).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Oleum Perfoliatæ). Non ubivis exstat.

Emplastrum pro herniosis) *Pb. W.* p. 65. Inter tot alia semina Perfoliatæ complectitur. Pro infantibus adhibetur, sed fallaci fide.

O R D O VII.

H E D E R A C E Æ.

H E D E R A.

L I N N. *Syst. veg.* p. 202. *Gen. pl.* p. 111.

Pbarm. HEDRE ARBOREÆ *Folia, Resina,*
Lignum, Baccæ.

136.

HEDERA HELIX; foliis ovatis lobatisque Linn. *Sp. pl.* p. 292. Hedera arborea C. B. *Keard's Græcis.* Icon: Regnault *Botan.* Le Lierre. Frutex colore saturatiore sempervirens, qui α , junior foliis lobatis truncis & muris adhæret, sub frigidiori cœlo; β , adultior foliis ovatis flores fructusque in mitiori climate fert.

Folia) saporis amari, austeri, nauseosi. Recens contusa ad alenda ulcera causticis excitata applicantur. Mos hic invaluit in Gallia (Chomel *Usuell.* T. 2. p. 378.), necnon apud plebem in Anglia, dicto scopo & pro ulceribus manantibus

(Le-

(Lewiſ M. M. p. 306.). In Weſtrogothia (Linn. *Wäſtgöta veſta* p. 201.) placet refrigerio, quod ambuſtis, ulceribus & eryſipelati uti & fonticulis, quin ophthalmiæ, conciliat. Hæcque ſunt, quæ tantopere commendavit el. Le Roy (*Sur l'ecorce de Gayou.*) pro ſuſtinenda & augenda ſuppuratione cortice Daphnes Gnidi producta, dum quotidie mutantur. Obſervavi vero limitem exulcerationis definiri magnitudine & figura folii, qaam forſice adaptes. Cocta vino depurarunt ulcera & vulnera (Chomel *l. c.*). Opem quoque attulere cocta aqua & applicata, quum languereſceret ſuppuratio inter funeſta varia ſymptomata in variolis (Peborde in Roux *Journ. de Médecine T. 40 p. 514.*). Lac diſpellere in cataplaſmate traditur (Hall. *Hiſt. n. 826.*). In atrophia autem infantum pulvis eorum multoties profecit binis vel tribus cuſpidibus mane per novem dies captis, repetendus, ſi opus, poſt ſequens plenilunium, nam auctor lunæ phaſium æſtimator eſt (Nebel *A. N. C. Vol. 5. Obſ. 120. p. 400.*).

Reſina), vulgo Gummi dicta. Fundit eam truncus adultioris arboris vel ſponte vel incisionis adjumento in regionibus australibus, in India, etiam in Anglia (Ray *Hiſt. pl. T. 2. p. 1506.* item Liſter (*Phil. Trans. Vol. 19. p. 308.*) & Genevæ Jo: Bauh. (*Hiſt. T. 2. p. 114.*). Quæ vero venalis proſtat ex Oriente tranſmiſſa. Conſtat ex glebis grandioribus compactis ſempellucidis rubro brunis, quibus rubiginosæ maculæ vel venæ inſperſæ. Flammæ admota ardet, laporis reſinoli ſubadſtringentis, odoris, dum fricatur, grati. In ſpiritu vini reſtificato ejus $\frac{2}{3}$ partes fere ſolvuntur, qui ipſe colore inde ex bruno rubro imbuitur (Lewiſ). Adſcripta illi vis reſolvens in menſtruorum ſuppreſſione ad mentem Stahlî & humorum pituita; neenon baſſamica, unde & variis emplatriſ, eſti rariuſ, admiſcetur. Denti carioloſo particula ejus inditur (Chomel *l. c. p. 379.*).

Lignum) eſt molle, poroſum. Ad veterum, Catonis, Varronis, Plinii teſtimonia poculum ex eo fabrefactum vinum modo tranſmittit, non aquam eo permiſtam. Sed Wormio (*Muſ. Lib. 2. c. 17. p. 171.*) experimentum inſtituente utrumque liquidum poſt tres dies exſudavit. Craſſitie vaſculi habendam rationem vult Linneus (*Fl. Svec. p. 76.*). Quidam loco piſi fonticulis globulum ex ligno tornatum immittunt, ut ſuppuratio alatur (Hildanus *Cent. 1. Obſ. 41.*).

Baccæ) rotundæ, nigræ, umbilico & ſtylo notatæ, acidæ, jam in deſuetudinem omnino abierunt. Veteribus purgantium & emeticorum in numero. Pulveris earum largior doſis ſudorem movit (Boyle *Uſefulneſs. of. nat. in Works T. 1. p. 507.*).

V I T I S.

LINN. *Syst. veg.* p. 240. *Gen. pl.* p. 144.

Pharm. UVÆ recentes, passæ; Agrestæ.

137. *VITIS VINIFERA*; foliis lobatis sinuatis nudis Linn. *Sp. pl.* p. 293. α , *Vitis vinifera* C. B. Icon: Schmidel. *Ic. plant. T. VII.* cum ampla synonymia. Regnault *Botanique*, La Vigne. β , *Vitis corinthica* f. *apyrena* C. B. Frutex farmentosus, perennis, cirrhis suis fulcris vicinis adhærens. Sponte crescit in regionibus australibus quatuor mundi plagarum. Colitur autem in aliis sub mitiori cælo sitis, sed non ultra quinquagesimum primum gradum septentrionem versus, & tricesimum versus æquatorem.

De cultura, præparatione vini & aliorum productorum legantur Bidet *sur la culture des vignes & sur le vin*, Paris 1759. ; *Wollständige Abhandlung d. gesammten Weinbaues v. anderer daraus emstehender Producte* 1. 2. Band. Frft. u. Leipz. 1765. 1767. ; *Traité complet sur la Maniere de planter & cultiver la vigne, extrait de Miller augmenté &c.* T. 1. 2. Iverdun 1768. Munchhausens *Hausvater* T. 3. p. 412. Joh: Chph. Er. Springers *Abb. v. d. Deutschen Weinbau Lemgo* 1769. *Memoire sur la meilleure maniere de faire & de gouverner les vins par Rozier Paris* 1772.

Cultura magna varietas fructuum sive *uvarum* propullulat. Aliis figura oblonga, aliis globosa, aliis præ brevitatem pedunculorum angulata. Nec magnitudo ubivis eadem. Color mox viridis, mox rubellus, cæruleus, brunus, flavidus. Compages mox firmior, mox laxior. Succus vel dulcis, vel acidus, vel moschati saporis. Epidermis mox tenuis, mox crassior. Pedunculi vel longiores vel breviores, hique vel crassiores vel exiliores. Bonitatem determinat cælum, solum, colendique ratio. *Vitis* variæ partes peculiaribus nominibus donatæ. Folia dicta *pampini*; cirrhi, *capreoli*; surculi teneri, *palmites*; succus sectione transversa caulis emergens, *lacryma*; succus uvarum immaturarum, *omphacium*, vulgo *agrestæ* (ab $\alpha\mu\omicron\alpha\zeta\eta$, uva immatura, quæ quibusdam & *agrestæ* nomine venit).

Cruda eduntur *uvæ* maturæ, dulces, sapidæ. Hispanicæ eminent saporis præstantia, intra sabulum in clausis calce urceis transmitti solitæ. Ratio etiam in crudis est habenda virtutis sitim mitigantis, blande resolventis, calorem & putredinem temperantis, ut in fructibus horæis solet. Ast debiliorem ventriculum offendunt, quod fermentescunt haud ægre; nec epidermis uvarum facile concoquitur. *Omphacium*

cium cibus condimentum præbet, & syrupo infervit. Veteres Rob & Syrupum inde paratum gargarismis contra anginam admiscuerunt. Potior vero usus est uvarum siccatarum, & vini ex recentibus vel semisiccis præparati.

Passulæ f. Uvæ passæ), quarum duplex genus: majores & minores, f. corinthiæ. Inter majores quædam volumine sunt magis conspicuæ, subfulvi coloris & dulciores, Damascenæ dictæ; aliæ minores cærulescentes, hæque vel racemis adhuc affixæ venduntur, vel decerpæ. Siccari solent vel racemo ad basin dimidium transciso & in vite relicto, vel eundem lixivio, ex cineribus vitis, immergendo & dein folis ope siccando. Minores f. corinthiæ ex varietate^{is} apyrena sunt. Uvæ hujus sole siccantur, denique in doliis conculcatæ aqua marina humectantur. Nigricantes sunt, dulcissimæ cum levi acore. Nos amplius, ut olim, ex Corintho petuntur, sed ex Zacyntho, Cephalonia aliisque maris Ionici insulis --- Prioris passulæ bellarii instar eduntur, utrumque genus ferculis additur. Efficacia medica caricas æmulantur, sanguinem demulcendo, inviscando, emolliendo, lubricando. Usitatae igitur in tussi languentibus pleuriticorum sputis, stranguria. Exacinata autem h. e. quibus semina exempta, desiderantur, idque in decoctis vel infusionibus. Copiosius ingestæ alvum laxant, quod & præstant, si apud infantes suppositorii in modum una acinis orbata & oleo intincta applicatur (Rosenst. Barns. p. 22.). Gratum potuleutum fermentatione ex passulis, malis citreis, & saccharo emergit (Warg's Kokbok p. 498.).

Acini) f. semina leviter adstringunt.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Succus ex uvis maturis expressus *Mustum* vocatur, sed ob fermentationem, quam facile in primis viis subit, vitandus. Coctione ejus avolant partes aquosæ superflue, sicque spissus evadit, nigrescentis coloris, saporisque aciduli. Hæc, si dimidtam partem musti absorbit, *Sapa*, si tertiam vel quartam *Defrutum* audit. Sicque vario gradu inspissatum olim cibus condimento fuit, cujus vero locum postea mel vel saccharum occupavit. Nec saponaceam vim, quam olim magni fecerunt, hodie multum curamus. Quæ post pressionem uvarum remanet pars, *Vinacea* vel vindemiarum feces nuncupatur, cui tamen multi haud exiguum insidet. Hinc &, si aqua affusa fermentationi submittitur, vinum debile inde exurgit, operarium dictum. Dum adhuc servant calorem ex prævia fermentatione ad discutiendam paralysem rheumatismosque instar balnei parti affectæ applicantur (Lieuetaud *Prax. med.* p. 830.). Interim non semper in paralyti

successit, etsi aliquando. Etenim balneum ad umbilicum usque adhibitum, febrem largumque sudorem optimo eventu excitavit, cujus remedii vis a calore & vapore penetrantissimo nares feriente & vasa leviter stimulante, derivanda (Tissot *Epist. med. pract.* p. 356.).

Fermentationis ope mustum in Vinum) vertitur. Largiuntur illud, præter uvas, poma, unde Pomaceum s. Cidre, mel, unde Hydromel, dactili & omnes fructus acidodulces, unde tot vina in œconomia familiaria. A liquido autem, quod in vinum transeat, postulatur, ut sal acidum in largiori aqua suspensum, uti & oleum mucilaginem terramque debite inter sese juncta, complectatur. Partes hæc vel sponte vel addito fermento in motum vertuntur, unde aer fixus extricatur, qui sæpe intra dolia accurate obturata retentus, eadem displodit. Fermentatione bene succedente de ipso oleo aliquid cum aqua ope acidi & mucilaginis tam arcte copulatur, ut novum mixtum spirituosæ naturæ emergat. Attamen pars ejusdem a partibus oleosis & mucilaginosi retinetur, quibus terrestres majori copia adhærent, & quæ secum cum forma partim vasis fundum, partim superficiem petunt. Non hujus loci est, sigillatim artificia, quæ pro peculiaribus vinorum speciebus requiruntur, excutere. Nec attinet hic de clara eadem reddendi per ichthyocolam, albumen ovorum rel. vel conservandi ratione, dicere.

Vinorum vero multa genera sunt. Generatim vel alba, vel rubra sunt, quæ coloris diversitas variis gradibus dispans non a succo uvarum, sed epidermidis pigmento dependet. Porro vel dulcia, quæ viscida unctuosâ materie abundant, hinc & pingua apparent & terra calidiori proveniunt; vel acida sunt, simul subinde austera. Quædam generosiora sunt vel plus spirituosâ continent, alia aquosâ magis. Vetustate insuper crescit vinorum virtus.

Inter *Hispanica* eminent, quæ in Granada, Andalusia, Valentia crescunt, quorum vinum Illicitanum (Alicanter) coloris profunde rubri vel dulce, vel, si ætate provecius est, austerrum, amaricans; vinum Tinto dictum haud ab simile profunde rubrum; vinum Xeres ab urbe hujus nominis ita vocatum, crassum amaricans —. Inter *Lusitanica* memoro Portugallicum, cujus album dulcius, rubrum acerbius, utrumque crassum & generosum —. Rarius ad nostras regiones perveniunt *Italica*, quorum generosissimum ad radices Vesuvii crescens, Lacryma Christi dictum, coloris rubri, odoris suavis, tenue; cui tantum adiungo Moschatellinum —. *Gallica* pariter vinorum varia specie ferax, quorum multa nomina ex Provinciis vel districtibus minoribus, quibus coluntur, trahunt, etsi indole sua vix diversa. Usitatissimum est illud, quod simpliciter Gallicum vocatur & ad septentriona-

les regiones copiosissime transfertur, ut illud circa Lutetiam vel in ducatu Aurelianensi vel districtu Burdegalensi, vel album vel rubrum. Differt a proxime dicto efficac Pontac; quo nomine œnopolæ nimis liberaliter insigniunt alia vina gallica rubra, licet verum inter exiguos modo cancellos cre-scat, hinc pretiosius. Campanaceum duplicis coloris, spiri-tuosum insigniter est, temulentiam subitaneam, sed brevis durationis excitans. Placet in albo spuma enata, dum vitro infunditur, quam vero varia fraus inducere didicit. Burgun-dicum calidioris naturæ & pretiosum. Addo Frontinacum saporis nonnihil moschati, generosum. — Transeo ad *Ger-manica*, quorum princeps Rhenanum, subacidum, tenue, nervos insigniter reficiens. Hujus species primariæ sunt vi-num Hochheimense, Kostheimense, Bacheracense, Rhein-gavense. Sequitur Mosellanum, ad Rhenanum propius ac-cedens. Prætereo Helvetica, Alfatica, Franconica, Austria-ca, aliaque Germaniæ vina. — Plerisque dictorum, nisi omnibus, palmam præripit vinum *Hungaricum*, illud nomi-natum, quod Tockayense dicitur, & in civitatibus maxime submontanis in comitatu Zempliniensi fitis, præsertim Mad, Tolcsua, Benye, Talya, Keresztur, Tarczal, Szerencs & Tockai provenit. In usu vero est omnia, quæ circa submon-tana ista loca occurrunt, per excellentiam vina Tockayensia vocare, etsi non negandum districtus duos, qui der Zucker-berg dicuntur, optimum & Cæsareæ mensæ reservari soli-tum, proferre (Schosulan *Diss. de vinis Vinn.* 1767.) — Ad *exotica* vina pertinet vinum Capense ex promontorio Capi-tis bonæ spei, rubrum, dulce, generosum; vina Canarien-sia, ut vinum Maderaicum, vinum Palmæ, quibus adjun-ctum nomen Sec, quoniam ex semisiccis & corrugatis uvis parantur. Ex Candia transfertur vinum Malvaticum. In dispartendis vinis secundum loca natalia stupendam operam impenderunt Behr (*v. d. Mat. med.* p. 475. §.) & Nevman-nus (*Chymie B. 2. Th. 4. p. 604. §99.*). Sed dolendum œnopolas male callida arte sæpissime imitari nativa vina, vel colorem, vel gratiam vel consistentiam vel vires additamen-to vario vinis conciliando. Quæ si modo valetudini non of-ficiant, etsi crumenæ dolum inducant, facilius ferenda, quorum saccharum ustum, passulæ majores, Santalum ru-brum, succus Myrtillorum rel. pertinent. Quæ vero per saturnina (V. infra Plumbum), Arsenicum vel alia venena sit correctio, huic jam dudum supplicium meritum statu-tum. (Cfr. Rozier *Observations sur la Physique, sur l'histoire naturelle & sur les arts a.* 1772. Acut n. 3. item Sage *Examen chymique de differentes substances minerales* p. 157. §.)

Usui medico in primis inserviunt Vinum Gallicum al-bum, vinum Pontack, Rhenanum & Hispanicum album.

Quod

Quod ad vires vini attinet, condimenti potius vicibus quam potus perfungi memento, moderate vero potatum præstantiæ singularis esse. Ob spirituosas partes auget circuitum sanguinis, eumque ad caput determinat, hinc majori copia pro diverso gradu exhilarat, inebriat, deliria, soporem, apoplexiam gignit; quibus ipsis ad naturam opii propius accedit. Continuato abusu mater complurium chronicorum morborum est, tremoris artuum, viscerum obstructionis, podagræ, calculi, asthmatis, hydropis, debilitatæ sensilitatis, & lente demum obrepentis apoplexiæ. Calculi urinarii stamina suggerere vetus querela est, ad vinum Rhenanum nominatim aliaque acida vina extensa, & hunc quidem a tartaro vel calce vini derivarunt multi, quod verò in dubium vocat inter alios quoque ill. Spielmann (*M. m. p. 103.*) qui ipse contra ea mucilaginem per fermentationem non rite attentatam accusat. Magis salutaria sunt vina imbecilliora, quam fortiora. Rubra vina adstringunt, hinc largiori usu exsiccant, & fluida inspissant. Negligenda vero maxime, quorum fermentatio suppressa est, & quæ sub accessum aeris spumescunt, ob mucilaginem non satis subactam, & novam fermentationem in primis viis oriundam, ut fit cum Campanico. Dulcia abundant viscida unctiosa substantia, unde vis solvens eorum debilitatur, parciior inest acidis vinis ut Rhenano, quod igitur commodum menstruum est variorum metallicorum, ut reguli antimonii, limaturæ martis rel. Parciior vini usus in senibus esto, nec tenellæ ætati porrigitor. Abstineant ab acidis vinis, ut Rhenano, Mosellano, qui acido primarum viarum laborant, ut hypochondriaci & hysterici. In febribus, sub plethora & impetu ruentis sanguinis non convenit; in iis vero, quas nervosa debilitas vel putrida diathesis comitatur, refocillat egregie. Sic generatim in nervosis morbis, vacuo præcipue ventriculo, eximium (*Whytt nerv. Dis. in Works p. 641.*). Prudenter usurpatum languentem ventriculum roborat, appetitum auget, ciborum digestionem adjuvat, vires restaurat, diaphoresin ciët, & acidæ naturæ si est, sæpe diuresin. Extrinsecus ante nares retentum, temporibus carpiisque illitum, reficit eximie debilitate vel animi deliquio detentos. Fetus vel balnei instar infantibus subvenit ex partu difficili enervatis; & eclampsia infestante e re est infantem linteo vino Rhenano humectato obvolvere (*Rosenst. Bskd. p. 64.*). Discutit præterea resolvitque ecchymoses tumoresque externe calide applicatum, & rubrum præsertim roborandis partibus inservit.

Spiritus vini) destillatione, vel ex vino vel fecibus ejusdem, elicitor. Prodit se sapore & odore & natura, dum ignis admovetur, ardente. Encheiresi dicta ascendunt una cum

cum aquosis partibus oleosæ essentialis, quæ oleum vini constituunt. Vulgarem materiem spiritus vini quoque præbent hordeum, unde *Spiritus frumenti*, arundo saccharifera, unde *Rum*, ut alia taceam spirituosæ fermentationi opportuna. Redintegrata destillatione *Spiritus vini rectificatus* & iterum repetita *rectificatissimus* s. *Alcohol vini* obtinetur, hoc est, spiritus ab aqua liberatus, qui super pulvere pyrio vel gossypio deflagrans utrumque accendit. Sufficit unica ad illum eruendum destillatio, modo lente & miti igne fiat. Alius illum parandi modus est per additum spiritui rectificato alcali, quod aquam absorbet: sed etiam si postea nova destillatio subsequatur, semper falis alcalini aliquid adhæret.

Spiritus vini stringit fibras, inspissat plerosque humores, nominatim sanguinem. Moderate & a non affluetis potus digestionem ciborum promovet, appetitum cibi creat, ventriculum roborat, ut cerevisiæ ipsi & vino, (quum ista flatus facile creet, hoc acore molestum sit), in morbis nervosis aqua dilutus præferri mereatur (*Whytt. l. c. p. 641.*), & flatus dissipat. An hæc commoda Svecis, etiam moratoribus ansam dederunt ante prandium spiritus vini vel generosioris vini vitrum ingurgitandi, non dixerim? In calidioribus regionibus sub eadem mediocritatis lege vires sudoribus exhaustas mirifice refarcit, & deliquiis animi prævertit (ill. Zimmermann *Erfahrung T. 2. p. 318. sq.*). Putredinem præterea humorum arcet & temperat, unde collectionibus naturalibus & præparatis anatomicis conservandis inservit, & tantæ in itineribus marinis præstantiæ. Immodica ingurgitatio omnem eam noxam affert, quam de vino supra monui, tanto magis metuenda, quum & minor quantitate infestus sit, & vilius pretium liberaliorem usum potatoribus concedat. Caveant vero, quos serius abusus poeniteat, ne de repente abstineant, ut ne ad hydropem viam sternant. Chirugi fotibus & gargarismis, quo resolvat, addunt. In ambustis omnibus præfert lintea eodem madefacta & pluries applicata Sydenhamus (*Op. p. 271.*); sed nocet quando jam nigrorem induxerunt (*Plenck Mat. chir. p. 444.*). Fortior arterias discissas minores consolidat, hinc ill. Petersenii ab Heidenstam, *Arch. Reg. Sveciæ*, (*Kgl. Rese Apothequet p. 67.*). Liquor stipticus est. In vulneribus vero lymphaticorum vasorum nihil valet, quum lympham non condenset (*Plenck l. c. p. 433.*). Refrænât suppurationem vulnorum largiorem, si eodem deligantur (*l. c.*). Roborat relaxata ligamenta. Sæpe tamen externe nocuit vi sua stringente & stimulo in vulneribus sclopetariis, in vulneribus cerebri, contusionibus dirioribus, tumoribus callosis, de quibus omnibus haud prolevarie egit cl. Plenck. Vapores calefacti spiritus vini dispellunt œdemata (*Heist. Inst. chir. p. 350.*).

Vinum vel alia materies, quæ fermentationem spirituosam subiit, si novam fermentationem ingreditur, secedunt intestino motu oleosæ & terrestres partes, quæ acidum obvoluerant, & in Acetum vertitur. Nec semper opus est iterata fermentatione liquorum, spirituosam jam perpefforum, sed eadem materies, quæ huic subeundæ pares sunt, continuata fermentatione acescunt. Vini acetum vel ex accipientibus vinis, vel fecibus vini, vel utrisque mixtis vel & ex reliquiis post pressionem paratur. Si prius, dissipata per coctionem copia aquæ & spiritus additur fermentum, vegetabile quoddam acidum, vel acetum jam præparatum denique mixtum fermentationi committitur. Alios diversos modos aliunde petas. (E. g. ex Walleri *Chem. phys. första delen* p. 268.) --- Acetum hinc rationibus productum multas adhuc partes terrestres & inflammabiles & abundantiam aquæ retinet, quæ igitur separari debent. Rectificationem s. concentrationem aceti hunc laborem vocant, & ipsum Acetum, concentratum s. radicatam. Non sufficit huic fini destillatio ista usitata, qua Acetum vini destillatum *Ph. W. p. 2.* emergit. Quod primum transillat aquosum, quod sequitur fortius est, tandem si retortum vas usurpatum fuerit, ascendit liquor empyreumaticus, quod vero non accidit destillatione in vesica facta, siquidem in hac oleosæ tartari partes liquore diluente orbatæ ad alembicum usque non possunt pertinere. Nec concentrationi omninò satisfacit congelatio à Stahllo (*Opusc. phys. med. chem. p. 398. sq.*) commendata, quæ tamen etiamnum placet auctoribus & *Pharm. Dan.* (p. 117.) & *Ph. Svec.* (p. 55.). Fortius longe fit ex viridi aeris vel per se, vel ope olei vitrioli, vel ex saccharo facturni per idem auxilium expulsum, & purius & volatile magis. Est & alia methodus non spernenda, acetum cum alcali fixo saturandi & inspissandi, & addito vitrioli oleo acetum iterum expellendi, quam viam & ingressus est cl. Westendorf (*Diss. de optimo acetum concentratum ejusdemque naphiam conficiendi ratione Gotting. 1772.*). Nimirum destillatione aceti communis ad siccitatem usque facta hoc ipsum alcali minerali, nominatim Sodæ (V. infra caput de Salicornia) sale, saturatur, & cum eodem in crystallos redigitur. Harum crystallosum exsiccatum & comminatarum partibus duabus olei vitrioli pars una instillatur, & destillatione super leni igne in vas recipiens purus aceti spiritus volatilis transmigrat. Ita auctor, ex uncias sedecim crystallosum, aceti puri uncias decem ad duodecim obtinuit. Constatit vero gustu fortius hoc esse alio acido vegetabili, vaporibus autem densis & odore penetrante, esse volatilius & penetrabilius, purius denique & subtilius. Potentius longe iudicat esse alcohole aceti a cl. Ehrenreich confecto & lau-

dato a cl. Schwarz (*Verwahrungsmittel gegen die Pest, nebst einer Abhandlung vom concentrirten Essiggeist* Danz. 1770. Conf. Hagens *chem. Prüfung d. Ehrenreich. Alcol. Acet Königsb.* 1771.).

Ufus aceti multiplex; hic considerandus, est tam pharmaceuticus, quam medicus. Menstruum est ad variorum vegetabilium vires extrahendas, nonnulla tamen debilitat, alia efficaciora reddit, vel virtute diversa imbuat. Solvit & quasdam gummi resinas & succos inspissatos, quia metalla varia, præprimis plumbum, cuprum, ferrum. Facile & copulam init cum spiritu vini. Acetum simplex sanguinis colorem paullo magis fuscum reddit, vix vero coagulum inducit. Destillatum vero, ex Freindii experimento, venæ animalis vivi injectum sanguinem in grumum & coagulum vertit. (Schwencke *Hematologia* p. 130.) — Reliquis acidis vegetabilibus antistat vi refrigerante; unde in acutis ad febrem, calorem, sitim mitigandam eximium, potulentis additum, ut in Posca vel Oxycrato Hippocratis & Dioscoridis, vel mixturis, vel miscela varia cum melle, ut in Oxymellis variis speciebus. Quantum vi antiseptica valeat, experimentis œconomicis pro carne servanda, rel. pariter constat, ac aliis, in morbis, creberrimis. Nempe & putredinem avertit & coercet efficaciter, in synocho hujus naturæ, variolis putridis, petechiis, gangræna, ipsa peste. Hinc & varia aceta mixta tanquam alexipharmaca in officinis occurrunt. In castris ad maxime necessaria jam retulerunt Romani (Vegetius *de re milit. lib. 3. c. 3.*). Nec ad præcavendos morbos autumnales putridæ naturæ in exercitu potentius aliquid aceto per æstivum calorem crebrius potio, præcipue locis paludosis (Pringle *Dis. of. army* Ed. 5. p. 111.). Ludwigius (*Advers. med. pract. Vol. I. P. I. p. 68.*) in prophylaxi febris putridæ petechialis efficacius longe acetum quam in ipsa curatione invenit, & sudorifera efficacia tum in primis excellit, qua ipsa morbo præventum est. Penetrabili sua natura remotissima adeo adyta permeat, spissos humores solvit, obstructaque reserat. Hinc in deliquis animi ante nares retenta vel temporibus carpiisque illita eximie recreat; hinc in inflammatione vel alia stasi, quin & concretionibus polyposis solvendis valet. Ita & obesitatem nimiam minuit, etsi non semper absque aliorum malorum sequela (Lewis *M. m. p. 16.*). Sudorem potenter movet (V. Swieten *Comment. T. 3. p. 572.*). Lotium quoque pellit; cujus exemplum memorabile hydrops jam ad putredinem vergens dedit, sed urinxæ fluxu copioso sublatus (Westendorf *Dis. cit. p. 74.*) Vis ejus in mania crebro experimento constitit (Bocheri *Obs. pract. p. 66. 68.*). Post prandium scilicet aceti destillati uncia una & dimidia consumata, ita ut omni quadran-

drante horæ cochlear unum ingereretur, ante meridiem autem infusum Hyperici. Ab horum usu mox insolitum illud in oculis disparuit, & dein pacati sensim ad se redierunt. Quo plus sudarunt ægri, eo citius levati. Promotæ & simul reliquæ secretiones & excretiones, in fœminis menstrua, quæ antea vel parca nimis vel suppressa fuerunt. Repetit hanc laudem Rosensteinius (*Rese-Apot. p. 48.*). Famam, quæ curatione puellæ hydrophobæ Patavii iurebuerat, vanam fuisse, nec eandem vera hydrophobia laborasse, litteris cl. Morton (*Phil. Transf. 2765. p. 139*) compertum. Lumbrici terrestres aceto immixti mox necantur (*Torti Therap. spec. Lib. 5. cap. 6. p. 510.*). Humani motibus crebris aceto conspersi indicant, quam male afficiantur (*V. Doevern de verm. intest. p. 68.*). Anthelminticis igitur adscriptum, in febribus verminosis non una de causa eximium. Acetum potum optime venenum narcoticorum, nominatim Opii, enervat, subjuncto emetico & fomentatione capitis cum eodem & odoratu ejusdem fortioris (*Rosenst. Bskd. p. 61. sq.*).

In hæmorrhagia uteri post partum convenit lintea aceto cum æquali parte aquæ, vel aceto forti madida frigide abdomini & lumbis applicare (*Tissot Avis p. 451. Leak on childbed-fever. p. 271.*). Vapores ejusdem ad corrigendum aerem putridum & in morbis hujus naturæ conducunt, dum acetum super patina per carbones substratos exhalat, vel furculi Abietis eodem humectantur. Sic & exhalatione aceti emendantur aer conclavis, fumo fornacis vel carbonum vaporibus inquinatus (*Rosenst. Bskd. p. 118.*). Mirifice levant expectorationem aquæ calidæ, cui acetum admixtum, halitus ex spongia vel patina capite linteo obtecto inspirati (*Pringle Dis. of army p. 144. Tissot Avis au peuple p. 101.*). Diriori malo solius aceti calefacti vapores requiruntur (*Tissot l. c.*). Pernionibus admissi eosdem dispellunt (*Id p. 570*), prout in univèrsùm aceto in vapores distracto vis ejus solvens augetur, cerussæ exemplo.

Sunt præterea alia aceta, ex aceto variis plantis infusa parata, eaque vel simpliciora, vel magis composita; etiam coctione producta.

Simpliciora infusa, Acetum Calendulæ, Colchici, Lavendulæ, Papaveris, Rhœados, Rosarum, Rutæ, Sambuci, Scillæ, Tunicæ, quorum vires in plerisque præcipue dependent ab aceto, in paucis ab ipsa stirpe.

Magis composita sunt, simulque calida:

Aqua prophylactica s. Acetum Bezoardicum Sylvii *Ph. W. p. 22.* In aliis pharmacopœis & in libris Bartholini, Mysichti aliorumque compositiones variæ occurrunt. Nempe, additis variis aromaticis digestis & destillatis, creditum vim aceti augeri posse in contagiosis morbis, quin ipsa peste,

ste, dum ejus cochlear unum vel alterum aqua quadam dia-
phoretica misceretur idemque olfactu exciperetur.

Acetum bezoardicum *Ph. W. p. i.* Similis præcedenti for-
mula, secundum quam simplex digestio sufficit. Usus idem.

Acetum prophylacticum (*Vinaigre des quatre voleurs*
f. *Vinaigre contre la Peste*) *Charas Pharm. R. Tom. 2. p.*
863. Formula hæc: *Rc.* Summit rec. Absynth. major. & min.
Rorifin. Salv. Menth. Rut. *ana* unc. j. [℞] Flor. Lavend. sic-
cat. unc. ij. All. drach. ij. Calam. arom. Cinnam. Caryoph.
Nuc. mosch. *ana* drach. ij. Acet, opt. lib. viij. Macera ca-
lore solis veligne arenæ in matraccio rite obturato per dies
xii., post colaturam juncta pressione adde camphoræ spiritu
vini solutæ unc. [℞]. D. Existimatum, esse optimum prophy-
lacticum contra pestem, mane & vesperi cochleari ejus
sumto eoque ante nares retento (*Charas*). Consert vero
& in aliis epidemiis, inspergendo illud vestibus & mucci-
nio, & post accessum ad ægros os eodem eluendo (*Rosenst.*
Apot. p. 23.), prout variæ, aceto in universonum adscriptæ,
virtutes ad hoc iterum referendæ.

Sal aceti (*Westend. l. c. p. 7.*). Conficitur ex crystal-
lis connubio aceti cum alcali minerali paratis, dum iisdem
in particulas grossiores contusis olei vitrioli aliquot guttulæ
instillantur. Commode in lagena vitrea servatur, ubi, mo-
do probe obturetur, diu odorem volatileni purumque aceti
servat. En elegans odoramenti genus, debilibus & synco-
pticis efficacissimum.

Acetum dulce (*Spielm. Chem. p. 193.*). Fit ex aceti
concentrati & spiritus vini rectificatissimi partibus æquali-
bus. Naphtham aceti primus Comes de Lauragais (*Journ. des*
scavans 1759. Juillet.) produxit, sed ope aceti æruginis; cl.
Westendorf (l. c. p. 9.) autem ita, ut miscelam ex aceti
concentrati sui spiritusque vini summe rectificati partibus
æqualibus, destillationi submittat, donec dimidia fere totius
pars transierit, tum liquori transgresso addat decimanam sex-
tam partem salis tartari puri in quatuor aquæ partibus so-
luti. Supernatat tum aquæ nephtha instar olei; concentra-
tum autem acetum eam penitus fere iterum solvit, acida
mineralia magnam ejus partem absorbent, residuumque magis
resinosum relinquunt; eadem facile cum aliis oleis destillatis
sefe coadunat; in deflagratione flammam magis albam ex-
hibet quam spiritus vini, tardius vero quam naphtha vitrioli
consumitur, cuti instillatâ frigus sensibile excitat. Ano-
dynam blandissimum prædicatur, blande sedans dolores spa-
sticos & tussim convulsivam coercens, dosi paulum majori,
quam naphtha vitrioli.

De Tartaro) f. sale essentiali vini, quo dolia incrustan-
tur, tam albo, quam rubro, infra inter mineralia dicam.

Lixivium e cineribus sarmentorum vitis saturatum valde contra panaritium commendatur (*Novelliste economique & litterarie T. 5.*). Debet scilicet calefieri, quantum fert æger, & eidem digitus immitti. Dicitur convenire quocunque morbi gradu, quod nimium.

P A N A X.

LINN. *Syst. veget. p. 773. Gen. pl. p. 554.*

Pharm. GINSENG Radix.

138. *PANAX QUINQUEFOLIUM*; foliis ternis quinatis Linn. *Sp. pl. p. 1512.* Aureliana canadensis Lafiteav (in *Memoires concernant la precieuse plante de Ginseng Paris 1718. Conf. & Hist. de l'ac. d. sc. 1718. p. 42.*) cujus iconem & descriptionem contractam sinit Breynius in *prod. rar. pl. 2. p. 35. sq. Fig. ad p. 52.* Araliastrum foliis ternis quinquepartitis Ginseng. f. Ninsin officinarum Ehret. *Tabul. A Trew. ed. Tab. 6. fig. 1.* Gin-seng Chinenfibus. Planta perennis.

Crescit in Tartaria Chinenfi sylvis montosis densissimis, ubi vidit testis autoptes Missionarius S. I. P. Jartoux (in *Lettres edifiantes & curieuses Recueil 10. pag. 159.*), qui plantæ etiam & radicis ex itinere a. 1709. iconem cum descriptione adornavit, quam utramque suo libro inseruit Du Halde (*Descr. de la Chine T. 2. Tab. ad p. 180.* In Canada etiam habitat, unde jam a. 1704. cl. Sarrasin (*Hist. de l'ac. d. sc. 1718. p. 44.*) Fagoni misit, & ubi postea Missionarius Lafiteau invenit, confirmante & cl. Kalmio (*Resa til. N. America T. 3. p. 334.*), in Pennsylvania aliisque Anglicis coloniis alii. Ad ostium fluvii de la Ware cl. Bartram locis umbrosis legit (*Comm. Nov. 1741. p. 361.*). Tam avide in Canada superioribus annis collecta, ut metus, ne præ lucri cupidine olim interitura plane esset (*Kalm l. c.*). Nempe inde in Galliam, quin Chinam etsi clam copiose translata, unde pretiam ejusdem insigniter decrevit.

De confusione hujus cum radice Ninsi supra jam disserui. Diversas autem specie esse demonstrarunt Breynius (*Diss. de radice Gin-sen &c. recus. in l. c.*) & Trew (in *Comm. Noric. a. 1742. p. 388.*). Carissima pretio, utinam & virtute. Fuit uncia ejus una pro 7: ad 8. uncias argenti Pekinigi vendita (*Du Halde l. c. T. 4. p. 9.*); quin ad recentioris auctoris (*Osbeck's Ostindiska resa p. 144.*) testimonium uncia ejus dimidia pro 30 ad 48 semiunciis argenti in China suo tempore prostitit venalis. Hinc & excubiis ar-

cen-

centur furaces homines & imperatori Chinenfium foli reditus ex collectione fervati, quam militibus fuis procurat.

Radix), dum ficca examinatur, crassitie plerumque digiti minimi est, Petroselini radici non abfimilis, tam interne quam extus flavo albescens, rugosa vel annulata, compacta & corneae fere substantiae, & subinde inferius subdiaphana, fracta circumlo in medio praese fert resinofum rufescentem, plerumque in duos ramos five crura divaricatur (unde forsitan nomen Sinicum, quasi homini simile dixeris), aliquando in tria vel quatuor. Odoris expers est, saporis autem dulcis Glycyrrhizae aemuli, sed gravioris cum ievi amaritiae & aromate miti linguam parumper pungente. Quo major, quoque ponderosior est, eo majoris fit. Praeparatur vero immergendo illam post lotionem aquae bullientis, dein super vaporibus Milii cujusdam cocti, quibus colorem brunum adipiscitur, siccatur. Ope folis vel ignis mox siccatae spernunt Chineses, quoniam tum destituitur colore iis placente (Jartoux *l. c. p. 182. sq.*). Americanam vi longe Tatarica inferiorem esse perhibent (Osbeck *II. p. 145.*).

Apud Chineses ob vires medicas, quas inde expectant, in summa existimatione est. Tartaris Mantcheoux igitur Orhota h. e. Regina pratorum dicta. Nec magnatibus ulla fere medela praescribitur sine ejusdem connubio. Nimirum pro infallibili remedio in dejectione virium a nimia intentione animi vel exercitatione corporis habent, & solvere pituitam tenacem, roborare pulmones & ventriculum, pleuritidi mederi, sistere vomitus, hystericeis affectionibus subvenire, contra vertiginem valere, ad vitam longam facere, sibi persuadent (Jartoux *l. c.*). Plures aliae virtutes hinc inde recensitae leguntur (Vid. e. gr. Deckeri *Exercitat. pract. p. m. 670.* qui ipse illam tentavit, Breyn *l. c. p. 39.* Rumph. *Herb. amb. auctor. p. 47.*), ex quibus modo efficaciam in convulsivis affectibus sedandis, ac veneris appetitu ciendo, memoro, de qua posteriori mihi & peregrinatores mercaturae causa Chinam petentes narrarunt, quo sine ditiores Sineses crebro adhibent (Breynius). Omnia conveniunt, in refocillandis nervis praecipuam potentiam consistere. Hancque delassatus labore in sese & expertus ven. Jartoux (*p. 163.*) notabilem inde accelerationem pulsuum animadvertens; qui & foliis instar infusi Theae usus est. Repetitis dosibus scrupuli unius radicis horrendas convulsiones compefcuit in viro consulari Deckerus (*l. c.*). Chinesibus in more est, decoctum radicis in orbiculos sectae ingerere; in pulvere autem ad drachmam usque medietatem Deckerus dedit, cui & tinctura, vel extractum spiritu vini paratum proficuum visum. Cum Hepatica nobili Tragi comparat virtu-

rem Reneaume (*Hist. de l'ac. d. sc. de Paris cit.*). Justo pauciora sunt Europæorum experimenta, quam ut de vero pretio decerni possit. Nimia vero Chinenfium esse præconia, quis non videt?

O R D O VIII.

S A R M E N T A C E Æ.

S M I L A X.

LINN. *Syst. veget.* p. 743. *Gen. pl.* p. 524.

Pharm. SARSAPARILLÆ vel SALSAPARILLÆ rarius ZARSÆ

Radix.

139. **S**MILAX SARSAPARILLA; caule aculeato angulato foliis inermibus ovatis retuso - mucronatis trinerviis Linn. *Sp. pl.* p. 1459. Smilax aspera (ob caulis acuos non foliorum) peruviana s. Sarsaparilla C. B. Smilax viticulis asperi virginiana folio hederaceo leni Zarza nobilissima Pluck. *Phytogr. Tab.* 111. *Fig.* 2. Regnault *Botan. La Salseperille.* Frutex sarmentosus in regno Peruviano, Mexicano & Brasilia crescens.

Dictam speciem Equ. A Linné pro vera habet. Prosper Alpinus (*Plant. ægypt.* p. 136.) autem Smilacem asperam L., ut ex icone ulterius patet. Nempe in Zacyntho insula ejus radices ejusdem omnino figuræ ac Sarsaparillæ L. invenit, & percepit ibidem non minus contra luem veneream adhiberi, & in fasces colligi, ad externos quoque transmitti. Hujus quoque sententiæ fuit Fallopius eodem successu hisce radicibus usus, & Amatus Lusitanus. Guilandinus autem in suo cum Alpino colloquio adversatur, confusionem radicum valde similium arguens. Tobias Aldinus (*de Similace aspera, an sit eadem ac Sarsaparilla americana? Messan.* 1652.) affirmat, Smilacem asperam esse veram, varios alios citans, & posse omnino luei venereæ opponi. Smilax aspera Hispaniam & Italiam præter Palæstinam & Græcas insulas pa-

patriam habet, & si fides cl. Wilh. Fordyce, Peruvianum quoque regnum & Brasiliam. Car. Musitano (*de lue ven. Lib. 3. c. 1. Op. Tom. 2. p. 434.*) non minus hæc ipsa frequenter succedit, qui & sapore, cortice, medulla, facultate convenire, quin alteram vincere testatur. Similis efficaciam testis quoque est Monardes (in *Clus. exot. p. 349.*). Cl. Fordyce synonymum allatum G. Bauhini Smilaci asperæ L. adjungit, & vim a se totque aliis exploratam huic præcipue tribuit.

Radix in pharmacopoliis obvia conflatur copia radicularum farmentosarum aliquot pedes longarum, ad pennam anserinam usque crassarum, ex trunculo pollicaris crassitiei emergentium, extus fusca, interne alba. Fasciculatim vincta intra corbiculos vendi solet. Et, si probæ notæ est, facile findi se finit. Manifestam amaritiam cum aliqua stipticitate tribuit Nic. Massa (in *Luisini Aphrod. p. 81.*). Decoctum fatuum lenissime salsum pronunciat Swieten (*Comment. T. 5. p. 568.*) Extractum præterea aquosum amaricans (Neumann), spirituosum autem subacre (Cartheuser). Aqua lota spumam agit & manus nitentes reddit (*Erndtelii Warsavia phys. illustr. p. 212.*).

Crebra in primis ejus in lue venerea laus fuit, postquam Hispani eam versus medium sæculi decimi sexti in Europam transfulerunt (*Monard. l. c.*). Extollunt efficaciam in hoc morbo Franc. Ximenes, Vidus Vidius, Trincavellius, Fallopius, Massarias, Cæsalpinus, Varandæus, Thom. Rudius, Nic. Massa, Alexander Trajanus Petronius, ex quibus præcipua loca excerptit cl. Fordyce (in *med. Observ. & Inq. T. 1. p. 149. sqq.*) alique multi, quorum nomina significat Boehm (*Diss. de variis syphilidibus therapia Argent. 1771. p. 24.*). Infantes a nutricibus lactentibus infectis, etiam si maculis, pustulis, ulceribus & nocturnis doloribus correptos sanari facillime farina Sarsaparillæ panatellis aut pulciculis admixta, auctor est Harris (*Morb. infant. p. 233.*).

Dictorum multi hanc radicem Guajaco præferunt idque in decocto. Quoniam autem veram adhibendi eam rationem, quibusque in casibus præcisè conveniat, non dilucide exposuerunt, in oblivionem fere transit; quin alii de inertia publice conquesti, ut Montanus, Fracantianus, Guarguantus, Johrenius, Bromfield rel. vel leviori modo malo parem existimarunt, ut Paschalis, Saporta, Rudius rel. (*Boehm l. c. p. 26.*) vel in connubio modo mercurialium; prout Angli medici decoctum Sarsaparillæ solutioni mercurii sublimati sæpe adjungunt (*V. Med. Obs. & Inq.*). Fiduciam noviter inculcavit cl. Fordyce (*l. c.*) casibus pluribus in medium prolatis, quibus vim suam comprobavit. Decocto vero usus est, ex radice quantum fieri potest recentis unciis tribus de-

coctæ intra vas apertum in aquæ fontanæ libris sex, donec remanserint libræ duæ mensuræ civilis; subinde saporis causa paucillum radicis Liquiritiæ addidit. Quam ipsam quantitatem præbiis duobus vel tribus intra nycthemerum propinavit. Sæpe idque cito curationem absolvit sine sudore & domi manendi necessitate, & absque diætâ nimis rigida, præsertim casibus, in quibus nec Guajacum nec Mercurius aliquid præstiterunt. Sicque dolores nocturni osteocopi vix rolerabiles consopiti. Proficuum maxime fuit macilentis & ad phthisin pronis, redierunt enim cibi desiderium, torositas pristina, vires. Cl. Hunter quoque luem in homine quodam ulceribus inguinum simul scædato curavit. In pertinacissimis malis connubium ejusdem cum mercurialibus maximam vim præstat. Confirmat & vim decocti, aliis frustra in lue adhibitis, L. B. De Störck (*Ann. med.* 2. p. 225. sq.). Simili, ut Fordyce, mopo adhibuit cl. Plenck (*Mat. chir.* p. 105.) optimo effectu, suadetque, ut ulcera crebro decocto expurgentur. Sudorem movendo labem veneream tollere Sydenhamus (*Oper.* p. 29. 124.) arbitratur, quod vero non congruit cum cl. Fordyce observatis —. Addo hic formulam decocti Lisbonæ inter medicos familiaris, quo incommoda post tyalismum & usum mercurii liberaliorem resdua tollunt, etsi non unice in hoc Sarsaparillæ meritum: R. Rad. Sarsap. Santal. alb. & rubr. ana unc. iii, Glycyrrh. Mezer. ana unc. ℥ Lig. Rhod. Guajac. Sassafr. ana unc. i Antim. crud. unc. ii. M. & infund. cum aqu. font. bull. lib. x per horas xxiv, dein coq. ad lib. v. Colaturæ capiat æger lib. i ad lib. v quotidie.

Resolvens insuper efficax a variis habetur, quo nomine in rheumatismis commendatur (Scholzius in *Cons. craton.* L. 2. *Cons.* 6.) & in tumoribus duris dissipandis (Sculteti *Armament. chir. Obs.* 26.). Præservationi ab arthritide decoctum inservire notarunt Wittichius (*Cons. med.* 65.), Claudinus (*Exp. rat. L.* 3. c. 24.), Spiessius (*de arthr.* p. 61.). In ulcere cancroso nasi, alio ulcere ejusdem partis titillatione molesto, pruritu demum ejus cum rubedine scæda & genæ dextræ, decocti internus usus proficiuus insigniter fuit. In homine, cui proxime dicto malo laborabat, fomentatio simul adhibita est (Brisbane's *select. Cases in the Practice of Med.* p. 28.).

In Marchia huic radici feliciter substituunt radicem *Cavicis arenariæ* L. (Gleditsch *alph. Verz. d. Arz. n.* p. 55.).

Pharm. CHINÆ Radix.

140. SMILAX CHINA; caule aculeato teretiufculo foliis inermibus ovato-cordatis quinquenerviis Linn. *Sp. pl. p.* 1459. China Radix C. B. Smilax minus spinosa fructu rubicundo radice virtuosa China dicta Kämpf. *Amoen. p.* 781. *Tab. 782.* Rumph. *Herb. Amb. Auct. p.* 72. *Tab. 30.* ubi & radix depingitur. Conf. Sam. Gottl. *Gmelin's Reise durch Rußland T. 3. p.* 32. *Tab. 6.* quæ præstat prioribus. Frutex cr. in China, Japonia, Persia septentrionali (Gmel.), necnon in Jamaica (Browne).

Radix) est nodosa, lignosa, ponderosa, epidermide fusco-rubescente vestita, intus pallide rubicunda. Fructis planis vulgo servatur. Præfertur, quæ ex India orientali provenit, quæ ipsa pallidior duriorque est Americana. Virtute vero posteriorem priori non cedere creber apud Americanos usus testatur (Browne *nat. Hist. of Jam. p.* 359.). Inodora, sapore fere omni destituitur, nisi unctuofo: Nic. Massa (in *Luisini Aphrod. p.* 86.) tamen amaritiem & austerum saporem tribuit masticatæ.

Circa annum 1535. in Europam incomparabilis in lue veneræ remediū nomine translata fuit (Thevet *Cosmogr. univers. Lib. 11. c.* 25.). Decocti tum forma ingerebatur ex uncia una radicis dissectæ pauxillo aquæ maceratæ, dein in duodecim libris aquæ ad consumptionem tertiæ partis coctæ. Hujus poculum magnum calide in lecto ebibebatur, ut probe insudaret æger per duas vel tres horas, sub commoda diæta & usu purgantium, si opus esset, sicque continuarunt per 24. dies; quibus peractis reliquæ radicis ex decocto potu ordinario infervierunt. Ulcera, si quæ adessent, fovebantur eodem decocto. (Vesal. *Epist. de radice Chinæ in Aphrod. p.* 584. 598. Cfr. & Astruc *de morb. ven. p.* 112.). Sed non parem esse lue veneræ profligandæ innuit Fallopius (*Tract. de morb. gall. c.* 60. in *Aphrod. p.* 802.), C. Bauhinus (*Lib. 2. compos. med. c.* 10.). Astruc (*loc. cit. 113.*) multique alii, quos citat. Nec hodie amplius ulla in fide contra hunc morbum est.

Non plus virtutis præstitit Imperatori R. Carolo Quinto in morbo articulari (Vesalius *l. c.*). An verius in hydrophi, melancholia, lippitudinibus valet, in quibus felicem satis successum affirmat Fallopius (*l. c.*), in obstructione lienis, (Amatus Lusitanus *Curat. 61. cent. 5.*) aliisque obstructionibus (River. *Prax med. Lib. 12. cap. 5.*) in pthiisi, scabie, lepra? In demulcendo sanguine sive ejusdem acrimonia mitiganda, unice illius efficacia, me judice, consistit. Ita conducit post variolarum insitionem infantibus per

14. dies ptisanam ex hac radice bibere, ne minuta exanthemata propullulent (Rosenstein *Eskd.* p. 185.). Obesitatem porro gignit (Fallopius); quo fine a mulierculis Aegyptiis in balneis usurpatur (displicent enim in gynæceis arundinaceæ foeminæ) & emaciatis utiliter exhibetur (*Alpin. med. Aegypt* p. 236. 253.). Apud Americanos suis pabulum radix præbet, idque, deficiente alio, unicum est (*Brown's nat. Hist. of lam.* p. 359.).

R U S C U S.

LINN. *Syst. veg.* p. 751. *Gen. pl.* 534.

Pharm. RUSCI s. BRUSCI Radix, Turiones, Semina.

141. *RUSCUS ACULEATUS*; foliis supra floriferis nudis Linn. *Sp. pl.* p. 1474. Ruscus C. B. Icon: Regnault *Botan. le Houx Frelon.* Frutex in Helvetiæ, Galliæ, Italiæ nemorosis, asperis, saxosis crescens.

Radix) formatur fibris crassis calami latitudinis, initio subdulcis, dein insigniter amara. Inulsitata. Contra hydropem adhibita. Ascite convaluit mendicus, memoratus a Riverio (*Observat. Cent. 3. Obs.* 52.) decocto per mensem integrum sumto, purgatione per Sennam bis vel ter in auxilium adhibita. Aliud simile exemplum narrat uti & bina de curato hydrope matricis Ja. Bauhinus (*Hist. univ. plant.* T. 1. p. 582.).

Ex numero quinque Radicum aperientium) est.

Turiones) olim contra infarctus viscerum adhibiti I. B. Semina) instar Coffeæ tosta potum haud ingratum præbent & lotium pellentem (Zannichelli *de Rusco ejusque medicamentosa præparatione.* Venet. 1727. 8.).

Pharm. UVULARIÆ Herba.

142. *RUSCUS HYPOGLOSSUM*; foliis subtus floriferis sub foliolo Linn. *Cyst. veg.* p. 751. *Laurus alexandrina* fructo pediculo insidente C. B. Icon: Hypoglossum Column. *Ecpbr. Tab.* 165. *fig.* 2. Suffrutex in montibus umbrosis Hungariæ, Italiæ, Liguriæ crescens.

Herba) adstringens. Contra uvulæ prolapsum adhibita. Sed hodie oblivioni data, quum meliora suppetant.

MENISPERMUM.

LINN. *Syst. veget.* p. 748. *Gen. pl.* p. 530.*Pharm. COCCULI INDI (Bacca).*

143. *MENISPERMUM COCCULUS*; foliis cordatis retusis mucronatis, caule lacero Linn. *Sp. pl.* p. 1468. *Cocculus officinarum* C. B. *Tuba baccifera* Rumph. *Herb. Amb.* p. 35. *Tab. 22.* Arbor crescens in India inter rupes & saxa maritimarum orarum, sub umbris altorum arborum, e. gr. in Zeylona, Malabaria, Iava, Amboina.

Fructus) bacca est nucem includens reniformem rugosam, quæ ex putamine fragili & medulla s. nucleo albo componitur. Hac forma in officinis obvia. Baccis apud Indos pisces capiuntur & enecantur, dum scilicet semimaturæ, cum cancellis Koeman s. Bernard l' hermite dictis, qui in quibusdam cochleis reperiuntur, conteruntur & sic in pilulas formatæ in aquam projiciuntur. Hac pasta avidè a pisce devorata vertiginem concipit & quasi inebriatur, ita ut ad aquæ superficiem delatus capi facile queat. Hisce baccis quoque aves Paradisiacas irretiunt, projectis illis in foveas, ubi aqua pluvialis stagnat, quam ipsam aves bibunt. Quin gentibus istis ad vaccas hircosque capiendos inservit, sed sub connubio fructus Incos, ut inebriatum animal transfodi facile possit (Rumph *l. c.*). Ambiguum eorundem effectum esse, hæc saltem docent. Contra pediculos valere insuper legitur (Dale *Pharm.* p. 345.). An homini pariter venenum, nondum satis constat?

CISSAMPELOS.

LINN. *Syst. veget.* p. 750. *Gen. plant.* p. 533.*Pharm. PAREIRÆ BRAVÆ Radix.*

144. *CISSAMPELOS PAREIRA*; foliis peltatis cordatis emarginatis Linn. *Sp. pl.* p. 1473. *Clematis baccifera* glabra & villosa, rotundo & mbelicato folio Plumier *Plantes de l' Amer.* 78. *Tab. 93.* *Caapeba Pifo Ind. hist. nat.* p. 261. Pl. perennis Americæ australis, nominatim Brasiliæ, volubilis.

Nomen pharmaceuticum Lusitanicum est, significans vitem feram.

Folia vulnera sanare vel integre vel contusione prægressa applicata feruntur (*Sloane Hist. Jam. Tom. I. p. 201.*). Succus horum expressus contra serpentum morsus prædicatur a Pisone (*l. c.*), qui & radicem cum foliis contusam & vino haustam assumpti veneni vim retundere refert.

Radix) vero, præcipue celebrata, est lignosa variæ crassitiei, ab ista digiti ad brachii infantilis usque, extus cortice rugoso brunoque obducta, interne obscure flavescens, ex annulis concentricis constans. Sapor ejusdem amaro-dulcis, odore autem caret. Notatur & alia species extus alba, interne citrina, cui, dum recens est, color carneus adscribitur, dein pallescens (*Geoffroy Hist. de l'Acad. d. sc. 1710. p. 57.*). Poros, farinam, sales radicis Levwenhoekius (*Epist. phys. 44. p. 417.*) microscopio scrutatus est, & hujus quoque ope, admisto sanguini decocto ejusdem globulos fuisse dispersos vidit, ut inde ad vim sanguinem solvendi concludas (*l. c.*). Americanis jam dudum accepta fuit. Hisce nimirum aqua vel cerevisia vel vino macerata pro potu ordinario fuit in renum uretherum & vesicæ obstructionibus, & magnates Lusitani nullum in calculi molestiis tollendis aliud remedium excellentius agnoverunt (*Piso l. c.*). Diuretica vi planta apud Nigritas Jamaicae sese commendat, qui in primis radicem eo fine in decoctis adhibent (*Browne Hist. of Jam. p. 357.*).

Sensim vero & ab Europæis cum ea experimenta capta, postquam, ut vero simile, Lusitani in Europam eam transvexere. Parisios per Regis Galliaë legatum, Amelot, a. 1688. pervenit (*Hist. de l'ac. d. sc. de Paris 1710. p. 56.*), tumque varii medici Galli ejus usum fecere, interque hos Helvetius, qui in *Traité des maladies les plus fréquentes et des remèdes spécifiques*, ejus mentionem aliquoties honorificam injicit. In Germania nondum initio sæculi famam excitaverat, sed multum ibidem ad ejusdem existimationem contulit Lochnerus (*Schediasma de Pereira brava Norimb. 1719. Ed. 2. in 4.*) casibus potius distincte prolatis, quam luxuriantis eruditionis ornamentis, quibus obvelantur.

Specificum contra omnia renum mala & vesicæ non dubitat vocare Helvetius, affirmans calculos olivæ magnitudinis inde secessisse, sicque lithotomiæ necessitatem disparuisse, non diffitens tamen non in omnibus eandem efficaciam demonstrasse. Negat quidem radice calculos vere frangi cl. Geoffroy (*Mem. de l'ac. d. sc. l. c. p. 57.*), sed pituitam, qua sabulum necitur & in verum calculum conferruminatur, solvi arbitratur, & copia sabuli post usum secerni, hincque vix unquam in colica nephritica frustrari spem observavit. Lochnero (*l. c. p. 66.*) laudes etsi restringenti sæpe in nephritide calculosa subvenit, aliis multis frustra ten-

tentatis. Valuit & in ulceribus renum & vesicæ, suppressionemque lortii tenacis feliciter sustulit (Geoffroy *l. c.* p. 58.). Successit etiam in hydrope, in morbo tympaniti haud absimili ex pituita vitrea intra primas vias collecta, contra vermes in urinæ vesica delitescentes (Lochner p. 83.), in asthma (Idem p. 81. & Geoffroy *l. c.*) humido (Hoffm. *Med. Syst. T. 4. P. 2. p. 272.*), in ictero a bile crassa (Geoffroy p. 58.), in fluore albo (Lochner p. 78. Carl's *med. Rathschläge* 12. p. 67.). Patet ex hisce, vi singulari polle-
re in tenacibus humoribus solvendis.

Quo de radicis efficacia tanto certiores evadamus, præstat eandem solam vel in pulvere ad drachmam dimidiam vel integram pro dosi aliquoties de die (Locher & Geoffroy) capere, vel in infuso sive decocto, drachmas scilicet duas vel tres in libra sesquialtera aquæ, decoquendo, donec superfit libra una, hancque quantitatem in tres partes dividendo (Geoffroy). Varia tamen connubia a quibusdam facta, prout Lochnero miscela cum Acmeilla, vel cum Speciebus decocti nephrititi Foresti, vel cum Lino cathartico placuit. Sic & cl. Blackrie (*Disquisition on medicines that dissolve the stone T. 2.*) solitus erat contra urinam cruentam & ulcera viarum urinariarum radicem una cum dimidia parte foliorum Uvæ ursi decoquere. Tinctura & extractum spiritu vini factum fortiorem saporem habent præparatis aquosis hujus generis, hinc & vi antistant.

P R Æ P A R A T A.

Essentia Pareiræ Bravæ) *Pb. Wurt. pag. 84.* Fit spiritu vini.

ARISTOLOCHIA.

LINN. *Syst. veget. p. 686. Gen. pl. p. 467.*

Pharm. SÉRPENTARIÆ VIRGINIANÆ Radix.

145. ARISTOLOCHIA SERPENTARIA; foliis cordato-oblongis planis caulibus infirmis flexuosis teretibus, floribus solitariis Linn. *Sp. pl. p. 1363.* Aristolochia Pistolochia s. Setpentaria virginiana, caule nodoso Catesby *nat. History of Carol. T. 1. p. 29. Tab. 29.* Conf. descriptio Banisteri in *Phil. Transf. Vol. 20. p. 467.* Planta perennis Virginie.

Radix) formatur fibrillis numerosis ex trunculo communi erumpentibus, extrinsecus bruna, interne pallidior. In pharmacopoliis huic sæpe particulæ herbæ adhærent. Sapor amarus pungens, odor aromaticus. Tam aquam quam spi-

ritum vini imbuat vi sua. Extractum tamen spirituosum fortius est altero, & hoc dimidium modo ponderis alterius si aquosi constituit. Est ex genere, quod plures species cum grato aromate amaras complectitur.

Primus ejus mentionem fecit Thom. Johnson (Gerard's *Herbal.* 1633.), maximeque probabile, Cornutum (Canad. *plant.* p. 214. a. 1635.) sub nomine Radicis Snagroel nothæ Americæ hanc intellexisse. Etenim celebrata olim in America tanquam antidotum veneni serpentum. Morsum serpentis venenatissimi Boicininga eadem enervari (Dale *Pharm.* p. 194.) fertur, quod fieri ulterius describitur masticata hac planta & succo deglutito, foliis quoque contusis vulnerique applicatis (Geoffroy *M. m. T.* 2. p. 248.).

Id certe communi consensu agnoscitur, pollere insigni efficacia in febribus, ob virium dejectionem vel humorum putredinem, malignis, & illas potenter erigere, hanc manifeste coercere. Vim antiputredinosam ejusdem eximiam confirmant & experimenta extra corpus (Pringle's *Dis. of the army App. Experim.* 7. 11. 14), quæ tamen vel nihil, vel parce modo adstringit (*Experim.* 17.). In febre putrida maligna, tertio stadio, quando stupor insignis pulsusque nimis debilis sentitur, delirium instat & petechiæ apparent, Serpentaria vi vitali prospicitur. Eo sine decoctum addito tantillo liquidi spirituosi conducit, vel pulvis radicis in substantia a scrupulis duobus ad drachmam integram. Præstans quoque ejusdem miscela cum cortice peruviano est (Pringle *loc. cit.* p. 312. sq.). In febre biliosa putrida prævertit gangrænæ & pullum febremque necessariam concitat. Tertio jam die vel maturius tum locum habuit, pulsu nimirum submisso. Forma infusi in hoc morbo commodissima visa (Hillary *Dis. of Barb.* p. 165.). Non minus proficua in angina gangrænosa est, tam initio morbi, quam malignis quibusdam symptomatibus ingruentibus, ea tamen dosi, ut non possit sudorem pellere. Jungitur simul utiliter gargarisma ex decocto baccarum Sumach & Serpentariæ cum tantillo aluminis, nec pro rei conditione alia topica negligenda (*Med. Obs. en Inqu.* Vol. 1. pag. 219. sq.). Subvenit &, si quid unquam, decoctum hujus radicis in dysenteria viribus collapsis & pulsus infirmitati, vel in connubio corticis peruviani vel Theriacæ (Pringle *Dis.* pag. 274.).

Nec in febribus intermittentibus spernenda, quas eadem curavit Sydenhamus (*Oper.* p. 310.) in pauperibus ante paroxysmum vino data, & sudoris intra stragula simul probe habita ratione. Constitit & subinde ejusdem connubio vires corticis peruviani auctas & breviori tempore citiusque febrem sublatam; quo sine corticis scrupulis duobus unus radi-

radicis admixtus (Lyfons's *practical. Essays upon intermitting Fevers etc.* p. 16.).

In pulvere plerumque a granis decem ad scrupulum unum vel drachmam dimidiam exhibetur. Præter dictas miscelas, alias cum sale ammoniaco vel camphora rel. pro re nata experientia probat. Sic & decoctum vulgare est.

P R Æ P A R A T A.

Essentia Serpentariæ virg.) *Pb. W.* p. 85. Fit spiritu vini.
 Tinctura) *Pb. Lond.* p. 72. Spiritu vini tenuiori.
 Tinctura) *Pb. Ed.* p. 47. Digestio fit radicis cum aqua epidemia & Coccinella.

Pharm. ARISTOLOCHIÆ ROTUNDÆ Radix.

146. *ARISTOLOCHIA ROTUNDA*; foliis cordatis subsessilibus obtusis, caule infirmo, floribus solitariis Linn. *Sp. pl.* p. 1364. *Aristolochia rotunda* flore ex purpura nigro C. B. Blackwel *Tab.* 256. Pl. perennis australis Europæ.

Radix) rotunda, rugosa, bruna, interne rufa. Jungenda statim cum hac.

Pharm. ARISTOLOCHIÆ LONGÆ Radix.

147. *ARISTOLOCHIA LONGA*; foliis cordatis petiolatis integerrimis obtusiusculis, caule infirmo floribus solitariis Linn. *Sp. N.* p. 1364. *Aristolochia longa* vera C. B. Icon: Miller's *Figures Tab.* 51. *Fig.* 2. Pl. perennis ejusdem patriæ.

Utramque olim combinavit Linneus in unam speciem, jam vero disjungit, licet affinitatem utriusque etiam nunc non diffiteatur.

Posterioris Radix) longa est ad dimidium pedem usque, extus fusca & rugosa, interne vero flava. Hæc quoque nauseosa amara cum sensu quodam acrimoniæ & odore forti. Rotundam esse efficaciorum Schröderus (*Pharm.* p. 538.) innuit, abstergere potentius altera Fernelius (*method. med. Lib. 6. cap. 12.* p. 163.), huicque saporem acriorem & magis amarum tribuit Spielmannus (*M. m.* p. 199.). C. Hoffmannus (*Med. offic.* p. 135.) contra longam, calidiorum & saporis manifestius amari & acris pronunciat. In praxi promiscue præcipiuntur. Hinc virtutes heic una exponendæ.

Uterinam sanguinem pellunt, unde nomen traxisse originem videtur, etsi alii ab inventore (Cicero), vel inventrice (Nicander), derivent. In menstruis vel lochiis suppressis vel secundinis retentis jam antiquitus (Hippocr. *de nat. muliebri* p. 572. *oper.* Foëssii) in laude, nostro tamen tempore

pore senescente. Inclaruit præterea vis ejus resolvens, in obstructionibus viscerum & asthma (Fernel. *l. c. Lib. 5. cap. 7. p. 110.*) conficua. Asthma scorbuticum nominatim indicat Sim. Paulli (*Quadrup. bot. p. 24.*).

Amara prout jam dudum contra arthritidem, quocunque jure id fiat, auctoritatem nacta: ita in communionem præconii Aristolochiæ transferunt. Inter Veteres Galenus (*L. 6. simpl.*), Mesuë (*L. 2. de purg. simpl. c. 27.*). Rhases, efficaciam agnoverunt. Post hosce non dubitavit Guainerius (*de agritudinibus junctur. c. 29.*) ex drachma una Aristolochiæ rotundæ cum aqua mellis per mensem vere & hieme bibita, perfectam contra podagram immunitatem promittere. Arceri hæc radice paroxysinum affirmat Sigism. Kolreuterus (*Tract. de arthr. c. 8. p. 52.*). Pertinet & hæc olim celebratum secretum antipodagricum Episcopi Monasteriensis, quod ex Valentino recenset Spießius (*de arthr. p. 57.*): ex radice Aristol. longæ unciis tribus & spiritus Juniperi vulg. Mensura una, digestis per duodecim horas & colatis, cujus cochlearia tria omni aurora capienda per duos menses, hinc bis in septimana iteranda. Ab hac non multum differt Essentia saturata, ex Aristol. rot. radice & spiritu vini rhenani parata, & ad quinquaginta guttas, bis vel ter per septimanam probo successu præservativo scopo hominibus morbo obnoxiiis exhibita (Klauning in *Eph. N. C. Cent. 5. Obs. 66. p. 113.*); & alia, ut videtur, dilutior præcedenti, a Brunnero (Held in *Eph. cit. Cent. 6. Obs. 36. p. 364.*) in podagricis præcipue phlegmaticis utiliter tentata, ex radicis Aristol. long. unciis duabus & spiritus vini libris tribus digestis, data ad duo cochlearia per duos menses, postea hebdomadatim bis per integrum annum. Non minus eximio solatio extractum radicis resinofum forma pilulari ad grana quindecim captum fuit (Klaunig *l. c.*). Ingrediuntur & alterutra harum radicum celebratum nimium ante paucum tempus Pulverem antiarbriticum Ducis Portlandiæ vel Principis Mirandulæ, cujus hæc formula; R. Rad. Aristol. rotund. Gentian. Summit. & Fol. Chamædr. Chamæpit. Centaur. min. ana M. F. pulvis. Hujus drachma una quovis mane jejuno ventriculo in cyatho aquæ & vini vel alio vehiculo commodo sumitur per spatium mensium trium; tum diminuitur dosis ad $\frac{2}{4}$ drachmæ per tres menses, postea ad drachmam dimidiam per sex menses; post annum unum sufficit drachma dimidia alternis diebus. Sæpe usus binorum annorum requiritur; nam lente vim exercit. Ita quidem, nisi ratio, certe consuetudo præcipit, quæ in specificis sic dictis plerumque minutula curat. Nomen Anglicum a Duce tulit, diu arthritide hereditaria affecto, sed usu hujus remediî insigniter levato, qui ipse par-

blici quoque juris formulam fecit (Clephane in *med. Obs. & Inq.* T. 1. p. 126. Conf. & *Chirurg. Pharmacy* p. 340.). Sed tantum abest, ut Anglicanum inventum sit, ut similes formulæ ex amaris in arthritide Veteribus jam familiares, ut Galeno, Aëtio, Tralliano, Paulo Æginetæ rel. qui ipsi ista non nisi frigida & phlegmatica temperiei hominibus dederunt, calidis autem & biliosis tanquam noxia repudiarent. In Gallia ille pulvis jam dudum pulveris Principis Mirandulæ nomine notus, cujus compositionem Tournefortius (*Hist. des plantes de Paris* T. 1. p. 122.) addita tantum radice Centuarii majoris, designavit. Et in *Codice medicam. Paris* (p. 65.) pulvis arthriticus amarus dicitur ---. Id vero de amaris hoc in morbo universum sciendum, etsi protractiori eorum usu primarum viarum acor frangatur roburque harum restituatur, immodico tamen gravari ventriculorum, & vel incenso ultra digestionis vim appetitu, diætæ errores cieri vel digerendi ingestæ potestatem sufflaminari, & calida sua natura nocere his præcipue, quibus plethora temperiesque sponte calida contingit. Et hæc quidem in connubio spirituosorum, secundum exempla supra allegata, tanto damnosiora (Brunnerus de *pancr.* p. 143. Werlhof *Caut. med. Tract.* 1. p. 32.). Hinc ex pulvere anthritico multi apoplexiam, paralytin vel morbos acutos, senes præcipue, contraxerunt (*Obir. Pharmacy* l. c.). Et in homine quodam arthritidis quidem inde sedata, sed respiratio difficilis, tussis sicca morsque subitanea successit, tuberculis pulmonum post mortem conspicuis (Gaubius in *Verhandelingen door de Holl. Maatschappye d. Weetensch.* P. 4. p. 305.).

Quum spongiosa radix sit, ad fonticulos dilatandos confert (Alston *M. m. Vol.* 1. pag. 392.). Nec infrequens usus pulveris inspersi vel decocti ad detergenda ulcera fordidæ & spongiosa, vel injectionum in fistulis. Speciatim extollit vim pulveris aqua decocti & intra petiam applicati, vel & lotionem, in ulceribus vetustis tibiæ Sim. Paulli (*l. c.* p. 24.). Sic & clysmate hæc radix ulcera ex hæmorrhoidibus internis sanavit, & metum fistulæ futuræ dissipavit (*Chom. Usuelles* L. 1. pag. 207.).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Pulvis arthriticus amarus) *Cod. Paris* p. 65. f. Pulvis Principis Mirandulæ). f. Ducis Portlandiæ) V. supra.

Pharm. ARISTOLOCHIÆ VULGARIS (vulgo) s. ARISTOL. TENUIS *Ph. Lond.* Radix.

148. ARISTOLOCHIA CLEMATIFIS; foliis cordatis caule

le erecto, floribus axillaribus confertis Linn. *Spec. pl. pag.* 1364. Aristolochia clematidis recta C. B. Icon: Regnault *Botan.* p. Aristolochie clematite. Pl. perennis crescens in Gallia copiose in vineis fossisque, in Austria, Tartaria.

Radix) tenuis, repens, unde in hortis moleste luxuriat. Odore & sapore præcedentibus similis. Fuchsius quoque & Dodonæus viribus convenire affirmant. Et reliquis frequentius in Scotia adhibetur (Allston *M. m. T. I. p.* 391.). Quamobrem ad hanc transferre licet virtutes supra memoratas, quas inter ad antipodagricam præcipue respectum. Hac nominatim in extracto vel pulvere, præcipue autem Essentia simplici, præcautum est insultui, rarius jam natus de-victus. Nec minus commoda in alia Essentia composita, ex baccis Juniperi, Caryophyllis, Cinamomo, & in superando malo visa est. Quin eam prærogativam habet hæc radix præ aliis sui nominis, quod aivum blande laxet, minus sanguinem commoveat, & spasmos in furis podagricorum insultum præfagientes sopiat (Held in *Eph. N. C. Cent.* 6. p. 363. sq.).

Foliorum pulvis a veterinariis ulceribus equorum sanandis inspergitur (Held *loc. cit.*).

Pharm. ARISTOLOCHIÆ TRILOBATÆ Herba, Radix.

149. ARISTOLOCHIA TRILOBATA; foliis trilobis caule volubili, floribus maximis. Linn. *Sp. pl. p.* 1361. Aristolochia folio hederaceo trifido, maximo flore, radice repente Plum. *Spec. 5.* Conf. Bergius in *Vet. Ac. Handl.* 1764. p. 239. Jacqu. *Obs. bot. P. I. p.* 8. Tab. 3. Pl. herbacea, Surinami & in Jamaica crescens.

Non recepta hucusque in officinas, sed quas in sensus mutationes excitat, & quæ in patria de ejus efficacia explorata sunt, dignam eam medicorum attentione reddunt. Odore gravi, eaque amaritie Herba) instruitur, qua fere Padus Chemicis experimentis constitit, infusi aquosi vel pulveris forma usui interno esse accommodatissimam; nam spiritu vini & coctione & destillatione sapor odorque valde debilitantur (Bergius *l. c. p.* 241.). In America contra ictus serpentum familiaris est (Barrere *Hist. nat. de la France Equinox.* p. 16.). Surinami nominatim in infuso cum alia planta, Amara dicta, tanquam febrifugum & in aliis multis morbis ingeritur (Jacqu. *l. c.* ex ore ill. De Haen, cui Surinamo id præscriptum). Teste quoque cl. Rolandro, olim in America meridionali commorato, ibidem præmunire corpus contra contagiosos morbos creditur & antidotum habetur, quin telorum venenatorum (Handl. *l. c. p.* 240.). In Europa neminem scio, qui tentamini medico subjecerit, præter cel.

Bergium. Grana sex ad viginti Stipitum manifestam sudoris eruptionem produxisse in sanis sub experimento observavit. Semel puero a serpente venenato commorso exhibuit, quum, variis licet ante tentatis, totum corpus intumuisset, vehementerque doluisset, ad sensum autem frigidissimum. Dederat eius aliquot drachmas in infuso, sub connubio externæ inunctionis olei Lini camphorati: ob defectum vero remedii reliquum curationis oleo dicto perficere oportuit.

Radici) gravis odor inest, hancque in Iamæica, ob incidendi, sudorem pellendi & ventriculorum roborandi virtutem, magni faciunt (Browne's *nat. H. of. Jam. p. 329. Spec. 3*).

Pharm. ARISTOLOCHIÆ ANGUICIDÆ Radix.

150. *ARISTOLOCHIA ANGUICIDA*; foliis cordatis acuminatis, caule volubili fruticoso pedunculis solitariis, stipulis cordatis Linn. *Sp. pl. p. 1362.* Conf. Jacqu. *sel. fl. amer. p. 232. Tab. 144.* Frutex cr. in Indiis, nominatim Carthagenæ Americæ in fruticetis.

Nauseosum odorem tota planta spargit. Succus vero Radicis), masticatione saliva commistus, si instillatur serpenti ad guttam unam vel alteram, adeo per tempus inebriatur, ut impune tractari queat. Pluribus guttis deglutitis sub convulsionibus moritur. Gratum circumforaneis artificium, ut quæstus causa venenatos serpentes contrectent. Odor serpentibus tam ingratus, ut oblata modo radice aufugiant. Succus ingestus nauseam excitat. Fertur etiam externe vulnere, a serpente recens inflictio, imposita vel interne usurpata morsus periculum avertere (Jaquin *l.c.*).

A S A R U M.

LINN. *Syst. veg. p. 367. Gen. pl. p. 235.*

Pharm. ASARÆ Radix, Folia.

151. *ASARUM EUROPEUM*; foliis reniformibus obtusis binis Lin. *Sp. pl. p. 633.* Asarum C. B. *Ἄσραρον* Dioscor. videtur. Icon: *Fl. Dan. Tab. 533.* Pl. perennis, vulgaris præfertim in coryletis.

Radix) fibrosa est, coloris grisei vel bruni, saporis nauseosi, acris, amaricantis, odoris gravis, subaromatici, ut in Nardo Celtica vel Valeriana fere. Vomitum ciere alvumque movere inter omnes constat. Ob priorem effectum tanti fecit ill. A Linné, ut Ipecacuanhæ substituendam suaserit (*Am. ac. T. 7. p. 307.*). Hic idem in pulvere tenerrimo exhibitam emesin creare, in grossiori autem alvum sollicitare

re absque everfione ventriculi, notat (*l. c.* & *Fl. Suec. p.* 161.); propriane experientia, an potius testimonio Matthioli (in *Diolc. p.* 36.) ductus? qui ita mentem Mefuës (*de simpl. c.* 22. *p.* 45.) explicat, licet Arabs, quo tenuius tritum eo magis urinam movere, minus autem alvum ducere, edixerit. Post moram duorum vel quatuor annorum blandius operatur in ciendo vomitu & alvi purgatione. Sic quoque feverior ficcatio eam hisce viribus plane privat (Neumann's *Chemie*, Ed. Zimmerm. *p.* 897.). In pulvere certissime ventriculum vellicat, cujus dosin scrupulum unum assignat Rondelitus, drachmam dimidiam Klauinig, drachmam integram Linneus (*M. m. p.* 119.). Servat & hanc vim radix, vino infusa (*Alston M. m. Tom. I. p.* 395.). Sed infusa vel decocta cum aqua primum amittit vim emeticam, dein catharticam, saltim mediocris pro secundo scopo coctio requiritur (*Raii Hist. univ. pl. T. I. p.* 208.). Mutantur vero tum istæ vires in diureticam & diaphoreticam.

In intermittentibus diuturnis, testibus Matthiolo, Klauinigo, Petzoldo, Berolinensibus (*Act. med. Berol. Dec. I. P. 9. p.* 37.) aliisque multis, auxilio fuit, nisi velis subinde evacuando hæc unice dispulisse; in menstruis pellendis, quæ potestas adeo insignis narratur, ut meretriculæ decoctum, gravidas sese sentientes, frequenter malo consilio ingesserint (*Ray l. c.*); in hydropse (*Rulandi Curat. emp. L. 4. p.* 342. *Lib. 3. p.* 219. 229.).

Adjungenda radicis vis errhina, de qua mox ulterius.

Folia) effectum cum radice congruunt. Efficaciora fere folia pro vomitorio vel cathartico usu habet Linneus, ad numerum sex contusa & macerata frigide per noctem in vini uncia una (*Am. ac. l. c.*). Tanquam errhinum adhuc celebratiora, pulveris eorum granis binis vel pluribus naribus attractis. Non vero illico effectus sese exserit, sed tempore aliquo post, & tum non mucum modo, sed subinde ipsum sanguinem provocat (*Quincy Pharm. p.* 183. *Alston M. m. Tom. I. p.* 394.), idque quidem sine sternutatione. Et hoc quidem momento folia videntur esse radice debiliora (*Lewis M. m. pag.* 113.). (Hoc modo aliquando cephalalgia dira (*Whytt on nerv. dis. p.* 513. *Works p.* 710.), inflato autem pulvere in meatum auditorium surditas (*Colbatch Discourse on acid. and alkali P. 1. p.* 164.) curata. Profuit & pulvis naribus exceptus in ambiguo morbo hydropse cerebri, ad lympham e capite detrahendam *Whytt's Works pag.* 745.). Sicque ulcus sinus frontalis feliciter evacuatum (*Delmars in Vandermonde Ricueil. period. 1757. p.* 70.).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

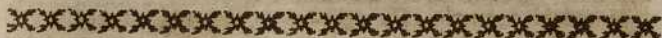
Extractum Afari) *Pb. Wurt. p. 89.* Spiritu vini istit, ad scrupulum unum supraque datum in pilulis. Linneo scopis dictis commodum (*Amoen. ac. p. 307.*

Tinctura Afari) *Cod. Paris. p. 211.*

Electuarium Dialaron Fernelii), ad unciam dimidiam, obsolevit; ita & Coagulum Afari Hartmanni), ad gr. quindecim vel viginti exhibitum.

Pulvis sternutatorius) *Pb. Lond. p. 89.* Ex foliis Afari, Majoranæ, Mari, & floribus Lavandulæ contritis.

Pulvis cephalicus) *Pb. Lond. p. 71.* Ex foliis Afari & Majoranæ.

O R D O IX.

S T E L L A T Æ.

R U B I A.

LINN. *Syst. veget. p. 218. Gen. plant. p. 52.*

Pharm. RUBIÆ TINCTORUM Radix.

152. **R**UBIA TINCTORUM; foliis annuis, caule aculeato *Syst. veg. l. c. α*, Rubia sylvestris aspera C. B. β, Rubia tinctorum fativa C. B. Εἰσδοσάρον vel Εἰσδοσάρον Græcorum. Icon Regnault *Botan. La Garantie. Pl. perennis, sponte crescens in Helvetia, Italia, Monspeli.*

Radix) reptans fibris calamum asperinum crassis ex trunculo nodoso oriundis, profunde rubra, saporis subamari, & aliquantum siccantis. Plerumque illi quoque austerus sapor tribuitur: sed solutionem vitrioli non obsuscit (*Allston M. m. T. 1. p. 377.*). Ex odore vim aliquam antispasmodicam colligit Ludwig (*Advers. mrd. pract. T. 1. p. 752.*).

Ob colorem rubrum gratum eumque constantem, quem radix Lino, Lanæ, Gossypio impertit (*vid. Hellot Part. de la teinture des Etoffes des Laines en grand & petit teint p. 369.*) sollicitè colitur in Anglia, Gallia, Belgio, Helvetia,

tia, in Germaniæ Silesia, Marchia & alibi, Artem colendi & præparandi abunde docuerunt Du Hamel (*Memoire sur la Garance & la Culture avec la description des ses etuves pour la dessecher & des moulins pour la pulveriser Paris 1756.* 4.) Mr. L. De Marseille (*Traite de la Garance ou Recherches sur tout, qui a rapport a cette plante, ouvrage également utile aux cultivateurs & aux teinturiers Paris 1768.* 12.) Hledistch (*verm. Abhandl. T. 2. p. 305.*) Revelli (*Instruzioni sulla coltura e preparazione della Garanza Torino 1770.* 8.). Color alcali elevatur, acido obscuratur. Nec siccata modo, sed & recens tingit. Zelandica radix medio punctum prodit (Haller in Bomare *Diction. T. 5. p. 30*) obscurius. Hinc proponitur, quæ tota rubra est. Indica excellit vivo colore. --- Tingit tam aquam quam spiritum vini & olea destillata rubedine sua (Ludwig *l. c.*).

Singulari exemplo casu primum, dein experimentis crebris, constitit, illam in ipsa adeo ossa colorem suum transferre; idque quantum icimus, primum Antonio Mizaldo (*Memorab. util. ac jucunda Cent. 7. aph. 91. Lutet. 1566.*) innotuit, utqui, Erythrodanum, inquit, vulgo Rubia tinctorum dictum, ossa pecudum rubenti & sanguineo colore imbuat, si dies aliquot illud depastæ sunt oves. Cujus quidem narrationis ratio non est habita, donec Jo: Belchier, Chirurgus Anglicus; prandens apud tinctorum ossa rubra intra carnem suillam miraretur; cujus vero coloris causam hospes Rubiam tinctoriam, cum fursuribus ad pannos abstergendos usurpatis, a sue comestam indicavit. Percussus rei novitate de ea cõram Societate Scientiarum Anglicana exposuit, ipse experimenta addens (*Phil. Transf. Vol. 39. n. 442. p. 287. 14. & n. 443. p. 299. 14.*). Repetita dein experimenta in Italia a Matthæo Bazano (*Comment. Bonon. T. 2. P. 1. p. 129. Part. 2. p. 124. 14.*); in Gallia a Geoffroy; Du Hamel (*Mem. de l'Ac. des sc. a. 1739. 1743. Phil. Transf. n. 457.*) a Fougereux (*Nemoires sur les os*); in Germania a Ludwigio (*Quæst. med., an os fiat ex membrana & cartilagine, an in utrisque Lips. 1743.*), Jo: Beniam. Böhmero (*Progr. quo calum ossum e Rubiæ tinctorum radice pasta describit & Ejuid. Diss. radiceis Rub. tinct. effectus in corpore animali Lips. 1751.*), Dethlesio (*Eiss. de ossum calli generatione Gott. 1753.*), Delio (*Diss. de callo & cicatrice*), Steinmejero (*Diss. de Rubia tinctorum Argent. 1762.*) Löseckio (*Obs. anat. chir. med. p. 44.*). Sicque adhucdum in collectione præparatorum theatri anatomici Gotingensis varia elegantia sceletra volucrum radice hac, sub perillustri Halleri moderamine, pastarum probe tincta servantur. Exhibetur vero brutis radix in pulverem trita aqua lacteque Libaciæ, vel fursuribus sive farina mista vel in bolis vi intruditur. Quo junius animal.

eo magis succedit experimentum. Interdum animalia sub eodem pereunt, generatim languent & extenuantur. Selectus præcipue in hunc finem canum, porcorum, gallinarum, columbarum factus. In columbis & pullis gallinaceis tertio vel quarto die a comesta Rubia extinctis, consumptis vix drachmis duabus vel tribus ossa eleganter rosea evasere (Böhmer *Diff. cit.*). Ossa firmiora & duriora magis & elegantius, e contrario autem rara & spongiosa minus debiliusve rubent; idem accidit in uno eodemque osse, in quo medium magis rubet, quam extremum, item externa facies magis, quam interna. Tumida, spongiosa & friabilia inde evasisse statuit ill. Du Hamel, quod vero Bazanus & Böhmerus negant. Perit vero sensim rubedo ossis, si, loco Rubia permixti, consuetum pabulum animali per aliquod tempus offertur (Böhmer); licet Lösecke (*Wahrnehm. p. 76.*) asseveret, se ipsos dentes in cane post quatuor adhuc annos rubentes vidisse. Hæc tamen tinctura neque in cartilagine nec tendines, nec ligamenta, nec periosteum cadit. Sed unice ossa tinguntur, in quorum telam cellulosam pulvisculus manifestus deponitur, & in hisce crustæ rubræ ossis partes albas ambeunt. Ipsos dentes tingi, ut ex exemplo allato colligitur, ita alio confirmat Böhmer (in *Epist. Haller T. 3. p. 59.*). Ita & rostrum & ungues. Estque terra ossis, quæ potissimum coloratur. Cartilago autem vel callus tum rubescit, quando ossescunt (Du Hamel *l. c. 1739. p. 10.* Fougoux *l. c. p. 26.*): attamen Lösecke absque hac conditione cartilagine in se refert.

Ut ne vero credas, solida unice quædam corporis animalia Rubia colorari: sciendum jam dudum quibusdam, scilicet Cardano, Thurneissero, Portæ, Duranti, Dodonæo, Ettmüllerio aliisque idem lotio contingere notum fuisse, recentius pariter confirmatum a Böhmero (in *Diff. pag. 24.* Leuret *sur les accouchemens p. 278.*), quibus propria mea observatio accedit. Manu retenta adeo id præstitisse fertur (Cardanus *subtil. p. 517. extr. 18.*). De lacte quidem dubitatum, sed refellentibus experimentis aliorum (Stieff *de vita nutritisque plantarum Lips. 1741.* Young *de lacte in Sandifort Thes. Diff. T. 2. p. 549.* qui de lacte vaccarum confirmat). Sanguinis color quoque exuberantior visus (Bazanus *l. c. p. 128.* Böhmer *Diff. §. 13.*). Ita serum sanguinis dilute rubrum apparuit & ipsa bilis (*l. c. §. 13.*); uti & axungia articularum rubra (*l. c. §. 14.*). Subiude, sed rarius sudor tingitur (Leuret *l. c. p. 280.*). Quantum ex hisce experimentis in Physiologiam redundaverit lucis, præcipue quoad ossium naturam & generationem, ex perill. Hallero (*Elem. Phys. Tom. 8. p. 327. sq.*) abunde cognoscitur.

At non unice Rubiæ hæc efficacia tingendi ossa competi-

tit: sed & Stellatis aliis, Galio Mollugini, luteo, Aparini (Guettard *Mem. de l'ac. d. sc. a.* 1746. p. 48. *sq.* & *l. c.* 1747. *Histoire* p. 57.), uti & Valentia cruciatæ (Böhmer *Diss. cit.* p. 42. Steinmeier *l. c.*). Radice Galli (quodnam?) cuniculis gravidis projecta ossa parvulorum colorem grate roseum alciverunt (Rosner *Diss. vires lactis in collect.* Hall. *Diss. pract.* Tom. 7. p. 242). Frustra vero cessit experimentum cum radice Anchusæ tinctoriæ, Coccinella (*Mem. cit.* 1746. p. 102. *sq.*). Nec felicius cum Isatide vel Carthami floribus (Nonne in *Act. Mogunt.* T. 1. p. 131.). Et alius de simili eventu queritur, sive pigmentum indicum, sive Carcumæ radicem, Crocum, Carthami iterum flores, lignum Basilianum, vel lignum Fernambuc, Santalum rubrum vel flavum tentaret. (Böhmer *Diss. cit.* p. 40.).

Transo ad virtutes Rubiæ medicas. Multæ sine dubio memorandæ, si ad vetustissima usque tempora recedas. Venteres illi vim tribuerunt in lotio pellendo, dysenteria sananda, morbo regio, malo ischiadico aliisque, de quibus legantur Hippocratis *Lib. de victu acut.* L. 12. *de morb. mul.* L. 15. Dioscoridis *Lib. 3. c.* 170. Galeni *de simpl.* Lib. 6. Plinii *L. 24. c.* 11. , ut alios veterum præteream. Formulæ suæ contra icterum obstinatorem addit Sydenhamus (*Oper. L. B.* 1741. p. 216. 608.). Nec minus recepit illam decoctum ad ictericos Edinburg. p. 54. Laudatque pariter hoc morbo Fr. Hoffmannus (*Med. syst.* T. 3. p. 542.). Contusionibus resolvendis similiter par habita. Qui plures nosse cupiat vires, hinc inde commemoratas, adeat dissertationes Wurffbainii (*de Rubia tinct.* Basl. 1707.) & Steinmeieri (p. 22. *sqq.*), ut in quibus dispersa membra colliguntur. Verum in quocumque morbo usurpetur, copiosius lotium pellere observatur.

Id saltem ex phænomenis recentis abunde elucet, penetrare efficaciter per solidissimas pariter corporis animalis partes ac fluidas, ossa vero primario affectare.

Inde usus in rachitide, qua mollitie laborant ossa, invaluit. In amplo quidem aliorum, qua minoris notæ aperientia vocat, comitatu meminit ejusdem Glissonius (*de rachit.* p. 405.): sed data opera experimentis incitatus hanc virtutem incussit Baptista Cosnier (cum resp. Robert in *Diss. an rachitidi Rubia tinctorum Paris.* 1758.). Magni utique etiam hac in re est facienda auctoritas cel. Leuret (*Traité des accouch.* 1766. p. 277. *sq.*), qui experientiam duodecim vel quindecim annorum citat, etsi adhuc plures casus desiderat. In solo nisu ad emollitionem absque aliis symptomatibus decoctum radicis illi placet, ex radicis Rubiæ siccatæ uncia dimidia vel recentis uncia una leni igne cum aquæ communis pintis duabus & salis vegetabilis (h. e.

tartari solubilis) drachmis duabus per horam coctis & mei-
 lis sinceri uncias duabus colaturæ additis. Hujus uncias octo
 infanti ablactato per diem præbet; si infans autem mammis
 adhuc inhiet, nutrici duplam dosin exhibet. Symptomatibus
 peculiaribus urgentibus, ut diarrhœa vel alvi obstructione vel
 vermibus vel induratione abdominis addit alia opportuna.
 Notabile autem, licet spatium aliquot mensium curatio sibi
 vindicet, mature jam effectum percipi rectiori spinæ dorsæ
 & ossium longorum figura & aliis bonæ notæ indicis. Ma-
 ximeque vulgare est, lotium abundantius fecerai, detume-
 scere corpus & fortius evadere (Leuret *l. c. p. 280.*).
 Callum ossium inde solidescere etiam evictum est (*l. c. p.
 279.*). Testis efficacis decocti commemorati est casus Schlof-
 fero (Rosneri *Diss. cit.*) obvius. Potus consueti loco esse
 quoque potest decoctum ex radicis Rubiæ drachmis duabus,
 corticum Aurantium siccatorum granis decem & feminis
 Fœniculi dulcis contusi granis quindecim, quæ coquantur
 in aquæ recentis libris sex, donec remaneant libræ qua-
 tuor. Sub defectu hujus radicis, ista Herba Britannicæ sub-
 stitui potest (Rosenstein *Bskd. p. 405.*). Disquirant, qui-
 bus volupe est, quibusnam Rubiæ partibus vim in ossibus
 firmandis debeamus, an phlogisticis? (OEtinger *Diss. de
 viribus radicis Rubiæ tinct. antirachiticis a virtute ossa anima-
 lium vivorum tingendi non pendentibus Tübingæ 1769.*), an
 salinis? (*Traité du Rakitis par Le Vacher De La Feutrie
 p. 258.*), an aliis? Equidem virium notitia acquiesco.

Dolores dorsæ & lumborum a nimio nixu tollit radix in
 pulvere experientia bajulorum, quem eundem effectum ab
 infusis concentratis & decoctis sæpius cognovit Ludwigius
 (*Advers. med. præct. Vol. 1. p. 751.*) — Est, qui in pur-
 gandis lotii viis reliquis omnibus præfert (Lange *misc. ver-
 med. p. 125.*). Addo exemplum tussis inveteratæ, qua se-
 nex una cum raucedine & pituitæ tenacis rejectione grava-
 batur, curatæ (Marx *Obs. med. p. 23.*), subjuncta laude in
 pituitosa diathesi humorum in universum. (*Id. in Hanno-
 versches Magazin 1775. n. 40. 41.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Radices quinque aperientes minores).

Decoctum ad ictericos) *Pb. Ed. p. 54.* Ex radice Cheli-
 donii majoris cum foliis, rad. Curcumæ & Rub. tinct. cum
 aqua fontana coctis, addito succo Millepedum.

G A L I U M.

LINN. *Syst. veget.* p. 126. *Gen. pl.* p. 54.

Pharm. GALII LUTEI Summitates.

153. *GALIUM VERUM*; foliis octonis linearibus fulcatis, ramis floriferis brevibus Linn. *Sp. pl.* p. 155. Galium luteum C. B. Icon: Regnault *Botan. Le Caille-Lait*. Pl. perennis crescens in locis siccis ad vias marginesque sylvarum in Europa.

Flores) haud ingrante odori; herba vero inodora fere. Utraque pars acida, ut sapore cognoscitur & vi lac coagulandi, antiquitus (Diosc. L. 4. c. 96. Galen. de simpl. L. 6.) jam cognita, quæ tam insignis adeo est, ut lac ex vaccis hoc Galio passis facilius coagulum ineat (Olfesen *Reise durch Island*. T. 2. p. 31.); qua de causa & ad caseos parandos in Hibernia adhibetur, & nomen Græcum Γαλιου, Gallicumque *Gaille-lait*, tulit. Hinc & colorem vegetabilem cœruleum in rubrum mutat; & destillatione ejusdem prodit liquor aceto haud absimilis (Borrichius in *Act. Hafn.* T. 1. p. 130.).

Radicem ossa rubro colore tingere p. 302. jam indicatum. Herba vero lanam luteam reddit.

Ut inter medicamina recipiatur, laus in primis contra epilepsiam fecit, etiam recentissime renovata. Quem in finem Taury usus est vel pulvere ad drachmam unam usque vel decocto ex manipulo uno pro aquæ pinta; vulgaris quoque medicina fertur esse in Catalonia) Chomel *Usuelles Tom.* 2. p. 24.). In infantum epilepsia nominatim succus florum expressus ad cochleare unum datus efficaciam exoptatam præstitit, præcipue si alvus simul laxatur (Chomel l. c.). Inter antispasmodica refert flores ill. Lieutaud (*Syn. prax. med.* p. 768.), in dicta epilepsia sæpe in usum venire narrans vel in substantia a granis quatuor ad octo supraque, vel succo ab uncia dimidia ad integram. Multis epilepticis adjumento fuerunt cl. Bonafos (in Richard *Recueil d'observ. en Med.* T. 2. p. 449. & ejus pater fraterque, dum succus expressus ad uncias quatuor mane ingereretur, qui ipse sudorem plerumque movit, in lecto probe procurandum. Confert & infusum saturatum, quod in puella quadam novenni fere, jam per biennium epilepsia correpta, & folia Aurantium perperam experta, malum sustulit, accedente dein febre quartana, qua recidiva omnis prohibita (l. c.) —. Aliis in arthritide ejusdem infusum theæforme

me placet (Chomel *l. c.* p. 25.) — . Antonium Jussieu
quotidie in passione hysterica cum fructu usurpasse lego (Linn.
Amoen. F. 4. p. 40.) — . Bobus succurrit planta micu
ento affectis (Linn. *Skånska resa* p. 311.).

Pharm. GALII ALBI Herba cum floribus.

154. *GALIUM MOLLUGO*; foliis octonis ovato - lineari-
bus subserratis patentissimis mucronatis, caule flaccido, ra-
mis patentibus Linn. *Sp. plant.* p. 155. Mollugo montana
angustifolia ramosa f. Galium album latifolium C. B. Icon:
Fl. Dan. Tab. 455. Pl. perennis, in Germania ad oras via-
rum publicarum vulgarissima.

Convenire cum priori vi antepileptica compertum (Cho-
mel *Ujuelles T.* 2. p. 25.). Pertinet huc experientia cl.
Jourdan (in *Gardane Gazette de Santé* 1773. & 1774. p.
19.) capta cum stirpe florente, cujus recentis cum vino
albo conquassatæ succus expressus ad uncias quinque vel sex
mane jejuno stomacho epotetur. Queritur tamen alius de
inconstantia auxilii, recidivæ post aliquot hebdomades arcen-
dæ non paris (*Gardane l. c.* p. 223.).

A S P E R U L A.

LINN. *Syst. veg.* p. 125. *Gen. pl.* p. 50.

Pharm. MATRISYLVE Herba.

155. *ASPERULA ODORATA*; foliis octonis lanceolatis,
florum fasciculis pedunculatis Linn. *Sp. pl.* p. 150. *Asperula*
f. *Rubeola montana odorata* C. B. Icon: *Flor. Dan. Tab.*
562. Pl. perennis sylvarum Germaniæ, Helvetiæ, Sve-
ciæ.

Herba) grati odoris fortisque est, isti Meliloti haud ab-
similis. Rarissime adhibetur, nec satis confirmatæ sunt vi-
res adscriptæ. Sal ejus fixum valde acre est, unde ad ter-
ræ conjunctæ exiguam quantitatem concluditur (*Gmelin*
Comment. Petrop. T. 5. p. 286.). Exhilarat in vinum con-
jecta, eique suavem saporem conciliat (*Raii Hist.* T. 2.
p. 483.), similique fini cerevisiæ majali addita (*Rupp.*
Flor. ten. ed. Hall. p. 6.). Obstructiones viscerum præci-
pue hepatis referare plerique innuunt, hinc in ictero vale-
re. Scabiem sanare in decoctis muliercularum fide narrat
Simon Paulli (*Quadrip.* p. 28.). Vereor, ne multo certio-
res sint vires contra hydrophobiam, de quibus ante aliquot
annos nova publica exposuerunt; fateor, me fontem non

fatis limpidum adire. Memorabantur tum multa experimenta in hominibus pariter ac animalibus Custrini Novæ-marchiæ capta. Data scilicet demorsis tam recens quam lacte cocta vel in pane butyraceo, vel instar Theæ bis de die propinata. Et sic ne dosis quidem in morbo hocce horrendo rite definita (*Reichs-Postreuter* 1767. *Beirag* 16. Cfr. *Brannschw. Anzeigen* 1765. p. 646.).

Unguentum Sarcoticum) ex ista Fallopius, Forestus aliique laudarunt.

OPHIORRHIZA.

LINN. *Syst. veget.* p. 166. *Gen. pl.* p. 85.

Pharm. MUNGOS s. SERPENTUM *Radix.*

156. OPHIORRHIZA MUNGOS; foliis lanceolato-ovatis Linn. *Sp. pl.* p. 213. Descripta ulterius in Kämpf. *Amoen. exot.* p. 577. sq. & in Linn. *Fl. Zeyl.* p. 190. & 239. Icon: Linn. *Mat. med.* Stirps perennis in Zeylona, Java, Sumatra crescens.

Circa speciem variæ confusiones obtinuerunt, quas extricavit Linneus (*Amoen. Acad. T. 2. p. 98.*), unde elicitur radicem hujus esse Garziæ Ab Horto *Hist. arom. ed. Clus* p. 163.). Lignum colubrium primum & laudatissimum; Grimmii (*Laborat zeyl. p. 116.*) Ekaveriam.

Radix, ut aliæ solent, multum variat longitudine, crassitie, forma & colore. In universum lignosa simplex; adultior spithamæa est, digitum crassa, incurva, nodosa, flexuosa, albida, cortice rugoso fungoso rufo tecta —. Teniores radices per totam longitudinem rectæ sunt (*Carteuser Diss. in Mat. med. p. 12.*). Hisce vero crassiores præstant. Effigiem radicis sistit Kämpferus (*l. c. p. 567.*). Odore destituitur, sed sapor illi competit intense amarus, adeo ut nomen ejus Malaicum significet fel terræ. Analysin chemicam præstitit cel. Carteuser (*l. c.*). Vix ultra pharmacopolia Belgica venalis, in quibus pro viginti imperialibus libra venditur.

Hæc ipsa a Viverra Ichneumone (Linn. *Syst. nat. T. 1. p. 63.*). Indis Mungutia, Lusitanis autem Mungo dicta, devoratur, si a venenato serpente Naia morsu fuerit. Verum homines pariter antidotum contra morsum ejusdem in hac radice inveniunt, uti & contra dirissimum venenum Macassarientse, quod est succus lacteus arboris fauciatione per arundinem acuminatam prolicitus, tam virosus, ut halitus vulneratæ arboris efflorescent, nisi eminus vulneretur, & ventus a facie averfus spiret; unde etiam collectio ca-

pitis damnatis modo committitur. Morfus a Naia radix trita ex vino aut aqua cordiali data, & pulvis ejusdem vulneri infusus fuit (Garzias *l. c.* p. 164.). Exhibitus quoque pulvis ad drachmam dimidiam vel integram cum haustu aquæ dulcis, vel plus, ex pulvere radicis cum sputo vel aqua facta, imposita (Kämpf. p. 577.). Transferunt auctores a laude contra morsum serpentum, ad aliam contra venena in universum & morbos horum effectui non abfimiles, rabiem, febres malignas, putridas (Kämpf. *l. c.* Grinum. *l. c.* qui præparata varia recenset). In purpura maligna prædicat Lochnerus (*Mungos animalculum & radix*, Norimb. 1715. in *Eph. N. C. Cent.* 3. 4. *Append.* p. 59.). Vermes intestinales item febres intermittentes subigere Garzias (*l. c.*) & Bontius (*Hist. nat. & med. Ind. or.* p. 46.) notarunt. Ad Indos pertinet curatio febris ex Santalo, ejus ope perfecta (Bontius). Ex amaritie facile credes, instrui egregia vi stomachica (Cartheuser *l. c.* p. 43.).

S P I G E L I A.

LINN. *Syst. veget.* p. 166. *Gen. pl.* p. 84.

Pharm. SPIGELIÆ Herba cum Radice.

157. SPIGELIA ANTHELMIA; caule herbaceo foliis summis quaternis Linn. *Syst. l. c.* Spigelia quadrifolia, spicis terminalibus Browne's *nat. Hist. of Jam.* p. 156. Accuratissimam descriptionem suppeditat Linn. in *Amoen. Acad.* Vol. 5. p. 140. cum fig. Qua icone prior est cl. Browne in *Gentlem. Magaz.* 1751. Decemb. & *loc. cit.* Tab. 37. fig. 3. Pl. annua, in America meridionali, Brasilia præcipue, spontanea, sed sata in Jamaica, Domingo, Martinica.

Vi anthelmintica celebris hæc stirps per ultima quinque lustra in Europa exstitit, postquam cl. Patrick Browne (*Gentleman's Magazine* 1751. p. 544.) primus, secundum experientia sua creberrima a. 1748. in quibusdam coloniis Britannorum Americanis capta, de ea referret. Didicerat hanc efficaciam a Nigritis & Indis, quibus diu ideo in usu fuerat. Ipse vero affirmat, nullum aliud remedium cum isto comparari præstantia contra vermes, quorum lumbricos intelligit, posse, præcipue sub febris vel convulsionum comitatu (*Hist. of Jam.* p. 156.). Iussit ille integræ plantæ recentis sive siccæ manipulos duos coqui super leni igne cum aquæ libris duabus (quarts), ad consumptionem dimidii, & colaturæ addi tantillum sacchari & succi Limoniorum q. s. ad gratum saporem. Hujus adulto uncie quatuor pro prima oî exhibeantur, & postea, nisi anodyna ejusdem natura ve-

tet,

tet, unciaæ duæ vel tres sexta qualibet hora; imbecilliores autem decima vel duodecima qualibet hora medicinam repetant; pergant vero uti, donec 36. vel 48. horæ præterierint, tumque ad duplam dosin regredi convenit; quæ si effectum suum exerit, infusum Sennæ vel Rhei cum Manna, vel simile purgans in subsidium sumas. Hisce purgantibus copiose expelluntur vermes, nisi id jam antea contigerit (Browne). Dein sensim & in Europa ægris exhibita fuit, etsi maxime vero simile, hinc inde promiscue hanc speciem & alteram mox significandam, in usum tractam esse. Anglis præcipue familiaris est, & inter hosce Anthelmia sese probavit cl. Brocklesby (*Oec. & med. Observations p. 282. §9.*), qui infusum ex drachma una integræ plantæ & aquæ bullientis unciis quatuor, tribus dosibus per 10. vel 14. dies ingeri curavit. Fortius infusum paravit cl. Hinckley ex stirpis drachmis duabus & aquæ ferventis unciis sex; cuius dimidium unum vesperi, alterum postridie bis, continuatione per octiduum vel binas hebdomades facta, propinatum (Brocklesby *l. c.*). In Russia quoque expectationi respondit. In Svecia autem celebrant eam cel. Bergius & cel. Dahlberg, Regis Sveciæ medicus. Hic ipse vel in pulvere ad scrupulum unum ter de die, vel in infuso ad drachmam unam, duas, tres intra idem temporis spatium subministrat, curatque, ut in usu per quatuordecim dies pergatur & quolibet triduo vel quatruiduo laxans ingeratur (Rosenstein *Barnsjukd p. 361.*). In America syrupus ex decocto conficitur, ut semper medela præsto sit (Swieten *Comm. T. 4. p. 737.*).

Somnum vero ciere, instar Opii, observatum, & oculos distendi & scintillantes quasi apparere, prout ante variolarum & morbillorum eruptionem. Hinc & cl. Browne (*l. c.*) infantibus propinare dubitavit. Quin sursum & deorsum vehementer evacuare, & a Gallis nomen veneficæ Branivillers tulisse narratur (Swieten *l. c.*). Sed hæc incommoda sine dubio nimis unice dosi tribuenda, nam, sub memorata, sagacissimo Dahlberg neque somnus neque aliud incommodum apparuit.

Pharm. SPIGELIÆ MARILANDICÆ Radix.

158. *SPIGELIA MARILANDICA*; caule tetragono foliis omnibus oppositis Linn. *Syst. veget. p. 166.* Cfr. *Mant. 2. p. 338.* Amplissima descriptio legitur in *Essays Observ. phys. & lit. Vol. 3. p. 151.* cum iconè. Pl. perennis, crescens in Carolina australi, solo profundiori fertili.

In loco natali nomine *Indian Pink* venit. Pharmaceuticum peculiare nondum stabilitum, hinc retinui botanicum. Non

Non debent hujus virtutes in priorem transferri. Et hæc præcise absque omni dubio stirps est, de cujus vi contra vermes cl. Linning (*Essays & Observ. cit. T. 1. p. 386.*) olim Whyttium certiorum fecit. Id jam scrupulum movit, quod iste radicem commendaret, Browne contra integram stirpem, quod prius non potuit de annua valere, utpote exili, & ut annuæ radices solent, inertis. Videtur insuper Marilandica stirps esse efficacior. Discrimen evicit cl. Garden (*in Essays &c. Vol. 3. l. c.*).

Radix) horizontalis, simplex, inæqualis, fibrillis plurimis longis. Inde a 40. annis postquam ab Indis præstantia ejusdem contra vermes detecta, in Carolina australi creberime tam a medicis quam aliis usurpata (*Garden l. c. p. 145.*). Maxime nobilitarunt medici duo, qui ibidem in urbe Charlestown vixerunt, cl. Linning & Garden, vix aliud ullum remedium certius agnoscentes. Alvum laxat, ita ut radices drachma dimidia eundem ac similis dosis Rheii effectum edat. Et vix spem explet, nisi alvum simul sollicitet, teste cl. Garden (*l. c. p. 146.*), quamvis cl. Linning (*l. c. p. 387.*) etiam absque secessu vermium lenimen observaverit. Torpente alvo nonnunquam necesse est, unum vel alterum granum mercurii dulcis, vel aliquot grana Rheii addantur. Præstitit vero hacce necessitate vacasse. Insignis plerumque commodi est, emeticum præmittere (*Garden l. c. p. 146. 147.*). Datur radix vel in pulvere qui efficacior, vel in infuso cum aqua fervida, manè & vesperi. Infanti bienni suffecerunt plerumque pulveris grana duodecim & radices in infuso grana viginti (*Linning l. c. p. 386.*). Tutumque est infantibus quoque remedium, quibus facile infusum datur, remixtum pauxillo lactis & sacchari (*Ibid.*). Pro adultis ad grana sexagiuta vel septuaginta in substantia, vel ad drachmas duas, tres vel quatuor usque in infuso, pro dosi ascendere licet (*Garden l. c. p. 148.*). Conducit quoque in morbis febrilibus; qui a pituita primarum viarum oriri videntur, etiamsi ægri nihil vermium dejiciant; præcipue aatem in febribus verminosis, addita exigua parte radices Serpentiariæ Virginianæ, in quibus exacerbationes manifeste sedat (*Garden p. 149.*). Observatum vero, nimia dosi vertiginem, caliginem oculorum, convulsivos motus globi eorundem, &c. incidere. Quæ tamen symptomata non diu durant, & experientia cl. Linning præcaventur instillatis paucis guttis olei Rutaræ, Sabinæ, Absynthii vèj alius essentialis, vel & miscela puugantis cujusdam, ut supra indicatum (*Garden*); superantur autem facile liquido quodam spirituosio, cui Crocus vel oleum essentialè admixtum (*Linnig p. 388.*). Quin tutius est ad hæc mala arcenda exhibere dosin largiorem quam

quam partiozem, ut quæ prior nonnisi emeticam vel vehēmentius purgantem vim exercuit (Garden *l. c.* p. 147.)—
Ad hanc speciem refero experimenta b. Whytt (*Observ. on nerv. disorders* p. 407.). cum infuso, quod quidem adju-
mento fuit, ita tamen ut mora crederet virium decremen-
tum pati. Id modo de longiori valere, contra priorem suam
opinionem animadvertit cl. Garden.

OPHIOXYLUM.

LINN. *Syst. veg.* p. 765. *Gen. pl.* p. 359.

Pharm. SERPENTUM Lignum.

159. OPHIOXYLUM SERPENTINUM; Linn. *Sp. pl.* p.
1478. Ligustrum foliis ad singula internodia ternis Burm.
zeyl. p. 141. T. 64. Radix mustelæ Rumph. *Herb. amb.*
Austral. p. 29. Tab. 16. auctore Linneo (*Syst. veg. l. c.*)
huc a me refertur. Arbor Zeylonensis.

Character generis nondum rite cognitus est, nec ipsa li-
gni dicti natura. Video & confundi cum Colubrino primo
Garziæ (*Burm. l. c.*). Adseribuntur illi similes, ac de ra-
dice serpentum, venena & morbos malignos. In quartana
eximiam esse cum emphasi notat amarumque pronunciat
Linneus (*Mat. med. p. 219.*). Dosis drachmæ dimidiæ in
infuso indicat (*Conf. Ejusd. Amoen. T. 2. p. 104. III.*).
Ast in ill. viri *Materia medica* utriusque editionis dosis lib. β fi-
situr; an typhotetæ errore?

O R D O X.

C Y M M O S Æ.

L O N I C E R A.

L I N N. *Syst. veget. p. 179. Gen. plant. p. 93.*

Pharm. CAPRIFOLII Herba, Flores, Stipites.

160. **L**ONICERA FERICLYMENUM; capitulis ovatis imbricatis terminalibus, foliis omnibus distinctis Linn. *Sp. pl. p. 247.* Perclymenum non perfoliatum germanicum C. B. Icon: Rivin *fl. monop. irreg. T. 122.* Frutex, in dumetis & sepibus Germaniæ aliarumque australiorum regionum crescens.

Promiscue cum Lon. Caprifolio L. fumere per Schröderum (*Thes. pharm. p. 548.*) licet. Exoleti jam usus, nec vix hodie ultra Galliam obvii. Herbam) in asthma & tussi valere, externe ulcera fordida abstergere, sanare impetiginem, & delere cutis maculas ab auctore novissime dicto traditur; cum quo eo consentit Chomel (*Usuelles T. 2. p. 387.*), quod contusa folia extus applicata vitia cutis sanent. Decoctum eorum pro gargarismo nuperrime iterum in angina deprædicatum (*Gardane Gazette de santé 1774. p. 230.*).

Stipitum) infusum purgare sanguinem (Linn. *Fl. Svec. p. 68.*) legitur.

Flores) recentes grate odori. Ex hisce paratur Symplicium Caprifolii) *Cod. medicament Paris. p. 28.* qui in singultu a quibusdam insigniter laudatur (Chomel *l. c.*).

Pharm. DIERVILLÆ Stipites.

161. **L**ONICERA DIERVILLA; racemis terminalibus, foliis serratis Linn. *Spec. pl. p. 249.* Diervilla acadensis fruticosa, flore luteo Tourn. *Mem. de l'ac. d. sc. de Paris 1706. p. 85.* Icon: Linn. *Hort. Cliff. Tab. 7.* Frutex exiguus
Ca-

Canadensis, in collibus nemorosis crescens; in hortis radices furculos copiosos protrudunt.

Efficacia ejusdem, quantum scio, in Europa nondum tentata. Sed in America septentrionali pro certo remedio in gonorrhoea necnon utrinæ suppressione habetur (Kalm's *kårta Berätelse om Norra Americ. växter* p. 13.). Pars ab isto non significatur, sed Linneus (*Mat. med.* p. 62.) ad Stipites) vires refert.

C O F F E A.

LINN. *Syst. veg.* p. 179. *Gen. pl.* p. 92.

Pharm. COFFÆE Semina.

162. *COFFEA ARABICA*; floribus quinquefidis dispermis Linn. *Sp. pl.* p. 245. Bon Alpin. *Pl. egypt.* p. 63. Iasminum arabicum lauri folio, cujus semen apud nos *Caffè* dicitur Jusseu *Mém. de l'ac. d. sc. de Paris* 1713. p. 388. *Tab. 7.* Cont. Monographia in Linn. *Annoen. ac.* T. 6. p. 160. *Sq.* cum ic. Optima figura exstat in Ellis's *histor. Account of Coffee*, Lond. 1774. Venusta hæc arbor sponte in Arabia felici & Aethiopia crescit.

Primus Europæus auctor, qui ejusdem meminit, est, Ravwolfius, (*Raiff. inn die Morgenländer* 1583. p. 102.), qui in Oriente circa annum 1573. fuit; Alpinus (*l. c.*) autem primus descriptionem ejusdem a 1591. exaravit, Evonymo similem pronuncians. Propius ad rem accessit Jusseu: sed plura suadent, cur peculiare genus inde constituatur.

Etenim diu femina grato potui Europæis fuere, quam de stirpe ipsa dispicerent. Ut ad antiquissima tempora recedam, fide Arabici codicis manu scripti, qui in Bibliotheca Parisiensi servatur, & antiquissimam narrationem continet, (insertam *libro cit. Ellissi*) in Aethiopia potus a vetustissimo inde tempore paratus. Ex Persia vero in Arabiam felicem, & quidem initio ad urbem Aden sæculo XV. Coffeam potandi morem sacerdos quidam primi ordinis (Musfi) introduxit suo & aliorum sacerdotum exemplo, primum quidem religioso fine, ut noctes insomnes in preceationibus aliisque conatibus sacris consumerent; a quo vero sensim Arabes secesserunt, gulæ potius, ludis, salutationibus & confabulationibus, quibus popinæ patebant, litantes. Inde Kahiram Aegypti transiit consuetudo; & anno 1554. Constantinopolin (*l. c.*). Per Venetos ob viciniam locorum & commercia ad Asiam minorem inter alias merces probabile Coffeam ad Europam occidentalem pervenisse. Anno

1644. Massiliis a peregrinatoribus potata, sed non ante a.
 1671. prima popina ibidem instituta est. In Anglia jam a.
 1660. Coffea in tabula earum mercium notata, quæ ad di-
 tandos reditus regios facerent, licet jam a 1632. Londini
 fervus quidam Græcus coquendi illam artem exerceret; &
 a. 1663. lege statutum, ut popinæ ærario publico definitam
 pecuniam solverent. Post hæcce initia sensim reliquis Euro-
 pæ regionibus sese commendavit —. Verum diu adhuc pro-
 cul dubio exacta arboris cognitio nos latuisset, nisi ex ill.
 Witsen, Consulis Amstelodamensis monito, Societatis In-
 diæ orientalis præfectus Van Hoorn femina Coffeæ recen-
 tia, Mocha Arabiæ felicis urbe in insulam Javæ, Bataviam
 nominatim, transferri curasset (quod creditur factum esse
 circa a. 1690.) unde plurimæ arbores prognatæ, quarum
 una ad Witsenium missa, qua mox hortum Amsteladamensem
 botanicum ornavit. Anno 1710. præcise id factum, Boer-
 haavius, qui proxime dicta tradit (*Hort. Lugd. bat. Ed. 4.
 P. 2. p. 216.*), non refert, Linneus (*Amoen. l. o. p. 164.*)
 autem indicat. Ex hujus exempli fructibus una succrevit
 arbor, a 1713. Ludovico XIV. Galliæ Regi oblata, aliæ-
 que arbusculæ, quæ hinc inde in Europa distributæ sunt.
 Ast & mercaturæ hæc dedita Belgarum gens tempestive
 de disseminanda Coffea in suis coloniis, Americanis cogita-
 vit; hinc translatis Batavia Surinamum seminibus 1718.
 ea ibidem coli cœpit. Anno 1720. tenella arbuscula ex hor-
 to Parisiensi botanico, intercedente cl. Chirac, Medico, in
 insulam Matrinico transmissa fuit, quæ fructus numerosos
 ibidem ferens non solum suffecit insulæ, sed, plantationibus
 dein bene ibidem succedentibus, sæcunda mater reliquarum
 in insulis St. Domingo, Guadeloupe aliisque adjacentibus eva-
 sit (*V. la Culture du Café in cl. Aublet Plantes de la Guia-
 ne Franc. T. 2. App. p. 30.*). Præcedente proxime anno
 five a 1719. dolo femina Surinamo Cayennam pervenerunt
 (*V. Aublet l. c.*). Sicque cultura sensim in America re-
 gionibus intra tropicos sitis summo lucro a Belgis, Gallis,
 Anglis invaluit. Galli præcipue in ea colenda multam sol-
 lertiae impendant. Nec minus lucrosam visum, tam in Ara-
 bia, quam in aliis Indiæ orientalis regionibus quin & servi-
 dissima Africa, propagationem sollertem administrare. Vi-
 get quidem fructumque fert in hypocaustis hortorum publi-
 corum non spernendum, ut & in fructibus horti botanic
 nostri experior: sed ob insignem, quem desiderat calorem i
 operæ non est pretium in Europa in ferioem usum colere.
 Solum etsi naturale arenosum, siccum & calidum est: dele-
 ctatur tamen arbor fertili & umbroso. In Arabia colitur
 locis elatis vel ad radicem montium, ubi fontes copiosi,
 quibus arte per canales ductis rigant arborum radices. Post-
 quam

quam maturaverint fructus, agitatione arboris decutiuntur super linteis substratis, & residui manibus avelluntur, collecti disperguntur supra pavimenta horreorum vel aulae, ut solis ope siccescant; siccati in Arabia humectantur aqua, & dein inter duo lapides, vel sub cylindro ponderoso ligneo vel lapideo huc illucque ducto conquassantur, ut thecæ secedant, quæ dein agitatione in vannis omnino separantur (*La Roque Voyage de l'Arabie heureuse* p. 285. *Braad in Vet. Acad. Handl.* 1761. p. 252.). Semina thecis denuadata iterum siccantur, sed in umbra, ne virescentiam suam gratam, quæ illis placet, perdant (*Braad.*). In Jamaica fructus in mortariis ligneis contunduntur pistillis, quo tegmine suo priventur (*Browne nat. Hist. of Jam.* p. 161.). Surinami utuntur eodem scopo cylindro sulcato qui super plano pariter sulcato volvitur, de qua re & de aliis artificijs ibidem ad depuranda semina usitatis exposuit *Silander* (*in Vetensk. Acad. Handl.* 1757. p. 236.). Perperam creditur, Arabes ante venditionem semina aqua tepida macerare, ne propagatio fiat, sed ferunt eadem, quæ venduntur, quamvis omnem transportationem arbulcularum & seminum, crustæ suæ inditorum, prohibeant.

Fructuum) verni bini vel quaterni in qualibet foliorum axilla proveniunt. Suntque hi bacca parum oblonga cerasi modici magnitudine, utrinque nonnihil compressa, epidermide rubra, molli, tenui testâ, intra quam caro subvillosa, dulcis. Demta hac conspiciuntur semina bina (raro unicum modo) septo diremta, oblonga, convexo plana, in superficie plana, qua sibimet obvertuntur, sulco notata. Singulum horum arillo cartilagineo, intra quam membrana tenuis, vestitur.

Duplex igitur tegmen conquassatione fructuum siccorum separatur, alterum brunum ex pulposa carne cum epidermide, alterum flavidum ex arillo. Neutrum horum rejicitur, sed utrumque tostione prægressa coctum potulentum interservit. Ex priori potus à *la Sultane* paratur, qui mihi valde ingratus fuit, ut mirum videatur, quod homines superioris fortis eum decocto ex feminibus prætulisse in Arabia ferantur (*Roque l. c.*). Errat igitur cl. *Browne*, hoc nomen decocto ex arillis adscribens. Alterum vero ex arillis (*Hülfsen*) vulgatissimum potulentum, nomine *Kisber* in tabernis urbium Arabicarum & prope vias publicas vendi solitum, constituit (*Braad l. c. p. 255.* *Niebuhr Besch. v. Arab. p. 55.*). De feminibus enim ipsis metuunt Arabes, ne aimium calefaciant (*Niebuhr l. c.*).

In Europam nonnisi Semina) transferuntur, quorum ista ex terra Yemen reliquarum regionum feminibus longe antistant (*Niebuhr Besch. v. Arab. p. 144.*). Sed sæpe Arabica
dum-

cum Americanis in Arabia ipsa, ubi proxime dicta clam advehuntur, fraude venditorum commiscuntur (Ejusd. *Reise nach Arabien* p. 145.). Gravior multo competit odor saporque Coffeæ Arabicæ, & semina ejusdem minor sunt. Ast & optimum genus vitiatur vicinia eorum, quæ ingratos halitus spargunt, ut constitit effluviis Piperis (Miller's *Gard. Dict.* Ed. 8. *Art. Coffee* & vaporibus spiritus Rum (Percival *Essays* T. 2. p. 129.).

Raro potus paratur ex seminibus Coffeæ absque tostione sive ex crudis bene mundatis & per octavam horæ partem cum aqua coctis, unde tinctura citrina evadit, quæ cum sacchari paucillo sorbetur; *Caffè citrin* vocant. Præfert hunc potum cl. Rostan (*Act. Helv.* T. 5. p. 387.), nec inde, ut ab altero vulgari, insomnia & anxietates metuit.

Magis vero longe palato placet decoctum sive infusum ex tostis seminibus. Tostio fieri debet, si gratiæ consulitur, intra sartagine ferream clausam, donec probe insudent, tumque cito in mola versarili chalybea in pulverem conterenda & mox coquenda, ne vis minuatur; vel infusa aqua fervida per colum, intra quod pulvis Coffeæ continetur, transmittenda, in quem finem peculiaria infundibula inventa. Arabes vero semina tosta non mola comminuunt, sed in mortario contundunt, sicque potus plus gratiæ adsciscit (Niebuhr *Beschr. v. Arabien* p. 55.). Pulveris circitet sequiuncia libris duabus aquæ coctæ miscetur, ignique imponitur, & postquam hæc bis vel ter una ebulliverint, ab igne auferuntur. Quidam cornu cervi rasura vel alio gelatinofo clarum decoctum reddunt. Sed ejusmodi additamento gratia visque labefactantur. Alii eundem scopum affusa frigida aqua assequuntur. Arabes autem solent vas mox, postquam ab igne desumptum fuerit, linteo frigido involvere, palato simul consulturi. Hique, ut reliquæ orientales gentes, Coffeam absque saccharo sorbent (La Roque *l. c.* p. 286.). Europæi autem tam hujus & plerumque etiam lactis vel eius cremoris connubium desiderant. Vix vero nisi calidus iste potus placebit.

Ut commoda vel damna, quæ in valetudinem humanam ex potu redundent, tanto clarius patescerent, ad experimenta quoque extra corpus confugerunt. Constitit igitur secundum ista cl. Percival (*Essays* Vol. 2. p. 122.), infusum spirituosum vel aquosum feminum sive tollorum sive crudorum rubescere solutione Vitrioli martis, præcipue illud ex seminibus non tostis paratum; adstringere igitur ex hisce colligit Cl. Weichardt (*Succedaneorum Coffeæ inveniendorum regule* p. 8.) vero infusa & decocta similia admista solutione eadem nigro viridia vel fusco viridia evasisse observavit, negatque vel ideo adstringendi illi naturam compe-

tere, quod & relaxantis Althææ radicis decoctum a solutione Vitrioli rubeat, nec gustata Coffea sensum adstrictionis prodat. Putredinem carnis retardat Coffea & fermentationem ciborum mitigat (Percival *l. c.*). Pertinet & huc analysis chemica, quam Neumannus, *Chymie* 2. B. 2. Tb. p. 124. sq. Geoffroy (*M. m. Traité T. 3. p. 303.*), Ryhzer (*Abt. Helv. T. 5. p. 387.*) aliique præstitere.

Nostro præprimis tempore de variis succedaneis Coffeæ tam pretii causa quam molestiarum, quas percipi ex potu credunt, cogitarunt. Horum e tribu sunt panis secalinus tostus, Secale (*Hann. Magaz. 1767. a. 98. 1768. n. 11. 18. 21. 37. 50. 71. 97.*) vel Hordeum tostum, radix Cichorei vel Scorzonæræ tosta (*Hann. Magaz. 1770. n. 92. 1771. p. 282. Lege & Abbandl. v. Coffee aus d. Franz. nebst einer Nachricht v. d. Cichorienwurzel. von Constantin 1771. Forster's Geschichte v. d. Erfindung. v. Einführung d. Cichoriencoffee, Bremen 1773.*). Alii, qui saporis plus dederunt, varia proportione veram Coffeam admiscuerunt. Arriserunt aliis semina Helianthi annui (*Govan Hort. Monsp. p. 455.*) vel semina Fabæ vulgaris minoris (*Hann. Mag. 1770. n. 68.*) pisa, nuces Fagi vel Secale cum aliquot amygdalis tostum, vel mel (*Hafe's Anweis. zur Bienenzucht Tom. 3. p. 363.*) aliis alia (*Vid. e. c. vertraut Briefe üb. d. Kaffee aus Korn u. andern inländ. Gewächsen Leipzig. 1768. & Weichhardi succedanea Coffeæ*). Ex variis horum dabo plura non colore modo decocti, sed sapore propius ad Coffeam accedere, eam nimirum, in ejus præparatione olei servandi non debita cura habita est, quippe quum utrobique ustulatio eandem fere mutationem producat, h. e. corpus in carbonem inertem redigat. Si autem decoctum Coffeæ veræ rite paratum fuerit, tam saporis odorisque gratia, quam viribus, reliquas potiones supposititias longo post se intervallo relinquit.

Tostione omnis fere nutriendi vis perit, ita ut vehiculum potius nutriti, quam ipsum alimentum constituat. Remanet, si clausis bene vasis ustulatio & coctio sit, multum olei empyreumatici, amari, aromatici, cui & gratia & potiora incommoda debentur. Hujus stimulo calor, anxietas, cordis palpitatio, pervigilia adscribenda, quæ quidam imbecilliori systemate nervoso instructi a modico adeo usu percipiunt, tantoque manifestius, quo saturatius decoctum fuerit. Insigniora mala emergunt excessu, cephalagia, vertigo, tremor artuum, pusillanimitas, exanthemata faciei, debilitas visus (*Linn. Amoen. ac. l. c. p. 176.*) paralytes (*Percival l. c. p. 128.*), diathesis ad apoplexiam, cujus & ego in Theologo memorabile exemplum novi. Hystericum & hypochondricum malum gignit & auget; hinc litterati caveant. ne modum excedant (*Tiffot Santé des gens de lettres*

Menstrua profusiora nota experientia reddit, indeque derivandus ultra ætatis solitum terminum continuatus eorundem fluxus. (ill. Zimmermanni *Ersabr. P. 2. p. 347.*) Parem vim in hæmorrhoidibus sciendis habet. Tanto minus vero in nutriendo commodum inde speres, quum largior ejus potus emaciet, ut inde etiã impotentia virili obnoxii evaserint (Willis *Pharm. ration. p. 203.*), quo & narratio de consilio conjugis Sultani Mahmed (Olearii *Itin. p. 578.*) spectat, quæ equum castrari cernens, ab horrenda encheiresi jussit abstineri, & equo Coffeam propinari, cujus efficaciam in marito exploratam haberet. Fr. Hoffmannus (*Méd. syst. T. 4. P. 1. p. 209.*) miliarium exanthematum incunabula in puerperis a potu hoc repetit, quod nimium. Rarioribus accensenda, quod in femina quadam, pervigiliis vexata, somnum restituerit (Zimmermann *l. c. p. 348.*). Febrientibus igitur, cholericis, plethoricis, emaciatibus non convenit (Conf. Plazii *Diss. de potus Coffæ abusu catalogum morborum augente Lips. 1733.*). Sed memorata incommoda ex potu vel saturatori vel justo avidius & sub mala diathesi ingesto incidunt. Non omnis tamen culpa in ipsa semina conjicienda, partem ferat aqua calida, quam ipsam ventriculum nervosque labefactare inter omnes constat, in saccharum, quod acido generando favet, in lac, vel quem minus adhuc probò, cremorem lactis, hinc ructus nidorosi, & nova ventriculi labis ratio, imò, si cl. Thierry fidendum, fluoris albi nominatim origo.

Ea est in universum humanæ naturæ vis, ut & ingesta, non omnino salubria, vel impune ferat, vel consuetudine in sui amicitiam conciliet, & quibus alter homo male afficiatur, hæc alter satis bene tolerare queat. Idem valet de Coffæ potu. Relaxandi aquæ calidæ potentiam corrigit stimulo olei Coffa ipsa, quem igitur cave pingui & involvente lacte enerves. Mane bibitus alvum blande solvit. Erigit animum tristem, & quibus indulgendi lucubrationibus vel vigilandi necessitas est, somnum dispellit. Saturator mox post prandium siue lacte captus, digestionem ciborum adjuvat & cephalalgiam ex ventriculi languore oriundam sæpe discutit. Urinam movendo sabulam & calculos minores pellit.

Raro potus iste a medicis ad curandos morbos præcipitur. Adversus diarrhoeam tamen subinde utiliter adhibitus. Binos hujus casus recenset Lanzoni (*A. N. C. Vol. 1. obs. 44.*) alterum diarrhoeæ biliosæ, alterum mitioris. Socium laudis sese præbet Schulze (*Parbol. spec. p. 440.*). Apoplecticum hominem plura clysmata ex eodem suscitaverunt (Mallebranche *Mém. de l'Ac. d. sc. de Paris 1702. p. 29.*). Ante aliquot annos in miscela succi Citri tanquam eximium remedium

contra intermittentes febres propositus fuit, ita scilicet, ut Coffeæ tostæ & tritæ drachmæ sex coquantur in aquæ calidæ cyatho (h. e. paullo plus quam unciis tribus), donec dimidium consumtum fuerit, tumque succi Citri æquali quantitate misceatur. Hoc calide apyrexie die jejuno ventriculo æger ebibat, & hora post jusculum ingerat, moram per diem in lecto trahens. Unde evacuatio alvi copiosa & sudor insignis erumpit. Nec ulla repetitione opus fuit (Audon in *Journ. de Medicine* Vol. 24. p. 243.). Idem remedium novi efficaciam suam pluries in Svecia comprobasse.

L I N N Æ A.

LINN. *Syst. veget.* p. 478. *Gen. pl.* p. 319.

Pharm. LINNÆÆ *Herba.*

159. LINNÆA BOREALIS; Linn. *Sp. pl.* p. 880. Campanula serpillifolia C. B. Nummularia major rigidioribus & rarius crenatis foliis, flore purpureo gemello Pluk. *Almagest.* p. 264. Amplissima descriptio consignata in Linn. *Fl. Svec.* p. 219. cum icone. Nitida quoque icon exstat in *Flor. Dan.* Tab. 3. Elegans fruticulus, quem quo propius intuearis, eo magis recreaberis; emblema igitur viri idoneum, cujus nomen a Gronovio tulit. Unicum olim mihi solamen, quæm tædiosam moram inter rupes Stockholmienses stirpes colligendo fallerem, dulciaque patriæ arva liquens, navem jactantibus Balthici maris fluctibus committerem. Crescit in sylvis mucosis, umbrosis, sterilibus septentrionalium Europæ regionum, item Helvetiæ, Pomeraniæ, m. Baldi & Canadæ.

Flos odorem spargit gratum, noctu fragrantissimum.

Herba) nondum intravit officinas extra Sveciam & Norvegiam, & in hisce quoque rarior. Ibi variæ virtutes exploratæ. Nimirum in Angermannia planta cocta fomenti & cataplasmatis instar in doloribus rheumaticis eximio successu applicata (Artedi in Linn. *Fl. Lapp.* p. 208.). Infusum cum lacte specificum adeo, in doloribus ischiadicis & rheumaticis, Svecis esse pronuntiatur (Linn. *Fl. Svec.* n. 562.). In baleno quoque profecit (Kalm *Calajokisoken.* p. 33.). Jo: Ce. Gmelinum (*Flor. Sibir.* T. 2. p. 128.) autem crebrius licet, ut refert, hoc tentantem in arthritide & rheumatismis vis destituit. Novergis decoctum in scabie placet. Fa-teor, me non comprehendere salutarem effectum, quem Nidrosienses ex infuso contra scarlatinam experiri, etiam externe vel fotu vel fumo, feruntur (Gunneri *Fl. Norv. T.* 1. p. 37.): an stadio secundo leucophlegmatico?

O R D O XI.

CUCURBITACEÆ.

CUCURBITA.

LINN. *Syst. veg.* p. 726. *Gen. pl.* p. 507.*Pharm.* CUCURBITÆ *Semina.*

164. **CUCURBITA LAGENARIA**; foliis subangulatis tomentosis basi subtus biglandulosis pomis lignosis. Linn. *Syst. l. c.* Cucurbita oblonga, flore albo folio molli C. B. Conf. Rumph. *Herb. Amb. Tom. 5. p. 397. Tab. 144.* Planta annua, crescens in Ægypto, per Arabiæ deserta, in Jamaica aliisque Americæ calidioris locis.

Epitheton tulit stirps a figura Fructus), qui intra lignosum corticem medullam albam includit. Hæc ob amaritiam toti plantæ communem vix ad cibum apta est. Coquunt eam tamen pauperes in Ægypto, aceto illam conspergentes & condientes (Hasselquist's *Resa* p. 488.). Sed ob durum tegmen tanto frequentior est fructus usus, medulla absumta putredine vel commodis instrumentis. Ex hoc cochlearia, infundibula, lagenæ, ampullæ rel. formantur in commoda præcipue peregrinantium, qui liquida aliaque necessaria commode hoc auxilio transferre possunt. Diameter ejus sæpe $1\frac{1}{2}$ pedem æquat (Fårskolii *Flor. Ægypt. arab.* p. 167.), tantæque capacitatis est, ut 16. vel 17. heminas aquæ comprehendat (Rumph. *l. c.*).

Pulpa) fructus in Jamaica sæpe pultis forma resolvendi scopo usurpatur. Ingesta autem purgat, ut Colocynthidis loco esse possit. Decoctum foliorum pro clysmate purgante est (Browne *Jam.* p. 354.).

Semen) oblongum, planum, altero extremo fere bicorne, altero acuminatum est, coloris pallide bruni. Hujus loco plerumque semen Cucurbitæ Peponis a pharmacopolis recipitur. Etti ex supra de pulpe dictis semina C. lagenariæ aliquid privi diversique ab aliis emulsivis cucurbitaceis habere probabile: iis tamen par viribus censeatur & mixtum cum iisdem.

Seminum quatuor frigidorum majorum) nomine venit.

Plura de hisce infra sub Cucumere Melone dicentur.

Pharm. CUCURBITÆ Semina.

165. CUCURBITA PEPO; foliis lobatis, pomis lævibus Linn. *Sp. pl.* p. 1435. *z*; Cucurbita major rotunda flore luteo, folio alpero C. B. *b*, Pepo oblongus C. B. Conf. Scopoli *Annus 2. historico-nat.* p. 97. *sq.* Pl. Annua, in hortis coli solita.

Fructus) huius crudus ab hominibus ob tenacitatem edi nequit, sed suis faginandis inservit caro ejus tam cruda, quam cocta. Cruda quoque vaccæ faginantur. Nec displicet hominibus ablato cortice trita, & cum amygdalis & lacte in pulvem sive jus cocta. Ex carnis parte una, farinæ triticæ partibus duabus, addito fermento, panis flavicans sapidus conficitur (Scopoli *l. c.* p. 105.).

Semen) planum, oblongum, utrinque acuminatum & marginatum coloris albi vel flavescentis, scatet oleo, ita ut ex libra seminis una olei semilibra obtineatur, quod expressum lampadum pabulum commodum præstat. Dixi jam substitui C. lagenariæ seminibus pro emulsionibus.

Pharm. CITRULLI Semina.

166. CUCURBITA CITRULLUS; foliis multipartitis Linn. *Spec. pl.* p. 1435. Anguria Citrullus dicta C. B. Conf. Rumph. *Herb. Amb. T. 4. p. 400. Tab. 146. Fig. 1.* Pl. annua, in Sicilia, Italia inferiori, in Oriente usque in Chinæ provincias, crescens. Colitur copiose in India variis locis, in Ægypto, regno Astrachanenfi.

Fructus) fere globosus cultura valde grandescit, usque ad longitudinem trium pedum & diametrum transversalem duorum (Hasselquist's *Resa* p. 488.). Ad pondus triginta librarum subinde pervenit, quin nonnunquam ad tantum, ut vix unius viri vires illi ferendo pares sint. Intra tegmen durius comprehenditur caro mollis & rubicunda, quæ succi tum ferax est, ut sub esu undique diffluet, & si excavatur, in fovea facta confestim colligatur. Sapore grate dulci & vi refrigerante sitimque sedante sese insigniter commendat. In patria sua & ubi colitur, non solum potus ubique instar, sed & medicinæ, est. Editur præterea fructus crudus cum pane. Copiosior ejusdem esus alvi profluvia, choleras, colicam aliaque mala creat ob refrigerium insigne, præcipue ab æstuante corpore ingurgitati; utut magno alias in regionibus tam calidis beneficio est (Rumph *l. c.* Cfr. & Hasselqu. *l. c.*).

Dolendum igitur tam facile computrescere. Exiguo eo temporis spatio, quo prostat, adhibetur in febribus ardentibus, ple-
rum-

rumque ita (saltim in Ægypto), ut succus, qui in fo-
veam excavatam destillat, aqua rosarum & saccharo mistus
ebibatur (Hasselquist). Sedulo vero cavent medici Chi-
nenses ab usu ejusdem in putridis. Ad noxas ab Opio corri-
gendas lego facere (Rumph.).

Semen) ovatum, compressum, conflatum ex cortice ni-
gro & medulla alba. Ob oleum, quod vehit, emulsionibus
dicatur. Siccum, dum in plateis versantur, ad fallendum
tempus & refrigerii causa, a Chinesibus editur Rumph.
A nobis servatur ad numerum complendum.

Seminum quatuor frigidorum majorum).

CUCUMIS.

LINN. *Syst. veg.* p. 726. *Gen. pl.* p. 508.

Sharm. MELONUM *Fructus, Semina.*

167. CUCUMIS MELS; foliorum angulis rotundatis, po-
mis torulosis Linn. *Spec. pl.* p. 1436. Melo vulgaris C. B.
Icon: Blackwell *Herb. Tab.* 329. Pl. annua in Calmuchia
spontanea (Linn. *Syst. veg. l. c.*), sed ob gratiam fructus
in vaporariis copiose culta.

Fructus), qui carne molli succosa intra corticem tena-
cem latente constat, insignis varietas, quoad magnitudinem,
ad pedis usque longitudinem, quoad figuram, quæ vel glo-
bosa vel oblonga, vel compressa, quoad corticem, qui vel
reticulatus, vel glaber, vel verrucosus s. tuberculatus, vel
secundum longitudinem sulcatus est, quoad colorem, qui in
carne vel flavus, rubicundus, vel albus vel viridis est, in
cortice autem similiter variat, nonnunquam quoque varie-
gatus apparet. Mitto alia discrimina. Maxime placet istud
Melonum genus, cujus superficies ex tuberculis variæ ma-
gnitudinis exasperatur, Kantalupe vocant, ut cujus caro
duriuscula cum dulcedine aroma junctum habet. Quomodo
melones optime colantur, exponit A Munchhausen (*Hausv.*
T. 3. p. 751. §9.). Hic fructus secundæ mensæ delicias potius
auget, quam numerum medicamentorum; soletque edi cru-
dus vel solus vel in sacchari & aromatis cujusdam, Piperis,
Cinamomi, quin quis credidisset? pulveris Tabaci (De Haen
Rat. med. cont. T. 2. p. 44) connubio. Immaturi fructus teneli
in Italia aliisque calidioribus regionibus cum sale & ace-
to conditi eduntur. Maturus succo suo blando, aquoso, sub-
dulci diluit, refrigerat, leniter resolvit. Nec nocet nisi co-
piose nimis ingestus, ventriculum labefactando colicamque
& diarrhoeam ciendo. Proditum exemplum fœminæ, a
phthisi esu melonum copiosiori liberatæ (Borel. *Hist. & Ob-*
serv.

serv. Cent. 4. Obs. 70.) . Harum vel cucumerum fructum jussat intrudere ano instar suppositorii, ad sistendum fluxum hæmorrhoidalem nimium, repetitis vicibus, donec fluxus omnino cessaverit (*Lange misc. verit. p. 104.*) .

Semen) ovato-oblongum, planum, compressum, utrinque angustius margine acuto, cujus arillus coriaceus medullam albam, dulcem, oleosam continet. Si contunditur, ope mucilaginis, quam continet, oleum ejusdem cum aqua unionem inquit, lacteumque humorem sive emulsionem constituit. Huic datum est refrigerare, acre involvere, stranguriam mitigare, pacare animum. Hinc in acutis præcipitur plerumque in amygdalarum miscela, addito, ut magis refrigeret, nitro, gratiæque causa, syrupo. Hoc si utimur, abesse possunt reliqua semina hujus familiæ, tanto magis, quum illud facilius recens conquiri possit. Non tamen nimis cito oleum seminum melonum recensere, docet experientia nota, quod sapidiore melones gignantur a feminibus paullo vetustioribus.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Seminom quatuor frigidorum majorum) e numero.

Species Diatragacanthæ frigidæ) *Ph. Wurt. p. 180.* Recipiunt præter gummata, amyllum & Glycyrrhizam, femina 4. frigida maj., pro desiderio medici admiscenda.

Pharm. CUCUMERIS Fructus; Semina.

168. *CUCUMIS SATIVUS*; foliorum angulis rectis, pomis oblongis scabris. *Linn. Syst. veg. p. 726.* Cucumis sativus vulgaris C. B. *Icon: Blackwell T. 4. Pl. annua patriæ ignotæ, sed colitur abunde in hortis; nec frigidioris aeris tam impatiens, ut Melo.*

Fructus) intra cutem duriusculam continet pulpam viridescentem aquosam acidam, cum odore peculiari. Nonnisi immaturus in usum trahitur. Tenellus (quod mala arte viridinis gratioris causa in vase ex aurichalco coquitur) & aromatibus conditur (Essiggurken). Paulo major vel solutione salis cum variis aromatibus præparatus (Salzgurken); vel crudus, decorticatus, & in orbiculos sectus editur, sub solita olei, aceti rel. miscela, vel expressione succi nimii prægressa, vel, post stationem cum aceto, decantatione ejus succi partis, quæ sponte profluxit. Sic sapore & refrigerio multis æstate placet. Nec nocet ventriculo firmiori beneque digerente; difficilior digestu expressione evadit.

Rarius in scopum medicum adhibetur. Succum Cucumeris quem jam suavit in phthisi Oribasius; varii recentiorum

eodem præconio ornarunt. Prodesse febre lenta detentis confirmat Schulz (*Mat. med.* p. 235.). Hocce crudo & derticato pro arbitrio comesto quidam ex hæmoptysi phthificus convaluit, absque ullis morbi recidivi indiciiis (Muzell *Wahynehm.* 1. *Samml.* p. 5.). Idem accidit militi, qui multum puris excreverat, sed cucumeres manifestum decrementum labis peperere, & tandem electuario ex melle cum pulvere Hederæ terrestris ut Urticæ minoris brevi post plane sanitati restitutus est (Bönneken in *Fränk. Smml.* 5. *Vol.* pag. 408.).

Semina) præcedentibus figura, quæ tamen in Cucumere angustior, & viribus similia. Sunt ex numero.

Seminum 4. frigidorum majorum).

Pharm. COLOCYNTIDIS Pomum.

169. *CUCUMIS COLOCYNTHIS*; foliis multifidis, pomis globosis glabris Linn. *Spec. pl.* p. 1435. Colocynthis fructu rotundo, major C. B. Icon: Blackwel T. 441, Pl. annua climatis calidi Syriæ & Alepi.

Fructus) est pomum globosum ad pugni magnitudinem subinde accedens, compagis fungosæ, coloris albidus, leve, intra cellulas copiosas femina oblonga plana continens, Alepo transferri solitum. Fungosa pars siccata nomine venit.

Pulpæ), quæ intense amara, nauseosa, acris est. Analysis chemicam Boulduc (*Mém. de l'Acad. des sc. de Paris* 1701. p. 12. (Neumannus (*Chymie* 2. B. 2. *Tb.* p. 143.) aliique præstiterunt. Memorabilis præcipue est mucilaginis copia, quæ illi inest, tam larga, ut tinctura spirituosa per chartam bibulam non transeat, ægre per colum. Priscis Græcis bene nota *Κολοκύνθις*, Arabibus Alhandal, quod idem, utique ab hisce in variis morbis præscripta, sed haud absque suspitione violentiæ. Quibus vero non amplius immorabor, quam Jo: Henr. Schulzius (*Diss. de Colocynthide*) abunde rem excusserit. Omni ævo cognita vehementia, qua alvum movet, torminibus & aliquando dejectionibus cruentis stipata. Sic de caupone legitur, eum ex contuso pomo deglutito non tantum dirissimos ventris cruciatus, sed & dysenteriam & contractiones artuum horrendas inde perpassum, ereptum tamen periculo clysmatibus oleoque ore sumto (Stalp. Van Derwiel *Cent.* 1. *Obs.* 41. p. 173.). Alius præ ingenti sanguinis per alvum profluvio ex decocto trium pomorum fere obiisset, nisi oleum per os & anum ingestum acrimoniam refrænasset (Tulp. *Obs. Lib.* 4. c. 26. p. 218.). Quin lethalis dysenteria ex vino, in quo pomum Colocynthidis per noctem maceratum fuit, orta (Plater *Obs.* p. 858). Clysmatibus inditam sanguinem pariter ducere jam Dioscorides (*Lib.*

4. c. 178.) notavit. Abdomini injuncta alvum quoque solvit, Quin qui diutius manibus tractant, vel in mortario terunt, hypercatharin inde contrahere dicuntur (Böcler in Hermann. *Cynof. Mat. med.* p. 335.). Inventa temporis successu tot blandiora purgantia, ut vix nisi in eompositis quibuldam locum adhuc obtineat drasticum illud, ope mucilaginis tanto tenacius sese affigens. Varii hinc correctionis modi sunt excogitati, admiscendo illi gummi quoddam, vel eandem fermentando, infundendo vel decoquendo aqua, vino, quin urina (ad consilium Riverii *Prax. L. 1. c. 15. p. 191.*). Præferendum hæc omnibus extractum aquosum, quod dimidium suprà pondus integræ Colocynthis constituit, & efficaciter quidem purgat, sed longe mitiori stimulo, quam pulpa ipsa (Lewis *Mat. med.* p. 228.).

Certa & explorata modo sectans nolo omnia repetere, quæ de usu in variis chronicis morbis auctores tradidere. Sunt inter hæc mala a vermibus, in quibus necandis tamen nihil specifici continere videtur; nam lumbrici, infuso saturato immixti, intra quatuordecim vel viginti quatuor horas modo extincti sunt (Redi *de animalculis* p. 161.). Attamen multi non solum vario modo interne exhibuerunt, sed & unguentis & cataplasmatibus abdomini applicandis ad lumbricos expellendos addiderunt. Quæ recentius inclaruit vis contra luem veneream non noviter inventa. Memorat inter tot alias eam Schröderus (*Pharm.* p. 771. & Hermannus *M. m.* p. 333.) V. infra de feminibus. Ingesto integro pommo, una vel duabus dosibus inter consueta vehementia symptomata milites aliquot a gonorrhœa sese liberarunt (Colombier *Code de med. milit.* T. 5. p. 420.). Tutior omnino est tinctura, cujus formulam publici juris fecit Fabre (*Mal. veneriennes* T. 2. p. 368.), & ipse usum in casu difficili gonorrhœæ suppressæ fecit, scil. Re. Pulp. Colocynth. in grossum pulverem redactæ unc. j β Caryoph. arom. N. vj Anis. stell. drach. j Croc. gr. xij Terræ fol. tart. unc. j M. conc. cont. stent in digestionem cum Spiritus vini unc. xx per mensem. Colaturæ drachmæ duæ in unciis duabus vel tribus vini Hispanici meraci vel aqua diluti per triduum mane ingerantur, quarto die vacuo, & dein redeundo ad triduum usum, post quem iterum dies sine usu prætereant, sicque pergendo usque ad præbia viginti vel viginti quinque capta, superbibito quavis vice post intervallum horæ ptisana ex hordeo & Glycyrrhiza. Inguentibus torminibus aliquot clysmata emollientia applicari curavit. In formula varia apparet corrigi posse. Aliam commodiorem paravit veteranus mihi amicus & perspicacissimus Regis Sveciæ medicus ord. cel. Dahlberg (*in litt. m. Decembr. a 1775.*) ex Pulpâ Colocynth. unc. j β Anis. stell. drach. j Spiritus vini Gall. unc.

xx, quam ipsam in doloribus chronicis caput præcipue & vicinas partes afficientibus incomparabilem vocat, initio facto a guttis quindecim vel octodecim ter vel quater de die, augendo dosin gutta una quotidie, donec alvus emolliatur. Fœminam quandam contra dolorem dentium & capitis ad cochleare unum majus usque sumfisse refert cum levamine absque mensium uberiori fluxu; gravidam quoque se inscio ingessisse sine ullo noxio effectu, ut igitur perperam Colocynthis emmenagoga habeatur—. Utinam æque certa experimenta de usu in epilepsia, melancholia, mania, asthma te aliisque morbis, qui passim leguntur ea sanati, proferre possem.

Dosis Dioscoridis) quatuor obolorum f. serupulorum duorum larga minus est. Sennertus ad gr. xv. permittit. Præstat minori aliquot granorum acquiescere, vel in tinctura guttatim dare.

In clysmatibus & oleo ingesto præsidium esse Colocynthis largius ingesta, ex superioribus elucet.

Semen oblongum, compressum, flavicans est, intra corticem tenacem nucleum unctuosum subdulcem recondens. Solet hoc rejici. Attamen & purgat, sed mitius tutiusque longe (Lobel *Advers.* p. 237.). Seminum iniuso cerevisia parato chirurgus in multis luem veneream superavit (Wedel *Amoen. mat. med.* p. 250.).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Veteres copia compositorum usi sunt, in quorum miscela vel ad correctionem Colocynthis respectum est, vel ad stimulum, quem aliis eadem impertire voluerunt; quorum Trochisci Alhandal, Confectio Hamech, Pilulæ Iliacæ, Pilulæ Cochicæ, alia (Conf. Schulz *Diss. cit.*). Quædam eorundem adhuc nostro tempore supersunt; quibus alia iungam.

Extractum Colocynthis) *Pb. W.* p. 91. Est spirituosum cum aquoso junctum. Vehemens purgans, ut pro stimulo aliorum sit. Dosis gr. trium ad octo.

Trochisci Alhandal) *Pb. W.* p. 233. Ex pulpa Colocynthis cum mucilage Tragacanthæ & Gummi arabici confusa, dein junctim siccata ut vel in pulverem redacta, vel in trochiscos formata. Præstat unice pro stimulo purgantium servare.

Oleum Colocynthis) *Pb. W.* p. 123. Ex hoc fructu, radice Hellebori nigri, felle bubulo, oleis infusis. Abdomini illitum alvum solvit vermeseque necat.

Pilulæ Cochicæ Rhafis) *Pb. W.* p. 138. Ex Trochiscis Alhandal, Diagrydio, Turbith rel.

Pilulæ Coccicæ) *Pb. Edinb.* p. 82. Paullo diversæ compositi.

positionis, quæ Aloën recipit, Turbith autem omittit. Hæc una cum Calomelano in lue venerea usum præstitere (*Chirurg. Pharm. p. 359.*).

Pilulæ s. extractum Rudii) *Pb. Ed. p. 86.*

Pilulæ Colocynthide simpliciores) *Pb. Lond. p. 94.*

Pilulæ e Colocynth. cum Aloë l. c.

Extractum Catharticum) *Pb. Lond. p. 29.*

Extractum Catholicum) *Pb. W. p. 91.* Inter alia drastica & Colocynthidem continet. Compositum Theophrasti Paracelsi, qui vero Aloën & Jalappam omiserat. Diversa formula in *Ph. Brand. p. 95.* existat. Aliæ Hoffmanno & Poterio placuerunt, eodem etsi nomine servato. Haud infœtum purgans, & pari passu cum sequenti Extracto ambulans. Ad scrupulum dimidium vel supra solet præscribi.

Extractum Panchymagogum Crollii) *Pb. W. p. 94.* Descriptum in *Basilic. chymic. p. 137.* multis encomiis. Inconcinna formula, multa purgantia complectens earundem virium. Attamen non spernenda, præcipue in obstructione alvi habituali. Unde & crebro exhibetur vel solum in pilulis ad grana decem vel quindecim sive in connubio Resinæ Jalappæ & mercurii dulcis, vel etiam solutum in mixtura simplici: sub qua forma Elixir Polychrestum Halense) *Pb. W. p. 55.* dicitur.

Unguentum de Arthanita) *Pb. W. p. 240.* V. Cyclamen.

M O M O R D I C A.

LINN. *Syst. veget. p. 725. Gen. pl. p. 526.*

Pharm. CUCUMERIS ASININI Radix, Fructus :

170. *MOMORDICA ELATERIUM*; pomis hispidis cirrhis nullis Linn. *Spec. pl. p. 1434.* Cucumis asininus dictus C. B. *Σινος δρεως* Græcorum. Icon: Regnault *Botanique Combre sauvage*. Pl. in Gallia australi, Italia, Sicilia aliisque locis Europæ meridionalis, crescens. Annuæ in hortis, perennans in hypocaustis.

Tota stirps succosa intense amara, qui sapor cum nausea junctus & in Radicem) cadit. Hæc crassa ramosa. Rarissime, si unquam hodie, præcipitur effieax remedium. Emissin potenter ciere, nec sine violentia alvum solvere præcipue in hydropicis Veteres jam observarunt; parcius autem ingestam resolvere & obstructiones viscerum referare. Succus ejus priori scopo grana quindecim commendat Dioscorides & radice ipsius totidem Avicenna. Hisce longe audacior Fallopius (*de purgantibus l. 55. p. 122.*), qui ad integram drachmam ascendit. Ut ne inflammaret vel tormina crea-

ret cum Bdellio vel Tragacantha vel lacte dulci conjungere e re duxit Mefue. Extrinfecus pariter discutientem suam vim declarat, hinc ad dispellendum œdema cum polenta illita, aceto vero cocta podagræ, & aqua decocta malo ichiadio, subvenit, arida tritaque in variis exanthematibus chronicis arrisit (Dioscorides). Extractum ex hac paravit Boulduc (*Mem. de Paris* 1719. p. 45.), cujus grana 24. ad 30. exhibuit, hinc debilius Elaterio.

Fructus) oblongus, pollicem circiter crassus, ex viridi flavidus, qui maturefcens ad levem flexionem prope pedunculum dissilit, violenter semina cum succo in cavo latente explodens. Huic præprimia insignis amarities insidet. Siccatus & cum seminibus in pulverem redactus hydragogum est laudabile (Boulduc *Mem. de l'Ac. d. sc. de Paris* 1719. pag. 46.). Et hæc pars plantam præcipue celebravit, nimirum per *Elaterium*, quod ex illo secundum plerorumque mentem optime conficitur.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Elaterium). Præparationis ratio diversa; unde discrimen in *Elaterium nigrum* & *album* natum est. Quum sit vetustum remedium, ab antiquis merito præparatio petenda est. In qua ipsa tradenda Dioscorides (*Lib. 4. c. 155.*) largus est; jubens fructus maturos super cribro in frustula transcindi, humorem exundantem per cribrum exprimi una cum carnosâ parte, tum expressum succum in aliud vas transferri, frustula vero in cribro collecta aqua dulci perfundi; sic succo omni elicitò & quiete illi per aliquam moram concessâ liquidum supernatans cum spumescente supra materie effundi vult & sedimentum unice servari contritum & in pastillos formatum. Criteria probi Elaterii tradit esse hæc, quod cum candore modice humectum sit, minime ponderosum, leve, gustu amarissimum, quod lucernæ admotum facile ardeat. Spernit vero porraceum, & aliis notis ab hoc diversum. Dioscoridis igitur Elaterium e fecula candidi coloris. Dicto modo experimenti causa Henr. Schulzius (in Everhardi *Diss. de Elaterio*, *Altd.* 1722. p. 9.) paravit, sed ex viginti cucumeribus, post prægressam tempestatem pulviscolam collectis, nonnisi grana duo Elaterii porracei valdeque humidi obtinuit; verum post sereniores aliquot dies ex quinquaginta pomis (quæ maturiora videbantur), grana quatuor Elaterii ex albo parum viridescens, quod siccatum in pulverem redigi sese sivit, elicit. Ad mentem Veterum paravit Boulduc (*Med. de l'Ac. d. sc. de Paris* 1719. p. 46.) extractum pretio hæud inferius. Alstonius (*M. med. T. 1. p. 421.*) consilium Dioscoridis sequutus, feculam obtinuit coloris profunde

funde viridis & ponderosiorē minusque inflammabilem vulgari Elaterio. An Cucumeres non satis maturos adhibuit? Ab hoc Dioscoridis differre videtur istud Theophrasti (*Hist. Lib. 9. c. 14.*) —. Et hoc est album istud, rarius memorari solitum, modo non accipias perfecte album, sed pallidum, hoc est ex viridi albens. A fraudulentis hominibus parari succo cum amylo mixto jam notavit Dioscorides. Elaterium genuinum dicto modo paratum sine dubio intellexit Sydenhamus (*Opera p. 488.*), feculam Cucumeris agrestis illud vocans, quod nomen etiam imponitur ab Edinburgensibus (*Pb. Edinb. p. 68.*), qui pariter ac Sveci medici (*Pb. Svec. p. 88.*) absque expressione eliciunt succum, & humorem supernatantem effundunt, partem crassiorem lenissimo igne exsiccant —. Senlim vero alius invaluit mos illud præparandi, nempe succum exprimendo & ignis ope inspissando, quem Arabes docuisse ferunt, (etli neque Avicennam neque Mesuen apertis verbis illam tradentes reperio) idque encheiresi non una. Galli (*Cod. medic. p. 50.*) quassant fructus maturescentes cum pedunculis in mortario affusa aqua fervente, dein succum fortiter expressum exsiccant. Wurttembergenses (*Pb. W. p. 44.*) seminum adeo partem una cum pulpa fructus contundunt, denique transmittunt per cribrum inspissantque lenissimo calore. Et sic fere etiam *Pharmacopœa Danica* (*p. 145.*). Quidam parant ex succo integræ plantæ contusæ (*Albin. apud Allston. l. c. p. 422.*). Fertur quoque in Belgio fieri extractione radicis cum vino (*Lewis M. m. p. 242.*); prout Boulduc (*l. c. p. 45.*) cum aqua extractum ex radice elicit mitè, sed efficax. Pro diversa ista præparationis ratione non potest non quoque vis variare, ita, ut merito crassius istud subsidens, leniter exsiccatum, efficacius longe habeas succo expresso, fortiori igne inspissato, multis eximiis partibus per ignem privato. Quod in pharmacopoliis vulgo occurrit, extractum *nigricans* refert, fragile, valde amarum & subacre.

Communi consensu validum drasticum est; hinc & consueverunt Veteres omne forte purgans Elaterium dicere (*Bod. A Stapel in Theophr p. 1128.*). Sub usu pulsam erigit, adeo ut ægri insuetum impetum in externis digitis sentiant (*Lister de hydrope in App. Oper. Mortoni p. 25.*). In hydrope præcipue ad evacuandam per alvum aquam adhibetur, qua in re etiam præeuntes Veteres habemus (*V. Everhardi Diss. cit.*). Inter primaria, pro hoc scopo, retulit Sydenhamus (*Opera p. 488.*). Nec minoris illud fecit ejus civis Listerus (*l. c. p. 21. sq.*) quibus multi fautores alii addi possunt, Bontius (*med. Indov. p. 149.*), Heurnius, *method. ad praxin p. 242.*), Schulzius cum cœvo practico, quem citat Everhardus (*N. c.*). Desinevit postero tempore

in Elaterium fiducia, dum constitit, in multis lymphata collectam facilius & minori longe virium decremento per lotii vias expelli. Et fatendum, plures auctorum stimuli potius instar alius hydragogis addidisse, quam solo Elaterio dejectiones excitasse. Usum alium internum Veterum in anhelosis, & externum in angina, condylomatibus ani, obscuritate visus aliisque vitiis oculorum rel. hodie plane non curamus; etsi omnino inde pateat, ad vim resolventem eos respexisse.

De dosi variè statutum est, utpote quum non una fuerit præparandi ejus encheiresis. Et ad Dioscoridis mentem recens paratum, diutius servato potentius est. Dioscorides grana quinque ad decem permittit, Fernelius gr. viginti, Sydenhamus plerisque dosin gr. duorum aptissimam innuit, Schulzius puero decenni ejus grana quinque ad octo cum syrupi Spinæ cervinæ uncia una dedit absque malo effectu. Boerhaavius tantum gr. quatuor concedit —. Initio saltim, donec de gradu efficacix constet, dosin exiguam exhibere prudentis est.

Unguentum Agrippæ) *Pb. W. p. 239.* radicem recipit.

B R Y O N I A.

LINN. *Syst. veget. p. 727. Gen. pl. p. 508.*

Pharm BRYONIE Radix, Turiones.

171. *BRYONIA ALBA*, foliis palmatis utrinque callososcabris Linn. *Spec. pl. p. 1438.* Bryonia alba baccis nigris C. B. *Ἀμπέλος λακκή* Diosc. creditur esse. Icon: Regnault Bryone coulevrée. Pl. perennis, cr. copiose ad sepes, etiam in Svecia.

Radix) ramosa, ad brachium vel femur nonnunquam crassa, dum recens est, subætida, amara, acris, adeo ut cutem recens inflammet, siccata mitior. Succo tenui scætet, qui primo vero lacteus est (Lewis *M. m.*), & si excavatur radix, medio cavo colligitur. Purgandi efficaciam notissima est, longe insignior in succo vel radice recenti, quæ una cum alvi dejectionibus vomitum cient (Herm. *M. m. T. 1. p. 141.*). Succu drachmæ duæ ad unciam dimidiam hoc scopo dari possunt (Allston *Mat. m. p. 402.*). Rustici excavatæ radici cerevisiam infundunt, & post stationem per noctem mane ebibunt (Löseke *M. m. p. 107.*). Sicca tutior, sed vix hodie amplius praxin ingreditur, commendata a scrupulo uno ad drachmam integram. Sunt & chronici morbi, in quibus passim cum laude adhibita, vel

obstructiones viscerum referendas. In hydropis deploratissimo casu radice usus est ad drachmam unam Hercules Saxonixæ *Prælect. præct. P. 2. c. 27. §. 18.* Succum in excavata radice recenter collectum a cochleari uno ad duo vel tria magni fecit Dolæus (*Encycl. med. L. 3. c. 9. in Oper. omn. p. 280.*) addens robustioribus magis conducere, quam debilioribus, & in ascite cathartica sæpe malum exasperare. Radicem crassam recentem in formam conii excavare, hocque cavum replere saccharo, ut intra 24. horas deliquescat, & liquoris cochlear unum propinare mane, & quovis bihorio repetere, donec æger largissime mingat, consilium est Burgrafii (*Lexic. med. p. 1710*), non enim sic purgare; pro potu autem sit infusum ex aqua simplici & una ad tres taleolas radicis integræ (Idem) — Maniam febri intermittenti diuturniori supervenientem discussit Sydenhamus (*Proc. integr. in Op. p. 626.*) pulveris radicis drachma una in lactis vaccini uncis quatuor sumta, vel & potione ex radicis quatuor vel sex drachmis, vini albi uncis quatuor infusis & syrupo violarum post colaturam edulcoratis; quorum alterutrum tertia vel quarta die datum, donec octies vel decies purgatus fuerit æger, quod si factum, catharticum ad septimanam unam vel alteram omisum — Epilepsiæ quoque remedium propositum. Meminit Arnoldus De Villa Nova (*Brev. præct. L. 1. c. 22.*) epileptici intra tres hebdomades sanati sola purgatione cum succo, saccharo edulcorato. Eadem simplici medicina pueri aliquot epileptici, bis quavis hebdomade purgati, convaluerunt (Reusner *Curat. & Observ. 158. ed. Welschii*). Sic igitur purgando potius alvum epilepticis auxilio esse videtur, quam specifica aliqua virtute.

Sed nec exterue applicata iners. In oedematibus crurorum radix in taleolas secta, leviter contusa & cruribus calide applicata, repetitis duodecima quavis hora vicibus apud quosdam stupendum in modum evacuat aquam (Tissot *Epist. præct. p. 423. sq.*). In aliis tamen successu caruit (Idem). Discussioni sanguinis ex contusione collecti inservit rasa (Helmont. *Ignot. hydrops §. 40.*). In usum quoque tracta malo ischiadico & scrophulis, contra quas unguentum adhibuit Zacutus (*Hist. med. mirabil. Obs. 101. Conf. Boyle's Works Vol. 4. p. 209.*). Decocta in luxationibus & tumore cum rigiditate articularum egregie valuit (Allston *M. m. Tom. 1. p. 401.*). A fraudulentis subinde hæc radix loco Mechoacannæ vendita (Neumanns *Chemie Vol. 2. P. 1. p. 257. sq.*).

Turiones) apud Veteres in cibum cocti, sed addit Dioscorides alvum & lotium movere. Absque violentia id fieri, Deering.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Fæcula Bryoniæ) *Pb. W. p. 96.* Obsoleta. Efficacia fere
omni destitui, Boerhaave (*Hist. pl. L. 3. p. 497.*).

Syrupus Bryoniæ) *Pb. W. p. 204.* Ex succo & saccharo.
Resolvendi vim spondet purgatque.

Unguentum Agrippæ) *Pb. W. p. 239.* Potissimum ejus
pondus constituit radix Bryoniæ. Ad alvum movendam in
lienis obstructione & tumoribus frigidis extus adhibetur.

Unguentum de Arthanita) *Pb. W. p. 240.* Vid. Cyclamen.

O R D O XII.

SOLANACEÆ s. LURIDÆ.

S O L A N U M.

LINN. *Syst. veget. p. 186. Gen. pl. p. 100.*

Pharm. DULCAMARÆ vulgo, SOLANI LIGNOSI Edinb.

Stipites, Radix.

172. **S**OLANUM DULCAMARA; caule inermi frutescente flexuoso, foliis superioribus hastatis, racemis cymosis Linn *Spec. pl. p. 264.* Solanum scandens s. Dulcamara C. B. *Icon Flor. Dan. Tab. 607.* Stirps frutescens, sarmentosa, in udis plerumque crescens. Ubi deest, facile per caules diffusos, radices, dum solum attingunt, agentes, propagatur.

Gave, ne terreat cognatione cum venenata familia, quum quædam ejus species mitius virus contineant, nec hoc per omnes stirpium partes æqualiter distributum. Ita *Bacca* hujus violenter purgant & vomitum cient sic ut *baccæ* triginta intra horam tertiam canem necarint, in ventriculo indigestæ superstites (*Floyer Pharmacop. p. 86.*). Reliquæ

Tom. I.

P

par-

partes significatæ quidem mitiores, ea tamen efficacia præditæ, ut mirum, tam raro formulas intrare. In Svecia & Austria præscribuntur Stipites); in Germania reliqua Radix). Prærogativam isti habent. Analysin chemicam, præterquam ex vulgaribus fontibus petat, cui operæ pretium, ex Spießenhofii *Diss. de Dulcamara Heidelb. 1742.* Colliguntur stipites vel primo vere vel autumnii fine, foliis destituti, tumque & odor saporque insignior. Utraque pars gustata saporem primo amarum, dein melleum præ se fert, odorem virosam. Stipites tamen minus amaritiei habent mistum, quam Radix Polypodii; sed non nimis diu coqui debent, ne displiceant amaritiei. Per omnia colatoria corporis efficaciam exercent. Largior Dulcamaræ usus initio & antequam ventriculus illi assueverit, nauseam & vomitum excitat (Linn. *Diss. de Dulcamara p. 9.*), quin convulsiones & deliria (Haen *rat. med. T. 4. p. 247.*), & notante cl. Govan, protractus paralytin linguæ (Linn. *Diss. cit. p. 10.*). Boerhaavius (*Hist. pl. Hort. L. B. Rom. p. 506.*) succum penetrantissimum saponaceum & detergentem illi tribuit; nec minoribus laudibus ill. A Linné (*l. c.*) cumulat, qui fordes humorum per diuresin alviq; profusivum optime eam ejicere notat. Curationes memoratu dignas cel. auctor allegat efficaciam in rheumatismis varii generis, doloribus osteocopis, in ictero, in scorbuto, lochiis & menstruis suppressis, in contusionibus & fussionibus (unde etiam Infusum traumaticum Fulleri *Ph. extemp. p. 214.* ingreditur), in scabie experientia Uplandorum, quare peculiare nomen ab iisdem Quæveda (quasi dixeris lignum contra scabiem) tulit, in lue venerea, ex propria ill. viri & Sauvagesii experientia, qui Svecum, Monspelium curationis luis causa profectum, ex consilio Linnei olim dato Dulcamara sanavit.

Ad pleuritis & peripneumoniam nothæ curationem extulit Boerhaavius (apud Hallerum in *Hist. stirp. belv. n. 575.*). Sed adhuc hodie in inflammatoriis pectoris morbis Westrogothi interdum, etsi non semper feliciter (Linn. *Diss. cit. p. 12.*) prout facile augurari licet, adhibent. Contra phthisin plures medici celebrant. In metu phthiseos Werlhofio placuit vi sputa movente & roborante (Haller *l. c.*). Nec latuit hæc vis Boerhaavium, dissuadentem tamen hanc medicinam sudoribus nocturnis sese manifestantibus. Juvenem phthisi fere consumptum longissimus infusus servavit, pulmento ex farina secalina cum paucis butyro cocto Junctus (Trew in *Comm. Nor. 1742, p. 331.*). Dulcamaram unicam fere phthiseos medelam habet Sagar (*Syph. morb. p. 16.*).

Quantæ efficaciam in cacochymia variâ fuerit, docet cl.

Razoux variis locis. Scorbutum consummatum junctum exulcerationibus cancris & maculis decocto devicit (*Mem. de l'Acad. d. sc. de Paris* 1761. p. 55.). Plura experimenta alibi (*Journal de Médecine* T. 22. p. 236.) de usu in exostosi, ulceribus crurum, herpete, oedemate erysipelaceo tradidit. Quæ in *Ejusd. Tables nosologiques* p. 268. de Dulcamara existant, dicta modo repetere videntur.

In spasms & convulsionibus quoque confert & humores blande attenuat (*Haen Rat. med. l. c.*) — Respiratio difficilis gravidæ, in febre intermittente incidens, superata infuso stipitum, cortice peruviano contra hoc symptoma nihil valente (*Collin Ann. med.* 3. p. 104.).

Modus vero exhibendi is est: Stipitum (secundum *Linna. Diss. cit.* p. 9.) siccatorum & concisorum pugillus sive drachmæ duæ vel quatuor infundantur cum aquæ bullientis libra una, quæ post moram semihorii per octavam horæ partem una ebulliant. Hujus decocti modice frigefacti mane & vespere duo vasa pro Thea ingerantur. Initio decoctum temperetur pauxillo lactis, quo stomachus illud melius ferat, dein hoc connubium omitti potest. Alii (*Razoux Journ. de Méd. cit.*) placuit stipitum recentium drachmam dimidiam cum aquæ simplicis uncis sedecim coquere, donec dimidia pars consumatur; cujus colaturæ vitrum (verre) cum parte æquali lactis vaccini tenuis omni quarta hora propinatum, sensimque præbium ad drachmas tres vel quatuor auctum. Sic neque alvum nec lotium movit. Pulvis vix unquam exhibetur.

Vitiis externis cl. Razoux Folia applicuit.

Pharm. SOLANI Herba.

173. SOLANUM NIGRUM; caule inermi herbaceo foliis ovatis dentato-angulatis, racemis distinctis nutantibus *Linna. Syst. veg.* p. 286. a, vulgatum. Solanum officinarum C. B. Icon: *Fl. Dan.* T. 460. Pl. annua, in locis ruderatis & ad vias sepeque vulgatissima.

Mox initio doleo sententiarum de natura hujus plantæ divortia, quum tamen utriusque partis auctores experientiam prætendant suam: Suspectam reddit affinitas, sed hæc saltem non gradum virium definit. Odor quoque Herbæ teter, ut adeo somnum affluvia excitarint (*Boccone Museo di fis. p.* 284.). Ex bacis interierunt gallinæ (*Hall bist. fl. helv. n.* 576.), & in infantibus tribus deliria, cardialgia & membrorum miræ distorsiones natæ (*Camerarius apud Wepfer, de Cicut. p.* 226. sq.). De ipsa herba in medium profertur historia matris & quatuor infantum, quibus ex usu foliorum loco oleris intumuit facies cum artibus sub ardore intolera-

bili, accedente successu temporis gangræna, marito tamen, cui pariter esca fuit, immune (Rucker *Comerc. Noric.* 1731. p. 372.).

Attamen Herba) medico scopo extrinsecus admiffa. Nam si remotissimi temporis ratio habeatur, Dioscorides, modo sit ejus *Στρούχνος κιννάριος* (M. m. Lib. 4. cap. 71.), in variis præcipue vitii cutis & oculorum, erysipelate, herpete, inflammatione, in parotidibus rel. ut refrigerans, dilituens, anodynum applicuit multiplici modo. Apud Arabes foliorum recentium succus in ambustis & in morbo Arabibus dicto Bullæ (mihi ignoto) adhibetur (Forsk. *Flor. Aegypt-arab.* p. xcix.). Recentiori herba contusa & tela arancarum vel lardo rancido mixta paronychiæ medentur Gothlandi (Linn. *Gotbl. resa* p. 209.). Interni usus medici rarissima apud auctores occurrunt vestigia: memoriæ tamen proditum sub inflammatione ventriculi & aliorum viscerum, sub ardore lotii & in calculo aquam vel succum locum habuisse (Caesalp. *de pl.* p. 213.). Sed præter opinionem explorare folia per os ingesta datum fuit Gatakero (*Observationes on the internal use of Solanum Lond.* 1757.), præ errore Belladonnæ loco hanc exhibenti, in ulceribus cancris aliisque mali moris, uti & affectibus dolorosis. Sicque comperit infusum ex aquæ uncia una & herbæ siccatae grano uno eximiam opem & blandam ferre; a majori autem dosi granorum duorum vel trium vomitum, sudorem, urinæ profluvium copiosius, diarrhoeam produci, quosdam cephalalgia, vertigine, somnolentia, incalescentia corripit. Effectus exoptatos postea iterum confirmavit, vim tamen specificam illi denegat, evacuando contra ea præcipue vim exferere existimans (Ejusd. *Essays on med. Subjects* 1764. *Introduct.* & p. 38. sq.). Adstipulatur cl. Bromfield (*Account of the Englishnightshades*; quem vero librum mihi non contigit legere) viribus recensitis. Neminem scio, qui experimenta in dictis malis iteraverit.

Mirabitur, qui hæc legerit, quod alii a virus culpa stirpem omnino liberent. Esculentam indicat Dioscorides eandem stirpem, de qua vires supra recensitas protulit. Similem usum Theophrastus (*Hist. pl. Lib. 7. c. 7. Ed. Bod.* a Stap. p. 810.) & Oribasius (*de virt. simpl. L. 2. c. 1.*) assignant, modo recte intelligantur. Seriores botanici descripserint modo veteres hac in re, an autopfia sua idem asseverent, ut Ruellius (*de nat. Lib. 3. c. 109.*) qui a multis, inquit, nationibus estur in oleris, difficile dictum est. Quin cel. Spielmannus sive Respondens dissertationis acad. Guerin (*de vegetat. venen. Alsatie Argent.* 1766. p. 66. sq.) narrat, se haurisse aquam granis quindecim herbæ infusam sine ullo subsequente symptomate; & juveni epileptico succi drachmam dimidiam ad duas sine sopore vel alio malo de-

dedisse. Eadem immunitas contigit quinque militibus, morbo prævio debilitatis, succo ad drachmas tres hausto; nec, dum exhiberet succi ex baccis expressi drachmas duas tribus hominibus mox convalescentibus, alium effectum, quam lotii cupiosum profluvium, expertus est.

A T R O P A.

LINN. *Syst. veg.* p. 185. *Gen. pl.* p. 99.

Pharm. BELLADONNÆ s. SOLANI FURIOSI *Folia*, *Radix*.

174. *ATROPA BELLADONNA*; caule herbaceo, foliis ovatis integris. Linn. *Spec. pl.* p. 260. Solanum melanocephalum C. B. Solanum maniacum I. B. Icon: Miller's *Figures Tab.* 62. Regnault *Botanique*. La Belladonne Pl. perennis cr. in sylvis cædis, egr. vicini nobis montis Pless, Helvetiæ, Austriæ, Italiæ, Angliæ.

Sub ista descriptionum labe præcise dici nequit, an sit Mandragora (Theophrasti (*Hist. plant. Lib. 6. cap. 2.* (vel *Στραυχνος ραυχνος*; Dioscoridis, ut quidam volunt. Ex stirpibus, veneno narcotico deleteriis, fere primaria.

Pueris sæpe Baccæ) imposuerunt, cerasa æmulantes. Hisce sapor fatuus, dulcis. Sunt, qui eas trium vel quatuor, quin plurium numero absque noxa ingesserunt (Hall. *hist. st. helv. n.* 579.). Attamen venenatæ indolis crebra consignata sunt exempla, quorum multa collegit cl. Pultney (in *Phil. Transf. Vol. 50. P. 1.*), ill. Ab Haller (*l. c.*) & cel. Spielmannus (in *Diss. veget. venenat. Assatiæ p. 16. sqq.*). Recentius addo, quod quoad symptomatum rationem tantopere convenit cum istis recensitis, ut effectum baccarum majori numero ingestarum in universum fere depingat. Infantes quatuor annos ad undecim usque nati, copiam baccarum ad satietatem deglutiverant. Sed post semihorium circiter invasit eos inebriatio, delirium, sitis molestissima, nifus vomendi irritus, dein correpti sunt vero furore, cum stridore dentium & convulsionibus. Palpebris diductis pupilla perstitit immobilis. Facies profunde rubra & tumida. Maxillas spasmus compresserat & deglutitio labefactata fuit. Ipse sensus & irritabilis natura ventriculi deleta apparuit, ita ut nec larga tartari emerici dosis effectum exlereret, quem tandem præstitit titillatio faucium per plumam oleo intinctam, ulterius solutione emetici dicti adjuncta. Alternis inter emeticum vicibus acetum cum melleaqua mistum exhibitum. Hisce furor conticuit, sed sopor profundissimus successit, tendinum subsultibus stipatus, compalluit facies, & hæc una cum manibus frigida evasit, sub pulsu parvo,

duro, celeri. Clysmata tum applicata, ex floribus Chamomillæ, aceto, oxymelle & sale, copiam baccarum contritarum elicuerunt; & opportunitate data iterum potulentum descriptum exhibitum. Hisce & purgante addito, lento tandem gradu tertio die, resipuerunt, & cæcitas quoque diu etsi superstes disparuit (May in *Hann. Magaz.* 1773. n. 97.). Conferas cum hac narratione aliam ex *London. Chronicle* (in *Hann. Magaz.* 1772. n. 61.). En igitur mala ex esu baccarum redundantia cum norma præsidiorum adhibendorum. Iterum apparet, quantum in emeticis & aceto, Belladonna vitiose ingesta, solatium (Vid. & de ope, quinque infantibus post baccas devoratas lata, Boucher in *Journ. de Med.* 1776. p. 310. *sqq.*). Verum alii, quibus tempetivus vomitus non subvenit, vel non sufficiens, misere perierunt (*ll. cc. citt.*). A vino Belladonna infecto gangrænam universalem & mortem productam (Mapp. *pl. Alsar.* p. 36.). In extincto intestina inflata & inflammata una cum mesenterio & hepate reperta sunt. (*Comm. Nor.* 1743. p. 61. *sq.*). Tria vero loca erosa in ventriculo infantis post mortem inspecta (Boulduc. *Hist. de l'Ac. d. sc. de Paris* 1703. p. 56.) — Non tamen veritus est C. Genfenerus (*Epist.* p. 34. b.) ex succo baccarum expresso syrupum cum saccharo parare ejulque cochleare parvum ad somnum inferendum, dolores tollendos & contra dysenteriam, propinare. Fuit in Dania pastor, qui infusum baccarum vinosum utiliter in dysenteria commendavit (*Eph. N. C. Dec. 2. Ann. 3. Obs.* 64. p. 154. *sq.*). Dithmarsii quoque olim baccas cum cerevisia contusas arthritidi vagæ opposuerunt (Smetius *Lib.* 4. p. 238.). Specificum dici contra rabiem caninum decoctum baccarum aliquot Solani maniaci innuit Mayerne (*Prax. med. Syntagm. alt.* p. 136.).

Nostro vero tempore baccæ ex censu medicaminum omituntur & cum Foliis præcipue experimenta capiuntur. Nec hæc baccis cedunt narcotica natura, quin eas vincunt, ita ut & sub provido usu interno non omnino defuerint symptomata quædam ex superioribus, etsi leviora, & brevi auxiliisque parvi momenti vincenda (Conf. imprimis Greding in *Ludwigii Advers. præct. med. Vol. I. P. 4. p. 695. sq.* & vid. infra experimenta Münnichii). Sub externa quoque applicatione sese prodit eorum vis. Nam folii recentis frustum ulcusculo cancroso subter oculum impositum, pupilam insigniter dilatavit, idque repetito aliquoties in eadem persona experimento (Rayus *Hist. plant. T. I. p. 680.*). Foliis recentibus, mammæ impositis, duritiem tumoresque ejus cancosos emollivit & discussit Willugby (apud Ray). Extus applicari in hæmorrhoidibus, cancro, gangræna, ulceribus carcinomatosis indicat Böcler (in *Herm. M. m. T.*

2. p. 321.). Sensim transitus ad internum usum in glandularum indurationibus, scirrhis & ipso cancro mammaram, factus est. Eo fine jam a. 1683. in electoratu Hannoverano a rustica fœmina eadem in usum tracta, & ante annos centum intrasse unguentum contra cancerum tanquam arcanum ibidem adhibitum, auctor est theologus istius regionis cl. Münnich (*Hannöv. Magaz. a. 1767. p. 1011. & a. 1769. p. 1495.*). Sed præstat inquirere in initia inter manus medicas. Medicus nimirum quidam Gothanus Brummen (nam ulterius recedere jam non liquet) formulam de modo hanc stirpem in cancro usurpandi habuit, quæ in manus medici Wisbadensis, Spaeth, circa annum 1735. mortui, pervenit. Ab hoc eandem postea rescivit Junckerus (*Consp. Ther. gen. Ed. 1725. p. 491.*), semel felici eventu, alio casu autem minus efficaciter, eadem usus; qui dein Degnerus, Medicum Neumagensem, certiores de ea a. 1724. reddidit, a quo tandem in Arnoldi Timmermanni, Prof. Duisburgensis, notitiam pervenit (Vid. filii cel. Theod. Gerh. Timmermanni *Progr. de Belladonna, Rintel. 1765.*). In scirrho linguæ cancerum minante, uti & mammaram scirrhis, infusum ex foliolo uno Belladonnæ & cyathis aquæ calidæ quatuor paravit Degnerus, ejusque omni mane cyathum exhibuit; vel, ut dein curatius describit, præmissis laxante mercuriali, initio herbæ scrupulum dimidium, quo natura medicamini adfuesceret, dein grana quindecim ad scrupulum integrum in cyathis aquæ decem coquenda curavit, quorum cyathus unus quovis mane datus. Hocque simplici remedio numerosis casibus refert se adjumento fuisse sine alio incommodo. In cancro exulcerato nonnisi in aliorum comitatu præscripsit (*Timmerm. Progr. cit. p. 6. 10. 13.*). Idque quoque vitium habet Timmermanni, patris, exhibendi Belladonnæ modus (*l. c. p. 11.*). Successit Dissertatio Mich. Alberti (*De Belladonna tanquam specifico in cancro, imprimis occulto, resp. Ferd. Christ. Stinger Hal. 1739.*), in qua casus quidam curati canceri mammaram & linguæ memorantur, mentione simul adjecta frustranei aliquoties notati tentaminis, sed non ea accuratatione, qua in tam ambiguo medicamento opus est. Oblivioni fere tradita erat vis Belladonnæ in cancerum adscripta, quam resuscitaretur ejus memoria a Tib. Lambergen (*Leçt. inaug. sistens ephemeridem personati carcinomatis, Gröning. 1754. 4. recus. in Hall. collect. diss. præct. T. 2. n. 41.*). Mulier scilicet, carcinomate mammæ exulcerari incipiente & scirrhis alterius mammæ laborans, convaluit ope infusi foliorum, per quinque menses potati, ita ut quotidie initio in infuso grana tria cum tertia grani parte, consumerentur. Per totum vero

tempus drachmas sex consumpsit. Suffecit autem scrupulus unus per spatium septem dierum.

Aliis quoque locis tentata fuit Belladonna, sed impari successu. Lipsiæ cancerum labii inferioris sanavit (*Comm. de reb. in sc. nat. & med. gest. T. 8. p. 654.*) Inter viginti duo menses scirrhum intestinorum pertinacem dissipavit (*Durlac Journ de med. T. 11. p. 449.*). Cancer mammarum vetustus fomentatione & decocto interne usurpato devictus (*Amoureux l. c. T. 13. p. 47.*). Tincturam vero cum aliis inde paratam contra idem malum laudat Marteau (*l. c. T. 14. p. 11.*). Ita & cl. Block de cancro mammæ occulto ejus ope discusso gaudet (*loc. cit. T. 14. p. 108.*). Numerosissimos fessit venerandus Münnich scirrho & cancri apertii curati casus in promptuario Hannoverano (*Hann. Magazin. a. 1767. n. 64. a. 1768. n. 14. item a. 1769. a. 62. 90. 94. 95.*) ex propria & aliorum medicinæ rudium experientia, quum solito audacius adulto in pulvere ternas doses, quarum quælibet ad decem vel viginti grana æquat, post intervallum 48. horarum plerumque inter singulas doses, quovis octiduo vel post longiora moram exhiberet (*loc. cit. a. 1769. p. 1427.*) —. Hæc ad folia. Sed Radix), lacte in cataplasma cocta, tumorem insignem intestini recti, obstructionem alvi creantem, ano & perinæo applicata, dissolvit (*Graham in med. & phil. Commentaries Vol. I. p. 419.*).

Dolendum autem merito, quod contrarii tot alii eventus obtinuerint. Heisterus (*Chirurgie p. 328.*) queritur decoctum foliorum, ægro cuidam propinatum, dolores insignes creasse absque cancri sanatione. In Belgio ob irrita multa tentamina rejecta plane (*Van Der Haar over de Knieknocsten Kanker Gezwellen p. 85.*). Nunquam ibidem cancerum apertum curasse affirmat cl. v. Doevern (in litt. ad Timmermann. *Progr. cit. p. 28.*). Ipse cl. Timmermannus, filius, tentavit eadem in cancro fungoso (*l. c. p. 21.*), sed absque ullo levamine. Sine ullo commodo in cancro adhibuit cl. Acrel (*Chir. Händelser Ed. 2. p. 40.*). Frustra & sceminis vel scirrho vel cancro affectis infusum dedit cl. De Haen (*Rat. med. T. 2. p. 45. & Index oper. p. 58.*). Nam licet ichor in pus transmutaretur, tanta ejus copia effluxit, ut phthifica fere morte extinguerentur, quod in una vere factum est, absque tamen cancri ulla emendatione. Quinquies spe excidit in cancro auctor (*William Bayle*) libri *practical Essays p. 37.* etsi nihil damni ea attulit; semel modo in induratione linguæ cum dolore vehementi & deglutiendi difficultate proficuum vidit. Contra ea nihil boni cl. Schmuckero (*Chirurg. Wahrnehmungen T. 2. p. 150.*) in scir-

scirrho & cancro præstitit, sed inde anxietas & oppressio pectoris enata. Singulari exemplo cancer clausus in apertum transiit, ut ulcera interna post eam adhibitam exorta (*Lentin Beobacht. einig. Krankh. p. 81. sq.*). Alio vero casu felicius fuit idem medicus (*l. c. p. 87.*), nodos dolorosos & pertinaces mammæ post puerperium & neglectam lactationem ortos, usu pulveris ex granis duobus foliorum & granis decem sacchari per plures menses continuato, unde suppuratione & lactis novus affluxus, tollendo; a quolibet autem præbio febris percepta (*l. c. p. 90. & Haun. Magaz. a. 1770. n. 14.*).

Transeo ad experimenta in rabie canina, quæ nostro demum tempore famam insignem excitarunt. Mayerne modo decoctum baccarum adducit, idque, ut videtur, non ex propria experientia (*Vide supra p. 229.*). In electoratu Hannoverano vero multis exemplis confirmare hanc vim contigit, quorum historiæ in diario indigeno (*Hannöversches Magazin*) leguntur. Fuit ibi jam ante 30. annos fere Radix) usurpata auctore fodinarum operario quodam (*Bergmann zum Schichtbäusern am Osterwalde*) qui vero arcanam habuit (*Hann. Magaz. 1768. n. 38.*) Patefecit autem remedium verbi divini minister Hannoveranus, vener. Schmidt (*Pastor zu Lüttenschneen*), qui tamen dosim non pondere sed mensura definit; adulto scilicet vesperi, quum cubitum iret, pulveris cochlearum unum minimum vel cultri cuspidem dedit, dein post 48. horas novam dosim exhibuit, & eodem spatio exacto aliam iterum. Pro infante bienni sufficere inquit $\frac{1}{4}$ partem cuspidis; pro bove $1\frac{1}{2}$ dosim & pro equo duplam (*l. c. 1768. n. 33.*). Accuratiores longe est vener. Munnich, etiam in dosi determinanda; adulto igitur, isto suo favore, radicis grana quatuordecim ad quindecim exhibita; infanti sexenni gr. quinque; infanti quadrienni gr. tria ad $3\frac{1}{2}$, idque mane vel in aqua vel cerevisia calida. Repetitio facta post. 48. horas. Pecoribus grana quindecim ad septendecim suffecerunt, quæ per duodecim horas ab omni pabulo & potu arcenda. Etiam radix recens suisibus ingesta (*loc. cit. 1768. n. 38.*) — . Foliorum) vero adulto pro prima dosi grana tredecim ad sedecim & post 48. horas gr. decem ad tredecim data. Plethora infestante præmissa est venæ sectio &, sub alvi obstructione, dosis Rhei. Arcendos post captum remedium a somno ægros jubet. Suadet alius, ut pars vulnerata mox post morsum probe eluatur. Sicque in multis tam pecoribus quam hominibus, in quibus jam signa manifesta rabiei adfuerunt, irritus evasit morsus. Siccitas quidem colli, vertigo vel delirium, caligo oculorum percepta, sed siccitas ista perit aqua frigida & reliqua incommoda vincit lac frigide potum; ita epoto lacte vehement-

mentia deserbuit in puella trienni ex granis viginti quinque foliorum (*Hann. Magaz.* 1768. n. 38. 103. 1769. n. 14.). Hiatus in narrationibus & audax dosis sit penes auctorem. Utinam medicus quidam scitus nova exploratione scrupulos omnes tolleret.

Ulterius ad varios pecorum morbos extensa medela est. Horum e numero est lues bovilla, in qua efficaciam sustulit ratiociniis suffultus cl. Munnich (*Hann. Magaz.* 1768. n. 64.). Favere istis videbantur experimenta quædam cl. Gercken, medici (*l. c.* n. 105.). Sed aliter res cecidit cum duobus bobus, de quibus separaverat infectionem impune laturos, modo simul Belladonnæ folia intruderentur, sed missi in principatum Stadensem, ubi malum grassabatur, experimenti causa, perierunt (*l. c.* 1770. n. 25. 80. 81. 82.). Id quod postea exiguæ nimis dosi tributum (*loc. cit.* 1774. n. 51.). Usum foliorum dein persequutus est ven. vir in aliis variis pecorum morbis, boum (*loc. & ann. cit.* n. 51. 52. 53.) & ovium (*l. c.* 1775. n. 68. 69. 70. —). In lue equina vero, tussi feroci stipata, illi successit conamen, foliis quindecim ad viginti & dein pluribus usurpatis, avena mistis & vesperi diebus tribus successive datis, & post quamlibet dosin per aliquot horas abstinentia a potu & pabulo. Idem valuit in morbo equino, Koller (*l. c.* 1773. n. 46.), necnon in morbo mucoso equorum consumptis ab equo libris septem fere, uti & in fistulosis ulceribus (*l. c.* 1773. n. 47.).

Cognatio rabiei caninæ cum mania & melancholia ansam videtur dedisse in utroque hocce morbo Folia) explorandi. Egregia igitur vis fuit granorum quinque cum totidem granis Rhei semel per diem captorum, subjuncto plerumque post duodecim doses purgante salino (*Chir. Evers in Berlin. Samml. 2. Beförderung d. Arzneym. Tom. 5. p. 565.*).

In epilepsia habituali quid valeat, noviter tentatum. Nul- lum quidem ab hoc morbo omnino liberavit, sed insigne levamen omnes inde experti sunt, tam in morbo primario dicto, quam mentis alienatione in multis juncta, ita ut insultus epileptici decreverint & in tremorem, spasmos particulares, sub perfecto rationis usu transierint. Pulveris foliorum granum dimidium ad sesquialterum cum saccharo tritum vel extractum cum pulvere in unam massam mixtum, ad grana tria vel quatuor pro dosi, quin ad gr. decem, inter nycthemerum exhibitum est (*Greding in Ludwig. Advers. pract. Vol. 1. P. 4. p. 637. sq.*).

Haud ita pridem quoque ad icterum obstinatum ab infractu ipsius hepatis oriundum usus translatus, & bis successit; semel in ictero recente. In prioribus duobus natus corporis calor, sudor, aucta secum alvinarum & lotii excretio, in
tertio

tertio horum nihil perceptum. Extracti significati mane & vesperi pilula grani unius & dimidii vel gr. unum pulveris sacchari mixti sumtum (Greding in Ludwig. *Advers.* Vol. 2. P. 2. p. 314. *seqq.*).

Radices) virium supra passim mentio facta est. Addendum modo, ramosam, crassam, longam existere.

Ex dictis palam est, Belladonnæ insignem potentiam sopiendi & resolvendi, uti & acrimoniæ vestigia, competere.

Pharm. MANDRAGORÆ Radix.

175. *ATROPA MANDRAGORA*; caulis scapis unifloris Linn. *Spec. pl.* p. 259. Mandragora fructu rotundo C. B. Icon Miller's *Figures* T. 137. Regnault *Botanique* La Mandragore. Pl. perennis cr. in Hispania, Italia, Helvetia transalpina, & insulis Archipelagi; item in Russia circa Arsamus (Pallas *Reised. Russl.* 1. Th. p. 49.).

Radix) fusiformis, crassa, profunde descendens ad quatuor pedes usque, nonnunquam, sed rarius infra in duos vel tres ramos divisa, externe bruna vel (quæ varietatem constituit, quibusdam fœmina), nigricans, interne albida, saporis subviscidi, amari, nauseosi, &, ut plerique affirmant, fœtida. Multa suadent esse Mandragorum marem & fœminam Dioscoridis (*M. m. L.* 4. cap. 76.), a qua differre videtur Mandragora Theophrasti (Bod. A Stapel in Theophr. p. 533.). Omnes veterum, qui virium Mandragoræ meminerunt, anodynam & soporiferam describunt, quin, si majori pondere datur, furorem excitare observarunt (Hippocr. *de locis in hom.* p. 420. Foesii, Aretæus *acut. curat* L. 1. cap. 6. Celsus Aurel. *Lib.* 1. c. 4.). Adhibita igitur in pervigiliis protractioribus & gravioribus doloribus, tum & quando encephales quædam chirurgica dolorifica esset fubeunda (Dioscor.). In proverbium adeo transierat apud Veteres de languiditate suisque in negotiis torpidis dicere, Mandragoram illum ingestisse (C. *Offm. offic.* p. 415.). Locum etiam habuit in melancholia & convulsionibus (Hippocr. *l. c.*) & ad articulorum cruciatus sedandos. Resolvendi potentia cognita in strumis & tuberculis discutendis. Diosc.). Hisce scopis inservit potissimum vel succus ex cortice radicis expressus & spissatus, vel decocta vino radix vel & cortex ejusdem vino infusus (Id.). In catapotium recepit inter alia pro somno ciendo Celsus (*Lib.* 5. c. 25.). Nec reliquæ partes plantæ infantes vel inertes sunt; sed & hæc ad varios usus medicos transfulere, prout folia contra indurationes, strumas & tubercula imposita. Folia lacte in cataplasma cocta huic fini commoda pronunciat Boerhaave (*Hord. Lugd. bat.* T. 2. p. 512.).

Nolo alias vires huc transferre, quam quæ recentî experientia confirmantur, licet fatendum sit, in cultiori Europa rarissime hodie præcipi, hinc verminibus exesam plerumque in scriniis pharmaceuticis offendi. In Russia circa Arsamam tamen frequenter morbis variis chronicis oppositi traditur (Pallas *l.c.*). Effatis Veterum ductus cl. Hoffberg (*Not. Ac. Handl. 1763. p. 229.*) tumores & indurationes glandularum parotidum & maxillarium post metastasin febrilem pertinaces, item alios glandularum tumores absque hæcæ causa, molestias colli, sive scropulolas sive inflammatorias, bubones venereos, inguinales, ex gonorrhœa suppressa, externò usû emollire & dissipare conatus est, idque feliciter. In casu venereo profluvium per urethram iterum rediit. Adhibitus scilicet pulvis radicis cum melle in cataplasma redactus vel lacte coctus, vel emplastro de Meliloto vel aliis emollientibus mixtus, nonnisi pilulis purgantibus in subsidium sumtis.

Postea transitus ab eo factus ad arthritidem paucioribus etfi experimentis. Ita in pulvere ex radicis granis tribus & sacchari drachma dimidia vesperi dato casu singulari dolores mitigavit; ast sub decremento visus & torpescitibus evacuantibus præterquam transpiratione, pulsu quoque debiliori & celeriori: sed rediit malum. Binis aliis exemplis guttæ aliquot (numerus non significatus) tincturæ ex radicis scrupulo uno & vini Hispanici uncia una & dimidia primum semel, dein bis vel ter, de die exhibitæ, unde quidem dolores sopiti, verum postea reversi (*loc. cit. p. 231. seqq.*). In hocce morbo non alio modo, quam opium, auxilium ferre videtur, quo symptoma quidem, sed manens causa, tollitur. Cautione igitur opus est.

H Y O S C Y A M U S.

LINN. *Syst. veget. p. 148. Gen. plant. p. 98.*

Pharm. HYOSCYAMI Semina, Folia.

176. *HYOSTAMUS NIGER*; foliis amplexicaulibus sinuatis, floribus sessilibus. Linn. *Spec. pl. p. 157.* Hyoscyamus vulgaris & niger C. B. Icon: REGNAULT *Botanique La Jussiquame.* Störck *Libell. de Stramonio &c. Pl. biennis, ad vias & in simetis vulgaris.*

Hirsuta planta pilis unguen foetidum rancidi odoris excernentibus, & cimicis putidi speciei (Cimicis Hyoscyami L.) gratum pabulum. Funestum homini narcoticum, licet quaedam vires exerceat ab aliis narcoticis diversas. Anserculas aliasque aves necat (Bradley's *farmers monthly discourse* Flor

Floer p. 30.), prout maxime gallinacei generis in universum & pisces (*Matthioli in Dioscor. p. 751.*). Apri membra ex ejus pastu resolvi *Ælianus (Var. Hist. L. 1. c. 7.)*. Mures pellunt radices per domum projectæ (*Linn. Fl. Svec. n. 190.*). Verveces autem copiose devorant, & equorum venditores, ut pinguescant equi, semina Hyoscyami cum avena commiscunt (*Renard Journal. de Medicine T. 28. p. 243.*). Nec uncia una succi ex foliis expressi vin intulit cani (*Sprögel Diss. experim. circa venena p. 19.*). Ex drachmis tamen duabus succi inspissati canis vomuit, alvi profluvio & sopore sub dilatatione pupillæ tentatus (*Störck de Stramonio &c. p. 28. sq.*). Vaccas & Porcos illæfos manere legitur (*Citat auctores ill. Ab Haller in Hist. stirp. helv. num. 580.*). Edit quoque subinde capra, animal polymorpho educio affuetum.

Homini vero ipsis halitibus infesta stirps. Sic, quum in horreum projiceretur ad arcendos glires, servi ibidem ex somno expergefacti variis malis affecti, uno vomente & hæmorrhagiam narium profusam experiente, omnibus stupore & cephalalgia infestatis (*Gardane in Gazette de Santé 1773. & 74. p. 294.*). Rixosa deliria enata ex vaporibus effodiendo radicem sparsis (*Eph. N. C. Dec. 3. A. 8. Oas. 66.*). Boerhaavius quoque sub præparatione Emplastri Hyoscyami temulentiam contraxit (*Haller l. c.*). Quum hisce, tum affectibus in ingestio Hyoscyamo audacius conspicuus, apparet, multas alias venenatas plantas deleteria vi longo post sese relinquere intervallo. Fuit Lugduni Batavorum juvenis litteris operam navans, consuetudine adeo induratus, ut Aconitum, Apocyna, Belladonnæ baccas impune ingereret, Hyoscyami vero Semine deglutito dementans alteroque latere resolutus, Boerhaavii tandem scientia sanatus (*Haller l. c.*). Causidicus quidam sumtis drachmis duabus seminum contusorum loco Anethi in colicis doloribus statim insanire cœpit, sed vomitorio intra semihorium convaluit (*Hellmont. Ori. med. p. 306.*). Verum a minori dosi granorum viginti quinque circiter studiosus feminibus alias ad somnum conciliandum assuetus, insignem lassitudinem, tormina, convulsiones, stuporem, pulsus exiguum, sensilitatem abolitam perpessus est: sensim tamen vomitoriis, purgantibus, venæ sectione emeruit, in sudorem sponte iucidens (*Essays & Obs. phys. & lit. vol. 2. p. 243.*) --- Non mitiores ex comesta Radice effectus obtinuerunt. Integrum monasterium ex coctis præ errore radicibus cum radice Cichorei post ardorem oris & faucium molestissimum dementia correptum fuit, in uno visus debilitatus insigniter, ut perspicillis postea illi opus esset (*Ryserus in Wepf. Hist. Cicut. aquat. p. 230.*). Aliud triste spectaculum existit in novem variæ ætatis & utriusque

que sexus hominibus, inter quos foemina gravida, qui radices loco Pastinacæ in iusculo comederant, unde quidam loquela orbat, omnes convulsionibus & distortionibus oris & membrorum, risu sardonio, furoreque dirissimo correpti, & postquam commodis remediis resipuerant, primum visu duplicato laborarunt, dein quælibet objecta colore scarlatino tincta sibi repræsentarunt, sanati integre tamen (Potovillat in *Phil. Transf. Vol. 40. p. 446.*). Ex esu radicum aliquot rustici perierunt (Simon. Pauli *Quadr. p. 384. Ed. Fickii*). Nuperrime duæ radices crudæ, comestæ pro Pastinaca a fero, crearunt illi ardorem ventriculi, sitim intollerabilem, pervigilia, insaniam & visus imminutionem, quæ ipsa quidem mitigavit acetum epotum, sed postero die copia macularum & vesicularum gangrenosarum in corpore erupit, auxilium tandem ferente natura benefica per diarrhoeam profusam (Blom in *Vet. Ac. Handl. 1774. p. 52.*) — *Folia* pariter deleteria esse, docet historia septem hominum, qui in iusculo ea coxerunt: insania tamen cum reliquis malis in quibusdam vomitione & diluentibus cum oleo, in alio profusis sudoribus & largo lotii profluvio, devicta. Inter magis insueta symptomata recensenda tumor & rigiditas manuum in foemina (*Phil. Transf. Vol. 47. p. 194.*). Nec ab enemate, quod Hyoscyami folia continuit, delirium idque ferox abfuit (Grünwald in *Eph. N. C. Dec. III. A. 9. 10. App. p. 179. sq.*). Quanto igitur magis credibile succi libram unam per alvum injectam hominem omni sensu privasse (La Serre *l. c. Dec. 2. Obs. 28. Ann. 6. p. 168.*) — Aliæ vel plures narrationes de veneno stirpis continentur in Lanzoni *Oper. T. 1. p. 196.*, Halleri *Hist. st. helv. & Spielmanni Diss. de veget. ven. Alsat. inde a p. 53.* Qui illius vehementia perierunt, in horum ventriculo maculæ nigrae apparuerunt & vasa meningum tumida (Barrere apud Haller.).

Hicce non obstantibus medicamentorum apparatus auxit, idque non noviter. Quæ Dioscorides (*L. 4. c. 69.*) de viribus habet, ad folia caules sed potissimum ad semen, eorumque virtutem dolores sedandi, & horum quidem maxime usum internum spectant, ut tamen vix inde aliquid pro praxi fructuosum colligas. Extulit collyrium ex Hyoscyami foliis cum ovi vitello coctis Celsus (*Lib. 6. cap. 6. n. 9.*), succum auri pus scetidum fundenti immisit (*Lib. 6. c. 7. n. 2.*). Radicem vel in posca vel in vino, addito salis tantillo, coctam ore contineri jubet ad dentium dolorem tollendum (*l. c. Lib. 6. cap. 9.*). Catapotii semen ad somnum valentibus quoque admiscuit (*Lib. 5. c. 25. n. 2.*). Veteres vero potius *Hyoscyamo albo* L. usi sunt, utpote mitiori. Nolo, quæ alii de antiquitate usus medici commentati sunt, repetere. Id video, medicos sæculo nostro propiores Semi-

na) interne non dubitasse exhibere variis casibus, quibus alias ad opium confugiunt. Semen exiguum subrotundum coloris cinerei. Præmissis necessariis semina admiscuit aliis ad hæmorrhoidum fluxum immoderatum compescendum (*Prax. med. p. 635.*), & ad hæmoptysin coercendam (*l. c. p. 714.*), Platerus. Similiter Forestus (*Observat. Lib. 16. Obs. 18. schol.*) in hæmoptysi adhibuit. Omnibus chemicis remediis in hæmorrhagiis sedandis præfert Boyle (*Usefulness of nat. Phil. P. 2. Ess. 5. c. 6. in Works. T. 1. p. 509.*) electuarium ex seminis Hyosc. drachmis duabus & seminis Papaveris albi totidem cum conservæ Rosarum rubarum uncia una ad quantitatem nucis moschatae vel Juglandis. Simpliciori forma est empirice commendat Theod. De Mayerne (*Prax. med. p. 23.*) epilepticis semen, ultra 40. dies usurpandum, a granis sex vel octo, sensim ad scrupulum vel gr. viginti quatuor ascendendo ex cochleari succi Sempervivi. Externa varia præparata, quæ elapso sæculo debentur, infra recensēbo.

Herba). Extractum ex succo expresso ejus, quod, dum paratum, sedulo a spuma crassa foetida innatante liberavit, deinque inspissatum in spiritu Liliorum convallium solvit, opportunum in dysenteria habuit Clauderus (*Eph. N. C. Dec. 2. Ann. 6. Obs. 178. p. 861.*). Herbæ tamen vix antea ferius usus vel securus interne factus, donec ill. A Störck (*Lib. de Stramonio Hyoscyamo &c. p. 26. sq.*) modum exponeret, quippe qui inspissando ejusdem succum Extractum) inde paravit. Hoc, experimentis in cane præmissis, quæ ejus grana viginti absque noxa tulit, a drachmis autem duabus male affectus (*V. supra p. 235.*), attamen servatus, & grano uno a se ipso impune per octiduum mane ingestis, tandem in ægris exploravit. Successus primum exempla 13. obtulit, quibus de efficacia in convulsionibus & symptomatibus spasticis internis, in palpitatione cordis, mania, melancholia, expectoratione languente, in hæmoptysi, in epilepsia & cephalalgia inererata, edoctus. Datum vero granum unum bis vel ter de die, quibusdam ad gr. octo vel quindecim, melancholico cuidam autem (*l. c. p. 50.*) ad viginti per diem exhibita. Non teticentur quædam molestiæ, ut in femina, cui pilula anxietatem, visus imminutionem, prostrationem in deliquium animi excitavit, sed per bina vel tria modo minuta prima perdurantes (*p. 36.*). Alia colico dolore post quodvis præbium vexata, sed mox evanido (*p. 39.*). Novis ferius casibus usum præclarum in convulsionibus, melancholia, mania & epilepsia confirmavit (*Cont. experiment. p. 122. sq.*), ita tamen ut exceptiones non excludat, sed profiteatur prodesse quandoque, ubi nulla alia medela juvet. Sopivit & tussim vehementissimam & hæmoptysin

fin (*l. c. p. 140.*). Opio ipso in somno & quiete inducenda aliquando potentius fuit (*l. c.*). Subscribit laudibus enarratis cl. Collin (*Observat. T. v. p. 148.*), memorabilem nominatim historiam de convulsionibus, extracto ad grana viginti quatuor, quin drachmam dimidiam per diem sumto sublati, describens.

Sed age, & alteram partem audiamus. Multa dictis excitatus experimenta subiit experientiss. Greding (*Ludw. Advers. med. pr. Vol. 1. P. 1. p. 71. sq.*) ad quadraginta usque in melancholia, mania, epilepsia, & mania cum epilepsia conjuncta, deditque is initio extracti granum unum ter de die, dein audentior factus ad gr. octodecim usque (*p. 72.*) per diem. Effectus fuerunt sudoris copiosa in omnibus tere eruptio, placidus & profundus somnus, animi serenitas & corporis vigor (*p. 113.*), alii senserunt jam initio & dein sub continuato usu capitis obnubilationem & gravitatem vel cephalalgiam, vel vertiginem, sensuum internorum torporem; in quibusdam eruperunt exanthemata vel fusca vel serpigiosa, pustulosa in mento & gena, in quibusdam furunculus & in alio tumor parotidis sinistrae (*p. 114.*). Natum quoque urinæ copiosum profluvium & alvi dejectiones crebriores. Multi vomitum experti, quidam venris tormina & borborygmos, pauci nauseam, & paucissimi alvum strictiorem per breve tempus (*p. 115.*). Rediit mensruus fluxus & irregularis evasit; in foeminis binis quoque pyalismus & mucii narium copiosior excretio (*p. 116.*). En memorabiles effectus, quos, si theoriæ unice innitaris, & vim omnium sic dictorum narcoticorum unice secundum vires opii metiaris, haud sane expectasses. Hinc arbitratur noster dissipare tenuia, & atram bilem, pituitæ acris viscidissimæ forma, mobilem reddere (*p. 116.*). Huic acrimoniæ & spissitudini adscribit rheumaticos perceptos, tussim, singultum languoremque totius corporis, quo quidam affecti. Non negat quidem malum primum in quibusdam adhibito Hyosciamo fuisse levatum & in aliis symptomata quædam molesta disparuisse, sed hæc commoda comparatione cum finitris eventibus in multis vix in computum trahenda. Nam ne ullus quidem sine sanitatis quin vitæ periculo a malo prorsus suo liberatus evasit (*p. 118.*).

Non reformidarunt tamen alii hanc medelam in aliis quodammodo affinis morbis. Placuit quibusdam ideo, quod non ita, ut opium, alvum coerceat. Sic in affectionibus nervosis, ventriculi & intestinorum imbecillitate junctis. Anodynini instar a grano uno & dimidio ad duo vel quatuor vespere, etsi vis sedativa in opio potentior, in affectionibus nervosis egregie valuit (*Whytt on nerv. disorders p. 363.*). Colicam spasmodicam extracti grana tria casu singulari sopierunt.

runt. Sub cujus usu tamen alvus aperta permanfit & hæmorrhoides fluxerunt (Gefner *Arzn. in Schwaben T. 1. p. 194.*). Vertiginem chronicam viginti annorum ex plica polonica absciffa ortam in fene interpolatis laxantibus fustulit, per plures hebdomades ufurpatum (Schenkbecker *v. d. Chin. ch. Anh. p. 162.*). Celeri fuffeffu eo tuffis titillatoria concituit (Rofenft. *Eskd. Ed. 3. p. 270.*).

Supersunt quædam de usu stirpis externo monenda. *Folia* adhibita emolliunt refolvuntque tumores & dolores fopiant. Aceto cocta addito oleo amygdalarum amararum infar cataplasmati ad referandum fcirrhum hepatis propofuit Riverius (*Prax. med. Lib. II. cap. 5.*). De hac vi abunde retulit Tournefortius (*Plantes de Paris T. 1. p. 342.*). Simpliffimus modus, quem commendat, is est, ut cataplasma ex foliis lacte coctis paretur, vel igne folia emolliantur, quorum primum in podagra, alterum ad diffipandum lac in mammis coagulatum vel nodos mammarum deprædicatum (*l. c.*). Favet hifce confiliis cl. Renard (in *Journ. de Medec. T. 28. p. 241. qq.*), qui haud ita pridem multis cafibus in inflammatione & doloribus rheumaticis, & arthriticis fe adjutum vel emollitis igne foliis vel conqussatis & fartagine in cataplasma affatis, vel & vaporibus ex decocta herba elevatis, profitetur (*p. 252.*), & priori quidem modo inflammationem valde dolorofam & tumidam mammarum post puerperium diffuffit (*p. 259.*). Alius (Labrouffe in *Journ. de Med. T. 29. p. 503.*) rheumatiffimum vagum in puella, morbo hoc jam per tres annos tentata, devicit cataplasmate ex foliis & mica panis albi & lacte imposito; ita & refoluta fœmina, tumore per totum corpus, conatu vomendi & fudore faciei, correpta. Temerario confilio plebs ad fopendam odontalgiam fumum foliorum combuftorum haurit. Semina & capsulas; quas potiores judicant, admifcent foliis hocce fcopo Rufsi (Sam. Ge. Gmelin *Reife durch. Ruffland T. 1. p. 8.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Oleum Hyoscyami) *Pb. W. p. 124.* Ex feminibus exprimitur. Anodynum.

Extractum). Est foliorum fuccus infpiffatus. Receptum jam quoque *Pb. Würt. noviff. p. 92. Pb. Dan. p. 173. Pb. Svec. p. 111.* Vid. fupra *p. 239.*

Unguentum) *Pb. W. p. 64.* Ex foliis Hyosc. cum axungia porcina contuffis & coctis, addito post expreffionem oleo Hyosc. Dolores fopit emollitque.

Emplastrum) *Pb. W. p. 66.* Ex oleo feminum & fucco herbæ coctis, dein post colaturam, cera, Terebinthina &

pulvere herbæ Hyosc. additis. In doloribus mitigandis & tumoribus glandularum discutendis efficac. Commode miscetur cum emplastro vesicatorio ad ardorem prohibendum. Dolores ex hæmorrhoidibus cæcis eximie sopit unguentum ex emplastro Hyosc. unc. ℞. Extr. drach. j & olei ejusdem q. s. (Rosensteins *Reise-Apot. Ed. 2. p. 75. Strandbergs Taf om chron. Sjukdomars botande p. 15*).

Pharm. HYOSCYAMI ALBI Folia, Semina.

177. *HYOSCYAMUS ALBUS*; foliis petiolatis sinuatis obtusis, floribus sessilibus Linn. *Syst. veg. p. 184.* Hyoscyamus albus major C. B. Pl. annua Europæ australioris.

Hæc quoque species in Gallia officinas ingreditur. Mitior est præcedenti tam odore quam viribus, quibus cum ceterum convenit, notante jam Dioscoride (V. supra p. 238.). Semina similia sed alba. Male Renard (*Journ. de Med. 1768. p. 245.*) hanc eandem esse, cum qua Störckius experimenta sua instituerit, indicat. Sed obtinent aliquot cataractæ extracto hujus speciei dissipatæ exempla. Pluribus observationibus compertum se id habere refert Savvages (*Nesol. Ed. in 4. T. 1. p. 724.*), quarum binas recenset, a triente grani incipiendo, & sensim ascendendo, quamdiu nulla est cæphagi nariumve siccitas. Initio dum flocculi ante oculos volitant, hoc extractum cum mercurio dulci combinatum valde proficuum reperit cl. Molinelli (Conf. Murray *pract. Bibl. Vpl. 2. p. 153.*).

D A T U R A.

LINN. *Syst. veg. p. 184. Gen. pl. p. 98.*

Pharm. STRAMONII Herba.

178. *DATURA STRAMONIUM*; pericarpis spinosis erectis ovatis, foliis ovatis glabris Linn. *Sp. pl. p. 255.* Solanum fœtidum, pomo spinoso oblongo C. B. Icon, *Flor. Dan. T. 436.* item in Störckii *Libello de Stramonio etc.* Pl. annua calidioris patriæ, ut vel inde patet, quod inter primas pruina tacta pereat, jam in fimetis, ruderatis & ad vias in Europa frequens.

Atro stupefacientis carbone omni ævo Daturæ notatæ. Theophrasti & Dioscoridis Σπικυός Μαριχός non ad hanc, sed ad Daturam Metel L. videtur spectare; quam ideo sine dubio ill. A Linné una cum aliis ante eum in materiam medicam recepit. Stramonio mox odor virosus displicet, non adeo tamen in foliis infestus, ut vel solo olfactu &

con-

Concisa temulentiam gignerent (Störck *Libell. cit. p. 5.*); et si expergefactus post somnum in eodem cubiculo captum, quo recens herba comminuta, obtusum capitis dolorem persensit, paulo post evanidum (Id.). Respiciunt illud pecora (Linn. *Amoen. ac. Tom. 2. p. 219.*): Ast canis feminum unctiam dimidiam cum carne sine noxa devoravit (Sprögel *Diss. Experim. circa ven. p. 21.*). De noxio apud homines usu multæ consignatæ sunt historiæ. Calculosus senex præ errore capsulas Stramonii cum lacte coxit decoctumque bibit; unde vertigo; siccitas faucium & anxietas, vox sensusque deletus, pulsus parvus & celer; frigus extremorum, paralysis artuum; torvus aspectus cum delirio feroci, orta, deficiente somno & suppressis omnibus evacuationibus; quin & per lotii vias, ad quod mittendum calculus antea crebro invitaverat: nihilominus tamen eodem die pristina incolomitas rediit (Swaine in *Ess. & Obs. phys. & lin. T. 2. p. 247.*). Repetiit eundem casum cl. Vandermonde (*Rec. period. d' Obs. de Méd. T. 7. p. 330.*) — Seminis folius non minor est nequitia. Fuit miles, qui in vindictam donorum denegatorum; spiritum vini, seminibus Stramonii & Fœniculi cum saccharo infusum; hauriendum dolose dedit, unde misere potæ delirarunt, sed ab eo ipso curatæ hausto aceto vini, in quo piper maceratum frerat (Kramer in *Comm. Nor. A. 1733. p. 251.*). A mulierculis insidis Turcis; gynecæis inclusis; ad consopiosos & demerendos maritos, quo aliorum magis desideratorum amplexibus satientur, usurpari, & Hamburgi a vêtula sic honestam fœminam, quo se incia mœchum admitteret, intoxicatam narratur (Lindensolpe *de ven. Ed. Stenzel p. 531.*). Nominis Germanici communio (*Schwarzkummel*) fecit; ut aliquando loco Nigellæ feminis, etiamsi utriusque alias quoad formam hæud levis disparitas sit, ad pellendum lac a fœminis ingereretur. Sed aliquot memoro exempla, post solita symptomata, mortis pedissequæ (Büchn. *Mis. phys. math. med. 1727. p. 122. sqq. Hall. Hist. si. helv. P. 1. p. 259.*). Monspelii ante aliquot annos plures nebulones capti sunt, qui viatores expoliaverunt propinato vino, in quo semina Daturæ contrita infusaque fuerunt, duxque horum falsus est, plures hoc veneno lethargo prægresso interemptos, quibus dosis major oblata, alios vero ex minori dosi temulentos modo evasisse (Sauvages *Nosol. T. 2. P. 2. p. 430. Ed. 1.*). Horrenda quoque in duobus infantibus scena fuit, qui copiam feminum deglutiverant, nempe somnolentia, insignis corporis ardor, furor, intumescencia abdominis, convulsiones, strangulatio faucium, hydrophobia rel. enata. Præsidio autem fuerunt oleosa, lac, clysmata, potus aciduli & mixturæ temperantes (Lobstein in *Epist. Diss. Spielm. de veget. venen. Alj. annexa*). Huic

de effectu maligno in infantibus narrationi alia in plerisque isti similis (Huckel in *Com. Noric.* 1744. p. 114.). Ab Indis inter alia inebriantia & aromatica in electuarium recipitur semen, ad grata phantasmata cienda, & ut quidam volunt, quo ad scelera patranda tanto audaciores evadant (Kämpf *Amoen. ror.* p. 650.). Quæ olim vetita apud Chinenles consuetudo Daturam cerevisiæ addendi, quoniam non inebriationem modo, sed furorem genuit (Spraat *Hist. of R. Soc.* p. 162.) apud Russos adhuc cum semine obtinet, ut ebrietatem sibi concilient (Sam. Ge. Gmelin *Reise durch Russl. T.* 1. p. 43.) --- . Radicis drachma ex vino pota soporem induxit, in quo varia somnia & miræ rerum facies observatæ (Raii *Hist. pl. T. I.* p. 749.) --- . Transeo ad *Herbam*. Hæc in crambem cocta duobus adultis & puellæ narcosin & convulsiones concivit (Döderlin *Comm. Nor. l. c.* p. 15.). Folia ulcusculo ad oculum imposita, paralytin pupillæ generarunt (Raii *stirp. brit. Ed.* Dillen. p. 266.). En igitur stirpem partibus tantum non omnibus venenatam.

Quum vero dosis & iusta opportunitas venenum dirissimum in saluberrimum medicamen vertere possit: non culpandus ill. Störckius (*Libellus de Stramonio &c.* 1762.), quod ad illud commodum explorandum serio animum adverterit. Nempe succum expressum leni igne in Extractum inspissavit, sub cuius præparatione vapores quidem surrexerant, sed non inebriantes. Estque hoc nauseosum valde. Duplici exemplo istud tentavit in mania, & toties in epilepsia, semel in homine convulsionibus correpto. In prius dictis duobus malis auxilio fuit; convulsiones autem in quinto ægro exasperavit, unde tempestive ab ulterioribus præbiis abstinuit. Dosis vero fuit granum dimidium ad unum, & quidem bis, ter, vel sexies de die. Pro re nata continuatum per plures hebdomades vel menses cum hoc remedio. Mirum ill. virum non de pluribus experimentis insequenti tempore exposuisse, ut inde videatur ipsum dissimulasse salubritati vel efficaciam ejusdem.

Excitavit vero alios ad eadem subeunda. Lipsiæ unam maniacam post recidivas sanavit, aliam reliquit in pristina misera conditione; utraque vero fœmina molestissimam sitim cum ptyalissimo perpeffa fuit (*Comment. de reb. in sc. nat. & med. Vol. II.* p. 241. in nota). In nosocomio Stokholmienfi visa est Datura plus præstare, quam reliqua a Störckio commendata remedia heroica, deque quatuordecim ægris epilepsia & convulsionibus detentis, ibidemque obviis publice relatum est, quorum octo sanati, quinque levamen perceperunt, unus nihil inde auxilii expertus. Objicit vero cl. Greding (*Ludwig. Advers. Vol. I.* p. 345.), nimis cito ægros dimissos (*Odhelius in Vetensk. Acad. Handl.* 1766. p. 277. sq.). Additi dictis

dictis tria alia exempla, unum maniae; duo convulsionum, eodem modo sopitarum (Bergius *l. c.* p. 284. *sq.*). Alius Svecus modicus, Reef, duobus maniacis ea subsidio fuit (Strandberg *om obron. Spikd.* p. 16.). Ne cives disjungam, addo statim alium (Wedenberg *Diff. de Stramonii usu in morbis convulsivis, pref. Sidrén Upsl.* 1772.), qui historias quatuor ægrarum; quarum tres puellæ fuerunt habitus corporis sensilioris, a convulsionibus suis extracto ad octo grana usque dato liberatæ, publici juris fecit ---. In epilepsia quoque, & bis in mania, satisfecit voto cl. Durande, ter illud sefellit. Sic dum semel in Mania successit cl. Maret, idem frustra alto casu adhibuit: utroque horum de incallescencia corporis inde nata conquerente (Gardane in *Gazette de santé* 1773. *¶* 74. p. 143.).

Nemo vero plurium tentaminum rationem reddidit, quam cl. Greding (in Ludw. *Advers. medico-pract. Vol. 1.* inde a pag. 259.) idque non perfundorie, quorum alia ad melancholiam & maniam, alia ad epilepsiam, alia ad eundem morbum cum furore maniaco junctum pertinent. Plerisque somnus inde tranquillus, in aliis turbulentus contigit, oculi hebetes plerumque inde facti & visus varie vitiatus, quin lippitudo & convulsiones oculorum exortæ, caput obnubilatum cum dolore, sitis intensa vexavit, alii ptyalismum experti, appetitus ex usu potius auctus quam imminutus, ventris subinde tormina gravarunt, alvus in plerisque aperta & laxa, in aliis justo seignior existit, quin obstructa, sudor sæpe profusus, in plurimis largum lotii profluvium, nec menstrua inde cohibita. Aliis singultus, dolores rheumatici, febris & pruritus totius corporis, anxietas, purpura rel. supervenerunt. Constat igitur veritas effati cel. Sauvages (*l. c.*), narcotica multis modis quoad effectum inter se se variare, & si olim ille merito quæstus fuerit, non adcurate discrimina ista esse descripta, certe b. Gredingius multum contulit ad hunc effectum diluendum. De Datura evicit, non unice vim sopientem habere, sed acrimoniam insignem illi inesse, qua humores resolvat, & ad secretiones & excretiones varias sollicitet. Dolendum vero ex tot ægris, nullum nisi fortassis epilepticum sanitatem pristinam recuperasse; quatuor tantum constans levamen, & undecim temporarium modo percepisse, maximam partem frustra Daturam usurpasse, in septem plus minus exasperatum morbum, tres denique miseram mortem obiisse. Et varii horum effectuum passim ab auctoribus jam dictis confirmantur. Ne vero arbitreris, hæc mala vitio doseos contigisse, scias initium à grano uno extracti factum, sensimque eandem auctam ad drachmam dimidiam usque intra nycthemerum.

Extrinsecus negligitur hodie, lac tamen mammaram foliis

246 *Solanaceæ.*
recentibus dissipatum (*Fränck. Ammerkungen* 1. p. 424.);
emollire & relaxare insigniter ill. Ab Haller (*Hist. stirp.*
n. 586.) tradit.

P R Æ P A R A T U M.

Extractum Stramonii) *Pb. W. noviss.* p. 95. *Pb. Dan.* p.
173. *Pb. Svec.* p. III. Vid. supra p. 379.

P H Y S A L I S.

LINN. *Syst. veget.* p. 186. *Gen. pl.* p. 99.

Pharm. ALKEKENGİ Bacca.

179. *PHYSALIS ALKEKENGİ*; foliis geminis integris
acutis, caule herbaceo, inferne subramoso. Linn. *Spec. pl.*
p. 262. Solanum vesicarium C. B. Σφουγγό αλκεκινγκάρον Diosc.
Icon: Regnault *Botanique*, Le Coqueret. Pl. perennis, cre-
scens in Italiæ, Helvetiæ, Germaniæ umbrosis, dumetis,
præcipitiis e. g. montis vicini nobis Pleff.

Odor plantæ gravis displicens, ut in Solanis. Bacca)
unice in usu, quæ intra inflatum calycem fulvum ceraso
rubro similis continetur. Gustata subacida primum apparet,
dein amaricans. Amaritiam autem insigniorem præ se fert,
nisi a contactu calycis probe caveas, utpote ingrate ama-
ri. Edulis in Hispania (*Quer Flora Espannola* T. 2. p. 224.)
& Helvetia (*Hall. Hist. fl. helv. n.* 597.). Inde a Veterum
tempore (*V. Galenus de Simpl. Lib. 8. in Operum Ed. Ricc.*
p. 902.) fructui vis ciendi lotium tributa. Quo sine paullo
rarius Palatini rustici ejus recentis integros manipulos in-
gesisse feruntur (*C. Hoffm. offic. p.* 567.). Magis medica-
menti in normam ejus sex ad duodecim capiuntur, vel prout
sunt, vel saccharo conditi (*Lôseke auserl. Arzn. Ed. 3. p.*
256.), vel in vino, quo tres vel quatuor baccæ conquassa-
tæ fuere (*Arnold. De Villa Nova*); vel fucci earum un-
cia una. Charæ igitur evaserunt in hydrope, & ad calcu-
lum mucumque, unde oriatur, pellendum. Trochiscis ear-
rundem ad drachmam unam datis, calculos movit Listerus
(*Exercit. med. de calc. p.* 137. sq. in *Morton. Oper. Vol. 4.*),
medicina tamen adeo composita, ut vix inde baccis fidas,
Arthritidem quidam superavit ingestis baccis octo quavis lu-
næ phasi, vel iisdem contulis & ex vino potis, succedente
fœtidæ materiæ cum lotii profluvio (*Raii Hist. T. 1. pag.*
681.). Succum expressum & condensatum jam laudavit Dio-
scorides; nec displicet hic modus Alkekengi exhibendi cl.
Lewis (*Mat. med. p.* 27.).

PRÆ-

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Trochisci Alkekengi) *Pb. W. p. 233.* Mesues inventum, largæ nimis & inconcinnæ compositionis. Occurrunt & (*l. c.*) cum Opio misti.

N I C O T I A N A.

LINN. *Syst. veg. p. 185. Gen. pl. 99.*

Pharm. NICOTIANÆ Folia.

180. NICOTIANA TABACUM; foliis laceolato ovatis fessilibus decarrentibus) floribus acutis Linn. *Sp. pl. p. 258.* Nicotiana major latifolia C. B. Icon: Regnault *Botanique Le Tabac.* Crescit sponte in America australi, ubi perennat, apud nos annua, nisi inter hybernacula per hyemen asservetur. Colitur tam ibidem quam in septentrionali America & insulis vicinis, necnon multis Asiæ & plerisque Europæ regionibus copiosissime.

Dictæ speciei simillima Nicotiana fruticosa L. facile distinguenda foliis subpetiolatis. Præter præfixam in Europa etiam copiose colitur *Nicotiana rustica* L. foliis petiolatis ovatis integerrimis, floribus obtusis (*Sp. pl. p. 258.*), cuius icon in Regnault *Botanique* L'herbe à la Reine; cui tamen prior præfertur, quæ & magnitudine foliorum plus lucri spondet. Pro cultura plantæ & subsequente præparatione odoris saporisque gratia variat.

Tabacum medio sæculo decimo sexto in Europam translatum fuit. Et quum in Regis Galliæ, Francisci II. in aula Lusitanica legati, Jo. Nicot, notitiam anno 1560. veniret, hincque semina redux matri Regis, Catharinæ De Medicis, offerens facultates ejus doceret (*Clus. exot. p. 309.*): nomen & Nicotianæ & herbæ reginæ postea tulit. Tabacum ab insula Tabago dictum fuit, in qua primum Hispani stirpem invenerunt. Petum vero vetustum Brasiliensis nomen est (*Clusius*). Multa alia illi tributa nomina sunt, quæ partim respiciunt homines, qui in usu stirpis hinc inde propagando meritum quæsierunt, partim virtutes, quas nimis forsitan liberaliter illi tribuerunt. Prout stirps ipsa ab America primum in Europam transmigravit: ita & ars fumum siccatorum foliorum hauriendi, quam Gualterus Raleigh ex America redux in Angliam docuisse fertur (*Raii Hist. plant. T. 1. p. 714.*). Quod enim C. Gesnerus (*Epist. Lib. 2. p. 79. b.*) sumum ex contrito folio carbonibus in-

jecto per infundibulum hauriendi naribus & ore fecit experimentum, demonstrat tum temporis artem in cunis adhuc jacuisse & pulveris naribus attracti lanocinia præcipue commendabilem etiam cultissimis hominibus herbam reddiderunt. Nam masticatio eius in funem contortæ vix præterquam nautarum plausum tulit. Quis vero crederet, nisi proprio visu omni die edoctus, plantam narcoticam, acrem, cujus cultura agro solum, finus, homines, eripiuntur, quæ in fumum resoluta spurcitiem vestibus, suppellectili, induit, nec nisi semiputrida lotio rel. præparata in usum trahi potest, palato, vix pretiosissimis deliciis alias satiabili, placere posse, & naribus, odoramentis gratissimis adeo assuetis? Optimum & efficacissimum Tabacum illud censetur, quod a vase, quo transfertur, nomen *Enafer* tulit.

Sapore instruantur Folia } acri nauseoso, odore gravi peculiari ingrato. Masticata salivæ affluxum copiosum cient. Deglutita nauseam, vomitum vehementem, vertiginem, alvi profluvium gignunt. A pulvere nimis copiosa assumto coma somnolentum, tandem apoplexia lethalis nata (*E. N. C. Dec. 2. Ann. 10. Obs. 131. p. 222.*). Cerevisia cocta enormes vomitiones & alvi dejectiones cum anxietate & debilitate summa crearunt, subsequente sopore, & larga infudatione (*Diemerbroek Tr. de peste p. 294.*). Mensa etiam si non deglutita ebrietatis sensum generant (*Gesner l. c.*). Cani data vomitum quoque in illo produxerunt copiosum (*Id.*). Extrinsicus applicata pluries vires similes manifestarunt. Fuit sœmina, quæ ad tineam capitis sanandam & pediculos profligandos linimentum ex pulvere Tabaci & butyro tribus suis filiis inunxit, unde omnes, & hæ quidem puellulæ, mox vertigine & vomitionibus diris correptæ, æstuarunt, sudarunt, animo deliquerunt per 24. horas instar temulentorum incedentes, sed quiete & syrupo de Citro restitutæ (*Eph. N. C. Dec. 2. A. 4. p. 46.*). Ita violenta vomitio immediate excepit insperionem Tabaci super femore contuso & lacerato, repetito experimento (*Eph. N. C. Dec. 2. A. 2. Obs. 108. p. 262. sq.*). Simile exemplum narratum (a *Stevenson in Alston M. m. Tom. 2. p. 190.*) de folio Tabaci brachio exulcerato imposito. Decoctum pariter foliorum scabiosis partibus applicatum vomitum cruentum & convulsivum creavit (*Marrigues in Vinderm. Rec. period. T. 7. p. 67.*). Si acu & filo, oleo Tabaci madido, pars animalis vivi vulneratur, illud mox perit, unde & quidam argumentum contra variolarum insitionem desumferunt: mitius tamen quædam Nicotianæ species virus vehere compertum (*Redi Experim. nat. p. 50.*). Hæc quoque sine dubio causa, quod *Albinus* (*Diss. de Tabaco Franc. ad Vindr.*).

Vindr. 1695. p. 11.), nec gallinam nec columbam periisse filo eo imprægnato & trajecto, nec canem molossium instillato & intruso vulnere cruris oleo, tradat. Narcoticam naturam cum acrimonia junctam inesse Tabaco phænomena manifestum reddunt.

Inassueti, dum *Fumum* hauriunt ore, vertigine cephalalgia, anxietate, somnolentia, vomitu, alvi solutione corripiuntur. Excessus in assuetis idem facit. Homo, qui 25. fistulas ex sponione post meridiem exhauerat, stupidus inde evasit cum jactura sensuum, quos recuperavit vomitionibus violentis, post potum ferum lactis sensim evanidis (*Marrigues in Vanderm. Rec. period. l. c. p. 68. not.*). Quin duo fratres, quorum unus septendecim, alter octodecim fistulas evacuarunt, apoplecticorum in modum prostrati animam expirarunt (*Helwig. Pbs. phys. med. p. 45.*). In quolibet vero fugente fumum sollicitantur glandulæ salivales & reliqui oris rivi & hic frequentis expuitionis necessitatem parit, inde depauperatur corpus necessariis liquidis, vix solita potione refarciendis, & exsiccatur. Mox ante prandium haustus appetitum cibi delet. Nec acres inde reddi humores dubitare licet. Hinc *Tissotus* (*Epist. pract. p. 337.*) neminem Tabaci fumo nimis deditum novit, qui ad senilem ætatem pervenerit. Hinc apoplexiæ, epilepsiæ, arthritidis, variorum pectoris vitiorum, icteri, tabis, hinc inde legitur causa evasisse. Dissuadet præterea frequentiore e jus haustum nigredo, quam dentibus inducit —. Moderatus usus in laxis & succosis nimium hominibus ferri potest, pituitam oris & bronchiorum solvit, colicas flatulentas proffigat, & qui mane fumum hauriunt, solvi, plerumque inde alvum experiuntur. Sed huc usque de diætetico fumi usu, qui utinam nullus esset.

In medicina præstantior. Sæpe tollit odontalgiam a carie, modo absit inflammatio gingivarum, cui calida natura adversa est. Catarrhosam quoque sedat subinde vel vi anodina vel sputatione aucta (*Tissot Avis p. 187.*). Ad purgandum Aerem putridum & corruptum eximius. In peste *Diemberbroeckii* (*Tract. de peste p. 157. 162. 180.*) præcipuum fuit prophylacticum apud se numerososque alios suctio crebrior Tabaci. Et quum ipse male jam affectus esset vertigine, nausea, anxietate, ex ægrorum commercio, mox in suctione fumi Tabaci remedium invenit (*l. c. p. 273.*). *Parochus* quidam sacra ægris administrans eodem præsidio se ipse munivit. Tanto magis vero conducere videtur suctio in contagiosis morbis, quum salivam proliciat, & cogit eandem exspuere, quæ deglutita facile infectionem parit. Attamen *Lipsiensibus* ad pestem avertendam non suffecit (*Rivini Diss. med. p. 870.*) —. Fumi clysmatis in

modum applicati efficaciam experiendi frequentior suppetit occasio. Instrumenta in hunc finem varia excogitata sunt. Simplificissimum & ubi mora periculo non caret, est manubrium fistulæ tabacinæ ano immittere & receptaculo ejusdem vacuo admovere aliud Nicotiana accensa repletum summaque vi inflare fumum; vel vaginæ cultri infra transmissæ anoque intrusæ fistulam accensam admovere (Conf. Tissot *Avis* p. 492. ubi & alia ejusdem simplicitatis auxilia significantur). Altius tamen omnino penetrat & copiosius fumus instrumento proprie sine fabrefacto inflatus. Specimina hujus superiori jam sæculo ex barbarorum, Anglorum suoque invento exhibuit Jo. Andr. Stiffer (*Epist. de machinis fumiductoriis curiosis Hamb. 1686. c. fig.*). Ulterius in instrumento perficiendo laborarunt Schäffer (*Gebr. u. Nouven d. Tobacksfrauchsflystier c. fig.*), De Haen (*Rat. med. P. 1. p. 113.*) qui duo instrumenta Viennæ excogitata describit, Gaubius (*Advers. varii argumenti Lib. 1. c. 4. c. fig.*), Gardane (*Sur les Asphyxies avec la description d'une nouvelle Boîte fumigatoire portative c. fig.*) alique. Reliquis vero merito præferendum Gaubianum instrumentum ob simpliciore fabricam & levius absque effectus jactura impendium. Fumo Tabaci sic per anum intruso, vi salis stimulantis resolventis & olei empyreumatici, quod pariter irritat, calefacit, simulque anodynum est, necnon ope aeris calefacti, expandentis, intestina vellicat & ad fortiorem contractionem incitat, quæ ob commercium cum aliis corporis humani partibus & hæc in consensum trahunt. Pertinacissimas igitur alvi constipationes multoties referavit hocce clystma repetitis vicibus applicatum, donec alvus solveretur, sive idiopathicum malum constituerent, sive tanquam symptoma aliis sese adfociarent. In ileo post venæ sectionem multis extollit Sydenhamus (*Op. p. 533. & 606.*). Quantum præstiterit in hoc morbo & in hernia incarcerationa, Schäfferus (*l. c.*), Haenius (*Rat. med. 1. p. 113. P. 2. p. 138. P. 9. p. 206.*), Rau (*in Act. nov. N. curios. T. 3. p. 146.*) alique multi casibus prolatis confirmarunt. Aliquando tamen spem fefellit (Haen *l. c. P. 2. p. 53. 55. P. 11. p. 183.*). Nec sane conducit, quando sero nimis adhibetur, dum vel inflammatio jam imminet, vel vere adest, ut quæ ab acri stimulo augeatur necesse est. Nec juvat causa incarcerationis invincibili. Potens præterea in colica spumodica, quam difficilis alvi obstructio plerumque comitatur (Schäfferi aliquot casus, Rau *l. c.* Gaubius *l. c. p. 46.*). Efficacissimum ad resuscitandos aqua suffocatos est, non neglectis tamen reliquis subsidiis, cujus sufficit citare testimonia Tissoti (*Avis cap. 28.*) & Haenii Opera (*l. c.*). Et idem auxilium spondet præsentibus aliis causis, quæ vi-

res vitales opprimunt, ut sub metu suffocationis ex vaporibus carbonum vel alia aura mephitica, strangulatione suspensorum, vel morte apparente infantum ex funiculo umbilicali circa collum stricto sive ex partu difficili & sic porro —. Vlet & ad eliciendos vermes, ut exploratum fuit in ascaridibus (Turner in *med. Obs. & Inqu.* Vol. 2. p. 307. 1799.).

Si a dicto usu discedas, rarissima foliorum in medicina est administratio. Ob saporem nauseosum vomitum & alvi solutionem, quam cient, excluduntur ab interno usu. Masticata vires coarctices ventriculi adjuvare, pituitam resolvere & initia obstructionis glandularum mesenterii sufflaminare feruntur (Chomel *Ufuelles* T. 1. p. 182.). Pro clysmate in morbis soporosis inservit uncia eorum una cum aquæ libra una decocta: sed cautione opus est, nam sunt, qui, etsi revixerunt, vomitionibus, convulsionibus, sudoribus frigidis aliisque incommodis postea tentati (*l. c.* p. 184.). Contra ascarides nihil præstitit clyisma simile, quam quod alvi dejectionem effecerit, sed haud absque molestiarum variarum sodalitie (*Med. Transf.* T. 1. p. 47.). Resolvendi efficaciam declarat usus in tumoribus duris hypochondriorum, Nicotiana cum aceto vel spiritu vini in pulvem trita & abdomini intra linteum applicata, ut quos subinde dissipavit, sed non sine vomitu præeunte. Videant, qui hunc aliosque recensitos effectus perpendant, an tuto ad detergenda ulcera adhibeantur recentia folia, vel decoctum ex iis paratum, ut passim commendatur. Succo ulcera, præsertim verminosa, depurare conantur Indi (Rumph. *Herb. Amb.* T. 5. p. 226.).

Pulvere foliorum naribus prospicitur, mox rudiori (Rappé), mox subtilissimo, Hispanico dicto, qui nec ipse suis vitis caret, auctis sæpe vario additamento, vel ob stimulum vel odoris gratiam excogitato. Sternutationem in minus assuetis excitat, vertiginem, anxietatem, & incaute deglutitus nauseam, Sensum vero repetito ejus usu ita calefcunt olfactus nervi, ut non amplius sternutet homo, simulque odoratus vis infirmetur. In singulis prolicet contra naturam copiam mucii, & humores ad caput determinat. Nocet præcipue, quibus debile nervorum systema est. Nervosos morbos nostro tempore frequentiores quotidiano Tabaci naribus attracti usui haud dubitat adscribere cl. Lorry (*de Melancholia* T. 1. p. 123.) fœminamque novit, quotiescunque hoc lenocinio abutatur, hystericam alias sanam. Memorabile tamen melancholicos omnes & singulos fere eo delectari, etiamsi ante eidem non assuetos (*Id.* p. 374.). Augeri vero ejus abusu epilepsiam & furorem Greding (in *Comment. Lips.* Vol. 14. p. 650.) observavit. Ad rariora
exem-

exemplia, nisi vitium in observatione subreplerit, pertinet, quod homo immodice Hispanico pulvere delectans evomuerit pulverem per plures annos ex descensu per gulam in ventriculo collectum, inde a morbo diuturno polymorpha liberatus (Triller *Diss. de Tabaci pramici abusu in Opusc.* T. 1. p. 221.). Utilitas magis opinione, quam experientia nititur. Naribus attractus non plane nullam spondet in peste (Benza *Pest. Vienn.* p. 82.). Sunt, qui caput liberius inde evadere, visum augeri volunt.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Extractum Tabaci) *Pb. W.* p. 93. Aqua paratur. In tussi pectorali ut vocat, imo in principio phthiseos deprædicat Schulz (*Prælect. in Pb. Brand.* p. 276.). Spasticam quoque sedarunt grana ejus duo vel tria, quo vero nausææ obviam eatur, cochleare aquæ Cinamomi superbibendum (Rosenst. *Apot.* p. 71.). Qui hoc suadet vir ill. fatetur tamen, se nondum in tussi convulsiva illud expertum (*Id. Biskd.* p. 281.).

Syrupus) *Pb. W.* p. 197. Favet asserto de præstantia in asthemate pituitoso & tussi casus recentius consignatus hominis pertinaciter cum tussi asthmatici inde levati (*Obs. clin. Warsov.* p. 53.). Ea dosi dare convenit, qua vomitum non pariat, cui prævertendum aromate.

Oleum). Est empyreumaticum, sicca & violenta distillatione erutum. Fœtet, insigniter acre. Ingeruntur tamen Lappones in colica spastica (Montin *Diss. de med. Lapp.* in *Halk. Collect. Diss. præct.* Vol. 6. p. 742.).

Emplastrum de Nicotiana le Mort) *Pb. W.* p. 68. Mixtum nimium ex variis resinosis, herba & oleo Nicotianæ, Splenicis ab auctore commendatum. Abdomini impositum alvum referat.

Pulvis sternutatorius variegatus) *Pb. W.* p. 159. Species Tabaci pro fumo Camerarii) *l. c.* p. 180, Officinales) *l. c.* Ubivis insignis ferrago tædium parit.

C A P S I C U M .

LINN. *Syst. veg.* p. 189. *Gen. pl.* p. 100.Pharoz. PIPERIS INDICI s. HISPANICI vulgo CAPSICI *Pb. Par.**Fructus.*

131. *CAPSICUM ANNUUM*; caule herbaceo pedunculis solitariis Linn. *Spec. pl.* p. 270. Piper indicum vulgatissimum C. B. Conf. Capsicum indicum Burm. *Thes. zeyl.* p. 53. Icon: Regnault *Botan.* Le poire d'Inde ou de Guinée. Pl. annua Americæ australis & Indiæ orientalis. In vaporariis apud nos copiose culta.

Multiplicis varietatis, quarum eligitur ista Fructu) conico acuto, initio viridi, dein fulvo, qui ipse species baccæ est pulpæ ficcoris & parcæ, intra quam recondita semina rotunda compressa. Sapor ejus piperi analogus, acris & igneus fere communionem nominis peperit, Hicque diu in ore remanet. Extractum spirituosum Capsici intolerabilem ardorem in lingua excitat (Lewis *M. m.* p. 456.). Mirum, Loxiam cardinalem fructu vesci (Osbecks *Ossind. resa* p. 16.), qui homini inter acerrima aromata est. Medicum forum ideo vix ingreditur, sed condimenti loco est, frequentius tamen apud Indos, quam apud nos. Et tegminis & feminum creber in Jamaica usus est pro appetitu ciendo, digestionem adjuvanda. In robustioribus purgandi scopo ibidem adhibetur, sed haud absque tenesmo & ardore ani. Intrat Jamaicensium *Mandram*, qua ipsa miscela, conflata ex Cucumere, Ceba, succo Limoniorum & vino Maderaico una cum Capsici aliquot capsulis, utuntur ad ciendum appetitum maximo emolumento (Browne *Jamaic.* p. 176.). In Gubernatu Casaniensi capsulas in furnis torrefaciunt, dein in pulverem redigunt, ut ad condimenta ciborum suppetat (Pallas *Reise T. 1.* p. 152.).

In Anglia, Gallia, Italia præsertim placet Capsicum) caule herbaceo fructu maximo anguloso obtuso Mill. Anglis Bell-pepper, quod sine dubio inter Capsici annui L. varietates latet. Hujus fructus secundum longitudinem inciduntur, & semotis feminibus aquæ salitæ per aliquot dies immittuntur ad leniendam acrimoniam, & dein aceto condiuntur. Hicque sunt Gallorum Poivrons (Munchhaus *Hausvat.* T. 3. p. 614.), quorum tamen tantillum modo ingerendum ob acrimoniam. In embammata recipiuntur.

Capsici baccati L. (Anglis Birdpepper) semina Cayanæ Ame-

Americæ mola conteruntur, ut referant Sinapis femina; Basis sunt pulveris, qui inde transmittitur nomine Cayenne pepper. Gustans fructum recentem in caldario horti, vel potius eidem admovens modo linguæ apicem, ferventiorē semper longē sensu saporem, quam in annuo. In Anglia tibos hisce feminibus condiunt.

STRYCHNOS,

LINN. *Syst. veg.* p. 189. *Gen. pl.* p. 100.

Pharm. NUX VOMICA.

182. STRYCHNOS NUX VOMICA; foliis ovatis caule inermi Linn. *Spec. pl.* p. 271. Nux vomica officinarum C. B. Caniram Hort. Malab. T. i. Tab. 37. p. 67. Exstat & icon in Blackwell T. 395. Conf. Burm. *Thest. Zeyl.* p. 171. Arbor crescens in Indiæ, nominatim Zeylonæ & Malabaricæ arenosis.

Fructus) est bacca globosa, aurantii coloris, dura, glabra, fragilis, in cujus pulpa Semina) orbiculata, compressa, umbilicata, cinerea, hirsuta latent, saporis ingrate amari, quæ unice usū veniunt nomine Nucis). Faba St. Ignatii officinis quibusdam videatur. Linneo autem nondum liquet, an ista congener sit. Continet nux vomica copiam gummosarum partium amararum & paucissimas resinosas amarissimas. Hinc spiritus vini rectificatus optimum menstruum (Junghansl. *Diss. de nucē vpm. & cort. Hippoc.* p. 13. sq.). Destillatione ascendit phlegma innoxium; oleum flavum sive nigrum cum sale volatili (Loff. *Diss. de nucē vomica Witt.* 1683.).

Venenis antea adnumerata. Si virus ad certa quædam animalia restringis, & ad majorem dosin in homine, non errabis. Etenim bruta varia, non solum ista, quæ clausis palpebris in lucem prodeunt, ut canes, (de Heyde *Observ.* 50. p. 116. ; Seutter *Diss. de nucē vomica* ; Courten *Phil. Transf.* n. 335. Vesper *de Cicuta* p. 194. Brunner apud eundem; Loff. *l. c.* Hillefeld *Diss. Experim. circa venena*) felles, (Brunner *l. c.* ; Loff *l. c.* ; Hillefeld *l. c.*), glires, vulpes, lupi, sed & cuniculi (Hillef. *l. c.*) & aves quædam, ut cornices, anates (Hillef. *l. c.*) eadem pereunt. Contra Gesnetus (*Epist.* p. 33. a.) cani hujus serpulum dimidium cum carne dedit, unde post dimidiam horam obdormivit, & sub somno capite & cruribus convulsus post quatuor horas periit. Sui vero notabilis quantitas data absque ulla noxa (Loff. *l. c.* 24.). In quibusdam brutis citius, in aliis paul-

10 lentius sese exferit virus. Hora dimidia circiter ab exhibitione anhelose respirant, mox torpidi evadunt & impavefcunt, impulsi pedibus quidem incedunt, sed rigidis. Tandem fpafmo vel tetano totius corporis idque per vices corripuntur, donec extinguantur penitus inter horæ circiter spatium. Citius operatur venenum, fi ad motum concitantur, sub ipfo vero motu derepente obrigefcunt (Loff. *Diff. cit.* §. 15.). Et sub fortiori paroxyfmo prorfus nec vident, nec audiunt, nec tactu percipiunt, etiamfi diverfis partibus pungantur vel vulnerentur, adeo ut aures, cauda sine omni doloris percepti indicio abfcindi poffint (*l. c.* §. 18.). Sic igitur verum fomnum, inftar narcoticorum, non movet, fed infenfitatem five ftuporem (*l. c.* §. 16.). Exigua vero quantitas jam necat, grana octo cuniculum, & quinque alium (Hillefeld §. 1. *Exper.* 15.), gr. quatuor felem. (*Exp.* 6.), fcrupulus unus canes robustos (*Exp.* 7. 8.), nuces duæ concifæ alium canem (De Heyde) necarunt. Sed Loffius (*l. c.* §. 17.) a granis duobus ad drachmam unam ultraque afcendendo effectum femper eundem deleterium expertus eft, licet post minorem dofim diutius fuperviverent. Ingeniofe cl. Hillefeld (*Diff.* p. 2.) fenfim auxit dofim grano addito, ut vera, qua necaretur animal, conftaret. Cortex nucis vifus eft medulla valentior (Loff. §. 17.). Sic & pro varia corporis indole vel citius vel tardius vis sese exferit. In catello, elapfo horæ quadrante, caput fuccuti & in larus trahi cœpit, in canibus variis post dimidiam horam, felem vero citiffime convulfionibus & epilepfia vehementiffimis afflixit. Hæc velocitas effectus, qui fubinde contigit, abfque folutione nucis in ventriculo & abfque veftigii inflammationis (quæ nec Loffio obvia fuit), probabile reddit, mortem inferri vi immediate in nervos translata, nec opus effe, ut virus in fanguinis ipfius mafsam intret, autequam turbas ciëat (Wepfer *l. c.* p. 212.). Attamen fubinde inflammatio adfuit, quin gangræna ventriculi & iateftinorum (Wepfer p. 208. & *Experim.* varia cl. Hillefeld.), & fanguis jufto fluidior apparuit (Loff. *Diff. cit.* §. 19. Wepf. p. 195.).

Nec apud homines culpa caruit. Mentio fit (Mathiolus in Diosc. *L.* 4. *Ed.* Bauh 2. p. 764.) mulieris fenefcentis inde extinctæ, quod cafum eadem radula contritum comederat, qua antea nux vomica comminuta fuerat. Ita periit puella decennis ex nucis hujus granis quindecim bis ad quartanam fuperandam ingeftis post fummas anxietates & vomendi conatus (Fr. Hoffm. *méd. Syft.* 11. p. 285.). Alia fœmina ab exhibita nuce vomica cum Gentianæ radice contra febrem intermitrentem periculofis convulfionibus correpta cum fequente rigore & ftupore fere omnium partium (Seut-

ter *Diss. cit. §. 11.*). Desiit quoque vivere Upsalæ honesta matrona incautius illa usa (Linn. & Tillæi *Diss. de febr. interm. curatione p. 40.*). Verum sunt alia exempla, quæ, etsi non omni vitio absolvant nucem, ad atrociora tamen venena non pertinere demonstrant. Lossius (*§. 23.*) illam in substantia vel extracto ad granum unum vel alterum sine noxa degustavit, & novit amicum, qui integram nucem deglutivit innoxie. Ulterius id declarabitur successu, qui in variis morbis percipit fuit, modo a temerario usu cautum fuerit.

Non multum fugis affert scire, quod Arabes immunitatem contra ictus serpentum ex una vel altera nuce quotidie per duos annos continuos ingesta sponderint. Nec ex stolidi farragine, *Electuario de ovo*, quæ dudum in usu fuit, vera virtus nucis cognosci potest.

In peste ad antidota refert C. Gesnerus (*Epist. p. 114. b.*), quæ sudore profint. Eadem excretionem hoc malum, nuce ad scrupulum unum quin tres data, in Germania sublata fuisse Fallopio (*Tract. de tumor in Oper. T. 1. p. 756.*) traditum erat.

In febribus intermittentibus valere a multis notatum. Ludovici (*Pharm. med. sec. accommodata in Oper. p. 113.*) præfert in hisce Gentianam mistam tantillo nucis vomicæ cortici Peruv. ipsi. Nuce factor empiricus multos a tertiana liberavit (*Wedel Amoen. mat. med. p. 337.*). Febrifugam ejus vim extollit, uti & alexipharmacam Büchnerus (*Ph. Brand. p. 61.*). Decoctum ex scobis nucis vomicæ uncia una & aquæ communis mensura dimidia, per semihorium lente coctis, quartanam scæminæ debellavit, obstructione viscerum diriori stipatam, obstructionem aliis referantibus (*Hartmanni Diss. de Cicuta merc. sublim. etc. p. 17.*). Respondit & spe cl. Junghanss (*Diss. de nucis vomicæ & corticis Hippocastani virtute Hale 1770. p. 13.*) in intermittentibus, qui ejusdem ope sudores validius expelli expertus est.

Contra vermes intestinales varii quoque tentarunt. Medicus quidam filio suo 18. annorum scobem nucis vomicæ a rarva quantitate ad gr. decem in epilepsia a vermibus innocue dedit repetitque usum apud alios (*Schulz M. m. p. 404.*, qui se favisse huic remedio tam hoc loco, quam in *Prelect. Ph. Brand. p. 143.* demonstravit). Proscua & fuit Essentia spirituosissima contra vermes, nominatim lumbricos quater de die ad guttas quinquaginta data, uti & extractum resinofum, sed aliis mixtum (*Junghanss. l. c. p. 13.*).

Sequitur, ut nervorum sive mentales aliquot morbos una comprehendam. Optimo successu Büchnerus &, eo præeunte, Junghanssius (*l. c. p. 9.*) in malo hypocondriaco & hysterico præscripserunt. In delirio hypocondriaco periodico le-

levamen præsentaneum attulisse notat Thebesius (*Nov. A. N. C. T. 1. p. 175.*) —. Maniacis grana duo ad octo somnum conciliarunt opiatīs frustra tentatis (ex Albino Alston *M. m. T. 2. p. 41.*) —. A cane rabido demorsis in electuario de ovo commendata (Schulz *M. m. p. 404.* Thebes. *7. c.*). Non extra Lapponiam placet, dolores colicos compescere nuce dimidia aqua vel spiritu vini sumta (Montin *Diss. de med. Lappon. in Collect. Hall. T. 6. p. 742.*).

Certius de pretio in dysenteria judicare licet, quod cl. Hagström (in *Veiensk. Acad. Handl. 1773. p. 301.*) aliquot centenis experimentis evicit. In epidemia nucem in pulvere ad scrupulum unum exhibuit, præmissō subinde Rheo cremore tartari permisto. Sunt vero ægri, qui unice pulvere hocce, mane tribus vel quatuor diebus dato, convalescunt. Vehiculum fuit aqua vel cerevisia calida, qua mitiorem & meliorem effectum, quam frigida, exseruit. In delicatioribus boli ex nuce vomica & electuario Diascordii parati sunt. Granis quindecim nucis vomicæ mane & vespere datis dysenteriam in foemina leprosa stipavit cl. Odhelius (*l. c. 1774. p. 270.*). Sufficere adultis grana decem vel duodecim bis de die sumta ad mitiganda tormina & dejectiones minuendas expertus est cel. Dahlberg (in *litt. m. Dec. 1775.*). Perscripsit ei vero medicus Zetterberg infantibus quoque, sed minori dosi proficuum esse.

De variis curationibus nuce vomica & vitriolo albo factis in inveteratis scorbuticis, herpeticis aliisque ulceribus refert cl. Wiel (*Diss. de usu nucis vomicae & vitrioli albi*); uti & in rheumatismo & arthritide (*p. 17.*), item nuce vomica sola contra hydropem (*p. 39.*): sed fateor non tam dilucide & distincte de hisce actum esse, ut optari poterat. Adhibuit vel tincturam ex libra una nucis & libris quatuor spiritus vini rectificati, in phiala digestis, dein expressis, addito saporis causa syrupo sacchari, a guttis 5. ad 80., 90., 100.; vel pilulas ex pulveris nucis & succi Liquiritiæ vel extracti Trifolii fibrini partibus æqualibus ad pondus granorum duorum, quarum pilulæ quinque datæ, aucta sensim dosi, quin drachmæ duæ ad sex per diem consumatæ.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Electuarium de Ovo) *Pb. Brand. p. 61.* Est farrago inconcinna variorum, inter quæ vitellus ovi, Theriaca, Nux vomica. Maximiliano I. dicitur ab impudente quodam empirico obtrusum. Correctiori compositioni operam edidit Cnöffel (*A. N. C. Dec. 1. A. 6. 7. App. p. 29.*). Utrum venenatæ an salutaris naturæ esset, disputatum (*V. Pb. Tom. I.*

R

Brand.

Brand. l. c.). Sic & de dosi non convenerunt. In mania, rabie canina, peste a scrupulo uno ad drachmam unam vel duas datum. Jo. Bapt. Gemma *de curandis carbunculis & bubonibus pestilentialibus*) unciam adeo unam adulto dedit.

Electuarium camphoratum (*Pb. Brand. p. 56.* Huic quoque inest Nux vomica & Theriaca. Keglero auctore. Hodie inusitatum. A monialibus Egranis modo nomine Theriacæ Egranæ adhibetur, & venditur tanquam antitoxicum (*Pb. Brand. l. c.*).

Essentia s. Tinctura Nucis Vom. Buchneri). Separatis villis externæ superficiei nuces torrentur moderato igne ad brunum colorem usque, in pulverem redactæ consperguntur oleo tartari per deliquium, dein humiditate abacta spiritus vini rectificatissimus (qua proportione, non additum) infunditur, ut Essentia fiat. Hujus guttæ quadraginta quinque ex aqua vel infuso florum Chamomillæ omni bihorio datæ (Junghans *Diff. cit. p. 11.*). Efficacissima prædicatur & tuta omnino (*l. c.*).

Pharm. COLUBRINUM Lignum.

183. *STRYCHMOS COLUBRINA* ; foliis ovatis acutis, cirrhis simplicibus Linn. *Spec. pl. p. 271.* Clematis indica spinosa, foliis luteis C. B. Solanum arborescens indicum foliis napecæ majoribus magis mucronatis. Breyn. *Prodr. 2. p. 301.* Modicam-caniram *Hort. malab. T. 7. p. 10. T. 5.* Arbor spinosa in Malabaria Zeylonaque crescens.

Ligni nomine venit Radix) lignosa, crassitie brachii, solida, ponderosa, acris, valde amara, modora, cortice ferrugineo maculis cinereis instructa. Transversim secta fibras offert sive laminas albas a centro ad peripheriam ductas & alias remotissimas albas, inter quas cellulæ quadratæ cavæ laminulis transversis passim intertextæ. Compages ejus valde spongiosa est & porosa, sed simul dura (Linn. *Amoen. ac. T. 2. p. 105.*).

Est lignum colubrinum secundum Garziæ ad mentem ill. Linnei.

Venentatæ naturæ est. Nam in viro tremorem membrorum, & aliis duobus casibus, præter tremorem, stuporem creavit (Heide *Cen. Obs. 7.*). Recens primo anno maniam, tormina, vomitum & convulsiones, ciet (Herm. *Cynof. M. m. T. 1. p. 235.*). Attamen non omni salutari virtute destituitur. Ad venenorum ferociam destruendam commendari prout Lignum colubrinum primum (V supra p. 255.) & eodem modo usurpari, subinde cum cortice per-

permixtum, præferri tamen radicem tradit Rafus (*Hist. pl. T. 2. p. 1807.*). Quartanas subigere & vermes necare insuper notatum (*Herm. l.c.*). Dosis in essentia ad drachmam, in decocto ad unciam dimidiam usque, assignatur. Rarissime in pharmacopliis occurrit; multoque adhuc rarius in formulis medicarum; nec, quæ de eo memoriæ prodita sunt, calcar ad ulteriora experimenta subeunda addunt;

V E R B A S C U M.

LINN. *Syst. veget. p. 183. Gen. pl. p. 97.*

Pharm. VERBASI Folia, Flores.

184. *VERBASCUM THAPSUS*; foliis decurrentibus utrinque tomentosis caule simplici *Syst. veg. l. c.* Verbascum maslatifolium luteum C. B. Descriptio uberior exstat in Risle-ri *Diss. de Verbasco p. 15.* *ὄλιμος* Dioscoridis. Icon: Regnault *Botanique le Bavillon blanc; Flor. Dan. Tab. 613.* Pl. biennis, in arenosis & muris frequens.

Folia lanuginem pro fomite præbent. In medicina crebrius usurpantur, quam flores. Utriusque partis analysin chemicam denuo præstitit cl. Risler (*Diss. hœ. cit. p. 43. 52.*), ex qua id modo adducam utrique pinguedinem saponaceam inesse, parcio-rem tamen foliis.

Folia) indora, saporis herbacei, subamari, subadstringentis. Vis horum primaria emolliens est. Hinc in tumoribus resolvendis & suppuratione promovenda non infrequentia in fotu vel cataplasmate. Aquæ incocta clysmati inserviunt emollienti, præcipue in hæmorrhoidibus, contra quas & cataplasma externum laudatur & vapores per sellam perforatam alluentes. Gargarisma in angina prodest. Nec a tumoribus glandulosis exclusa, etsi, non diffiteor, dubia fide. Probabilius ad diarrhœam & dysenteriam sistendam faciunt (*Boerh. Hort. L. B. p. 307.*). Transeo lubens efficaciam contra venena quævis animantium ab antiquis Thapso adscriptam, quippe incertam & ridiculas historias contra fascino-nes in amuleto, quæ de radice præcipue prelatæ.

Flores) suaveolentes sunt, mellei sive pinguis saporis. Tenera horum structura est, unde & contusi & in vitro clauso per longius tempus soli expositi vel alio calore foti in liquamen fuscum mucilaginosum oleosum diffluunt. Destillatione aquam exhibent odoris suavis & rosas spirantis, cui supernatant cuticula oleosa & grumi olei tenacis buty-

racei, sed exiguæ quantitatis (Risl. *l. c.* p. 46.). Virtus igitur tam ad partes mucosas quam oleosas referenda, quin ad anodynam naturam, quam floribus præcipue insidere significat odor. Ad hanc respexerunt Boerhaave, Hallerus, Linneus. Hinc & potior florum virtus. Liquamen dictum in hæmorrhoidibus dolorosis & tenesmo, in dysenteria quoque plurimum solatii attulit (Degner *Hist. de dysent.* p. 185.). In conservam redacti contra hæmorrhagias Boerhaavii laude (*l. c.*). Sunt & qui infusum florum in ulceribus internis & phthisi laodarunt, & liquamen in artlritide. Plures virtutes collegit cl. Risl. (*Diff. cit.*). Sed utinam hæc omnia fida experientia essent explorata.

P R Æ P A R A T A.

Aqua Verbasci) Ex floribus. Evuluit.

Oleum Verbasci) *Pb. W.* p. 128. Infusione florum cum oleo olivarum. Emollit, dolores lenit, hæmorrhoidales nominatim, & ambustis subvenit.

Pharm. VERBASCI Radix, Flores.

185. VERBASCUM NIGRUM; foliis cordato-oblongis petiolatis Linn. *Sp. pl.* p. 253. Verbascum nigrum flore purpurascens C. B. Deest adhuc commoda figura. Pl. perennis, ad vias & in ruderalis frequens.

Ex hoc Radicem) desumere suadet Linneus (*Mat. med.* p. 63.), etsi video alios a præcedente specie Medicis verò hodie fere neglecta penitus. Gravior apibus ob flores (*Ejusd. Fl. Svec.* p. 70.). In paronychia commodam esse lego & stupefacientem haberi (Linn. *M. m. l. c.*). In Carniola princeps remedium est in bovum inflammatione pulmonum, quam quidam pulvere florum Nymphææ albæ quoque curant (Scopoli *Ann. hist. nat.* 4. p. 141.).

A gente Sibirica Flores) recentes tritique vel & oleum coctum vulneribus recentibus imponuntur; in epilepsia infantum quoque ab ea celebrantur (Gmel. *Flor. Sib.* T. 3. p. 92.).

DIGITALIS.

LINN. *Syst. veget.* p. 470. *Gen. pl.* p. 313.

Pharm. DIGITALIS Folia, Flores.

186. DIGITALIS PURPUREA; calycinis foiiis ovatis acutis, corollis obtusis, labio superiore integro Linn. *Sp. pl.* p. 886. Digitalis purpurea folio aspero B. C. *Icon. Fl. Dan. T.* 74. Régnault *Botan.* La Digitale. Pl. biennis, in campis apricis Europæ australioris crescens, ut hercynicis.

In Pharmacopœa Parisiensis occurrit, necnon in Wurtembergica; omittitur in Anglicis, quamvis in Anglia pluris fieri videatur medico usu, quam alibi.

Sapor Foliorum) amarus ingratus. Acrimonia insuper ea illis inest, ut exulcerent os, fauces, œsophagum & ventriculum (Boerh. *Hort. L. B.* p. 303. *Pract. Essays on med. subjects* p. 41.), salivæ largum profluvium cieant (*Pract. Ess. l. c.*), vomitum præterea alvique purgationem excitent; idque contigit ex succi cochleari uno in pinta dimidia cerevisiæ calidæ sumti (*Pract. Ess.*). Duo alii ægri ex decocti aliquot cyathis potis præter evacuationes dictas anxietate vehementi, doloribus, cardialgia, singultu & manuum pedumque frigore correpti (Lentin's *Beob. einig. Krankh.* p. 185.). Sic alios temere illam administrantes symptomata varia mala invasere. Quin imo puella octennis eadem de causa periit. Meleagrides post inebriationem, dejectiones cruentas & emaciationem (Salerne in *Hist. de l'Acad. d. sciences* 1748. p. 84.) peccat.

Epilepsiæ medela; hujusque sistitur, per viginti sex annos quolibet mense duobus vel tribus paroxysmis redeuntis, sed decoctis foliorum Digitalis manipulis duobus & radicis Polyopodii unciis quatuor cum cerevisia devictæ, exemplum (Parkinson *Theater of plants.* p. 654.).

Hodie scrophulosis affectibus potissimum ambiguum hoc remedium reservatur. Ipsæ adeo hereditariæ scrophulæ curatæ notantur (*Aereal influences* p. 49. 50. Ex Hall. *hist. st. belv. n.* 330.). In desperato casu decoctum diu sumtum, donec cutis in squamas dissolveretur (Hall. *l. c.*). Convaluit quoque vir, variis corporis locis scrophulosis ulceribus tentatus, in crure dextro tam diris, ut de amputatione jam cogitaretur, succi cochleari uno bis intra quatuordecim dies cum dimidia pinta cerevisiæ calidæ inter dira symptomata capto, & applicatâ quotidie herba post expressionem residua

(*pract. Ess.* p. 40.). Multum levaminis cochlear unum succi descripto modo assumpti sceminæ juniori conciliavit, scrophuloso tumore oculi, fistulis labii superioris insigniter tumidi, tumoribus articularum in digitis & continuo fere artuum dolore afflictæ; sed ob nimiam remediî vehementiam continuationem ejus necessariam detrectavit (*l. c.* p. 42.). Constantior fuit vir, scrophuloso tumore eoque lurido cubiti dextri per triennium sub dirissimis doloribus laborans, sed quatuor præbiis succi per intervalla unius mensis integre fere sanatus (*l. c.* p. 43.). Ita temeritas effecit, quod sapientia non efficit.

Tuta tamen nec minus efficax in scrophulis externa applicatio, idque invento non omnino novo; ut jure mereatur planta ex oblivione, qua obvelata diu fuit, protrahi. Tritam & impositam, succumque in unguento dissipare strumas (Kings evil) Parkinsonius (*l. c.*) jam notavit, & de linimento ex floribus idem testatus est Bate (apud Rajum *Hist. univ. T. 1. p. 767.*). In scrophulis humidis & manantibus commodam modo esse, parum vero in siccis præstare cel. olim practicus Hulle (apud Ray *l. c.*) observavit. Medici & chirurgi nosocomii Worcesteriensis quoque acquirerunt in unguentis & cataplasmatibus ex foliis paratis, quæ ipsa multis exemplis insignem præstantiam comprobaverunt (*pract. Essays* p. 44.).

P R Æ P A R A T U M.

Unguentum Digitalis) *Pb. W. p. 243.* Ex floribus Digitalis & axungia porcina. Ibidem & contra ulcera scrophulosa proponitur.

S E S A M U M.

LINN. *Syst. veget. p. 481. Gen. pl. p. 323.*

Pharm. SESAMI Semina.

187. *SESAMUM ORIENTALE*; foliis ovato-oblongis integris Linn. *Spec. pl. p. 883.* Digitalis orientalis Sesamum dicta Tourn. *instit. rei herb. p. 165.* Icon: Rivin. *fl. irreg. mon. T. 114.* Pl. annua in Aegypto, Zeylona, Malabaria sponte proveniens. Constantinopoli in arvis colitur Forsk. *Fl. Aegypt. arab. p. xxix.*

¶ Semen) subovatum, flavum, dulce, in Europa exoletum, sed in patria stirpis, & ubi colitur, tanto frequentioris usus. Antiquitus Aegyptiis cibi genus fuit (Alpin. *pl. Aegypt. p. 98.*),

98.), & in Jamaica adhucdum juscula & placentas frequenter intrat (*Browne Jam. p. 270.*). Mulieribus in Aegypto placet, quod pinguefaciat. Quo fine & oleo expresso utuntur ejusque fecibus in balneo (*Alpin. l. c.*), Oleum copiose inest feminibus idque blandum, rancorem ægrius concipiens; hinc ad corrumpenda alia olea & balsama, e c. Balsamum de Mecha (*Hasselquist's resa p. 530.*) adhibetur. Cibis Aegyptii & Arabes addunt, eoque vel potto vel in cibis frequentato, vel inuncto, auferunt cutis pustulas & asperitates & pruritus; justius ad sputa pleuriticorum levanda & dolores ventriculi, intestinorum & uteri pacandos usurpant (*Alpin. l. c. p. 99.*). Æmulantur hæc vi semina *Sesami Indici* L., quod cave, ne confundas cum *Ses. orientali*, in Arabia copiose cultum, cujusque oleum in culina commodum & in lucernis pariter usitatum (*Forsk. Flor. Aegypt. Arab. p. 113.*).

Folia Aegyptiis ut emolliens & resolvens æstimata. Decocto in fotu dissipant ophthalmias. Utuntur illo & in pectoris variis morbis & menstruis suppressis & pro clymate emolliente, & ad varia cutis vitia detergenda. Emplastrum autem parant ex herba feminibus & melle ad scirrhus resolvendos & suppurationem accelerendam (*Alp. l. c.*).

O R D O XIII.

C A M P A N A C E Æ.

C O N V O L V U L U S .

LINN. *Syst. veg.* p. 168. *Gen. pl.* p. 36.*Pharm.* SCAMMONIUM.

188. **C**ONVOLVULUS SCAMMONIA; foliis sagittatis postice truncatis pedunculis teretibus subtrifloris Linn. *Spec. pl.* p. 218. Scammonia syriaca C. B. Icon: Regnault *Botan.* La Scammonée de Syrie Conf. Russel in *med. Obs. & Inquir.* Vol. 1. p. 12. ubi & icon elegans, item Ejuſd. *nat. Hist. of Aleppo* p. 45. Pl. perennis, crescens in catena montium, qui inde ab Antiochia usque ad m. Libanon sese extendunt, in m. Tauro, uti & in Syria.

Radix) V. *Fig. in med. Obs. l. c.*) ejusdem fusiformis est, plerumque tripedalis vel quadripedalis, & pollices tres vel quatuor crassa. Interior ejus pars alba ex duplici substantia conflata, quarum cortici proxima lignosa est, altera sive intima fasciculos constituit vasorum liquore lacteo repletorum, quæ diversitas structuræ in radice dissecta optime perspicitur. Celebrem illam reddidit succus lacteus ex eadem stillans & aeris accessu induratus, qui ipse Scammonium) dicitur. Colligitur succus ineunte Junio & quidem ita. Terra postquam a superiori radice parte separata fuerit, hæc sectione obliqua distantia duorum pollicum discinditur. Et tum vas inferius adnectunt, ut seorsim intra 12. horas lacteus succus transfluere possit. A singula radice pauca tantum drachmæ obtinentur. Quantitas ex pluribus radicibus collecta dein in vas commune transfertur, ut ibi areſcat. Scammonium corruptelæ expers leve est, in fracta superficie splendens & inter digitos friabile. Attactu digiti humidi luteum statim evadit, & aqua solutum, licet tantillum sedimentum deponat, lacteum liquorem coloris viridescens repræsentat. Color Scammonii sæpe variat, quando

do incorruptum est, inde a nigro ad flavido album, sed ejusdem pretii, & si in pulverem redigitur, perinde bruno albus est. Pauxillum modo succi hujus puri venditur, sed plurimum a fraudulentis hominibus adulteratur additamento amyli, cinerum, arenæ, aliorumque; quibus ipsis inertior redditur. Corruptela optime cognoscitur solutione; quo enim facilius solvitur, & quo magis respondent reliqua criteria, eo præstantius Scammonium, & tanto minor quoque dosis requiritur. Admistorum heterogeneorum natura dijudicatur ex sedimento in vase reperiundo (*Russel. med. Obs. & Inq. l. c.*). Subinde hujus loco venalis prostat succus lactescens coctione inspissatus ex *Cynancho Monspetiaco* L., qui gravior magisque niger, sed debilius purgans (*Pharm. Dan. p. 92.*). Optimum Scammonium Alepo transvehitur. Huic postponendum Smirna translatum frustis magis compactis & ponderosis. Idque ex aliis Convolvuli speciebus vel aliis stirpibus lactiferis Euphorbii, Apocyni rel. elicitur (*Pharm. Dan. p. 91.*). Scammonium verum initio insipidum, dein autem subacre, amaricans, salivam proliciens, odoris nauseosi ---. Variant auctores quoad proportionem partium, ex quibus constet. Boulduc (*Mem. de l'ac. d. sc. 1702. p. 187. sq.*) ex Scammonii uncia una resinæ drachmas sex, gummi drachmam unam vel sesquidrachmam, secum drachmam unam vel dimidiam elicit; Geoffroy (*M. m. Traité T. 4. p. 280.*) vero ex unciis sex resinæ uncias quinque. Scammonii Alepensis libra una resinæ uncias decem, atque Extracti aquosi unciam unam cum drachmis quinque dedit Gmelino (in *Commerc. Nor. 1733. p. 60.*). Lewis (*Mat. m. p. 530.*) partes fere æquales gummi resinæque assignat.

Convolvuli genus egregie botanicis favet, qui, ex cognatione stirpium congenerum, virtutum convenientiam hariolantur; nam plures in hocce continentur, purgandi efficaciacia celebratæ.

Præter radicem nulli alii stirpis parti hæc vis inest. Hæc vero in decocto, quod subdulce est, purgat, sed modice absque torminibus, etiam post detractum succum, etfi tum paullo debilius. Nam uncia dimidia radicis siccata cocta in unciis duodecim aquæ ad consumptionem tertiæ partis, quinque dejectiones creavit, quum eadem quantitas decocti ex radice, succo lacteo privata, tres modo (*Russel. med. Obs. &c. p. 19.*). Quo fine etiam Hippocrates, Dioscorides aliique Veterum subinde radicem præceperunt, uti & decoctum aceto & farina hordeacea mistum in cataplasmate contra ischiadicum malum (*Diosc.*).

Scammonium ipsum Veteribus in praxi non infrequens. Dioscoridis (*Lib. 4. c. 171.*) saltim descriptio colligendi illud

lud modi & characterum non dissuadere videtur, quo minus cum nostro idem habeatur. Externe illud contra tumores, scabiem, tineam, dolores fixos rel. sub varia miscela applicarunt; per os vero ingerendam lautiori dosi ad alvi solutionem dedere. De efficacia, qua purgat, differunt auctores; cujus causa, quantum sentio, non tam in Scammonio ipso, quam ejus corruptela varia, quærenda. Nihil maligni ab eo metuit Dioscorides: metuunt autem Oribasius (*Collect. l. 7. p. 328. E.*), Aëtius (*Serm. 3. c. 25.*), Mesuë (*Simpl. l. c. c. i. fol. 47.*) aliique Arabum. Hoffmannus (*in Schröder p. 573.*) venenum colligativum vocat. Et in libris, qui medicamenta secundum vires dispartunt, drasticonum numerum auget. Hinc & varias mitigandi illud vias inierunt. Sed sincerum Scammonium tutum est per se in chronicis, modo in dosi non excedatur, & debite attenuetur, & quidem hydragogum efficax, ut quod in aquam sanguinem resolvat, solutum per alvum eliminat (*Boerh. Hort. L. B. p. 330. Swieten Comment. T. 1. p. 8. T. 4. p. 377.*). Tanto commodius exhibetur, quum facile solvatur, parca dosi insignem effectum edat, & insipidum fere sit. Scrupulus unus debilioris Scammonii sexies alvum movit (*Ruffel med. Obs. l. c. p. 19.*). Prudentius paucis granis offertur ad undecim vel sedecim usque. Simplicissimo modo datur saccharo tritum. Additur & variis aliis purgantibus stimuli causa.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Diagrydium). Hoc nomen ipsi Scammonio impertiit Cælius Aurelianus (*de morb. p. 143. Ed. Almel.*). Sed postea servatum & correctum, quomocunque id factum fuerit, per Cydonii succum (cydoniatum), Liquiritiæ decoctum (Liquiritia edulcoratum *Pb. W. p. 43. Conf. Boulduc l. c. p. 190.*), qui reliquis præest, infusum Rosarum (rosatum), sulphur. Quæ præ reliquis modis placet correctio, sit per sulphur, unde Diagrydium sulphuratum) (*Pb. W. l. c.*). Sed hinc omnibus carere possumus; quibus, si mitescat Scammonium, viribus simul suis exiit. Diagrydion præparatum) *Pb. Dan. p. 145.* nihil præter Scammonium, amygdalis dulcibus tritum, est, quod ideo sine dubio præcipiunt, ut ne ex resina tormina fiant.

Resina Scammonii) *Pb. W. p. 163.* A granis duobus ad octo cum amygdalis vel vitello ovi trita ingeritur. Acrior enim est ipso Scammonio.

Pulvis e Scammonio compositus) *Pb. Lond. p. 88.* Ex Scammonio, trito cum Cornu cervi calcinato.

Pulvis e Senna compositus) *l. c.* Ex Senna, crystallis tar-

tari, Scammonio & variis aromatibus. Intrat quoque alia præparata *Pharm. Lond.* ut Eleſtuarium e Scammonio, extractum Catarticum, Pilulas e Colocynthide) rel.

Pulvis Cornachini ſ. Comitum de Warwick) *Pb. W. p. 149.* ſ. Pulvis de tribus ſ. Pulvis trium Diabolorum). Ex Scammonio ſulphurato, antimonio diaphoretico, cremore tartari, in pulverem tritis. Innotuit Marco Cornachino, Profeſſori med. Piſano, per Robertum Dudley (Earl of Warwick), qui prior convictus de efficaciâ remedii edidit librum, cui titulus *methodus qua omnes humani corporis affectiones ab humoribus copia aut qualitate peccantibus genitæ tuto, cito & jucunde curantur Flor. 1619. 3.* Annexus hic eſt Jo. Hartmanni *Pr. chymiatricæ Genev. 1682. 8.* Multis pariter laudibus extollunt Bagliv., Ramazzini, Boerhaave, Fr. Hoffmannus, Wedelius, Schulzius, Trillerus. Proxime tamen dictus ill. vir (*Theſ. Pharm. T. 2. p. 529.*) mora diuturniori acrem nimis fieri, & vomitus, cardialgias, tormina, hypercatharſin inde obſervavit. Proponitur vero tanquam univerſale purgans, necnon tanquam antifebrile egregium in intermittentibus; adeo ut Helvetius (*Recueil des methodes p. 339.*) ſub nomine *Poudre febrifuge purgative* plus quam duas tertias eo curari aſſeveret. Annuit efficaciæ Kergerus, Spigelius, a Fonſeca, Reineſius, Cloſius in *Blegny Zodiaco*, quorum effata citat Werlhof (*Obſ. de febr. p. 25.*), qui ipſe reliquis purgantibus, quando in febribus morbi fomes ad primas vias tendit, præfert, & tum vel hoc ſolo curationem abſolvi affirmat. Nam ſunt ſtatus epidemici, in quibus vomitiones vel purgationes totam curationem expediunt (*l. c. p. 144.*). A ſcrupulo uno ad duos doſis eſt (*Pb. W.*) ---. Huc ſpectat *Diacetateſſon* Helmontii (*Dageraad &c. der Genees-Konſt p. 186.*), quod differt a pulvere Cornachini omiſſione cremoris tartari, impenſe ab eo laudatum. Simile ſuaſit Boerhaave amico ſuo Baſſando podagrico, ut purgandi ſcopo ſingulo trimetri uſurparet; cujus uſum multis autem exponit Cheſnau (*Obſervat. p. 421. ſq.*). Quod idem pariter ad proſſigandas febres intermittentes feliciter adhiberi, ſi octo horas ante futurum paroxyſmum detur, teſtatur Van Swieten (*Comment. T. 4. p. 377.*). Nobile vocat remedium expertiſſ. Senac (*de recond. febr. nat. p. 184.*), etſi pro certo febrifugo nolit haberi.

Morſuli purgantes) *Pb. Brand. p. 117.* Ex cryſtallis tartari; Scammonio, oleo Cinamomi, ſaccharo.

Continetur & in Extracto catholico & Extracto panchymagogo Crollii) *Pb. Wurt.*

Pharm. JALAPPÆ vulgo JALAPI Fh. Lond. Radix.

189. CONVOLVULUS JALAPPA; foliis difformibus cordatis, angulatis oblongis lanceolatis, caule volubili. pedunculis unifloris Linn. *Syst. veg.* p. 169. Eiusd. *Mant. pl.* 1. p. 43. Convolvulus Americanus Jalapium dictus Raii *Hist. pl.* p. 724. Convolvulus foliis variis pedunculis unifloris radice tuberosa Mill. *Gardeners Dictionary Ed. 8. Spec.* 31. Pl. perennis crescens in Mexicani regni Vera Cruce.

Olim a Clossæo ex relatione Angli apud Hortium (*Opera med. Tom. 2. p. 394.*) item etſi dubitanter ab ill. Linneo (*Mat. med. Ed. 1. p. 26.*) dicta radix Mirabilis Jalappæ adjudicata; quam nec post varias istas lites motas dubitat pro vera habere Spielmannus, respiciens ad culturam per aliquot annos in Aſſatia factam (*Mat. med. p. 642.*). Plus dein ſimilitudinis quoad magnitudinem, corticem, texturam Linneus reperit inter radicem officinalem & radicem Mirabilis longifloræ (Linn. *Amoen. T. 7. p. 368.*). Saltim Plumiero teſte ex genere Mirabilis deſumitur. Contra ea Rajus, Sloane, Houſton, Milleurs progeniem eſſe Convolvuli aſſeverant, quod inde confirmari videtur, quod poſteriorum duorum prior huic radicem ex Convolvulo dederit, a quo & pharmacopolis Londinenſibus vendita fuerit eodem ſucceſſu pediffequo (V. Linn. *Diſſ. Obſervat. in mat. med. 1772. p. 7.*). Operæ pretium eſt, discrimina radicem Mirabilis Jalappæ L. & radicis officinalis legere, quæ propoſuit acutiſſ. Wolffg. Wedel (*Diſſ. de Gialapa p. 19.*). Probe quoque vigerunt in horto Chelleano plantæ ex ſeminibus cl. Millero miſſæ, licet flores non ferrent, quarum vero radix grandis ovalis figuræ, lacteſcens (*Dictionary l. c.*). Verum quum utraque parte haud exigua ſtet auctoritas: quid prohibet, quo minus radices duæ, etſi ex diverſa plantarum ſpecie deſumantur, caracteribus tamen & virtutibus in plerique convenient?

Radix) circa annum 1660. in Europam ex Xalapa urbe Novæ Hiſpaniæ pervenit, indeque & Houſton ſuas plantas petiit (V. Alſton *M. m. vol. 1. p. 464.*). Eſt ſolida, ponderoſa, externe nigricans & rugoſa, interne obſcure grifea & ſtriis nigris variegata. Obvenit in officinis vel in orbiculos vel in duas partes longitudinaliter ſecta, figuræ tum pyriſiformis. Leviter linguam guſtata pungit, evidentius autem fauces (Grew), & naſeoſum aliquanto odorem, dum in pulverem comminuitur, edit. Quo ponderoſior eſt, & quo pluribus ſtriis diſtinguitur, eo præſtantior, tanto enim plus reſinæ continet, a cujus copia efficacia dependet. Extraſtum gummoſum, omni reſina privato, ſegniter aut plane

ne non alvum movet (*Wedel Pharm. L. 2. Cap. 8. p. 126.*). Imo extractum gummofum ad drachmas duas absque confpicuo effectu vel dejiciendi stimulo exhibitum (*Büchneri & Coi Diff. de damnis ex abusu resinæ Jalappæ p. 6.*).

In analysi chemica discrepant auctores. Ex radice uncias duodecim elicuit extracti resinosi uncias duas; & alio tempore post extractionem aquosam prægressam ex residuo extraxit resinæ unciam unam Boulduc (*M. del' Ac. d. sc. 1701. p. 106.*). Quarta fere pars resinosa sub experimento Gmelini (*Com. Moric. 1733. p. 60.*). Spielmanno (*Chem. p. 285.*) uncia una dedit resinæ sesquidrachmam. Ex libra una autem radice ad summum uncias tres & dimidiam cum sesquidrachma resinæ eruit Schaller *Diff. de Jalappa Argent. 1761.*).

Est efficax & securum ex quotidiana experientia purgans in chronicis, pretio etiam exiguo commendabile. Dolendum modo, dosin esse insidam ob diversitatem copię resinæ latentis. Quis vero mirabitur malignos effectus radice, quin ipsam mortem, robore intestinorum ex morbo eorum prægresso nondum confirmato (*Societ. Hafn. collect. Vol. 1. p. 234. sq.*), vel justo majori dosi ingesta? Nec tormina unquam vel alia mala creat, modo rite resina subigatur. Magis quoque conducit hominibus spongiosi laxive habitus, quam rigidioris. Nec nocet infantibus saltim anno majoribus, quibus nec ipse dubito propinare. Tenellos ipsos non videtur exclusisse Wedelius (*Opiologia L. 1. S. 1. cap. 11. p. 38.*), quibus, vigiliis cum clamoribus torminibusque detentis, ea gratum somnum refert conciliasse, & blande fordes evacuasse. Dos pro adulto ad scrupulum vel drachmam dimidiam statui potest. Nec spernendum consilium est, ut pulvis follicite teratur cum saccharo, ne resina tenax lacunis intestinorum adhæreat (*V. Swieten Comment. T. 4. p. 338.*), & ut, ad præpediendâ tormina, aromatis tantillum adjiciatur. Diu cum saccharo trita emulsionis speciem cum aqua vel vino format, efficaciter cathartica. Vulgaris quoque miscela est cum sale quodam stimuli causa.

Sed trutinandi & peculiare morbi, in quibus non unice purgandi virtute excellere videtur. Contra vermes intestinales valet, adeo ut & pertinacissimus omnium, tænia, ea subactus fuerit. Id quod Wepferus (*de Cicur. aquat. c. 15. p. 224.*) primum casu, postea plurimis exemplis didicit. Mulier quadragenaria versus menstruum tempus vermes cucurbitaceos excernens ante biennium autem tæniam, post frustra tentata anthelmintica decantatissima, tandem post drachmam dimidiam Jalappæ excrevit tæniam sex fere ulnarum (*Swieten l. c.*) --- Non novum est consilium gonorrhœæ curationem purgantibus nisi perficiendi, saltim accerandi,

randi, etsi de selectu non omnes conveniant. Cardinem totius curationis in hisce posuit amabilis Sydenham (*Oper. p. 332.*) & inter hæc prærogativam tribuit Jalappæ, qua sola aliquoties pauperibus subvenit, quem tamen non latuit natura morbi (saltem initio) inflammatoria, unde simul diætam refrigerantem injunxit ---. In hydropæ aquæ evacuationem per alvum procurat, quibus ad id corpus opportunum. Nam nimis universaliter Marcgrave (*Mat. med. contraria*) hydropicorum panaceam vocavit.

Instar fermenti ad fermentationem ciendam a destillatoribus & cerevisiariis copiose in Anglia usurpatur (*Miller loc. cit.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Resina Jalappæ) *Pharmop. omn.* Nisi pharmacopolæ ipsi illam præparent, sæpe non sollerter satis extracto aquoso liberata, vel colophonio corrupta, existat (*Spielm. M. m. p. 643.*). Quoniam insigni stimulo instruitur & valde tenax est, cavendum ne sese alicubi ventriculi & intestinorum plicis adfigat, unde tormina, dolores molestissimi, hypercatharsis, quin inflammatio dirioraque adhuc mala. Sponte & patet, quomodocumque & subigatur, justam dosim non esse transmigrandam, qua in re manifeste peccatum est in casibus quibusdam, quos collegit Büchnerus (*Dissert. cit.*) aliique. Inter emulsiva semina, quibus teri solet, amygdalæ vulgatissimæ sunt. Vulgare etiam est consortium cum vitello ovi. Parem attenuandi vim habet tritura cum terreis vel gummi arabico vel sapone. De quorum plerisque modis pretium definit Büchnerus (*l. c.*). Et sic in pilulis exhibetur, vel facile in fluidam formam sub varia miscela cum aqua redigitur a granis tribus ad octo vel decem ---. Medicus Anglus, Radcliff, in morbis soporosis febri supervenientibus optimo successu resinæ hujus scrupulum unum idque absque ulla venæ sectione præcepit (*Allen Synops. med. pract. cap. 5. §. 24.*), sed audaci consilio (*Werlh. Obs. pag. 80.*).

Extractum (*Pb. Wurt. p. 92.* Pars resinosa & gummosa mixtæ hic sunt. Debilius igitur resina, ut ad grana duodecim supraque detur.

Tinctura) *Pb. Lond. p. 70. Pb. Ed. p. 42.* Digestione cum spiritu vini.

Tinctura composita) *Pb. Ed. p. 42.* Adduntur radix Hellebori nigri, Baccæ Juniperi, scobs Guajaci.

Pharm. MECHOACANNÆ Radix.

190. Convolvulus Americanus Mechoacan dictus Raii *Hist. pl. Tom. I. p. 723.* Linn. *M. m. p. 56.* Jeticucu Pis. *Ind. p. 252.* qui ligno inculptam Iconem addit. Accurata plantæ notitia adhuc deficit, unde Linneus inter species suas nondum recepit, Proxime venit figura ad Convolvulum sepium (Linn. *Amoen. ac T. 7. p. 302.*). Pl. perennis luxurians in agris & sylvis Americæ præcipue Brasiliæ.

Nomen tulit a Mechoacan, provincia Mexicana. Planta lactescit, ut in congeneribus. Sed lacte præcipue scatet Radix; bifida, extus fusca eaque resinosa naturæ. Colligitur ideo ista verno tempore & in taleolas transversim secta servatur. In solo natali succus radicis recentis exprimitur, & quod subsidit, in umbra siccat. Conservam inde delicatiores cum saccharo parant, cujus dosis Castaneæ circiter ibidem magnitudo est (Piso *l. c.*).

In taleolis descriptis occurrunt in officinis, diametri pollicis supraque, compactis albicantibus vel albo-flavis, sed cortice griseo obductis. Et hæc quidem radices optimæ notæ sunt. Rejiciendæ autem candidæ, leves, fragiles, cariosæ. Cavendum quoque, ne radix Bryoniæ admisceatur, quæ vero amaritie facile distinguitur. Sapor ejus subdulcis, initio non sensibilis, dein subacris, aliquantum nauseosus.

Verius medium sæculi decimi sexti translata in Hispaniam, postquam insignia documenta efficaciam in regno Mexicano apud advenas Hispanos quoque edidisset (Monardes *simpl. med. Ed. Clus p. 378.*). Et hæc Radix resinam recondit haud abssimilem ei, quæ Jalappæ inest, sed sextam modo ejusdem partem erogat.

Æstimata jam initio ob vim alvum hlande purgandi, omni ætate opportuna, ut & Rhabarbarum Indicum vocarent, & ad multos morbos, qui evacuationibus opus habent, extenderent (Monardes *l. c. p. 382. sq.*). Alique multi postea benigne quidem & sine molestia operari cognoverunt (conf. Boulduc in *Mem. de l'Ac. de sc. 1711. p. 81.*). At quum alia suppetant, quæ minori dosi & celerius effectum exferunt, hæcque prærogativa nominatim in Jalappa serius inventa offendatur, obsolevit fere omnino. Sunt qui infantibus præcipue convenire arbitrantur a granis quinque ad decem & supra (Löfbecke *Arzneyn p. 117.*), sed nec hisce nocebis efficacioribus, modo dosin minuas. Adultis drachmas duas concessit Monardes in pulvere, vinumque ut optimum vehiculum proposuit. Efficacius operatur in substantia, quam extracto aquoso (Boulduc *l. c.*). In materia arthritica & rheumatica evacuanda, credita est eximia, sed vel in pulvere

vere vel infuso, non vero decocta aqua, quum eo debilitetur (Bomare *Diction.* T. 7. p. 6.).

Ad ulteriorem usum pertinet Marcelli Donati *de Mechoatanna Liber. Mant.* 1568. 4. quem tamen legere mihi non contigit.

Pharm. CONVULVULI MAJORIS ALBI.

191. CONVULVULUS SEPIUM; foliis sagittatis postice truncatis, pedunculis tetragonis unifloris Linn. *Spec. pl.* p. 218. Convolvulus major albus C. B. Icon: *Fl. Dan. Tab.* 458. Pl. perennis ad sepes vulgaris.

Lactescens stirps & pariter purgans, in qua & Mesuë hanc vim agnovit. Inter lenia purgantia commemorat Prævotius (*Oper.* p. 482.), ita tamen, ut neque de parte nec de dosi dicat. Radix, nec acris, nec amara (Jo: Bavh. *Hist.* T. 2. p. 155.), porcis projecta utile illis alimentum constituit (*l. c.*). Sed succus Herbarum in spissatus Scammonium vi æmulatur ad viginti vel triginta grana sumptus, teste ill. Ab Haller (*Hist. stirp. helv.* 663.). A decocto tamen cani alvus non soluta (Floyer *pharmacop.* p. 116). Cataplasma cum oleo ad tumorem in genu resolvendum adhibuit Deidier (*Haller l. c.*).

Pharm. TURPETHI Radix.

192. CONVULVULUS TURPETHUM; foliis cordatis angulatis, caule membranaceo quadrangulati, pedunculis multifloris Linn. *Sp. pl.* p. 221. Convolvulus iadicus alatus maximus &c. Herm. *Hort. L. B.* p. 177. cum *Tab.* p. 178. *sq.* Pl. perennis, Zeylonæ locis humidis opacis crescens.

Radix) longa, reptans, pollicem supraque crassa, lignosa, crasso fuscoque cortice vestita, ex quo, dum recens est, succus lacteus glutinosus stillat, quæ in resinam pallide flavescens mox concrevit (Herm. *l. c.*). Sicca in pharmacopoliis obvia, frustum vel integræ radicis est aliquot pollices longum, vel corticalis modo partis lineam crassæ, extrinsecus pallide fuscæ, interne magis albicantis. Resina copiosa striis obscurioribus cognoscitur. Gustata initio dulcis apparet, dein subacris & nauseosa. Nomen Turbadt apud Avicennam & Turbedt apud alios Arabes occurrit, etsi stirpem tam mance descripserint, ut, an cum specie nostro tempore officinali conveniat, non liqueat. Differre quoque ab hac Turbit Garziæ Clusius (*Aromat & simpl.* p. 144. *not. c.*) suadet. In Hispania radix ex Thapsia, quam pro garganica Linn. (*Mant.* 1. p. 57.) habeo, loco legitimi Turpethi vendita fuit, item subinde radix Scammonii. Meminit quoque Dale

Dale (*Pharmacol.* p. 128.) radicis Pseudoturbith offic. , quæ , quantum scio , Sefeli Turbith L. (*Spec. pl.* p. 374.) est.

Resinæ quantitas , a qua tamen medica efficacia dependet , valde incostans est , quod incommodum & confusio radicum sine dubio suspectum Turpethum reddiderunt & obli-vione dignum . Ad fortiora enim purgantia relata radix dataque fuit hoc sine in pulvere a granis decem ad drachmam dimidiam & ultra , in infuso ad binas vel tres drachmas , in extracto vinoso ad scrupulum unum supraque & resina ad duodecim grana . Ad drachmam unam radicem egregie & sine molestia purgare Grimm (in *Misc. N. C. Dec.* 2. *Ann.* 3. p. 406.) . Nolo audentiores recensere .

Hodie vix nisi in vetustioribus quibusdam compositis locum habet , ut Extracto panchymagogo Crollii , Extr. Diacarthami) rel.

Pharm. SOLDANELLE vulgo , BRASSICÆ MARINÆ
Ph. Edinb. *Herba.*

193. *CONVOLVULUS SOLDANELLA* ; foliis reniformibus pedunculis unifloris Linn. *Sp. pl.* p. 226. Soldanella maritima minor C. B. Κράμβη θαλάσσια Diosc. Pl. ad littora septentrionalia Angliæ , Frisiæ , Galliæ , Italiæ crescens .

Herba) lactescens salum & amarum saporem habet . Vehementia haud mediocri alvum movet , ad hydragoga nominatim relata . Hydropicis igitur præscripta a Fallopio , Helidæo aliisque . Et in scorbuto quoque laudem tulit , ut & Anglicum nomen Scottish Scurvy-grass indicat . Ventriculo vero inimicam post Dioscoridem (*Lib.* 2. c. 48.) multi alii queruntur , unde & carne pingui vel jure carniū coquendam suadent . Acetarii instar & cum sale , aceto & saccharo ad quinque vel sex buccellas comesta (*Ray Hist. pl.* T. 1. p. 726.) . Siccata multum saporis perdit , videtur tamen servare purgantem vim (*Lewis M. m.* p. 153.) . Dosi differunt auctores valdopere , nam in pulvere a drachma una ad quatuor concedunt . Decocta quoque exhibita est (*Lewis*) . Desunt adhuc fida experimenta , quæ ad imitationem incitare possent .

P L U M B A G O .

LINN. *Syst. veget.* p. 167. *Gen. pl.* p. 86.

Pharm. DENTARIÆ (LINN. *M. m.*) DENTILLARIÆ aliis,
Herba, Radix.

194. *PLUMBAGO EUROPÆA*; foliis amplexicaulibus lanceolatis scabris Linn. *Spec. pl.* p. 215. Dentillaria Rondeltii I. B. Lepidium Dentillaria dictum C. B. Pl. perennis crescens Neapoli, Monpelii, Syracusæ prope mare.

Silent libri materiæ medicæ plerique de hac stirpe, sed in pleniori omitti non debet. Acrimonia insignis illi tribuitur. Radicem) odontalgiaæ mederi jam I. Bauh. (*Hist. pl. T. 2. p. 941.*) memoravit, repetitque ill. Linneus (*M. m.*), quomodo curatius definit Dale (*Pharmacol. p. 121.*), nempe carpis applicatam, vel quod iterum rem dubiam facit, manu tantum retentam. Anglus vero videtur Herbam) indicare.

Hæc contra cancrum vim aliquam præstitit. Oleum foliorum infusione olei olivarum paratum, sæpiusque ulceri illitum, in inveteratis adeo cancris & valde profundis valuisse tradit Schreiber (*Erkennt. u. Cur. d. Krankh. p. 63.*). Testis quoque citatur Sauvages felicitis cancri mammarum in scemina curationis, ab empirico foliis aliquot hujus plantæ oleo olivarum maceratis & impositis perfectæ, quibus ipsis eschara producta, carnes mortuæ a vivis separatæ & laudabilis suppuratio excitata (*Chatelain Diss. de Corallorhiza Basil. 1760. p. 13.*)

L O B E L I A .

LINN. *Syst. veget.* p. 666. *Gen. pl.* p. 456.

Pharm. LOBELIÆ Radix.

195. *LOBELIA SIPHILITICA*; caule erecto foliis ovato-lanceolatis subserratis, calycum sinibus reflexis Linn. *Syst. veg.* p. 667. Rapunculus gelatus virginianus flore violaceo majore Morison *Hist. T. 2. p. 466. S. 5. t. 5. f. 55.* Conf. Kalmii descriptio largior in *K. Ver. Acad. Handl. p. 284.* insert. Linn. *Amoen. F. 4. p. 527. sqq.* & Linn. *Mant. pl. 2. p. 482.* Pl. perennis, cr. in locis udis ad fossas & flumina Virginix. Probe fert hiemem in horto bott. Gott.

Plan-

Planta omnibus viridibus partibus lactescens, fricta odorem virosum spargit.

Radix) fibrosa fibris albis, lineam crassis, duos digitos longis. Nicotianam sapore æmulatur, qui diu linguæ adhærescit & vomitum excitat. In Europa nondum serio in usum tracta, sed feri Americæ septentrionalis jam dudum eam inftar arcani in lue veneræ adhibuerunt, quod argenteo redemit Chiliarcha olim inter eisdem vitam degens Johnson, qui postea illud, una cum aliis stirpibus, quas pertinacius malum requirit, vel in quibus nonnulli majorem fiduciam collocant, tum ibidem peregrinanti Kalmio, viro cel., patefecit. Hisque, inter quas *Lobelia primaria* est, æque isti feliciter vincunt morbum, ac Europæi unquam mercurialibus. Usurpatur radix vel sicca, quæ præstantior est. Radices scilicet ex quatuor, sex, vel pluribus plantis probe lotis, decoquant ejusque præbium mane epotant ea, quam ferre possunt, quantitate. Reliquam partem per diem consumunt. Si nimia alvi dejectio inde urget, dilutius decoctum parant, sicque subministrant per 14. dies juncta externa partium præcipue lue contaminatarum lotionè decocti ejusdem ope facta, intra quod temporis spatium plerumque æger convalescit. In obstinatiori malo *Lobeliæ* admiscunt radicem *Ranunculi abortivi* L., sed parce, ne ejus acrimonia intestina inflammentur. Ad exsiccanda ulcera pulverem radicis *Gei rivalis* inspergunt (*Kalm. l. c. p. 286. sqq.*). Exactius paullo dosin definit cl. Bartram, historiæ naturalis scientissimus in America septentr. vir., (in *Appendix containing Descriptions virtues & uses of bundry Plants of these northern Parts of America; and particularly of the newly discovered Indian Cure for the venereal Disease* 8., quam schedulam in Latinum idioma redegit Linneus (*Amoen. ac. T. 4. inde a p. 513.*). Nempe radicis manipulus unus coquitur in aquæ mensuris tribus decoctumque bibitur incipiendo a mensura dimidia, si æger tenerioris fuerit habitus, dein dosis augetur quotidie, donec æger decocti vim purgantem amplius ferre nequeat, quod si fit, abstineat ab eo per unum vel alterum diem, redintegrans autem potionem, si opus, ad perfectam sanationem usque. Ab hoc quoque discitur, profunda & putrida ulcera conspergi cortice interiori *Ceanothi Americani* L. Maxime ad cultioris medicinæ formam accedit, ter de die ventre vacuo circiter libram (gills 2.) exhibere, & respectu virium habito hanc quantitatem, sub consortio balneorum & tenuis diætæ legibus, vel augere vel minuere (*Bartram apud Linn. l. c. p. 520.*).

Hac tamen specie alia scil. *Lobelia longiflora* L. (*Spec. pl.* 1319. *Iacquin. sel. americ. p. 219. Tab. 27.*) fortior, sed cau-

Campanacæ.
tè adhibenda (Linn. *Diff. Obs. in M. p. 6.*); nam corrosi-
va est. Conf. cel. Jacquin *l. c.*

V I O L A .

LINN. *Syst. veg. p. 668. Gen. pl. p. 457.*

*Pharm. VIOLÆ Flores, Semina, Radix. VIOLARIÆ
Radix.*

196. *VIOLA ODORATA*; acaulis, foliis cordatis, stolonibus reptantibus Linn. *Spec. pl. p. 1324.* α *Viola martia* purpurea, flore simplici odoro C. B. *lov Græcis. Icon: Fl. Dan. Tab. 309.* item Regnault *Botan. La Violette de Mars.* Pl. perennis in australioris Europæ nemoribus, collibus, hortis pomiferis, inter gramina primo vere frequens.

Viola canina L. huic simillima, distinguitur foliis suis oblongis, defectu stolonum, & corolla pallida inodora.

Flores) prioris fere unice hodie in medico foro obvii sunt. Intelliguntur corollæ, quæ dum recentes gratissimum odorem spirant specificum, ut & aliæ stirpes simili instructæ inde nomen traxerint, adeoque fragrantem, ut virgo nobilis ex patina, violis repleta & per noctem in cubiculo servata, apoplectico more interierit (*Trilleri Diff. de morte subita ex nimio violarum odore Witt. recuf. in Ejsufd. Opusc. Vol. 1. p. 240.*). Verum non ea unice horum naturæ est, ut, prout alia odora valde fragrantia halitibus angustiori spatio occlusis, caput tentent, sensum denique omnem animæ supprimant; sed fixiores partes anodynas vehunt, quas in syrupo colligere solemus, cui unice fere flores hodie impendantur. Rarissimo exemplo præ idiosyncrasia quadam non feruntur, quale de matrona quadam narratur, omnibus suaveolentibus delectante, exceptis folis Violis recentibus (*Barthol. Hist. anat. 28. Cent. 3. p. 65.*). Pueris comitialibus opitulari Dioscorides (*Lib. 4. c. 122.*) innuit, & específicos in morbis convulsivis & nervinis vocat Baglivius (*Oper. p. 114.*), etsi adhibendi modum reticeat — . Mucilaginosæ præterea indolis sunt & amaritiam produunt. Ab ista sine dubio dependet alvum purgandi vis, quam plures auctores notarunt. In acetario appositos id efficere pluries refert Pechlin (*de purgantibus p. 51.*) se expertum, in succo Mesue, cujus uncias duas assignat Saladinus, Alculanus (*comp. arom. mat.*), in pulvere Poterius (*Tourn. Hist. d. Plant. de Paris T. 1. p. 291.*) ad drachmam unam — . Denique & color purpureus, quem aqua extrahit, ad chemica experimenta ido-

Idoneos reddi, & oculo amicum pabulum in quibusdam liquidis subministrat.

Herba) emolliens, hinc in cyfmatibus, cataplasmatibus & epithematibus, non ineptum locum habet (Tourn. *l. c.*).

Semen) lotium movet, nec ultra videtur extendi debere vis lithonriptica. Arcanum fuit hoc nomine Butlero (Needham in Ray *Hist. pl. T. 2. p. 1050.*). Accedit laudi Laurenbergius (*Diss. epist. ad Hoierum de calculo p. 31.*). Huiusque ope mulier per septimum diem urinæ suppressione detenta, evasit periculo, & Maximilianus Imperator insignem copiam lapillorum post idem assumtum excrevit (Scholzius in *Epist. 192. p. 310.*). Nempe emulsionis forma exhibetur.

Radix) fibrosa, geniculata, Ipecacuanhæ valde similis, sed vomitoriam pariter esse experientia docuit. Infusi uncias duas vel tres sursum & deorsum purgare testibus non novis cognoscitur (Tourn. *l. c.* Henninger *Diss. de Viola purpur. 1712.*), in qua narratione dolendum neque proportionem inter radicem & menstruum, nec menstrui genus, significatum. Repetiit novissime experimentum cel. Bergius (Linn *Diss. de Viola Ipecacuanba 1774.*) infuso aquoso, quod ex planta viva vel marcescente mucilaginosum evasit, odore fere aurantiorum, post unum vel alterum vomitum etiam alvum movens. Quod vero ex planta sicca paratum emesin non creavit, parumque alvum laxavit.

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Syrupus Violarum) *Ph. omnes.* Fit maceratione florum, calyce privatorum, conquassatorum in aqua, sacchari demum post colaturam prægressam additamento. *Wurtembergenses (Ph. p. 219.)* ebullitionem unam cum saccharo suadent, *Sveci (Ph. p. 191.)* jubent syrupum sine calore fieri. Isti expressionem desiderant, hi autem & *Angli (Ph. Lond. p. 82. & Edinb. p. 63.)* omittunt. Quoniam mora color purpureus perit, quidam (*Ph. W. l. c.*) succum citri vel spiritum salis adjiciunt, qua miscela autem dubium non est, quin sufflaminetur virtus & inidoneus evadat ad scrutinia chemica. Sæpe adulteratur sub penuria florum aliis vegetabilibus, colore cœruleo instructis, nominatim floribus Aquilegiæ, & odoris causa radice Ireos Florentinæ —. Hic syrupus rite præparatus docente quotidiana experientia tussim sedat, dolores ab apthiis levat, & in tenerioribus somnum blande promovet, julepiis & mixturis quoque additur ob coloris gratiam —. Notissimo experimento solet syrupus violarum in subsidium trahi ad djudicandam naturam salium, qui si servat sub miscela colorem suum, indicio habetur sal esse

esse medium, si ruber evadit, cum acido rem agi, si viridescit, alcali subesse. Sed non errore omni carent hæc criteria. Primum syrupus ex Violis paratus purpureus est, iste vero ex Aquilegiæ floribus perfecte cœruleus (Model's *chym. Nebenst.* p. 76.), hinc posterior præferendus. Dein in aquis terram martialem vehementibus ex miscela coloris ejusdem lutei cum syrapi colore cœruleo viridis emergit (*l. c.* p. 19.).

Syrupus Violarum solutivus) *Pb. W.* p. 220. Obsoletus. Senna addita purgantem reddit. Id quod quidem ob flores de priori a variis sustinetur, sed contra Henningerus (*Diss. de Viola*) syrupo tantum ex tota planta hanc vim concedit.

Herbæ quinque emollientes). Harum una.

Tinctura Violarum) acidæ naturæ ob additum spiritam Vitrioli. Conserva aliaque præparata in desuetudinem abierunt, prout ipsa tinctura.

Pharm. IPECACUANHÆ vulgo IPECACUANHÆ Ph. Lond.
Radix s. Radix Brasiliensis.

197. VIOLA IPECACUANHA; foliis ovalibus margine subtusque pilosis Linn. *Syst. veg.* p. 669. *Mant.* 2. p. 484. Ipecacuanha Pison *Ind. res nat. & med.* p. 231. cum icone mala. Viola grandiflora Veronicæ folio, villosa Barrere *sur l'hist. nat. de la France equinoxiale* p. 113. An Viola parviflora Veronicæ folio non villosa floribus ex albo-violaceis Pouppe Desportes *Meladies de Domingue* T. 3. p. 6.? Pombalia Ipecacuanha Vandelli *Fascic.* 1771.? cujus descriptionem inseruit Linn. *Diss. de Viola ipecacuanha* Vps. 1774. p. 7. Viola Itoubou, foliis & caulibus tomentosis, flore amplo albo Aublet *Hist. des plantes de la Guiane Francoise* T. 2. p. 808. Tab. 318. Crescit in America meridionali, in regno Peruviano & Brasilia, uti & in Cajennæ & Guianæ locis arenosis. Pl. perennis, secundum Vandelli fruticosa.

Sic demum evictum, Radicem hanc neque ex Paradis specie-ut conjecit Ray (*Hist. pl.* 1. p. 669.) desumi, neque ex Lonicera quadam ad judicium pristinum Plukeneti (*Almag.* p. 288.) Morisoni (*Hist. pl.* T. 3. p. 535.), quin ipsius Linnei (*Mat. med. Ed. 1.* p. 24.), neque ex Euphorbia Ipecacuanha L., quam significavit novissime *Pharmacopœa Dan.* (p. 21.). Pombaliam Vandelli, quam auctor Lisbonæ in horto sevit & vivam coluit, huc transfero auctoritate Linnei: memorabile autem illum & cl. Desportes folia eidem adscribere glabra, quum reliqui allati auctores plantæ Ipecacuanhæ tomentum tribuant. Doleo, ob defectum descriptionis Vandellianæ, mihi non suppetere comparisonem iconis ejusdem cum icone Aubletii instituere, qui posterior, quo-

quoniam diu in America australi versatus est, plurimum fidei meretur. Violam diandram L. (*Syst. veg. p. 669.*) vero cl. Allamand, Chirurgus & botanicus pluries Surinamum profectus in litteris ad ill. Linneum tanquam veram speciem Ipecacuanhæ proposuit (Linn. *Diff. cit. p. 8.*), quæ ipsa discrepat a prioribus potissimum nectario longissimo, quod istis deest, ut in Violis Capensibus non rarum est, & foliis glabris. Cl. Desportes (*t. c.*) descriptio tam brevis est, ut ad quamnam præcedentium pertineat, dici non possit, refert tam probabile sibi videri, esse veram Ipecacuanham. Nihil obstat, quominus omnes, etiamsi specie differant, vomitorizæ sint, quum adeo in indigenas Violas idem effectus cadat. Et lux eo accendi videtur circa discrimen radicis Ipecacuanhæ in fuscam & albam in officinis obvium, quod vulgatissimum est. Nam alia discrimina in Canadensem (ex Euphorbia Ipecac. L.), Virginianam (Spiræa trifoliata), Americanam (Psoralæa glandulosa), & Pseulo-Ipecacuanham fuscam offic. Dalii (*Pharmacol. p. 195.* quæ species Apocyni) & flavam, non moror, quarum quædam radices omnino infuscæ.

Duarum radicum meminit Piso (*loc. cit.*) facie, colore, natali solo & facultatibus inter sese discrepantium. Una harum albicans (hinc Lusitanis Ipecacuanha blanca), crassa, proveniens ex planta foliis languinosis, sed debilior; altera in figura delineata tortuosa, nodosa, fusca. Eandem, quam albidam vocat, quoque griseam s. cineream nominat Lewis (*M. m. p. 323.*), cui opponit brunam, illique regnum Peruvianum patriam cum Geoffroy (*M. m. Traité Tom. 2. p. 157.*) assignat, huic vero Brasiliam. Boulduc tres nominat, albam debilissimam, brunam efficacissimam, & griseam, quæ medio ordine procedat (*Hist. de l'Ac. des sc. de Paris 1700. p. 3. p. 76.*). Fatendum nondum constare specie botanica an differant, & ad quam quælibet referenda. Stirpi, quam describunt Desportes, Vandelli, Aublet, tribuunt radicem albam, sed de recenti loquuntur, cujus cortex siccatione forsitan obfuscatur.

Radix), vulgo in pharmacopoliis obvia, est dilute fusca s. cinerea, gracilis, varie torta, subannulata, annulis prominentibus aspera. Medio percurritur medulla lignosa fili instar, a qua facile cortex friabilis separatur. Odorem mucidum habet radix, ejusque pars corticalis subamara subacris, medulla autem fere insipida est, & mucilage linguam obducit. Mortario contusa nares mox stimulat & moleste afficit, quin nisi prospiciatur, pulvis tenuis avolans oculos inflamat & naribus attractus hæmorrhagiam narium, anginam, respirandi difficultatem, hæmoptylum, creat (*Geoffroy l. c. p. 158.*).

Præter notissimos auctores, qui analyses plantarum chemicas sectantur, Geoffroy, Neumannum, Cartheuserum, Lewis, adducendus etiam est cl. Boulduc (*Mem. de l'Acad. Sc. de Paris* 1700. p. 1. p. 76.), qui utrumque radicis genus & tertium, brunam quam vocat, chemiæ ope inter se comparavit. In djudicanda virtute respicias ad partes resinosas, a quibus plurimum virtutis emeticæ dependet, ad mucilaginosas, quæ involvunt acre, & ad terrestres copiosas, quæ fibras adstringunt & roborant. Etenim extractum resinosum solum efficaciter ad emesin irritat (Lewis): extractum gummosum autem vel decoctum mucilaginosum nihil vel parum ad hunc scopum facit (Schulze & Huber *Diss. de Ipecacuanha americana* p. 13.). Adstringentium aliorum instar solutionem Vitrioli martis obfuscatur manifestum in modum (Bergius in *Kal. Vet Acad. Handl.* 1770. p. 323.). Volatiles tamen quasdam partes accedere, vel inde patet, quod etsi diu servari possit vis in radice integra, in contusa tamen, præcipue si theca crebro aperiatur, vel aeri accessus pateat justo liberior, mirifice debilitetur, & coctione vis sensim pereat, ut taceam effectus infra recensendos radicis, exigua licet dosi exhibitæ, quos non præstitura esset, nisi subtilioribus quibusdam partibus instructa.

Corticem radicis antistare medullari parti viribus, prout sapor indicat: ita & ipsa experientia in corpore humano capta. Quin iste unice efficax. Potiore hunc esse vi Boeclero (*Herm. Mat. med. T. 2. p. 60.*) jam visum. Pluris essent faciendæ Phil. Frid. Gmelini (*Phil. Trans. Vol. 43. pag. 382.*) huc spectantia experientia, nisi, nescio qua de causa alia, incidentia, absorbentia & leniter adstringentia, addidisset. Microscopium quoque copiam resinosarum particularum in cortice illi detexit, quam frustra quæsiit in medullari parte (*l.c. p. 385. sq.*). Hinc corticem a lignosa medulla separatim commendat ill. Tissot (*Lettre premiere a Mr. Zimmermann sur l'epidemie courante* p. 72.), item cel. Medicus (*Period. Krankh. p. 317.*). Requirit etiam illum nominatim b. A. Rosenstein (*Ed. noviss. libri om Barnsundomar* additamentum inter errata).

Europæis medio præteriti sæculi primum innotuit scil. a. 1649. Pisonis (*l.c.*) narratione & laudibus ab usu apud Brasilienses præter alia mala in alvi fluxibus. Sed lento modo gradu in ea adhibenda medentes progressi sent, licet Medicus quidam, Le Gras, qui ter Americam petiit, eam anno 1672. in Galliam secum ferret, & in pharmacopolio quodam celebri venalis prostraret, donec circa annum 1686. mercator Gallus, Grenier, inter alias merces centum & quinquaginta libras ex Hispania Parisios adveheret, & ut medicæ loci nomen quæstui tanto magis faveret, participem &

arcani & lucri Adrianum Helvetium (Conf. Ejusd. *Recueil des methodes* p. 280.) faceret . Hic certiore reddens Ludovicum XIV. de præstantia radice in dysenteria , non solum id impetravit , ut experimenta in nosocomio Hotel de Dieu jussu regio instituerentur , sed , bene iis succedentibus , munere pecuniæ largo donaretur , & illi soli vendendi radicem jus competeret . Quam immunitatem , quum præ invidia muneris male ferret Grenier , coram senatu supremo litem Helvetio movit , confirmato tamen in possessione privilegii , modo mercatori satisfaceret . Unde hic nihil quam vindictam spirans & aliis vendere cœpit , ut tandem ubivis copia ejus Parisiis suppeteret , arcanumque esse in honorem humanitatis desineret . In Belgio , in *Exercitationibus præcticis* a. 1694. iterum editis deprædicavit Frid. Dekkers , simul vero dolens nullibi fere proflare . In Germania celebrem litteris suis ad Academiam naturæ Curiosorum reddidit 1696. Leibnitiuss (in *Misc. n. Curios.* Dec. 3. Ann. 3. App. inde a p. 1. reculis in editione Francof. Listeri *sex exercit. med.* a 1696. quam procuravit Leibnitiuss) , fata hujus remedii ad illud tempus usque præcipue in Gallia delineans suosque cives ad eundem remedii usum excitans . Multum ad id contulit commendatio Wedelii (*Diss. de Ipecacuanba* , resp. Leincker *Jenæ* 1705.) .

Initio licet virtus contra dysenteriam in primis moverit auctores , unde antidyentericum novum , radix antidysenterica (quorsum & Germanicum nomen Ruhrwurz) , dicta , longe ultra hocæ cancellos efficaciam ejusdem dominari potestæ cognitum est .

Est nimirum emeticum omnium consuetissimum & tritissimum , nec infantibus tenellis repudiandum , nec præsentè febre incongruum , quum absque calore operetur . Præstat tamen , quod de omni emetico & evacuante in univèrsum valet , exacerbationum tempus vitare . Paulo quidem lentius vim exerit , quam antimonialia , quæ ideo , quando præsentaneo auxilio opus est , ut post venenum captum , præferenda . Sed vix ultra quadrantem vel dimidium horæ quiescit . Mitius succedit vomendi negotium , si initio parum bibatur , affluxu autem salivæ ad os , nausea , tremoribus oris , & contractionis abdominis sensu , subortis , copiose , idque potus tepidus tenuis , qui ingerendus , donec nihil præter merum potulentum evomat . Quo tenuior pulvis est , eo facilius emesin creat . Dosis olim major placuit . Brasilienses utebantur pro adulto in substantia drachma una , & in infuso circiter drachmis duabus (*Piso l. c.*) , Dekkerus (*l. c.*) drachmam dimidiam , Hermannus (*l. c.*) in substantia scrupulum unum ad drachmam unam adultis concessit , in infuso autem drachmas duas , addens in febribus utro-

bique

bique dosin duplicandam & infantibus e. c. bimulis & trimulis grana septem, octo, vel plura destinans. Degnerus (*Dysent. bilios. contag. p. 135.*) drachmam dimidiam ad scrupulos duos adhibuit. Apud Germanos item Anglos mos diu fuit scrupulo circiter uni granum unum vel alterum tartari emetici stimuli causa adungere, quod comubium & ego feliciter exerceo, si saburra tenacior vexat & tempori parcendum est —. Recentiori vero ævo constitit exiguas doses plerumque eundem effectum præstare, quem largior, & minori longe vehementia & periculo ægros afficere. Passus jam cl. Geoffroy (*M. m. Traité T. 2. p. 161.*) sibi inefficace grana sex ad decem, nec scrupulum unum vel duos efficaciores existisse. Magis adhuc longe dosin restrinxit cl. Pye (*med. Obs. & Inquir. T. 1. p. 240. sq.*) & tabulis casibusque multis solleter descriptis demonstravit, pro discrimine ætatis & habitus ægri granum dimidium ad quatuor vel sex optimo effectu ingeri, & raro spem frustrari, modo vomendi nisus adfuerit. Rarissime hæcce dosi alvus soluta, sed ab exigua ista dosi lego quosdam quater, quinque, sexies, septies, octies, novies, quin feminam quandam a gr. duobus vel tribus, duodecies 15ies ad 20ies vomuisse. Si in longiori malo, ut in alvi profluviis, repetitione opus esset, non eodem die, sed proximis, vel aliquot interjectis eam procuravit. Fateor, me subscribere conjecturæ Tissoti (*Lettre l. à Mr. Zimmermann p. 72.*), quod radix cl. Pye alia fuerit, quam vulgaris, quum nec mihi successerit tantilla unius vel alterius grani dosis, tanto magis, quum Anglus non moneat, se cortice unice ulum fuisse. Exceptiones tamen ratios nolim exclusas. Alius vero eandem exigua dosi administrandi modus is est, quo post intervallum quadrantis horæ, nisi prima dosis sufficiat, secunda offeratur, vel si hæc quoque iners, tertia post lesquiquadrantem horæ. Sic commode grana octodecim vel viginti in tres partes divisa adulto ingeruntur, grana autem radice tria cum gr. octodecim sacchari mista, & in totidem doses divisa infanti, nec unquam metus vehementioris iusto vomitus locum habet (*Rosenstein Apot. p. 77. Bransvukd. p. 213.*) —. Ferri & in infuso radix potest, nempe ejusdem drachma una vel scrupulis quatuor vel drachmis duabus per quadrantem horæ in aquæ ferventis unciis duabus digestis, & post colaturam sale quodam, si opus, vel saporis causa syrupo, mistis. Conducit & infusum cum vino digestionem per noctem paratum absente febre. Exiguas doses radice in infuso pariter non defraudari virtute, experimentis edocemus (*Deplaignes in Journ. de Medec. T. 12. p. 238.*). Decocta exiit suis viribus.

Quum hic non locus sit de beneficio emeticorum generatim

tim agere, nolo eximias virtutes Ipeacuanhæ sub initium & progressum febrium; quando colluviei in primis viis collectæ indicia adsunt, nominatim in febribus biliosis & putridis, in exanthematicis, intermittentibus, in tussi convulsiva, item præsentibus vermibus, ad pellendos calculos fellicos &c. multis excutere, quorum multi morbi uti vel ex solis fordibus primarum viarum oriri possunt, ita exinde alimoniam sæpe habent & natura sua mutantur. Amplius satis remanet dispatiendi campus, si iis morbis immerer, in quibus specialiore virtutem Ipecacuanha præstat, vel saltem præstitisse visa est. In hisce præcipue minoribus dosibus auctores acquieverunt.

Quanta in existimatione in alvi profluviis, præcipue dysenteria, fuerit, supra jam libandum dedi, adeo ut a multis specificij nomine contra dysenteriam condecorata fuerit, & hæc ipsa virtus primum auctores allexerit. Piso (*l. c. Lib. 2. cap. 9. p. 37.*) „*sacram anchoram* vocat, qua nullum præstantius ac tutius in plerisque alvi fluxibus cum vel sine sanguine compescendis natura excogitarit remedium „. Nec cecidit post tot annos ejus fama, licet sanius judicium morbi stadium, in quo conveniat, postliminio curatius discernere dedicerit. Tempestive exhibita eximia plane medela est, vanusque est timor, ne exacerbetur malum. Conducit semper, quando causa morbofa adhuc mobilis est, & partes solidas nondum corripuit; nocet autem, si acrimonia jam inflammationem intestinorum creavit, vel suppurationem s. gangrenam in hisce induxit; aut ipsis humoribus sese admiscuit. Datur optime morbi initio, quum vires adhuc sufficient, viscera adhuc firma, præcipue sub vomendi conatu, cardialgia, borborygmis rel. Sicque mitigantur tormina, parcius evadit profluvium copiaque, sanguinis dejecti decrescit. Repetitione quoque opus est, si pristina mala persistunt, vel eodem die vel uno die vel biduo post, idque subinde tertia vice. Locus & est seriori vomitorio, si quod vomitis superstes est, modo suspicio inflammationis & suppurationis intestinorum desit post octo, quatuordecim vel plures dies, sub statu adeo (Degner *dysent. bilios. p. 131. sq.* Zimmermann *von d. Rubr p. 80. sqq.*). Sunt, qui auxilium, quod Ipecacuanha affert, nonnisi effectui emeticis communi adscribunt (Comm. *Noric. 1733. p. 44. sq. 1734. p. 333. 1735. p. 221.* Baker *de catarrho & Dysent. Lond. in Sandif. Thes. Diss. T. 2. p. 375.*) , cl. Baker tamen tartarum emeticum longe præfert. Sed omnino & mucilaginis, quam recondit & quæ acre vellicans obducit, adstringendi potentia, quæ robur intestinis impertit, & diaphoreticos, quam excitat, etsi hanc ipsam nec tartaro emetico denego, ratio habenda. Effectus eo certior, si alvum simul subducit (Pringle *Dis. of. the army*

army p. 262. Conf. Cleghorn *Dis. of Minorca* p. 230) --- Dosi & ordine exhibitionis variant medici. Piso (*l. c.* p. 37.) vel decoctum vel infusum ex drachmis duabus radicis & quatuor uncis aquæ paravit, repetitque hoc pro re nata; suadet & secundam imo tertiam decoctionem, quam debilibus magis opportunam censet, & adstringentia vi efficaciorum. Hic vero potissimum ad purgandi vim radicis videtur respexisse, etsi magis fini satisfieri pronunciat, si vomitum simul concitaverit. Degnerus (*l. c.*) pulveris drachmam dimidiam ad scrupulos duos adultis, pauca vero tantum grana infantibus dedit. Ill. Pringle (*Dis. of army* p. 261.) affecto præcipue ventriculo scrupulum unum, addito pro fortioribus grano uno vel duobus tartari emetici, si vero torminibus magis vexatur æger, unde mali fomitem intestinis inesse præcipue colligitur: vulgaris doseos loco radicis grana quinque tantum pro dosi exhibet, & bis vel ter eandem quantitatem post intervallum unius horæ repetit, donec alvus solvatur. Sic grana quindecim plerumque sufficiunt. Grana tria quovis trihorio ad doses quatuor capta, aucta ultima dosi ad gr. sex vel septem, placent cl. Hillary (*Air and Disease of Barbados* p. 214. p. 86. 95., etenim tum vomitu uno vel altero orto fluxus substitit, & sudor per aliquot horas spontaneus emerfit, qui ali debet potu liquido, & deliria, tremor, aliaque symptomata sopita. Cl. Cleghorn (*Dis. of Minorca* p. 230.) ejus grana decem vel quindecim in tres doses divisa ante meridiem omni bihorio vel sesquihoriorum propinavit, unde sarsum & deorsum vim exercuit, & sudorem sæpe noctu sequenti præduxit, iterans usum alio die, si dysenteria perrexerit vel majoribus intervallis ---. Sed non omnibus satisfecit hæc parvis dosibus utendi methodus. Queritur cl. Monro (*mil. dis. p. 72. 83.*) hæc ipsas in dysenteria vomitum quidem & alvi dejectiones effecisse, sed ægros tantopere affectos, ut nolent melius continuare. Nec ill. Zimmermanno (*von der Ruhr* p. 81.) exiguæ istæ doses successerunt, hinc plerumque ad grana quadraginta ascendit. Dolet & cl. Clarke (*Disease in long voyages to hot countries* p. 230.) sub climate calido ad grana pauca datam, nauseam molestam modo alere, vix vero unum ægrum a torminibus vel tenesmo liberare ---. Injectione per alvum apud eos, qui radicem per os sumere detrectant, licet ad sedanda tormina valuerit (*Helvetius Traité des maladies* p. 163. 202.), insueta hodie res est.

Abstineat vero, ut in dysenteria compescenda, utut Ipecacuanha proficua vere sit, & quamvis leniori casu radicem quasi totius mali abscindat, unice ea acquiescamus. Natura mali inflammatoria sæpe totam antiphlogisticam curationem sibi vindicat, & si fomes putredinosus subest, prout plerumque

que contingit, acida & antiputredinosa, utrobis junctis potionibus acre obtundentibus, oleosis, &, postquam purgatæ probe primæ viæ sunt, ac diathesis inflammatoria devicta, cauta opiatorum administratione tam ad dolores spasmodique sedandos, quam ut blanda diaphoresis cieatur, & profluvium jam a debilitate modo proveniens, sistatur. Tum & de robore debilitato ventriculo & intestinorum tractu restitvendo cogitandum —. Hinc varia illa radices antidyentericæ connubia haud paucis consueta. Idonea quibusdam visa est miscela Ipecacuanhæ cum Rheo, scilicet pro robustioribus illius grana quindecim hujus drachma uua (Albrecht in *Comm. Noric.* 1741. 3. 133.), vel, quod cautius, in bolo ex granis circiter quindecim illius, Rhabarbari gr. duodecim, nitri granis decem cum s. q. fyrupi Cichorei compositi (Navier *sur plusieurs maladies populaires* p. 10.), & in pertuaci diarrhœa ex massa sanguinea corrupta conduxit pulvis ex Rhei & Ipecacuanhæ \overline{aa} gr. viginti (De Störck *Ann. med.* 1. p. 108. 163. *Form.* 25.). Egregium est ad finem dysentericæ Ipecacuanhæ cum anodyno connubium, quando fluxus continuat (Pringle *Diseas.* p. 263. 283.). Cl. Brocklesby (*Observat. on Camp. Diseases* p. 189.) hoc tempore mane & vespera pilulas ex opii granis duobus & Ipecacuanhæ gr. tribus obtulit. Opio junctam ex præcipuis sistentibus (astringents) esse expertus Clarck (*l. c.* p. 231.). Subinde quoque grana radices tria ad decem uno grano opii maritata, & quavis quarta vel sexta hora oblata, levamen attulerunt cl. Monro (*mil. Diseases.* p. 84.), sed raro eo connubio finem se attigisse queritur. Non mirabitur opii insignem quautitatem ab hisce præscriptam, qui, quæ mox sequentur de Ipecacuanhæ vi in eo mitigando, secum reputet —. Vere adstringere radicem solam exigua dosi sub finem mali captam, idque salutari effectu, compertum; nam miles post inflammatorium statum morbi profluvio albo debilitatus, adstringentibus aliis frustra usurpatis, hac medela mane ad grana sex ingesta convaluit, quæ quidem primis diebus vomitum creavit, insequentibus nihil nausæ movit (Huck in Pringle's *Diseas.* p. 283.).

Pauca modo de usu radices in febribus monebo. Conducit, ut alia emetica, quando originem vel pabulum ex coluvie primarum viarum trahunt (Conf. Vateri *Diss. de Ipecac. virtute febrifuga atque antidyenterica resp. Fritichio* p. 9. sq. & Car. Gianella *de admirabili Ipec. virtute incurandis febribus Patav.* 1754. in Hall. *collect. Diss. pract.* T. 5. n. 155.). In intermittentibus sub indicis fordium ibi stabulantium purgantibus longe præferenda, quæ non valide satis acre vellicans excutiunt, debilitant, hincque paroxysmos.

mos protrahunt. Verum contra cognovi Konigii (*Regnæ veget. sect. 4. p. 381.*) effatum: non suffurari Ipecacuanham vires vel depauperare, sed conservare & liberare, quod quum apud me, tum apud alios frequenter cognovi. Aptis- sine capi mox post paroxysmum finitum cum cl. Colombier (*Code de Med. milit. T. 3. p. 88.*) & ill. a Rosenstein (*Barnsjukd. p. 311.*) sentio. Sicque temporari parvum in præparando corpore pro corticis peruviani tempestivo usu. Extendit cl. Gianella virtutem etiam ad illas febres, quarum fomes in ipsis visceribus & sanguine residet, & autumnino præcipue ingruunt, harum curationem sola radice ista absolvi posse asseverat, dum infusum aquosum partitis dosibus mane bibatur, & repetitione eius si opus alio die prægressa, tandem infusum vel decoctum adhibeatur, quod magis adstringens, quam purgans, censeatur (*Vid. l. c. p. 96.*).

Spasmos sopire Ipecacuanham variis documentis elucet. Huc spectat efficacia in asthmate spasmodico singularis, cui hypochondriaci & hysterice sæpe obnoxie sunt, & femine obstructione mensium laborantes, vel termino, quo cessant, propiores. In hoc malo opiatis longe antecellunt. Sub paroxysmo ipso radice scrupulus unus capitur, qui vomitum excitat multo levamine. In chronico & habituali morbo conferunt tria ad quinque vel decem grana, mane per quatuor vel sex hebdomades ingesta. Grana quinque plerumque emesin excitant; qui si per minorem dosin non insequatur, perinde est, unde antispasmodica vel relaxans natura tanto manifestius evincitur (*Akenfide med. Transact. Vol. 1. p. 93. sqq.*). Aliquando mucii accumulatio jungitur, quo casu tanto præstantior est, expectorationem levans.

Sed non defraudanda radix suo in hæmorrhagiis compescendis pretio, et si non singulis innotuit. Infallibile remedium in fluxibus dysentericis aliisque hæmorrhagiis vocat Bagliv. (*Oper. p. 61.*). Convenire in magnis hæmorrhagiis, in immoderato catameniorum aut hæmorrhoidum fluxu, imo etiam in hæmoptysi Barbeirac (*medicament. constitutio p. 95.*) notat. In sanguinis fluxibus tum pectoris tum uteri curandis optimum omnium & constantissimum reputat Gianella (*l. c. p. 93.*). Sed nec hi nec alii methodum dilucide exponunt. Dignum igitur Regio medico erat argumentum, huic inopiæ subvenire. Subvenit vero cel. Dahlberg. (*Festsensk. Ac. Handl. 1770. p. 316. sq.*) variis casibus lectu dignissimis hanc virtutem in hæmorrhagiis uteri haud ita pridem confirmans. Grani enim modo $\frac{1}{4}$ vel $\frac{1}{2}$ pars saccharo mixta, omni trihorio vel quadrihorio ingesta, sicque nullus vomitus subortus, & primis dosibus jam inligne levamen præstitit. Litteris (*m. Julii a. 1775.*) experientiss. vir

postea me de iteratis suis feliciter experimentis certiorrem fecit. Post cognitam hancce methodum hæmorrhagiam uteri trimestrem gr. $\frac{1}{2}$ sub eadem miscela omni bihorio vel trihorio dato suppressit cel. Bergius (*l. c. p.* 324.). Semel haud sine commodo ad ministravit eandem in eodem malo cl. Guldbrand (*Diff. præf. Saxtorh de sanguifluxu uterino Hafn.* 1774. recens. in cl. Tode *med. chir. Bibl. Vol. 2. P. 3. p.* 189.). Ad vomitum usque exhibuit eam cl. Petiz (*Gazette salutaire* 1775. rec. in *Bibl. cit. Vol. 3. P. 1. p.* 162.). In mictu cruento quoque Dahlbergius (*lit. cit.*) singulari casu ea magis quam ulla alia medela profecit —. Pluries vero ejus voto respondit in tussi catarrhali, quin ea, quæ phtisim comitatu levando sputa vel opem ferendo absque evacuatione sensibili (*Vet. Ac. Handl. anno cit. p.* 319.). Vix arbitror adstringendi vi hæmorrhagias sedare, quum in tantilla quantitate exigua, si ulla, non possit non esse, sed vel maxime rationem esse habendam antispasmodicæ naturæ, tantoque magis, quum plerumque spasmi hæmorrhagiis ab interna causa profectis sese admisceant, præcipue in fœminis, quarum res hic agitur. Non adversatur exemplum radicis ad vomitum usque datæ, quum consent mihi alia, vomitu spontaneo hæmorrhagias internas non solum non auctas, sed mitigatas, quorum hic modo numero casum mihi obvium fœminæ hæmorrhagia narium profusiori correptæ.

In opio debilitando memorabilem potentiam habet radix nostra. Id ut supra dictis (*p.* 441.) apparet, ita potissimum Pulvere Doveri), Anglis frequentato (de quo infra plura sub Opio), qui recipit duo plurave grana Opii totidemque Ipecacuanhæ, nec alium effectum, quam largam sudorem excretionem, excitat. Fuit puella, quæ malo scopo unciam tincturæ Opii, scrupulum circiter ejusdem continentem ingessit, sed, etiamsi sopore, convulsionibus spasmissque dirisimis jam corripetur, solo Ipecacuanhæ usu repetito periculum eluctata (*Smith in Marx Diff. de spasimis p.* 39.).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Vinum Ipecacuanhæ) *Pb. Lond. p.* 66. Ex radice Ipec, flavedine corticum aurantium siccorum, in vino Canariensi maceratis.

Tinctura) *Pb. Ed. p.* 42. Ex radice cum vino albo Hispanico macerata —. Utrumque dosi aliquot drachmarum ad unciam unam vel integram emetico sine propinatur.

V I N C A .

LINN. *Syst. veg.* p. 209. *Gen. pl.* p. 115.

Pharm. VINCÆ PERVINCÆ Herba.

198. **V**INCA MINOR; caulibus procumbentibus, foliis lanceolato-ovatis, floribus pedunculatis Linn. *Spec. pl.* p. 304. Clematis Daphnoides minor C. B. Icon: Regnault *Botanique* La petite Pervenche, Pl. fruticosa, in temperationis Europæ, ut Germaniæ, Helvetiæ, Angliæ, Galliæ sylvis crescens, vernalis.

Huic valde similis *Vinca maior* L. (Regnault *l. c.* la grande Pervenche) adeo, ut nuperrime varietas præcedentis dicta fuerit (*Syst. veg. l. c.*). Nec differunt virtute (Chomel *Usuell. T. 2. p. 273.*), prior etfi suetior. Herba amara cum signis latentis acidi, sicca leniter adstringit. Plures in hæmorrhagiis sistendis valere indicant. Folia contusa & convoluta eo fine naribus sanguinem stillantibus intrusa (Chomel. *l. c. p. 274.*); & ita & conticuisse fertur hoc profluvium foliis ore sumtis (ex Costæo Idem.). Par ad menstrua & hæmorrhoides & hæmoptysin cohibendum laus (Tourn. *Hist. des pl. de Paris T. 1. p. 371.* Chomel. *l. c.*). Et ad fluorem album subigendum, in infuso theæformi. Phthificis autem successit serum lactis, decocto herbæ paratum. Hodie vix ultra gargarismata usu venit in angina inflammatoria, præcedente jam Jo. Agricola (*Instit. chir. f. m. 223.*) & confirmantibus Tiffot (*Avis p. 152. Form. n. 19.*), Bourgois (in Bomare *Dict. T. 8. p. 381.*), qui decocto mel rosarum addit. Usurpandi igitur herbam modus vel infuso vel decocto est.

N E R I U M.

LINN. *Syst. veget. p. 209. Gen. pl. p. 116.*

Pharm. PROFLUVII. S. CONESSI Cortex.

199. *NERIUM ANTIDYSENTERICUM*; foliis ovatis acuminatis petiolatis Linn. *Spec. pl. p. 306.* Codaga pala dicta in *Hort. malab. T. 1. Tab. 47.*: sed Curatu pala in descriptione. Nerium indicum filiquis angustis erectis longissimis Burm. *Thes. zeyl. p. 167. Tab. 77.* Arbor humilis crescens in Malabaria & Zeylona.

In littore Coromandeliano vocatur Cortex Conessi-feca, unde Anglis nomine *Conessi-bark*, uti & *Tili-cherry-bark* (Brocklesby) venit. Raro extra solum natale & Angliam, ubi nec plausum communem videtur nactus, ægris offertur. Est nigricans extus, lichene cinereo tectus, qui vero auferri debet, prout & ille cortex eligendus, qui minimum hujus tegminis habet, isque ex junioribus ramis. Saporis austeri & grate amari, dum recens in pulverem redactus gustatur; mora enim perdit saporem cum vi (*Medical Essays of Edinb. Vol. 3. p. 32.*). Lactescentem acrem vocat ill. A Linné (*Mat. med. p. 71.*). Narcoticum vult Brocklesby (*Observ. on Camp-Diseases p. 194.*). Efficaciam contra ventris profluvia *Hortus Malabariensis (l. c. p. 84.)* proposuit. Sed loquitur de cortice radice, qui tritus & aqua calida potus prodesse, in dysenteria nominatim lacte datus conferre, ibidem traditur. Virtuti in hisce morbis præstantissima collectio observationum medicarum Edinburg. ante quadraginta fere annos, interprete Alex. Monro sen., subscripsit (*med. Ess. l. c.*). Placuitque nominatim electuarium ex pulvere corticis subtilissimo & syrupo corticum aurantium, cujus drachma dimidia vel major quantitas quater de die per triduum vel quatrimum sumta. Primo die numerus & copia dejectionum augetur, sed sine torminum incremento, secundo die color earum melior, & tertio vel quarto die ad naturalem fere conditionem perveniunt. In recenti diarrhœa vitio diætæ, absque febre, orta raro spem frustratur, præmissa modo Ipecacuanhæ pro vomitu dosi. Convenit & in diarrhœa habituali. Febris si jungitur, hæc prius superanda. Electuarium quoque dictum enervatur situ, hinc omni die vel alternis diebus renovari debet (*l. c.*). Curavit eodem cl. Monro dysenteriam trimestrem, alia commoda remedia eludentem (*l. c.*) ---. Nihil vero aliud in hoc morbo præstitit cl.^{mo} Brocklesby (*l. c.*), quam alia aromata amara, tonum primarum viarum confirmantia, quin narco-

ticum existimans, ab eo metuit, tanto magis, quum ex drachmis ejus duabus intra nychthemerum ingestis ipsimum cynicum observaverit. Cortice Tellichery insuper obstinatas intermittentes febres debellari in India orientali legitur (*Lind on Dis. in hot Climates* p. 308.).

ASCLEPIAS.

LINN. *Syst. veget.* p. 213. *Gen. pl.* p. 120.

Pharm. HIRUNDINARIÆ s. VINCETOXICI Radix.

200. ASCLEPIAS VINCETOXICUM: foliis ovatis basi barbatis, caule erecto, umbellis proliferis Linn. *Spec. pl.* p. 314. Asclepias albo flore C. B. Vincetoxicum Dodon *pempt.* p. 407. Icon: Regnault *Botan. Le Domte - venin*. Planta perennis locorum montanorum.

Est ex venenata familia, cujus plures stirpes vel lacte acri suspicionem excitant, quo etsi hæc destituitur, aliis tamen notis suspecta existit. Respuitur a brutis, præterquam capris, quæ extremis cauliculis vescuntur (*Vet. Acad. Handl.* 1744. p. 250.). Ab equis non nisi gelu tacta devoratur (*Linn. Fl. Suec.* p. 76.). In œconomia memoria dignam hanc stirpem, ut congeneres, reddit pappus feminum pro culcitris & lini species, quam caules, solito modo putrefactione præparati, impertiunt (*Vet. Ac. Handl. l. c.*).

Radix conflatur copia fibrarum pallide flavescentium gracilium, longarum, ex capite quodam communi prodeuntium. Dum recens est, odorem aliquantisper fortem, nauseosum spargit, haud absimilem illi, qui Asaro vel Valerianæ sylvestri inest, qui vero siccatione plurimam partem perit. Gustata initio subdulcis dein subacris apparet. Aperire obstructa & pellere sudorem, lotium, menstrua, experimenta docuerunt, quæ quidem hodie rarius cum ista capiuntur. Anodynæ aliquid præterea subesse non absolum, quod & agnovit Frid. Hoffmannus (*Mod. syst. T. 4. P. 3. p. 431.*). Vomitus leviores orti ex decocto (*Nucl. Belg. p. 305.* Dürr in *Eph. N. C. Dec. 2. A. 7. p. 105.* Geoffroy *Mat. med. Fraité T. 5. p. 232.*). A pluribus præstantia in hydropse celebratur. Aquam inter cutem collectam dispelli ea vino decocta sudore; per pedum adeo plantas erumpente, legitur (*Jo. Bauh. Hist. pl. T. 2. p. 139.*). Pluribus hydropicis decocto radicis Dürr (*Eph. N. C. loc. cit.*) auxilio fuisse sibi persuadet, ita tamen ut curationis partem & purgantibus & lixivii cinerum Juniperi & ligni Quercus tribuendam fuisse pateat. Hinc & Stahlus in pulverem suum antihydropicum

haud dissimilis. Arbor crescens in regno Peruviano præcipue prope urbem Lojam vel Loxam distantia milliaria circiter in montibus & in tota ista catena montium, quæ inde usque ad 25. vel 30. milliaria austrum versus sese extendit, item circiter 20. milliaria septentrionem versus (De La Condamine *l. c.* p. 236.), interdum etiã ad ripas fluviorum exiguorum (Arrot in *Phil. Trans. Vol. 40. p. 83.*). In montibus territorii Cuencæ invenit Ulloa (*Voyage de l'Amérique meridionale T. 1. p. 276.*). Solitaria sparsim inter alias arbores.

Optimam notitiam arboris hujus, ob corticem celebratissimæ, debemus illustri De La Condamine (*l. c.*), qui a. 1737. ipse in solo natali arborem examinavit. Excelsa arbor & crassa, interdum superans crassitiem corporis hamani, media crassitie octo ad novem pollices diametro æquat. Cujus vero mensuræ arbores raræ sunt, quoniam ex decorticatione crebra emortuæ. Unde ill. vir arbores vix ultra 12. ad 15. pedes longas, nec brachio crassiores vidit ---. Plantis contortis non dubitavit ill. A Linné recensius accensere (V. Respond. Tillæi *Diff. de febr. interm. curatione Vesp. 1771. p. 34.* item Linn. *Syst. veg. l. c.*).

Cortex) cultro incisus deglubitur mense Septembris ad Novembrem usque, quo unice tempore cessat pluvia in montibus, & collectio eo usque continuatur, donec ejus nihil in arbore superfit, tum libero aere projectus & crebro agitated siccatur, sedulo cavendo, ne humiditatem demum contrahat (Arrot *l. c.* p. 84.). Juniores arbores decorticatione non pereunt, sed fureulos dein ex basi agunt (Condamin. p. 229.). Subvenit & propagationi spontanea, disseminatio, quæ tamen metum non discutit, ne olim inopia utilissimi medicamenti enascitura sit, quum de plantatione non cogitetur (Ulloa *l. c.*). Optimus olim habitus, qui in monte Cajanuma (Condamin. *l. c.* p. 227.), duabus & dimidia leucis Loja distante, collectus fuit.

Diu efficacia corticis in febribus intermittentibus fertur Americanis nota ante adventum Hispanorum fuisse, quam tamen studiose illos celarunt (Condamin. *l. c.* p. 232.). Alius vero refert in ipso territorio Lojensi cl. Jussieu, comitem itineris ill. De La Condaminé, docuisse incolas verum usum, & metum calidæ naturæ, qui antea eos ab eo detinuerat, dispulisse (Ulloa *l. c.*). Cecidit quoque sine dubio temporis successu opinio, qui olim ibi invaluit, Europæis copiam istam corticis tinctorio usui inservire, cujus quædam tentamina in ipsa America facta (Condamin. p. 236.). De tempore, quo primum medica ejus vis innotuit, & quodve lumen præfulserit, vix certa quædam profiteri vacat. Ex leonibus, febre intermittente correptis & instinctu in

corticem delatis, Americanos dedicisse virtutem, vetustaditio (*l. c. p. 233.*). Qua nisi verior, tamen verisimilitudine non caret alia, febrilem Americanum sedandæ ficitis causa accurrisse ad stagnum, in quod aliquot arbores Chinchinæ incidissent, aquam potatum, utut amaram, unde, præter opinionem, ipsam febrem sublatam, quod idem consilium postea ejus suafu alios cepisse in febre eodem eventum, donec invalescens aquæ ex arboribus putredo aquam virtute cassam redderet (*Geoffroy Mat. med. Traité p. 78.*). Latuit vero reliquum orbem hocce divinum remedium, donec coniux Proregis Peruviani, Comitissa Del Cinchon, Limæ febre intermittente pertinaci tentaretur, contra quam Præfectus (*Corregidor*) Lojensis corticem commendavit, cujus etiam ope, experimentis apud alios prægressis, convaleuit, quod accidit a. 1638. Distribuebat dein ipsa illum; unde sub nomine pulveris Comitissæ inclarescere cepit. Et postquam illa distributionem patribus societatis Jesu relinqueret, dictus pulvis Jesuitarum. Quum postea a Jesuitis Limensibus opera Procuratoris generalis Jesuitarum Romam portio Cardinali De Lugo mitteretur, vocatus pulvis Cardinalis; qui ipse Procurator in itinere suo Gallico Ludovicum 14. tum adhuc Delphinum dicitur a febre liberasse. Reducibus Comite Del Cinchon ejusque conjuge in Hispaniam a. 1640. promulgata amplius adhuc ejus efficacia fuit, adeo ut penuria ejusdem sensim nasceretur Lojæ, unde alii cortices ab incolis substituti (*Morton Oper. T. 2. p. 68. Condamine l. c. p. 234.*). Nomen Quinquina arbitratum De La Condamine esse Americanum, nonne potius a nomine Proregis depravato ortum? In Peruviano autem regno vocatur *Corteza* vel *Cascarã de Loxa* h. e. cortex Lojensis, item *Cascarilla* h. e. cortex parvus. Alia ibidem arbor est, Quina Quina nuncupata, incisione stillans resinam odoram, quæ ad fumigationem, ad emplastra, ad oleum inde extrahendum, & ad transpirationem promovendam manibus retenta adhibetur; ejusdem vero arboris cortex in intermittibus efficacax, valde amarus, unde ante detectum corticem Peruvianum in hoc aquieverunt, & hinc quoque confusio utriusque nata, & cortici Chinchinæ idem nomen a quibusdam tributum (*l. c. p. 237.*). Nomen *corticis Peruviani* usitatissimum patria impertit.

Loco natali tres vel quatuor species corticis distinguuntur, cortex *albus*, *luteus*, *ruber* (*Condamine l. c. p. 228.*) & *corrugatus* (*Crespilla Arrot l. c. p. 81.*) quarum prima videtur esse peculiaris species botanica; sequentes autem duæ non essentialiter discrepare (*Condam.*). Ut venditione tanto plus lucri conquirerent, jam initio variæ fraudes commissæ fuerunt, corticem effectum solutione aquosâ Aloës

impregnando (Morton *Oper. T. 2. p. 96.*), vel alios cortices vero substituendo. Fuerunt hi cortex arboris Alizier, cortex Cucharilla, nobis Cascarillæ nomine notior, cortex nuperrime dictus Quinæ Quinæ (*l. c. p. 235.*). Dolo quoque haud raro substituitur cortex Mahogoni, qui similis illi valde est, & in Jamaica in febribus intermittentibus comprobatus (Lind. *on Diseases in hot. Countries p. 308.*) — Sed & alii cortices exotici æmulas virtutes saltim in febribus intermittentibus sponderunt. Huc pertinet Cinchona caribæa (quam olim ill. A Linne *Spec. pl. p. 245.* aliena fide inseruerat, hodie *Syst. veg. p. 173.* ab hoc genere removet) circa Havanam & in Domingo detecta, in cuius & colore & sapore similitudinem cum Peruviano insignem cognovit ill. Jacquin (*sel. stirp. amer. Hist. p. 61. Icon. 179. Fig. 95. uti & Euisd. Observ. bot. P. 2. p. 27.*) — Genus Achras L. quatuor, secundum cl. Browne mentem, species continet, quarum cortex cum altero vi admodum convenit, & sub hoc nomine crebrius in America usurpatus. Estque in hisce amarus & adstringens & extractum ejusdem omni fere modo Chinchinæ extractum æmulans. Felicior tamen fuit ejus usus in America quam Anglia, in quam regionem experimenti causa cortex transmissus (Browne *nat. Hist. of Jam. p. 202.*). Harum specierum una est Achras Sapota (Linn. *Spec. pl. p. 470.*), cuius iconem debet Browne (*l. c. T. 19. Fig. 3.*) & Jacquin (*stirp. amer. Hist. T. 41.*), qui (p. 57.) virtutem corticis in febribus Peruviani loco confirmat, & feminum decorticatum efficaciam in lotio pellendo extollit — Corticis Tellichery-bark vel corticis de Pala dicti in febribus intermittentibus obstinatis pretii supra (p. 447.) jam mentionem feci — Cortex Liriodendri Tulipiferæ L. in America quibusdam suppar habetur (Kalm's *resa Tom. 2. p. 321.*) — Nostro tempore Lignum Quassæ succedaneum visum, quod de medicina alias efficaci tamen non confirmat certior praxis — Aliis placuerunt cortex Hippocastani, Fraxini, Salicis, Pruni sylvestris, nuc s Cupressi, flores Chamomillæ, radix Gentianæ, herba Centaurii minoris, Gallæ rel. ut mineralia quædam, pro febrifugis venditata, taceam (Conf. Kniphosii & Vogt *Diff. de succedaneis cortici peruv. febrifugi Erford. 1747.*).

Non una vero arboris pars ab omnibus & singulis auctoribus selecta. Plerique in eo conveniunt, quod cortex ramulorum prærogativam habeat, præeunte Mortono (*Oper. T. 2. p. 98.*); alii, ut Listerus *Mantissa ad exercit. de Hydrophobia p. m. 56.*) corticem trunci commendant, alii, ut auctor libri *sur les admirables effets du Quinquina p. 29.* corticem radicum præstantissimum judicant. Fide Angli Oliver (*Phil. Transf. Vol. 24. n. 290.*) indigenis cortex fructus pri-

primum in usu fuit. Semen ipsum quibusdam febrifugum (V. Raii *Hist. plant. T. 2. p. 1797.* & Dale *Pharmacol. p. 318.*).

Ante omnia autem notæ integritatis corticis in aprico esse debent. Eligendus igitur, qui ex gracilioribus ramis convolutus, modice crassus est, attamen ponderosus. Externa ejusdem superficies scabra, fusca sit, aut nigricans vel grisea, interius vero colorem cinamomeum vel paullo obscuriorem præ se ferat. Masticatus amarorem & modicam adstrictionem cum vestigiis mitis aromatis prodat, odorem vero aliquantum mucidum habeat, cum quo & sapor conveniat. Fractus non debet in fibras lignosas discerni vel in farinam cariolsam dilabi. In fragmentis puncta splendentia appareant (Conf. Werlhof *Observ. de febribus p. 83.*) — Ad bonitatem dijudicandam quoque sequens experimentum conducit. Coquatur ejus portio in tantillo aquæ, denique in ampullam infundatur. Quod si tum decoctum, quamdiu calidum est, rubicundum apparet, sed, ut primum refrigerit, & sedimentum dejecerit, pallidum, bonæ notæ est (Rosenstein's *Bransbued. Ed. 3. p. 136. Apot. Ed. 2. p. 16.*) — Corticem in Anglia venalem præstare illi, qui in Belgio prostat, affirmatur, quin additur repudiatum in Anglia emtores inter Belgas reperire (Fothergill *med. Obs. & Inquir. Vol. 1. p. 319.*).

Ad dilucidandas virtutes corticis medicas chemica analysis exiguam, si ullam, affert lucem. Gummosas pariter ac resinosas, quæ junctim dimidiam circiter corticis partem conflueverunt (Mautt *Diss. de cort. peruv. 1770. in Sandifort Thes. Vol. 1. p. 181.*), terreas insuper & alcalini salis tantillum, elicuerunt. De proportione vero inter gummi & resinam non conveniunt auctores. Gummosas pondere longe minori, quam resinosas, illi inesse, colligit Geoffroy senior (*Mat. med. Traité T. 2. p. 319.*), cl. Mautt autem gummosas potiore partem constituere per sua experimenta affirmat. Vis adstringens in resina latere videtur, quæ coctione protracta cum aqua elicitur, vel eliquatur, non vero omnino solvitur, unde decoctum sensim turbidum fit. Si resina coctione extracta fuerit, nullus amplius adstrictionis sensus, sed amarities fere unice in residuo inspissato percipitur (Lewis *M. m. p. 441.*). Corticis peruviani ut aliorum vegetabilium amarorum & adstringentium virtus æque facile aqua frigida, ac fervente, eruitur. Resinæ ejus eadem quantitas maceratione quæ coctione elicitur: ast trituratione solutio in aqua acceleratur. Sed nec frigida nec fervens aqua vel spiritus vini rectificatus seorsum omnes virtutes recludit. Efficacius autem solvit aqua frigida, quam spiritus vini rectificatus; verum spiritus vini non rectific. s. vinum

adustum fortius menstruum est aqua, & vinum Rhenanum fortius proxime dicto (Percival's *Essays medical and experimental Essay* 3. *Vid. e. gr.* p. 161. *sq.*). Pulveri corticis non vero extracto ferreæ insunt particulæ (Model's *erstes Schreiben v. d. Besusscheffschen od. Lamottischen Nerventinctur* p. 39. recte quoque Plenck in *Samml. v. Beobachtungen d. Wundarzn. T. 1. n. 6.* p. 183.). Etsi gustando adstrictionis sensus enascitur, non tamen ita, ut ab aliis adstringentibus, solutio vitrioli martis miscela corticis nigrescit, sed potius viridescit (Alston *M. m. T. 2.* p. 6.). Viredinem tamen in nigrum colorem mutari iusta dilutione alius expertus est (Lewis *l. c.*).

Ad experimenta cum cortice extra corpus animale instituta, quibus abdita ejus natura cognoscitur, quoque pertinent ea, quæ vim antiputredinosam ejusdem evincunt; quorum multa ingeniosa instituerunt eodem, partibus animalibus addito, Pringle (in *Diseases App.*), Macbride (*Experiment. Essays* p. 35. p. 139. & alibi), anonymus Gallus (*Essai sur la putrefaction* p. 445.), Percival (*Essays l. c.* inde a p. 61.), item cl. Mautt (*Diss. de cortice peruv.* in coll. Sandifort. *Vol. 1.* inde a p. 195.), qui carnes quoque hominum variis morbis defunctorum item sanguinem humanum eo fine exploravit. Contra putredinem autem visus est vi inferior floribus Chamomillæ & radice serpentariæ Virginianæ (Pringle's *Diseases App.* p. 12. 20. 22. 27.) esse. Non vero solum arcet putredinem, sed etiam corrigit (*l. c.* p. 23.). In corpore humano tanto plus virtutis promittit, quum saliva & bilis particulas corticis validius recludat (*l. c. sq.*). Undenam vero ista efficacia antiseptica, quæ ulterius in morbis putridi generis infra confirmabitur? an a vi adstringendi, quum putredo consistat in disjunctione particularum, & omnia adstringentia putredini resistent? sed & alia antiputredinosa existant sine adstrictione (*l. c.* p. 30.), exemplo Camphoræ, Serpentariæ virginianæ. An fermentatione, quam generat, restituitur aer fixus, quo destructo putredo, simulque compingit, & vasis putredine relaxatis tonum suum impertit, judice Macbride (*loc. cit.*)?

Decipiuntur igitur, qui ab amaritie & adstringendi vi omnem in morbis effectum dependere arbitrantur, qui ipse tam varius est, ut frustra alia amara & adstringentia eidem substituere tentatum fuerit. In febribus intermittentibus nominatim, uti & aliis quibusdam morbis, manifestum est, primariam vim in nervos eundem exserere. Addo tamen ill. Linnei novissime declaratam sententiam, quod cortex in febribus intermittentibus amarore suo, quo tenaciter inquinat, ut loqui amat, tam sanguinis quam solidorum omnium partes, h. e. accuratissime sese cum iisdem combinat, efficaciam suam

suam præstaret (*Diff. de varia febr. interm. curatione resp. Tillaeo p. 34.*).

Dispar valde de salubritate & effectu corticis indicium fuit. Causa obtrectationis partim in confusionem specierum & fraudes conjicienda. Obsistit quoque famæ insigne ejus, quo initio vendebatur, pretium; Romæ e. gr. argenti pondus & simile corticis pari pretio censebantur (*De La Condamine l. c. p. 234.*). In Anglia quidam olim medici suis potius quam ægrorum commodis litantes ob compendiosiorum febrium curationem damnarunt (*Morton l. c. p. 69.*). In Italia, ubi circa a. 1649. Romam intravit, & Frassonus inter primos admisit, tot initio obtrectatores habuit, ut exulare deberet ex pharmacopoliis & intra claustra tantum quarundam monialium retineretur (*Torti de febr. period. pernicios. p. 3.*). Subvenit autem titubanti ejus jam gloriæ in Anglia Robertus Tabor (Ita nomen ejus scribit Ray in *Hist. pl. T. 2. p. 1797.* alii Talbor V. Talboth) Anglus empiricus circa annum 1679. factis nomine febrifugi Anglici experimentis; quod ipsum variis formulis pro re nata constans, dein Ludovicus 14., solutis duobus millibus Ludovicorum aureorum & annuo stipendio totidem Francorum, erogata simul inventori Equitis dignitate, sibi vindicans, in beneficium hominum evulgandam curavit (*Le remede Anglois pour la Guerison des fievres, publié par ordre du Roi par Nic. De Blegny à Paris 1682. 12.*; item Ejusd. Libellus *les admirables effets du Quinquina*, ubi tota curationis Equitis Tabor ratio significatur). In Svecia post a. 1690. primum innotuit (*Rosenstein Barnsukdomar. p. 319.*). Sic sensim summorum medicorum omnium gentium auctoritate non in febribus intermittentibus modo, sed in tot aliis morbis comprobatus, Sebastiani Badi medici Genuensis (*Anastasis corticis Peruvia 1663.*, qui inter primos descripsit corticis efficaciam) Sydenhami, Mortoni, Torti, Bianchi, Lancisi, Fr. Hoffmanni, Werlhofii, Monroi, Swietenii, Senaci, Haenii, Graingeri, Pringlii, Rosensteini, Cleghornii, Whytti, Lindii & innumerorum fere aliorum. Ex adversariis prioris gradus Ramazzini, qui saltim fluctuat nimis, & Baglivius fuerunt, ut facile crederes minus prosperos successus illi contingere in Italia, nisi inter eorum cives essent multi, faventius de illo sentientes.

Quum prima, qua cortex claruit virtus, in intermittentibus febribus profligandis consistat, hæc merito in consideratione morborum præcedat, qua in re, si qua unquam medela, specifici nomine dignus est. Non omnes vero opus eo habent. Sunt quæ gratiori remedio cedunt. Multum quoque dandum averfationi ægrorum, quibus nauseosus est usus corticis (*Werlhof de febr. p. 65. Caut. med. 1. p. 68.*). Vix

illum requirunt vernaes, sed autumnales, quæ pertinaciores sunt, & præcipue soporosa, quæ sæpe tertio vel quarto paroxysmo jugulant. Attamen non nocet in levioribus. Cave autem ne nimis cito ad corticem confugas, utne beneficium febris in elaboranda materie morbosa sufflamine- tur; nisi epidemice genis, prout in febribus soporosis, festinationem injungat. Nec negligenda necessaria corporis præparatio est. Si plethora laborat, venæ sectio, si diathesis inflammatoria antiphlogistica administranda, si primæ viæ fordibus scatent vomitoria, quæ præstant, vel purgantia usurpanda, si obstructions viscerum invaluerunt hisce, quantum fieri potest, referendis commodis resolventibus prospiciendum. Generatim definiri nequit quantitas corticis pro debellanda febre consumendi, nec dosis, nam hæc dependent a natura & pertinacia febris, ita ut quidam majori, alii minori indigeant (Werlh. *Obs. de febr. p. 192.*). Hinc non subscribi potest Tortio, dum corticis uncias duas plerumque sufficere notat. Nullum tamen incommodum oritur, si plus quam opus assumatur, peccatur vero, si justo minus, quum eo reversionibus occasio relinquatur (Torti *l. c. p. 6.* Werlhof.).

Itali olim, e. c. Frassonus, item Torti (*de febr. period. p. 3.*), variique alii ad normam schedulæ Romanæ corticem circa ineuntium paroxysmorum tempora dederunt. Quod vero non tutum (Werlh. *Obs. p. 90.*). Nam inde sopitur modo tantillum febris, vel paroxysmus sequens tanto majori vehementia erumpit (Werlh. *Caut. med. l. pag. 71.*), nec hoc nisi certis conditionibus admitti potest (*l. c. p. 72.*). Tortio (*l. c. p. 79. 220.*) largior dosis placuit, utpote plus virtutis huic, quam eidem quantitati partitis dosibus ingestæ, tribuenti. Hinc pro regula illi fuit, initio saltim drachmas duas pulveris porrigere. Et hanc eandem methodum sequuti fere omnes, antequam ista Taborii innotesceret. Nec dissidendum, dosibus justo minoribus febrem incitari potius vel turbari (Werlh. *Obs. p. 163.*). Non tantis autem utendum, ut ventriculus & tenelli nervi graveatur (Werlh. *Caut. med. l. p. 74.* Grainger *febr. anom. pag. 128.*), & febris potius supprimatur, quam sanetur (Sydenham. *Oper. p. 302.* Werlh. *l. c.*). Quo brevius interval- lum, eo majores doses & eo frequentiores requiruntur. Tempus dandi est exeunte & manifeste vel intermittente vel remittente paroxysmo; nam sub ipso paroxysmo exhibitus nocet (Werlh. *de febr. p. 51.*). Capiatur tum omni hora, sesquihorio, bihorio, vel trihorio, vel quadrihorio pulveris scrupulus unus vel duo, drachma dimidia vel integra vel binæ. Initium fiat in tertianis, quando paroxysmus quinti diei longior & vehementior alio ullo præcedentium est

(Cleghorn *Dis. of Minorca* p. 88. Rosenstein *om Bransjukd.* p. 319.), vel iunctus ambiguo symptomate, vel æger deliriosus vel nimis debilis est. In hisce ad corticem confugas sine mora vesperi mox post sudorem cessantem (Cleghorn *l. c.*). Aliquando varia post initium usus symptomata, somnus turbatus, anxietas, deliria rel. sese exlerunt, quæ vero plus metus quam periculi afferunt, & dein continuationi remedii sub intervallo cum ipsa febre evanescent (Cleghorn *l. c.* p. 191.). Cortice sic apyrexia tempore assumpto sæpe sequens paroxysmus arcetur, vel mitior evadit, sed pergendum tamen, donec febris omnino cesset, & pulsuum æquabilitas, cibi appetitus, corporis vigor, cutis color laetus rel. testentur, pristinam valetudinem rediisse (Werlh. *Obs.* p. 94.). Quod solet fieri intra hebdomadis unius vel alterius spatium ---. Si pusio, mammis inhians, febre intermittente corripitur, nihil opus, quam præmissis purgantibus infanti ipsi exhibitis, nutrici corticem ingerere, eodem ordine, ac si ipsa detineretur (Rosenst. *Bskd.* pag. 323.) febre.

Non fidendum tamen induciis, sed reversionibus febris repetitione obviam eundem, quod consilium jam dederunt Sydenham (*l. c.*) & Torti (*febr. period.* p. 79.). Modus & ordo repetitionis latet in ipsa febris natura. Solet enim in tertianis recidiva fieri aliquo secundæ hebdomadis die (Sydenham *l. c.* Werlh. *de febr.* p. 151.), in quotidianis & quartanis autem tertia hebdomade (p. 155.). Unde liquet, tutissime & certissime reversiones præcaveri repetito cortice secunda vel tertia quavis hebdomade. Abstineat igitur æger a cortice in tertianis per integram hebdomadem, octavo autem die & reliquis hebdomadis subsequenti diebus iterum illo utatur (*l. c.* p. 162.) dosi dicta singulis aut alternis diebus pro typi ratione (*l. c.* p. 163.) ---. In febre adhuc obstinatiori post idem intervallum relictum nova sive secunda corticis repetitio per octo iterum continuos dies fiat. Plerumque tamen una repetitio sufficit. Eadem norma observetur necesse est sub administratione aliorum febrifugorum (*l. c.* p. 168.). In quotidianarum & quartanarum recidivis avertendis idem fere consilium obtinet, modo non alterna sed tertia quavis hebdomade, h. e. intercapedine quatuordecim dierum relicta, repetitio fiat (*l. c.* p. 170.) ---. Si & nihilominus novi insultus contingant, ad eandem medelam sive tertiam repetitionem confugas (p. 178.) ---. Ita vero dispertienda quantitas est, ut intra binos paroxysmos drachmæ quatuor, sex, octo, consumantur. Interim & manet de methodo ista in universoni illud Sydenhami (*Oper.* p. 396.) . Prudentis medici erit, non nimis pertinaciter
illi

illi infitere, sed pro suo iudicio aliis modis curationem aggredi. „

Peculiarem sollertiam desiderant febres intermittentes soporose epidemicæ. Deprædicant corticis efficaciam in hisce Lancisius, Stahlus, Morton, Camerarius, Sydenhamus, Helvetius, Bianchi, Cleghorn alique multi. Vix vero alio teste opus est Werlhofio (*Observationes de febribus*), practicum Germaniæ sui temporis facile coryphæo, vel corticis peruviani in hisce febribus aliisque morbis laude immortaliter de re medica merito. In multis Germaniæ locis omnibus reliquis medelis in hisce perniciosis febribus antecelluit & reluctantes adeo initio ad præconia traxit (*l.c.*). In paroxysmo non nimis soporoso (*p. 72.*) præter temperantiam, rescipientia & diluentia capienda, & vesicatoria cruribus applicanda sunt. Paroxysmo exacto pro rei necessitate venæ sectio, vomitoria & purgantia non negligenda. Sopor vero vel apoplexia jam præfens, quæ alias in apoplexia opportuna sunt, requirit (*Werlh. l.c. p. 78*). Quando autem vel instare visus est sopor, vel semel jam aut iterum incidit, opera danda in intervallo, ut isti largis corticis præbiis prævertatur (*p. 88.*).

Sociantibus licet sese vomitu & alvi profluviiis, cardialgia, sudore frigido, syncope, algore perdurante vel febre in continuam inclinante, cortex præcipuum remedium est, non exclusis tamen aliis (*Torti l.c. p. 172. 201. 209.*). In febribus intermittibus autem continuæ affnibus plus prudentiæ requiritur (*l.c. p. 202.*). Ita in febribus asthmaticis, lethargicis & spasmo conjunctis conducit (*Galeati in Comment. Bonon. Vol. 5. P. 2. p. 216.*) — . In febribus intermittibus jungitur sæpe color oculorum flavescens & urina icteritia cum tumore abdominis aliisque syptomatibus, quæ obfsculum in hepate arguunt. Repudiant hisce præsentibus corticem Swietenius (*Comm. T. 2. p. 564.*) & Huxhamus (*Oper. Ed. Reich. P. 2. p. 35.*). Sed tum præcipue accelerandam vult ejusdem administrationem el. Cleghorn (*Dis. of. Minorca p. 205.*), ne corruptela universalis & gangrænosa dispositio fiat. Et sane tanto minus tum metuendus, quam icterus ipse sæpe cortice Peruviano profligetur (*Conf. Cleghorn l.c. Pringle Disease. Obs. P. 3. c. 4. sect. 2.*).

Quæ ab oloribus corticis contra ejusdem in febribus intermittibus usum vituperia prolata sunt, non tanti momenti sunt, ut refelli saniori experientia & argumentis nequirent. Si objiciunt non omnibus auxilio esse, dabit iis æquus quilibet medicus. Nam habet ars suos limites. Sic in quotidiana, quæ ut tertiana in insula Barbados rarissima est, nihil præstitit cortex (*Hillary Dis. of Barb. p. 23. 108.*). Vi-
deant

deant vero obtrectatores, an melius quoddam hisce casibus offerre remedium possint, & ane inertia a cessante iusto præcocius usu, dosi nimis parca & forma minus commoda dependeat ---. Multa hi quoque chronica mala post febres istas obvia imputarunt cortici, quæ jam diu ante eundem inventum inciderant, a qua labe nec ipse Boerhaavius (V. Fothergil in *med. Obs. & Inquir. T. I. p. 318.*) liber fuit, quorum spectant phthisis, arthritis, cachexie, hydrops, hepatis & lienis obstructions (refutati autem a Werlhofio *de febr. p. 54.* Grainger *febr. anomala p. 113. sqq.* aliis) in quibus morbis ex intermittente natis præcipuam paginam absolvit cortex, ut numerosæ Torti (*l. c. p. 27.*) & Werlhofii (*l. c.*) observationes testantur. Obstructions vero tanto minus pariet, quum resolvere doceat vis egregia in obstructionibus glandularum. Nec nocuit in tussi catarrhali, uec in febre intermittente tussi pariter & sputis conjuncta, & sanavit quoque raucitatem (Whytt *on. nerv. Disord. p. 341.*). Æque inanis querela est, affectus nervosos excitari, & vires prostratis continuata ejus diutius administratione (Cleghorn *l. c. p. 213.*). Similiter male inde deduxit rheumatismus & dolores ossium osteocopos Sydenhamus, quum potius horum medela existat (Fothergill *l. c.*) --. Alii relapsus febris cortici vitio verterunt (Ramazzini *Conf. epid. 1690.*; item *de usu & abusu China*, Baglivius *de fibr. morb. c. 13.*), sed pari injuria, quum hi subinde contingant, sive febrientes ab eo abstineant, sive illo utantur (Lind *Dis. in hot Climates p. 295.*). Quod vero reversiones febrium incidant, haud raro iusto parciori usui & repetitioni omisæ tribuas. Aurea igitur sunt Rosensteinii (*Barnsukd. p. 319.*) verba „ copia & continuatione iusta corticis prospiciendum, ut materia febrilis perfecte elaboretur. Si quid ejusdem remanet, instar fomitis est, qui augmentum capit & relapsibus opportunitatem præbet „ ---. Male rursus arguunt, sopire evacuationis metuentes inde, ne superstes in corpore morbosus fomes maneat. E contrario urinam, sudores profusos & universales, dejectiones biliosas, & interdum hæmorrhoides & menstrua pellit (Apini *Histor. febris epidemice p. 93.*), licet sudores colliquativos coerceat (Cleghorn *Diseas. of Minorca p. 190.*). Nec sensibili evacuatione opus, quum sufficiat cautam febris tollere, quæ non tam in fluidis quam solidis latet (Torti *l. c. p. 27.* Swietenii *Comment. T. 2. p. 360.* Conf. & de hoc argumento Io. Gothofr. Berger *Dis. de Chinchina ab iniquis judiciis vindicata*, Witteb. 1711. in Halleri *Collect. Diss. pract. T. 5. n. 152.*).

Alii licet non aperte contra corticem pugnauerint, quin patroni extiterint ejusdem; meticulose nimis tamen eum præceperunt. Suo damno expertus cl. Cleghorn initio præ-

xēos, quam detrimentosa mora sit. Et perperam tam metuit reditus ex præmaturo nimis usu, inflammationem intestinorum, deliria, rel. Quin fatetur timidum se nimis fuisse præsentibus collivie primarum viarum, inflammatione intestinorum vel obstructionibus inveteratis, quum tamen commodissimum, præcipue sub connubio aliorum remedium aptorum, in hisce casibus fuisse & celere mortem avertisse postea cognoverit (*V. Ejus Diseas. of Minoca a p. 196. ad 203.*). Tutum pronunciat generatim, siue purgatio præcedat siue non (*l. c. p. 217.*). Nec nisi rarissime & manifestis indicis urgentibus evacuancia præmisit, sed statim curationis exordium in quacunque intermittentium specie cortice absque ulla peregrina miscela dato fecit ill. Verlhofius (*Wichmanni nota Edit. sue oper. addita P. 1. p. 72.* Baglivius (*Prax. med. p. 58. de fibr. motric. c. 13.*) contra præcipue sub primarum viarum impuritatibus ab eodem cavet, quibus stabulantibus vel inflammationem vel lentam ac diuturnam febrem vel mortem conficisci ab exhibito cortice affirmat. Plura mala ingruunt ex nimis sero quam præmaturo usu, dum per moram scilicet vires prosternuntur, celer obitus vel chronica mala contingunt (*Clegh. l. c. p. 206.*) ---. Ita nec larga copia nocet. Cl. Lind, unciam ejus intra sex horas, & tribus hebdomadibus uncias quatuordecim sine ullo incommodo dedit. Imo intra tres annos uncias centum & quadraginta se præscripsisse eodem eventu, exceptis duobus casibus, refert (*Ejusd. Diseas. in hot climates p. 67. 294.*) ---. Nec detrimento est gravidis, nec puerperis, abortum passis, (*Mauriceau Observations sur la grossesse & l'accouch. Obs. 272, 697.*), nec sub fluxu menstruorum (*Torti pag. 446.*), nec tenellis maxime infantibus (*V. egr. Rosenst. Bskd. p. 323.*). Conferas Trilleri *Dissertationem de corticis peruviani usu senibus, gravidis & infantibus salutari in Opusc. T. 1. p. 173.*

Sunt & morbi periodici a latente febre intermittente orti, qui typo, oscitatione ad initium, sudore ad finem acidum spirante & sedimento lotii lateritio, cognoscuntur (*Vid. de hisce ulterius cel. Fr. Cas. Medici Geschichte period. Krankheiten*). In hisce pariter cortex suam præstantiam evicit. De cordis palpitationibus, anxietate, tussi, cephalagia, amaurosi, exempla curationis profert L. B. A. Störck (*Ann. med. 1. p. 75.*); de cephalalgia Tralles de *Opio sect. 2. p. 223.*); de rheumatismo Idem *l. c. p. 318.*); de hæmorrhagia narium, dolore & inflammatione oculi, doloribus istis a calculo haud absimilibus, tussi valida Equ. A. Rosenstein (*Barns. judk. p. 306.*); de nyctalopia Pyc (*Med. Obs. & Inquir. Vol. 1. p. 111.*); de convulsionibus periodicis, accedente diarrhoea critica Sumeire (*in Journ.*

de Med. Vol. 21. p. 224.) ; de dolore periodico supercillii Bertrand (Journ. cit. Vol. 25. p. 442.). Qui plura nosse cupit, huic commendanda cl. Van. Dermonde Rec. per. T. 6. pag. 193. De Toul Diff. de hac re Paris. 1768. & cl. Medici l. c. p. 344. sqq.

Proximum est, de optima forma, qua cortex in febribus intermittentibus exhibeatur, dispicere, unde norma administrandi ejus in reliquis morbis desumi poterit. Pulverem cuilibet præparationis generi efficacia antistare, vel saltem superfluum esse omne præter vehiculum additamentum, ex prioris ordinis practicis haud paucis placet, quorum modo jamjam Mortonum (Oper. T. 2. p. 98.), Sydenhamum (Oper. p. 308.), Werlhofum (Obs. de febr. p. 88.), Trallesium (de Opio Sect. 1. p. 303.), Graingerum (febr. anom. p. 130.), Rosensteinium (Apot. p. 16.), Van Den Bosch (Hist. consp. verm. p. 35.) nomino, ut reliquos taceam. Qui saporem non curant, absque velamento vel vehiculo pulverem fumant; alii delicatiores nebula obvolutum deglutiant, aqua autem eundem vel gelatina in pulvem prius redigendo, ne si crepet, molestiam faucibus facessat; hinc &, quo tanto facilius deorsum gliscat, conducit nebulam antea gelatina obtinere. Werlhoio mos erat corticis drachmam dimidiam cum sacchari granis duodecim & Cinamomi gr. dimidio mistam quinquies de die exhibere, & in tertianis benignis nominatim pro integro octiduo doses ejusmodi triginta sex una præscribere, repetendas subsequente hebdomade recidivis opportuna (Oper. Ed. Wichmanni P. 1. p. 191.). Simile additamentum aromatis non palato modo placet, sed ad digerendum corticem confert (Percival's Essays med. & experimental Vol. 1. p. 109.). Velificamur quoque sapor, eundem in emulsione amygdalarum vel succolada propinantes, vel cortices conditos Citri vel Aurantium contulos, aquam Cinamomi & syrupum corticum Aurantium, illi addentes (Rosenstein Barnsjukd. p. 321.). Ad celandum ingratum saporem radix Liquiritiæ quoque præ reliquis eximia visa, sive in substantia sive in decocto capiatur. Pro liquida forma infusum Liquiritiæ, & pro electuario extractum, electum (Lewis M. m. p. 444.). Recondit illum quoque egregie mucilago e. gr. Gummi Tragacanthæ, meliusque syrupo (New. Dispensatory p. 180. Lewis M. m. l. c. Schenckbecher v. d. Kinkina p. 134.). Boli vel electuarii ex pulvere & dulci quodam syrupo parati forma multis medicis arridet. Sed utraque ægris plerumque displicet ob miscelam dulcedinis cum amaritie, & id incommodi secum vehit, quod diu cortex indissolubilis in primis viis remaneat (Percival l. c. p. 108. sq.).

Utut vero efficax cortex in substantia assumtus sit, im-

becillior tamen stomachus eundem non fert, certe non in majori dosi. An id dependet a fermentescibili corticis natura, ut existimat ill. Pringle (*Diseas. of the army Append. p. 66.*)? an potius a difficiliore ejus solubilitate, unde sensum ponderis oppressiōisq̄ excitat, ad mentem cl. Percival (*l. c.*)? prout exemplum ægri narratur, qui post octiduum pulverem corticis omnino indigestum evomuit, et si febrē jam debellasset (V. Friberg *Diff. de usu cort. peruv. 1773. præf. Krazenstein in cl. Tode Bibl. T. 1. P. 3. p. 157.*); aliæque similia hominum, qui corticem per longum tempus copiose captum repetitis vomitionibus evacuarunt (Boulquet *sur l'abus du Chinchina p. 34. p. 44. modo medicastro fides*). Metuitur quoque, ne, ventriculo nimium sensili, laxandi virtutem exercens cortex nimis cito absque effectu e corpore elabatur (Rosenst. *Apot. p. 17.*). Plura incommoda a cortice in substantia dato recenset Quarin (*meth. med. febr. p. 23.*).

Hiscē de causis liquida forma sæpe opus est; eaque vere eximia est & efficax, modo aptum menstruum in subsidium sumas, ut cortex satis subigatur, nec vis ejusdem præparatione infringatur. Nec saporis gratia in hacce ipernenda est. In quos fines plerique decocto cum aqua acquiescunt. Hoc oportet fieri larga copia aquæ, e. g. pro uncia corticis libræ duæ & dimidia vel tres aquæ, donec remaneant uncia octo, ut tanto melius partes efficaces extrahantur, quare & addi solet tantillum salis tartari, e. gr. scrupulus unus. Pro dosi sint cochlearia duo, plus minus, pro natura morbi diversa. Gratius longe evadit, si non prius coletur, quam refrixerit (De Haen *Rat. med. P. 12. p. 261.*). Addito sale tartari color obscurior apparet; suspicio quoque quibusdam enata, ne alcalino pro extractione addito interior evaderet cortex (*Aët. Berol. Dec. 1. Vol. 2. p. 33.*). Gratius redditur decoctum aquis aromaticis analepticis & syrupo simili vel alio grato additamento, ut syrupo hordeato, saccharo. Innumeros ægros decocto convaluisse, negari nequit. Quin cl. Quarin (*l. c. p. 24.*) efficacius id esse innuit pulvere —. Fieri vero non potest, quin calore ebullientis aquæ aromaticum illud dissipetur; nam collecti sub primam coctionem vapores, eundem odorem, ac ipse cortex, spirant (Lewis *M. m. p. 441.*). Et quum turbidum evadat decoctum post aliquam moram, patet decompositionem gummosarum & resinosa- rum partium (Quarin *l. c. p. 23.*) decoquendo fieri. Inclaruit igitur hujus loco recentius infusum aqua frigida factum, quod demonstrantibus sapore, experimentis hydrostaticis, solutione vitrioli martis, decocto virtute nullo modo cedit, & gratius longe est. Nempe aqua gummosas partes solvendo simul resinosas ob arctum connubium subigit, quod

quod vi caloris videtur cito nimis dissolvi. Confert igitur pulveris subtilis corticis unciam unam in aquæ frigidæ unciis octo vel duodecim macerare per 24. horas; quin serius cognatum, duodecim horas sufficere, vel minus temporis spatium. Dupla quantitate corticis & agitatione per minuta prima temporis duo vel tria infusum apparuit fortius, quam ullum præcedentium (Lewis *l. c. p. 442.*). Saltim cortex aquæ frigidæ ac calidæ quidquid efficaciam habet, erogat (Percival *l. c. Vol. Experim. i. 2. 3.* Testatur idem Baumè in *Elemens de Pharmacie p. 339.*). Hoc quidem liquidum perfecte perucidum est & rubicundum. Mirum igitur, quod cl. Well pharmacopola (apud Quarin *l. c. p. 24.*) infusionem pro extractione sufficere neget: quum contra ea experientia a cel. Lewis & frequentissime in Anglia, addo in Svecia, in exercitio pratico capta egregiam ejus vim confirmet --- . Præstans quoque est præparati genus infusum spirituosum (quo jam utebatur empiricus ille Tabor), in hisce nempe, qui spirituosus assueti sunt & quibus morbi natura permittit calida, quin requirit, ut in affectibus nervosis. Vires corticis inde augeri existimat cl. Lind (*Diseas. in hot Climates p. 310.*). Inter spirituosâ menstrua vinum præ reliquis eximium (V. supra p. 296.). Exempla commoda palato faventia sistunt cl. Percival (*l. c. pag. 74.*), Rosenstein (*Bskd. p. 320.*) --- . Extractum merito reliquis adhibendi modis postponitur. V. infra sub præparatis.

Præter dicta præparata variis sæpe miscelis opus est, quæ genio morbi magis accommodatæ sunt. Junguntur subinde purgantia, quando ad corticem confugiendum, antequam purgationi primarum viarum probe prospectum fuerit; nisi cordialium additamento virium vitalium potior cura habenda sit (Cleghorn *l. c. p. 194.*). Miscela Rhabarbari ideo multis placuit, Lancisio (*Libr. 2. epid. 4. c. 6. & epid. 4. c. 8.*), Meadio (*Monit. & præcept. med. p. 21.*), Morno (*milit. Diseas. p. 185. 193.*). Valcharengi (*Diss. de usâ & abusu Rhabarbari cortici peruviano uniti Cremæ 1748.*), Rosensteinio (*Bskd. p. 323.*). Alia quoque laxantia, nisi alvus bene succedat, addi poterunt, ut ex salium mediorum tribu. Sed raro isto connubio indigemus, nam cortex probæ indolis plerumque sponte alvum aperit (Rosenst *Bskd. p. 322.*). Quin contra ea solvit cortex alvum subinde nimium vel vomitu rejicitur; quod ne fiat, Opium admisceatur, præeuntibus Sydenhamo (*Oper. p. 303.*), Torri (*l. c. p. 84.*), Werlhofio, Cleghornio (*l. c. p. 208.*), Lindio (*Diseas. in hot clim. p. 311.*), Clarckio (*Diseas. in voyages to hot Countries p. 146.*). Quæ miscela & eum

nam habet, ut sudor erumpat & minori copia corticis opus sit. Hinc Laudani opiatum tantillum vel Laudani liquidum Sydenhami gutta una vel altera vel Theriacæ grana quindecim (Tissot *Avis au peuple* p. 339.) addere confert. Sub miscela Opii quidam tanto tutius corticem debellare febrem observarunt, quorum pertinent Riverius, Willifius, Horstius, Deckerus, Heurnius, Pitcairne, Hellwichius, alii. Cl. Tralles (*Opii sect. 2. p. 70.*) valere in primis indicat in febre a pathemate orta. Ad alvi fluxum nimium coerendum quoque conducit Cascarilla vel alia mitia adstringentia cortici nupta. In nimia debilitate eum cum cordiabus, secundum exempla mox suppeditata, combinare e re est, quæ inter vinum & spiritus vini commemoranda. Si fluxus menstruus instat, adjiciatur paucillum Myrrhæ. In affectionibus hydropicis Scilla. Pertinacissimæ febres intermittentes curatæ corticis Peruviani scrupulo duobus & radicis Serpentariæ virginianæ scrupulo uno in pulverem redactis, præmissis, si opus, purgante, quo sine Calomel præcipuum fuit (Lyon's *practical Essays* p. 18.) - Vis adstringens corticis & aliorum austerorum, quantum apparet, augetur acido addito (Percival *Essays* P. 1. p. 77. 96.).

Ad opinionem vulgi in febribus intermittentibus, adhibito per tempus cortice, alvus purgante eluenda est. Non egere autem corticem hocce auxilio, quin contra ea recidivis pandi viam, jam Sydenhamus (*Oper. p. 306.*) monuit. Everrere velle corticem residuum inane consilium est; nam, ut verbis ill. A Kosenstein (*Eskd. p. 323.*) utar, Chinchinæ æquæ parum, ac panis, in corpore remanet. Vix credibile, materiæ febrilis reliquias purgationem injungere: nova vero colluviei in primis viis collectio ex avidè nimis cibo post appetitum cortice restauratum capto, sæpe eandem desiderat. Cautissimum vero tum est expectare, donec dies recidivarum feraces præterierint, dein, si opus, pluries repetere (Haen *Rat. med. P. II. p. 86.*).

Extrinfecus pariter corticem multiplici modo adhibere licet, nec minori successu, ac si per os sumptus fuerit. Cujus rei experimenta præcipue in febribus intermittentibus capta. Hocque invento sæpe opus est in infantibus, vel iis, qui ingerere illum per os detrectant, vel quos tædet diuturnioris interni in morbo usus, vel quorum ventriculus eundem plane non ferre potest ---. Non nova res est, eum per clystima contra intermittentem febrem immittere, sed feliciter jam tentata ab Helvetio (*methode de guerir toutes sortes de fievres sans rien prendre par la bouche, à Paris 1694.*) & a Torti (*de febr. perniciosis p. 406.*), licet ille non magni faciat, & a Baglivio (*Prax. med. L. 1. c. 13. S. 9.*). Laudant quoque Werlhofius, Van Swieten (Com-
ment.

ment. T. 2. p. 567.), Buchwald, (cont. ad Hafn. p. 18.) Morno (milit. Diseas. p. 187.) alique haud pauci. Alvus vero primum eluenda est alio quodam clysmate, ne feces in crassis intestinis stabulantes obstant; dein corticis decoctum vel ejus pulvis aqua dilutus injiciatur. Tripla vero plerumque dosis requiritur, quam si per os fumatur (Swieten l. c.); & quantitas paucarum unciarum modo injiciatur, ne mole sua ad excretionem vellicet. Nimis pretiosum evadit clysmata extracto adhibito, quod tamen curavit cl. Lind (in hot Dis. Climates p. 312.) ab uncia dimidia ad uncias duas usque immittendum, in connubio tincturae thebaicae, quae ad purgationem praepediendam addita: sicque multis auxilio fuit, qui efficaciam interni usus eluse sunt. Similem fidem clysmatibus tribuit cl. Renandin (in Ricard Recueil d'Observ. T. 2. pag. 6.). In cataplasmatis spissitudinem aqua coctus abdomini intra linteum tenue eodem effectu imponitur (Rosenst Apot. p. 13.). Ipse ill. A Rosenstein (Bskd. p. 323) febre semitertiana corpetus hodie praesidio convaluit; nec rediit in illo febris, sed vires mox recuperavit. Aquae pro cataplasmate vinum substitui potest. Camphora si illi admista fuerit, lumbrici secesserunt (Hannes ub den Friesel p. 88.). Frustra vero cuidam aegro applicuit Torti (l. c. p. 462.) epicarpium ex pulvere corticis cum spiritu vini contriti, licet quotidie per octo dies renovaretur, quum e contrario ingestus statim febrem sufflaminaret —. Quis vero credidisset, pulverem ipsum applicatum externae sufficere, quae tamen curationis ratio pro infantibus arrisit cl. Pye (med. Obs. & Inquir. T. 2. p. 245.), ut qui intra linteum duplex forma vestis absque manticis confutum, nudae cuti applicandum, pulverem tenuissimum corticis, quoniam rudior sub decubitu molestus est, immiserat ad febres intermittentes & remittentes curandas? Unciae duae, tres, sex corticis pro diversitate aetatis infantum requirebantur. Respondisse spei etiam in puero annis septem minori refert (p. 251.). De irrita vero tentamine queritur cl. Harvey (apud Morno l. c.) ---. Noviter quoque in pediluvio tentatus cortex, de cujus exoptato eventu gloriatur cl. Alexander (Experimental Essays p. 38.), nempe cruribus, postquam probe fricta fuerunt, immeris in vas angustum, decocto ex libra unius corticis & sufficiente quantitate aquae repletum, Nam initio etsi rediit febris, postea tamen plane abolita fuit.

Hactenus de vi corticis in intermittentibus. Jam an in continuis admitti possit, & in quibus, pariter expendendum? In universum regula esto (Torti de febr. pern. pag. 202. 388.); quo propius febres ad intermittentium naturam accedant, eo facilius cortice sanari!! quo vero magis

naturæ appropinquet continentium sive synochorum, eo difficilius, & tanto majori prudentia opus esse. Concedendus tamen plerumque iis in continuis, quæ ex intermittentibus ortæ fuerunt, vel in continuis, quæ intermittentem junctam habent, & notabilibus longisque remissionibus instruantur (Sydenhami *Op. univers.* p. 304. Torti. Vid. inpr. quæ contraxit ex prolixiori argumentatione *l. c.* p. 350. *sq.* p. 378. *sq.* p. 408. Werlhof *de febr.* p. 61. Senac *de recond. febr. natura* p. 258.). Ad præcones primarios corticis in remittentibus iisque perniciosis pertinet cl. Lauter (*Hist. biennal. morb. rival.* Leg. casus præmissi & p. 194.). Hinc felici ausu administrantur in semitertiana notha sive tertiana continua duplici, modo tempus remissionum diuturnum satis sit, nec inflammatio vel abscessus vel alia mala morbi alieni symptomata juncta; quæ si adsint, instar continuæ febris tractanda initio, donec constiterit ex intermittentium genere esse, vel præmittenda alia commoda vel adjungenda (Werlh *l. c.* p. 61. 62.). Pertinax fuit natura febris quotidianæ duplicatæ in insula Barbados vixque spei satisfecit cortex, nisi in connubio mixturæ ex sale Absynthii & succo Limoniorum. Nocuit quoque præmature, antequam regulariter intermitteret febris, exhibitus, nempe continuam reddidit febrem, obstructionem genuit, quæ vel in suppurationem vel gangrenam partium transit (Hillary *Dis. of. Barbados* p. 23. 108.). Dissuadet eum in semitertiana Fr. Hoffmannus (*Med. rar. syst. T. 4. §. 1. c. 5.*). Ita & Werlhofius (*l. c.* p. 51.) insecurum pronunciat in hac, antequam febris continua admixta in declinationem fuerit redacta. Sua vero aliorumque, quos adducit, experientia nocere significat in febribus naturæ continentis, inflammatoriæ, suppurantis, catarrhalis, nisi valde benigna & fere intermittens, exanthematicæ, acutæ, & iis, quæ nullum peculiarem typum observant, etsi quodammodo intermittentem mentiantur (*l. c.* p. 50.). Egregius est in reliquis acutorum morborum tollendis & robore restituendo, avertitque lentam & tabescentem corporis dispositionem & reditum morbi ---. Nec ulum valde manifestum in nocturnis & erraticis præstat, quæ ex induratione glandularum vel viscerum, vel ex solo icorbuto, aut venerea labe aut ulcere interno, oriuntur, licet species adsit intermittens. Attamen sæpe, si ulceribus viscerum & suppuratis tuberculis morbisque tabificis superveniunt febres intermittentes, levamen affert cortex, raro autem eodem penitus & constanter vincuntur, nisi læsio sit levior & ille cum aliis commodis remediis connubium intrèt (Werlh. *l. c.* p. 52.). In remittentibus vero tempus remissionis eligendum est (Senac *l. c.* p. 260.) sufficitque, modo aliqua sit.

Verum per partes procedendum, despiciendumque est, an laxari possit vi experientiae recentioris restrictio in quibusdam continuarum speciebus supra facta. Damnant auctores fere omnes corticem in febribus inflammatoriis, Sydenhamus (*Oper. p. 317.*), Nigrifolius (in scholiis ad Blegnum), Torti (*l.c. p. 386.*), Boerhaave (*Aphor. 767.*) cum commentatore Swiet. (*T. 2. p. 567.*), Werlhofius (*V. supra*), Grainger (*febr. anomala p. 121.*), Huxhamus (*Op. omn. Ed. Reich. T. 1. p. 299.*), qui male cedere usum indicat, ubi sanguis densus, tenax ac inflammationibus aptus, unde pessime, inquit, pleuriticis & peripneumoniacis exhibetur (*Conf. & l.c. T. 2. p. 32. 33. 142. 143.*). Sed recentiorum praecipue nonnulli ne in hisce quidem admittere dubitant idque non sub unica modo conditione. Absque circumstantiarum scita dijudicatione adhibere eum velle, & antiphlogisticorum in numerum collocare simpliciter, temerarium omnino est (*Vid. cl. Weichert Diss. de virtute corticis antiphlogisticae praes. Büchnero 1768.*). Taxanda igitur commendatio Mortoni (*Oper. T. 2. p. 196.*), quae tamen confociatione refrigerantium non destituitur, & manifestas febris remissiones exigit. Speciatim tum vetat Torti (*de febr. p. 382. 387.*), quando inflammatio primarium motum constituit, concedit autem, si symptoma sit febris intermittens. Pulchre cum hisce conveniunt observata ill. Pringle (*Diss. of the army p. 125.*), qui in campis febres inflammatorias typum intermittentium induere viderat, sed ab harum natura distinctas, adeo ut praecipua curatio in venae sectione & antiphlogisticis consisteret. Nocuit in hisce cortex; nam vel in continuam transit febris vel suppressa tantum rediit paulo post. symptomatum pejorum satellitio stipata. Ast hujus loci est viscerum abdominalium inflammatio ex tertianis proveniens, quae saepe sensim cum quolibet paroxysmo increfcit, donec in gangraenam desinat, quo casu cortex febrem terminaudo ipsi inflammationi limitem ponit (*Cleghorn Diss. of Minorca p. 204.*). Concedit & Senac (*de febribus p. 261.*) in pleuritide, febre intermittente fociata. Transcendere quodammodo cancellos a Tortio praescriptos videtur cl. Sarcone (*Krankheiten in Neapel Tom. 1. pag. 218. sq.*) tutissimum & optimum corticem in peripneumonia pronuncians, quae typum febris intermittens induit, attamen post venae sectionem & purgationem & praemissa diluentia, modo non sero nimis nec nimis parce detur; idque sua propria & Italarum medicorum variorum experientia confirmat. Dolendum, non omnes reliquos corticis in inflammatoriis morbis fautores conditiones rite determinasse. Ita Hevermannus (*Bemerkungen n. Univers. d. ausüb. Arzn. O. 1. p. 146. sqq.*) in angina,

erysipelate, initio pleuritidis & peripneumonix, præmissa venæ sectione & clysmatibus in plethoricis adhibuit. Assentitur cel. Casim. Medicus (*Samml. v. Beobacht. aus d. Arzn. P. 2. pag. 452. sq.*), cui occasione experimenti dederunt febres intermittentes malignæ a. 1761., in quibus sanguis inflammatus apparuit; dein in ipsis inflammatoriis pectoris adhibuit, in connubio vesicatoriorum & antiphlogisticorum. In eadem antiphlogisticorum miscela sæpe cortex opem præstitit cl.^{mo} Hannes (*Brief. üb. d. Friesel Ed. 2. pag. 25.*) & quibusdam amicis medicis. In magna debilitate decoctum ex cortice cum Verbalco vel Hyssopo pleuriticis exhibuit Quarin *meth. medend. inflammationum pag. 91.*). Aliam ejusdem dandi opportunitatem vel potius necessitatem præbet combinatio putridæ humorum diathesis cum inflammatoria, qualem graphice describit ill. Tissot (*Avis au Peuple pag. 99. sq.*) --- . Elucet igitur, non conducere in febre inflammatoria exquisita s. pura, in qua potius densando sanguinem, stringendo fibras, febrem augendo manifesto detrimento est. Externe pariter decoctum subinde in ophthalmia chronica convenit, illa nimirum, quæ sub languore pulsus, facie pallida aliisque tenuis sanguinis notis ex laxitate vasorum oritur.

De efficacia in putredine coercenda prout testantur experimenta supra (p. 296.) allata, ita & experientia in febribus putridis creberrime capta, iis scilicet, quæ absque labe biliosa incident. Sunt hæc a Wintringhamo, Huxhamo, Pringlio, Monroo, item ab Haenio quoad partem aliisque malignæ vocatæ, in quibus sæpe petechiæ emergunt. Multi tamen non ausi sunt, corticem initio statim morbi præcipere, sed in progressu, quum pulsus debilis fieret, vox submissa tarda que sine graviore delirio, quo tempore remittentis indolem assumsit, et sub pacatiore ægri statu porrigi cortex posset (Pringle *Dis. p. 313.*). Cl. Monro (*Diseas. of milit. Hospitals c. 1. p. 18. sq.*) pariter cunctatus est, donec manifestiora debilitatis virium vitalium & putredinis vestigia apparerent, sæpeque venæ sectionem, emetica, purgantia diaphoretica præmisit. Sic & Ludwig (*Advers. med. v. Vol. 1. P. 1. p. 68.*) in progressu mali, non adeo sub initium, infusum aquosum concentratum proficuum reperit, putredine vero nimis invalescente, iners. Veram ill. Ab Haen corticem vel ipso morbi principio, non minus ac paulo ante eruptionem exanthematum vel una cum illa, laudat (*Ejusd. Rat. med. P. 3. p. 36. P. 11. p. 292.*): Subscita miscela ob moræ periculum omnino quoque præcocius, duro magnoque etsi pulsu, concedendus. Erigit in hisce febribus vires, sanguinem densat, cruentas evacuationes sistit, symptomata ex humorum putredine tollit, avertit metasta-

rastales & recidivas, crisin salutarem per lotium, hæmorrhoides, sudores producit. Sed larga dosi & diu protracto corticis usu opus est. Nisi ore assumtus celerem satis opem ferat, in anum injiciatur (Haen *l. c. P. 9. p. 240.*). Quod & externe usurpatus putridam humorum corruptelam corrigat, docuit experimentum cum pedilavio ex cortice, quo ipso lotium postea emissum longe serius, quam ante, computruit; & quum in isto aliquot grana salis martis solverentur, colorem nigrescentem concepit (Alexander's *experimental Essays p. 32. sqq.*). Eiusdem efficacix est inhalatio pulmonibus facta (*l. c. p. 74.*).

Putridæ febres subinde aliam labem humorum admixtam habent, quorsum spectat biliosa. Sed & in hisce eximius cortex ad putredinem coercendam & gangrænam arcendam, modo mitigata fuerit febris & evacuantia præmissa: alias enim febrem inflammatoriam produxit (Pringle *Dis. p. 200. Hillary Dis. of Barb. p. 164.*). Quin aliquando sub ipsis exacerbationibus locum habuit (Clarck *Dis. in hor. Countries p. 145.*). Profuit & inter solleter observatam diætæ & primarum viarum purgationem scopo præservativo (Idem).

In consortium malignarum, secundum vulgarem loquendi morem, etiam intrant miliares (Haen *Rat. med. P. 3. p. 67.*). Hæ prout petechiæ retrogressæ corticis adjumento repullulant (*l. c. P. 2. p. 93. P. 4. p. 8.*). Profuit in epidemia miliari anginosa putrida decoctum cum pulpa Tamarindorum etiam sub initium. Plus effecit decoctum quam pulvis, & utilius fuit sub pulsu debili contracto, quam pleno & irregulari. Infantibus sacculis vino & aqua coctis externeque applicatis solamen attulit (Brüning *constit. epid. Essend. p. 64. sq.*).

Ipsius pestis maxime eximium esse remedium, traditum (Sebast. Badii *anastasis cort. Peruv. a. 1663. Rushworth's (Proposal for the improvement of Surgery)*).

Transitus jam fiat ad febres nervosas, ut ab Anglis vocantur, quæ videntur esse morbus pituitosus vel cardiacus Veterum, descriptæ vero accurate a Willisio (*de morbis convuls.*), Huxhano (*Oper. Ed. Reichel. T. 1. p. 163. T. 2. p. 75. sq. 78. sq.*), Wintringhamo (*Comment. nosol. p. 34. 51. 54.*), Homio (*Medical Facts & Experim. p. 1. sq. Princip. med. p. 76.*) quoad naturam & curationem existant. Hisce debellandis pariter cortex inservit. Sed opus est cautione, ne nimis cito febris sufflaminetur, cujus vigor, modo non effrænus sit, salutaris est ægro, ad lentorem seri attenuandum, & ut prohibeantur metastases ad partes nobiliores. Unde plerumque modo sub declinatione febris & dum intermissio vel magna saltim remissio contingat, subinde ad

moderandum nimium sudorem vel alvi profluvia vel hæmorrhagias, aliis commodis admistis convenit. Scite hic vinum aliaque cardiaca & vesicatoria junguntur.

In variolis mali moris præstantissimum cortex præstet auxilium tam ad eruptionem, si languet, accelerandam, quam ad febrem suppurationem coercendam, & putredinem gangrænosam humorum corrigendam. Primus, qui eundem in variolis commendavit, est Mortonus (*Oper. T. 3. p. 185.*); verum sub decrementum modo mali, & quando febris secundaria mitis, & periodicis exacerbationibus & remissionibus alternatim sese excipientibus constat. Sed si hisce unice limitibus esset circumscribendus usus, in paucis modo præsidium ejus caderet, quum multi alii, quibus ante hunc terminum auxilium opus est, sine ope interituri essent. Postea, quum pretium corticis in gangræna innotesceret, cl. Monro (*Med. Essays Vol. 5. p. 98. 104. sq.*) judicavit etiam in variolis valere posse tanquam commodum remedium ad suppurationem promovendam, & diathesin gangrænosam, quæ petechiis sese manifestavit, coercendam, id quod & ejus aliorumque experientia comprobavit. Qui per os corticem ingerere detrectarunt, hisce forma clysmatis proficuum fuit, nempe, injectione laxante præmissa, drachma dimidia ad duas cum tantillo lactis calidi infantibus per alvum immissa mane & vesperi. Quamvis hætenus modo post eruptionem ejus usum fecisset, tamen multa a cortice & speravit sub ipsa eruptionis febre. Incitatus hisce, tum efficacia in petechiis & miliaribus, adhibuit cl. Wall (*Phil. Transact. Vol. 44. P. 2. n. 484. p. 583. sqq.*) corticem, delitescentibus variolis sub cute inter petechiarum vibicum & profluviorum sanguinis præternaturalium satellitium, unde ad maturationem pervenerunt variolæ, & exanthemata reliqua disparuerunt. Et hic quidem plerumque extractum præscripsit, idque sæpe jam in primo variolarum stadio continuavitque usum, donec pustulæ siccescerent & purgandi alvum tempus instaret. Formula sub insigni putredine sequens illi satisfacit: Rc. Extr. cort. peruv. unc. β . Alum. crud. Jij. Aqu. Cinam. ten. unc. vij. Syrup. cydon. unc. j. M. cap. cochleara bina larga alternis horis. In sanguinis variolis extollit Mead (*Oper. T. 1. Gotti. de varioi. & morb. p. 37.*), in nigris pariter, parvis istis confluentibus, vel petechiis sive effusionibus sociatis, item in variolis speciatim lymphaticis, prædicat Huxham (*Pper. Ed. Reichel. T. 2. p. 142.*) tincturam suam corticis alexipharmacam, modo spirandi difficultas non adsit, nec alvus obstipata, nec abdomen durum tumidumque (*l. c. p. 143.*). Ad easdem fere leges (de lymphaticis vero variolis non agit) exigit corticem cl. Brocklesby (*Observ. p. 240.*), attamen de
iner-

inertia non rara querelas movens. Conf. & casus singularis de præstantia corticis in variolis malignis recensitus ab ill. De Haen (*Rat. med. P. 2. p. 89.*) qui cl. ^{mum} Westerhoff narrat in ipso adeo violentissimo stadio variolarum contagioso dedisse. A cl. Bayly duo casus similes consignati exstant, unus confluentium, alter gangrænosarum variolarum (in *Phil. Transf. 1747. p. 27.*); item alius gangrænosarum a cl. Hazon (*Journ. de Med. T. 20. p. 342.*). Methodum & exponit cl. Plenciz (*Oper. Tr. 2. de variol. p. 136.*). Statim ad corticem confugit ill. A Rosenstein (*Barnsjukd. p. 134.*), quum eruptio & elevatio pustularum in secundo stadio præcipue variolis malignis grassantibus, & sub mala ægri constitutione langueret, & præbere eum continuat per totum morbi decursum idque frequentius vel majoribus dosibus, quando pullus debilis est & rubedo circa pustulas pallidior, vel majoribus intervallis minorique dosi, quando pullus fortior & rubedo saturatior. Propria addere possum experimenta de utilitate corticis, sub retardata justa pustularum elevatione & languente suppuratione —. Pauciores auctores in ipsa febre suppuratoria opem in eo quaesiverunt. Non fugit tamen ejusdem vel in hacce præstantia medicos olim Wratislavienses (*Hist. morb. Wratisl. Ed. Hall. p. 285.*), sed concesserunt corticem, quando hæc febris ultra tempus protrahitur & intermissione locum dat, qua ipsa incidente exhiberi jusserunt. Fidem illi quoque tribuit cel. a Rosenstein in hac febre, miracula subinde excitare asseverans. Quantum in febre variolarum secundaria valuerit, casu singulari a cl. Rahn (*Abhandl. d. Gesellsch. in Zürich. Vol. 1. p. 193.*) confirmatur.

Sunt & aliquot pectoris morbi, de quibus, utrum conducat, an noceat cortex, non omnino inter medicos constat —. In catarrhalibus febribus non admittit Werlhofius (*V. supra p. 476.*) nisi valde benignæ & naturæ fere intermittentis sint. Latius vero extendit opportunitatem cl. Medicus (*Beobachtungen Vol. 2. p. 308.*), & ad febriculam compescendam pectorisque incommoda tollenda intra paucos dies sub idonea miscela, & quidem vi pulmones corroborandi, maxime facere vidit. Nec nocuit Whyttio, tussi catarrhali tentato, pondus unciarum quatuor intra sedecim dies consumptum (*on nervous Disord. in Ejsd. Works. p. 636.*). Ipse debeo cortici firmatos in me pulmones, quos catarrhus pertinax eoque pedissequa tussis nimium debilitaverat. Ita & raucedinem absque febre & oppresse pectoris post morbillos superstitem sustulit (*Whytt in Ess. and Observations phys. and. liter. T. 3. p. 375.*).

Locum quoque habet prudens corticis administratio in febre heclica, sive corporis lenta absque ulcere consumptione.

Præ-

Præmittenda tamen vel prius tentanda ad solvendam obstructionem & febrem mitigandam saxantia commoda & visceralia, mitia scilicet salina, extracta amara, gummi resinæ præcipue Gummi ammoniacum, serum lactis. Sed perseverante febre pertinaciori & debilitate cortex solatium promittit. Multum illi tribuit cel. Mead (*Monita & præc. med. p. 27.*) ad periodos hecticæ arcendas, dum nimirum ægri certis temporibus vel hæmoptysi vel pituitæ tenuis in pectus fluxione vel bilis flavæ rejectione tentantur. Cl. Monro (*mil. Diss. p. 128. 133.*) vero, etsi largitur tusses quasdam obstinatas feliciter eo profligatas, quin levi hectica jam sese exferente: negat tamen in confirmata pulmonum obstructione & hectica graviore sine excretionem puris libera ullius emolumenti fuisse, asserens contra calorem excitasse febremque auxisse. Secundum experientiam cl. Heberden (*in med. Transf. T. 2. p. 15.*) nullum quidem effectum in hac febre exseruit, nec tamen noxam peperit, excepta alvi purgatione vel nausea parvi momenti, quando stomacho ille adversus fuit, vel nimis cito ingestus.

Quum ad disquisitionem, an eo liceat in phthisi uti, me accingo, iterum doleo artis nostræ sortem, quæ ab experimentis plurimum fulcri repetens diversa successuum narratione nimium incerta evadit, & turbatur. Difficultatem pretium corticis in hocce morbo dijudicandi parit hujus varia conditio, quoad originem, sedem, & gradum mali, corporis constitutionem diversasque complicationes. In bivio judicium Torti (*Lib. 5. c. 2. p. 449. sq.*) versari videtur. Pulmoni jam exulcerato plurimum nocere monet Mead (*l. c. p. 27.*). Magis damnosum quam proficuum iudicat Ellerius (*Obs. de cogn. & cur. morb. p. 214.*). Restringit efficaciam in ulceribus viscerum suppuratis tuberculis & morbis tabificis Werlhofius (*Obs. de febr. p. 52.*), etsi in intermittentibus, hisce morbis supervenientibus, subinde levamen præstare & vitam protrahere censeat, non vero constanter nisi sub læsione leviori. Nervose medicos cl. Tralles (*de Opio sect. 4. p. 22.*) reprehendit, in cortice contra phthysin exhibendo nimis audaces, & medicos multos secum sentientes allegat; nam anxietatem inde, difficiliorem respirationem & sputa suppressa, observavit. Rejicit vel ideo cl. Warren (*Diss. de cort. peruv. Edinb. 1770.*), quod Doverus sanguinem post somnam adeo venæ sectionem crusta inflammatoria obductum invenit (*Ex Gött. Anz. 1771. Zug. n. 44.*). Profluvium alvinum apud phthysicos potius augeri quam stipari cortice, auctor cl. Friborg (*in Tillaeg til Ugeskriftet Laegen v. Todes Bibl. T. 1. P. 1. p. 118.*) est, nisi flores Tusilaginis admisceantur --- Sed age & alios contra sentientes audiamus. Mortonus (*Opera T. 1. p. 103.*)

sapissime ejus in febre putrida phthifica sistenda efficaciam expertus est. Probat, & Swietenius (*Comment. T. 4. p. 94.*), exemplum producens virginis absque hæmoptysi phthiicæ, sed corticis ope convalescentis. Initio praxeos fatetur Pringle (*Dis. of the army p. 167.*), se a cortice abstulisse, nec exhibuisse, antequam obstructio apparenter fuerit soluta, dein autem in progressu exercitii practici decoctum vel infusum corticis ad cochlearia tria vel quatuor præscripsisse semel vel bis de die, nec calorem auctum vel respirationis difficultatem inde percepisse, sed virium incrementum insigne. Laudatoribus magni nominis etiam accensendus est Tissotus (*Avis p. 119. 124.*), qui ei vomica rupta & in phthisi vera palmam præ omnibus balsamicis tribuit, præsentem autem adhuc inflammationem vel nova ingruente eum repudiat. Sub eadem limitatione cortici favet cl. Buchan (*Domestic. Medic. Vers. Germ. p. 298.*). In leviori exulceratione non nocere, sed putredinem vincendo ad consolidationem facere, testatur cl. Lösecke (*Mat. med. p. 417.*). Cum euphorbia propinavit eum cl. Acrel (*Chirurg. Händelser Ed. 2. p. 225.*) in empyematibus sponte exitum sibi parantibus & febre stipatis, tum scilicet, quando phthifica febris in intermittentem transierat. Vomica, quæ inter costam quintam & sextam penetraverat, juncta sputo purulento, decoctis vulnerariis cum cortice peruviano sanata. Sic & alius, vomica critica ex febre putrida subito affectus, corticis usu restitutus (*Bornainville in Journ. de Medec. T. 17. p. 421.*). Miscelam corticis cum lacte, nescio cur olim vel silentio præterierint medici, vel omnino repudiarint. Sed in hac haud mediocrem ad curationem phthiicos vim esse, recentius cognitum est. Deprædicat corticem cum lacte decoctum ill. Ab Haller (*Opusc. pathol. p. 182.*) in phthiicis pus copiosum spuentibus, juncta severa & vegetabili diætâ & equitatione. Non successit illi vero experimentum in fœminis, cum sputo cruento menstruis suppressis laborantibus. Subjungenda laus ill. De Haen (*Rat. med. P. 12. p. 237. 258.*) tam propria sua experientia quam Anglorum fulta, qui vero decocto corticis cum multo lactis, interposito post bihorium elixirio vitrioli in suppurationis pulmonum morbis usi sunt. Vanum fuisse metum coagulati lactei per oleum vitrioli & enascituri caloris ex aromatico elixirio, effectus docuit. Insignis & efficaciam in abscessu cruris circa articulum (*p. 259.*). In diarrhœa phthiicorum aliquam operam promittit cortex melle rosaceo commistus & horis febre vacuis sumtus (*Rosenst. Bskd. p. 93.*) ---. Difficile est in tanto expertæ alias fidei virorum dissensu verum extricare. Apparet tamen, tam ante suppurationem quam initio ejusdem sub debita cautela & sci-

& scito connubio conducere ad moderandam febrem, humores condensanos eorumque putridam diathesin corrigendam. Desistere autem prudentia jubet, si ex primo tentamine nihil commodi redundet, quin malum contra eadentius evadat.

Mentio simul facienda est alius speciei phthiseos pulmonalis, haud minus, ut proh dolor! duobus conjunctissimorum mihi cognatorum exemplis cognovi, periculosa, ac ulcerosa, qua per longum tempus immensam capiam mucii talsi dulcis, vel etiam plane insipidi per tussim rejiciunt, cui nec fetor inest, nec purulenti aliquid, glandulis nimirum cum ductibus asperæ arteriæ relaxatis nimium. "In hocce malo plurimum fecisse decoctum corticis Peruviani cum ligno Guaiacino & Styrace expertus est Huxhamus (*Oper. T. 1. p. 199.*).

In morbis nervosis omnium consensu plausum tulit, cuius generis affectiones hystericae & hipocondriacae sunt. Iis praecipue hystericis foeminis succurrit, quae spasmodicis validis afficiuntur (*Sydenhami Oper. p. 412.*). Magis roborat minusque calefacit, quam ullum aliud amarum remedium. Solet in hisce aegris ventriculus debilis nimis esse, ideoque in substantia cortex non ferri, unde liquida forma convenientior, & in connubio spirituosi menstrui cum amaris & aromaticis. Merito sequens formula extollitur: *Rc. Pulv. Cort. Peruv.*

*unc. iv. Rad. Gent. Cort. Aurant. aa unc. j^β. M. infus. spirit. vin. Gall. lib. iv., stent in balneo arenae per dies vj. tum colentur. Hujus tincturae bibitur cochlearae unum cum quatuor vel quinque cochlearibus aquae mane & vesperi. Sed diuturnus & per plures menses protractus usus requiritur. Auctore Whytt (*on nervous disorders in Works p. 635.*). In summa debilitate nervosa, pavoribus, strangulationis sensu, anxietate, manifestum auxilium decoctum praebuit (*Haller Oper. min. T. 3. p. 379.*). Duplicem casum efficaciae in malo hysterico descripsit cl. Rahn (*in Zürich. Abhandl. T. 1. p. 203.*). Est una cum balneis frigidis & martialibus praecipuum in debilitate nervosa ex studiorum nimio exercitio in litteratis, digestionis vires restituens, vasa roborans, sanguinem compingens, secretiones juvans, nervis vigorem reddens & inordinatos motus corrigens (*Tissot Santé des gens de lettres p. 222.*). Ita & in ea debilitate, quae ex jactura (*Tissot sur P ananisme p. 198.*). In consueto malo hujus fontis, tabe dorsali, omnibus praefendus (*Grainger Hist. febr. anom. p. 115.*).*

Sequatur praestantia ejus in morbis spasticis vel convulsivis. In ipsa epiplepsia auxilio fuisse casu singulari testatur Ritter (*in A. N. C. Vol. 10. App. p. 153.*). Magni fecit eun-

eundem in hunc finem Mead (*Præcept. med. p. 37.*) sub connubio radicis Valerianæ (V. supra p. 99.) . In epilepsia cuilibet drachmæ dimidiæ corticis addi sæpe solitus est Werlhofius (*de febr. Ed. Wichm. p. 64. not. **) guttulam unam vel alteram olei Cajeput . Nec sine ratione addidit illum electuario suo Peruviano epileptico Fullerus (*Pharm. extemp. p. 89.*) , quod in varii generis convulsivis & spasticis morbis vim suam comprobavit . Repudiat autem Werlhofius (*de febr. p. 53.*) eum in morbis spasticis & convulsivis continentibus sub paroxysmo: concedens tamen in remissione vel intermissione . Nimirum infantum ad convulsiones proclivitatem cortex una cum balneis frigidis vincit (*Tissot Avis au peuple §. 395.*) --- . Sunt & spasmi quibusdam partibus proprii, hacce medela sanandi . Quorum chorea Sti Viti sæpe vel solo cortice vel adjumento olei animalis Hannoveræ curata (*Werlh. l. c. Ed. Wichm. p. 38. not. **) . Ita sternutationem vehementem 1820ies una serie redeuntem, typicam & sudoribus terminatam, feliciter in femina compefcuit (*Cl. Bergius in Vet. Acad. Handl. 1762. p. 299.*) .

Peculiarem considerationem sibi vindicat tussis convulsiva . Incitavit ad usum analogia ejusdem cum febre tertiana & spastica natura . Sed iusto ordine incedendum, præmissis nimirum resolventibus, vomitoriis & purgantibus, &, si res ita fert, venæ sectione & temperantibus . Quibus ipsis si paroxysmus ita mitigetur, ut sine vomitu cesset, ad corticem accedere suadetur (*Strandberg Veiensk. Acad. Handl. 1749. p. 260. sq.*) . Sed subinde præcocius eo opus esse, in epidemia a. 1772. Gottingensi cognovi, verum tutissime in resolventium e. c. terræ foliatæ tartari connubio, & continuationem per tempus requiri, utne recidivæ stant . Corticem extollunt in hoc morbo inter primos olim Brendelius (*Progr. de tussi convulsiva 1747.*) & experientiss. Strandberg (*l. c.*) . Plurimum tribuit tempestivo ejusdem usui Whytt (*Obs. on nerv. Disord. in Works p. 636.*) , antequam obstructions pulmonum abortæ . Magna etiam in fide est apud cl. Millar (*on asthma & whooping-cough. p. 136.*) , sed potius ad robor fibrarum restituendum & hæticam avertendam, quam malum in sua radice subigendum . Præmittit vomitoria vel purgationes, si collecta colluvies est, vesicatorium s. setaceum vel fonticulos, si pulmonum obstructio metuitur, comoda autem resolventia, si obstructio vere jam nata est . Nunquam, fatetur cl. Bisset (*Med. Essays p. 181.*) , se potuisse suffocare tussim cortice instar febris intermittens, quin noxium fuisse captum in incremento vel vigore morbi, viscidiorum nimirum reddendo mucum & tussim incitando; nec nisi in intervallis, præcipue si longa evaserunt,

con-

convenire, nominatim autem valere ad recidivas variolque molestas sequelas, ut scrophulas, rachitidem & phtisin, arceudas, & sub finem morbi ad perfectam virium restitutionem insignis pretii esse. Cl. Morris (*med. Observ. & Inquir.* T. 3. q. 281. §. 7.) fausto eventu cortici in hoc morbo Castoreum admiscuit; e. gr. pulveris illius granis quindecim; hujus grana octo, vel decocti corticis unciaz uni Castorei grana novem; cujus singuli præbium unum quater de die ingestum.

An hæmorrhagias Chinchina sistit? Sistit tam eas, quæ a causa putrida nascuntur (V. supra de febribus putridis dicta) quam alias certis conditionibus, extra illam ortas. Quod ad primum genus, inter præcipua remedia referenda, dum per nares, anum, aliaque emissaria sanguis effluxit, sed addito potui spiritu vitrioli; nec parca nimis manu cortex administratur. At, quoniam quæ ad alterum genus pertinent profusiones sanguineæ plerumque febris vel spasmodorum progenies sint, primum de hisce superandis vel mitigandis cogitandum est, eligendumque tum pro cortice tempus extra nimium orgasmum, quo mira sæpe præstat, nisi causa quædam gravior interna subsit. Sæpe anodynis junctus confert (*Arcel om. Chir. handal. förkärt. p. 14.*). Pro mulieribus, ad nimium mensium fluxum & fluorem album, item ad hæmoptysin & vomitum cruentum, & generatim ad omnes hæmorrhagias corticem instar arcani, edoctus experientia commendat Held (in *A. N. C. Cont. 3. & 4. p. 383.*). Mictum cruentum enormem ejus ope sedavit cl. Detharding (*Diss. de cort. China efficacia in gangrena & sphacelo adhuc dubia in Haller Coll. Diss. pract. T. 6. p. 224.*). Et hæmorrhagiam ex abortu cl. De Haen (*Rat. med. P. 7. p. 57.*). Minus in hæmorrhagia sistenda valere, quam robore post eam devictam restituendo, deprehendit cl. Whytt (*on nerv. Dis. p. 401.*), probans tamen cum fortiori adstringente miscelam. Non videtur adstringendo hæmorrhagiam sistere, alias supprimeret fluxum menstruum foeminarum, quod vero non fit, prout nec minuit lochia in foemina, cui drachma una omni trihorio per nycthemerum biduum post partum exhibita. Nec sputa retardavit in variolis (Heberden in *med. Transf. Vol. 1. p. 469.*).

Speciatim de hæmoptysi dicendum. Herculeam antidotum vocat corticem Mortonus (*Oper. T. 1. p. 130. s. Phibisiolog. l. 3. c. 5.*) ea in specie, quæ a vitiosa acri sanguinis corruptela nascitur & sibi relicta viam ad phtisin pandit, & ab hoc vim febrem extinguendi, humores vitiosos corrigendi & ipsos pulmones roborandi, expectat. Paucis eadem repetit Fr. Hoffmannus (*Med. syst. T. 4. P. 2. p. 44.*), ut tamen non videatur ex propria experientia loqui. Brunerus (*Glend.*

(*Gland. duod. c. 5. p. 101.*) non inficiatur inito fidem se denegasse Mortonio, donec experiundo sententiam mutare cogeretur tam in sanguinis sputo, quam narium hæmorrhagia. Wagnero (*Comment. de hæmoptoes curatione recus. in Collect. Haller. Diss. pract. T. 2. n. 55.*) miscela placuit cum pulvere absorbente Wedelii, cujus præstantiam & ipse confirmare possum (Vid. e. gr. *Comment. mea de polyptis bronchiorum in Commentariis nov. societ. scient. Goting. T. 4. p. 50.*). Me judice vero cortex solus non tam præsentis sanguinis effluentis rivo obturando par est, quam robori pulmonibus conciliando, densando sanguini, fluidi nervei ataxiæ sedandæ, & iterato profluvio avertendo. Et ad hoc scopos attingendos tanto magis idoneus est, quam & febrem coerceat & spasmodicas affectiones, quibus hi ægri obnoxii sunt, sopiat. Cave igitur mox initio corticem præbeas, quando febris adhuc valida infestat, vel inflammationis in pulmonibus vestigia apparent, quæ potius venæ sectione, diluentibus, antiphlogisticis, clysmatibus vel mitionibus laxantibus, quiete corporis & animi, prægressis compescenda.

In dysenteria multi cortici favent, etsi non omnes una eademque de causa. Mortonus (*Oper. T. 2. p. 237. sq.*) dysenterias cum opposuit, sub quibus latuit febris typhum observans, tempore remissionis. Sic & ex voto cessit cl. Cleghorn (*Dif. of Minorca p. 237.*), quando febris vel terminata statuto tempore exacerbationem experta sunt. Aliquando modo febris profligata, perdurante profluvio. Rarius vero spei respondit ultimo morbi stadio ad gangrænam intestinorum præcavendam. Abstine autem a cortice in dysenteria, quam febris acuta inflammatoria comitatur. Vigente adhuc, evacuantibus prægressis, vi sua antiseptica & antispasmodica cortex excellit. Hinc, putrida humorum diathesi & febre maligna, saltim in diriori malo obvia aphthisque sensim obrepentibus & siugultu, eximie virtutis fuit (Whytt in *Ess. & Observat. phys. & lit. T. 3. p. 367.*). Tanto utilior est cortex, quando, ut sæpe fit, dysenteria sese jungit febrî putridæ, quo casu eundem conjungit cum radice Serpentariæ Virginianæ cel. Pringle (*Diseas. of the army p. 274. Conf. Monro's milit. Diseas. p. 89.*). Est, qui in dysenterias putridæ naturæ æque necessarium corticem ac vomitoria & purgantia arbitratur (Clarchk *Dif. in long voyages to hot countries p. 233.*). Efficacior tamen fuit in febribus, quam dysenteria putrida; & in hac quidem copula corticis Peruviani cum Cascarella præstans (Whytt *l. c.*). Bene & sub declinatione morbi capitur, ut roborando intestina ulteriori profluvio obex ponatur, & relapsibus obviam eatur. Quantum hoc sine valeat, cognoscitur.

scitur experientia cl. Reneaume (*Hist. de l'acad. d. sc. p. 47. 223.*). Salutari consilio multi corticem pro interno usu Opio combinarunt, Morton (*Oper. T. 2. p. 239.*), Pringle (*l. c.*), Monro (*l. c.*). Valuit & contra tenesmos diarrhoeas clystma ex decocti saturati corticis unciis quatuor & aliquot granis Opii, aliquoties de die repetitum (J. Hunter apud Pringleum *l. c.*).

Nec spernendum in scorbuto remedium. Ex certissimis judicat Lind (*on scurvy*). Sed non semper ventriculo tolerabilis fuit: in pyalissimo & hæmorrhagiis profuit, minus vero in alvi fluxu. Decoctum calidum semper levamen attulit, si æger insudaret. Dedit quoque in infuso & electuario probo eventu Kramer (*Diss. epist. de scorbuto*). In majori adeo scorbuti gradu, ulceribus jam ortis in nosocomiis bellicis eximiam opem eo tulit Brocklesby (*Observat. p. 306.*), & eo interprete cl. Ranby in nosocomio Chel-seano & cl. Boone Senegalliæ (*l. c. p. 317.*). Contra vacillationem dentium cum gingivarum consumptione prodest dentes pulvere ope scopulæ mollis perfricare (*Hannov. Magaz. 1773. p. 1200.*).

Ad vim in istero etiam diuturniori attentiores reddidit necos Alex. Camerarius (*Diss. de cortice a febre adicterum extenso Tubing 1730.*) sua, Lanzoni, rel. experientia, casibus confirmata; quibus subscripserunt Schulzium & Werlhofius (in *Diss. epistol. ad ill. de Berger. p. 32. sq.*), sive causa lateat in nimia tenacitate vel copia bilis, vel laxitate sive spasmo partium bili vel fecernendæ vel excernendæ inservientium, vel ipso calculo obturante, quem tonum fibræ impertiendo tollit.

Adduci meretur exemplum suppressionis lotii, quæ orta fuit cum diro dolore absque calculi ullis indicibus. Omnibus frustra tentatis post corticis drachmas decem consumtas æger convaluit. Vitium in relaxatione musculorum extrusorum urinæ latere visum est. (*Med. Obs. and. Inqu. T. 1. p. 81.*).

Inter anthelmintica locum obtinet, laudante jam Ramazzino (*const. epid. in Oper. p. 151.*) usum in verminatione febris epidemicæ, & adstipulante Lanzonio (*Oper. T. 2. p. 398.*) duobus casibus, primo absque febre, altero eadem conjuncto. Vim corticis contra vermes magni quoque fecerunt Wratislavienses (*Hist. morb. Wratislav. Ed. Hall. p. 35.*). Satisfecit in febribus periodicis, lumbricis stipatis, quas una cum vermium numerosorum expulsionem eo curavit Torti (*de febr. p. 431.*), licet in infuso corticis lumbrici vitulini diu vivere pergerent. In omnibus febribus verminosis commodum reperit Van Den Bosch (*Hist. const. verm. p. 36.*).

Tanquam arthritidis remedium jam perpendendus est cortex, in qua, podagra nominatim, primum habet vi corroborante, mane & sero sumtum per longum tempus Sydenhamus (*Traët. de Podagra Oper. p. 454.*). Divinum in podagra vocat Held (*in Eph. nat. Cur. Cent. 3. & 4. p. 385.*) multiugam suam experientiam citans. Podagræ anomalæ quoque mederi, duobus casibus confirmatur (*Journ. de med. T. 16. p. 441.*). Eximio Torti autem non successit in hoc morbo, sed exemplorum meminit feliciter per illum curatæ febris intermittens, cui supervenit arthritis (*de febr. p. 428.*) . Solet a multis arthritis cum rheumatismo confundi. Sed in hoc quoque non omni destituitur efficacia. Acceleravit insigniter curationem tumoris articulorum, post applicatas per tempus hirudines vel vesicatoria, usus balnei frigidi vel corticis (*Pringle's Disease of the army p. 160.*). Sunt &, qui in ipso rheumatismo acuto exhibere ausi sunt, ut primum in lotio sedimentum apparuit, et si febris aliquis gradus adhuc superfuerit & dolores dirægrum torserint. Sed in re tam gravi pauca tentamina non sufficiunt (*Pringle l. c.*).

Fracto plurimam partem acido apud rachiticos infantes, magna corticis vis in pulvere vel extracto est, sed junctâ idonea diætâ (*Rosenstein Barnsjukd. p. 406.*).

Recentius virtus corticis in tumoribus glandularum scrophulosis discutiendis explorata est. Cl. Fordyce (*med. Obs. & Inquir. T. 1. p. 184.*) varios casus sistit ejusdem comprobatæ in tumoribus hujus generis mammarum, parotidum aliarumque glandularum sub habitu debili & languente sanguinis circuitu. Resolvendo autem & discutiendo absque suppuratione id præstat. Nec nocuit tum cortex, quando in infantibus criseos genus constituere visi sunt. Valuit quoque in ulceribus mali moris, in ophthalmia strumosa & cachexia cum ulceribus malignis conjuncta (*loc. cit.*). Novum fulcrum huic rei substernitur experientia cl. Fothergill (*loc. cit. p. 308.*) in affectionibus scrophulosis capta, quas inter varias ophthalmias, tumorem labiorum, cutanea vitia recenset. Præcipit vero ejus decoctum, nonnunquam pilulas e Calomelano conjungens, speciatim vermibus delitescentibus vel obstructione & efflorescentia cutis humida conjuncta (*p. 303.*). Virtutem derivat potius a restaurato ventriculi vigore, quam actione in ipsum locum affectum sese exserente. Confirmat cl. Bond hanc corticis potentiam, sed requirit usum diu continuatum doseos largæ (*Med. Obs. & Inquir. Vol. 2. p. 265.*). Plausum quoque obtinuit cl. Whytt (*nerv. Dis. p. 424.*) in scrophulis cervicis per aliquot menses ingestus, exhibita simul dosi Calomelanos & Rhabbarbari quovis quarto vel quinto die vesperi, ut bis vel ter mane

sequente alvus referetur, quin profuerunt hæc febre est præfente.

Analogia inter lepram & gangrænam strumasque ansam dedit in lepra quoque eum in Madera tentandi; nec hoc sine fructu factum est (Heberden *med. Transf. Vol. 1. p. 34. 36.*).

Inter morbos externos nullus terribilior gangræna, & qui exinde facile consequitur, sphacelo est, quem vero sistendi facultas insignis corticis competit, modo inter species & conditiones rite distinguatur. Primus qui ex voto illum tentavit, idque jam a. 1709., fuit ill. Sloane qui, licet non scriptione rem patefecerit, tamen amicis narravit, (*Transactions philosophiques maduities p. M. De Bremond. 1732. p. 265.*). Hinc evenit, ut honos inventionis plerumque Chirurgo Anglo Norrhamtoniensi Jo. Rushworth (*Proposal for the improvement. of surgery Ed. 1. 1731. Ed. 2. auct. Lond. 1732.*) assignetur, nec hic ipse transf. a. 1715. extendatur, qui pariter experimenta sua aliquot annos ferius vulgavit. Nec agnovit ultra eam gangrænam, quæ febris intermittens comes est, corticem præsidio esse. Eo præeunte, Chir. Amyand (*V. lib. noviss. cit. p. 14. sqq.*) multis documentis efficaciam ejusdem postea comprobavit, demonstrantibus simul, nimis limitasse eam Rushworthianam & in aliis quoque speciebus gangrænae extra febris intermittens commercium lætam opem ferre. Eodem fulcro nixi Jo. Douglas (*Account of mortifications Lond. 1732.*), Shipton (*Phil. Transf. Vol. 37. p. 426. 434.*), Goolden (*Medic. Ess. & Observ. of. Edinb. Vol. 3. p. 35.*), Paisley, (*l. c. p. 43.*), Alex. Monro sen. (*l. c. Vol. 5. p. 99.*), Kirkland, (*Treatise on gangrenes, Nottingh. 1754.*), Gooch (*Cases & practical Remarks Ed. 2. p. 371.*) multique alii Angli in medicina fiduciam collocarunt. Inter Germanos in rem hanc attentionem converterunt inter primos Abrah. Vaterus (*Diss. de affecadia admiranda Cinchine ad gangrænam Witteb. 1734.*), Werlhofius (*Obs. de febr. p. 255. p. 331. sq.* & dein certius in *Commerc. Nor. 1735. p. 4. sq.* ubi varii casus cum isto ab aliis communicati), Heisterus (*Institutiones Chirurg. p. 321. 325. & in A. N. C. Vol. 5. Obs. 156. p. 520.*). Quorum auctoritate vel experientia excitati alii in Germania felices eventus experti sunt Van Swieten (*Comment. T. 3. p. 187.*), Klein (*Select. medic. p. 88.*), De Haen (*Rat. med. P. 3. p. 132. & P. 7. p. 52. 114.*), Bilguer (*Abnehm. d. Glied. p. 31.*), Haller (*Opusc. path. Obs. ult.*), Hervermann (*pract. Bemerk. Vcl. 1. p. 152.*), Schmucker *chir. Wahrnehm. T. 2. p. 511.*) rel. Serius fiducia in corticem ad Gallos manavit, nec prima Parisiis facta tentamina sic cesserunt, ut laudibus ab Anglis in eum collatis subscribi posset (Bremond

Verf. Gall. Transf. angl. a. 1732. p. 268.) : postea tamen in Gallia multis documentis vis antigangrænosa constitit, cujus casus exstat a cl. Bouvart (*Hist. de l'ac. d. sc. 1748. p. 61.*) item alius a cl. Mulcaille (in *Memoires eiusdem anni p. 526. l. c.*) memoratus, multique plures in diario notissimo cl. Vandermonde *Recueil. periodique*, continuato a cl. Roux sub initio *Journal de Medicinè*, a cl. Marchand (*Tom. 6. p. 193.*), Donat (*T. 9. p. 44.*), Pellicot (*l. c. p. 45.*), Signolly (*p. 307.*), Darlue (*T. 10. p. 209.*), cujus historiarum lectu dignissimæ sunt, Coulanvoux (*T. 16. p. 426.*), Dupas (*l. c. p. 432.*), Salomon (*l. c. p. 435.*) Boucher (*T. 17. p. 403. sq.*) aliisque. Adde experimenta cl. Coulin (in *Hautefierkii Rec. d'Observations de Medecine T. 2. p. 529.*). Apud Italos symbolam, inter varios casus frustranei eventus, felicioribus dederunt *Commentarii Instituti Bononiensis* (*T. 2. p. 196. 206.*) — Sed testibus colligendis, quorum multi ex aliis nationibus, si opus, addi possent, præstat de conditionibus ipsis, sub quibus juvet vel iners sit, modoque rite eundem adhibendi, dispicere. Nam sunt, qui vim ejus arctius circumscribunt (Vid. e. c. Detharding (*Diss. de corticis China efficacia in gangræna & sphacelo adhibe dubia Rostoch. 1746. in coll. Hall. Diss. pract. T. 6. n. 200.*) Sharp (*ton he present. State of Surgery p. 273. sq.*) item cl. Acrel (*chir. Händelser Ed. 2. p. 562.*). Ex dictis supra de virtute corticis in febre putrida liquet, usum non restringi ad gangrænam unice externam, sed & in interna eximii pretii esse. Ex hoc censu est angina gangrænosa, quam cl. Fothergill (*Account of the Sore Throat*) inasculè descripsit, in qua vèro cl. Wall (in *Gentlemans Magazine 1751. i. 597.*) cortex optimam medelam præstitit. Sic gangrænae ventriculi periculum discussit (Donat *l. c.*). Alius signis gangrænae celophagi præsentibus, quam secedens* postea per alvum membranæ frustum ulterius confirmavit, cortice convaluit (Coulanvoux *l. c.*). Nec destituitur laude Swietenii in gangræna intestinorum (*Comment. T. 3. p. 187.*) — Vincitur vèro cortice tam illa externa gangræna, quæ vitium aliquid intestinum agnoscit, quam ea, quæ absque vitio interno a violentia quadam externa, conqualatione, vulnere, ulcere, luxatione, fractura, erysipelate (*Comment. Bonon. cit. p. 201. Darlue l. c. p. 218.*) enascitur. Et hoc quidem beneficium contigit, qualiscunque compagis pars correpta fuerit, artus, genitalia in scemina ex difficili partu (Marchand *l. c.*), scrotum (Pellicot *l. c.*), genitalia in auriga (Longis in *Journ. de Med. T. 16. p. 438.*), musculi, glutæi cum femore (Dupas *l. c.*), integumenta corporis; item in gangræna ex ligata arteria femorali (Haen *Rat. med. P. 7. p. 1. sq.*). Successit mirifice

in nosocomiis bellicis, dum præter opinionem vulnera gangrænescerent, grassantibus eodem tempore febribus putridis (Schmucker *l. c.*), prout in univèrsum non rarum est in hominibus mali habitus, pallidi, scorbutici, putridi, ex inflammatione vulnere vel percussione prægressa, vel alia injuria externa vel vesicatorio applicato, vel fonticulo, gangrænam fieri, sed itidem cortice vincendam (Conf. *Comm. Bonon. l. c. & Med. Ess. & Observ. T. 3. p. 36. & p. 44.*). Haud infrequens proli dolor! est sequela febrium malignarum, in quibus tamen cortici sæpe cessit, sive juniores (Comment. *Bonon. l. c. p. 206.*) sive senes ea afficerentur. Coercita in sene fere septuagenario ab hujus generis febre gangræna pedis dextri (Pappelbaum *Diss. de febre maligna per gangrænam soluta Gott. 1773.*) orta. Alium ejusdem ætatis virum, cui secundus vel tertius pulsus intermisit, periculo bis eripuit Lösecke (*Mat. Med. p. 421.*). Memorabile est exemplum centenarii jam senis, ex decubitu indorsum, sphacelo regionis lumbaris ad ossa usque pertingentis correpti, & corticis potissimum ope sanati (Mautt *Diss. de cort. peruv. in coll. Sandif. p. 191.*). Plura hominum grandævorum, sed eadem felicitate potitorum, exempla hinc inde locis citatis consignantur. Ut igitur nec illi ætatis fastigio, quod præ virium debilitate malo præcipue obnoxium est, vim suam cortex denegaverit. Cadit igitur cl. Detharding (*l. c. p. 229*) judicium, in ætate decrepitatum non semper nocivum esse. In gangræna epidemica sicca, qua membra subinde quasi in carbonem combusta deciderunt, quoque tentatus, sed vitio ægrorum non tam exacte, ut vera ejus vis inde eluceat. Id certe constitit non omni casu vel tempore morbi conduxisse, adeo ut sub impetum febris ingestus fuscitare gangrænam vel accelerare (Boucher *Journ. de Med. T. 17. p. 413. sq.*). In univèrsum abstinendum a cortice in gangræna, quando vasorum nimia plenitudo & sanguis nimis crassus subest: relaxatis vero vasis & sanguine tenui vel putrida degeneratione resoluta eximie prodest, & tum tam coercendo putredinem, quam vires exaltando confert --. Capiatur igitur cortex ea forma, qua plurimum potest, quæ & hic in pulvere consistit, & debita copia ad unciam dimidiam usque per diem, eoque conubio, quod scopo faveat, spiritus vitrioli sub corruptela nimia humorum putrida, vini Rhenani sub nimia virium coctura. Qui præbia per os non tulere, hisce clysmata ex cortice satifecerunt (Morno *Med. Essays l. c.*). Simul iusta partis affectæ cura habenda, scarificationibus (salmi secundum vulgarem praxin, quam vero cl. Pott in *chirurg. Observations* taxat) & cortice in fomento saturatissimo applicato vel pulvere ejusdem insperso sive digestivo misto (Hæn

(Haen *Rat. med. P. 3. p. 132.* . Placuit miscela epithematum frigidosum cum sale ammoniaco (Schmucker (*l. c.*) . Sæpe vero diu pergendum in usu ; Haenio (*l. c.*) adeo pro uno ægro pulveris libris 52. & extracti uncis 7. opus fuit . Sic benigna suppuratione , quæ , si opus , adjuvanda digestivis , pars emortua a viva separatur , & ulteriori mali progressui prævertitur . Non pugnat contra meritum hujus medelæ , quod quidam convaluerint absque ejus adjumento , in alius natura spontaneam separationem membri effecerit , nec in omnibus spei eventus responderit . Habent enim medicamina suos limites , Hæc nominatim virium corticis inopia cognoscitur in illa gangræna , quæ digitos pedis & ipsam pedem corripit & peculiarem speciem constituit , descriptam pratico tenore ab eximio Pott (*chirurgical Observations Lond. 1775. inde p. 189.*) , in qua frustra magnus ille Chirurgus corticem tentavit , sed finem egregie assequutus est in plerisque hisce casibus extracto Opii (thebaico *Lond.*) vel in connubio cum cortice , vel & Opio solo largis dosibus capto (*l. c. p. 196. 198.*) ; unde apparet Opio gloriam in hac specie competere . Addo , gangrænam , quæ vitiis veneris supraccedit , difficilius longe cortice curari (*Darlué Journ. de Medic. T. 10. p. 213.*) .

Utinam verum canceri specificum esset . Casum felicitæ curationis canceri exulcerati recenset cl. Ritter (*Act. Nat. Cur. Vol. 10. App. p. 153.*) , monens simul in Belgio felici successu fuisse oppositum ; aliosque narrat cl. Dietrichs (*Obs. de usu cort. peruv. in cancro mammæ exulcerato Ratist. 1746. 4.*) , quorum unus ill. Swietenium auctorem habet , eoque quidem faustus , quod cancer exciderit , licet ulcus consolidationem perfectam recusaret , alter huic fere similis , tertius completæ sanationis exemplum præbet . Succedat ill. De Haen (*Rat. med. P. 3. p. 193.*) , sistens fœminam cancro mammæ detentam , qui periodice dolens febre vaga junctus erat . Mitigata in hac corticis ope febris dolorque , & ichor in pus mutatus , durities quoque soluta , nec nisi ulcusculum cutaneum remansit . Consumptæ vero per quinque menses drachmæ tres corticis quotidie (*l. c.*) . Ex primariis remediis contra cancerum corticem habet cl. Akenfide (in *med. Transf. Vol. 1. pag. 83.*) ex propria experientia tantoque certiore in miscela Cicutæ vel Mercurii sublimati pronunciat . In inveterato autem casu (*pag. 92.*) nec hoc nec aliud ullum illi satisfecit . Profuit quoque eximie cl. Warner (*Description of the Eye p. 55.*) in exulceratis canceris , vicinas partes exedentibus , commixtus cum pulvere radicis Serpentariæ . Ita & pulvis corticis solus cum tinctura rosarum in mixturam redactus cancerum exulceratum cum profusis hæmorrhagiis coercuit . Memorat

jam Werlhofius (*Obs. de febr. pag. 355.*) ulcera putrida, tumores glandularum ad carcinomatis fere naturam accedentes, eosque ex febrili fomite ortos, fuisse sanatos. Bis tamen tum spe sua exciderat (*Comm. Nor. 1735. p. 4.*).

In vulnere suppuratione promovenda cortex haud mediocri in existimatione est, & gangrænam post institutas operationes Chirurgicas avertit (*Vid. Lavirotte Diss. an legitima vulnere suppurationi promovenda cortex peruvianus præf. Falconet Paris 1757.*). Junctâ venæ sectione hæmorrhagias vulnere sistit, nominatim sub nimia sanguinis tenuitate & saniosam materiam pallidamque vulnere in pus bonum vertit (*Ranby method. of treating. Gun-shot Wounds Ed. 2. pag. 29. sq.*). Gangræna infestante quando adhibetur, sub interrupto usu corticis semper pejor fit suppuratio: sed bene iterum succedit eodem redintegrato (*Morno Med. Ess. of. Edinb. Vol. 5. pag. 102.*). In America vix vulnera graviora absque cortice curari possunt (*Bisset med. Essays pag. 79. p. 101.*). Ejus quoque ope avertuntur præcipue convulsiones adeo in climate calido infestæ. Unde decoctum corticis & applicatio externa mox post amputationes commendanda (*l. c. p. 101.*). Parotidum tumorem inopia virium retrolabentem restauravit (*Capell Diss. cort. peruv. Vienn. 1766. in Gott. Anz. 1767. p. 838.*).

Non rara est ulcerum deligatio, decocto vel infuso vel pulvere ejusdem facta. Præstans hoc fine est miscela cum aqua calcis, sub qua putredinem coercet & ficit. Insignis nominatim efficacix est in ulceribus ex acrimonia acida ortis, ut in ulceribus & carie infantum rachiticorum & scrophuloforum (*Tode's Biblioth. T. 1. P. 3. p. 197.*). Puella rachitica, carie femoris cum ulcere afficta, convaluit cortice ad unciam dimidiam per diem ingesto, una cum usu externo decocti saturatissimi & diæta lactea (*Haen Rat. med. P. 3. p. 182.*). Auxilium quoque præstitit matronæ in desperatissimo casu ex ulcere femoris, coxendicis & ossis sacri cum carie; huicque cortex datus in decocto cum æquali parte lactis caprilli (*l. c. p. 191.*). Similiter in spina ventosa puerorum virtutis suæ documentum dedit, reliquis consuetis irritis, ad drachmas duas vel quatuor de die, junctâ subinde diæta lactea (*De Haen Rat. med. P. 3. p. 192.*). Coiit & fistula ani fomentis & injectionibus chinatis (*Tode's Bibl. T. 3. P. 1. p. 184.*).

PRÆPARATA ET COMPOSITA.

Extractum Corticis Peruv.) *Ph. W. p. 89. Edinb. p. 116. Svec. p. 109.* In omnibus hisce post extractionem spiritu vini factam ex magmate superstite reliqua pars solubilis aqua

coctione elicitur, & utrumque liquidum junctim inspissatur. Præstat hoc sequente, quoniam resinosas cum gummosis partibus combinatas habet.

Extractum) *Ph. Lond. p. 28.* Fit aqua repetitis vicibus infusa. Duplexque existat, *molle, durum.*

Acceptum multis extractum, quoniam commodius nauseantibus corticem ob saporem ingeritur, forma pilularum, elixirii, mixturæ, linctus rel., & quoniam quorundam ventriculus illud melius, quam pulverem vel aliud præparatum fert. Sed fieri non potest, quin partes aromaticæ volatiles sub inspissatione avolent, docente jam odore singulari, qui domum, ubi paratur, replet, & empyreumaticum facile evadat. Quare decoctio peragatur mitissimo ignis gradu, & evaporatio lente fiat. Improbandum est quorundam artificium ope salis alcalini extractum parandi, quo tanto plus erueri satagunt, quoniam non omnibus casibus hoc sal accommodatum est. Quod cl. Baumé (*Elemens de Pharmacie p. 357.*) ex infusa frigide aqua paravit extractum, debile nimis judicat cl. Quarin (*meth. med. febr. p. 24.*). Efficacissimum extractum est illud, quod methodo Garayana (V. auctoris *Chymie Hydraulique nouv. Edition par Parmentier a Paris 1775. p. 202.*) per triturationem cum aqua elicitur, quod eo usque *Sal corticis* vocari mereatur, quod una cum aliis partibus sal essentielle fervat (V. dedicatio in *Model's Versuch. üb. d. Salmiak Leipz. 1758.*). Hujus drachmam unam efficaciorē quam binas vel tres extracti consueti affirmat cl. Quarin (*l. c. p. 25.*).

Resina) *Ph. Ed. p. 117.* Digestione spiritus vini rectificati & præcipitatione per affusam aquam. Si gummosæ partes fervari debent, inspissetur spiritus vini cortice digestus.

Tinctura Cort. Peruv. simplex) *Ph. Lond. p. 69.* Fit spiritu vini tenuiori. Turbida est, unde patet non omnino solutionem peractam.

Tinctura Cort. Peruv. volatilis) *Ph. Lond. p. 70.* Ex spiritu salis ammoniaci cortice macerato.

Syrupus Kinæ Kinæ) *Ph. Wurt. p. 213.* Ex cortice Peruv. & Cinamomo vino rubro digestis & saccharo post colaturam mistis.

Pulvis febrifugus Berolinensis.) Inventor est medicus & Physicus olim Berolini inclytus, Du Clos. Sed arcanæ compositionis. Hinc conjecturæ de ea variæ. Ex cortice & admixto quodam præcipitante constare Acta Berolinensia (*Dec. 2. Vol. 1. p. 22.*) tradunt. In promtuariorio Hannoverano literario (*Hannov. Magaz. 1770. p. 31.*) duæ formulæ diversæ proponuntur, quarum una hæc: *Rc. Cort. Peruv. unc. j^β. Rad. Ari unc. j. Hellebor. nigr. Gent. rubr. \overline{aa} drach.*

ij. , additis cuilibet dosi aliquot guttis olei amygd. dulc. Eandem inferuit cl. Wichmannus Ed. suæ Werlhofii *Observat. de febribus* p. 185. adjiciens modo cuilibet dosi, præter guttas tres olei amygdalarum dulcium, totidem Laudani liquidi. Altera formula nimium ab hac diversa, quæ censetur eadem, quam contra quartanam Fr. Hoffmannus (*Kurze Anweisung die Arzneyen zu verschreiben, Berol. 1761. p. 167.*) obtulit; scil. Rc. Limat. mart. drach. j. pulv. Cortic. Peruv. drach. jβ. Merc. dulc. Sal. Absynth. Arcan. dupl. aa drach. β. Laud. opiat. gr. jβ. M. F. pulv. divid. in vj. pt. æqu. Nondum igitur res ad certitudinem pervenit. Febrifugi istius Clohiani circiter uncix quinque pro una febre olim distributæ. Dosis vero bis, ter, vel quater de die repetita. Exquisitam methodum dubitat vocare b. Werlhofius (*de febr. p. 165.*). Hevermannus (*Bemerkungen P. 12 p. 43.*) debiliorem longe cortice ipso reperit, quem & ob pretium minus præfert.

DESIGNATIO SPECIERUM

IN PRIMO VOLUMINE CONTENTARUM

S T I R P E S

A. POLYCOTYLEDONES.

ORDO I. CONIFERÆ.

Nomen pharmaceuticum.

Nomen systematicum.

1. Pinus	<i>Pinus sylvestris.</i>	pag. 1
2. Pineæ	-- -- <i>Pineæ.</i>	8
3. Balsamus carpathicus	-- -- <i>Cembra.</i>	ibid.
4. Terebinthina veneta	-- -- <i>Larix.</i>	9
5. -- -- communis	-- -- <i>Picea.</i>	14
6. Abies	-- -- <i>Abies.</i>	15
7. Arbor vitæ	<i>Thuja occidentalis.</i>	16
8. Cupressus	<i>Cupressus sempervirens.</i>	17
9. Juniperus	<i>Juniperus communis.</i>	18
10. Olibanum f. Thus	-- -- <i>Lycia.</i>	21
11. Sabina	-- -- <i>Sabina.</i>	22

ORDO II. AMENTACEÆ.

11. Salix	<i>Salix alba.</i>	23
23. Populus	<i>Populus nigra.</i>	25
14. Tacamahaca	-- -- <i>balsamifera.</i>	26
15. Castanea	<i>Fagus Castanea.</i>	27
16. Fagus	-- -- <i>sylvatica.</i>	28
17. Juglans	<i>Juglans regia.</i>	30
18. Quercus	<i>Quercus Robur.</i>	32
19. Suber	-- -- <i>Suber.</i>	34
20. Corylus	<i>Corylus Avellana.</i>	35
21. Liquidambar	<i>Liquidambar styraciflua.</i>	ibid.
22. Betula	<i>Betula alba.</i>	36
23. Alnus	-- -- <i>Alnus.</i>	38
24. Myrtus brabantica	<i>Myrica Gale.</i>	ibid.
25. Pistacia	<i>Pistacia vera.</i>	39
26. Terebinthina cypria	-- -- <i>Terebinthus.</i>	ibid.
27. Mastix Lentiscus	-- -- <i>Lentiscus.</i>	40
28. Fungus melitenfis	<i>Cynamorium coccineum.</i>	43

O R-

ORDO III. COMPOSITÆ.

Nomen pharmaceuticum.

Nomen systematicum.

29. Bardana	<i>Arctium Lappa.</i>	44
30. Carduus Mariæ	<i>Carduus marianus.</i>	45
31. -- -- tomentosus	<i>Onopordum Acanthium.</i>	46
32. Carlina	<i>Carlina acaulis.</i>	47
33. Carthamus	<i>Carthamus tinctorius.</i>	ibid.
34. Cyanus	<i>Centaurea Cyanus.</i>	49
35. Behen album	-- -- <i>Beben.</i>	50
36. Carduus benedictus	-- -- <i>benedicta.</i>	51
37. Calcitrapa	-- -- <i>Calcytrapa.</i>	52
38. Cichorium	<i>Cinchorium Imybus.</i>	53
39. Endivia	-- -- <i>Endivia.</i>	54
40. Scorzonera	<i>Scorzonera humilis.</i>	55
41. Tragopogon	<i>Tragopogon pratense.</i>	ibid.
42. Taraxacum	<i>Leontodon Taraxacum.</i>	56
43. Lactuca	<i>Lactuca sativa.</i>	57
44. Sonchus.	<i>Sonchus oleraceus.</i>	59
45. Pilosella	<i>Hieracium Pilosella.</i>	ibid.
46. Stoechas citrina	<i>Graphalium arenarium.</i>	ibid.
47. Guaphalium	<i>Gnaphalium dioicum.</i>	60
48. Santonicum	<i>Artemisia judaica.</i>	ibid.
49. Abrotanum mas	-- -- <i>Abrotanum.</i>	61
50. Absynthium vulgare	-- -- <i>Absynthium.</i>	62
51. -- -- ponticum	-- -- <i>pontica.</i>	65
52. Artemisia	-- -- <i>vulgaris.</i>	66
53. Absynthium maritimum	-- -- <i>maritima.</i>	68
54. Genipi album	-- -- <i>rupestris.</i>	ibid.
55. Tanacetum	<i>Tanacetum vulgare.</i>	69
56. Balsamita mas	-- -- <i>Balsamita.</i>	70
47. Eupatorium	<i>Eupatorium cannabinum.</i>	ibid.
58. Santolina	<i>Santolina Chamo-Cyparissus.</i>	71
59. Acemella	<i>Spilanthus Acemella.</i>	ibid.
60. Petasites	<i>Tussilago Petasites.</i>	73
61. Farfara f. Tussilago	-- -- <i>Farfara.</i>	74
62. Xanthium	<i>Xanthium strumarium.</i>	75
63. Chamomilla nostras	<i>Matricaria Chamomilla.</i>	76
64. Matricaria	-- -- <i>Parthenium.</i>	78
65. Bellis major.	<i>Chrysanthemum Leucanthemum.</i>	79
66. Chamomilla romana	<i>Anthemis nobilis.</i>	80
67. Cotula foetida	-- -- <i>Cotula.</i>	ibid.
68. Pyrethrum	-- -- <i>Pyrethrum.</i>	81
69. Bellis minor	<i>Bellis perennis.</i>	ibid.

Nomen pharmaceuticum

Nomen systematicum.

70. Enula	<i>Inula Helenium.</i>	82
71. Conyza media	-- <i>dysenterica.</i>	83
72. Arnica	<i>Arnica montana.</i>	ibid.
73. Doronicum	<i>Doronicum Pardalianches.</i>	86
74. Millefolium	<i>Achillea Millefolium.</i>	87
75. Genipi verum	<i>Achillea Sc.</i>	89
76. Ptarmica	-- -- <i>Ptarmica.</i>	90
77. Ageratum	-- -- <i>Ageratum.</i>	ibid.
78. Virga aurea	<i>Solidago Virgaurea.</i>	ibid.
79. Senecio	<i>Senecio vulgaris.</i>	91
80. Conyza coerulesca	<i>Erigeron acre.</i>	92
81. Calendula	<i>Calendula officinalis.</i>	ibid.

ORDO IV. AGGREGATÆ.

82. Behen rubrum	<i>Statice Limonium.</i>	94
83. Scabiosa	<i>Scabiosa arvensis.</i>	95
84. Morfus diaboli	-- -- <i>succisa.</i>	ibid.
85. Valeriana minor	<i>Valeriana officinalis.</i>	96
86. -- -- major l. Phu	-- -- <i>Phu</i>	99
87. -- -- celtica	-- -- <i>celtica</i>	ibid.

ORDO V. CONCLOMERATÆ.

88. Pimpinella italica (Herba)	<i>Poterium Sanguisorba.</i>	100
89. -- -- italica (Radix)	<i>Sanguisorba officinalis.</i>	101
90. Plantago latifolia	<i>Plantago major.</i>	102
91. Pfyllum	-- -- <i>Pfyllum.</i>	103
92. Cuscuta	<i>Cuscuta Europæa.</i>	104
93. Epithymum	-- -- <i>epithymum.</i>	ibid.
94. Sarcocolla	<i>Penæa mucronata.</i>	106
95. Viscum	<i>Viscum album.</i>	ibid.

ORDO VI. UMBELLATÆ.

96. Eryngium	<i>Eryngium campestre.</i>	110
97. Sanicula	<i>Sanicula Europæa.</i>	111
98. Daucus fativus, fylve- itris.	<i>Daucus Carota.</i>	112
99. Sefeli creticum	<i>Tordylium officinale.</i>	114
100. Cicuta	<i>Conium maculatum.</i>	ibid.
101. Daucus creticus	<i>Arhamanta cretensis.</i>	125

102. Oreo-

<i>Nomen pharmaceuticum</i>	<i>Nomen systematicum.</i>	
102. Oreofelinum	-- -- Oreofelinum.	ibid.
103. Peucedanum	<i>Peucedanum officinale.</i>	127
104. Assa foetida	<i>Ferula Assa foetida.</i>	128
105. Gentiana alba	<i>Laserpitium latifolium.</i>	132
106. Siler montanum	-- -- <i>Siler.</i>	ibid.
107. Levisticum	<i>Ligusticum Levisticum.</i>	133
108. Angelica fativa	<i>Angelica Archangelica.</i>	134
109. -- -- sylvestris	-- <i>sylvestris.</i>	136
110. Imperatoria	<i>Imperatoria Ostruthium.</i>	ibid.
111. Branca ursina	<i>Heracleum Sphondylium.</i> (male).	137
112. Nisi	<i>Sium Nisi.</i>	138
113. Ammi verum	<i>Sison Ammi.</i>	139
114. -- -- vulgare	<i>Ammi majus.</i>	140
1115. Petroselinum macedo- nicum	<i>Bubon macedonicum.</i>	ibid.
116. Galbanum	-- -- <i>Galbanum.</i>	ibid.
117. Cuminum	<i>Cuminum Cuminum.</i>	142
118. Fœniculum aquaticum	<i>Phellandrium aquaticum.</i>	143
119. Cicuta aquatica	<i>Cicuta virosa.</i>	145
120. Meu	<i>Ætusa Meum.</i>	148
121. Coriandrum	<i>Coriandrum sativum.</i>	149
122. Cerefolium	<i>Scandix Cerefolium.</i>	150
123. Cicutaria	<i>Cherophyllum sylvestre.</i>	151
124. Seseli massiliense	<i>Seseli tortuosum.</i>	152
125. Pastinaca	<i>Pastinaca sativa.</i>	ibid.
126. Opopanax	<i>Pastinaca Opopanax.</i>	153
127. Anethum	<i>Anethum graveolens.</i>	154
128. Fœniculum	-- -- <i>Fœniculum.</i>	155
129. Carum	<i>Carum Carvi.</i>	156
130. Pimpinella alba	<i>Pimpinella Saxifraga.</i>	157
131. -- -- alba, nigra	-- -- <i>magna.</i>	158
132. Anisum vulgare	-- -- <i>Anisum.</i>	159
133. Petroselinum	<i>Apium Petroselinum.</i>	161
134. Apium	-- -- <i>graveolens.</i>	162
135. Perfoliara	<i>Bupleurum rotundifolium.</i>	163

ORDO VII. HEDERACÆ.

<i>Nomen pharmaceuticum.</i>	<i>Nomen systematicum.</i>	
136. Hedera arborea	<i>Hedera Helix.</i>	164
137. Uvæ	<i>Vitis Vinifera.</i>	166
138. Ginseng	<i>Panax quinquefolium.</i>	176

ORDO VIII. SARMENTACÆ.

138. Sarsaparilla	<i>Smilax Sarsaparilla.</i>	178
140. China	-- -- <i>China.</i>	181
141. Ruscus	<i>Ruscus aculeatus.</i>	182
142. Uvularia	-- -- <i>Hypoglossum.</i>	ibid.
143. Cocculi Indi	<i>Menispermum Cocculus.</i>	183
144. Pariera brava	<i>Cissampelos Pareira.</i>	ibid.
145. Serpentaria Virginiana.	<i>Aristolochia Serpentaria.</i>	185
146. Aristolochia rotunda	<i>Aristolochia rotunda.</i>	187
147. -- -- longa	-- -- <i>longa.</i>	ibid.
148. -- -- vulgaris	-- -- <i>clematitis.</i>	189
146. -- -- trilobata	-- -- <i>trilobata.</i>	190
150. -- -- anguicida	-- -- <i>anguicida.</i>	191
151. Asarum	<i>Asarum europæum.</i>	ibid.

ORDO IX. STELLATÆ.

152. Rubia tinctorum	<i>Rubia tinctorum.</i>	193
153. Galium luteum.	<i>Galium verum.</i>	198
154. Galium album	<i>Galium Mellugo.</i>	199
155. Matrifylva	<i>Asperula odorata.</i>	ibid.
156. Mungos	<i>Ophiorrhiza Mungos.</i>	200
157. Spigelia	<i>Spigelia Anthelmia.</i>	201
158. -- -- marilandica	-- -- <i>marilandica.</i>	202
159. Serpentum lignum	<i>Ophioxylum serpentinum.</i>	204

ORDO X. CYMOSÆ.

160. Caprifolium	<i>Lonicera Periclymenum.</i>	205
161. Diervilla	-- -- <i>Diervilla.</i>	ibid.
162. Coffea	<i>Coffea arabica.</i>	206
163. Linnæa	<i>Linnæa borealis.</i>	212

ORDO XI. CUCURBITACEÆ.

<i>Nomen pharmaceuticum</i>	<i>Nomen systematicum</i>	
164. Cucurbita	<i>Cucurbita lagenaria</i> .	213
165. Cucurbita	-- -- <i>Pepo</i> .	214
166. Citrullus	<i>Cucurbita Citrullus</i> .	ibid.
167. Melo	<i>Cucumis Melo</i> .	215
168. Cucumis	<i>Cucumis sativus</i> .	216
169. Colocynthis	-- -- <i>Colocynthis</i> .	217
170. Cucumis asininus	<i>Momordica Elaterium</i> .	220
171. Bryonia	<i>Bryonia alba</i> .	223

ORDO XII. SOLANACEÆ.

172. Dulcamara	<i>Solanum Dulcamara</i> .	225
173. Solanum	-- -- <i>nigrum</i> .	226
174. Belladonna	<i>Atropa Belladonna</i> .	228
175. Mandragora	-- -- <i>Mandragora</i> .	235
176. Hyoscyamus	<i>Hyoscyamus niger</i> .	236
177. -- -- -- -- albus	-- -- -- -- <i>albus</i> .	242
178. Stramonium	<i>Datura Stramonium</i> .	ibid.
179. Alkekengi	<i>Physalis Alkekengi</i> .	246
180. Tabacum	<i>Nicotiana Tabacum</i> .	247
181. Piper indicum	<i>Capiscum annuum</i> .	253
182. Nux vomica	<i>Strychnos Nux vomica</i> .	254
183. Columbrinum lignum	-- -- <i>colubrina</i> .	258
184. Verbasicum (Folia; Flores)	<i>Verbasicum Thapsus</i> .	259
185. Verbasicum (Radix)	-- -- <i>nigrum</i> .	260
186. Digitalis	<i>Digitalis purpurea</i> .	261
187. Sesamum	<i>Sesamum orientale</i> .	262

ORDO XII. CAMPANACEÆ.

188 Scammonium	<i>Convolvulus Scammonia</i> .	264
189. Jalappa	-- -- <i>Jalappa</i> .	268
190. Mechoacanna	-- -- <i>Mechoacan</i> .	271
191. Convolvulus major alb.	-- -- <i>sepium</i> .	272
192. Turpethum	<i>Convolvulus Turpethum</i> .	272
193. Soldanella	-- -- <i>Soldanella</i> .	273
194. Dentaria	<i>Plumbago europæa</i> .	274
195. Lobelia	<i>Lobelia siphilitica</i> .	ibid.
196. Viola Violaria	<i>Viola odorata</i> .	276
197. Ipecacuanha	-- -- <i>Ipecacuanha</i> .	278

ORDO XIV. CONTORTÆ.

<i>Nomen pharmaceuticum.</i>	<i>Nomen systematicum.</i>	
198. Vinca Peruvina	<i>Vinca minor.</i>	288
199. Profluvii cortex	<i>Nerium antidysentericum.</i>	289
200. Hirundinaria	<i>Asclepias Vincetoxicum.</i>	290
201. Cortex Peruvians	<i>Cinebena officinalis.</i>	291

Fini Voluminis Primi.

NOI RIFORMATORI

DELLO STUDIO DI PADOVA.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. F. Gio: Tommaso Mascheroni Inquisitor Generale del Santo Offizio di Venezia nel Libro intitolato: *Apparatus Medicaminum Auctore Jo: Andrea Murray*, stampato non vi esser cosa alcuna contra la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario nostro, niente contro Principi e Buoni Costumi, concediamo Licenza a *Sebastiano Valle* Stampator di Venezia che possi essere stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 29. Agosto 1794.

(*Paolo Bembo* Rif.

(*Pietro Zen* Rif.

(*Francesco Vendramin* Rif.

Registrata in Libro a Carte 180. al Num. 29.

Marcantonio Sanfermo Segr.

Adi 26. Novembre 1794.

Registrato a Carte 184. nel Libro esistente nel Magistrato degl' Illustrissimi ed Eccellentissimi Signori Esecutori contro la Bestemmia.

Gianantonio Maria Cossali Not.

2

APPARATUS
MEDICAMINUM
TAM SIMPLICIUM

QUAM
PRÆPARATORUM ET COMPOSITORUM
IN PRAXEOS ADJUMENTUM

CONSIDERATUS.

VOLUMEN SECUNDUM.

AUCTORE

IO: ANDREA MURRAY D.

EQUITE ORD. R. DE WASA

CONSILIARIO R. BRIT. AULE PROFESSORE MEDIC. ET BOTAN.
ORD. IN ACAD. R. GOTTING PRÆFACTO HORTI R. BOTAN.
SOCIETATUM SCIENTIARUM GOTTING. STOCKHOLM.
UPSAL. GOTGENE. LUND. FLORENT. LUGDUN. DI-
VION. AUREL ET BATAVO-FLESING. MEDICARUM
PARIS. NANC. ET HAUN. AC OECONOMICARUM
BERN. CELL. GEORGOPH. ET PARIS. MEMBRO.

VENETIIS

TYPIS SEBASTIANI VALLE

MDCCXCV.

SUPERIORUM PERMISSU.

